

วินยปิฎก มหาคคฺคสฺส

ทฺติโย ภาคโ

จम्मกฺขนฺธกั

[๑] เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา ราชคเห วิหฺรติ คิซฺฌณฺเณ
ปพฺพเต ฯ เตน โข ปน สมเยน ราชา มากฺโข เสนิโย พิมฺพิสฺสโร
อสีติยา คามิกสฺสเสสฺสุ ๑ อีสฺสรยฺยธิปจฺจํ ๒ รชฺชํ การติ ฯ เตน โข ปน
สมเยน จมฺปายั โสโณ นาม โกพิวิโส เสฏฺฐิปปฺตฺโต สุขุมาลो โหติ ฯ
ตสฺส ปาทตเลสฺสุ โลมานิ ชาตานิ โหนฺติ ฯ อถโข ราชา มากฺโข
เสนิโย พิมฺพิสฺสโร ตานิ อสีตี คามิกสฺสสฺสานิ สนนฺนิปาตาเปตฺวา
เกนจิเทว กรรมเยน โสณฺสฺส โกพิวิสฺสฺส สนนฺติเก พุตฺติ ปาเหสิ
อากจฺจตฺตฺ โสโณ อิจฺฉามิ โสณฺสฺส อากตฺนฺติ ฯ อถโข โสณฺสฺส
โกพิวิสฺสฺส มาตาปิตโร โสณํ โกพิวิสฺสํ เอตทโวจฺจํ ราชา เต ตาต
โสณํ ปาเท ทกฺขิตฺตฺกาโม มา โข ตฺวํ ตาต โสณํ เยน ราชา
เตน ปาเท อภิปฺปสาเรยฺยาสิ รณฺโณ ปุโรโต ปลฺลงฺเกน นิสีท
นินฺนุสฺส เต ราชา ปาเท ทกฺขิตฺตฺตีติ ฯ อถโข โสณํ โกพิวิสฺสํ
สิวิกาย อานนฺตํ ฯ อถโข โสโณ โกพิวิโส เยน ราชา มากฺโข
เสนิโย พิมฺพิสฺสโร เตนฺนฺปสฺงกฺมิ อฺปสฺงกฺมิตฺวา ราชานํ มากฺชํ
เสนิยํ พิมฺพิสฺสํ อภิวาทิตฺวา รณฺโณ ปุโรโต ปลฺลงฺเกน นิสีท ฯ
#๑ ม. ยฺ. คามสฺสเสสฺสุ ฯ ๒ ม. ยฺ. อีสฺสรยฺยธิปจฺจํ ฯ

อททสา ๑ โข ราชา มากโร เสนิโย พิมพิสารโ โสณสฺส โกพิวิสสฺส
ปาตลเสสุ โลมานิ ชาตานิ ฯ [๒] อถโข ราชา มากโร เสนิโย
พิมพิสารโ ตานิ อสีตี คามิกสหสฺसानิ ทิฏฺฐชฺมมิเก อตฺเถ อนุสาสิตฺวา
อุยฺโยเชติ ตุมฺเห ขฺวตฺถ ภาณเ มยา ทิฏฺฐชฺมมิเก อตฺเถ
อนุสาสิตา คจฺจล ภาควนฺตํ ๓ ปยิริปาสถ โส โน ภควา
สมฺปรายิก อตฺเถ อนุสาสิตฺสตีติ ฯ อถโข ตานิ อสีตี
คามิกสหสฺसानิ เยน คิซฺฉณฺฏโฏ ปพฺพโต เตนฺอุปสงฺกมฺมึสุ ฯ เตน โข
ปน สมเยน อายสฺมา สาคโต ภควโต อุปฺภูจฺจาโก โหติ ฯ
อถโข ตานิ อสีตี คามิกสหสฺसानิ เยนายสฺมา สาคโต
เตนฺอุปสงฺกมฺมึสุ อุปฺสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ สาคตํ เอตทโวจฺ อิมานิ
ภนฺเต อสีตี คามิกสหสฺसानิ อธิฐฺอุปสงฺกนฺตานิ ๔ ภาควนฺตํ ทสฺสนาย
สาธฺมมํ ภาณเ ลภเยยฺยาม ภาควนฺตํ ทสฺสนายาติ ฯ เตนหิ
ตุมฺเห อายสฺมนฺโต มฺหุตฺตํ อิเชว ตาว โหถ ยาวาหํ ภาควนฺตํ
ปฏฺวิเวเทมิตฺติ ฯ อถโข อายสฺมา สาคโต เตสํ อสีตียา
คามิกสหสฺसानํ ปฺรโต เปกฺขมานานํ ปาฏิกาย นิมฺมุชฺชิตฺวา ภควโต
ปฺรโต อุมฺมุชฺชิตฺวา ภาควนฺตํ เอตทโวจ อิมานิ ภาณเ อสีตี
คามิกสหสฺसानิ อธิฐฺอุปสงฺกนฺตานิ ๕ ภาควนฺตํ ทสฺสนาย ยสฺสทานิ
ภาณเ ภควา กาลํ มณฺณตีติ ฯ เตนหิ ตฺวํ สาคต วิหารปฺปจฺฉายายํ
อาสนํ ปญฺญาเปหิตฺติ ฯ เอวํ ภาณเตติ โข อายสฺมา
#๑ ม. ย. อททส ฯ ๒ ป. ทิสฺวาน ฯ ๓ ม. ย. ตํ ภาควนฺตํ ฯ
#๔-๕ ม. อธิฐฺอุปสงฺกนฺตานิ ฯ

สาโคโต ภควโต ปฐิสฺสุณฺนิตฺวา ปิจฺจํ กเหตุวา ภควโต ปุโรโต
นิมฺมุชฺชิตฺวา เตสํ อสฺตีติยา คามิกสหัสฺसानํ ปุโรโต เปกฺขมานานํ
ปาฎิกาย อุมฺมุชฺชิตฺวา วิหารปฺปจฺญาายํ อาสนํ ปญฺญาเปสิ ๑
อถโฆ ภควา วิหารา นิกฺขมิตฺวา วิหารปฺปจฺญาายํ ปญฺญตฺเต
อาสเน นิสฺสีทิ ๑ อถโฆ ตานิ อสฺตีติ คามิกสหัสฺसानิ เยน ภควา
เตนฺอุปฺสงฺกมฺมีสุ อุปฺสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ
นิสฺสีทิสฺสุ ๑ อถโฆ ตานิ อสฺตีติ คามิกสหัสฺसानิ आयสฺสมนฺตํเยว สาโคตํ
สมนฺนาหฺรณฺติ โน ตถา ภควนฺตํ ๑ อถโฆ ภควา เตสํ อสฺตีติยา
คามิกสหัสฺसानํ เจตฺสา เจโตปฺริวิตกฺกมณฺญา ย आयสฺสมนฺตํ สาโคตํ
อามนฺเตสิ เตนฺหิ ตฺวํ สาโคต กิยฺโยโส มตฺตตาย อุตฺตริมฺนุสฺสฺชมฺมํ
อิทฺธิปาฎิหาริยํ ทสฺเสหิตี ๑ เอวํ ภนฺเตติ โฆ आयสฺมา
สาโคโต ภควโต ปฐิสฺสุณฺนิตฺวา เวหาสํ อพฺภุคฺคณฺตฺวา อากาเส
อนฺตลิกฺเข จงฺกมฺติปิ ติฏฺฐติปิ นิสฺสีทติปิ เสยฺยํปิ กปะเปติ ปฐุปายติปิ ๑
ปชฺชตติปิ อนฺตรธายติปิ ๑ อถโฆ आयสฺมา สาโคโต อากาเส
อนฺตลิกฺเข อนฺเนกวิหิตํ อุตฺตริมฺนุสฺสฺชมฺมํ อิทฺธิปาฎิหาริยํ ทสฺเสตฺวา
ภควโต ปาเทสุ สิริสา นิปตฺติตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ สฺตถา เม
ภนฺเต ภควา สาวโกหฺมสมฺมิ สฺตถา เม ภนฺเต ภควา
สาวโกหฺมสมฺมิตฺติ ๑ อถโฆ ตานิ อสฺตีติ คามิกสหัสฺसानิ อจฺจริยํ วัต
โก อพฺภุคฺตํ วัต โภ สาวโก หิ ๒ นาม เอวฺมฺหิทฺธิโก ภวิสฺสติ
เอวฺมฺหานุภาโว อโห นฺน สฺตถาติ ภควนฺตํเยว สมนฺนาหฺรณฺติ
#๑ ม. ฐมฺายติปิ ๑ ย. ฐุปายติปิ ๑ ๒ ม. ย. ปี ๑

โน ตถา อายสฺมนุตฺตํ สาคตฺตํ ฯ อถโฆ ภควา เตสํ อสีติยา
คามิกสหสฺसानํ เจตสา เจโตปริวิตกฺกมณฺเฑนย อานุปฺพุพฺพิกถํ กเถสิ
เสยฺยถิทํ ทานกถํ สีลกถํ สกฺคกถํ กามานํ อาทีนวํ โอรการํ
สงฺกิลลํ เนกฺขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ฯ ยทา เต ภควา
อณฺเฑนยํ กถฺลจิตฺเต มุทฺจิตฺเต วินีวรณจิตฺเต อุทฺทกฺจิตฺเต
ปฺสนนจิตฺเต อถ ยา พุทฺธานํ สามุกฺกํสิกา ฌมฺมเทสนา ตํ ปกาเสสิ
ทูกฺขํ สมุทฺยํ นิโรธํ มคฺคํ ฯ เสยฺยถาปี นาม สฺพุทฺธํ วตฺถํ อปคตกาพฺกํ
สมฺมเทว รัชนํ ปฏฺิกคฺคณฺเฑหฺยฺย เอวเมว เตสํ อสีติยา
คามิกสหสฺसानํ ตสฺมีเขว อาสเน วิรัชํ วีตมถํ ฌมฺมจกฺขุํ อุทฺปาที
ยงฺกิลฺลจิ สมุทฺยฌมฺมํ สพฺพพฺนุตฺตํ นิโรธฌมฺมนฺติ ฯ เต ทิฏฺฐจฺจมฺมา
ปคฺตจฺจมฺมา วิทิตจฺจมฺมา ปรีโยคาพฺพจฺจมฺมา ตินฺนวิจิจิจฺจมา
วิกตกถํกถา เวสารชฺชปคฺตตา อปรปฺปจฺจยา สตฺถุ สาสเน ภควนฺตํ
เอตทโวจุํ อภิกฺกนฺตํ ฆนฺเต อภิกฺกนฺตํ ฆนฺเต เสยฺยถาปี
ฆนฺเต นิกฺกฺขชิตฺตํ วา อุกฺกฺขชฺชเยยฺย ปฏฺิจฺจนฺนํ วา วิวเรยฺย
มุพฺพหฺสฺส วา มคฺคํ อจิกฺกเยยฺย อนฺธกาเร วา เตลปฺปชฺชโฆตฺตํ
ธาเรยฺย จกฺขมฺนฺโต รุปานิ ทกฺขนฺตฺติ เอวเมว ภควตา
อนेกปริยาเยน ฌมฺโม ปกาสิโต เอเต มยฺ ฆนฺเต ภควนฺตํ
สรณํ คจฺจาม ฌมฺมณฺจ ภิกฺขุสงฺฆณฺจ อุปาเสโน โน ภควา ธารेतฺ
อชฺชตคฺเค ปาณฺเปเต สรณฺจคเตติ ฯ

[๒] อถโฆ โสณฺสฺส โภพิวิสฺสฺส เอตทโหสิ ยถา ยถา โข

อหิ ภควตา ฌมมึ เทลิตฺติ อาชานามิ นยิทฺติ สุกฺกริ อการิ
อชฺฌาวสตา เอกนุตปริปฺพณฺณํ เอกนุตปริสฺสทฺธิ สขฺขลิจิตฺติ พฺรหฺมจฺริยิ
จฺริตฺติ ฆนฺนุณฺนาหิ เกสฺมสฺสฺสํ โอิหารเตตฺวา กาสายานิ วตฺถานิ
อจฺฉาเทตฺวา อการสฺมา อนคาริยํ ปฺพพฺเชยฺยนฺติ ฯ อถโฆ ตานิ
อสีติ คามิกสฺสทฺธานิ ภควโต ภาสิตฺติ อภินนฺทิตฺวา อนฺุโมทิตฺวา
อฺภูจายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณฺณํ กตฺวา ปกฺกมึสฺสุ ฯ
อถโฆ โสโณ โกวีวิโส อจฺริปกฺกนฺเตสฺสุ อสีติยา คามิกสฺสทฺเสสฺสุ
เยน ภควา เตนฺุสขฺกมฺมิ อฺุสขฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
เอกมฺนฺตํ นิสิตฺติ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสินฺุโน โข โสโณ โกวีวิโส
ภควนฺตํ เอตทวโจ ฆตา ฆตาหิ ฆนฺุเต ภควตา ฌมมึ เทลิตฺติ
อาชานามิ นยิทฺติ สุกฺกริ อการิ อชฺฌาวสตา เอกนุตปริปฺพณฺณํ
เอกนุตปริสฺสทฺธิ สขฺขลิจิตฺติ พฺรหฺมจฺริยิ จฺริตฺติ อิจฺฉามหิ ฆนฺุเต
เกสฺมสฺสฺสํ โอิหารเตตฺวา กาสายานิ วตฺถานิ อจฺฉาเทตฺวา อการสฺมา
อนคาริยํ ปฺพพฺชิตฺติ ปฺพพฺพาเชตฺตุ มํ ฆนฺุเต ภควาติ ฯ อลตฺถ
โฆ โสโณ โกวีวิโส ภควโต สนฺุติเก ปฺพพฺพชฺชํ อลตฺถ อฺุสสมฺปทํ ฯ
อจฺริสฺสมฺปนฺุโน จ ปนายสฺมา โสโณ สิตฺวเน วิหฺรติ ฯ ตสฺส
อจฺจารทฺทวริยสฺส จขฺกมโต ปาทา ภิขฺชีสฺสุ ฯ จขฺกโม โลหิตฺเตน
สฺสุจฺโจ ๑ โหติ เสยฺยถาปี กวาฆาตนฺิ ฯ อถโฆ อายสฺมโต
โสณสฺส รโหคตสฺส ปฺภิสฺสทฺถินสฺส เอว เจตโส ปฺริวิตกฺโก อฺุทปาที
#๑ ม. ย. สฺสุจฺโจ ฯ

เย โข เกจิ ภควโต สาวกา อารทฺธวิริยา วิหรนฺติ อหนฺเตสํ
อณฺตโร อถ จ ปน เม นานุปาทาย อาสเวหิ จิตฺตํ วิมุจฺติ
สํวิชฺชนฺติ โข ปน เม กุเล โภคา สกฺกา โภเค จ ภูณฺชิตฺตุ
ปฺปญฺณานิ จ กาคฺตุ ฆนฺนุนาหิ หีนายาวตฺติตฺวา โภเค จ ภูณฺเชยฺย
ปฺปญฺณานิ จ กเรยฺยนฺติ ฯ อถ โข ภควา อายสุมฺโต โสณฺสฺส
เจตฺสา เจโตปริวิตกฺกมณฺญาเย เสยฺยถาปี นาม พลฺวา ปฺริโส
สมฺมิลฺลิตฺตํ วา พาหิ ปสาเรยฺย ปสาร์ตํ วา พาหิ สมฺมิลฺลฺเชยฺย
เอวเมว กิञฺชกฺกุญฺเฐ ปพฺพเต อนฺตรหิโต สีสฺวเน ปาตุโรหิสิ ฯ
อถ โข ภควา สมฺพหุเลหิ ภิกฺขุหิ สทฺธิ์ เสนาสนจาริกํ
อาหิณฺตฺนฺโต เยนายสุมฺโต โสณฺสฺส จงฺกโม เตนฺอุปสงฺกมิ ฯ อทฺทสา ๑
โย ภควา อายสุมฺโต โสณฺสฺส จงฺกมํ โลหิตฺเตน สฺมุจฺจ ๒ ทิสฺวาน
ภิกฺขุ อามนฺเตสิ กสฺส นฺวายํ ภิกฺขเว จงฺกโม โลหิตฺเตน สฺมุจฺจ
เสยฺยถาปี กฺวาฆาตนฺนฺติ ฯ อายสุมฺโต ฆนฺเต โสณฺสฺส
อจฺจารทฺธวิริยสฺส จงฺกมโต ปาธา ภิชฺชีสุ ตสฺสายํ จงฺกโม โลหิตฺเตน
สฺมุจฺจ เสยฺยถาปี กฺวาฆาตนฺนฺติ ฯ อถ โข ภควา เยนายสุมฺโต
โสณฺสฺส วิหาโร เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ปณฺตเต อาสเน
นีสิหิ ฯ อายสุมฺตาปี โข โสณฺเ ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ
นีสิหิ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสินฺนํ โข อายสุมฺนฺตํ โสณฺเ ภควา เอตทโวจ
นฺนุ เต โสณฺเ รโหคตสฺส ปฏิสลฺลีนสฺส เอวํ เจตฺโส ปริวิตกฺโก
อุทปาหิ เย โข เกจิ ภควโต สาวกา อารทฺธวิริยา วิหรนฺติ
#๑ ม. ย. อทฺทส ๑ ๒ ม. ย. สฺมุจฺจ ๑ สพฺพตฺถ อีทิสเมว ฯ

อหนฺเตสํ อญฺตโร อถ จ ปน เม นานุปาทาย อาสเวหิ
จิตฺตํ วิมฺจจติ สํวิชฺชนฺติ โข ปน เม กุเล โภคา สกฺกา
โภเค จ ญฺชิตฺตํ ปุญฺญานิ จ กาคฺคํ ยนฺนุนาหิ หีนายาวตฺติตฺวา
โภเค จ ญฺชเยยฺยํ ปุญฺญานิ จ กเรยฺยนฺติ ฯ เอวํ ญฺชเตติ ฯ
ตํ ก็ มลฺลสฺส โสณ กุสโล ตฺวํ ปุพฺเพ อคาริกญฺโต วิณาย
ตฺนฺตีสฺสเรติ ฯ เอวํ ญฺชเตติ ฯ ตํ ก็ มลฺลสฺส โสณ ยทา
เต วิณาย ตฺนฺตฺโย อจฺจายิกา ๑ โหนฺติ อปีนุ เต วิณา ตสฺมี
สมเย สรวตี วา โหติ กมฺมญฺญา วาติ ฯ โน เหตํ ญฺชเตติ ฯ
ตํ ก็ มลฺลสฺส โสณ ยทา เต วิณาย ตฺนฺตฺโย อตฺติถิลา
โหนฺติ อปีนุ เต วิณา ตสฺมี สมเย สรวตี วา โหติ กมฺมญฺญา
วาติ ฯ โน เหตํ ญฺชเตติ ฯ ตํ ก็ มลฺลสฺส โสณ ยทา เต
วิณาย ตฺนฺตฺโย เนว อจฺจายิกา โหนฺติ นาทิสฺสิถิลา สเม กุณฺ
ปตฺติญฺจिता อปีนุ เต วิณา ตสฺมี สมเย สรวตี วา โหติ
กมฺมญฺญา วาติ ฯ เอวํ ญฺชเตติ ฯ เอวเมว โข โสณ
อจฺจารทฺฐวิริยํ อฺทฺฐจฺจาย สํวตฺตติ อตฺติสฺนวิริยํ โโกสฺชชาย สํวตฺตติ
ตสฺมาติห ตฺวํ โสณ วิริยสมตฺตํ อธิญฺจาทิ ๒ อินฺทฺริยานญฺจ
สมตฺตํ ปฏฺวิชฺฌ ตตฺถ จ นิมิตฺตํ คณฺหาหิตี ฯ เอวํ ญฺชเตติ โข
อายสฺมา โสโณ ภควโต ปจฺจสฺสสฺสํ ฯ อถ โข ภควา อายสฺมณฺตํ
โสณํ อิมินา โอวาเทน โอวทิตฺวา เสยฺยถาปี นาม พลวา
#๑ ม. ย. อจฺจายตา ฯ ๒ ม. ย. อธิญฺจท ฯ

ปุริโส สมมิณชิตฺติ วา พาทํ ปสาเรยฺย ปสาริตํ วา พาทํ สมมิณเชยฺย
เอวเมว สีตวเน อายสฺมโต โสณสฺส ปมุเข อนฺตรหิตो
คิซฺมณฺเณ ปพฺพเต ปาตุโรหิตี ฯ อถโข อายสฺมา โสโณ อปเรน
สมเยน วิริยสมตํ อธิจฺจาสี อินฺทฺริยานญจ สมตํ ปฏฺวิวิณฺมิ ตตถ
จ นิमितฺตํ อคฺคเหสี ฯ อถโข อายสฺมา โสโณ เอโก วูปกฺกุโ
อปฺปมตฺโต อาตاپี ปหิตตฺโต วิหรนฺโต นจิริสฺเสว ยสฺสตถาย
กฺลปฺตฺตา ๑ สมฺมเทว อการสฺมา อนการิยํ ปพฺพชฺชติ ๒ ตทฺนตฺตร
พฺรหฺมจิริยปริโยสานํ ทิฏฺเฐ ว ชฺมเม สยํ อภิญฺญา สจฺฉนิกตฺวา
อุปสมบฺบชฺช วิหาตี จิณฺนา ชาตี วุสิตํ พฺรหฺมจิริยํ กตํ
กรรมิยํ นาปรี อิตถตฺตยาตี อพฺภณฺณาสี ๓ ฯ อณฺณตโร จ
ปนายสฺมา โสโณ อรหตํ อโหตี ฯ

[๓] อถโข อายสฺมโต โสณสฺส อรหตฺตํ ปตฺตสฺส เอตทโหตี
ยณฺฺนนาหํ ภควโต สนฺติเก อณฺณํ พฺยากรเยยฺยนฺติ ฯ อถโข อายสฺมา
โสโณ เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกमितฺวา ภควนฺตํ
อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตํ นิสีตี ฯ เอกมฺนตํ นิสินฺโน โข อายสฺมา
โสโณ ภควนฺตํ เอตทโวจ โย โส ภนฺเต ภิกฺขุ อรหํ จิณฺนาสโว
วุสิตฺวา กตกรรมิโย อโหิตภาโร อนฺุปฺปตฺตสทฺตโถ ปริกฺขินฺภา-
ลฺโยชโน สมฺมทณฺณาวิมุตฺโต โส ฉณฺฺจานานิ อธิมุตฺโต โหตี
เนกฺขมฺมาธิมุตฺโต โหตี ปวิเวกาธิมุตฺโต โหตี อพฺยาปชฺฉา-
ธิมุตฺโต โหตี อุปาทานกฺขยาธิมุตฺโต โหตี ตณฺหกฺขยาธิมุตฺโต
#๑ ม. กฺลปฺตฺโต ฯ ๒ ม. ปพฺพชฺชติ ฯ ๓ ไป. ม. อภิญฺณาสี ฯ

โหติ อสมฺโหมหริมุตฺโต โหติ สียา โข ปน ภนฺเต อิเชกจฺจสฺส
อายุสฺมโต เอวมสฺส เภวลํ สทฺฐามตฺตํ ญฺน อยฺมายสฺมา
นิตฺตสย เนกขมฺมาหริมุตฺโตติ น โข ปเนตฺติ ภนฺเต เอวํ ทฏฺฐพฺพํ
จึณฺาสโว ภนฺเต ภิกฺขุ วุสิตฺวา กตฺตกรณฺีโย กรณฺียมตฺตํ
อสมฺนุปฺสฺสนฺโต กตฺตสฺส วา ปฏฺิจยํ ขยา รากฺสฺส วิตรากฺตฺตา
เนกขมฺมาหริมุตฺโต โหติ ขยา โทสฺสฺส วิตฺโทสฺตฺตา เนกขมฺมาหริมุตฺโต
โหติ ขยา โมหสฺส วิตฺโมหตฺตา เนกขมฺมาหริมุตฺโต โหติ สียา
โข ปน ภนฺเต อิเชกจฺจสฺส อายุสฺมโต เอวมสฺส ลาภสฺสการสิโลกํ
ญฺน อยฺมายสฺมา นิกามยฺมาโน ปวิเวกาหริมุตฺโตติ ๑ น
โข ปเนตฺติ ภนฺเต เอวํ ทฏฺฐพฺพํ จึณฺาสโว ภนฺเต ภิกฺขุ
วุสิตฺวา กตฺตกรณฺีโย กรณฺียมตฺตํ อสมฺนุปฺสฺสนฺโต กตฺตสฺส วา
ปฏฺิจยํ ขยา รากฺสฺส วิตรากฺตฺตา ปวิเวกาหริมุตฺโต โหติ ขยา
โทสฺสฺส วิตฺโทสฺตฺตา ปวิเวกาหริมุตฺโต โหติ ขยา โมหสฺส
วิตฺโมหตฺตา ปวิเวกาหริมุตฺโต โหติ สียา โข ปน ภนฺเต อิเชกจฺจสฺส
อายุสฺมโต เอวมสฺส สึลพฺพตฺปรามาสํ ญฺน อยฺมายสฺมา สารโต
ปจฺจจกฺจฺจนฺโต อพฺยาปชฺฐมาหริมุตฺโตติ ๒ น โข ปเนตฺติ ภนฺเต
เอวํ ทฏฺฐพฺพํ จึณฺาสโว ภนฺเต ภิกฺขุ วุสิตฺวา กตฺตกรณฺีโย
กรณฺียมตฺตํ อสมฺนุปฺสฺสนฺโต กตฺตสฺส วา ปฏฺิจยํ ขยา รากฺสฺส
วิตฺรอกฺตฺตา อพฺยาปชฺฐมาหริมุตฺโต โหติ ขยา โทสฺสฺส วิตฺโทสฺตฺตา
อพฺยาปชฺฐมาหริมุตฺโต โหติ ขยา โมหสฺส วิตฺโมหตฺตา
#๑ ม. ปวิเวกาหริมุตฺโต โหติ ฯ ๒ ม. อพฺยาปชฺฐมาหริมุตฺโต โหติ ฯ

อพฺยาปชฺฌาธิมฺมุโต โหติ ขยา รากสฺส วิตฺรํคตฺตา อูปาทานกฺขยาธิมฺมุโต
โหติ ขยา โทสสฺส วิตฺโทสตฺตา อูปาทานกฺขยาธิมฺมุโต
โหติ ขยา โมหสฺส วิตฺโมหตฺตา อูปาทานกฺขยาธิมฺมุโต โหติ
ขยา รากสฺส วิตฺรํคตฺตา ตณฺหกฺขยาธิมฺมุโต โหติ ขยา โทสสฺส
วิตฺโทสตฺตา ตณฺหกฺขยาธิมฺมุโต โหติ ขยา โมหสฺส วิตฺโมหตฺตา
ตณฺหกฺขยาธิมฺมุโต โหติ ขยา รากสฺส วิตฺรํคตฺตา
อสมฺโมหาธิมฺมุโต โหติ ขยา โทสสฺส วิตฺโทสตฺตา อสมฺโมหาธิมฺมุโต
โหติ ขยา โมหสฺส วิตฺโมหตฺตา อสมฺโมหาธิมฺมุโต โหติ
เอวํ สมนฺนาวิมุตฺตจิตฺตจิตฺตสฺส ฆนฺเต ภิกฺขุโน ภูสา เจปี
จกฺขุวิญญฺเຍยา รูปา จกฺขุสฺส อปาถํ อากจฺฉนฺติ เนวสฺส จิตฺตํ
ปรียาทิยฺนติ อมิตฺสํกตเมวสฺส จิตฺตํ โหติ จิตฺ อานนฺชปฺปตฺตํ ๑
วณฺจสฺसानุปฺสฺสตี ภูสา เจปี โสตฺวิญญฺเຍยา สทฺทา ...
ฆานวิญญฺเຍยา คนฺธา ... ชิวฺหาวิญญฺเຍยา รสา ... กายวิญญฺเຍยา
โผฏฺฐพฺพา ... มโนวิญญฺเຍยา ฐมฺมา มนฺสฺส อปาถํ
อากจฺฉนฺติ เนวสฺส จิตฺตํ ปรียาทิยฺนติ อมิตฺสํกตเมวสฺส จิตฺตํ
โหติ จิตฺ อานนฺชปฺปตฺตํ วณฺจสฺसानุปฺสฺสตี เสยฺยถาปี ฆนฺเต
เสโล ปพฺพโต อจฺฉิทุโธ อสุสิโร เอกฆฺโน ปฺรตฺถิมา ย เจปี
ทิสาย อากจฺฉเยย ภูสา วาตวฺภูจฺจि เนว นํ สกฺกมฺเปยฺย น
สมนฺปกมฺเปยฺย น สมนฺปเวเรยฺย ปจฺฉิมา ย เจปี ทิสาย อากจฺฉเยย
#๑ สี. ย. อานนฺชปฺปตฺตํ ๑

ภูสา วาตวภูจฺจึ ๗เป๗ อุตฺตราย เจปี ทิสาย อากฺจฺเจยฺย ภูสา
 วาตวภูจฺจึ ๗เป๗ ทกฺขินาย เจปี ทิสาย อากฺจฺเจยฺย ภูสา
 วาตวภูจฺจึ เนว นํ สงฺกมฺเปยฺย น สมฺปกมฺเปยฺย น สมฺปเวเชยฺย
 เอวเมว โข ภนฺเต เอวํ สมฺมาวิมุตฺตจิตฺตสฺส ภิกฺขุโน ภูสา เจปี
 จกฺขุวิญญฺเอยฺยา รูปา จกฺขุสฺส อปาถํ อากฺจฺจนฺติ เนวสฺส จิตฺตํ
 ปริยาทियฺนติ อมิตฺสํกตเมวสฺส จิตฺตํ โหติ จิตฺ อานนฺชปฺปตฺตํ
 วยญฺจสฺसानุสฺสตี ภูสา เจปี โสตฺวิญญฺเอยฺยา สทฺทา ...
 ฆานวิญญฺเอยฺยา คนฺธา ... ชิวฺหาวิญญฺเอยฺยา รสา ... กายวิญญฺเอยฺยา
 โผฏฺฐพฺพา ... มโนวิญญฺเอยฺยา ฆมฺมา มนฺสฺส อปาถํ อากฺจฺจนฺติ
 เนวสฺส จิตฺตํ ปริยาทियฺนติ อมิตฺสํกตเมวสฺส จิตฺตํ โหติ จิตฺ
 อานนฺชปฺปตฺตํ วยญฺจสฺसानุสฺสตีติ ๗

[๔] เนกฺขมมํ อธิมุตฺตสฺส	ปฺวิเวกฺจฺเจตฺโต
อพฺยาปฺชฌาธิมุตฺตสฺส	อุปาทานกฺขยสฺส จ
ตณฺหกฺขยาธิมุตฺตสฺส	อสมฺโมหฺลจฺเจตฺโต
ทิสฺวา อายตฺนุปฺปาทํ	สมฺมา จิตฺตํ วิมฺจฺจติ
ตสฺส สมฺมาวิมุตฺตสฺส	สนฺตจิตฺตสฺส ภิกฺขุโน
กตสฺส ปฏฺิจโย นตฺถิ	กรณฺิยํ น วิชฺชติ ๗
เสโต ยถา เอกฆฺโน	วาเตน น สมฺมิตฺติ
เอวํ รูปา รสา สทฺทา	คนฺธา ผสฺสา จ เกวลา
อิฏฺฐา ฆมฺมา อนิฏฺฐา จ	นปฺปเวเชนฺติ ตาทีโน

จิตต์ จิตต์ วิปฺปมุตต์ วยญจสุตฺตานุสฺสตีติ ฯ

[๕] อถ โข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ เอวํ โข ภิกฺขเว
 กุลปฺตฺตา อณฺณํ พุยากรโณตฺติ อตุโถ จ วุตฺโต อตุตา จ
 อนุปฺนฺโต อถ จ ปนฺิเชกฺจเจ โมฆปฺริสฺตา หสมานกํ มณฺเณ
 อณฺณํ พุยากรโณตฺติ เต ปจฺจนา วิฆาตํ อาปชฺชนฺตีติ ฯ อถ โข
 ภควา อายสฺมณฺตํ โสณฺณํ อามนฺเตสิ ตฺวํ โขสิ โสณฺณ สฺขุมาโล
 อนุชานามิ เต โสณฺณ เอกปฺลาสิกํ อุปาหนนฺติ ฯ อหํ โข ภนฺเต
 อสีตฺติสฺกฺกวาเห หิรณฺณํ ๑ โอิหาย อการสฺมา อนการิยํ ปพฺพชฺโติ
 สตฺตฺตฺตฺตฺติกฺกญฺจ อนฺนํ [๒] ตสฺส เม ภวิสฺสนฺติ วตฺตารโ สโณ
 โกพิวิโส อสีตฺติสฺกฺกวาเห หิรณฺณํ ๓ โอิหาย อการสฺมา อนการิยํ
 ปพฺพชฺโติ สตฺตฺตฺตฺตฺติกฺกญฺจ อนฺนํ โสทานายํ เอกปฺลาสิกาสฺ
 อุปาหนาสฺ สตฺโตติ สเจ ภควา ภิกฺขุสงฺฆสฺส อนุชานิสฺสตี อหํปี
 ปริภุญฺชิสฺสามิ โน เจ ภควา ภิกฺขุสงฺฆสฺส อนุชานิสฺสตี อหํปี
 น ปริภุญฺชิสฺสามีติ ฯ อถ โข ภควา เอตฺสฺมี นิทานเ เอตฺสฺมี
 ปกรณเ ๔ รมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 เอกปฺลาสิกํ อุปาหนํ น ภิกฺขเว ทิคุณา อุปาหนา ชาเรตฺตฺพพา
 น ติคุณา อุปาหนา ชาเรตฺตฺพพา น คณฺจฺคณฺปาหนา ชาเรตฺตฺพพา
 โย ชาเรยฺย อาปตฺติ ทฺกุกฺกุสฺสาตี ฯ

[๖] เตน โข ปน สมเยน ญพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สพฺพนฺีติกา
 อุปาหนายो ชาเรนฺติ ฯเปฯ สพฺพปีติกา อุปาหนายो ชาเรนฺติ ฯ
 #๑-๓ ม. หิรณฺณ ๑ ๒ ม. อถาหํ ภนฺเต เอกปฺลาสิกํ เจ ปฺริหริสฺสามีติ ทิสฺสตี ฯ
 #๔ ย. เอตฺสฺมี ปกรณเติ อิม ปาจา น ทิสฺสนฺติ ฯ

สพฺพโลหิติกา อุปาหนายो ชาเรนฺติ ๑ สพฺพมณฺเชฏฺจิกา ๑
อุปาหนายो ชาเรนฺติ ๑ สพฺพกณฺหา อุปาหนายो ชาเรนฺติ ๑
สพฺพมหารงฺครตฺตา อุปาหนายो ชาเรนฺติ ๑ สพฺพมหานามรตฺตา
อุปาหนายो ชาเรนฺติ ๑ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ จิยนฺติ วิปาเจนฺติ
เสยฺยถาปี คิหิ กามโกคิโนติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารोเจสฺสุ ๑
น ภิกฺขเว สพฺพนึติกา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น สพฺพปีติกา
อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น สพฺพโลหิติกา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา
น สพฺพมณฺเชฏฺจิกา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น สพฺพกณฺหา
อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น สพฺพมหารงฺครตฺตา อุปาหนา
ชาเรตฺตพฺพา น สพฺพมหานามรตฺตา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา โย
ชาเรยฺย อापตฺติ ทุกฺกภูสฺสาติ ๑ เตน โข ปน สมเยน
ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู นิลกฺวทฺธิกา อุปาหนายो ชาเรนฺติ ๑ ปิตกฺวทฺธิกา
อุปาหนายो ชาเรนฺติ ๑ โลหิตกฺวทฺธิกา อุปาหนายो ชาเรนฺติ ๑
มณฺเชฏฺจิกฺวทฺธิกา อุปาหนายो ชาเรนฺติ ๑ กณฺหวทฺธิกา
อุปาหนายो ชาเรนฺติ ๑ มหารงฺครตฺตวทฺธิกา ๒ อุปาหนายो ชาเรนฺติ ๑
มหานามรตฺตวทฺธิกา อุปาหนายो ชาเรนฺติ ๑ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ
จิยนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปี คิหิ กามโกคิโนติ ๑ ภควโต
เอตมตฺถํ อารोเจสฺสุ ๑ น ภิกฺขเว นิลกฺวทฺธิกา อุปาหนา
ชาเรตฺตพฺพา น ปิตกฺวทฺธิกา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น โลหิตกฺวทฺธิกา
อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น มณฺเชฏฺจิกฺวทฺธิกา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา
#๑ ม. มณฺเชฏฺจิกา ๑ สพฺพตฺถ อีทิสเมว ๑ ๒ ม. สพฺพมหารงฺครตฺตวทฺธิกา ๑

น กณฺหวทฺธิกา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น มหารงฺครตฺตวทฺธิกา
อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น มหานามรตฺตวทฺธิกา อุปาหนา
ชาเรตฺตพฺพา โย ชาเรยฺย อาปตฺติ ทฺถกฺกฺกุสฺสาติ ฯ เตน โข ปน
สมเยน ฉพฺพคฺคฺคิยา ภิกฺขุ ขลฺลทวทฺธา อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ
ปฺปฺภวทฺธา อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ ปาติคฺคฺคฺจฺจिมา อุปาหนาโย
ชาเรนฺติ ฯ ตฺถลปฺปฺภวณฺณิกา อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ ติตฺตฺติรปตฺตติกา
อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ เมณฺฑทฺวิสาณวทฺธิกา อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ
อชฺวิสาณวทฺธิกา อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ วิจฺฉิภาฬิกา อุปาหนาโย
ชาเรนฺติ ฯ โมรปฺปฺภวชฺปรสิฬฺพิตา ๑ อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ จิตฺตรา
อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ จิยนฺติ วิปาเจนฺติ
เสยฺยถาปฺปิ กิฬิ กามโกภินฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจตฺถํ ฯ
น ภิกฺขเว ขลฺลทวทฺธา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น ปฺปฺภวทฺธา
อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น ปาติคฺคฺคฺจฺจิมา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา
น ตฺถลปฺปฺภวณฺณิกา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น ติตฺตฺติรปตฺตติกา อุปาหนา
ชาเรตฺตพฺพา น เมณฺฑทฺวิสาณวทฺธิกา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น
อชฺวิสาณวทฺธิกา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น วิจฺฉิภาฬิกา อุปาหนา
ชาเรตฺตพฺพา น โมรปฺปฺภวชฺปรสิฬฺพิตา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น
จิตฺตรา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา โย ชาเรยฺย อาปตฺติ ทฺถกฺกฺกุสฺสาติ ฯ
เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคฺคิยา ภิกฺขุ สึหจฺมมปริกฺขณฺณา
อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ พฺยคฺคฺคฺจฺจมมปริกฺขณฺณา อุปาหนาโย
#๑ ย. -ปฺชฺฉ- ฯ ม. -ปฺปฺภ- ฯ

ฐาเรณฺติ ๑ ทีปิจมฺมปริกฺขณฺญา อุปาหนาโย ฐาเรณฺติ ๑
 อชินจมฺมปริกฺขณฺญา อุปาหนาโย ฐาเรณฺติ ๑ อุทฺทจมฺมปริกฺขณฺญา
 อุปาหนาโย ฐาเรณฺติ ๑ มชฺชาริจมฺมปริกฺขณฺญา ๑ อุปาหนาโย ฐาเรณฺติ ๑
 กาทกจมฺมปริกฺขณฺญา อุปาหนาโย ฐาเรณฺติ ๑ อุตฺถจมฺมปริกฺขณฺญา ๒
 อุปาหนาโย ฐาเรณฺติ ๑ มนุสฺสตา อชฺชฌายณฺติ จิยณฺติ วิปาเจณฺติ
 เสยฺยถาปี คิหิ กามโกคิโนติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจตฺถํ ๑
 น ภิกฺขเว สීหจมฺมปริกฺขณฺญา อุปาหนา ฐาเรตพฺพา น
 พุคฺคจมฺมปริกฺขณฺญา อุปาหนา ฐาเรตพฺพา น ทีปิจมฺมปริกฺขณฺญา
 อุปาหนา ฐาเรตพฺพา น อชินจมฺมปริกฺขณฺญา อุปาหนา ฐาเรตพฺพา
 น อุทฺทจมฺมปริกฺขณฺญา อุปาหนา ฐาเรตพฺพา น มชฺชาริจมฺมปริกฺขณฺญา
 อุปาหนา ฐาเรตพฺพา น กาทกจมฺมปริกฺขณฺญา อุปาหนา
 ฐาเรตพฺพา น อุตฺถจมฺมปริกฺขณฺญา อุปาหนา ฐาเรตพฺพา โย
 ฐาเรยฺย อาปคฺติ ทุกฺกณฺณสฺสาติ ๑

[๗] อถ โข ภควา ปุพฺพณฺหสมยฺม นิวาเสตฺวา ปตฺตจิวรมาทาย
 ราชคหิ ปิณฺฑทาย ปาวิสิ อณฺตเรณ ภิกฺขุณา ปจฺจาสมณฺเณน ๑
 อถ โข โส ภิกฺขุ ขณฺชมาโน ภควนฺตํ ปิณฺฑิจิโต ปิณฺฑิจิโต อณฺุพฺนฺธิ ๑
 อทฺทสา โข อณฺตโร อุปาสโก คณฺจคณฺปาหนํ อโรหิตฺวา
 ภควนฺตํ ทูโรโต ว อากจฺฉนฺตํ ทิสฺวาน อุปาหนา โอโรหิตฺวา
 เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกमितฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เยน โส ภิกฺขุ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกमितฺวา ตํ ภิกฺขุ

#๑ ม. มณฺชาริ- ๑ ๒ ม. อุวก- ๑

อภิวาเทตฺวา เอตทโวจ กิสฺส ภนฺเต อโย โข ขณฺชตีติ ฯ ปาธา เม
อวฺโส ภาลิตาติ ฯ คณฺห ๑ ภนฺเต อูปาหนาโยติ ฯ อลฺ อวฺโส
ปฏิกฺขิตฺตา ภควตา คณฺจคณฺปาหนาติ ฯ คณฺหาเหตา ภิกฺขุ
อูปาหนาโยติ ฯ อถ โข ภควา เอตสฺมี นินทาเน เอตสฺมี ปกรณ
ชฺมมี กถิ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนุชานามิ ภิกฺขเว โอมุภกํ
คณฺจคณฺปาหนํ น ภิกฺขเว นวา คณฺจคณฺปาหนา ชาเรตฺตพฺพา
โย ชาเรยฺย อาปตฺติ ทุกกณฺฐสาติ ฯ

[๘] เตน โข ปน สมเยน ภควา อชฺโฌกาเส อนุปาหโน
จกฺมตีติ ฯ สตุถา อนุปาหโน จกฺมตีติ เถรา ภิกฺขุ อนุปาหนา
จกฺมณฺตีติ ฯ นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สตุถริ อนุปาหเน จกฺมมานเ
เธเรสุปี ภิกฺขุสุ อนุปาหเนสุ จกฺมมานเสุ สอุปาหนา จกฺมณฺตีติ ฯ
เย เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺฉา ฯเปฯ เต อชฺฌายนฺตี จิยนฺตี วิปาเจนฺตี
กถิ หิ นาม นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สตุถริ อนุปาหเน จกฺมมานเ
เธเรสุปี ภิกฺขุสุ อนุปาหเนสุ จกฺมมานเสุ สอุปาหนา จกฺมมิตฺตตีติ ฯ
อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสิ ฯ สจฺจํ กิร
ภิกฺขเว นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สตุถริ อนุปาหเน จกฺมมานเ
เธเรสุปี ภิกฺขุสุ อนุปาหเนสุ จกฺมมานเสุ สอุปาหนา จกฺมมิตฺตตีติ ฯ สจฺจํ
ภควาติ ฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา กถิ หิ นาม เต ภิกฺขเว
โมฆปุริสา สตุถริ อนุปาหเน จกฺมมานเ
เธเรสุปี ภิกฺขุสุ อนุปาหเนสุ จกฺมมานเสุ สอุปาหนา จกฺมมิตฺตตีติ อิเม หิ นาม
#๑ ม. ย. หนฺท ฯ

ภิกฺขเว คิหิโน โธทวตฺตนา ๑ อภิชีวนิกฺขสฺส ๒ สิปฺปสฺส การณา
อาจริเยสฺส สคารวา สปปตฺติสฺสา สภาควตฺตติกา วิหริสฺสฺสนฺติ อิท
โฆ ตํ ภิกฺขเว โสภเถ ยํ ตุมฺเห เอวํ สุวากฺขาเต ฐมฺมวินย
ปพฺพชิตา สมานา อาจริเยสฺส อาจริยมตฺเตสฺส อุชฺชฌาเยสฺส
อุชฺชฌายมตฺเตสฺส สคารวา สปปตฺติสฺสา สภาควตฺตติกา วิหเรยฺยาถ
เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสนฺนํ วา ปสาทาย ๗เป๗ วิครหิตฺวา ฐมฺมํ
กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส น ภิกฺขเว อาจริเยสฺส อาจริยมตฺเตสฺส
อุชฺชฌาเยสฺส อุชฺชฌายมตฺเตสฺส อนุปาทเนสฺส จงฺกมฺมานเนสฺส สอุปาทเนน
จงฺกมิตพฺพิ โย จงฺกเมยฺย อาปตฺติ ทุกฺกณฺณสฺส น [๑] ภิกฺขเว
อชฺชฌารามे อุปาทนา ชาเรตพฺพา โย ชาเรยฺย อาปตฺติ
ทุกฺกณฺณสฺสาติ ๗

[๕] เตน โฆ ปน สมเยน อณฺณตรสฺส ภิกฺขุโน ปาทชีลาพาโฆ
โหติ ๗ ภิกฺขุ ตํ ภิกฺขุํ ปริคฺคเหตฺวา อุจฺจาร์ปี ปสฺสาวัปี
นิกฺขามาเนตฺติ ๗ อทฺทสา โฆ ภควา เสนาสนจาริกํ อาหิณฺฑนฺโต เต
ภิกฺขุ ตํ ภิกฺขุํ ปริคฺคเหตฺวา อุจฺจาร์ปี ปสฺสาวัปี นิกฺขามาเนเต
ทิสฺวาน เยน เต ภิกฺขุ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกमितฺวา เต ภิกฺขุ
เอตทโวจ ก็ อิมสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อาพาโหติ ๗ อิมสฺส
ภนฺเต आयสฺมโต ปาทชีลาพาโฆ อิมํ มยํ ปริคฺคเหตฺวา อุจฺจาร์ปี
ปสฺสาวัปี นิกฺขามาเนตฺติ ๗

[๑๐] อถ โฆ ภควา เอตสฺมํ นิทานे เอตสฺมํ ปกรเณ ฐมฺมํ
#๑ ม. โธทวตฺตวตฺตนา ๗ ๒ ม. อภิชีวนิกฺขสฺส ๗ ๓ ม. ย. จ ๗

กถิ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนุชานามิ ภิกฺขเว ยสฺส ปาทา
วา ทุกฺขา ปาทา วา ผาลิตา ปาทจีลาพาโธ วา อุปาหน
ธารตฺตุนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ อโธเตหิ ปาทะหิ
มณฺจํปี ปิจฺจํปี อภิรุหนฺติ จีวรํปี เสนาสนมฺปี ทุสฺสติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว อิทานิ มณฺจํ วา
ปิจฺจํ วา อภิรุหิสฺสามีติ อุปาหน ธารตฺตุนฺติ ฯ เตน โข ปณี
สมเยน ภิกฺขุ รตฺติยา ๑ [๑] อุโปสถคฺคํปี สนนิสขจฺจํปี คจฺจนฺตา
อนุชกาเร ขาณณํปี กณฺณกํปี อกฺกมฺนฺติ ปาทา ทุกฺขา โหนฺติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว อชฺฌารามะ อุปาหน
ธารตฺตุ อุกกํ ปทีปํ กตฺตรทณฺฑนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ รตฺติยา ปจฺจฺจสสมยํ ปจฺจฺจฺจาย กณฺฐปาทุกาโย
อภิรุหิตฺวา อชฺโฌกาเส จงฺกมฺนฺติ อุจฺจาสทฺทา มหาสทฺทา
ขณฺฑขณฺฑสทฺทา อนเนกวิหิตํ ติรจฺจนกถํ กเถนฺตา เสยฺยถิทํ ราชกถํ
โจรกถํ มหามตฺตกถํ เสนากถํ ภยกถํ ๒ ยฺยทฺชกถํ อนฺนกถํ
ปานกถํ วตฺถกถํ สยนกถํ มาลากถํ คนฺธกถํ ฌาติกถํ ยานกถํ
คามกถํ นิคมกถํ นครกถํ ชนปทกถํ อิตฺถิกถํ ปุริสกถํ สุรกถํ
วิสิขากถํ กุมภกฺกฺจฺจานกถํ ปุพฺพเปตฺกถํ นานตฺตกถํ โลกกฺขายิกํ
สมฺมุทกฺขายิกํ อิตฺถิวากวกถํ อิติ วา กิฏฺถกํปี อกฺกमितฺวา มาเรนฺติ
ภิกฺขุปี สมาริมฺหา จาเวนฺติ ฯ เย เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺจนา ฯเปฯ
เต อุชฺฌายนฺติ จีเยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ
#๑ โป. ม. รตฺติโย ฯ ๒ ม. สภากถํ ฯ

รัตติยา ปจฺจสสมย์ ปจฺจภูจาย กฺกุชปาทุกาโย อภิรุหิตฺวา
 อชฺโฌกาเส จงฺกมิตฺสฺสนฺติ อฺจฺจาสทฺทา มหาสทฺทา ขฺภูขฺภูสทฺทา
 อเนกวิหิตํ ติรจฺจฺจฺนํ กเถนฺตา เสยฺยถิทํ ราชกถํ โจรกถํ
 ฯเปฯ อิติภวาทกถํ อิติ วา กิฏฺถกปิ อกฺกมิตฺวา มาเรตฺสฺสนฺติ
 ภิกฺขุปี สฺมาธิมฺหา จาเวตฺสฺสนฺตีติ ฯ อถโข เต ภิกฺขุ ภควโต
 เอตมตฺถํ อารโหเจตฺสฺ ๑ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ
 รัตติยา ปจฺจสสมย์ ปจฺจภูจาย กฺกุชปาทุกาโย อภิรุหิตฺวา
 อชฺโฌกาเส จงฺกมฺนฺติ อฺจฺจาสทฺทา มหาสทฺทา ขฺภูขฺภูสทฺทา
 อเนกวิหิตํ ติรจฺจฺจฺนํ กเถนฺตา เสยฺยถิทํ ราชกถํ โจรกถํ
 ฯเปฯ อิติภวาทกถํ อิติ วา กิฏฺถกปิ อกฺกมิตฺวา มาเรนฺติ
 ภิกฺขุปี สฺมาธิมฺหา จาเวนฺตีติ ฯ สจฺจํ ภควาติ ฯเปฯ วิครหิตฺวา
 ฆมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว กฺกุชปาทุกา
 ธารตพฺพา โย ธารเยยฺย อปรตฺติ ทฺกฺกฏฺสฺสาติ ฯ

[๑๑] อถโข ภควา ราชคเห ยถาภิรณฺตํ วิหริตฺวา เยน
 พาราณสี เตน จาริกํ ปกฺกามิ อนฺนปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
 เยน พาราณสี ตทวสฺริ ฯ ตตฺร สฺทํ ภควา พาราณสียํ วิหริติ
 อิติปตฺเน มิคทาเย ฯ เตน โข ปน สฺมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ
 ภควตา กฺกุชปาทุกา ปฏิกฺขิตฺตาติ ตาลตฺรเณ เจทาเปตฺวา
 ตาลปตฺตปาทุกาโย ธารเณติ ตานิ ตาลตฺรณานิ ฉินฺนํ นานิ มิลายนฺติ ฯ
 มนฺุสฺสา อฺชฺฌายนฺติ ขียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สฺมฉา

สกุยปฺตติยา ตาลตรุณฺเณ เฉทาเปตฺวา ตาลปตฺตปาทูกาโย
ชาเรสุสนฺติ [๑] ตาลตรุณฺณานิ ฉินฺนฺนานิ มิตายนฺติ เอกินฺทริยํ สมณฺณา
สกุยปฺตติยา ชีวํ วิเหเจนฺตํติ ฯ อสฺสโสสุํ โข ภิกฺขุ เตสํ มนุสฺसानํ
อุชฺฌายนฺตานํ จียนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ
तालตรुณฺเณ เฉทาเปตฺวา ตาลปตฺตปาทูกาโย ชาเรนฺติ ตานิ
तालตรुณฺณานิ ฉินฺนฺนานิ มิตายนฺตํติ ฯ สจฺจํ ภควาติ ฯ วิครหิ
พฺพุโห ภควา กถํ หิ นาม เต ภิกฺขเว โมฆปฺริสา ตาลตรุณฺเณ
เฉทาเปตฺวา ตาลปตฺตปาทูกาโย ชาเรสุสนฺติ ตานิ ตาลตรุณฺณานิ
ฉินฺนฺนานิ มิตายนฺติ ชีวสญฺญินो หิ ภิกฺขเว มนุสฺसा รุกฺขสฺมี
เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสนฺนํ วา ปสาทาย ฯเปฯ วิครหิตฺวา ฆมฺมี
กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว ตาลปตฺตปาทูกา
ชาเรตพฺพา โย ชาเรยฺย อापตฺติ ทฺวักกฺกุสฺสาติ ฯ เตน โข
ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ภควตา ตาลปตฺตปาทูกา
ปฏิกฺขิตฺตาติ เวพฺพตรุณฺเณ เฉทาเปตฺวา เวพฺพตฺตปาทูกาโย ชาเรนฺติ
ตานิ เวพฺพตรุณฺณานิ ฉินฺนฺนานิ มิตายนฺติ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ
จียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สมณฺณา สกุยปฺตติยา เวพฺพตรุณฺเณ
เฉทาเปตฺวา เวพฺพตฺตปาทูกาโย ชาเรสุสนฺติ ตานิ เวพฺพตรุณฺณานิ
ฉินฺนฺนานิ มิตายนฺติ เอกินฺทริยํ สมณฺณา สกุยปฺตติยา ชีวํ
วิเหเจนฺตํติ ฯ อสฺสโสสุํ โข ภิกฺขุ เตสํ มนุสฺसानํ อุชฺฌายนฺตานํ
#๑ ม. ย. ตานี ฯ

จียนฺตํ วิปาเจนฺตํ ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสฺสึ ฯเปฯ น ภิกฺขเว เวพฺพตฺตปาทุกา ชาเรตพฺพา โย
ชาเรยฺย อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ ฯ

[๑๒] อถ โข ภควา พาราณสียํ ยถาภินฺตํ วิหริตฺวา เยน
ภทฺทียํ เตน จาริกํ ปกุกามิ อญฺฺพฺพเพน จาริกํ จรมาโน
เยน ภทฺทียํ ตทวสริ ฯ ตตฺร สฺสํ ภควา ภทฺทียเ วิหริติ
ชาติยวเน ฯ เตน โข ปน สมเยน ภทฺทียา ภิกฺขุ อเนกวิหิตํ
ปาทุกมณฺฑนํ โยคมณฺฑยฺตฺตา วิหรนฺติ ติณฺปาทุกํ กโรนฺติปิ
การาเปนฺติปิ มุณฺชปาทุกํ กโรนฺติปิ การาเปนฺติปิ ปพฺพชปาทุกํ
กโรนฺติปิ การาเปนฺติปิ หินฺตาลปาทุกํ กโรนฺติปิ การาเปนฺติปิ
กมลปาทุกํ กโรนฺติปิ การาเปนฺติปิ กมฺพลปาทุกํ กโรนฺติปิ
การาเปนฺติปิ ริณฺจนฺติ อุตฺเทสํ ปริปฺจจฺฉํ อธิสฺสํ อธิจิตฺตํ
อธิปฺลณฺณํ ฯ เย เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺฉา ฯเปฯ เต อฺชฌายนฺติ
จียนฺติ วิปาเจนฺติ ถลํ หิ นาม ภทฺทียา ภิกฺขุ อเนกวิหิตํ
ปาทุกมณฺฑนํ โยคมณฺฑยฺตฺตา วิหริสฺสนฺติ ติณฺปาทุกํ กริสฺสนฺติปิ
การาเปสฺสนฺติปิ มุณฺชปาทุกํ กริสฺสนฺติปิ การาเปสฺสนฺติปิ ปพฺพชปาทุกํ
กริสฺสนฺติปิ การาเปสฺสนฺติปิ หินฺตาลปาทุกํ กริสฺสนฺติปิ
การาเปสฺสนฺติปิ กมลปาทุกํ กริสฺสนฺติปิ การาเปสฺสนฺติปิ กมฺพล-
ปาทุกํ กริสฺสนฺติปิ การาเปสฺสนฺติปิ ริณฺจิสฺสนฺติ อุตฺเทสํ
ปริปฺจจฺฉํ อธิสฺสํ อธิจิตฺตํ อธิปฺลณฺณนฺติ ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ

ภควโต เอตมตถึ อาโรเจสุ ๗ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ภทฺทิตฺยา ภิกฺขุ
 อเนกวิหิตํ ปาทุกมณฺฑนนานุโยคมนุยุตฺตา วิหรนฺติ ติณฺปาทูกํ
 กโรนฺติปิ การาเปนฺติปิ มุณฺชปาทูกํ กโรนฺติปิ การาเปนฺติปิ
 ปพฺพชปาทูกํ กโรนฺติปิ การาเปนฺติปิ หินฺตาลปาทูกํ กโรนฺติปิ
 การาเปนฺติปิ กมลปาทูกํ กโรนฺติปิ การาเปนฺติปิ กมฺพลปาทูกํ
 กโรนฺติปิ การาเปนฺติปิ ริณฺจนฺติ อุทฺเทสํ ปริปฺจจฺจํ อธิสึลํ อธิจิตฺตํ
 อธิปฺลณฺนฺติ ๗ สจฺจํ ภควาติ ๗ วิครหิ พุทฺโธ ภควา ถถึ หิ
 นาม เต ภิกฺขเว โมฆปริสา อเนกวิหิตํ ปาทุกมณฺฑนนานุโยคมนุยุตฺตา
 วิหริสฺสฺสนฺติ ติณฺปาทูกํ กริสฺสฺสนฺติปิ การาเปสฺสฺสนฺติปิ
 มุณฺชปาทูกํ กริสฺสฺสนฺติปิ การาเปสฺสฺสนฺติปิ ปพฺพชปาทูกํ กริสฺสฺสนฺติปิ
 การาเปสฺสฺสนฺติปิ หินฺตาลปาทูกํ กริสฺสฺสนฺติปิ การาเปสฺสฺสนฺติปิ กมลปาทูกํ
 กริสฺสฺสนฺติปิ การาเปสฺสฺสนฺติปิ กมฺพลปาทูกํ กริสฺสฺสนฺติปิ
 การาเปสฺสฺสนฺติปิ ริณฺจิสฺสฺสนฺติ อุทฺเทสํ ปริปฺจจฺจํ อธิสึลํ อธิจิตฺตํ
 อธิปฺลณฺณํ เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสนฺนํ น วา ปสาทาย ๗เป๗
 วิครหิตฺวา ธมฺมํ ถถึ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว
 ติณฺปาทูกา ชาเรตฺตพฺพา น มุณฺชปาทูกา ชาเรตฺตพฺพา น ปพฺพชปาทูกา
 ชาเรตฺตพฺพา น หินฺตาลปาทูกา ชาเรตฺตพฺพา น กมลปาทูกา
 ชาเรตฺตพฺพา น กมฺพลปาทูกา ชาเรตฺตพฺพา น โสวณฺณมฺยา
 ปาทูกา ชาเรตฺตพฺพา น รูปีมฺยา ปาทูกา ชาเรตฺตพฺพา
 น มณฺนิมฺยา ปาทูกา ชาเรตฺตพฺพา น เวพฺพริมฺยา ปาทูกา ชาเรตฺตพฺพา

น ผลิกมยา ปาทุกา ชาเรตพฺพา น กัมมยา ปาทุกา ชาเรตพฺพา
น กัจจมยา ปาทุกา ชาเรตพฺพา น ติปฺปมยา ปาทุกา ชาเรตพฺพา
น สีสมยา ปาทุกา ชาเรตพฺพา น ตมฺพโลหฺมยา ปาทุกา
ชาเรตพฺพา โย ชาเรยฺย อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส น จ ภิกฺขเว
กาจิ สงฺกมณฺเีย ปาทุกา ชาเรตพฺพา โย ชาเรยฺย อาปตฺติ
ทุกฺกฏสฺส อนุชานามิ ภิกฺขเว ติสฺโส ปาทุกาโย ชฺวฏฺฏจฺานเีย
อสงฺกมณฺเียโย วจฺปาทูกํ ปสฺสาวปาทูกํ อจฺมนปาทูกนฺติ ฯ

[๑๓] อถโข ภควา ภทฺทเีย ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา เยน
สาวตฺถิ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
เยน สาวตฺถิ ตทวสฺริ ฯ ตตฺร สฺสํ ภควา สาวตฺถิยํ วิหริตฺ
เชตวเน อนาถปิณฺฑกิสฺส อารามे ฯ เตน โข ปน สมเยน
ฉพฺพคฺคเีย ภิกฺขุ อจิรวตเีย นทเีย กาวินํ ตรนฺตินํ วิสาแณสฺปิ
คณฺหนฺติ กณฺเณสฺปิ คณฺหนฺติ คีวายปี คณฺหนฺติ เฉปฺปายปี ๑
คณฺหนฺติ ปิฏฺฐีปี อภิรุหนฺติ รตฺตจิตฺตทาปี องฺกชาตํ นฺุปนฺติ วจฺจตฺริปี
โอคาเหตฺวา มาเรนฺติ ฯ มนฺุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ชเียนฺติ วิปาเจนฺติ
กถํ หิ นาม สมณฺา สกฺยปฺตฺติเีย กาวินํ ตรนฺตินํ วิสาแณสฺปิ
คเหสฺสนฺติ กณฺเณสฺปิ คเหสฺสนฺติ คีวายปี คเหสฺสนฺติ เฉปฺปายปี
คเหสฺสนฺติ ปิฏฺฐีปี อภิรุหิสฺสนฺติ รตฺตจิตฺตทาปี องฺกชาตํ นฺุปีสฺสนฺติ
วจฺจตฺริปี โอคาเหตฺวา มาเรสฺสนฺติ เสยฺยถาปี คิหิ กามโภคิโนติ ฯ
อสุสฺสํ โข ภิกฺขุ เตสํ มนฺุสฺसानํ อุชฺฌายนฺตานํ
#๑ ม. เฉปฺเปติ ฯ

ขียนุตานํ วิปาเจนุตานํ ฯ อถโฆ เต ภิกขุ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกขเว คาวิํ วิสาณฺเสสฺส คเหตุพฺพํ น กณฺเณสฺส
คเหตุพฺพํ น คีวาย คเหตุพฺพํ น เณปฺปาย คเหตุพฺพํ น ปิณฺุจि
อภिरุหิตพฺพา โย อภिरุเหยย อापตฺติ ทฺถกฺกุสฺส น จ
ภิกขเว รตฺตจิตฺเตน องฺกชาตํ จฺจุปิตพฺพํ โย จฺจุเปยฺย อापตฺติ
ถลลจฺจยสฺส น วจฺจตฺริ มาเรตพฺพา โย มาเรยฺย ยถาธมฺโม
กาเรตพฺโพติ ฯ

[๑๔] เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกขุ ยานเนน ยายนฺติ
อิตฺถียุตฺเตนปี ปฺริสนุตฺเตน ปฺริสยุตฺเตนปี อิตฺถนุตฺเตน ฯ มนุสฺสา
อฺชฺชฌายนฺติ ขียนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปี กงฺคามหิยายาติ ๑ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกขเว ยานเนน ยายิตพฺพํ โย
ยาเยยฺย อापตฺติ ทฺถกฺกุสฺสาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน อณฺฺตโร
ภิกขุ โกสเลสฺส ชนปฺเทสฺส สาวตฺถิ กจฺฉนฺโต ภควนฺตํ ทสฺสนาย
อนฺตรามกฺเค คีลาโน โหติ ฯ อถโฆ โส ภิกขุ มคฺคา โอกกมฺม
อณฺฺตรสฺมี รุกฺขมฺมูเล นิสิํติ ฯ มนุสฺสา ตํ ภิกฺขุํ ปสฺสิตฺวา ๒
เอตทวอฺจฺจ กํ ฆนฺเต อยฺโย ๓ คมิสฺสตีติ ฯ สาวตฺถิ โข อหํ
อาวุโส คมิสฺสามิ ภควนฺตํ ทสฺสนายาติ ฯ เอหิ ฆนฺเต
คมิสฺสามาติ ๔ ฯ นานํ อาวุโส สกฺโกมิ คีลาโนมฺหิํติ ฯ เอหิ ฆนฺเต
ยานํ อภिरุหาติ ฯ อถํ อาวุโส ปฺฏิภฺจิตฺตํ ภควตา ยานนฺติ ฯ
กุกฺกจฺจายนฺโต ยานํ นาริรุหิ ฯ อถโฆ โส ภิกขุ สาวตฺถิ คนฺตฺวา
#๑ ม. ย. กงฺคามหิยายาติ ฯ ๒ ม. ย. ทิสฺวา ฯ ๓ ม. ย. อยฺโย ฆนฺเต ฯ
#๔ ม. คมิสฺสามิํติ ฯ

ภิกฺขุณฺเฑ เตมตฺถํ อารโจะสิ ฯ ภิกฺขุ ภควโต เตมตฺถํ อารโจะสิ ฯ
อถ โข ภควา เอตสฺมี นินทาเน เอตสฺมี ปกรเณ ชมฺมี กถํ กตฺวา
ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนุชานามิ ภิกฺขเว คิลานสฺส ยานนฺติ ฯ อถ โข
ภิกฺขุณฺเฑ เตทโหสิ อิตฺถียุตฺตํ นฺ โข ปฺริสยุตฺตํ นฺ โขติ ฯ ภควโต
เตมตฺถํ อารโจะสิ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ปฺริสยุตฺตํ หตฺถวณฺณกนฺติ ฯ
เตน โข ปน สมเยน อณฺตรสฺส ภิกฺขุโน ยานุกฺขมาณฺเณ
พาพฺหตฺรํ อผาสฺส อโหสิ ฯ ภควโต เตมตฺถํ อารโจะสิ ฯ
อนุชานามิ ภิกฺขเว สิวิกํ ปาณฺจกฺกนฺติ ฯ

[๑๕] เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อฺจฺจาสมนมหาสมณานิ
ชาเรนฺติ เสยฺยถิํ อาสนฺธิํ ปลลฺงกํ โคณกํ
จิตฺตกํ ปฏฺฐิกํ ปฏฺฐิกํ ตฺถิกํ วิกตฺกํ อฺทฺธโลมฺมี เอกนฺตโลมฺมี กณฺฐิสฺสํ
โกเสยฺยํ กุตฺตกํ หตฺถตฺถรํ อสฺสตฺถรํ รตฺถรํ อชินปฺปเวณฺณี
กทฺทลิมิกปวรปฺจจฺจตฺถรณฺํ สอฺจฺจตฺถรจฺจทํ อฺกโตโลหิตกฺุปฺชานํ ฯ มนฺุสฺสา
วิหารจาริกํ อาหิณฺทนฺตา ปสฺสิตฺวา อฺชฺฌายนฺติ จิยนฺติ วิปาเจนฺติ
เสยฺยถาปี คิหิํ กามโกคิโนติ ฯ ภควโต เตมตฺถํ อารโจะสิ ฯ
น ภิกฺขเว อฺจฺจาสมนมหาสมณานิ ชาเรตพฺพานิ เสยฺยถิํ อาสนฺธิ
ปลลฺงโก โคณโก จิตฺตโก ปฏฺฐิกา ปฏฺฐิกา ตฺถิกา วิกตฺิกา
อฺทฺธโลมฺมี เอกนฺตโลมฺมี กณฺฐิสฺสํ โกเสยฺยํ กุตฺตกํ หตฺถตฺถรํ อสฺสตฺถรํ
รตฺถรํ อชินปฺปเวณฺณี กทฺทลิมิกปวรปฺจจฺจตฺถรณฺํ สอฺจฺจตฺถรจฺจทํ
อฺกโตโลหิตกฺุปฺชานํ โย ชาเรยฺย อาปตฺติ ทฺถกณฺฐิสฺสาติ ฯ

[๑๖] เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ภควตา
อุจฺจาสยนมหาสยนาณิ ปฏิกฺขิตฺตานิตี มหาจฺมฺมานิ ชาเรณฺติ สีหจฺมมํ
พฺยคฺขจฺมมํ ทิปิจจฺมมํ ฯ ตานิ มลฺลจฺปฺปมาเณนปี ฉินฺนฺานิ โหนฺติ
ปีจฺปฺปมาเณนปี ฉินฺนฺานิ โหนฺติ อนฺโตปี มลฺลเจ ปฺลฺลตฺตฺตานิ
โหนฺติ พหิปี มลฺลเจ ปฺลฺลตฺตฺตานิ โหนฺติ อนฺโตปี ปีเจ ปฺลฺลตฺตฺตานิ
โหนฺติ พหิปี ปีเจ ปฺลฺลตฺตฺตานิ โหนฺติ ฯ มนฺุสฺสา วิหารจาริกํ
อาหิณฺฑนฺตฺตา ปสฺสิตฺวา อุชฺฌายนฺติ จีษนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปี
คิหิ กามโภคิโนติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ฯ น ภิกฺขเว
มหาจฺมฺมานิ ชาเรตฺตพฺพานิ สีหจฺมมํ พฺยคฺขจฺมมํ ทิปิจจฺมมํ โข
ชาเรยฺย อาปตฺติ ทุกฺกฏฺฐสฺสาคิ ฯ

[๑๗] เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ภควตา
มหาจฺมฺมานิ ปฏิกฺขิตฺตานิตี โคจฺมฺมานิ ชาเรณฺติ ฯ ตานิ
มลฺลจฺปฺปมาเณนปี ฉินฺนฺานิ โหนฺติ ปีจฺปฺปมาเณนปี ฉินฺนฺานิ โหนฺติ
อนฺโตปี มลฺลเจ ปฺลฺลตฺตฺตานิ โหนฺติ พหิปี มลฺลเจ ปฺลฺลตฺตฺตานิ
โหนฺติ อนฺโตปี ปีเจ ปฺลฺลตฺตฺตานิ โหนฺติ พหิปี ปีเจ ปฺลฺลตฺตฺตานิ
โหนฺติ ฯ อญฺจตโรปี ปาปภิกฺขุ อญฺจตรสฺส ปาปฺปาสกสฺส
กฺกุลฺปโก โหติ ฯ อถ โข โส ปาปภิกฺขุ ปุพฺพณฺ्हสมยํ นิวาเสตฺวา
ปตฺตจิวรมาทาย เยน ตสฺส ปาปฺปาสกสฺส นิเวสนํ เตนฺุปสฺงกมิ
อุปสฺงกมิตฺวา ปฺลฺลตฺเต อาสเน นิสีหิ ฯ อถ โข โส ปาปฺปาสโก
เยน ปาปภิกฺขุ เตนฺุปสฺงกมิ อุปสฺงกมิตฺวา ตํ ปาปภิกฺขุ

อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึ ๑ เตน โข ปน สมเยน ตสฺส
ปาปฺปาสกสฺส วจฺจโก โหติ ตฺรุโณ อภิรุโป ทสฺสณียो ปาสาทิโก
จิโตร ๑ เสยฺยถาปี ทีปิจฺฉาโป ๑ อถ โข โส ปาปภิกฺขุ ตํ วจฺจกํ
สกกจฺจํ อุปนิชฺฌายตี ๑ อถ โข โส ปาปฺปาสโก ตํ ปาปภิกฺขุ
เอตทโวจ กิสฺส ฆนฺเต อโย อิมํ วจฺจกํ สกกจฺจํ อุปนิชฺฌายตีตี ๑
อตุโธ เม อวฺโส อิมสฺส วจฺจกสฺส จมฺเมนาตี ๑
อถ โข โส ปาปฺปาสโก ตํ วจฺจกํ วชิตฺวา จมฺมํ วิชฺฐนิตฺวา
ตสฺส ปาปภิกฺขุโน อทาสี ๒ ๑ อถ โข โส ปาปภิกฺขุ ตํ จมฺมํ
สงฺฆาฎิยา ปฏิจฺฉาเทตฺวา อคฺมาตี ๑ อถ โข สว คาวี วจฺจกิทฺธิ
ตํ ปาปภิกฺขุ ปิฏฺฐิจิตฺโต ปิฏฺฐิจิตฺโต อนุพฺนฺธิ ๑ ภิกฺขุ เอวมาหฺสุ
กิสฺส ตฺยาอฺ อวฺโส คาวี ปิฏฺฐิจิตฺโต ปิฏฺฐิจิตฺโต อนุพฺทฺธาตี ๑
อหํปี โข อวฺโส น ชานามิ เกน มฺยาอฺ คาวี ปิฏฺฐิจิตฺโต
ปิฏฺฐิจิตฺโต อนุพฺทฺธาตี ๑ เตน โข ปน สมเยน ตสฺส ปาปภิกฺขุโน
สงฺฆาฎิ โลหิตฺเตน มกฺขิตฺวา โหติ ๑ ภิกฺขุ เอวมาหฺสุ อโย ปน เต
อวฺโส สงฺฆาฎิ กิ กตฺตาตี ๑ อถ โข โส ปาปภิกฺขุ ภิกฺขุโน เอตมตฺถํ
อาโรเจตี ๑ กิ ปน ตฺวํ อวฺโส ปาณาติปาเต สฺมาทเปสฺสีตี ๑ เอว
อวฺโสตี ๑ เย เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺฉา ๑เป ๑ เต อฺชฺฌายนฺติ จิยนฺติ
วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ภิกฺขุ ปาณาติปาเต สฺมาทเปสฺสตี นนุ
ภควตา อนฺเถปฺริยาเยน ปาณาติปาโต ครหิตฺโต ปาณาติปาตา
เวรมณิ ปสฺสเถตี ๑ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุ ๑
#๑ โป. วิจิตฺโต ๑ ๒ ม. ยู. ปาทาสี ๑

[๑๘] อถโโข ภควา เอตสฺมี นีทานเ เอตสฺมี ปกรณเ ภิกฺขุสงฺฆํ
สนฺนิปาตาเปตฺวา ตํ ปาปภิกฺขุํ ปฏิปฺจุจฺฉิ สจฺจํ กิร ตฺวํ ภิกฺขุ
ปาณาติปาเต สมากฺทเปสฺตีติ ฯ สจฺจํ ภควาติ ฯ วิครหิ พุทฺโธ
ภควา กถํ หิ นาม ตฺวํ โมฆปฺริส ปาณาติปาเต สมากฺทเปสฺสตี
นฺนุ มยา โมฆปฺริส อนนฺกปริยาเยน ปาณาติปาโต ครหิโต
ปาณาติปาตา เวรมณฺี ปสฺตถา เนตํ โมฆปฺริส อปฺปสนฺนํ
วา ปสาทาย ฯเปฯ วิครหิตฺวา ฐมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
น ภิกฺขเว ปาณาติปาเต สมากฺทเปตฺพุํ โย สมากฺทเปยฺย
ยถาฐมฺโม การตฺพุํ โย ฯ น จ ๑ ภิกฺขเว โคจมฺมํ ฐารตฺพุํ โย
ฐารเยยฺย อาปตฺติ ทฺวํ กฺกุสฺสํ ฯ น [๒] ภิกฺขเว กิณฺจิจฺจมฺมํ ฐารตฺพุํ
โย ฐารเยยฺย อาปตฺติ ทฺวํ กฺกุสฺสํ ฯ เตน โข ปน สมเยน
มนฺุสฺसानํ มณฺุจฺปิ ปิจฺปิ จมฺโมนทฺธานิ โหนฺติ จมฺมวินทฺธานิ ฯ
ภิกฺขุ กฺกุจฺจายนฺตา นากิณฺสีทฺนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุํ ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว คิหิวิกตํ อภินิสฺสีทฺติ น เตวฺว อภินิปรชฺชิตฺนฺติ ฯ
เตน โข ปน สมเยน วิหารา จมฺมพฺนฺเชหิ โอคฺมุผิยนฺติ ฯ ภิกฺขุ
กฺกุจฺจายนฺตา นากิณฺสีทฺนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุํ ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว พนฺชนมตฺถํ อภินิสฺสีทฺติ ฯ

[๑๙] เตน โข ปน สมเยน จพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สอฺปาหฺนา
คามํ ปวิสฺนฺติ ฯ มนฺุสฺสา อฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปี
คิหิ กามโกคิโนติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุํ ฯ น ภิกฺขเว
#๑ ไป. ม. ย. จสทฺโท นตฺถิ ฯ ๒ ม. ย. จ ฯจ

สตฺปาหเนน คามิ ปวิสิตฺพุโป โย ปวิเสยฺย อาปตฺติ
ทุกฺกฏสฺสาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน อลฺลตโร ภิกฺขุ คีตาโน โหติ
น สกฺโกติ วินา อุปาหเนน ๑ คามิ ปวิสิตฺ ๑ ภควโต เอตมตฺถิ
อาโรเจสฺสุ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว คีตาเนน ภิกฺขุณา สตฺปาหเนน
คามิ ปวิสิตฺนฺติ ฯ

[๒๐] เตน โข ปน สมเยน आयสฺมา มหากจฺจาโน อวนฺตีสฺสุ
วิหฺรติ กุรฺรณฺเร ปปาเต ๒ ปพฺพเต ฯ เตน โข ปน สมเยน
โสโณ อุปาสโก กุฎฺฐิกณฺโณ आयสฺมโต มหากจฺจานสฺส
อุปฺฐจฺจาโก โหติ ฯ อถ โข โสโณ อุปาสโก กุฎฺฐิกณฺโณ เยนายสฺมา
มหากจฺจาโน เตนฺอุปฺสงฺกมิ อุปฺสงฺกมิตฺวา आयสฺมนฺตํ มหากจฺจานํ
อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ ฯ เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข โสโณ
อุปาสโก กุฎฺฐิกณฺโณ आयสฺมนฺตํ มหากจฺจานํ เอตทโวจฺจ ขถา
ยถาหิ ฆนฺเต อยฺเยน มหากจฺจาเนน ฆมฺมิ เทสิตฺติ อาชานามิ
นยิทํ สฺกฺริ อคาริ อชฺฌาวสตา เอกนฺตปริปฺณณํ เอกนฺตปริสฺสุทฺธิ
สงฺขลิจิตฺติ พุรฺหมจฺริยิ จริตฺติ อิจฺฉามหิ ฆนฺเต เกสมสฺสํ โอิหारेตฺวา
กาสายานิ วตฺถานิ อจฺฉาเทตฺวา อคารสฺมา อนคาริยิ ปพฺพชิตฺติ
ปพฺพาเชตฺติ มํ ฆนฺเต อยฺโย มหากจฺจาโนติ ฯ เอวํ วุตฺเต आयสฺมา
มหากจฺจาโน โสณํ อุปาสกํ กุฎฺฐิกณฺณํ เอตทโวจฺจ ๓ ทฺกฺกริ โข
โสณ ขาวชีวํ เอกเสยฺยิ เอกภตฺตํ พุรฺหมจฺริยิ จริตฺติ ๔ อิงฺฆ ตฺว
#๑ ยฺ. อุปาหเนน วินา ฯ ๒ ม. กุรฺรณฺเร ปปถเก ฯ ๓ ม. ยฺ. เอวํ วุตฺเต ...
#เอตทโวจฺจาติ อิมे ปาจา น ทิสฺสนฺติ ฯ ๔ ม. ยฺ. อยฺ ปาโจ นตฺถิ ฯ

โสณ ตตฺเถว อคาริกภูโต พุทฺธานํ สาสนํ อนุยฺยช กาลยฺยตฺตํ
เอกเสยฺยํ เอกภตฺตํ พุรหฺมจฺริยนฺติ ฯ อถ โข โสณสฺส อุปาสกสฺส
กุกฺกณฺณสฺส โย อโหสิ ปพฺพชฺชาภิสฺสงฺขาโร โส ปฏิปฺปสฺสสมฺภิ ฯ
ทฺติยมฺปิ โข โสโณ อุปาสโก กุกฺกณฺโณ ฯเปฯ
ตฺติยมฺปิ โข โสโณ อุปาสโก กุกฺกณฺโณ เยนายสฺมา
มหากจฺจาโน เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา อายุสฺมนฺตํ มหากจฺจานํ
อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ ฯ เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข โสโณ
อุปาสโก กุกฺกณฺโณ อายุสฺมนฺตํ มหากจฺจานํ เอตทวโจ ยถา
ยถาหํ ภนฺเต อยฺเยน มหากจฺจานเนน ฌมฺมํ เทสิตฺตํ อาชานามิ
นยิทํ สุกฺริ อคาริ อชฺฌาวสตา เอกนตฺปรีปฺณณฺณํ เอกนตฺปรีสุทฺธํ
สงฺขลิจิตฺตํ พุรหฺมจฺริยํ จริตฺตํ อิจฺฉามหํ ภนฺเต เกสมสฺสุํ โอิหเรตฺวา
กาสายานิ วตฺถานิ อจฺฉาเทตฺวา อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิตฺตํ
ปพฺพาเชตฺตํ มํ ภนฺเต อยฺโย มหากจฺจาโนติ ฯ อถ โข อายุสฺมา
มหากจฺจาโน โสณํ อุปาสกํ กุกฺกณฺณํ ปพฺพาเชสิ ฯ เตน โข
ปน สมเยน อวฺนตฺติทกฺขิณาปโถ อปฺปภิกฺขุโก โหติ ฯ อถ โข
อายุสฺมา มหากจฺจาโน ตินฺณํ วสฺसानํ อจฺฉเยน กิจฺฉเนน กสิเรน
ตโต ตโต ทสวคฺคํ ภิกฺขุสงฺฆํ สนนฺนิปาตาเปตฺวา อายุสฺมนฺตํ โสณํ
อุปสมฺปาเทสิ ฯ อถ โข อายุสฺมโต โสณสฺส วสฺสํ วุตฺถสฺส
รโหคตฺสส ปฏิสฺสลิสนฺสส เอว เจตโส ปรีวิตฺกโก อุทปาติ สฺสโตเยว
โย เม โส ภควา เอทิสฺส จ เอทิสฺส จาติ น จ มยา

สมมุขา ทิฏฺฐโ จจฺเจยฺยาหํ ตํ ภควนฺตํ ทสฺสนาย อรหฺนฺตํ
สมฺมาสมฺพุทฺธํ สเจ มํ อุปชฺฌาโย อนุชานเยยฺยาติ ฯ อถโจ
อายุสฺมา โสโณ สยณฺหสมฺมํ ปฏิสลฺลนา วุฏฺฐิตฺโต เยนายสฺมา
มหากจฺจาโน เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา อายุสฺมนฺตํ มหากจฺจัน
อภิวาเตตฺวา เอกมนฺตํ นิสิตฺติ ฯ เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข อายุสฺมา
โสโณ อายุสฺมนฺตํ มหากจฺจัน เอตทวโจ อธิ มยฺหํ
ภนฺเต รโหคตสฺส ปฏิสลฺลีนสฺส เอวํ เจตโส ปรีวิตกฺโก อุทปาติ
สุโตเยว โข เม โส ภควา เอทิสฺส จ เอทิสฺส จาติ น
จ มยา สมมุขา ทิฏฺฐโ จจฺเจยฺยาหํ ตํ ภควนฺตํ ทสฺสนาย
อรหฺนฺตํ สมฺมาสมฺพุทฺธํ สเจ มํ อุปชฺฌาโย อนุชานเยยฺยาติ
จจฺเจยฺยาหํ ภนฺเต ตํ ภควนฺตํ ทสฺสนาย อรหฺนฺตํ สมฺมาสมฺพุทฺธํ
สเจ มํ อุปชฺฌาโย อนุชานาตีติ ฯ สาธุ สาธุ โสณ จจฺฉ ตวํ
โสณ ตํ ภควนฺตํ ทสฺสนาย อรหฺนฺตํ สมฺมาสมฺพุทฺธํ ทกฺขิสฺสสิ
ตวํ โสณ ตํ ภควนฺตํ ปาสาทิกํ ปสาทนียํ สนนฺดินฺทริยํ สนนฺตมานํ
อตุตฺตมทมถสมถมนฺนุปรตฺตํ ทนฺตํ กุตฺตํ ยตฺตินฺทริยํ นาคํ เตนฺหิ ตวํ
โสณ มม วจฺเนน ภควโต ปาเท สิริสา วนฺท อุปชฺฌาโย เม
ภนฺเต อายุสฺมา มหากจฺจาโน ภควโต ปาเท สิริสา วนฺทตีติ
เอวณฺจ วเทหิ อวฺนฺติทกฺกขิณาปโถ ภนฺเต อปฺปภิกฺขุโก ตินฺณํ
เม วสฺसानํ อจฺเจยฺน กิจฺเจน กสิเรน ตโต ตโต ทสฺวคฺคํ
ภิกฺขุสงฺฆํ สนนฺนิปาตาเปตฺวา อุปสมฺบพฺทํ อลคฺคํ อปฺเปวนาม ภควา

อวนฺตัททกฺขิณาปเถ อปฺปตเรน คณฺเณ อฺปฺสมฺปทํ อนุชานเณยฺย
อวนฺตัททกฺขิณาปเถ ภนฺเต กณฺหุตฺตรา ภูมि ขรฺา โคกณฺฏกฺกหฺตา
อปฺเปวนาม ภควฺา อวนฺตัททกฺขิณาปเถ คณฺจคณฺปาหฺนํ อนุชานเณยฺย
อวนฺตัททกฺขิณาปเถ ภนฺเต นหฺานกรฺกา มนฺุสฺสา อฺทกฺสุทฺธิกา
อปฺเปวนาม ภควฺา อวนฺตัททกฺขิณาปเถ ชฺฺวนหฺานํ อนุชานเณยฺย
อวนฺตัททกฺขิณาปเถ ภนฺเต จมฺฺมานิ อตฺถรณฺานิ เอฟกจมฺฺมํ อชจมฺฺมํ
มิกจมฺฺมํ เสยฺยถาปี ภนฺเต มชฺฺฉิมฺเมสฺสุ ชนปฺเตสฺสุ เอรฺคฺ โมรฺคฺ
มชฺฺชารฺุ ชนฺุสฺ อเวมเว โข ภนฺเต อวนฺตัททกฺขิณาปเถ จมฺฺมานิ
อตฺถรณฺานิ เอฟกจมฺฺมํ อชจมฺฺมํ มิกจมฺฺมํ อปฺเปวนาม ภควฺา
อวนฺตัททกฺขิณาปเถ จมฺฺมานิ อตฺถรณฺานิ อนุชานเณยฺย เอฟกจมฺฺมํ
อชจมฺฺมํ มิกจมฺฺมํ เอตฺรหิ ภนฺเต มนฺฺุสฺสา นิสฺสํมคฺตํ ภิกฺขุณฺํ
จิวิรํ เทนฺุติ อิมํ จิวิรํ อิตฺถนฺฺนามสฺส เทมาติ เต อาคนฺุตา
อาโรเจนฺุติ อิตฺถนฺฺนามเมหิ เต อาวฺุโส มนฺฺุสฺเสหิ จิวิรํ ทินฺฺนนฺุติ
เต กุกฺกจฺจายนฺุตา น สาทิยนฺุติ มา โน นิสฺสคฺคิยฺย อโหสิติ
อปฺเปวนาม ภควฺา จิวิเร ปฺริยาอฺย อจิกฺเขยฺยยาติ ฯ เอวํ ภนฺเตติ
โฆ อายสฺมา โสโณ อายสมฺโโต มหฺากจฺจานสฺส ปฺฏิสฺสุณฺุติวฺา
อฺฏฺฐจาสาสนา อายสมฺนฺุติ มหฺากจฺจานํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณฺํ กตฺวา
เสนาสนํ สํสาเมตฺวา ปตฺตจิวฺรมาทาย เยน สวาคฺุถิ เตน
ปุกฺกามิ อนุปฺพุเพน เยน สวาคฺุถิ เชตวนฺํ อนาคตปฺปิณฺุทิกสฺส
อาราโม เยน ภควฺา เตนฺุปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา ภควนฺุติ

อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสีทึ ฯ อถโฆ ภควา อายสฺมฺนฺตํ อานนฺทํ
อามนฺเตสึ อิมสฺส อานนฺท อากนฺตฺกสฺส ภิกฺขุโน เสนาสนํ
ปญฺญาเปหิตึ ฯ อถโฆ อายสฺมา อานนฺโท ยสฺส โข มํ ภควา
อาณาเปติ อิมสฺส อานนฺท อากนฺตฺกสฺส ภิกฺขุโน เสนาสนํ
ปญฺญาเปหิตึ อิจฺฉติ ภควา เตน ภิกฺขุณา สทฺธี เอกวิหาเร
วตฺถุํ อิจฺฉติ ภควา อายสฺมฺตา โสณฺน สทฺธี เอกวิหาเร
วตฺถุนฺติ ยสฺมี วิหาเร ภควา วิหฺรติ ตสฺมี วิหาเร อายสฺมโต
โสณฺสฺส เสนาสนํ ปญฺญาเปสิ ฯ

[๒๑] อถโฆ ภควา พหุเทว รตฺตี อชฺโฆกาเส วิดีนาเมตฺวา
วิหารํ ปาวีสิ ฯ อายสฺมาปี โข โสโณ พหุเทว รตฺตี
อชฺโฆกาเส วิดีนาเมตฺวา วิहारํ ปาวีสิ ฯ อถโฆ ภควา รตฺติยา
ปจฺจุสสมยํ ปจฺจุจฺจาย อายสฺมฺนฺตํ โสณฺ อชฺฌเอสิ ปฏฺิภาตฺ ตํ
ภิกฺขุ ฌมฺโม ภาสิตฺตฺนฺติ ฯ เอวํ ภนฺเตติ โข อายสฺมา โสโณ
ภควโต ปฏฺิสฺสฺสมิตฺวา สพฺพาเนว อฏฺจกฺวคฺคิกานิ สเรณ อภาสิ ฯ
อถโฆ ภควา อายสฺมโต โสณฺสฺส สรภณฺณปรโยसानเ อพฺภานฺนโมทึ
สาธฺฐ สาธฺฐ ภิกฺขุ สุกฺคหิตานิ โข เต ภิกฺขุ อฏฺจกฺวคฺคิกานิ
สุมฺนสิทฺตานิ สฺวปฺชาริตานิ กฺลฺยาณฺนิยาสิ วาจาย สมนฺนาคโต
วิสฺสจฺจาย อนลฺลคฺลา ย อตฺถสฺส วิญฺญาปฺนินฺยา กตฺวิสฺโสสิ ตฺวํ
ภิกฺขุติ ฯ เอกวสฺโส อหํ ภควาติ ฯ กิสฺส ปน ตฺวํ ภิกฺขุ เอวํจิริ
อกาสิติ ฯ จิริ ทิฏฺโฐ เม ภนฺเต กามสฺสุ อาทึนโว อปีจ

สมุพธา ฌราวาสา พหุกิจจา พหุกรณียาติ ฯ อถโข ภควา

เอตมตฺถํ วิทิตฺวา ตายํ เวลายํ อิมํ อุทานํ อุทานเสี

ทิสฺวา อาทีนํ โลเก ฌตฺวา ฌมมํ นิรูปธี

อริโย น รมติ ปาเป ปาเป น รมติ สฺจิจฺติ ๑ ฯ

[๒๒] อถโข อายสฺมา โสโณ ปฐิสฺมโมทติ โข มํ ภควา
อัยํ ขุวสฺส กาลโธ ยํ เม อุปชฺฌาโย ปริทสฺสีติ อฏฺฐายาสนา
เอกํสํ อุตฺตฺราสฺงคํ กริตฺวา ภควโธ ปาเทสฺสุ สิริสา นิปตฺติวา
ภควนฺตํ เอตทโวจ อุปชฺฌาโย เม ภนฺเต อายสฺมา มหากจฺจาโน
ภควโธ ปาเทสฺสุ สิริสา วนฺทติ เอวญจ วเทติ อวฺนฺติทกฺขิณาปเถ
ภนฺเต อปฺปภิกฺขุโก ติณฺณํ เม วสฺसानํ อจฺจเยน
กิจฺเจเน กสิเรน ตโต ตโต ทสวคฺคํ ภิกฺขุสฺงฆํ สนฺนิปาตาเปตฺวา
อุปสมฺบพฺทํ อตฺตํ อปฺเปวนาม ภควา อวฺนฺติทกฺขิณาปเถ
อปฺปตฺเรน คเณน อุปสมฺบพฺทํ อนุชานเยยฺย อวฺนฺติทกฺขิณาปเถ ภนฺเต
กณฺหุตฺตรา ภูมि ขรา โคกณฺฎกฺกหฺตา อปฺเปวนาม ภควา
อวฺนฺติทกฺขิณาปเถ คณฺจคณฺปาหนํ อนุชานเยยฺย อวฺนฺติทกฺขิณาปเถ
ภนฺเต นหฺนคฺรฺกกา มนฺุสฺสา อุตฺทสฺสุทฺธิกา อปฺเปวนาม ภควา
อวฺนฺติทกฺขิณาปเถ ฐวฺนหฺนํ อนุชานเยยฺย อวฺนฺติทกฺขิณาปเถ
ภนฺเต จมฺมานิ อตฺถรณานิ เอพฺกจฺมมํ อชจฺมมํ มิคจฺมมํ
เสยฺยถาปี ภนฺเต มชฺฌิมิสฺสุ ชนปฺเทสฺสุ เอรฺคฺ โมรฺคฺ มชฺชารุ
#๑ ยู. สาสเน รมติ สฺจิจฺติ ฯ

ชนตุ เอวเมว โข ภนฺเต อวฺนฺตฺทกฺขิณฺปาเถ จมฺมานิ อตฺถรณานิ
เอพฺกจมฺมํ อชจมฺมํ มิคจมฺมํ อปฺเปวณาม ภควา อวฺนฺตฺทกฺขิณฺปาเถ
จมฺมานิ อตฺถรณานิ อฺนุชานเณยฺย เอพฺกจมฺมํ อชจมฺมํ มิคจมฺมํ
เอตฺรหิ ภนฺเต มนุสฺสตา นิสฺสํมคตํ ภิภฺขุํ จีวรํ เทนฺติ
อิมํ จีวรํ อิตฺถนฺนามสฺส เทมาติ เต อาคนฺตุวา อาโรเจนฺติ
อิตฺถนฺนามเหหิ เต อาวุโส มนุสฺสเสหิ จีวรํ ทินฺนฺนฺติ เต
กุกฺกฺจฺจายนฺตา น สาทิยนฺติ มา โน นิสฺสคฺคิยฺ อโหสีติ
อปฺเปวณาม ภควา จีวเร ปรียายฺ อจิกฺเขยฺยติ ฯ

[๒๑] อถ โข ภควา เอตฺสํมํ นินฺทาเน เอตฺสํมํ ปกรณํ ฐมฺมํ
กถํ กตฺวา ภิภฺขุ อามนฺเตสฺส อวฺนฺตฺทกฺขิณฺปาเถ ภิภฺขเว
อปฺปภิภฺขุโก อฺนุชานามิ ภิภฺขเว สพฺพปจฺจนฺติเมสฺส ชนปเทสฺส
วินยชฺรปญฺจเมเน คณฺเณ อุปสมฺปทํ ฯ ตตฺริเม ปจฺจนฺติมา ชนปทา
ปฺรตฺถิมาย ทิสาย กชฺงฺกถํ ๑ นาม นิคโม ตสฺส ปเรน มหาสาลา
ตโต ปรา ปจฺจนฺติมา ชนปทา โอรโต มชฺเณ ฯ ปฺรตฺถิมทกฺขิณฺยา
ทิสาย สลฺลวตี นาม นที ตโต ปรา ปจฺจนฺติมา
ชนปทา โอรโต มชฺเณ ฯ ทกฺขิณฺยา ทิสาย เสตคณฺณกํ
นาม นิคโม ตโต ปรา ปจฺจนฺติมา ชนปทา โอรโต มชฺเณ ฯ
ปจฺจิมาย ทิสาย ฐนํ นาม พุราหุมนคฺคาโม ตโต ปรา ปจฺจนฺติมา
ชนปทา โอรโต มชฺเณ ฯ อุตฺตราย ทิสาย อฺสึรทฺธโช
นาม ปพฺพโต ตโต ปรา ปจฺจนฺติมา ชนปทา โอรโต
#๑ ม. กชฺงฺกถํ ฯ

มชฌ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว เอวฺรุเปสฺส ปจฺจนฺติเมสฺส ชนปฺเทศฺส
วินยฺชรูปญฺเจเมน กณฺเณ อุปสมฺปทํ ๑ อวฺนฺติทกฺขิณาปเถ ภิกฺขเว
กณฺหุตฺตฺรา ภูมि ขฺรา โคกณฺฏกฺกหฺตา อนุชานามิ ภิกฺขเว
สพฺพปจฺจนฺติเมสฺส ชนปฺเทศฺส กณฺจฺกณฺปาหนํ ๑ อวฺนฺติทกฺขิณาปเถ
ภิกฺขเว นหฺนาคฺรูกา มนฺุสฺสา อุทกฺสุทฺธิกา อนุชานามิ ภิกฺขเว
สพฺพปจฺจนฺติเมสฺส ชนปฺเทศฺส ฐวฺนหฺนํ ๑ อวฺนฺติทกฺขิณาปเถ ภิกฺขเว
จมฺมานิ อตฺตฺรณานิ เอพฺกจมฺมํ อชจมฺมํ มิคจมฺมํ เสยฺยถาปี
ภิกฺขเว มชฺฌิเมสฺส ชนปฺเทศฺส เอเรคฺ โมเรคฺ มชฺชารุ ชนฺตุ ๑ เอวฺเมว
โฆ ภิกฺขเว อวฺนฺติทกฺขิณาปเถ จมฺมานิ อตฺตฺรณานิ เอพฺกจมฺมํ
อชจมฺมํ มิคจมฺมํ อนุชานามิ ภิกฺขเว สพฺพปจฺจนฺติเมสฺส ชนปฺเทศฺส
จมฺมานิ อตฺตฺรณานิ เอพฺกจมฺมํ อชจมฺมํ มิคจมฺมํ ๑ อិธ ปน
ภิกฺขเว มนฺุสฺสา นิสฺสีมกตฺตานํ ภิกฺขุณํ จิวฺรํ เทนฺติ อิมํ จิวฺรํ
อิตฺถนฺนํนามสฺส เทมาติ อนุชานามิ ภิกฺขเว สาทิตฺตํ น ตาว ตํ
กณฺนุปลํ ยาว น หตฺถํ กจฺจตีติ ๑

จมฺมกฺขนฺนํ ปญฺจํ ๑

อิมฺมฺหิ ขนฺนเก วคฺคฺเตสฺสญฺจ ๑

ตสฺสุทฺธานํ ๑

[๒๔] ราชานจ มาคโธ โสโณ ๒ อสีตีสหสฺสิสฺสโร

สาคโต กิซฺมณฺญสฺมี พหุํ ทสฺเสสิ อุตฺตริ ๑

#๑ ม. เอเรคฺ โโมเรคฺ มชฺชารุ ชนฺตุ ๑ ย. มชฺชารุ ๑ ๒ ม. ย. ราชานจ มาคโธ โสโณ ๑

ปพฺพชฺชารทฺทภิชฺชี่สุ วิจารณ์ เอกปลาสิกัม
นีลา ปีตา โลหิติกา มณฺเษฏฺจา กณฺหเมว จ ๑
มหารงฺค มหานามา วทฺธิกา จ ปฏิกฺกขิปี
ขลฺลกา ปุณฺณปาตี จ ตฺลตฺติตฺตรเมณฺทชา ๑
วิจฺฉิกา โมรจิตฺรณฺจ ๑ สีหพฺยคฺขมา จ ทีปิกา
อชฺนิทฺทา มชฺชารี ๒ จ กาฬฺลอกฺปริกฺขณฺนา ๓ ๑
ผาลิตฺตฺปาหนา จีลา โธตฺขานฺนุชฺณฺณ ๔
ตฺลเวพฺุตฺติณฺณเจว มฺลชฺปพฺพชฺหิณฺตลา ๕ ๑
กมฺลคมฺพลโศวณฺณา ๖ รุปีกา มณฺนิ เวพฺุรี ๗
ผลิกา กัมสกาจ จ ติปฺปสีสณฺจ ตมฺพกา ๑
คาวี ยานํ กิลาโน จ ปฺริสยฺตฺตสีวิกา
สยฺนานิ มหาจมฺมา ๘ โคจมฺเมหิ จ ปาปโก ๑
คิหิณํ จมฺมวทฺธเทหิ ปวิสฺนติ คิลาโย
มหากจฺจายโน โสโณ สเรณฺณจกวกฺคิกิ ๑
อุปสมฺปทํ ปณฺจหิ คณฺนา ชฺวสฺินายนา ๙
สมฺมตฺตรณฺนาลุณฺณาสี น ตาว คณฺนุปคัม
อทาสีเม วเร ปณฺจ โสณฺตฺเตรสฺส นายโกติ ๑

#๑ ม. ย. โมรจิตฺรา จ ๑ ๒ สี. มชฺชารา ๑ ม. มณฺชารี ๑ ๓ ม. ย. กาฬฺลอกฺปริกฺขณฺนา ๑

#๔ สี. โธตฺขานฺนุชฺณฺณ ๑ ๕ ม. มฺลจ - หินฺตลา ๑ ๖ ม. กมฺปล- ๑

#๗ ม. ย. เวพฺุรียา ๑ ๘ สี. มหาจมฺม ๑ ๙ ม. อุปสมฺปทํ ปณฺจหิ คณฺ คณฺจคณฺนาชฺวสฺินา ๑

#ย. อุปสมฺปทํ ปณฺจคณฺ คณฺจคณฺนา ชฺวสฺินา ๑

ภสชชกขนุชกั

[๒๕] เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยั วิหฺรติ เชตวนเ
อนาถปิณฑิกสฺส อารามเ ฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุณั
สารทิกเณ อาพาเชน สุญฺจันั ยาคูปี ปีตา อุคฺคจฺจติ ภตฺตปี
ภตฺตั อุคฺคจฺจติ ฯ เต เตน กิสา โหนฺติ ลูบา ทุพฺพณฺณา
อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุทฺทชาตา ชฺมนิสฺนุตฺตคฺคตา ฯ อทฺทสา โข ภควา
เต ภิกฺขุ กิสเ ลูเช ทุพฺพณฺเณ อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุทฺทชาเต
ชฺมนิสฺนุตฺตคฺคเต ทิสฺวาน อายสฺมนตฺตัง อานนฺทัง อามนฺเตสิ กิณฺนุ
โข อานนฺท เอตฺรหิ ภิกฺขุ กิสา ลูบา ทุพฺพณฺณา อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุทฺทชาตา
ชฺมนิสฺนุตฺตคฺคตาติ ฯ เอตฺรหิ ฆนฺเต ภิกฺขุณั สารทิกเณ
อาพาเชน สุญฺจันั ยาคูปี ปีตา อุคฺคจฺจติ ภตฺตปี ภตฺตั อุคฺคจฺจติ
เต เตน กิสา [๑] ลูบา ทุพฺพณฺณา อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุทฺทชาตา
ชฺมนิสฺนุตฺตคฺคตาติ ฯ อถโข ภควโต รโหคตฺสฺส ปฏิสฺสฺสลิณฺสฺส เอวั
เจตฺโส ปริวิตกฺโก อุทฺปาที เอตฺรหิ โข ภิกฺขุณั สารทิกเณ
อาพาเชน สุญฺจันั ยาคูปี ปีตา อุคฺคจฺจติ ภตฺตปี ภตฺตั อุคฺคจฺจติ
เต เตน กิสา ลูบา ทุพฺพณฺณา อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุทฺทชาตา
ชฺมนิสฺนุตฺตคฺคตา กิณฺนุ โข อหิ ภิกฺขุณั ภสชชั อฺนฺชานเญยฺยั ยั
ภสชชญฺเจว อสฺส ภสชชสมฺมตฺตญจ โลกสฺส อหฺารตฺตญจ ๒
ผเรญฺย น จ โอฟาริโก อหฺาโร ปญฺญาเยยฺยาติ ฯ อถโข
#๑ ม. โหนฺติ ฯ ๒ ย. อหฺารตฺตญจ ฯ

ภควโต เอตทโหสิ อิมานิ โข ปญจ เกสชชานิ เสยฺยถิทํ
 สປປิ นวณิตํ เตลลํ มชฺฐ ฝานิตํ เกสชชานิ เจว เกสชชสมมตานิ
 จ โลกสฺส ออาหารตถญจ ฝรณฺติ น จ โอปาริโก อหาโร
 ปญญาติ ยนฺนุนาหิ ภิกฺขุณํ อิมานิ ปญจ เกสชชานิ อุนฺชานเยยฺย
 กाले ปฏิกฺคเหตฺวา กाले ปรีภฺยชิตฺตุนฺติ ฯ อถโข ภควา
 สายนฺนสมเย ปฏิสลลานา วุฏฺฐิตอ เอตสฺมี นินทาเน เอตสฺมี
 ปกรณเ ชมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อีช มยฺหิ ภิกฺขเว
 รโหคตสฺส ปฏิสลลีนสฺส เอวํ เจตโส ปรีวิตฺกโก อุตฺปาที เอตฺรหิ
 โข ภิกฺขุณํ สารทิกเนน อพาเชน ฝุฏฺฐานํ ยาคุปี ปีตา อุกฺกจฺฉติ
 ภตฺตํปี ภตฺตํ อุกฺกจฺฉติ เต เตน กิสา ลูชา ทุพฺพณฺณา
 อูปฺปนฺนูปฺปนฺนทุกฺชาตา ชมนิสนฺนตคคฺคตา กิณฺนุ โข อหิ ภิกฺขุณํ
 เกสชชํ อุนฺชานเยยฺย ยํ เกสชชญเจว อสฺส เกสชชสมมตญจ
 โลกสฺส ออาหารตถญจ ฝรเยยฺย น จ โอปาริโก อหาโร
 ปญญาเยยฺยติ ตสฺส มยฺหิ ภิกฺขเว เอตทโหสิ อิมานิ โข
 ปญจ เกสชชานิ เสยฺยถิทํ สປປิ นวณิตํ เตลลํ มชฺฐ ฝานิตํ
 เกสชชานิ เจว เกสชชสมมตานิ จ โลกสฺส ออาหารตถญจ ฝรณฺติ
 น จ โอปาริโก อหาโร ปญญาติ ยนฺนุนาหิ ภิกฺขุณํ อิมานิ
 ปญจ เกสชชานิ อุนฺชานเยยฺย กाले ปฏิกฺคเหตฺวา กाले
 ปรีภฺยชิตฺตุนฺติ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ตานิ ปญจ เกสชชานิ
 กाले ปฏิกฺคเหตฺวา กाले ปรีภฺยชิตฺตุนฺติ ฯ

[๒๖] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ตานิ ปญจ เกสชฺชานิ
กาเล ปฏิกฺคเหตฺวา กาเล ปรีกฺขณฺตติ ฯ เตสํ ยานิปี ตานิ
ปากตฺตานิ ลูชานิ โภชนานิ ตานิปี นจฺฉาเทนฺติ ปเคว
เสเนสีกานิ ๑ ฯ เตะเตน เจว สารทิกเณ อาพาเชน ผุฏฺฐา อิมินา จ
ภตฺตจฺฉาทเกน ๒ ตทฺภเยน ภิชฺชโยโส มตฺตตาย กิสา โหนฺตติ ลูชา
ทพฺพณฺณา อุปฺปณฺทูปฺปณฺทูกฺขาทา ฅมฺนิสนฺตคคฺตฺตา ฯ อทฺทสา
โข ภควา เตะ ภิกฺขุ ภิชฺชโยโส มตฺตตาย กิสเ ลูเช ทพฺพณฺเณ
อุปฺปณฺทูปฺปณฺทูกฺขาทเ ฅมฺนิสนฺตคคฺตฺเต ทิสฺวาน อายสฺมณฺตํ
อานนฺทํ อามนฺเตสิ กิณฺนุ โข อานนฺท เอตฺรหิ ภิกฺขุ ภิชฺชโยโส
มตฺตตาย กิสา ลูชา ทพฺพณฺณา อุปฺปณฺทูปฺปณฺทูกฺขาทา
ฅมฺนิสนฺตคคฺตฺตาคิ ฯ เอตฺรหิ ฆนฺเต ภิกฺขุ ตานิ ปญจ เกสชฺชานิ
กาเล ปฏิกฺคเหตฺวา กาเล ปรีกฺขณฺตติ เตสํ ยานิปี ตานิ
ปากตฺตานิ ลูชานิ โภชนานิ ตานิปี นจฺฉาเทนฺติ ปเคว
เสเนสีกานิ เตะเตน เจว สารทิกเณ อาพาเชน ผุฏฺฐา อิมินา จ
ภตฺตจฺฉาทเกน ตทฺภเยน ภิชฺชโยโส มตฺตตาย กิสา ลูชา ทพฺพณฺณา
อุปฺปณฺทูปฺปณฺทูกฺขาทา ฅมฺนิสนฺตคคฺตฺตาคิ ฯ อถโข ภควา เอตฺสฺมี
นิทานเ เอตฺสฺมี ปกรเณ ฅมฺมี กถิ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ตานิ ปญจ เกสชฺชานิ ปฏิกฺคเหตฺวา กालेปี
วิกาลेปี ปรีกฺขณฺตติ ฯ
#๑ โป. สีเนห-กานิ ฯ ม. เตะเนสีตานิ ฯ ๒ โป. ภตฺตจฺฉาทเกน ฯ ม. ยู.
#ภตฺตจฺฉานฺทเกน ฯ

[๒๓] เตน โข ปน สมเยน คีตานานํ ภิกฺขุณํ วเสหิ เกสชฺเชหิ
อตุโถ โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
วสานิ เกสชฺชานิ อจฺจนวสํ มจฺจนวสํ สฺสูกาวสํ ๑ สฺสกรวสํ คหฺรภวสํ
กาลเ ปฏิกฺคหิตํ กาลเ นิปกํ ๒ กาลเ สํสฏฺฐํ ๓ เตลปริโภเคน
ปริภฺยชิตุํ ฯ วิกาลเ เจ ภิกฺขเว ปฏิกฺคหิตํ วิกาลเ นิปกํ
วิกาลเ สํสฏฺฐํ ตลฺเจ ปริภฺยเชยฺย อปตฺติ ตินฺณํ ทุกฺกฏานํ ฯ
กาลเ เจ ภิกฺขเว ปฏิกฺคหิตํ วิกาลเ นิปกํ วิกาลเ สํสฏฺฐํ
ตลฺเจ ปริภฺยเชยฺย อปตฺติ ทุวินฺนํ ทุกฺกฏานํ ฯ กาลเ เจ
ภิกฺขเว ปฏิกฺคหิตํ กาลเ นิปกํ วิกาลเ สํสฏฺฐํ ตลฺเจ
ปริภฺยเชยฺย อปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ กาลเ เจ ภิกฺขเว ปฏิกฺคหิตํ
กาลเ นิปกํ กาลเ สํสฏฺฐํ ตลฺเจ ปริภฺยเชยฺย อนาปตฺตีติ ฯ

[๒๔] เตน โข ปน สมเยน คีตานานํ ภิกฺขุณํ มฺเเลหิ เกสชฺเชหิ
อตุโถ โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
มฺลานิ เกสชฺชานิ หลิหุํ สิงฺกิเวริ วจํ วจตฺถํ อติวิสํ กฏฺฏกโรหิณิ
อุสิริ ภาทุมตฺตํ ยานิ วา ปนณฺณานิปี อตฺถิ มฺลานิ เกสชฺชานิ
เนว ขาพฺนีเย ขาพฺนียตฺถํ ๔ ฝรฺนฺติ น โภชฺนีเย โภชฺนียตฺถํ ๕ ฝรฺนฺติ
ตานิ ปฏิกฺคเหตฺวา ยาวชีวํ ปรีหริตุํ สติ ปจฺจเย ปริภฺยชิตุํ
อสติ ปจฺจเย ปริภฺยชฺนตฺสฺส อปตฺติ ทุกฺกฏสฺสชาติ ฯ เตน โข
#๑ ม. สฺสุมารสํ ฯ ๒ สี. นิปกํ ๑ ๓ สี. โป. สํสตฺตํ ๑ ๔ ย. ขาพฺนียตฺถํ ๑
#๕ ย. โภชฺนียตฺถํ ๑

ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขุณฺํ มุเลหิ เกสชฺเชหิ ปิฏฺฐเจหิ อตุโถ
โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
นีสํ นีสทโปตนฺติ ๑ ฯ

[๒๕] เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขุณฺํ กสาวเหหิ เกสชฺเชหิ
อตุโถ โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
กสาวานิ เกสชฺชานิ นิมฺพกสาวํ กุฏชกสาวํ ปโฏลกสาวํ ๒
ปคฺควกสาวํ นตฺตมตฺถกสาวํ ยานิ วา ปนญฺณานิปี อตฺถิ กสาวานิ
เกสชฺชานิ เนว ขาพฺนีเย ขาพฺนียตฺถํ ฝรนฺติ น โภชนีเย โภชนียตฺถํ
ฝรนฺติ ตานิ ปฏิกฺกเหตุวา ยาวชีวํ ปรีหริตฺถํ สติ ปจฺเจเย
ปรีกฺขชิตฺถํ อสตี ปจฺเจเย ปรีกฺขชนฺตสฺส อปตฺติ ทุกฺกฏสฺสชาติ ฯ

[๓๐] เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขุณฺํ ปณฺณเหหิ
เกสชฺเชหิ อตุโถ โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ
ภิกฺขเว ปณฺณานิ เกสชฺชานิ นิมฺพปณฺณํ กุฏชปณฺณํ ปโฏลปณฺณํ
สฺลลสิปณฺณํ กปฺปาสิปณฺณํ ๓ ยานิ วา ปนญฺณานิปี อตฺถิ
ปณฺณานิ เกสชฺชานิ เนว ขาพฺนีเย ขาพฺนียตฺถํ ฝรนฺติ น โภชนีเย
โภชนียตฺถํ ฝรนฺติ ตานิ ปฏิกฺกเหตุวา ยาวชีวํ ปรีหริตฺถํ สติ
ปจฺเจเย ปรีกฺขชิตฺถํ อสตี ปจฺเจเย ปรีกฺขชนฺตสฺส อปตฺติ
ทุกฺกฏสฺสชาติ ฯ

[๓๑] เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขุณฺํ ผลเหหิ เกสชฺเชหิ
อตุโถ โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
#๑ โป. ม. นีสทโปตนฺติ ฯ ๒ ม. ย. ปโฏลกสาวนฺติ ปาโจ นตฺถิ ฯ ๓ ย.
#กปฺปาสีกปณฺณํ ฯ

ผลานิ เกสชฺชานิ วิลงฺคํ ปิปรลฺลํ ๑ มริจํ หริตํ วิกิตํ ๒ อามลํ
โคจรลํ ๓ ยานิ วา ปนญฺณานิปี อตฺถิ ผลานิ เกสชฺชานิ เนว
ขาทนีเย ขาทนียตฺถํ ผรฺนฺติ น โภชนีเย โภชนียตฺถํ ผรฺนฺติ ตานิ
ปฏิกฺคเหตฺวา ยาวชีวํ ปฺริหริตฺถํ สติ ปจฺจเย ปฺริญฺญชิตฺถํ อสตี
ปจฺจเย ปฺริญฺญชฺนตฺสฺส อापตฺติ ทฺกุกฺกุสฺสาคี ฯ

[๓๒] เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขุณฺํ ชฺตฺวหิ เกสชฺเชหิ
อตฺถโถ โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสิ ฯ อญฺชานามิ ภิกฺขเว
ชฺตฺวหิ เกสชฺชานิ หิงฺคํ หิงฺคฺชตฺถํ ๔ หิงฺคฺสิปาทิกํ ตํ ตกปตฺตี
ตกปณฺณํ สชฺชุลลํ ยานิ วา ปนญฺณานิปี อตฺถิ ชฺตฺวหิ เกสชฺชานิ
เนว ขาทนีเย ขาทนียตฺถํ ผรฺนฺติ น โภชนีเย โภชนียตฺถํ ผรฺนฺติ
ตานิ ปฏิกฺคเหตฺวา ยาวชีวํ ปฺริหริตฺถํ สติ ปจฺจเย ปฺริญฺญชิตฺถํ
อสตี ปจฺจเย ปฺริญฺญชฺนตฺสฺส อापตฺติ ทฺกุกฺกุสฺสาคี ฯ

[๓๓] เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขุณฺํ โลณฺเหหิ เกสชฺเชหิ
อตฺถโถ โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสิ ฯ อญฺชานามิ ภิกฺขเว
โลณฺหานิ เกสชฺชานิ สามุทฺทํ กภาพโลณฺํ สินฺธวํ อุพฺภิทํ ๕ พิลํ ๖
ยานิ วา ปนญฺณานิปี อตฺถิ โลณฺหานิ เกสชฺชานิ เนว ขาทนีเย
ขาทนียตฺถํ ผรฺนฺติ น โภชนีเย โภชนียตฺถํ ผรฺนฺติ ตานิ
ปฏิกฺคเหตฺวา ยาวชีวํ ปฺริหริตฺถํ สติ ปจฺจเย ปฺริญฺญชิตฺถํ อสตี
ปจฺจเย ปฺริญฺญชฺนตฺสฺส อापตฺติ ทฺกุกฺกุสฺสาคี ฯ

[๓๔] เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต อานนฺทสฺส
#๑ ม. ปิปรลฺลํ ฯ ยู. ปิปรลฺลํ ฯ ๒ โป. ม. วิเภทํ ฯ ๓ โป. ม. โกฏฺจผลํ ฯ
#๔ โป. ยู. หิงฺคฺชตฺถํ ฯ ๕ ม. อุพฺภิริ ฯ ๖ โป. วิพหํ ฯ

อุปชฌายสฺส อายสฺมโต เวลฺลภสฺส สฺส อุตฺตจฺฉาปาโห โหติ ฯ ตสฺส
ลสฺสกาย จีวรานิ กายเ ลคฺคณฺติ ฯ ตานิ ภิกฺขุ อุตฺเทน เตเมตฺวา
เตเมตฺวา อปฺกทฺตฺตฺตฺติ ฯ อทฺตสา โห ภควา เสนาสนจาริกํ
อาหิณฺทฺตฺตฺตฺติ เต ภิกฺขุ ตานิ จีวรานิ อุตฺเทน เตเมตฺวา เตเมตฺวา
อปฺกทฺตฺตฺตฺติ ทิสฺวาน เยน เต ภิกฺขุ เตนฺอุปฺสงฺกมิ อุปฺสงฺกมิตฺวา
เต ภิกฺขุ เอตฺทวโจ กิมิสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
อาปาโหติ ฯ อิมิสฺส ฆนฺเต อายสฺมโต อุตฺตจฺฉาปาโห ลสฺสกาย
จีวรานิ กายเ ลคฺคณฺติ ตานิ มยฺ อุตฺเทน เตเมตฺวา เตเมตฺวา
อปฺกทฺตฺตฺตฺติ ฯ อถ โห ภควา เอตฺตฺตฺตฺติ นิทานเ เอตฺตฺตฺตฺติ ปฺกรณ
ตฺตฺตฺติ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ยสฺส
กณฺทฺ วา ปิพฺกา วา อสฺสาโว วา อุตฺตจฺฉา วา อาปาโห
กาโย วา ทฺคฺคณฺโห จุณฺณานิ เกสฺชฺชานิ อคฺคิลาณสฺส ฉกนํ
มตฺตฺติ รชนนิปฺกํ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อุตฺตจฺฉํ มุสฺสณฺติ ฯ

[๑๕] เตน โห ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขุณํ จุณฺณเห
เกสฺชฺชเห จาลิตฺเทหิ อตฺถโ โหติ ฯ ภควโต เอตฺตฺตฺตฺติ อาโรเจตฺตฺติ ฯ
อุนฺชานามิ ภิกฺขเว จุณฺณจาลนินฺติ ๑ ฯ สณฺเหหิ อตฺถโ โหติ ฯ
อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ทฺสฺสจาลนินฺติ ฯ

[๑๖] เตน โห ปน สมเยน อณฺตฺตรสฺส ภิกฺขุโน อมนฺสฺสคิภาปาโห
โหติ ฯ ตํ อจฺริยฺอุปฺชฌายา อุปฺภุจฺจหนฺตา นาสกฺขีสุ
อโรคํ กาคฺตฺติ ฯ โส สฺสกรฺสฺสนํ คณฺตฺวา อามกมฺสํ ขาติ อามกโลหิตํ
#๑ ไป. จุณฺณปาลินฺติ ฯ ม. จุณฺณจาลินฺติ ฯ

ปวี ๑ ๑ ตสฺส โส อมนุสฺสิกาพาโธ ปฏิปฺปสฺสมภิ ๑ ภควโต
เอตมตฺถํ อโรเจสฺสุ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อมนุสฺสิกาพาธเ อามกมํสํ
อามกโลหิตนฺติ ๒ ๑

[๓๗] เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน จกฺขุโรคาพาโธ
โหติ ๑ ตํ ภิกฺขุ ๓ ปรีคฺคเหตฺวา อุจฺจาร์ปี ปสฺสาวปี
นิกฺขามาเนตฺติ ๑ อทฺทสา โข ภควา เสนาสนจาริกํ อาหิณฺฑนฺโต
เต ภิกฺขุ ตํ ภิกฺขุํ ปรีคฺคเหตฺวา อุจฺจาร์ปี ปสฺสาวปี
นิกฺขามาเนตฺเต ทิสฺวาน เยเน เต ภิกฺขุ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา
เต ภิกฺขุ เอตทโวจ กิम्मสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อาพาโธติ ๑
อิมสฺส ฆนฺเต อายสฺมโต จกฺขุโรคาพาโธ อิมํ มยํ ปรีคฺคเหตฺวา
อุจฺจาร์ปี ปสฺสาวปี นิกฺขามาเมมาติ ๑ อถ โข ภควา เอตสฺมี
นิตาเน เอตสฺมี ปกรณเ ชมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อญฺชนํ กาพลฺชนํ รสญฺชนํ โสตญฺชนํ เกรกฺก
กปลฺลนฺติ ๑ อญฺชนฺปปีสเนหิ ๔ อตฺถโธ โหติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ
อโรเจสฺสุ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว จนฺทนํ ตลฺลํ กาพานุสสาริย
ตาลีสํ ๕ ภาทฺทมตฺตกนฺติ ๑ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ปิฎฺฐานิ
อญฺชนานิ ถาลเกสฺสุปี ๖ สราวเกสฺสุปี นิกฺขิปนฺติ ตินฺจญฺณเณหิปี
ปฺสฺสเกหิปี โอกิรียนฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสฺสุ ๑ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว อญฺชนินฺติ ๑ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ
อุจฺจาวจา อญฺชนิโย ธาเรนฺติ โสวณฺณมยํ รุปีมยํ ๑ มนุสฺสา
#๑ ไป. อามกมํสญจ ขาเท อามกโลหิตญจ ปวี ๑ ๒ ไป. ... อมนุสฺสิกาพาธเณ อามกมํสํ
#ขาเทตฺถํ ปวีตฺถํ อามกโลหิตนฺติ ๑ ๓ ไป. ย. ภิกฺขุ ๑ ๔ ไป. -ปรีคฺคเนหิ ๑ ม. ย.
#ปปีสเนหิ ๑ ๕ ไป. ตาลีสปตฺตํ ๑ ๖ ม. จรฺกเกสฺสุ ๑ ย. ถาลิเกสฺสุ ๑

อุชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปี นาม ๑ คิหิ กามโกคิโนติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ฯ น ภิกฺขเว อุจฺจาวจา
อณฺชณี ๒ ชาเรตพฺพา โย ชาเรยฺย อาปตฺติ ทุคฺคกฺกุสฺส อนุชานามิ
ภิกฺขเว อฏฺฐิมยํ ทนฺตมยํ วิสาณมยํ นพมยํ เวพฺพมยํ
กฏฺฐมยํ ชตฺตมยํ ผลมยํ โลหมยํ สงฺขนาภิมยฺนฺติ ฯ เตน โข
ปน สมเยน อณฺชณี ๓ อปารุตฺตา โหนฺติ ตินฺจฺจนฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
โอกิรียนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
อปีชานนฺติ ฯ อปีชานํ นิปตฺติ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว สุตฺตเกน
พนฺธิตฺวา อณฺชณียา พนฺธิตฺนฺติ ฯ อณฺชณี ผลติ ๔ ฯ อนุชานามิ
ภิกฺขเว สุตฺตเกน สิปฺเพตฺตฺนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ
องฺคฺลียา อณฺชนฺติ อกฺขิณี ทุคฺคานิ โหนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโจะตุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว อณฺชณีสลากนฺติ ฯ เตน โข
ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อุจฺจาวจา อณฺชณีสลากาโย ชาเรนฺติ
โสวณฺณมยํ ฐปฺปมยํ ฯ มนุสฺสสา อุชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ
เสยฺยถาปี คิหิ กามโกคิโนติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ฯ
น ภิกฺขเว อุจฺจาวจา อณฺชณีสลากา ชาเรตพฺพา โย ชาเรยฺย
อาปตฺติ ทุคฺคกฺกุสฺส อนุชานามิ ภิกฺขเว อฏฺฐิมยํ ทนฺตมยํ
วิสาณมยํ ฯเปฯ สงฺขนาภิมยฺนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
อณฺชณีสลากา ภูมียํ ปตฺติ ๕ ผรุสา โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
#๑ ม. ยู. อัย ปาโจ น ทิสฺสติ ฯ ๒-๓ โป. ม. อณฺชณีโย ฯ ๔ โป. อณฺชณีโย
#ผลานฺติ ฯ ม. ยู. อณฺชณี นิปตฺติ ฯ ๕ ยู. ปตฺติตา ฯ

อาโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว สลาโกธานิยฺนติ ๑ ๑ เตน โข
ปน สมเยน ภิกฺขุ อณฺชณีปี อณฺชณีสลากัปปิ หตฺเถน ปริหรนฺติ ๑
ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว อณฺชณีตฺถวิกิณฺติ ๑
อัสวทฺธโก ๒ น โหติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจตุ ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว อัสวทฺธกั พนฺชณสฺสตฺตกนฺติ ๑

[๑๘] เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต ปิณฺนทวจฺจสฺส
สีสาภิตาโป โหติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจตุ ๑ อนุชานามิ
ภิกฺขเว มุทฺธนิ เตลกนฺติ ๑ นกฺขมณีโย โหติ ๑ ภควโต
เอตมตฺถํ อาโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว นตฺถกมฺมณฺติ ๑ นตฺถ
คลติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
นตฺถกรณฺนิติ ๑ เตน โข ปน สมเยน จพฺพกฺคิยา ภิกฺขุ อฺจฺจาวจา
นตฺถกรณฺนิโย ชาเรณฺติ โสวณฺณมยฺ รุปียมยฺ ๑ มนฺุสฺสา อฺชฺฌายนฺติ
จियนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปี กิหิ กามโกติโนติ ๑ ภควโต
เอตมตฺถํ อาโรเจตุ ๑ น ภิกฺขเว อฺจฺจาวจา นตฺถกรณฺนิ
ชาเรตพฺพา โย ชาเรยฺย อาปตฺติ ทฺถกฺกสฺส อนุชานามิ ภิกฺขเว
อฺกฺขิมยฺ ๑เปฯ สงฺขนาภิมยฺนติ ๑ นตฺถ วิสมํ อาสิณฺจยติ ๑
ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ยมกั
นตฺถกรณฺนิติ ๑ ๑ นกฺขมณีโย โหติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจตุ ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว รุम्मํ ปาตฺนฺติ ๑ ตลฺยเณว วฏฺฐี อาสิมฺเปตฺวา
#๑ ม. สลากาธานิยฺนติ ๑ โป. สลากาธานิยฺนติ ๑ ๒ สี. อัสวทฺธโก ๑
#ย. อัสพนฺธโก ๑ ๑ โป. ม. ย. ยมก นตฺถกรณฺนิติ ๑

ปีวนฺติ กณฺโฐ ๑ ทหฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ชฺฐเนตฺตุนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อฺุจฺจาวจานิ ชฺฐเนตฺตานิ ชาเรนฺติ โสวณฺณมมฺยํ
รฺูปียมมฺยํ ฯ มนุสฺสา อฺุชฺฌายนฺติ จิยฺนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปี
คิหิ กามโภคิโนติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ น ภิกฺขเว
อฺุจฺจาวจานิ ชฺฐเนตฺตานิ ชาเรตฺตพฺพานิ โย ชาเรยฺย อปาตฺติ
ทฺุภกฺกฺขสฺส อนฺุชานามิ ภิกฺขเว อฺุจฺจิมมฺยํ ฯเปฯ สงฺขนาภิมยฺนฺติ ฯ
เตน โข ปน สมเยน ชฺฐเนตฺตานิ อปารุตฺตานิ โหนฺติ ปาณกา
ปวิสนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว
อปีชานนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู ชฺฐเนตฺตานิ หตฺเถน
ปรีหฺรณฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว
ชฺฐเนตฺตตฺถวีกนฺติ ฯ เอกโต ฆมฺลียนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโจะสุํ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ยมกตฺถวีกนฺติ ฯ อํสวทฺธโก
น โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว
อํสวทฺธกํ พนฺชนสฺสฺตตฺถกนฺติ ฯ

[๑๕] เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต ปีลีนฺทวจฺจสฺส
วาทาพาโธ โหติ ฯ เวชฺชา เอวมาหํสุ เตลํ ปจิตฺตพฺพนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว เตลปาทนฺติ ฯ
ตสฺมี โข [๒] เตลปาท มชฺหํ ปกฺขิปิตพฺพํ โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโจะสุํ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว เตลปาท มชฺหํ ปกฺขิปิตฺตุนฺติ ฯ
#๑ ม. ย. กณฺจํ ฯ ๒ ม. ย. ปน ฯ

เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อติปฺกฺขิตฺตมชฺชานิ ๑
เตตานิ ปจฺนติ ตานิ ปิวิตฺวา มชฺชนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว อติปฺกฺขิตฺตมชฺชํ เถลํ ปาตพฺพํ โย
ปิเวยฺย ยถาธมฺโม การตพฺโพ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ยสฺมี
เตลปาเก มชฺชสฺส น วณฺโณ น คนฺโธ น รโส ปญฺญาติ
เอวรูปํ มชฺชปฺกฺขิตฺตํ เถลํ ปาตุนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
ภิกฺขุณฺํ พหุํ อติปฺกฺขิตฺตมชฺชํ เถลํ ปกฺกํ โหติ ฯ อถ โข ภิกฺขุณฺํ
เอตทโหตี กถนฺนุ โข อติปฺกฺขิตฺตมชฺเช เตเต ปฏฺธิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อพฺภวชฺชนํ
อธิฏฺฐาตุนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน आयสฺมโต ปิลินฺทวจฺจสฺส
พหุํ ๒ เถลํ ปกฺกํ โหติ ฯ เตลภาชนํ น วิชฺชติ ๓ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ติณฺนิ ตุมฺพานิ โลหตุมฺพํ
กฏฺฐตุมฺพํ ผลตุมฺพนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน आयสฺมโต
ปิลินฺทวจฺจสฺส องฺควาโต โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ
อุนฺชานามิ ภิกฺขเว เสทกมฺมนฺติ ฯ นกฺขมฺนีโย โหติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว สมภารเสทนฺติ ฯ
นกฺขมฺนีโย โหติ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว มหาเสทนฺติ ฯ นกฺขมฺนีโย ๘
โหติ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ภงฺโกทกนฺติ ฯ นกฺขมฺนีโย โหติ ฯ
อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อุตทโกฏฺฐกนฺติ ฯ
#๑ ไป. ม. อติปฺกฺขิตฺตมชฺชานิ ฯ ๒ ม. ย. พหุตฺริ ฯ ๓ ย. สํวิชฺชติ ฯ

[๔๐] เตน โข ปน สมเยน อายสุมโต ปิณฺฑิตวจฺจสฺส ปพฺพวาโต๕
โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
โลหิตํ โมเจตฺตุนฺติ ฯ นกฺขมณฺเฑโ ย โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโจะสุํ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว โลหิตํ โมเจตฺตวา วิสาณน
คเหตฺตุนฺติ ๑ ฯ

[๔๑] เตน โข ปน สมเยน อายสุมโต ปิณฺฑิตวจฺจสฺส ปาทา
ผาลิตา โหณฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว ปาทพฺภณฺชนนฺติ ฯ นกฺขมณฺเฑโ ย โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโจะสุํ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ปชฺชํ อภิสงฺขริตฺตุนฺติ ฯ

[๔๒] เตน โข ปน สมเยน อณฺฏตรสฺส ภิกฺขุโน กณฺฑาพาทิ
โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
สตุถกมฺมณฺติ ฯ กสาโวทเกน อตุโถ โหติ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
กสาโวทกณฺติ ฯ ติลกกฺเกน อตุโถ โหติ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
ติลกกณฺติ ฯ กพพิกาย อตุโถ โหติ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
กพพิกณฺติ ฯ วณฺพนฺทรนโจเลน อตุโถ โหติ ฯ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว วณฺพนฺทรนโจลนฺติ ๒ ฯ วโณ กณฺฑาวติ ฯ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว สาสปฺกฺกฺกฺเทน โชรฺวิตฺตุนฺติ ๓ ฯ วโณ กิลิขฺชิตฺถ ๑ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว ฐมฺมํ กาคณฺติ ฯ วทฺธมฺมํสํ วุฏฺฐาติ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
โลณฺสภฺขริกาย ฉินฺทิตฺตุนฺติ ฯ วโณ น รุหติ ฯ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว วณฺเตลนฺติ ฯ เตลฺลํ คลติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ
#๑ โป. โคณฺวิสาณน คาเหตฺตุนฺติ ฯ ม. คาเหตฺตุนฺติ ฯ ๒ โป. วณฺพนฺทรนโจพฺกณฺติ ฯ
#๓ ม. ย. สาสปฺกฺกฺเตน โสสิตฺตุนฺติ ฯ

อนุชานามิ ภิกฺขเว วิกาสิกํ สพุพฺผิ วณปฏิภมฺมนฺติ ฯ

[๔๓] เตน โข ปน สมเยน อญฺจตโร ภิกฺขุ อหิณา ทฏฺโฐ
โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
จตุตตาริ มหาวิภวณานิ ทาตุํ กฺขมํ มุตฺตํ ฉาริกํ มตฺติกนฺติ ฯ อถ โข
ภิกฺขุณฺเณ เตตทโหสิ อปฺปฏิคฺคหิตานิ นฺุ โข อุตทาหุ ปฏิคฺคเหตุพฺพานีติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
สตี กปฺปิยการเก ปฏิคฺคหาเปตุํ อสตี กปฺปิยการเก สามํ
คเหตุวา ปริภุญฺชิตฺตุนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺจตเรณ
ภิกฺขุณา วิสํ ปีตํ โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ
อนุชานามิ ภิกฺขเว กฺขมํ ปาเยตฺตุนฺติ ฯ อถ โข ภิกฺขุณฺเณ เตตทโหสิ
อปฺปฏิคฺคหิตอ นฺุ โข อุตทาหุ ปฏิคฺคเหตุพฺโพติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ยํ กโรนฺุโต
ปฏิกฺคณฺหาติ เสวว ปฏิคฺคโห กโต น ปฺน ปฏิคฺคเหตุพฺโพติ ฯ

[๔๔] เตน โข ปน สมเยน อญฺจตรสฺส ภิกฺขุโน
ฆรทินฺนกาพาโห โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ อนุชานามิ
ภิกฺขเว สีตาลีพี ปาเยตฺตุนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺจตโร
ภิกฺขุ ทุฏฺฐคหณิกอ ๑ โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ
อนุชานามิ ภิกฺขเว อามิสขารํ ปาเยตฺตุนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
อญฺจตรสฺส ภิกฺขุโน ปณฺฑุโรกาพาโห โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
#๑ สี. ทุฏฺฐคหณิกอ ฯ

อาโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว มุตฺตหรีฏฺกั ปาเยตฺตุนฺติ ๑ เตน
โฆ ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน ฉวิทฺทสาพาโห โหติ ๑
ภควโต เอตมตฺถั อโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว คนฺธาเลปปี
กาตฺตุนฺติ ๑ เตน โฆ ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ อภิสนฺนกาโย
โหติ ๑ ภควโต เอตมตฺถั อโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
วิเรจฺจัน ปาตฺตุนฺติ ๑ อจฺจนกณฺชิยา อตฺถโถ โหติ ๑ ภควโต
เอตมตฺถั อโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว อจฺจนกณฺชิคนฺติ ๑
อกฺกยฺเยสฺน อตฺถโถ โหติ ๑ ภควโต เอตมตฺถั อโรเจตุ ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว อกฺกยฺเยสฺนฺติ ๑ กฏฺฐากฏฺฐน อตฺถโถ โหติ ๑
ภควโต เอตมตฺถั อโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว กฏฺฐากฏฺฐนฺติ ๑
ปฏฺิจฺฉาพฺนิเยน อตฺถโถ โหติ ๑ ภควโต เอตมตฺถั อโรเจตุ ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว ปฏฺิจฺฉาพฺนิยนฺติ ๑

[๔๕] เตน โฆ ปน สมเยน อายสฺมา ปิณฺฑิทฺวจฺโจ ๑ ราชกเห
ปพฺพการี โสธาเปติ เลนั กตฺตฺตกาโม ๑ อถ โฆ ราชฯ มาคโห
เสนีย โฆ พิมฺพิสาโร เยน อายสฺมา ปิณฺฑิทฺวจฺโจ เตนฺอุปสฺงกมิ
อุปสฺงกมิตฺวา อายสฺมณฺตํ ปิณฺฑิทฺวจฺจัน อภิวาทฺตฺวา เอกมณฺตํ
นีสิตี ๑ เอกมณฺตํ นีสินฺโน โฆ ราชฯ มาคโห เสนีย โฆ พิมฺพิสาโร
อายสฺมณฺตํ ปิณฺฑิทฺวจฺจัน เอตทวโจ ก็ ฆนฺเต เถโร การาเปตฺติ ๑
ปพฺพการี มหาราช โสธาเปมิ เลนั กตฺตฺตกาโมติ ๑ อตฺถโถ ฆนฺเต
#๑ สี. ปิณฺฑิทฺวจฺโจ ๑

อวยสุส อารามิเกนาติ ฯ น โข มหาราช ภควตา อารามิโก
อนุลญาโตติ ฯ เตนหิ ภนฺเต ภควนฺตํ ปฏิปฺจฺจติวามม
อาโรเจยยาถาติ ฯ เอวํ มหาราชชาติ โข อายสุมา ปิณฺฑิตฺวจฺโจ
รณฺโณ มัคคฺส
อายสุมา ปิณฺฑิตฺวจฺโจ ราชานํ มัคคํ เสนิยํ พิมฺพิสาร์ ฐมฺมียา
กถาย สนฺทสฺส
ราชา มัคโค เสนิโย พิมฺพิสาร์ อายสุมา ปิณฺฑิตฺวจฺเจณ
ฐมฺมียา กถาย สนฺทสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
อุฏฺฐายาสนา อายสุมนฺตํ ปิณฺฑิตฺวจฺจํ อภิวาทฺตฺวา ปทกฺขิณฺณํ กตฺวา
ปฏฺกามิ ฯ อถ โข อายสุมา ปิณฺฑิตฺวจฺโจ ภควโต สนฺติเก ทฺถ
ปาหฺลสิ ราชานํ ภนฺเต มัคโค เสนิโย พิมฺพิสาร์ อารามิกํ
ทาทฺถกาโม กถํ น โข ภนฺเต ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ อถ โข ภควา
เอตฺสฺมि นินฺทาเน เอตฺสฺมि ปกรณฺณ ฐมฺมิมิ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ
อามนฺเตสิ อนุชานามิ ภิกฺขเว อารามิกนฺติ ฯ ทฺถติยมฺปิ โข ราชานํ
มัคโค เสนิโย พิมฺพิสาร์ เยนายสุมา ปิณฺฑิตฺวจฺโจ เตนฺนฺปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา อายสุมนฺตํ ปิณฺฑิตฺวจฺจํ อภิวาทฺตฺวา เอกมนฺตํ
นินฺสิทฺติ ฯ เอกมนฺตํ นินฺสิโน โข ราชานํ มัคโค เสนิโย
พิมฺพิสาร์ อายสุมนฺตํ ปิณฺฑิตฺวจฺจํ เอตทวโจ อนุลญาโต
ภนฺเต ภควตา อารามิโกติ ฯ เอวํ มหาราชชาติ ฯ เตนหิ ภนฺเต
อวยสุส อารามิกํ ฐมฺมิมิตฺติ ฯ อถ โข ราชานํ มัคโค เสนิโย

พิมพิสโร อายสมโต ปิณฺทวจฺจสฺส อารามิกํ ปฏิสฺสณฺนิตฺวา
วิสุตฺตริตฺวา จิเรน สตี ปฏิลภิตฺวา อณฺเฏตฺรํ สพฺพตฺถกํ มหามตฺตํ
อามนฺเตสิ โย มยา ภณฺเณ อยฺยสฺส อารามิกอ ปฏิสฺสโต
ทินฺโน โส อารามิกอติ ๑ ๆ น โข เทว อยฺยสฺส อารามิกอ
ทินฺโนติ ๆ กิวัจิริ นฺ โข ภณฺเณ อิตฺโต รตฺติ ๒ โหตีติ ๆ อถโฆ
โส มหามตฺโต รตฺติโย คณฺเฏตฺวา ๓ ราชานํ มาคฺธฺ เสนิยฺ พิมพิสโร
เอตทโวจ ปณฺจ เทว รตฺติสฺตานีติ ๆ เตนหิ ภณฺเณ อยฺยสฺส
ปณฺจ อารามิกสฺตานิ เทหิตี ๔ ๆ เอวํ เทวาทิ โข โส มหามตฺโต
รณฺโณ มาคฺธสฺส เสนิยสฺส พิมพิสโรสฺส ปฏิสฺสณฺนิตฺวา อายสมโต
ปิณฺทวจฺจสฺส ปณฺจ อารามิกสฺตานิ อทาสิ ๕ ๆ ปาฏฺิเยกฺโก
คาโม นิวิสิ ๆ อารามิกคามโกติปิ นํ อหํสุ ปิณฺทวจฺจคามโกติปิ ๖
นํ อหํสุ ๆ

[๔๖] เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา ปิณฺทวจฺจโน ตสฺมี
คามเก กุลุปโก โหติ ๆ อถโฆ อายสฺมา ปิณฺทวจฺจโน
ปฺพพณฺหสมยฺ นีวาเสตฺวา ปตฺตจิวรมาทาย ปิณฺทวจฺจคามกํ ๗ ปิณฺทาย
ปาวิสิ ๆ เตน โข ปน สมเยน ตสฺมี คามเก อุตฺสโว โหติ ๆ
ทรรกา อลงฺกตา มาลากิตา กิพฺนฺติ ๆ อถโฆ อายสฺมา ปิณฺทวจฺจโน
#๑ โป. ทินฺโน โหติ โส อารามิกอติ ๑ ๒ โป. ปฏิสฺสโต ๑ สี. ม. ยฺ. หิตํ ๑
#๓ สี. ยฺ. วิคณฺเฏตฺวา ๑ ๔ โป. สี. ม. ยฺ. เทถาติ ๑ ๕ สี. ม. ยฺ. ปาทาสิ ๑
#๖ สี. ปิณฺทิกคามโกติปิ ๑ ยฺ. ปิณฺทิกคามโกติปิ ๑ ๗ โป. ม. ยฺ. ปิณฺทิกคามํ ๑

ปิตินุทวจฺคามเก ๑ สปรทานํ ปิณฺฑทาย จรมาโน เยน อญฺญตรสฺส
อารามิกสฺส นิเวสนํ เตนุปรสฺงกมิ อุปรสฺงกมิทฺวา ปญฺญตฺเต
อาสเน นิสีทึ ๑ เตน โข ปน สมเยน ตสฺสา อารามิกินิยา
ธีตา อญฺเณ ทารเก อลงฺกเต ๒ มาลาภิเต ปสฺสิตฺวา โรทฺติ
มถํ เม เทถ อลงฺการํ เม เทถาติ ๑ อถ โข आयสฺมา
ปิตินุทวจฺโณ ตํ อารามิกินิ เอตทวโจ กิสฺสายํ ทาริกา โรทฺตีติ ๑
อຍံ ฆนฺเต ทาริกา อญฺเณ ทารเก อลงฺกเต ๓ มาลาภิเต ปสฺสิตฺวา
โรทฺติ มถํ เม เทถ อลงฺการํ เม เทถาติ กุโธ อมฺหากํ
ทฺถกตฺถานํ มาลา กุโธ อลงฺกาโรติ ๔ ๑ อถ โข आयสฺมา ปิตินุทวจฺโณ
อญฺญตรํ ตินฺณชฺฐปํ กเหตุวา ตํ อารามิกินิ เอตทวโจ หนฺทิมํ
ตินฺณชฺฐปํ ตสฺสา ทาริกาย สีเส ปฎฺฐิมุจฺจาหิตี ๕ ๑ อถ โข
สา อารามิกินิ ตํ ตินฺณชฺฐปํ กเหตุวา ตสฺสา ทาริกาย สีเส
ปฎฺฐิมุจฺจิ ๑ สา อโหสิ สฺวณฺณมาลา อภิรฺูปา ทสฺสนิยา
ปาสาทิกา ๑ นตฺถิ ตาทิสฺวา รณฺโณปี อนฺเตปุเร สฺวณฺณมาลา ๑
มนุสฺสา รณฺโณ มาคฺชสฺส เสนิยสฺส พิมฺพิสารสฺส อาโรเจสิ
อมุคสฺส เทว อารามิกสฺส ฆเร สฺวณฺณมาลา อภิรฺูปา ทสฺสนิยา
ปาสาทิกา นตฺถิ ตาทิสฺวา เทวสฺสาปี อนฺเตปุเร สฺวณฺณมาลา
กุโธ ตสฺส ทฺถกตฺถสฺส นิสฺสํสยํ โจริกาย อากตฺตาติ ๑ อถ โข
ราชา มาคฺชโร เสนิโย พิมฺพิสโร ตํ อารามิกกฺลํ พนฺธาเปสิ ๑
#๑ โป. ม. ย. ปิตินุทวจฺคามเก ๑ ๒-๓ โป. ม. ทาริกออลงฺกเต ๑ ๔ โป. ย.
#อลงฺการาติ ๑ ๕ โป. ส. ม. ย. ปฎฺฐิมุจฺจาติ ๑

ทุติยมฺปิ โข อายสฺมา ปิณฺฑทวฺจฺโณ ปุพฺพหสมฺมํ นิวาเสตฺวา
ปตฺตจิวฺรมาทาย ปิณฺฑทวฺจฺจคามกํ ปิณฺฑทาย ปาวีสิ ปิณฺฑทวฺจฺจคามเก
สปรทานํ ปิณฺฑทาย จรมาโน เยน ตสฺส อารามิกสฺส
นิเวสนํ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ปฏฺวิสฺสเก ปุจฺฉิ ๑ กหํ
อิทํ ๒ อารามิกกฺลํ คตฺตฺติ ฯ เติสฺสา ฆนฺเต สฺวณฺณมาลา
การณา รณฺธา พนฺธาปิตฺตฺติ ฯ อถ โข อายสฺมา ปิณฺฑทวฺจฺโณ
เยน รณฺโธ มาคฺชสฺส เสนิยสฺส พิมฺพิสารสฺส นิเวสนํ
เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ปณฺตฺเต อาสเน นิสิตฺติ ฯ อถ โข
ราชา มาคฺชเ เสนิโย พิมฺพิสโร เยนายสฺมา ปิณฺฑทวฺจฺโณ
เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ ปิณฺฑทวฺจฺจํ อภิวาเทตฺวา
เอกมนฺตํ นิสิตฺติ ฯ เอกมนฺตํ นิสินฺนํ โข ราชนํ มาคฺชํ เสนิยํ
พิมฺพิสโร อายสฺมา ปิณฺฑทวฺจฺโณ เอตทวฺจ กิสฺส มหาราช
อารามิกกฺลํ พนฺธาปิตฺตฺติ ฯ ตสฺส ฆนฺเต อารามิกสฺส ฆเร
สฺวณฺณมาลา อภิรฺูปา ทสฺสนิยา ปาสาทิกานฺตฺติ ตาทิสา
อมฺหากํปิ อนฺเตปุเร สฺวณฺณมาลา กุโธ ตสฺส ทฺกคตสฺส
นิสฺสํสยํ โจริกาย อากตฺติ ฯ อถ โข อายสฺมา ปิณฺฑทวฺจฺโณ
रणฺโธ มาคฺชสฺส เสนิยสฺส พิมฺพิสารสฺส ปาสาทํ สฺวณฺณนฺตํ
อธิมุจฺฉิ ฯ โส [๓] อโหสิ สพฺพโสวณฺณมโย ๔ ฯ อิทํ ปน เต
มหาราช ตาวพฺหุ สฺวณฺณํ กุโธติ ๕ ฯ อณฺธาคํ ฆนฺเต อยฺยสฺส
#๑ ม. ปุจฺฉติ ฯ ๒ โป. สี. ม. ยฺ. อิมิ ฯ ๓ ม. ปาสาทิ ฯ ๔ ม. สพฺพโส สฺวณฺณมโย ฯ
#๕ โป. กุโธ ลทฺทฺตฺติ ฯ

เสวโส ๑ อิทฺธานุภาโวติ ตํ อารามิกกฺลํ มฺญจาเปสิ ฯ

[๔๗] มนุสฺสา อยฺเยน กิร ปิฺลินทวฺจฺเณน สฺราชิกาย ปฺริสาย
 อุตฺตริมนุสฺสธมฺมํ อิทฺธิปาฎิหาริยํ ทสฺสิตนฺติ อุตฺตมฺนา อภิปฺปสฺนฺนา
 อายสฺมโต ปิฺลินทวฺจฺจสฺส ปฺลจฺจ เกสฺชชานิ อภิหริสฺสุ เสยฺยถิํ
 สปฺปี นวฺนิตํ เตลํ มํฐํ ผาณิตํ ฯ ปกฺติยาปิจายสฺมา ปิฺลินทวฺจฺโจ
 ลากิ โหติ ปฺลจฺจนฺนํ เกสฺชชานํ ลทฺฐํ ลทฺฐํ ปฺริสาย
 วิสฺสชฺเชติ ฯ ปฺริสา จสฺส โหติ พาหุสฺสติกา ลทฺฐํ ลทฺฐํ โกลมฺเพปิ ๓
 ฃมฺเภปิ ปฺุเรตฺวา ปฺฏิสामติ ปฺริสฺสาวนฺนํปิ ถวิกายปิ ปฺุเรตฺวา
 วาตปาเนสฺส ลกฺเขติ ๔ ฯ ตานิ โอลิํนวิลินานิ ติฏฺฐนฺติ ฯ อุนฺทฺเรหิปี
 วิหารา โอกิณฺณวิกิณฺณา โหนฺติ ฯ มนุสฺสา วิหารจาริกํ
 อาหิณฺทนฺตา ปสฺสิตฺวา อุชฺฌายนฺติ จิยฺนฺติ วิปาเจนฺติ อนฺโตโกฏฺฐาคาริกา
 อิมํ สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา เสยฺยถาปี ราชฺา มากโร
 เสนิโย พิมฺพิสาโรติ ฯ อสฺโสสฺสุ โข ภิกฺขุ เตสํ มนุสฺसानํ
 อุชฺฌายนฺตานํ จิยฺนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ฯ เย เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺฉา
 ฯเปฯ เต อุชฺฌายนฺติ จิยฺนฺติ วิปาเจนฺติ กถิํ หิ นาม ภิกฺขุ
 เอวฺรูปาย พาหุสฺสลา ย เจเตสฺสนฺตีติ ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต
 เอตมฺตฺถิ อโรเจสฺสุ ฯ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอวฺรูปาย
 พาหุสฺสลา ย เจเตสฺสนฺตีติ ๕ ฯ สจฺจํ ภควาติ ฯเปฯ วิครหิตฺวา
 ธมฺมี กถิํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ ยานิ โข ปน ตานิ คิลานานํ
 #๑ โป. สී. ม. ย. อยฺยสฺส เอโส ฯ ๒ ม. ย. ผาณิตนฺติ ฯ ๓ โป. โกลมฺเพปิ ฯ
 #ม. โกพุมฺเพปิ ฯ ๔ ม. ย. ลกฺคฺนฺติ ฯ ๕ ม. ย. เจเตนฺตีติ ฯ

ภิกฺขุณฺโณ ปฏิสายนียานิ เกสชฺชานิ เสยฺยถิทํ สປປิ นวณิํตํ เตลํ มชฺ
ผาณิํตํ ตานิ ปฏิกฺคเหตฺวา สตฺตทาหปรมํ สนนฺธิการกํ ปรีภฺวชิตฺตพฺพานิ
ตํ อตฺติการมยโต ยถาธมฺโม การเตพฺโพติ ฯ

เกสชฺชอนฺนฺยณฺตภาณวาริ ปจฺมํ ฯ

[๔๘] อถโข ภควา สาวคฺคิยิ ยถาภีรณฺตํ วิหริตฺวา เยน
ราชคหิ เตน จาริกิ ปกฺกามิ ฯ อทฺทสา ๑ โข อายสฺมา กงฺขาเรวโต
อนฺตรามคฺเค คฺคฺพกรณฺนิ โอกฺกมิตฺวา คฺคฺเพ ปิภฺจฺปิ จาริกิปี
ปกฺกขิปนฺเต ทิสฺวาน อกປປိโย คฺคฺโพ สามิสฺโส น กປປติ
คฺคฺโพ วิกาเล ปรีภฺวชิตฺตฺนฺติ กุกฺกจฺจายนฺโต สປປิโส คฺคฺพํ น
ปรีภฺวชติ ฯ ยेषิสฺส สฺตตพฺพํ มณฺณนฺติ เตปี คฺคฺพํ น ปรีภฺวชนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะถุํ ฯ กิमतฺถาย ภิกฺขเว คฺคฺเพ
ปิภฺจฺปิ จาริกิปี ปกฺกขิปนฺตีติ ฯ พนฺธนตฺถาย ภควาติ ฯ สจ
ภิกฺขเว พนฺธนตฺถาย คฺคฺเพ ปิภฺจฺปิ จาริกิปี ปกฺกขิปนฺติ สฺโส จ
คฺคฺโพเตวว สงฺขยิ ๒ คจฺจติ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ยถาสฺมिํ คฺคฺพํ
ปรีภฺวชิตฺตฺนฺติ ฯ อทฺทสา ๓ โข อายสฺมา กงฺขาเรวโต อนฺตรามคฺเค
วจฺเจ มฺคฺคํ ชาตํ ปสฺสิตฺวา อกປປิยา มฺคฺคา ปกฺกขาปี
มฺคฺคา ชาชนฺตีติ กุกฺกจฺจายนฺโต สປປิโส มฺคฺคํ น ปรีภฺวชติ ฯ
ยेषิสฺส สฺตตพฺพํ มณฺณนฺติ เตปี มฺคฺคํ น ปรีภฺวชนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะถุํ ฯ สจ ภิกฺขเว ปกฺกขาปี มฺคฺคา
#๑-๓ ม. ย. อทฺทส ๑ ๒ ส. ม. ย. สงฺข ๑

ชายนฺติ อนุชานามิ ภิกฺขเว ยถาสฺมึ มุคฺคํ ปริภุญฺชิตฺตฺนฺติ
เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน อุตฺรวาตาพาโ
โหติ ฯ โส โลณฺโสจิริกํ ๑ อปายิ ฯ ตสฺส โส อุตฺรวาตาพาโ
ปฏฺธิปฺปสฺสมฺภิ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเสสุ ฯ อนุชานามิ
ภิกฺขเว ยถาสฺมึ ๒ คิลานสฺส โลณฺโสจิริกํ อคิลานสฺส อุตฺกสมฺภินฺนํ
ปานปริโภเคน ปริภุญฺชิตฺตฺนฺติ ฯ

[๔๕] อถโข ภควา อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน เยน
ราชคหํ ตทวสฺริ ฯ ตตฺร สฺมึ ภควา ราชคเห วิหฺรติ เวพฺพเน
กลนฺทกนิวาเป ฯ เตน โข ปน สมเยน ภควโต อุตฺรวาตาพาโ
โหติ ฯ อถโข आयสฺมา อานนฺโท ปฺพุเพปิ ภควโต อุตฺรวาตาพาโ
เตกฺกฺกลาย ยาคฺยา ผาสฺ โหตีติ สามํ ติลฺปิ ตณฺฑลฺปิ
มุคฺคํปิ วิญฺญาเปตฺวา อนฺโต วาเสตฺวา อนฺโต สามํ ปจิตฺวา
ภควโต อุปนาเมสิ ปิวตฺ ภควา เตกฺกฺกลํ ยาคฺนฺติ ฯ
ชานนฺตาปิ ตถาคตา ปุจฺจนฺติ ชานนฺตาปิ น ปุจฺจนฺติ กาลํ
วิทฺตฺวา ปุจฺจนฺติ กาลํ วิทิตฺวา น ปุจฺจนฺติ อตฺถสฺสฺหิตํ
ตถาคตา ปุจฺจนฺติ โน อนตฺถสฺสฺหิตํ อนตฺถสฺสฺหิตเต เสตฺจมาโต
ตถาคตानํ ฯ ทฺวิหากาเรหิ พุทฺธา ภควนฺโต ภิกฺขุ ปฏฺธิปฺปจฺจนฺติ
ธมฺมํ वा เทเสสฺสาม สวากานํ वा สิกฺขาปทํ ปญฺญาเปสฺสามาติ ฯ
อถโข ภควา आयสฺมนฺตํ อานนฺทํ อามนฺเตสิ กุตาเย
#๑ สี. ม. ย. โลณฺโสจิริกํ ฯ ๒ ม. ย. อัย ปาโธ น ทิสฺสตี ฯ

อานนฺท ยาคฺคิ ฯ อถโฆ อายสฺมา อานนฺโท ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสี ฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา อนนฺจฺฉวิกิ ๑ อานนฺท
อนนฺโถมิกิ อปฺปฏิรูปิ อสฺสามณฺกํ อกฺปฺปิยิ อกรณฺธิยิ กถิ หิ
นาม ตฺวํ อานนฺท เอวรฺูปาย พาหุสฺสทาย เจเตสฺสสี ยทฺปิ อานนฺท
อนฺโโต วุตฺถิ ตทฺปิ อกฺปฺปิยิ ยทฺปิ อนฺโโต ปกฺกํ ตทฺปิ
อกฺปฺปิยิ ยทฺปิ สามิ ปกฺกํ ตทฺปิ อกฺปฺปิยิ เนตํ อานนฺท
อปฺปสฺนฺนํ วา ปสาทาย ฯเปฯ วิครหิตฺวา ฌมฺมี กถิ กตฺวา
ภิกฺขุ อามนฺเตสี น ภิกฺขเว อนฺโโต วุตฺถิ อนฺโโต ปกฺกํ สามิ
ปกฺกํ ปริภุญฺชิตพฺพิ โย ปริภุญฺเชยฺย อापตฺติ ทฺถกฺกฺกฺสฺส ฯ
อนฺโโต เจ ภิกฺขเว วุตฺถิ อนฺโโต ปกฺกํ สามิ ปกฺกํ ตลฺเจ
ปริภุญฺเชยฺย อापตฺติ ตินฺณํ ทฺถกฺกฺกฺกฺกํ ฯ อนฺโโต เจ ภิกฺขเว
วุตฺถิ อนฺโโต ปกฺกํ อลฺลเหหิ ปกฺกํ ตลฺเจ ปริภุญฺเชยฺย อापตฺติ
ทฺวินฺนํ ทฺถกฺกฺกฺกฺกํ ฯ อนฺโโต เจ ภิกฺขเว วุตฺถิ พหิ ปกฺกํ สามิ
ปกฺกํ ตลฺเจ ปริภุญฺเชยฺย อापตฺติ ทฺวินฺนํ ทฺถกฺกฺกฺกฺกํ ฯ พหิ
เจ ภิกฺขเว วุตฺถิ อนฺโโต ปกฺกํ สามิ ปกฺกํ ตลฺเจ ปริภุญฺเชยฺย
อापตฺติ ทฺวินฺนํ ทฺถกฺกฺกฺกฺกํ ฯ อนฺโโต เจ ภิกฺขเว วุตฺถิ พหิ
ปกฺกํ อลฺลเหหิ ปกฺกํ ตลฺเจ ปริภุญฺเชยฺย อापตฺติ ทฺถกฺกฺกฺสฺส ฯ
พหิ เจ ภิกฺขเว วุตฺถิ อนฺโโต ปกฺกํ อลฺลเหหิ ปกฺกํ
ตลฺเจ ปริภุญฺเชยฺย อापตฺติ ทฺถกฺกฺกฺสฺส ฯ พหิ เจ ภิกฺขเว

#๑ สี. ย. อนนฺจฺฉวียิ ฯ

วุดถิ ปหิ ปกุกิ สามิ ปกุกิ ตลฺเจ ปรีกฺขชยฺย อปาตฺติ
ทุกฺกฏสฺส ฯ ปหิ เจ ภิกฺขเว วุดถิ ปหิ ปกุกิ อณฺเณหิ ปกุกิ
ตลฺเจ ปรีกฺขชยฺย อนาปาตฺติติ ฯ

[๕๐] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ภควตา สามปาโก ๑
ปฏิกฺขิตฺโตติ ปุณฺปาเก กุกฺกจฺจายนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถิ
อาโรเจสิ ฯ อนฺชานามิ ภิกฺขเว ปุณฺปากิ ปจิตฺนฺติ ฯ

[๕๑] เตน โข ปน สมเยน ราชคหิ ทฺพภิกฺขุ โหติ ฯ มนุสฺสา
โลณมฺปิ เตลมฺปิ ตณฺฑลฺมฺปิ ขาทนียมฺปิ อารามิ อารนฺติ ฯ
ตานิ ภิกฺขุ ปหิ วาเสนฺติ อุกฺกปิณฺฑทกาปิ ขาทนฺติ โจรापิ
หรนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถิ อาโรเจสิ ฯ อนฺชานามิ ภิกฺขเว
อนฺโต วาเสตฺนฺติ ฯ อนฺโต วาเสตฺวา ปหิ ปาเจนฺติ ทมกา
ปริวารนฺติ ฯ ภิกฺขุ อวิสฺสฏฺฐา ปรีกฺขชนฺติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถิ อาโรเจสิ ฯ อนฺชานามิ ภิกฺขเว อนฺโต ปจิตฺนฺติ ฯ
ทฺพภิกฺখে กปฺปิยการกา พหุตริ หรนฺติ อปฺปตริ ภิกฺขุนิ เทนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถิ อาโรเจสิ ฯ อนฺชานามิ ภิกฺขเว สามิ ปจิติ ฯ
อนฺชานามิ ภิกฺขเว อนฺโต วุดถิ อนฺโต ปกุกิ สามิ ปกุกนฺติ ฯ

[๕๒] เตน โข ปน สมเยน สมฺพหฺลลา ภิกฺขุ กาสีสุ วสฺสิ
วุดธา ราชคหิ คจฺจนฺตา ภควนฺติ ทสฺสนาย อนฺตรามคฺเค น ลภีสุ
ลูขสฺส วา ปณฺธิตสฺส วา โภชนสฺส ยาวตฺถถิ ปารีปุรี พหฺลฺลจ...
#๑ ม. ย. สามิ ปาโก ฯ

ผลขาทณียํ อโหสิ กปฺปิยการโก จ น อโหสิ ฯ อถโข เต
ภิกฺขุ กิลนฺตฺรฺปา เยน ราชคหํ เวพฺพนํ กิลนฺตกนิวาโป เยน
ภควา เตนฺปสงฺกมียํ อฺปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
เอกมฺนฺตํ นิสีทียํ ฯ อจฺฉินฺณํ โข ปเนตํ พุทฺธานํ ภควนฺตानํ
อากนฺตฺเกหิ ภิกฺขุหิ สทฺธิํ ปฏิสมฺโมทิตฺุํ ฯ อถโข ภควา เต
ภิกฺขุ เอตทโวจ กจฺจि ภิกฺขเว ขมณียํ กจฺจิ ยาปณียํ กจฺจิตถ
อปฺปกิลมเถน อทฺธานํ อากตา กุโธ จ ตฺเมห ภิกฺขเว
อากจฺฉนฺตํ ฯ ขมณียํ ภควา ยาปณียํ ภควา อิช มยํ ภนฺเต
กาสิยํ วสฺสํ วุตฺถา ราชคหํ อากจฺฉนฺตา ภควนฺตํ ทสฺสนาย
อนฺตรามคฺเค น ลภิมฺหา ลฺลขสฺส วา ปณฺธิสฺส วา โภชนสฺส ยาวทตฺถํ
ปาริปฺปวียํ พหุจฺจ ผลขาทณียํ อโหสิ กปฺปิยการโก จ น อโหสิ
เตน มยํ กิลนฺตฺรฺปา อทฺธานํ อากตาติ ฯ อถโข ภควา เอตสฺมี
นิทานเณ เอตสฺมี ปกรณเณ ชมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
อนฺชานามิ ภิกฺขเว ยตถ ผลขาทณียํ ปสฺสตี กปฺปิยการโก
จ น โหตี สามํ คเหตุวา หริตฺวา กปฺปิยการกํ ปสฺสตีตฺวา
ภุมิยํ นิกฺขิปิตฺวา ปฏิกฺคหาเปตฺวา ปริภฺวชิตฺุํ ฯ อนฺชานามิ ภิกฺขเว
อุคฺคหิตํ ปฏิกฺคเหตฺนฺติ ๑ ฯ

[๕๓] เตน โข ปน สมเณน อลฺยตฺรสฺส พุราหฺมณสฺส นวา
จ ตีลา นวณฺจ มรฺุ ๒ อฺปฺปนา โหนฺติ ฯ อถโข ตสฺส พุราหฺมณสฺส
#๑ สี. อุคฺคหิตปฏิกฺคหิตกนฺติ ฯ ม. ย. อุคฺคหิตํ ปฏิกฺคหิตฺนฺติ ฯ
#๒ ม. ย. มรฺุ ฯ

เอตทโหสิ ยนฺนุนาหํ นเว จ ติเล นวญจ มํหุ พุทฺธปฺปมุขสฺส
ภิกฺขุสงฺฆสฺส ทเทยฺยนฺติ ฯ อถโข โส พุราหุมนโณ
เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควตา สทฺธิ สมฺโมทิตฺ
สมฺโมทนียํ กถํ สาราณียํ วิตฺติสเรตฺวา เอกมฺนตฺ อญฺจาสิ ฯ
เอกมฺนตฺ จิตฺโต โข โส พุราหุมนโณ ภควนฺตํ เอตทโวจ อธิวาเสตฺ
เม ภนฺเต ภวํ โคตโม สุวตฺตนาถ ภตฺตํ สทฺธิ ภิกฺขุสงฺฆเณนาติ ฯ
อธิวาเสสิ ภควา ตฺถุหิภาเวน ฯ อถโข โส พุราหุมนโณ ภควโต
อธิวาสนํ วิทิตฺวา ปกฺกามิ ฯ อถโข โส พุราหุมนโณ ตสฺสา
รตฺตฺติยา อจฺจเยน ปณฺธิตํ ขาทนียํ โภชนียํ ปฏฺิยาทาเปตฺวา ภควโต
กถํ อารojaเปสิ กาลิโ ภ โคตม นินฺนุจิตฺ ภาตฺตฺนฺติ ฯ
อถโข ภควา ปุพฺพพฺนฺหสมฺมํ นีวาเสตฺวา ปตฺตจิวรรมาทาย เยน
ตสฺส พุราหุมนฺสฺส นีเวสนํ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ปณฺณตฺเต
อาสเน นิสิตฺติ สทฺธิ ภิกฺขุสงฺฆเณน ฯ อถโข โส พุราหุมนโณ
พุทฺธปฺปมุขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปณฺธิเตน ขาทนีเยน โภชนีเยน สหตฺถา
สนฺตฺตฺเปตฺวา สมฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ ภูตฺตาวี โอนิตฺปตฺตปาณิ
เอกมฺนตฺ นิสิตฺติ ฯ เอกมฺนตฺ นิสินฺนํ โข ตํ พุราหุมนํ ภควา
ธมฺมียา กถาย สนฺทสฺเสตฺวา สมหาทเปตฺวา สมฺมุตฺเตเชตฺวา สมฺปหิเสตฺวา
อญฺจาสาสนา ปกฺกามิ ฯ อถโข ตสฺส พุราหุมนฺสฺส
อจฺริปฺกนฺตสฺส ภควโต เอตทโหสิ เยสํ โข มยา อตฺถาย
พุทฺธปฺปมุโข ภิกฺขุสงฺโฆ ๑ นินฺนฺติโต นเว จ ติเล นวญจ มํหุ
#๑ ม. สงฺโฆ ฯ

ทสฺสามิตฺติ เต มยา ปมฺภูจฺจา ทาคฺคฺคฺ ยนฺนุนานํ นเว จ ตฺลิเต
นวลฺจ มํหํ โกลมฺเพหิ จ ฆณฺเฑหิ จ อารามํ หราเปยฺยนฺติ ๑
อถโข โส พุราหฺมณฺโณ นเว จ ตฺลิเต นวลฺจ มํหํ โกลมฺเพหิ ๑
จ ฆณฺเฑหิ จ อารามํ หราเปตฺวา ๒ เยน ภควา เตนฺอุปฺสงฺกมิ
อุปฺสงฺกมิตฺวา เอกมฺนตฺติ อฏฺฐาสิ ๑ เอกมฺนตฺติ จิตฺโต โข โส
พุราหฺมณฺโณ ภควนฺตฺติ เอตทวโจ เยสํ โข มยา โภ โคตม
อตุถาย พุทฺธปฺปมฺโข ภิกฺขุสงฺโฆ นิมนฺติโต นเว จ ตฺลิเต
นวลฺจ มํหํ ทสฺสามิตฺติ เต มยา ปมฺภูจฺจา ทาคฺคฺคฺ ปฏฺิกคฺคฺนฺหาตุ
เม ภวํ โคตโม นเว จ ตฺลิเต นวลฺจ มํหํ ๑ เตนฺหิ ตฺวํ ๓
พุราหฺมณฺณ ภิกฺขุณฺณํ เทหิตฺติ ๑ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ทฺพภิกฺเข
อปฺปมตฺตเกปิ ปวารณฺติ ปฏฺิสงฺขาปิ ปฏฺิกฺขิปนฺติ สพฺโพ จ {
สงฺโฆ ปวาริตฺโต โหติ ๑ ภิกฺขุ กุกฺกจฺจา ยนฺตนา น ปฏฺิกคฺคฺนฺหนฺติ ๑
ปฏฺิกคฺคฺนฺหนฺติ ภิกฺขเว ปรีกฺขยฺชถ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ตโต
นีหํ ภูตฺตาวินา ปวาริตฺเตน อนฺติริตฺตํ ปรีกฺขยฺชิตฺตฺนฺติ ๑

[๕๔] เตน โข ปน สมเยน อายสฺมาโต อุปนฺนทสฺส สกฺยปฺตฺตสฺส
อุปฺภูจฺจากฺกฺลํ สงฺฆสฺส อตุถาย ขาทฺนียํ ปาเหสิ ๔ อยฺยสฺส
อุปนฺนทสฺส ทสฺเสตฺวา สงฺฆสฺส ทาทพฺพนฺติ ๑ เตน โข ปน
สมเยน อายสฺมา อุปนฺนโท สกฺยปฺตฺโต คามํ ปิณฺฑาย ปวิฏฺโฐ
#๑ ไป. ม. โกลมฺเพหิ ๑ ๒ ส. ย. อหฺราเปตฺวา ๑ ๓ ม. ย. อํ ปาโจ
#นตฺถิ ๑ ๔ ไป. อิตฺโต ปรี อิมํ ขาทฺนียนฺติ ปาจฺทวํ ๑

โหติ ฯ อถโข เต มนุสฺสา อารามํ คนฺตฺวา ภิกฺขุ ปุจฺฉีสุ
กหิ ฆนฺเต อโย อุปนฺนโหติ ฯ เอสาวุโส อายสฺมา อุปนฺนโ
สกุยฺปฺตฺโต คามิ ปิณฺฑาย ปวิฏฺโฐติ ฯ อิทํ ฆนฺเต ขาพณียํ
อโยสฺส อุปนฺนทสฺส ทสฺเสตฺวา สงฺฆสฺส ทาทพฺพนฺติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถิ อโรเจสุ ฯ เตนหิ ภิกฺขเว ปฏิกฺคเหตฺวา นิกฺขิปถ
ยาว อุปนฺนโ อากฺขณฺตีติ ฯ อถโข อายสฺมา อุปนฺนโ
สกุยฺปฺตฺโต ปุเรกตฺตํ กฺุณานิ ปยิริปาตีตฺวา ทิวา ๑ อากฺขณฺติ ๒ ฯ
เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ทฺพภิกฺขเว อปฺปมตฺตเกปิ ปวาเรนฺติ
ปฏิสงฺขาปี ปฏิกฺขิปนฺติ สพฺโพ จ สงฺโฆ ปวาริตฺโต โหติ ฯ
ภิกฺขุ กุกฺกุจายนฺตา น ปฏิกฺคณฺหนฺติ ฯ ปฏิกฺคณฺหนฺติ ภิกฺขเว
ปริกฺขชฺช อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ปุเรกตฺตํ ปฏิกฺคหิตํ กฺุตฺตาวินา
ปวาริตฺเตน อนฺติริตฺตํ ปริกฺขชฺชิตฺวา ฯ

[๕๕] อถโข ภควา ราชคฺเห ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา เยน
สาวตฺถิ ๑ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อนฺุพฺพเพน จาริกํ จรมาโน
เยน สาวตฺถิ ตทวสฺริ ฯ ตตฺร สุทํ ภควา สาวตฺถิยํ วิหริ
เชตวเน อนาถปิณฺฑทิกฺสฺส อารามे ฯ เตน โข ปน สมเยน
อายสฺมโต สาริปฺตฺตสฺส กายทาหาพาโธ โหติ ฯ อถโข อายสฺมา
มหาโมคฺคฺคฺุลาโน เยนายสฺมา สาริปฺตฺโต เตนฺปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา
อายสฺมนฺตํ สาริปฺตฺตํ เอตทโวจ ปุพฺเพ เต อาวุโส
สาริปฺตฺต กายทาหาพาโธ เกน ฬาสฺสุ โหตีติ ฯ ภิสฺสเห จ เม
#๑ ไป. อติทิวา ฯ ๒ ม. ยู. อากฺขณฺติ ฯ ๑ ม. ยู. สาวตฺถิ ฯ

อาวุโส ๑ มุลาติกาหิ จาติ ๑ อถโข आयसुमा महाโมकुคฺคฺลาโน
เสยฺยถาปี นาม พลวา ปุริโส สมฺมิณฺชิตฺ วา พาหิ ปสาเรยฺย
ปสาริตฺ วา พาหิ สมฺมิณฺชเยยฺย เอวเมว เขตวเน อนฺตรหิโต
มนุทาकिनिया โปกฺขรณिया तीरे ปाตุรโหสิ ๑ อทฺทสา ๒ โข
อณฺตโร นาโค आयसฺมนฺตฺ มหาโมकुคฺคฺลानํ ทูโรโต ว อากจฺจนฺตฺ
ทิสฺวาน आयสฺมนฺตฺ มหาโมकुคฺคฺลानํ เอตทโวจฺ เอตุ โข ฆนฺเต
อยโย มหาโมकुคฺคฺลาโน สุวาคตฺ ฆนฺเต อयฺยสฺส มหาโมकुคฺคฺลานสฺส
เกน ฆนฺเต อयฺยสฺส อตุโถ กิ ทมฺมิตฺ ๑ กิเสหิ
จ เม อาวุโส อตุโถ มุลาติกาหิ จาติ ๑ อถโข โส นาโค
อณฺตริ นาคิ อาณาเปสิ เตनหิ ๓ ฆณฺ อยฺยสฺส กิเส จ
มุลาติกาโย จ ยาวทตฺถิ เทหิตฺ ๑ อถโข โส นาโค มนุทาकिनि
โปกฺขรณิ ओकाहेत्वा सोन्धाय गिस्मुलातिगायो ॔ अपुपाहित्वा
सुविक्षालित् विखालेत्वा गन्धिकं पन्थित्वा ॕ येनायसुमा महाโมकुคฺคฺลาโน
เตनुपसङ्गमि ๑ อถโข आयसुमा महाโมकुคฺคฺลาโน
เสยฺยถาปี นาม พลวา ปุริโส สมฺมิณฺชิตฺ วา พาหิ ปสาเรยฺย
ปสาริตฺ วา พาหิ สมฺมิณฺชเยยฺย เอวเมว มนุทาकिनिया โปกฺขรณिया
तीरे อนฺตรหิโต เขตวเน ปาตุรโหสิ ๑ โสปี โข นาโค
มนุทาकिनिया โปกฺขรณिया तीरे อนฺตรหิโต เขตวเน ปาตุรโหสิ ๑
อถโข โส นาโค आयसฺมโต มหาโมकुคฺคฺลานสฺส กิเส จ
#๑ โป. อาวุโส เม ๑ ๒ ม. ยฺ. อทฺทส ๑ ๓ ม. อัย ปาโจ นตฺถิ ๑ ๔ ม. ยฺ.
#กิสณฺจ มุพาลิณฺจ ๑ ๕ ม. ฆนฺทิตฺวา ๑

มูลาติกาโย จ ปฏิกุคหาเปตฺวา เขตฺวเน อนฺตรหิตฺโต มนฺทาภินิยา
โปกฺขรณฺนิยา ตีเร ปาตุรโหสิ ๑ อถโฆ อายสฺมา มหาโมคฺคลฺลาโน
อายสฺมโต สารีปฺตฺตสฺส ภิสฺเส จ มูลาติกาโย จ อุปนาเมสิ ๑
อถโฆ อายสฺมโต สารีปฺตฺตสฺส ภิสฺเส จ มูลาติกาโย
จ ปริภุคฺตสฺส ๑ กายทาหาพาโธ ปฏฺธิปฺปสฺสุมฺภิ ๑ พหุ ภิสฺสา จ
มูลาติกาโย จ อวสฺสิฏฺฐา โหณฺติ ๑ เตน โข ปน สมเยน
ภิกฺขุ ทฺพภิกฺขุ อปฺปมตฺตเกปิ ปวาเรณฺติ ปฏฺธิสงฺขาปิ ปฏฺธิกฺขิปนฺติ
สพฺโพ จ สงฺโฆ ปวาริตฺโต โหติ ๑ ภิกฺขุ กุกฺกุจฺจายนฺตํ น
ปฏฺธิคฺคณฺหนฺติ ๑ ปฏฺธิคฺคณฺหนฺติ ภิกฺขเว ปริภุคฺชตฺถ อนฺุชานามิ
ภิกฺขเว วณฺฺญํ โปกฺขรณฺฺญํ ภูตฺตาวินา ปวาริตฺเตน อนฺติริตฺตํ
ปริภุคฺชิตฺตฺนฺติ ๑

[๕๖] เตน โข ปน สมเยน สาวตฺถิยํ พหุ ผลขาทนฺิยํ
อุสฺสสนฺฺนํ โหติ กปฺปิยการโก จ น โหติ ๑ ภิกฺขุ
กุกฺกุจฺจายนฺตํ ผลํ น ปริภุคฺชนฺฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสิ ๑
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว อพฺิซํ นิพฺพญฺพิซํ อกตฺกปฺปํ ผลํ ปริภุคฺชิตฺตฺนฺติ ๑

[๕๗] อถโฆ ภควา สาวตฺถิยํ ยถาภีรณฺฺตํ วิหริตฺวา เยน
ราชคหํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อนฺุปฺพเพน จาริกํ จรมาโน
เยน ราชคหํ ตทวสฺริ ๑ ตตฺร สฺุทํ ภควา ราชคเห วิหริติ
เวพฺพเวเน กลนฺุทกนฺิวาเป ๑ เตน โข ปน สมเยน อณฺุยตฺรสฺส
ภิกฺขุโน ภกนฺุทลาพาโธ โหติ ๑ อากาสโคตฺโต เวชฺโฆ
#๑ โป. ปริภุคฺชนฺฺตสฺส ๑ ม. ภูคฺตสฺส ๑

สตถกมมํ กโรติ ฯ อถโฆ ภควา เสนาสนจาริกํ อาหิณฺหนุโต เยน
ตสฺส ภิกฺขุโน วิหาโร เตนุปลสงฺกมิ ฯ อทฺทสา ๑ โข อากาสโคตฺโต
เวชฺโซ ภควนฺตํ ทฺวโรโต ว อากจฺจนฺตํ ทิสฺวาน ภควนฺตํ
เอตทโวจ อากจฺจตุ ภาวํ โคตโม อิมสฺส ภิกฺขุโน วจฺจมคฺคํ
ปลฺสฺสตุ เสยฺยถาปี โครามุขนฺติ ฯ อถโฆ ภควา มมํ ๒ ขฺวายํ
โมฆปฺริโส อฺปฺปณฺเฑตฺตีติ ตโต ว ปฏฺินิวตฺติตฺวา เอตสฺมี นิตานเ
เอตสฺมี ปกรณเ ภิกฺขุสงฺฆํ สนฺนิปาตาเปตฺวา ภิกฺขุ ปฏฺิปุจฺฉิ
อตุถิ ภิกฺขเว อมฺกสฺมี วิหาเร ภิกฺขุ คีลาโนติ ฯ อตุถิ ภควาติ ฯ
กิณฺตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อาพาโหติ ๓ ฯ ตสฺส ฆนฺเต อายสฺมโต
ภกฺนฺทลาพาโห [๔] อากาสโคตฺโต เวชฺโซ สตถกมมํ กโรตฺตีติ ฯ
วิกฺรหิ พุทฺโธ ภควา อนฺนจฺฉวิภิกํ ๕ ภิกฺขเว ตสฺส โมฆปฺริสฺส
อนฺนโลมิภิกํ อปฺปฏฺิรूपํ อสฺสามณฺกํ อกปฺปิยํ อกรณฺิยํ กถํ หิ
นาม โส ภิกฺขเว โมฆปฺริโส สมฺพาเช สตถกมมํ การาเปสฺสตี ๖
สมฺพาเช ภิกฺขเว สุขฺมา ฉวิ ทฺุโรปโย วโณ ทฺุปรึหาริ
สตถํ เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสนฺนํ วา ปสาทาย ฯเปฯ วิกฺรหิตฺวา
ธมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามฺนเตสิ น ภิกฺขเว สมฺพาเช
สตถกมมํ การาเปตฺพุพฺ โย การาเปยฺย อापฺตฺติ ฤลฺลจฺจยสฺสาติ ฯ
เตน โข ปน สมฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ภควตา
สตถกมมํ ปฏฺิกฺขิตฺตฺนฺติ วตฺถิกมมํ การาเปนฺติ ฯ ये เต ภิกฺขุ
อปฺปิจฺฉา ฯเปฯ เต อฺชฌายนฺติ จีเยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ
#๑ ม. ย. อทฺทส ฯ ๒ ม. โส มํ ฯ ๓ โป. อาพาโห โหตฺตีติ ฯ ๔ โป. โหติ ฯ
#๕ ม. ย. อนฺนจฺฉวิภิกํ ฯ ๖ ม. ย. การาเปสฺสตีติ ฯ

นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ วตฺถิกมฺมํ การาเปสฺสนฺตฺติ ๑ อถโโข เต
ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ๑ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว
ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ วตฺถิกมฺมํ การาเปสฺสนฺตฺติ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑เป๑
วิครหิตฺวา ฆมฺมํ ถลํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ น ภิกฺขเว
สมฺพาธสฺส สามนฺตา ทฺวงฺกุเล สตฺถกมฺมํ วา วตฺถิกมฺมํ วา
การาเปตพฺพํ โย การาเปยฺย อापตฺติ ตฺถลจฺจยสฺสาติ ๑

[๕๘] อถโโข ภควา ราชคฺเห ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา เยน
พาราณสี เตน จาริกํ ปกฺกามิ อนฺนปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
เยน พาราณสี ตทวสฺริ ๑ ตตฺร สฺสุทํ ภควา พาราณสียํ
วิหริติ อธิปตฺเน มิคทาเย ๑ เตน โข ปน สมเยน พาราณสียํ
สุปฺปิโย จ ๑ อุปาสิกโก สุปฺปิยา จ อุปาสิกา อุโภ ๒ ปสนฺนา
โหนติ ทายกา การกา สงฺฆุปฺนฺจกา ๑ อถโโข สุปฺปิยา อุปาสิกา
อารามํ คนฺตฺวา วิหารเณ วิหารํ ปรีเวณฺณ ปรีเวณฺํ อุปสงฺกมิตฺวา
ภิกฺขุ ปุจฺจติ ๓ โภ ฆนฺเต คิลานो กสฺส กิ
อาหริยตฺตฺติ ๔ ๑ เตน โข ปน สมเยน อถฺยตฺเรน ภิกฺขุนา วิเรจฺนํ
ปีตํ โหติ ๑ อถโโข โส ภิกฺขุ สุปฺปิยํ อุปาสิกํ เอตทโวจ
มยา โข ภคินิ วิเรจฺนํ ปีตํ อตฺถโธ เม ปฏฺิจฺฉาพฺนิเยนาคิ ๑
สฺนฺจฺจ อยฺย อาหริยสฺสตีติ ๕ ฆรํ คนฺตฺวา อนฺเตวาลี อาณาเปสิ
คจฺจ ภณฺเ ปวตฺตมฺมํสํ ชานาหิตี ๑ เอวํ อยฺยเอติ โข โส ปฺริโส
#๑ ม. นาม ๑ ๒ ม. ย. อุภโต ๑ ๓ โป. ปุจฺจติ ๑ ๔ ม. ย. อาหริยตฺตฺติ ๑
#๕ โป. อาหริยสฺตามิตี ๑

สุปฺปิยา ย อุปาสิกาย ปฏิสฺสูณิตฺวา เกวลกปฺปี พาราณสี
อาหิณฺฑนฺโต น อทฺทส ปวตฺตมํสํ ฯ อถโฆ โส ปุริโส เยน สุปฺปิยา
อุปาสิกา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา สุปฺปิยํ อุปาสิกํ เอตทโวจ
นตฺถยฺเย ปวตฺตมํสํ มาฆาโต อชฺชาติ ฯ อถโฆ สุปฺปิยา
อุปาสิกาย เอตทโหสิ ตสฺส โข คิลานสฺส ภิกฺขุโน ปฏิจฺฉาทนียํ
อลภนฺตสฺส อาพาโธ วา อภิวฑฺฒิสฺสตี กาลกิริยา ๑ วา ภวิสฺสติ
น โข เม ตํ ปฏฺฐิรूपิ ยํหํ ปฏิสฺสูณิตฺวา น หราเปยฺยนฺติ ฯ
[๒] โปตฺถนิกํ กเหตุวา อูรมํสํ อุกกนฺติตฺวา ทาสียา อทาสี หนฺท
เช อิมํ มํสํ สมฺปาเทตฺวา อมฺกสมิ วิหารเ ภิกฺขุ คิลาน
ตสฺส ทชฺเชหิ ๓ โย จ มํ ปุจฺฉติ คิลานาติ ปฏฺฐิเวเทหิตฺติ อุตฺตราสงฺเคน
อูรํ เวเจตฺวา โอรกํ ปวิสิตฺวา มลฺลเจเก นิปชฺชิ ฯ
อถโฆ สุปฺปิโย อุปาสโก ฆริ กนฺตฺวา ทาสี ปุจฺฉิ กํ
สุปฺปิยาติ ฯ เอสายฺเย โอรเกเก นิปฺนฺนาติ ฯ อถโฆ สุปฺปิโย อุปาสโก
เยน สุปฺปิยา อุปาสิกา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา สุปฺปิยํ
อุปาสิกํ เอตทโวจ กิสฺส นิปฺนฺนาสิตฺติ ฯ คิลานมฺหิตฺติ ฯ กิณฺเต
อาพาโชติ ฯ อถโฆ สุปฺปิยา อุปาสิกา สุปฺปิยสฺส อุปาสกสฺส
เอตมตฺถํ อาโรเจสิ ฯ อถโฆ สุปฺปิโย อุปาสโก อจฺฉริยํ วัต
โก อพฺภุตํ วัต โภ ยาว สทฺธาຍံ สุปฺปิยา ปสนฺนา ยตฺร
หิ นาม อตฺตโนปิ มํसानิ ปริจฺจตฺตานิ กิ ปนิมาย ๔ อณฺณํ
#๑ ม. ย. กาลํ กิริยา ๑ ๒ โป. ส. ๑ ๓ ม. ทชฺชาหิ ๑ ๔ ส. ม. กิณฺปิมาย ๑

มหิทฺธิกตา มหานุภาวตา ยตฺร หิ นาม สห ทสฺสเนน ภควโต
ตวามหา วโณ ฐโปห ภวิสฺสตี สฺจจฺฉวี โลมชาโตตี ภูจฺจา
อุทฺทคา พุทฺธปฺปมฺหิ ภิกฺขุสงฺฆํ ปณฺเฑน ขาทนฺเยน โภชนฺเยน
สทฺถตา สนนฺตปฺเปตฺวา สปฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ ภูตฺตาวิ โอนฺตีปตฺตปาณฺตี
เอกมนฺตํ นิสฺสีทิสฺสุ ฯ อถ โข ภควา สฺสฺปิยญฺจ อุปาสิกํ
สฺสฺปิยญฺจ อุปาสิกํ ฌมฺมียา กถาย สนนฺทสฺเสตฺวา สมากฺทเปตฺวา
สมุตฺเตเชตฺวา สมฺปหํเสตฺวา อฺภูจฺจาयाสฺนา ปกฺกามา ฯ

[๕๕] อถ โข ภควา เอตฺสฺมี นินทาเน เอตฺสฺมี ปกรณฺเ ภิกฺขุสงฺฆํ
สนฺนิปาตาเปตฺวา ภิกฺขุ ปฏฺฐิจฺฉนฺตี โโก ภิกฺขเว สฺสฺปิย
อุปาสิกํ มํสํ วิญฺญาเปสฺสีตี ฯ เอวํ วุตฺเต โส ภิกฺขุ ภควนฺตํ
เอตทโวจ อหํ โข ภนฺเต สฺสฺปิย อุปาสิกํ มํสํ วิญฺญาเปสฺสินฺตี ๑ ฯ
อาหริยิตฺถ ภิกฺขุตี ฯ อาหริยิตฺถ ภควาตี ฯ ปรีภฺยชฺชิตฺถ ติวํ ภิกฺขุตี ฯ
ปรีภฺยชฺชาหํ ๒ ภควาตี ฯ ปฏฺฐิเวกฺขิตฺถ ติวํ ภิกฺขุตี ฯ นานํ ภควา
ปฏฺฐิเวกฺขิตฺถิตฺถ ๑ วิครหิ พุทฺธโร ภควา กถํ หิ นาม ติวํ โมจฺมปฺปรีส
อปฺปฏฺฐิเวกฺขิตฺถิตฺถิตฺถ มํสํ ปรีภฺยชฺชิตฺถิตฺถิตฺถ มนุสฺสํสํสํ โข ตยา โมจฺมปฺปรีส
ปรีภฺยชฺชิตฺถิตฺถิตฺถิตฺถ โมจฺมปฺปรีส อปฺปสฺสนฺนํ วา ปสาทาย ฯเปฯ
วิครหิตฺถิตฺถิตฺถ [๑] ฌมฺมียา กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสี สนนฺตี ภิกฺขเว
มนุสฺสตา สทฺธา ปสฺสนฺนา เตหิ อตฺตโนปิ มํสานิ ปรีภฺยชฺชิตฺถิตฺถิตฺถิตฺถ
น ภิกฺขเว มนุสฺสํสํสํ ปรีภฺยชฺชิตฺถิตฺถิตฺถิตฺถ โย ปรีภฺยชฺชิตฺถิตฺถิตฺถิตฺถ
อฺภูจฺจยสฺส ๑ น จ ภิกฺขเว อปฺปฏฺฐิเวกฺขิตฺถิตฺถิตฺถิตฺถ มํสํ ปรีภฺยชฺชิตฺถิตฺถิตฺถิตฺถ
#๑ โป. ม. วิญฺญาเปสฺสีตี ๑ ๒ โป. ม. ปรีภฺยชฺชิตฺถิตฺถิตฺถิตฺถ ๑ ๓ โป. พุทฺธโร ภควา ๑

โย ปริภุญชเยย อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสชาติ ฯ

[๖๐] เตน โข ปน สมเยน รณฺโณ หตฺถิ มรณฺติ ฯ มนุสฺสา
ทฺพฺภิกฺเข หตฺถิมํลํ ปริภุญฺชนฺติ ภิกฺขุณฺํ ปิณฺฑาทาย จรณฺตานิ หตฺถิมํลํ
เทนฺติ ฯ ภิกฺขุ หตฺถิมํลํ ปริภุญฺชนฺติ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ
จียนฺติ วิปาเจนฺติ กถิํ หิ นาม สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา หตฺถิมํลํ
ปริภุญฺชิสฺสณฺติ ราชนฺคํ หตฺถิ สเจ ราชา ชานเยย น เตลํ ๑
อตุตฺตมโน อสฺสชาติ ฯ ภควโต เอตฺมตฺถํ อาโรเจลฺลํ ฯ น ภิกฺขเว
หตฺถิมํลํ ปริภุญฺชิตพฺพํ โย ปริภุญชเยย อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสชาติ ฯ
เตน โข ปน สมเยน รณฺโณ อสฺสา มรณฺติ ฯ มนุสฺสา
ทฺพฺภิกฺเข อสฺสมํลํ ปริภุญฺชนฺติ ภิกฺขุณฺํ ปิณฺฑาทาย จรณฺตานิ
อสฺสมํลํ เทนฺติ ฯ ภิกฺขุ อสฺสมํลํ ปริภุญฺชนฺติ ฯ มนุสฺสา
อุชฺฌายนฺติ จียนฺติ วิปาเจนฺติ กถิํ หิ นาม สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา
อสฺสมํลํ ปริภุญฺชิสฺสณฺติ ราชนฺคํ อสฺสา สเจ ราชา ชานเยย
น เตลํ ๒ อตุตฺตมโน อสฺสชาติ ฯ ภควโต เอตฺมตฺถํ อาโรเจลฺลํ ฯ
น ภิกฺขเว อสฺสมํลํ ปริภุญฺชิตพฺพํ โย ปริภุญชเยย อาปตฺติ
ทุกฺกฏสฺสชาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน มนุสฺสา ทฺพฺภิกฺเข สุนขมํลํ
ปริภุญฺชนฺติ ภิกฺขุณฺํ ปิณฺฑาทาย จรณฺตานิ สุนขมํลํ เทนฺติ ฯ ภิกฺขุ
สุนขมํลํ ปริภุญฺชนฺติ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ จียนฺติ วิปาเจนฺติ
กถิํ หิ นาม สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา สุนขมํลํ ปริภุญฺชิสฺสณฺติ
#๑-๒ ม. ย. เนลํ ฯ

เชฺคฺจฺโณ สฺนโโข ปฏิกฺกฺโกลติ ๑ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ๑
น ภิกฺขเว สฺนขมฺมํสํ ปริภุญฺชิตพฺพํ โย ปริภุญฺชเยยฺย อापตฺติ
ทุกฺกฏสฺสาติ ๑ เตน โข ปน สมเยน มนุสฺสา ทพฺพภิกฺขเว อหิมฺมํสํ
ปริภุญฺชนฺติ ภิกฺขูนํ ปิณฺฑทาย จรฺนฺตานิ อหิมฺมํสํ เทนฺติ ๑ ภิกฺขู
อหิมฺมํสํ ปริภุญฺชนฺติ ๑ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ จิยนฺติ วิปาเจนฺติ
กถํ หิ นาม สมณฺนา สกฺยปฺตฺติยา อหิมฺมํสํ ปริภุญฺชิสฺสนฺติ
เชฺคฺจฺโณ อหิ ปฏิกฺกฺโกลติ ๑ สฺปสฺสโสปิ นาคราชา เยน ภควา
เตนุสฺสงฺกมิ อฺปสฺสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา เอกมฺนตฺตํ
อภฺจาสิ ๑ เอกมฺนตฺตํ จิโต โข สฺปสฺสโสปิ นาคราชา ภควนฺตํ
เอตทวโจ สนฺติ ภาเน นาคา อสฺสทฺธา อปฺปสฺนนา เต
อปฺปมตฺตเกปิ ภิกฺขู วิเหเจยฺยํ สาทฺธ ภาเน อຍယာ อหิมฺมํสํ น
ปริภุญฺชเยยฺยนฺติ ๑ อถ โข ภควา สฺปสฺสํ นาคราชานํ ฌมฺมียา
กถาย สนฺทสฺเสสิ สฺมาทเปสิ สฺมตฺเตเชสิ สฺมปหํเสสิ ๑ อถ โข
สฺปสฺสโสปิ นาคราชา ภควตา ฌมฺมียา กถาย สนฺทสฺสโสปิ สฺมาทปิโต
สฺมตฺเตชิตฺโต สฺมปหํสิตฺโต ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา ปทกฺขิณฺณํ กตฺวา
ปฏฺกามิ ๑ อถ โข ภควา เอตสฺมึ นิตาเน เอตสฺมึ ปกรเณ
ฌมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว อหิมฺมํสํ
ปริภุญฺชิตพฺพํ โย ปริภุญฺชเยยฺย อापตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ ๑ เตน โข
ปน สมเยน ลฺลทฺธกา ๒ สීหํ หนฺตฺวา สීหํสํ ๓ ปริภุญฺชนฺติ ภิกฺขูนํ
#๑ โป. สฺนขมฺมํสํ ปฏิกฺกฺโกลติ เชฺคฺจฺโณติ ๑ ๒ สී. ม. ย. ลฺลทฺธกา ๑ ๓ ม. ย. มํสํ ๑

ปีนฺทาย จรฺนตํ สีมฺลํ เทนฺติ ฯ กิกฺขุ สีมฺลํ ปริกฺขิตฺวา
อรฺณฺเว วิหรฺนฺติ ฯ สีหา สีมฺลสฺคนฺเชน กิกฺขุ ปริปาเตนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจตฺถํ ฯ น กิกฺขเว สีมฺลํ ปริกฺขิตฺพฺ
โย ปริกฺขเชยฺย อปตฺติ ทฺกฺกฺกฺสฺสํติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
ลฺทฺทกา พฺยคฺขมฺ หนตฺวา พฺยคฺขมฺลํ ปริกฺขชฺนฺติ กิกฺขุณฺ ปินฺทาย
จรฺนตํ พฺยคฺขมฺลํ เทนฺติ ฯ กิกฺขุ พฺยคฺขมฺลํ ปริกฺขิตฺวา
อรฺณฺเว วิหรฺนฺติ ฯ พฺยคฺขมา พฺยคฺขมฺลสฺคนฺเชน กิกฺขุ ปริปาเตนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจตฺถํ ฯ น กิกฺขเว พฺยคฺขมฺลํ ปริกฺขิตฺพฺ
โย ปริกฺขเชยฺย อปตฺติ ทฺกฺกฺกฺสฺสํติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
ลฺทฺทกา ทิปิ หนตฺวา ทิปิมฺลํ ปริกฺขชฺนฺติ กิกฺขุณฺ ปินฺทาย
จรฺนตํ ทิปิมฺลํ เทนฺติ ฯ กิกฺขุ ทิปิมฺลํ ปริกฺขิตฺวา อรฺณฺเว
วิหรฺนฺติ ฯ ทิปิ ทิปิมฺลสฺคนฺเชน กิกฺขุ ปริปาเตนฺติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อโรเจตฺถํ ฯ น กิกฺขเว ทิปิมฺลํ ปริกฺขิตฺพฺ โย
ปริกฺขเชยฺย อปตฺติ ทฺกฺกฺกฺสฺสํติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
ลฺทฺทกา อจฺฉํ หนตฺวา อจฺฉมฺลํ ปริกฺขชฺนฺติ กิกฺขุณฺ ปินฺทาย
จรฺนตํ อจฺฉมฺลํ เทนฺติ ฯ กิกฺขุ อจฺฉมฺลํ ปริกฺขิตฺวา อรฺณฺเว
วิหรฺนฺติ ฯ อจฺฉา อจฺฉมฺลสฺคนฺเชน กิกฺขุ ปริปาเตนฺติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อโรเจตฺถํ ฯ น กิกฺขเว อจฺฉมฺลํ ปริกฺขิตฺพฺ โย
ปริกฺขเชยฺย อปตฺติ ทฺกฺกฺกฺสฺสํติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
ลฺทฺทกา ตฺรจฺฉํ หนตฺวา ตฺรจฺฉมฺลํ ปริกฺขชฺนฺติ กิกฺขุณฺ ปินฺทาย

จรนฺตานํ ฺตรจฺณมํสํ เทนฺติ ฯ ภิฺกขุ ฺตรจฺณมํสํ ปริภฺยชิตฺวา อรณฺเณ
วิหฺรณฺติ ฯ ฺตรจฺณา ฺตรจฺณมํสคฺนุเชน ภิฺกขุ ปริปาเตนฺติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ น ภิฺกขเว ฺตรจฺณมํสํ ปริภฺยชิตพฺพํ โย
ปริภฺยเชยฺย อาปตฺติ ทุคฺคณฺตฺสาติ ฯ

สุปฺปิยภาณวาร์ ฺนิจฺฉิตฺ ทุคฺคิยํ ฯ

[๖๑] อถ โข ภควา พาราณสียํ ยถาภิรณฺตํ วิหริตฺวา เยน
อนุชกวินฺทํ เตน จาริกํ ปกุกามิ มหตา ภิฺกขุสงฺฆเณ สทฺธิ
อทุตฺเตลเสหิ ภิฺกขุสฺเตหิ ฯ เตน โข ปน สมเณ ชานปฺทา มนุสฺสา
พหุํ โลณมฺปิ เตนมฺปิ ตณฺฑลมฺปิ ขาทนิยมฺปิ สกฺกฺเขสุ อารโเปตฺวา
พฺทฺชปฺปมฺขสฺส ภิฺกขุสงฺฆสฺส ๑ ฺปิภฺยจฺโตะ ฺปิภฺยจฺโตะ อนุพฺทฺชา โหนฺติ
ยทา ฺปฺฏิปาฏี ลภิสฺสาม ตทา ภตฺตํ ภิฺกขุสฺสามาติ ปรนฺจมตฺตานิ
จ วิฆาสาทสฺตานิ ฯ อถ โข ภควา อนุปฺพพฺเพน จาริกํ จรมาโน
เณ อนุชกวินฺทํ ตทวสฺริ ฯ อถ โข อณฺณตฺรสฺส พฺราหฺมณฺสฺส
ปริภฺยปาฏี อลภนฺตสฺส เอตทโหสิ อธิกาณิ ๒ โข เม เทว มาसानิ
พฺทฺชปฺปมฺขํ ภิฺกขุสงฺฆํ ๓ อนุพฺทฺชสฺส ๔ ยทา ฺปฺฏิปาฏี ลภิสฺสามิ
ตทา ภตฺตํ ภิฺกขุสฺสามิติ น จ เม ปริภฺยปาฏี ลภฺกฺติ อหฺลจฺมฺหิ
เอกโก ๕ พหุ จ เม ฆรราวาสคฺโค หายติ ยนฺนุนาหิ ภตฺตคฺคํ
โธโลเกยฺย ยํ ภตฺตคฺคเณ นาสฺส ตํ ปริภฺยยาเทยฺยณฺติ ฯ อถ โข
โส พฺราหฺมโณ ภตฺตคฺคํ โธโลเกนฺโต เทว นาทฺทส ยาคฺคจ
#๑ สฺตี. สงฺฆสฺส ฯ ๒ ม. ย. อตีตานิ ฯ ๓ สฺตี. สงฺฆํ ฯ
#๔ ป. ม. อนุพฺทฺชนฺตสฺส ฯ ๕ ม. เอกคฺตโก ฯ

มฺฐโคพคณจ ๑ อถโข โส พฺราหฺมโณ เยนายสุมา อานนฺโท
เตนุปลสงฺกมิ อูปลสงฺกมิตฺวา อายสฺมนุตฺตํ อานนฺทํ เอตทโวจ อธิ
เม โภ อานนฺท ปฏฺฐิปาฏฺฐี อลภนฺตสฺส เอตทโหสิ อธิกาณิ โข
เม เทว มาสานิ พุทฺธปฺปมฺจํ ภิกฺขุสงฺฆํ อนฺุพฺพุทฺธสฺส ยทา ปฏฺฐิปาฏฺฐี
ลภิสฺสามิ ตทา ภตฺตํ กริสฺสามิตี น จ เม ปฏฺฐิปาฏฺฐี ลพฺภติ
อหฺลจฺมฺหิ เอกโก พหุ จ เม ฆรฺวาทสฺสโต หายติ ยนฺนฺนาหํ
ภตฺตคฺคํ โอลเณยฺยํ ยํ ภตฺตคฺเค นาสฺส ตํ ปฏฺฐียาทฺเยยฺยนฺติ
โส โข อหํ โภ อานนฺท ภตฺตคฺคํ โอลเณนฺโต เทว นาทฺทลํ
ยาคฺคณจ มฺฐโคพคณจ สจฺาหํ โภ อานนฺท ปฏฺฐียาทฺเยยฺยํ ยาคฺคณจ
มฺฐโคพคณจ ปฏฺฐิกคฺคณฺเหยฺย เม ภวํ โคตโมติ ๑ เตนฺหิ พฺราหฺมณ
ภควนฺตํ ปฏฺฐิจฺฉิสฺสามิตี ๑ ๑ อถโข อายสุมา อานนฺโท ภควโต
เอตมฺตถึ อารโจะสิ ๑ เตนฺหิ อานนฺท ปฏฺฐียาทฺเตยฺย ๑ เตนฺหิ
พฺราหฺมณ ปฏฺฐียาทฺเทหิตี ๑ อถโข โส พฺราหฺมโณ ตสฺสา รตฺติยา
อจฺจเยน ปฺนฺหุตํ ยาคฺคณจ มฺฐโคพคณจ ปฏฺฐียาทฺาเปตฺวา ภควโต
อุปนาเมสิ ปฏฺฐิกคฺคณฺหาตุ เม ภวํ โคตโม ยาคฺคณจ มฺฐโคพคณจจาตี ๑
เตนฺหิ พฺราหฺมณ ภิกฺขุณฺิ เทหิตี ๑ ภิกฺขุ กุกฺกจฺจายนฺตา
น ปฏฺฐิกคฺคณฺหนฺติ ๑ ปฏฺฐิกคฺคณฺหฺล ภิกฺขเว ปรีภฺลชฺธาตี ๑ อถโข
โส พฺราหฺมโณ พุทฺธปฺปมฺจํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปฺนฺหุตาย ยาคฺคา จ มฺฐโคพคณ
จ สหฺตถา สนฺตปฺเปตฺวา สมฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ โชตหฺตถึ
โอนีตปฺตฺตปาณิ [๒] เอกมฺนฺตํ นิสิตี ๑ เอกมฺนฺตํ นิสินฺนํ โข ตํ
#๑ ม. ย. ปุจฺฉิสฺสามิตี ๑ ๒ ม. อภิวาทฺเตวา ๑

พฺรหฺมณฺ ภาวฺ อตฺตทวฺจ ทสฺยเม ๑ พฺรหฺมณฺ อานิสฺสา
ยาคฺุยา กตฺเม ทสฺ ยาคฺุ เทนฺโต อายฺุ เทติ วนฺณฺ เทติ
สุขฺมฺ เทติ พลฺ เทติ ปฏฺิภาณฺ เทติ ยาคฺุ ปิตฺตา ชุทฺมฺ ปฏฺิหนฺติ
ปีปาสฺ ปฏฺิวินฺเทติ ๒ วาตฺ อนุโลเมติ วัตฺถิ โสเชติ ๓ อามาวเสถฺ
ปาเจติ อิม โข พฺรหฺมณฺ ทสฺวานิสฺสา ยาคฺุยาติ ฯ

[๖๒] โย สลฺยตฺตานํ ปฺรทตฺตโกชินฺ

กาลฺน สกฺกจฺจ ๔ ททาติ ยาคฺุ
ทสฺสฺส จานานิ อนุปฺปเวจฺจติ
อายฺุจ วนฺณจฺจ สุขฺมฺ พลจฺจ
ปฏฺิภาณมฺสฺส อุปฺชายเต ๕ ตโต
ชุทฺมฺ ปีปาสฺ ๖ พุยฺปนฺติ วาตฺ
โสเชติ วัตฺถิ ปฺริณฺาเมติ ภาตฺติ ฯ
ภสฺชฺชเมตฺ สุกฺเตน วนฺณณฺติ ฯ
ตฺสฺมา หิ ยาคฺุ อลฺเมว ทาคฺุ
นิจฺจํ มนฺุสฺเสนฺ สุขฺตฺติเกน
ทิพฺพานิ วา ปตฺถยตา สุขานิ
มนฺุสฺสฺส โสภกฺคตฺมิจฺจตา ๗ วาติ ฯ

[๖๓] อถ โข ภาวฺ ตํ พฺรหฺมณฺ อิมฺาหิ คาถาหิ อนุโมทิตฺวา
อุฏฺฐายาสนา ปกฺกามิ ฯ อถ โข ภาวฺ อตฺตสฺมี นินฺทาเน อตฺตสฺมี
#๑ สฺ. ทสฺ อิม ฯ ม. ยฺ. ทสฺยเม ฯ ๒ ม. วินฺติ ฯ ๓ โป. ปฺริโสเชติ ฯ ๔ โป. ยฺ.
#สกฺกจฺจ ฯ ๕ ยฺ. อุปฺชายติ ฯ ๖ โป. ชุทฺมฺ ปีปาสฺจ ฯ ม. ชุทฺมฺ
#ปีปาสฺจายฺปนฺติ ฯ ยฺ. ชุทฺมฺ ปีปาสฺจ ฯ ๗ โป. ม. --โสภาคฺุย-- ฯ

ปกรณ ๑ ฐมฺมี กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสึ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว
ยาคฺคณฺจ มฐฺโคพคฺคณฺจจติ ฯ

[๖๔] อสฺโสสุ โข มนฺุสฺสา ภควตา กิร ภิกฺขุนํ ยาคฺ [๒]
อนฺุณฺวตา มฐฺโคพคฺคณฺจจติ ฯ เต กาลสฺเสว โภชฺชยาคฺ ๑ [๔]
ปฏฺิยาเทนฺุติ มฐฺโคพคฺคณฺจ ฯ ภิกฺขุ กาลสฺเสว โภชฺชยาคฺยา ๕ ธาตา
มฐฺโคพคฺคณฺจ จ ภคฺคคฺคณฺจ น จิตฺตฺรूपํ ภูณฺุชฺชนฺุติ ๖ ฯ เตน โข ปน สมเยน
อณฺุณฺตเรณ ตฺรณฺุปฺปสนฺุเนน มหามตฺเตน สฺวาทนาย พุทฺธปฺปมฺุโข
ภิกฺขุสงฺโฆ ๗ นิมนฺุติโต โหติ ฯ อถ โข ตสฺส ตฺรณฺุปฺปสนฺุณฺุสฺส มหามตฺตสฺส
เอตทโหติ ยนฺุณฺนาหํ อทฺุฒเตลสฺนํ ภิกฺขุสฺตานํ อทฺุฒเตลสฺานิ
มํสฺปาตีสฺตานิ ปฏฺิยาเทยฺยํ เอกเมกสฺส ภิกฺขุโน เอกเมกํ
มํสฺปาตี อฺุปนาเมยฺยณฺุติ ฯ อถ โข โส ตฺรณฺุปฺปสนฺุโน มหามตฺโต
ตสฺสา รตฺติยา อจฺเจเนน ปณฺุติตํ ขาทณฺุยํ โภชณฺุยํ ปฏฺิยาทาเปตฺวา
อทฺุฒเตลสฺานิ จ มํสฺปาตีสฺตานิ ภควโต กถํ อาโรจาเปสิ กาโล
ภนฺุเต นิฏฺุจิตํ ภคฺคตฺนฺุติ ฯ อถ โข ภควา ปุพฺุพฺุณฺุหสมยฺยํ นิวาเสตฺวา
ปคฺคตจิวรมาทาย เยน ตสฺส ตฺรณฺุปฺปสนฺุณฺุสฺส มหามตฺตสฺส นิเวสนํ
เตนฺุปฺสงฺกมิ อฺุปฺสงฺกมิตฺวา ปณฺุณฺคเต อาสเน นิสฺสีทิ สทฺุธิ
ภิกฺขุสงฺฆเณน ฯ อถ โข โส ตฺรณฺุปฺปสนฺุโน มหามตฺโต ภคฺคคฺคณฺุจ
ภิกฺขุ ปรีวีสฺติ ฯ ภิกฺขุ เอวมาหฺุสุ โถกํ อาวฺุโส เทหิ โถกํ
อาวฺุโส เทหิตฺติ ฯ มา โข ตฺมเมห ภนฺุเต อยํ ตฺรณฺุปฺปสนฺุโน
#๑ โป. ยฺ. เอตฺตมฺี ปกรณฺุติ ปาจทฺุวยํ น ทิสฺสฺติ ฯ ๒-๔ โป. จ ฯ ๓ สฺสี. โภชฺชํ
#ยาคฺ ๑ ๕ สฺสี. โภชฺชย ยาคฺยา ฯ ๖ ม. ปรีภุณฺุชฺชนฺุติ ฯ ๗ สฺสี. สงฺโฆ ฯ

มหามตฺโตติ โถกั โถกั ปฏิกุคฺคฺหนฺถ ๑ พหุ เม ขาทนีย
โกชนีย ปฏฺยคฺคฺตํ อหฺตฺตเตลลสานิ จ มัสปาตีสตานิ เอกเมกสฺส
ภิกฺขุโน เอกเมกั มัสปาตี อุปนาเมสฺสามิ ๒ ปฏิกุคฺคฺหนฺถ ฆนฺเต
ยวาทคฺคฺนฺติ ๑ น โข มยฺ อวฺโส เอตฺถการณํ โถกั โถกั
ปฏิกุคฺคฺหนฺตํ อปฺจ มยฺ กาลสฺเสว โภชชยาคุยา ธาตา
มธฺุคฺคฺพเคน จ เตน มยฺ โถกั โถกั ปฏิกุคฺคฺหนฺตํ ๑ อถ โข โส
ตฺรณฺปฺปสฺสนฺโน มหามตฺโต อุชฺฌายติ จียติ วิปาเจติ กถิ หิ
นาม ภทฺทนฺตา ๔ มยา นิมนฺติตา อณฺณสฺส โภชชยาคุ ปริภุชฺชิสฺสนฺติ
น จาหิ ปฏฺยโถ ยวาทคฺคฺถิ ทาทฺนฺติ กุปฺปีโต อนตฺตมโน
อาสาทนาเปกฺโข ภิกฺขุณฺํ ปตฺเต ปุเรนฺโต อคมาสิ ภุชฺชถ วา
หฺรถ วาติ ๑ อถ โข โส ตฺรณฺปฺปสฺสนฺโน มหามตฺโต พุทฺธปฺปมฺขั
ภิกฺขุสงฺฆมฺํ ปณฺิเตน ขาทนียเณ โภชนียเณ สหคฺคฺตา สนฺตปฺเปตฺวา
สมฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ ภูตฺตาวี โอนิตปตฺตปาณิ เอกมฺนฺตํ นิสิทิ ๑
เอกมฺนฺตํ นิสินฺนํ โข ตํ ตฺรณฺปฺปสฺสนฺนํ มหามตฺตํ ภควา ชมฺมิยา
กถาย สนฺทสฺเสตฺวา สมหาเปตฺวา สมฺตฺเตเชตฺวา สมฺปหิเสตฺวา
อุฏฺฐายาสนา ปกฺกามิ ๑ อถ โข ตสฺส ตฺรณฺปฺปสฺสนฺนสฺส
มหามตฺตสฺส อจฺริปกฺกนฺตสฺส ภควโต อหฺุเทว กุกฺกจฺจํ อหฺุ วิปฺปฏิสฺสโร
อลาภา วต เม น วต เม ลาภา ทฺลลทฺธิ วต เม น
วต เม สฺลทฺธิ โยหิ กุปฺปีโต อนตฺตมโน อาสาทนาเปกฺโข
#๑ สี. ปฏิกุคฺคฺหนฺตํ ๑ ๒ ม. ย. อุปนาเมสฺสามิติ ๑ ๓ โป. การณํ ๑ ๔ สี.
#ภทฺทนฺตา ๑

ภิกขุณฺโณ ปตฺเต ปุเรนฺโต อคมาสี ภูณฺชถ วา หรถ วาติ
กิณฺนุ โข มยา พหุํ ปสฺสํ ปุณฺณํ วา อปุณฺณํ วาติ ฯ อถ โข
โส ตฺรณฺปฺปสฺสนฺโน มหามตฺโต เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา
ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีหิ ฯ เอกมนฺตํ นิสินฺโน
โข โส ตฺรณฺปฺปสฺสนฺโน มหามตฺโต ภควนฺตํ เอตทโวจ อีธ
มยฺหิ ภนฺเต อจิริปฺกุกนฺตสฺส ภควโต อหุเทว กุกฺกัจจํ อหุ
วิปฺปฏิสฺสโร อลาภา วต เม น วต เม ลาภา ทูลลทฺธํ
วต เม น วต เม สุลทฺธํ โยหิ กุปีโต อนตฺตมโน
อสาทนาเปกฺโข ภิกขุณฺโณ ปตฺเต ปุเรนฺโต อคมาสี ภูณฺชถ วา หรถ
วาติ กิณฺนุ โข มยา พหุํ ปสฺสํ ปุณฺณํ วา อปุณฺณํ วาติ
กิณฺนุ โข มยา ภนฺเต พหุํ ปสฺสํ ปุณฺณํ วา อปุณฺณํ วาติ ฯ
ยทฺทเคน ตยา อาวุโส สุวตฺตนาถ พุทฺธปฺปมฺโข ภิกขุสงฺโฆ ๑
นิมนฺตฺโต ตทฺทเคน เต พหุํ ปุณฺณํ ปสฺสํ ยทฺทเคน เต
เอกเมเคน ภิกขุณา เอกเมกํ สิตฺถํ ปฏฺิคฺคหิตํ ตทฺทเคน เต พหุํ
ปุณฺณํ ปสฺสํ สกฺคา เต อารทฺธาติ ฯ อถ โข โส ตฺรณฺปฺปสฺสนฺโน
มหามตฺโต ลาภา กิริ เม สุลทฺธํ กิริ เม พหุํ กิริ มยา
ปุณฺณํ ปสฺสํ สกฺคา กิริ เม อารทฺธาติ หฏฺุโห อุกฺโค อฏฺุจายาสนา
ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทฺทจिณฺณํ กตฺวา ปกฺกามิ ฯ อถ โข
ภควา เอตฺสฺมี นีทาเน เอตฺสฺมี ปกรเณ ภิกขุสงฺฆํ สนนฺิปาตาเปตฺวา
#๑ สฺ. สงฺโฆ ฯ

ภิกฺขุ ปฏฺธิปฺจฺฉิ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ภิกฺขุ อลฺลตฺตฺร นิมฺนฺตฺตา
อลฺลตฺส โภชฺชยาคฺคํ ปรีกฺขณฺตฺตฺติ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ วิคฺรหิ
พฺพุโธ ภควา ถถํ หิ นาม เต ภิกฺขเว โมฆปฺริสา อลฺลตฺตฺร
นิมฺนฺตฺตา อลฺลตฺส โภชฺชยาคฺคํ ปรีกฺขณฺตฺตฺติ เนตฺตํ ภิกฺขเว
อปฺปสฺนฺนํ ภา ปสฺสาทาย ๑เป๑ วิคฺรหิตฺวา ฐมฺมํ ถถํ กตฺวา
ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว อลฺลตฺตฺร นิมฺนฺตฺเตน อลฺลตฺส
โภชฺชยาคฺคํ ปรีกฺขณฺตฺตฺตฺวา โย ปรีกฺขณฺตฺตฺตฺย ยถาฐมฺโม
กาเรตฺตฺตฺตฺติ ๑

[๖๕] อถ โข ภควา อนฺธกวินฺนฺเต ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา เยน
ราชคหํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สทฺธิ อจฺจตฺเตรเสหิ
ภิกฺขุสฺเตหิ ๑ เตน โข ปน สมเณ เวลฺลฏฺโง ๑ กจฺจาโน
ราชคหา อนฺธกวินฺนฺตํ อทฺธานมคฺคปฏฺธิปฺนโน โหติ ปญฺจมตฺเตหิ
สทฺถสฺเตหิ สทฺเพเหว กุพฺภมฺภปฺุเรหิ ๑ อทฺทสา ๒ โข ภควา
เวลฺลฏฺจํ กจฺจันํ ทูรโต ว อากจฺฉนฺตํ ทิสฺวาน มคฺคา โอกฺกมฺม
อลฺลตฺตรสฺมํ รุกฺขมฺมุเล นิสฺสิทฺติ ๑ อถ โข เวลฺลฏฺโง กจฺจาโน
เณ ภควา เตนฺนฺสงฺกมฺมิ อฺปฺสงฺกมฺมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
เอกมฺนฺตํ อฏฺฐาสิ ๑ เอกมฺนฺตํ จิโต โข เวลฺลฏฺโง กจฺจาโน
ภควนฺตํ เอตทฺโวจ อิจฺฉามหํ ภนฺเต เอกเมกสฺส ภิกฺขุโน
เอกเมกํ กุพฺภมฺภํ ทาตฺตฺตฺติ ๑ เตนหิ ตฺวํ กจฺจัน อเกํเยว
#๑ สฺตี. ม. ยฺ. เพลฏฺโง ๑ ๒ ม. ยฺ. อทฺทส ๑

คฺพกฺมฺภิ อหฺรติ ฯ เอวํ ฆนฺเตติ โข เวลฺกฺโง กจฺจาโน
ภควโต ปฏิสฺสณฺณิตฺวา เอกํเยว คฺพกฺมฺภิ อาทาย เยน ภควา
เตนุปลฺสงฺกมิ อุปฺสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ เอตทวโจ อหโฏ ๑ ฆนฺเต
คฺพกฺมฺโภ กถาหํ ฆนฺเต ปฏิปชฺชามิติ ฯ เตนหิ ตฺวํ กจฺจาน
ภิกฺขุณํ คฺพํ เทหิติ ฯ เอวํ ฆนฺเตติ โข เวลฺกฺโง กจฺจาโน ภควโต
ปฏิสฺสณฺณิตฺวา ภิกฺขุณํ คฺพํ ทตฺวา ภควนฺตํ เอตทวโจ ทินฺโน ฆนฺเต
ภิกฺขุณํ คฺโพ พหุ จายํ คฺโพ อวสฺสิโง กถาหํ ฆนฺเต
ปฏิปชฺชามิติ ฯ เตนหิ ตฺวํ กจฺจาน ภิกฺขุณํ คฺพํ ยาวทตฺถํ เทหิติ ฯ
เอวํ ฆนฺเตติ โข เวลฺกฺโง กจฺจาโน ภควโต ปฏิสฺสณฺณิตฺวา
ภิกฺขุณํ คฺพํ ยาวทตฺถํ ทตฺวา ภควนฺตํ เอตทวโจ ทินฺโน ฆนฺเต
ภิกฺขุณํ คฺโพ ยาวทตฺถโต พหุ จายํ คฺโพ อวสฺสิโง กถาหํ
ฆนฺเต ปฏิปชฺชามิติ ฯ เตนหิ ตฺวํ กจฺจาน ภิกฺขุ คฺเพหิ
สนฺตปฺเปหิติ ฯ เอวํ ฆนฺเตติ โข เวลฺกฺโง กจฺจาโน ภควโต
ปฏิสฺสณฺณิตฺวา ภิกฺขุ คฺเพหิ สนฺตปฺเปสิ ฯ เอกจฺเจ ภิกฺขุ ปตฺเตปิ
ปฺุเรสุํ ปฺริสฺสวานานิปี ถวิกาโยปิ ปฺุเรสุํ ฯ อถ โข เวลฺกฺโง
กจฺจาโน ภิกฺขุ คฺเพหิ สนฺตปฺเปตฺวา ภควนฺตํ เอตทวโจ
สนฺตปฺปีตา ฆนฺเต ภิกฺขุ คฺเพหิ พหุ จายํ คฺโพ อวสฺสิโง กถาหํ
ฆนฺเต ปฏิปชฺชามิติ ฯ เตนหิ ตฺวํ กจฺจาน วิมาสาทานํ คฺพํ
เทหิติ ฯ เอวํ ฆนฺเตติ โข เวลฺกฺโง กจฺจาโน ภควโต
ปฏิสฺสณฺณิตฺวา วิมาสาทานํ คฺพํ ทตฺวา ภควนฺตํ เอตทวโจ ทินฺโน
#๑ ไป. ม. อากโต ฯ

ฃนฺเต วิฆาสาทานํ คุโฬ พหุ จายํ คุโฬ อวสิฏฺโฐ ฃถาหํ
 ฃนฺเต ปฏิปชฺชามิตฺติ ฯ เตนหิ ตุํ ฃจฺจาน วิฆาสาทานํ คุฬํ
 ยาวทตฺถํ เทหิตฺติ ฯ เอวํ ฃนฺเตติ โข เวลฺลฺโฐ ฃจฺจานโน ฃควโต
 ปฏิสฺสุณฺณิตฺวา วิฆาสาทานํ คุฬํ ๑ ยาวทตฺถํ ทตฺวา ฃควนฺตํ เอตทวโจ
 ทินฺโน ฃนฺเต วิฆาสาทานํ คุโฬ ยาวทตฺโถ พหุ จายํ คุโฬ
 อวสิฏฺโฐ ฃถาหํ ฃนฺเต ปฏิปชฺชามิตฺติ ฯ เตนหิ ตุํ ฃจฺจาน
 วิฆาสาเท คุเพหิ สนฺตปฺเปหิตฺติ ฯ เอวํ ฃนฺเตติ โข เวลฺลฺโฐ
 ฃจฺจานโน ฃควโต ปฏิสฺสุณฺณิตฺวา วิฆาสาเท คุเพหิ สนฺตปฺเปสิ ฯ
 เอกจฺเจ วิฆาสาทา โกลมฺเพปิ ๒ ฃนฺเฎปิ ปุเรสุํ ปิฏฺกานิปิ อจฺจณฺเคปิ
 ปุเรสุํ ฯ อถ โข เวลฺลฺโฐ ฃจฺจานโน วิฆาสาเท คุเพหิ สนฺตปฺเปตฺวา
 ฃควนฺตํ เอตทวโจ สนฺตปฺปีตา ฃนฺเต วิฆาสาทา คุเพหิ พหุ
 จายํ คุโฬ อวสิฏฺโฐ ฃถาหํ ฃนฺเต ปฏิปชฺชามิตฺติ ฯ นาหนฺตํ
 ฃจฺจาน ปสฺสามิ สเทวเก โลกเ สมารเก สพฺรหฺมเก สสฺสมณฺพฺราหฺมณฺนิยา
 ปชาย สเทวมนฺุสสาย ยสฺส โส ๓ คุโฬ ปรีฏฺตุโต
 สมนฺมาปริณามํ ฃจฺเจยฺย อณฺเฏตฺร ตถาคตฺสฺส วา ตถาคตฺสาวกฺสฺส
 วา เตนหิ ตุํ ฃจฺจาน ตํ คุฬํ อปฺหริเต วา ฉนฺุเพหิ
 อปฺปาณเก วา อุตฺเท โอปิลาเปหิตฺติ ฯ เอวํ ฃนฺเตติ โข เวลฺลฺโฐ
 ฃจฺจานโน ฃควโต ปฏิสฺสุณฺณิตฺวา ตํ คุฬํ อปฺปาณเก อุตฺเท
 โอปิลาเปสิ ฯ อถ โข โส คุโฬ อุตฺเท ปกฺขิตฺโต จิจฺจิกฺขายติ จิจฺจิกฺขายติ
 #๑ ม. ยฺ. คุพนฺติ ปาโฐ ยาวทตฺถนฺติ ปาฐสฺส ปจฺฉิมุ ฯ ๒ โป. ม. โกลมฺเพปิ ฯ
 #๓ สฺ. ยสฺเสโส ฯ

สนฺธูปายติ สมฺปฐูปายติ เสยฺยถาปี นาม ฬาลอ ทิวสฺ สฺนตฺตฺโต
อุทเก ปกฺขิตฺโต จิจฺจิกฺขายติ จิจฺจิกฺขายติ สฺนธูปายติ สมฺปฐูปายติ
เอวเมว โส คุโฬ อุทเก ปกฺขิตฺโต จิจฺจิกฺขายติ จิจฺจิกฺขายติ
สนฺธูปายติ สมฺปฐูปายติ ฯ อถโข เวลฺกฺโข กจฺจาโน สํวคฺโค
โลมฺหฺกฺชธาโต เยน ภควา เตนฺอุปฺสงฺกมิ อุปฺสงฺกมิตฺวา
ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสิตฺติ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสินฺนสฺส
โข เวลฺกฺชสฺส กจฺจานสฺส ภควา อนุปฺพุพฺพิถํ กเถสิ เสยฺยถีทํ
ทานถํ สีสถถํ สคฺคถถํ กามานํ อาทินํ โอการํ สงฺกิลสฺ
เนกฺขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ฯ ยทา ภควา อณฺณาสิ เวลฺกฺจ
กจฺจานํ กถฺลจฺจิตฺตํ มฺหฺจฺจิตฺตํ วินีวฺรณจฺจิตฺตํ อุทคฺคจฺจิตฺตํ ปสฺนฺนจฺจิตฺตํ
อถ ยา พุทฺธานํ สามุกฺกํสิกา ฃมฺมเทสนา ตํ ปกาเสสิ ทฺกฺขํ
สมฺทฺยํ นิโรธํ มคฺคํ ฯ เสยฺยถาปี นาม สฺทฺธฺวํ วคฺถํ อปคตกาพํ
สมฺมเทว ราชนํ ปฏิกฺคณฺเหยฺย เอวเมว เวลฺกฺชสฺส กจฺจานสฺส
ตสฺมีเยवासเน วิรชํ วิตมถํ ฃมฺมจกฺขํ อุทปาติ ยงฺกิลจ
สมฺทฺยฃมฺมํ สพฺพนฺตํ นิโรธฃมฺมฺนฺติ ฯ อถโข เวลฺกฺโข กจฺจาโน
ทิกฺชฃมฺโม ปตฺตฃมฺโม วิทิตฃมฺโม ปรีโยคาพฺหฃมฺโม
ติณฺณวิจิจฺจโฆ วิคตถถํโกเถ เวสารชฺชปฺปตฺโต อปรปฺปจฺจโย สคฺค
สาสเน ภควนฺตํ เอตทโวจ อภิกฺกนฺตํ ฆนฺเต อภิกฺกนฺตํ ฆนฺเต
เสยฺยถาปี ฆนฺเต นิกฺกชฺชิตํ วา อุกฺกชฺชเยยฺย ปฏิจฺจนฺนํ วา
วิวเรยฺย มฺหฺพฺหสฺส วา มคฺคํ อาจิกฺเขยฺย อนุทกาเร วา

เตลปฺปชฺโชตํ ชาเรยฺย จกฺขมฺนโต รูปานิ ทกฺขณฺตีติ ๑ เอวเมว
ภควตา อนนฺกปริยาเยน ฌมฺโม ปกาสิโต เอสาหิ ฆนฺเต ฆควนฺตํ
สรณํ คจฺฉามิ ฌมฺมณฺจ ภิกฺขุสงฺฆณฺจ อุปาสกํ มํ ภควา ชาเรตุ
อชฺชตคฺเค ปาณฺเปตํ สรณํ คตฺนฺติ ฯ

[๖๖] อถโฆ ภควา อนฺุปฺพุเพน จาริกํ จรฺมาโน เยน ราชคฺห์
ตทวสฺริ ฯ ตตฺร สฺสุทํ ภควา ราชคฺเห วิหฺรติ เวพฺพวน กถนฺทกนิวาเป ฯ
เตน โข ปน สมเยน ราชคฺเห คุโฬ อฺุสฺสนฺโน โหติ ฯ
ภิกฺขุ คิลานสฺเสว ภควตา คุโฬ อนฺุณฺณาโต โน อคิลานสฺสาติ
กุกฺกจฺจาณฺตา คุฬํ น ปริภุณฺชนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว คิลานสฺส คุฬํ อคิลานสฺส คุโฬทกฺนฺติ ฯ

[๖๗] อถโฆ ภควา ราชคฺเห ยถาภิรฺนฺตํ วิหฺริตฺวา เยน
ปาณฺุติคามิ เตน จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สทฺธิ
อทฺธมฺเตรสฺสเห ภิกฺขุสฺสเทหิ ฯ อถโฆ ภควา อนฺุปฺพุเพน จาริกํ
จรฺมาโน เยน ปาณฺุติคามิ ตทวสฺริ ฯ อสฺโสสุํ โข ปาณฺุติคามิกา
อุปาสกา ภควา กิร ปาณฺุติคามิ อนฺุปฺปตฺโตติ ฯ อถโฆ
ปาณฺุติคามิกา อุปาสกา เยน ภควา เตนฺุสฺสงฺกมฺมิสฺสุ อุสฺสงฺกมิตฺวา
ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสีทิสฺสุ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสฺสินฺเน โข
ปาณฺุติคามิกเ อุปาสเก ภควา ฌมฺมียา กถาย สนฺุทสฺเสสฺสิ สฺมาทเปสฺสิ
สฺมตฺเตเชสฺสิ สฺมฺปหํเสสฺสิ ฯ อถโฆ ปาณฺุติคามิกา อุปาสกา ภควตา
#๑ สฺสี. ทกฺขณฺตีติ ฯ

ธมฺมียา กถาย สนฺทสฺสิตา สฺมาทปิตา สฺมุตเตชิตา สฺมปหฺสิตา
ภควนฺตํ เอตทวโจ อธิวเสตุ โน ภนฺเต ภควา อวสธาคารํ
สทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆเณน ๑ อธิวเสสิ ภควา ตฺถเหภาเวน ๑ อถโฆ
ปาฏฺฐิตามิกา อุปาสกา ภควโต อธิวสนํ วิทิตฺวา อฏฺฐายาสนา
ภควนฺตํ อภิวาทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา เยน อวสธาคารํ
เตนฺอุปสงฺกมฺมิตฺวา อุปสงฺกมิตฺวา สพฺพสนฺธโร ๑ [๒] อวสธาคารํ สนฺธโรติว
อาสนานิ ปฺลยฺวาเปตฺวา อุตฺถมณฺธิกํ ปตฺติฏฺฐาเปตฺวา เตลปฺปทีปํ
อาโรเปตฺวา เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมฺมิตฺวา อุปสงฺกมิตฺวา
ภควนฺตํ อภิวาทตฺวา เอกมฺนตํ อฏฺฐจฺสู ๑ เอกมฺนตํ จิตฺวา โข
ปาฏฺฐิตามิกา อุปาสกา ภควนฺตํ เอตทวโจ สพฺพสนฺธโร สนฺธตํ
ภนฺเต อวสธาคารํ อาสนานิ ปฺลยฺตฺตานานิ อุตฺถมณฺธิโก ปตฺติฏฺฐาปิโต
เตลปฺปทีโป อาโรปิโต ยสฺสฺทานิ ภนฺเต ภควา กาลํ
มณฺยฺลตีติ ๑ อถโฆ ภควา [๓] นิวเสตฺวา ปตฺตจิวรมาทาย สทฺธิํ
ภิกฺขุสงฺฆเณน เยน อวสธาคารํ เตนฺอุปสงฺกมฺมิตฺวา อุปสงฺกมิตฺวา
ปาเท ปกฺขาลตฺวา อวสธาคารํ ปวิสิตฺวา มชฺฌิมํ ฏมฺภํ นิสฺสาย
ปฺรตฺตถาภิมฺโฆ ๔ นิสฺสีทิ ๑ ภิกฺขุสงฺโฆปิ โข ปาเท ปกฺขาลตฺวา
อวสธาคารํ ปวิสิตฺวา ปจฺฉิมํ ภิตฺตี นิสฺสาย ปฺรตฺตถาภิมฺโฆ ๕ นิสฺสีทิ
ภควนฺตํเยว ปฺรทฺถตฺวา ๑ ปาฏฺฐิตามิกาปิ โข อุปาสกา ปาเท
ปกฺขาลตฺวา อวสธาคารํ ปวิสิตฺวา ปฺรตฺถิมํ ภิตฺตี นิสฺสาย
#๑ ม. สพฺพสนฺธโร ๑ ๒ ย. สพฺพสนฺธโรติ ๑ ๓ ย. ปุพฺพณฺหสมฺมํ ๑
#๔-๕ ย. ปฺรตฺถิมาภิมฺโฆ ๑

ปจฺจนาภิมฺขา ๑ นิสีทิสฺส ภควนฺตฺเตยฺว ปุริกฺขตฺวา ๒ ฯ อถโข ภควา
ปาฏฺฐิตคามิกเ อุปาสเก อามนฺเตสิ ฯ

[๖๘] ปณฺจิเม คหปตโย อาทินฺวา ทุสฺสีลสฺส สีลวิปตฺติยา ฯ
กตเม ปณฺจ ฯ อิธ คหปตโย ทุสฺสีโล สีลวิปฺนฺโน ปมาทาธิกรณํ
มหตี โภคชาณี นิคจฺฉติ ฯ อัยฺ ปจฺโม อาทินฺโว ทุสฺสีลสฺส
สีลวิปตฺติยา ฯ ปุณฺ จปฺริ คหปตโย ทุสฺสีลสฺส สีลวิปฺนฺนสฺส
ปาปโก กิตฺติสทฺโท อพฺกุกฺคจฺฉติ ฯ อัยฺ ทุติโย อาทินฺโว ทุสฺสีลสฺส
สีลวิปตฺติยา ฯ ปุณฺ จปฺริ คหปตโย ทุสฺสีโล สีลวิปฺนฺโน ยลฺลทเวว
ปฺริสฺส อฺอุปสงฺกมฺติ ยฺทิ ขตฺติยปฺริสฺส ยฺทิ พุราหฺมณปฺริสฺส ยฺทิ คหปตฺติปฺริสฺส
ยฺทิ สมณปฺริสฺส อวิสารโท อฺอุปสงฺกมฺติ มงฺกฺกุโถ ฯ อัยฺ
ตติโย อาทินฺโว ทุสฺสีลสฺส สีลวิปตฺติยา ฯ ปุณฺ จปฺริ คหปตโย
ตุสฺสีโล สีลวิปฺนฺโน สมฺมุโพห กาลํ กโรติ ฯ อัยฺ จตฺตฺโต
อาทินฺโว ทุสฺสีลสฺส สีลวิปตฺติยา ฯ ปุณฺ จปฺริ คหปตโย ทุสฺสีโล
สีลวิปฺนฺโน กายสฺส เกทา ปรมฺมรณฺา อปายํ ทฺกคฺคฺตี วินิปาตํ
นิริยํ อฺอุปชฺชติ ฯ อัยฺ ปณฺจโม อาทินฺโว ทุสฺสีลสฺส สีลวิปตฺติยา ฯ
อิม โข คหปตโย ปณฺจ อาทินฺวา ทุสฺสีลสฺส สีลวิปตฺติยา ฯ

[๖๙] ปณฺจิเม คหปตโย อานิสฺสา สีลวโต สีลสมฺปทาย ฯ
กตเม ปณฺจ ฯ อิธ คหปตโย สีลวา สีลสมฺปนฺโน อปฺปมาทาธิกรณํ
มหนฺตํ โภคกฺขนฺธํ อธิคจฺฉติ ฯ อัยฺ ปจฺโม อานิสฺโส สีลวโต
#๑ ยฺ. ปจฺจนาภิมฺขา ฯ ๒ โป. ยฺ. ปุริกฺขิตฺวา ฯ

สีลสมุปทาย ๑ ปุณ จปรี คหปตโย สีลวโต สีลสมุปนฺนสฺส
กฺลฺยาณิ กิตฺติสทฺโท อพฺภุคฺคจฺจติ ๑ อัยฺ ทฺติโย อานิสฺโส
สีลวโต สีลสมุปทาย ๑ ปุณ จปรี คหปตโย สีลวา สีลสมุปนฺโน
ยณฺณทเว ปรีสฺ อฺปสฺงกฺมติ ยฺทิ ขตฺติยปรีสฺ ยฺทิ พฺราหฺมณปรีสฺ
ยฺทิ คหปติปรีสฺ ยฺทิ สมนฺปรีสฺ วิสาร์โท อฺปสฺงกฺมติ อมฺงุคฺคโต ๑
อัยฺ ตฺติโย อานิสฺโส สีลวโต สีลสมุปทาย ๑ ปุณ จปรี คหปตโย
สีลวา สีลสมุปนฺโน อสมฺมุโพห กาลํ กโรติ ๑ อัยฺ จตฺตฺโต
อานิสฺโส สีลวโต สีลสมุปทาย ๑ ปุณ จปรี คหปตโย สีลวา
สีลสมุปนฺโน กายสฺส เกทา ปรมฺมรณฺนา สฺสคฺตึ สคฺคํ โลกํ อฺปชฺชติ ๑
อัยฺ ปญฺจโม อานิสฺโส สีลวโต สีลสมุปทาย ๑ อิม โข คหปตโย
ปญฺจ อานิสฺสา สีลวโต สีลสมุปทายาติ ๑

[๗๐] อถ โข ภควา ปาณฺณิกามิเก อฺปาสเก พฺหุทเว รตฺตี
ธมฺมียา กถาย สนฺทสฺเสตฺวา สมาทเปตฺวา สมนฺตเตเชตฺวา
สมฺปหฺเสตฺวา อฺยโยเชสิ อภิกฺกนฺตา โข คหปตโย รตฺติ ยสฺสทานิ
ตฺมุห ๑ กาลํ มณฺณถาติ ๑ เอวํ ฆนฺเตติ โข ปาณฺณิกามิกา
อฺปาสกา ภควโต ปฏิสฺสฺสนฺติตฺวา ๒ อฺภูจฺจาสนา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา
ปทกฺขิณฺณํ กตฺวา ปกฺกมึสฺสุ ๑ อถ โข ภควา อจิริปกฺกนฺเตสฺสุ
ปาณฺณิกามิเกสฺสุ อฺปาสเกสฺสุ สฺสณฺณาการํ ปาวีสิ ๑

#๑ สี. ยฺ. อัยฺ ปาโจ น โหติ ๑ ๒ โป. ปฏิสฺสฺสฺตฺวา ๑

[๗๑] เตน โข ปน สมเยน สุนีชวสฺสการา มคฺชมหามตฺตา
ปาฏลิกาเม นคฺริ มาเปนฺติ วชฺชินฺ ปฏฺฐาหาย ๑ อทฺทสา โข
ภควา รตฺติยา ปจฺจุสสมยฺ ปจฺจุจฺจาย ทิพฺเพน จกฺขุณา วิสฺสุทฺเชน
อติกฺกนฺตมานุสเกน สมฺพหุลา เทวตาโย ปาฏลิกาเม วตฺถุณี
ปริกฺคณฺหนฺติโย ยสฺมี ปเทเส มหเสกฺขา เทวตา วตฺถุณี ปริกฺคณฺหนฺติ
มหเสกฺขานํ ตตฺถ ราชฺชนํ ราชฺมมหามตฺตานํ จิตฺตานํ นมนฺติ นิเวสนานํ
มาเปตฺตุ ยสฺมี ปเทเส มชฺฉิมา เทวตา วตฺถุณี ปริกฺคณฺหนฺติ
มชฺฉิมานํ ตตฺถ ราชฺชนํ ราชฺมมหามตฺตานํ จิตฺตานํ นมนฺติ นิเวสนานํ
มาเปตฺตุ ยสฺมี ปเทเส นีจา เทวตา วตฺถุณี ปริกฺคณฺหนฺติ นีจานํ
ตตฺถ ราชฺชนํ ราชฺมมหามตฺตานํ จิตฺตานํ นมนฺติ นิเวสนานํ มาเปตฺตุ ๑
อถ โข ภควา อายสฺมณฺตํ อานนฺทํ อามนฺเตสิ เก นฺ โข เต
อานนฺท ปาฏลิกาเม นคฺริ มาเปนฺตฺติ ๑ สุนีชวสฺสการา ภนฺเต
มคฺชมหามตฺตา ปาฏลิกาเม นคฺริ มาเปนฺติ วชฺชินฺ ปฏฺฐาหายาติ ๑
เสยฺยถาปี นาม ๑ อานนฺท เทเวหิ ตาวตฺตีเสหิ สทฺธิ มนฺเตตฺวา
เอวเมว โข อานนฺท สุนีชวสฺสการา มคฺชมหามตฺตา ปาฏลิกาเม
นคฺริ มาเปนฺติ วชฺชินฺ ปฏฺฐาหาย อิธาหํ อานนฺท รตฺติยา ปจฺจุสสมยฺ
ปจฺจุจฺจาย อทฺทสํ ทิพฺเพน จกฺขุณา วิสฺสุทฺเชน อติกฺกนฺตมานุสเกน
สมฺพหุลา เทวตาโย ปาฏลิกาเม วตฺถุณี ปริกฺคณฺหนฺติโย
ยสฺมี ปเทเส มหเสกฺขา เทวตา วตฺถุณี ปริกฺคณฺหนฺติ มหเสกฺขานํ
ตตฺถ ราชฺชนํ ราชฺมมหามตฺตานํ จิตฺตานํ นมนฺติ นิเวสนานํ มาเปตฺตุ
#๑ ม. ย. นามสทฺโท นตฺถิ ๑

ยสฺมี ปเทเส มชฺฉิมา เทวตา วตฺถุณี ปรีกฺขณฺหนฺติ มชฺฉิมาณํ
ตตฺถ ราชฺหํ ราชฺมหามตฺตฺตฺตํ จิตฺตฺตํ นมฺนฺติ นีเวสฺนํมา มาเปตฺติ
ยสฺมี ปเทเส นีจํ เทวตา วตฺถุณี ปรีกฺขณฺหนฺติ นีจํ ตตฺถ
ราชฺหํ ราชฺมหามตฺตฺตํ จิตฺตฺตํ นมฺนฺติ นีเวสฺนํมา มาเปตฺติ ยาวตา
อานนฺท อริยํ อายตฺนํ ยาวตา วณฺชชฺโปถ อิทํ อคฺคณฺคร์
ภวิสฺสตี ปาฏฺฐลิปฺตํ ปุฏฺฐเกทํ ปาฏฺฐลิปฺตฺตสฺส โข อานนฺท ตโย
อนฺตรายา ภวิสฺสฺนฺติ อคฺคิโต วา อุกฺกโต วา อพฺภนฺตรโต
วา มิฏฺฐเกทํ ๑

[๗๒] อถ โข สฺนึชฺวสฺสการา มคฺชมหามตฺตฺตา เยน ภควา
เตนฺอุปฺสงฺกมึสฺส อุปฺสงฺกมิตฺวา ภควตา สทฺธิ สมนฺโถสฺส สมนฺโถทนึย
กถิ สาราณึย วิตฺติสฺวเรตฺวา เอกมฺนฺตํ อฏฺฐจฺจิสฺส ๑ เอกมฺนฺตํ จิตฺตา
โข สฺนึชฺวสฺสการา มคฺชมหามตฺตฺตา ภควนฺตํ เอตฺทโวจฺจํ อธิวเสตฺ
โน ภวํ โคตฺโม อชฺชตฺตนาถ ๑ กตฺตํ สทฺธิ ภิกฺขุสงฺฆเมนาติ ๑
อธิวเสสิ ภควา ตฺถนฺทึภาเวน ๑ อถโข สฺนึชฺวสฺสการา มคฺชมหามตฺตฺตา
ภควโต อธิวสฺนํ วิทิตฺวา อฏฺฐจฺจาสนา ๒ ปกฺกมึสฺส ๑
อถโข สฺนึชฺวสฺสการา มคฺชมหามตฺตฺตา [๗] ปณฺธิตํ ขาทนึย โภชนึย
ปฏฺฐิยาทาเปตฺวา ภควโต กาลิ อโรจฺจาเปลฺลํ กาลิ โภ โคตฺม
นินฺฎฺฐจิตฺตํ กตฺตฺตฺตํ ๑ อถโข ภควา ปุพฺพพฺพณฺหสมฺมํ นีวาเสตฺวา
ปตฺตจิวรมาทาย เยน สฺนึชฺวสฺสการานํ มคฺชมหามตฺตฺตํ ปรีเวสฺนา ๔
เตนฺอุปฺสงฺกมึ อุปฺสงฺกมิตฺวา ปญฺญตฺเต อาสเน นิสึทึ สทฺธิ
#๑ โป. อชฺชสฺวตฺตนาถ ๑ ม. สฺวตฺตนาถ ๑ ๒ ม. ย. อฏฺฐจฺจาสนาติ ปาจา น ทิสฺสฺนฺติ ๑
#๓ โป. สก นีเวสเน ๑ ๔ โป. นีเวสฺนํมา ๑ ม. ปรีเวสฺนํมา ๑

ภิกขุสงฺฆเมณ ฯ อถโโข สุนิธวสฺสการา มคฺชมหามตฺตา พุทฺธปฺปมูขั
ภิกขุสงฺฆํ ปณฺิเตน ขาทนีเยน โภชนีเยน สหตฺถา สนฺตปฺเปตฺวา
สมฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ ภูตฺตาวี โอนิตฺปตฺตปาณิ เอกมนฺตํ นิสีทิสฺสุ ฯ
เอกมนฺตํ นิสินฺเน โข สุนิธวสฺสการเ มคฺชมหามตฺเต ภควา อิมahi
คาลาหิ อนุโมทิ

[๗๓] ยสฺมี ปเทเส กปฺเปติ วาสั ปณฺทิตฺตชาติโย

สีลวณฺเตตฺถ โภเชตฺวา สลฺยเต พุรหฺมจาริโน ๑

ยา ตตฺถ เทวตา อาตุํ ตาสั ทกฺขินฺมาทิสฺเส ฯ

ตา ปุชิตา ปุชยนฺติ มานิตา มานยนฺติ นั

ตโต นั อนุกมฺปนฺติ มาตา ปุตฺตํว โอรสั ฯ

เทวตานุกมฺปิโต โปโส สทา ภทฺรานิ ปสฺสตีติ ฯ

[๗๔] อถโโข ภควา สุนิธวสฺสการเ มคฺชมหามตฺเต อิมahi
คาลาหิ อนุโมทิตฺวา อุกฺกขายาสนา ปกฺกามิ ฯ เตน โข ปน
สมเยน สุนิธวสฺสการา มคฺชมหามตฺตา ภควนฺตํ ปิฎฺฐจฺโต ปิฎฺฐจฺโต
อนุพฺพธา โหณฺติ เยนชฺช สมโณ โคตโม ทฺวาเรน นิกฺขมิสฺสตี
ตํ โคตมทฺวารั นาม ภวิสฺสตี เยน ติตฺถเณน คงฺกั นทึ อุตฺตริสฺสตี
ตํ โคตมตฺตถึ นาม ภวิสฺสตีติ ฯ อถโโข ภควา เยน ทฺวาเรน
นิกฺขมิ ตํ โคตมทฺวารั นาม อโหสิ ฯ อถโโข ภควา เยน
คงฺกา นทึ เตนฺอุปสฺงกมิ ฯ เตน โข ปน สมเยน คงฺกา นทึ
ปุรา โหติ สมตฺตติกา กากเปยฺยา ฯ มนฺุสฺสา อณฺเณ นาวั
#๑ ม. ย. พุรหฺมจาริเย ฯ

ปริเยสนฺติ อญฺเณ อุพฺมุปี ปริเยสนฺติ อญฺเณ กุลฺลํ พนฺชนฺติ
โอรา ปารี คนฺตคามา ฯ อทฺทสา โข ภควา เต มนฺุเส
อญฺเณ นาวิ ปริเยสนฺเต อญฺเณ อุพฺมุปี ปริเยสนฺเต อญฺเณ
กุลฺลํ พนฺชนฺเต โอรา ปารี คนฺตคามเม ทิสฺวาน เสยฺยถาปี
นาม พลวา ปุริโส สมฺมิณฺชิตํ วา พาทํ ปสฺสเรยฺย ปสฺสริตํ วา
พาทํ สมฺมิณฺชเยยฺย เอวเมว ภควา คงฺกาย นทียา โอริเม ตีเร
อนฺตรหิตฺโต ปาริเม ตีเร ปจฺจุจฺจาสี สทฺธี ภิกฺขุสงฺฆเมณ ฯ อถ โข
ภควา เอตมตฺถํ วิทิตฺวา ตายํ เวลายํ อิมํ อุทานํ อุทานนฺติ

เย ตรนฺติ อณฺณวํ สรี

เสตฺถํ กตฺวาน วิสชช พลลลานี

กุลฺลํ หี ชโน ปพนฺชนฺติ

ติณฺณา เมธาวิโน ชนาติ ฯ

[๗๕] อถ โข ภควา เยน โภกฺกิกาโม เตนฺอุปสงฺกมิ ฯ
ตตฺร สฺสํ ภควา โภกฺกิกาเม วิหฺรติ ฯ ตตฺร โข ภควา
ภิกฺขุ อามนฺเตสิ จตฺนุนํ ภิกฺขเว อริยสจฺจานํ อนนฺุโพธา
อปฺปฏิเวธา เอวมิทํ ทีฆมทฺธานํ สนฺชาวิทํ สํสริตํ มมณฺเจว
ตฺมฺหากถฺย กตเมสํ จตฺนุนํ ทฺกฺขสฺส ภิกฺขเว อริยสจฺจสฺส
อนนฺุโพธา อปฺปฏิเวธา เอวมิทํ ทีฆมทฺธานํ สนฺชาวิทํ สํสริตํ
มมณฺเจว ตฺมฺหากถฺย ทฺกฺขสมฺทยสฺส อริยสจฺจสฺส ฯเปฯ ทฺกฺข-
นิโรธสฺส อริยสจฺจสฺส ฯเปฯ ทฺกฺขนิโรธคามินียา ปฏฺิปปทาย

อริยสจฺจสฺส ๑ อนนฺุโพธา อปฺปฏิเวธา เอวมิํทํ ทิฆมทฺธานํ สนฺุทฺธาวิตํ
สํสริตํ มมณฺุเจว ตฺมุหากณฺุจ ตยิํทํ ภิกฺุขเว ทฺุภํ อริยสจฺจํ
อนฺุพฺุทฺธํ ปฺฏิวิทฺุทฺธํ ทฺุภฺุขสมฺุทโย ๒ อริยสจฺจํ อนฺุพฺุทฺธํ ปฺฏิวิทฺุทฺธํ
ทฺุภฺุขนิโรโธ ๓ อริยสจฺจํ อนฺุพฺุทฺธํ ปฺฏิวิทฺุทฺธํ ทฺุภฺุขนิโรธคามินิํ ปฺฏิปทา
อริยสจฺจํ อนฺุพฺุทฺธํ ปฺฏิวิทฺุทฺธํ อฺุจฺฉินฺุณา ภวตฺุณฺุหา จิณฺุณา ภวเนตฺุตี
นตฺุถิทานิํ ปฺนพฺุภโวติ ๑

[๗๖] จตฺุณฺุํ อริยสจฺจจันฺุํ ยถาภูตํ อทสฺุสนา

ตํสริตํ ๔ ทิฆมทฺุธานํ ตาสฺุ ตาเสวว ชาติสฺุ ๑

ตานิํ เอตานิํ ทิฏฺุจฺานิํ ภวเนตฺุตี สมฺุหตา

อฺุจฺฉินฺุณฺุ มฺุลํ ทฺุภฺุขสฺุส นตฺุถิทานิํ ปฺนพฺุภโวติ ๑

[๗๗] อสฺุโสสิ โข อมฺุพปาลี คณฺุิกา ๕ ภควา กิร โกฏฺุิกามํ

อนฺุปฺุตฺุโตติ ๑ อถ โข อมฺุพปาลี คณฺุิกา ภทฺุรานิํ ภทฺุรานิํ ยานานิํ

โยชาเปตฺุวา ภทฺุรํ ๖ ยานํ อภิรฺุหิตฺุวา ภทฺุเรหิํ ภทฺุเรหิํ ยานเนหิํ

เวสาลียา นิยฺุยาสิ ภควนฺุตํ ทสฺุสนาย ยาวตฺุิกา ยานสฺุส ฐุมิ

ยานเนน คนฺุตฺุวา ยานา ปจฺุโจโรหิตฺุวา ปตฺุติกา ว เยน ภควา

เตนฺุปสฺุงมิ อฺุปสฺุงมิตฺุวา ภควนฺุตํ อภิวาเทตฺุวา เอกมนฺุตํ

นิสิํทิ ๑ เอกมนฺุตํ นิสิํนฺุณฺุํ โข อมฺุพปาลี คณฺุิกํ ภควา รมฺุมิยา

#๑ สิ. ยฺุ. ทฺุภฺุขนิโรธคามินิํปฺฏิปทาอริยสจฺจสฺุส ๑ ๒-๓ โป. ม. ยฺุ. สพฺุพตฺุถ

#ทฺุภฺุขสมฺุทยนฺุติ จ ทฺุภฺุขนิโรธนฺุติ จ ลิขิยนฺุติ ๑ ๔ โป. สํสริตํ ๑ ๕ สิ. อิทํ

#ปาจทฺุวยํ สมาสวเสน เอกํ กตฺุํ ๑ ๖ โป. ยฺุ. อิทํ ปาจทฺุวยํ เอกเมว ทิสฺุสตี ๑

ถาย สนฺทสฺเสติ สฺมาทเปติ สฺมุตฺเตเชติ สฺมปฺหิเสติ ฯ อถโฆ
อมฺพปาลี คณิกา ภควตา ฌมฺมียา ถาย สนฺทสฺสิตา สฺมาทปีตา
สมฺุตฺเตชิตา สฺมปฺหิติตา ภควนฺตํ เอตทโวจ อธิวาเสตุ เม
ภนฺเต ภควา สุวตฺตนาถ ฆตฺตํ สทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆเณนาติ ฯ อธิวาเสติ
ภควา ตฺตฺตฺถิภาเวน ฯ อถโฆ อมฺพปาลี คณิกา ภควโต อธิวาสนํ
วิทิตฺวา อฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณฺณํ กตฺวา
ปฏกฺกามิ ฯ อสุสฺสอํ โฆ เวสาลิกา ลิจฺฉวี ภควา กิร โภกฺกิตฺตํ
อนฺุปรตฺโตติ ฯ อถโฆ เวสาลิกา ลิจฺฉวี ภทฺรานิ ภทฺรานิ ยานานิ
โยชาเปตฺวา ภทฺรํ ภทฺรํ ยานํ อภिरูหิตฺวา ภทฺเรหิ ภทฺเรหิ ยานेหิ
เวสาลิยา นิยฺยิสฺสุ ๑ ภควนฺตํ ทสฺสนาถ ฯ อปรฺเปกฺกเจ ลิจฺฉวี นีลา
โหนฺติ นีลวณฺณา นีลวตฺถา นีลาลงฺการา อปรฺเปกฺกเจ ลิจฺฉวี
ปีตา โหนฺติ ปีตวณฺณา ปีตวตฺถา ปีतालงฺการา อปรฺเปกฺกเจ
ลิจฺฉวี โลหิตกา โหนฺติ โลหิตกวณฺณา โลหิตกวตฺถา
โลหิตกาลงฺการา อปรฺเปกฺกเจ ลิจฺฉวี โอทาทา โหนฺติ โอทาทวณฺณา
โอทาทวตฺถา โอทาทาลงฺการา ฯ อถโฆ อมฺพปาลี คณิกา ทหรานํ
ทหรานํ ลิจฺฉวีนํ อีสาย อีสํ ยฺยูเคน ยฺยูคํ จกฺกเณน จกฺกํ อกฺกเณน อกฺกํ
ปฏฺวิตฺเตติ ๒ ฯ อถโฆ เต ลิจฺฉวี อมฺพปาลี คณิกํ เอตทโวจ
กิสฺส เซ อมฺพปาลี อมฺพหํ ทหรานํ ทหรานํ ลิจฺฉวีนํ อีสาย
อีสํ ยฺยูเคน ยฺยูคํ จกฺกเณน จกฺกํ อกฺกเณน อกฺกํ ปฏฺวิตฺเตตีติ ฯ ตถา हि
#๑ ม. ยฺยู. นิยฺยาสฺสุ ฯ ๒ สฺตี. ปฏฺวิทฺเตติ ฯ ยฺยู. ปฏฺวิทฺเตติ ฯ

ปน มยา อยฺยปฺตฺตา สุวตฺตนาถ พุทฺธปฺปมฺโห วิกฺขุสงฺโฆ ๑ นิมนฺติโตติ ฯ
เทหิ เช อมฺพปาลี อมฺหากํ เอตํ ภคฺคํ สตฺสทฺสเสนาติ ฯ
สเจปี เม อยฺยปฺตฺตา เวสาลี สาหาริ ทชฺเชยฺยาถ เนว ทชฺชาหิ
ตํ ภคฺคตฺตํ ฯ อถโฆ เต ลิจฺฉวี องฺคุลี ๒ โปเจสฺสุ ปราชิตฺมฺห ๓
วต โภ อมฺพกาถ ปราชิตฺมฺห ๔ วต โภ อมฺพกาถาติ ฯ อถโฆ
เต ลิจฺฉวี เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมฺมีสุ ฯ อทฺทสา โห ภควา
เต ลิจฺฉวี ทูโรโต ว อากจฺฉนฺเต ทิสฺวาน วิกฺขุ อามนฺเตติ
เยหิ วิกฺขเว วิกฺขุหิ เทวา ตาวตีสฺวา อทฺธิฏฺฐปฺพุพา โอลฺลเกถ
วิกฺขเว ลิจฺฉวีปริสฺสํ อปฺโลเกถ วิกฺขเว ลิจฺฉวีปริสฺสํ อุปฺสฺสฺหระถ
วิกฺขเว ลิจฺฉวีปริสฺสํ ตาวตีสฺปริสฺสนฺติ ฯ อถโฆ เต ลิจฺฉวี ยาวติกา
ยานสฺส ภูมि ยานเนน คนฺตฺวา ยานา ปจฺโจโรหิตฺวา ปตฺติกา ว
เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมฺมีสุ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
เอกมฺนตํ นิสฺสีทิสฺสุ ฯ เอกมฺนตํ นิสฺสินฺเน โห เต ลิจฺฉวี ภควา
ธมฺมียา กถาถ สนฺทสฺเสติ สมาทเปติ สมฺตฺเตเชติ สมฺปหฺเสติ ฯ
อถโฆ เต ลิจฺฉวี ภควตา ธมฺมียา กถาถ สนฺทสฺสิตา สมาทปิตา
สมฺตฺเตชิตา สมฺปหฺสิตา ภควนฺตํ เอตทฺโวจฺจ อธิวาเสตฺถ โน ภนฺเต
ภควา สุวตฺตนาถ ภคฺคํ สทฺธิ วิกฺขุสงฺฆเณนาติ ฯ อธิวฺตุโถมฺหิ ลิจฺฉวี
สุวตฺตนาถ อมฺพปาลียา คณิกาย ภคฺคตฺตํ ฯ อถโฆ เต ลิจฺฉวี
องฺคุลี โปเจสฺสุ ปราชิตฺมฺห ๕ วต โภ อมฺพกาถ ปราชิตฺมฺห
#๑ สฺตี. สงฺโฆ ฯ ๒ ยฺ. องฺคุลี ฯ ๓-๕ ม. ชิตฺมฺห ฯ ยฺ. ชิตฺมฺหา ฯ
#๔-๖ ยฺ. ปราชิตฺมฺหา ฯ

วต โภ อมฺพกยาติ ฯ อถโโข เต ลิจฺฉวี ภควโต ภาสิตํ
อภินนฺทิตฺวา อนฺุโมทิตฺวา อญฺุจายาสนา ภควนฺฺตํ อภิวาทิตฺวา
ปทกฺขิณฺฺณํ กตฺวา ปกฺกมฺมีสุ ฯ อถโโข ภควา โภฏิกามเ ยถาภิรนฺฺตํ
วิหริตฺวา เยน นาทิกา ๑ เตนฺุปสงฺกมิ ฯ ตตฺร สุทฺธิ ภควา
นาทิกเ ๒ วิหริติ คิณฺุชกาวสเถ ฯ อถโโข อมฺพปาลี คณฺิกา ตสฺสา
รตฺติยา อจฺจเยน สเก อารามเ ปณฺฺนิตํ ขาทนฺฺนีย โภชนฺฺนีย
ปฏฺิยาทาเปตฺวา ภควโต กาลิ อารโจะปเลติ กาลเ ภนฺฺเต นิกฺุจิตํ
ภตฺตนฺฺนิติ ฯ อถโโข ภควา ปุพฺุพฺุณฺุหสมฺมํ นีวาเสตฺวา ปตฺตจิวรมาทาย
เยน อมฺพปาลียา คณฺิกาย ปรีเวสนา ๓ เตนฺุปสงฺกมิ
อฺุปสงฺกมิตฺวา ปณฺุณฺุตเต อาสเน นิสฺสีทิ สทฺธิ ภิกฺุขสงฺกเมณ ฯ
อถโโข อมฺพปาลี คณฺิกา พุทฺุทฺุปฺปมฺุขํ ภิกฺุขสงฺกมํ ปณฺฺนิตเณ ขาทนฺฺนเยน
โภชนฺฺนเยน สหตฺถา สนฺุตฺุเปตฺวา สมฺปวาเรตฺวา ภควนฺฺตํ ภูตฺตาวิ
โอนิตปตฺตปาณฺฺนิ [๔] เอกมฺนฺฺตํ นิสฺสีทิ ฯ เอกมฺนฺฺตํ นิสฺสินฺุนา โข อมฺพปาลี
คณฺิกา ภควนฺฺตํ เอตทโวจ อิมาทิ ภนฺฺเต อมฺพปาลีวณฺฺ ๕ พุทฺุทฺุปฺปมฺุขสฺส
ภิกฺุขสงฺกมฺสฺส ๖ ทมฺมิติ ฯ ปฏฺิคุคฺคเหสิ ภควา อารามํ ฯ
อถโโข ภควา อมฺพปาลี คณฺิกํ ฐมฺมียา กถาย สนฺุทฺุสฺเสตฺวา
สมาทเปตฺวา สมฺุคฺเตเชตฺวา สมฺุปฺหิเสตฺวา อญฺุจายาสนา เยน 8
มหาวณฺฺ เตนฺุปสงฺกมิ ฯ ตตฺร สุทฺธิ ภควา เวสาลียํ วิหริติ
มหาวเน ญฺุฎฺุฎฺุการสาลาเย ฯ

#๑ ม. ย. ฅาติกา ฯ ๒ ม. ย. ฅาติเก ฯ ๓ โป. นิเวสนํ ฯ ๔ ม. อภิวาทิตฺวา ฯ

#๕ สฺ. อมฺพปาลีปรีเวณฺฺนํ ฯ ม. อมฺพวณฺฺนํ ฯ ๖ สฺ. สงฺกมฺสฺส ฯ

ลิจฺฉวิภาณวาริ นิจฺฉิตฺติ ฯ

[๑๘] เตน โข ปน สมเยน อภิญญาตา อภิญญาตา ลิจฺฉวี
 สนฺดาการเ สนนินฺนา สนนิปิตตา อนนคปริยาเยน พุทฺธสฺส วณฺณ
 ภาสฺสนฺติ ชมฺมสฺส วณฺณ ภาสฺสนฺติ สงฺฆสฺส วณฺณ ภาสฺสนฺติ ฯ
 เตน โข ปน สมเยน สีโห เสนาปติ นิคฺคจฺสาวโก ตสฺส
 ปริสํยํ นินฺนโน โหติ ฯ อถ โข สีหสฺส เสนาปติสฺส เอตทโหสิ
 นิสฺสํสํ โข โส ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ ภวิสฺสตี ตถา
 หิเม อภิญญาตา อภิญญาตา ลิจฺฉวี สนฺดาการเ สนนินฺนา
 สนนิปิตตา อนนคปริยาเยน พุทฺธสฺส วณฺณ ภาสฺสนฺติ ชมฺมสฺส
 วณฺณ ภาสฺสนฺติ สงฺฆสฺส วณฺณ ภาสฺสนฺติ ยนฺนุนาหํ ตํ ภควนฺตํ
 ทสฺสนาย อุปสงฺกมเยยฺย อรหนฺตํ สมฺมาสมฺพุทฺธนฺติ ฯ อถ โข สีโห
 เสนาปติ येन นิคฺคจฺ นานฺนปฺตฺโต เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา
 นิคฺคจฺ นานฺนปฺตฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตํ นิสีทิ ฯ เอกมฺนตํ
 นินฺนโน โข สีโห เสนาปติ นิคฺคจฺ นานฺนปฺตฺตํ ๑ เอตทโวจ อิจฺฉามหํ
 ภนฺเต สมณฺโณ โคตมํ ทสฺสนาย อุปสงฺกมิตฺตฺนฺติ ฯ กิ ปน ตฺว
 สีห กิริยาทา สมนโน อกิริยาทา สมณฺโณ โคตมํ ทสฺสนาย
 อุปสงฺกมิตฺสสตี สมณฺโณ หิ สีห โคตโม อกิริยาทา อกิริยา
 ชมมํ เทเสตี เตน จ สาวเก วินตตีติ ฯ อถ โข สีหสฺส
 เสนาปติสฺส โย อโหสิ คมิกากิสงฺขาโร ๒ ภควนฺตํ ทสฺสนาย
 โส ปฏฺธิปฺปสฺสมภิ ฯ ทุตฺติยมฺปิ โข ฯเปฯ ตตฺติยมฺปิ โข อภิญญาตา
 #๑ ม. ย. อภิวาเทตฺวา ฯเปฯ นานฺนปฺตฺตฺนฺติ ปาจา น ทิสฺสนฺติ ฯ ๒ โป. คมฺยา- ฯ

อภิณฺณตา ลิจฺฉวี สนนฺถาคาเร สนนฺธิสนฺนา สนนฺธิปติตา อนนฺกปริยาเยน
พฺพุทฺธสฺส วนฺณํ ภาสฺนฺติ ฐมฺมสฺส วนฺณํ ภาสฺนฺติ สฺงฆสฺส
วนฺณํ ภาสฺนฺติ ฯ ตติยมฺปิ โข สีสฺสฺส เสนาปติสฺส เอตทโหสิ
นิตฺถสฺสํ โข โส ภควา อรหํ สมนฺมาสมฺพฺพุทฺโธ ภวิสฺสตี ตถา
หิเม อภิณฺณตา อภิณฺณตา ลิจฺฉวี สนนฺถาคาเร สนนฺธิสนฺนา
สนนฺธิปติตา อนนฺกปริยาเยน พฺพุทฺธสฺส วนฺณํ ภาสฺนฺติ ฐมฺมสฺส
วนฺณํ ภาสฺนฺติ สฺงฆสฺส วนฺณํ ภาสฺนฺติ กิํ หิ เม ภวิสฺสฺสนฺติ
นิกฺคณฺหา อปฺโลกิตา วา อนปฺโลกิตา วา ฆนฺนุนาํ อนปฺโลเกตฺวา
ว นิกฺคณฺเจ ตํ ภควนฺตํ ทสฺสฺสนาย อฺปฺสงฺกเมยฺยํ อรหฺนฺตํ
สมนฺมาสมฺพฺพุทฺธนฺติ ฯ อถ โข สีสฺโห เสนาปติ ปฺลจฺหิ รตฺสเทหิ
ทิวา ทิวสฺส เวสาลิยา นิชฺยาสิ ภควนฺตํ ทสฺสฺสนาย ฆาวตिका
ฆานสฺส ภูมิ ฆาเนน คนฺตฺวา ฆานา ปจฺโจโรหิตฺวา ปตฺติโก ว
เยน ภควา เตนฺอุปฺสงฺกมิ อฺปฺสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
เอกมฺนฺตํ นิสิตฺติ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสินฺโน โข สีสฺโห เสนาปติ ภควนฺตํ
เอตทโวจ สฺตมฺเมตํ ภนฺเต อภิรียวาโท สมฺโณ โคตโม
อภิรียาย ฐมฺมํ เทเสตี เตน จ สวเก วิเนตีติ เข เต
ภนฺเต เอวมาหฺสฺ อภิรียวาโท สมฺโณ โคตโม อภิรียาย
ฐมฺมํ เทเสตี เตน จ สวเก วิเนตีติ กจฺจิ เต ภนฺเต
ภควโต วุตฺตวาทีโน น จ ภควนฺตํ อญฺเฏน อพฺภาจิกฺขนฺติ
ฐมฺมสฺส จ อนฺุฐมฺมํ พฺยากรโณนฺติ น จ โกจิ สหฐมฺมิโก

วาทานุวาโท ๑ คารยหฺญจัน อากจฺจติ อนพุกฺขาตุกามา หิ
มยฺ ภนฺเต ภกฺวณฺตฺนฺติ ฯ

[๗๕] อตุถิ สึห ปฺริยาโย เยน มํ ปฺริยาเณน สมฺมา วทฺมาโน
วทฺเขยฺ อกฺริยวาโท สมฺโณ โคตฺโม อกฺริยาย ฌมฺมํ เทเสติ
เตน จ สวเก วิเนตฺติ ฯ อตุถิ สึห ปฺริยาโย เยน มํ
ปฺริยาเณน สมฺมา วทฺมาโน วทฺเขยฺ กฺริยวาโท สมฺโณ โคตฺโม
กฺริยาย ฌมฺมํ เทเสติ เตน จ สวเก วิเนตฺติ ฯ อตุถิ สึห
ปฺริยาโย เยน มํ ปฺริยาเณน สมฺมา วทฺมาโน วทฺเขยฺ อฺจุเจทฺวาโท
สมฺโณ โคตฺโม อฺจุเจทฺาย ฌมฺมํ เทเสติ เตน จ สวเก
วิเนตฺติ ฯ อตุถิ สึห ปฺริยาโย เยน มํ ปฺริยาเณน สมฺมา
วทฺมาโน วทฺเขยฺ เชกฺขจฺฉิ สมฺโณ โคตฺโม เชกฺขจฺฉิตฺาย ฌมฺมํ
เทเสติ เตน จ สวเก วิเนตฺติ ฯ อตุถิ สึห ปฺริยาโย เยน
มํ ปฺริยาเณน สมฺมา วทฺมาโน วทฺเขยฺ เวนยฺโก สมฺโณ
โคตฺโม วินยฺาย ฌมฺมํ เทเสติ เตน จ สวเก วิเนตฺติ ฯ
อตุถิ สึห ปฺริยาโย เยน มํ ปฺริยาเณน สมฺมา วทฺมาโน
วทฺเขยฺ ตปฺสฺสึ สมฺโณ โคตฺโม ตปฺสฺสิตฺาย ฌมฺมํ เทเสติ
เตน จ สวเก วิเนตฺติ ฯ อตุถิ สึห ปฺริยาโย เยน มํ
ปฺริยาเณน สมฺมา วทฺมาโน วทฺเขยฺ อปคฺพฺโภ สมฺโณ โคตฺโม
อปคฺพฺภตฺาย ฌมฺมํ เทเสติ เตน จ สวเก วิเนตฺติ ฯ อตุถิ
#๑ สึ. วาทานุปาโต ฯ

สีห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเณน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย
อสุสฺสฺสโต สมฺโน โคตโม อสุสฺสาสาย ฌมฺมํ เทเสติ เตน จ
สาวเก วินตฺตีติ ฯ กตโม จ สีห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเณน
สมฺมา วทมาโน วเทยฺเย อกิริยวาโท สมฺโน โคตโม อกิริยาย
ฌมฺมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วินตฺตีติ ฯ อหฺนฺหิ สีห อกิริยํ
วทามิ กายทฺวจฺจริตฺสฺส วจฺิทฺวจฺจริตฺสฺส มโนทฺวจฺจริตฺสฺส อเนกวิหิตานํ
ปาปกาณํ อกฺุสฺถานํ ฌมฺมานํ อกิริยํ วทามิ อัย โข สีห
ปรียาโย เยน มํ ปรียาเณน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย อกิริยวาโท
สมฺโน โคตโม อกิริยาย ฌมฺมํ เทเสติ เตน จ สาวเก
วินตฺตีติ ฯ กตโม จ สีห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเณน สมฺมา
วทมาโน วเทยฺย กิริยวาโท สมฺโน โคตโม กิริยาย ฌมฺมํ
เทเสติ เตน จ สาวเก วินตฺตีติ ฯ อหฺนฺหิ สีห กิริยํ วทามิ
กายสุจฺจริตฺสฺส วจฺิสฺจฺจริตฺสฺส มโนสุจฺจริตฺสฺส อเนกวิหิตานํ กฺุสฺถานํ
ฌมฺมานํ กิริยํ วทามิ อัย โข สีห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเณน
สมฺมา วทมาโน วเทยฺย กิริยวาโท สมฺโน โคตโม กิริยาย
ฌมฺมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วินตฺตีติ ฯ กตโม จ สีห
ปรียาโย เยน มํ ปรียาเณน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย อฺุจฺเจทวาโท
สมฺโน โคตโม อฺุจฺเจทาย ฌมฺมํ เทเสติ เตน จ สาวเก
วินตฺตีติ ฯ อหฺนฺหิ สีห อฺุจฺเจทํ วทามิ รากฺุสฺส โทสฺสฺส โมหฺสฺส
อเนกวิหิตานํ ปาปกาณํ อกฺุสฺถานํ ฌมฺมานํ อฺุจฺเจทํ วทามิ อัย

โฆ สีห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย
อุจฺเจทวาโท สมโณ โคตโม อุจฺเจทาย ฌมฺมํ เทเสติ เตน
จ สวเก วินตฺตีติ ฯ กตโม จ สีห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน
สมฺมา วทมาโน วเทยฺย เชคุจฺฉิ สมโณ โคตโม เชคุจฺฉิตาย
ฌมฺมํ เทเสติ เตน จ สวเก วินตฺตีติ ฯ อหฺลหิ สีห ชิกฺขุจฺฉามิ
กายหฺจฺจริเตน วจฺจิหฺจฺจริเตน มโนหฺจฺจริเตน อนกวิหิตานํ ปาปกานํ
อกุสลานํ ฌมฺมานํ สวาปตฺตติยา ชิกฺขุจฺฉิตาย ฌมฺมํ เทเสมิ อัย โฆ สีห
ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย เชคุจฺฉิ สมโณ
โคตโม เชคุจฺฉิตาย ฌมฺมํ เทเสติ เตน จ สวเก วินตฺตีติ ฯ
กตโม จ สีห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน สมฺมา วทมาโน
วเทยฺย เวณฺณโก สมโณ โคตโม วินยาย ฌมฺมํ เทเสติ เตน
จ สวเก วินตฺตีติ ฯ อหฺลหิ สีห วินยาย ฌมฺมํ เทเสมิ รากฺขสฺ
โทสฺสฺส โมหฺสฺสฺส อนกวิหิตานํ ปาปกานํ อกุสลานํ ฌมฺมานํ
วินยาย ฌมฺมํ เทเสมิ อัย โฆ สีห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน
สมฺมา วทมาโน วเทยฺย เวณฺณโก สมโณ โคตโม วินยาย
ฌมฺมํ เทเสติ เตน จ สวเก วินตฺตีติ ฯ กตโม จ สีห
ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย ตปฺสฺสี
สมโณ โคตโม ตปฺสฺสีตาย ฌมฺมํ เทเสติ เตน จ สวเก
วินตฺตีติ ฯ ตปฺนียาหิ สีห ปาปกเก อกุสฺเส ฌมฺเม วทามิ กายหฺจฺจริตํ
วจฺจิหฺจฺจริตํ มโนหฺจฺจริตํ ยสฺส โฆ สีห ตปฺนียา ปาปกเก อกุสฺสา

ธมฺมา ปหีนา อุจฺฉินฺนฺมฺลตา ตาลาวตฺถุกตา อนภาวํ กตา आयตี
อนุปฺปาทธมฺมา ตมฺหํ ตปฺสฺสตี วทามิ ตถาคตฺสฺส โข สීห
ตปฺนียา ปาปกา อุกฺกุสลา ธมฺมา ปหีนา อุจฺฉินฺนฺมฺลตา ตาลาวตฺถุกตา
อนภาวํ กตา आयตี อนุปฺปาทธมฺมา อัย โข สීห ปรียาโย
เยน มํ ปรียาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย ตปฺสฺสตี สมฺโณ
โคตโม ตปฺสฺสตีตาย ธมฺมํ เทเสตี เตน จ สาวเก วิเนตีติ ฯ
กตโม จ สීห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน สมฺมา วทมาโน
วเทยฺย อปคฺพฺโก สมฺโณ โคตโม อปคฺพฺกตาย ธมฺมํ เทเสตี
เตน จ สาวเก วิเนตีติ ฯ ยสฺส โข สීห आयตี กพฺภเสยฺยา
ปฺนพฺภวาทินิพฺพตฺติ ปหีนา อุจฺฉินฺนฺมฺลตา ตาลาวตฺถุกตา อนภาวํ
กตา आयตี อนุปฺปาทธมฺมา ตมฺหํ อปคฺพฺโกตี วทามิ ตถาคตฺสฺส
โข สීห आयตี กพฺภเสยฺยา ปฺนพฺภวาทินิพฺพตฺติ ปหีนา
อุจฺฉินฺนฺมฺลตา ตาลาวตฺถุกตา อนภาวํ กตา आयตี อนุปฺปาทธมฺมา
อัย โข สීห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน สมฺมา วทมาโน
วเทยฺย อปคฺพฺโก สมฺโณ โคตโม อปคฺพฺกตาย ธมฺมํ เทเสตี
เตน จ สาวเก วิเนตีติ ฯ กตโม จ สීห ปรียาโย เยน มํ
ปรียาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย อสฺสตุโถ สมฺโณ โคตโม
อสฺสาสาย ธมฺมํ เทเสตี เตน จ สาวเก วิเนตีติ ฯ อหฺนฺหิ สීห
อสฺสตุโถ ปฺรเมน อสฺสาเสน อสฺสาสาย จ ธมฺมํ เทเสมิ เตน
จ สาวเก วินมฺมิ อัย โข สීห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน

สมมา วทมาโน วเทยฺย อสฺสตุโถ สมโณ โคตโม อสฺสาสาย
ธมฺมํ เทเสติ เตน จ สวาท วิเนตฺติ ฯ

[๘๐] เอวํ วุตฺเต สීโห เสนาปติ ภควนฺตํ เอตทโวจ อภิกฺกนฺตํ
ภนฺเต อภิกฺกนฺตํ ภนฺเต เสยฺยถาปี ภนฺเต นิกฺกชฺชิตฺติ วา
อุกฺกชฺชเยยฺย ปฏฺิจฺจนฺนํ วา วิวเรยฺย มุพฺพหฺสฺส วา มคฺคํ
อาจิกฺเขยฺย อนุชกาเร วา เตลปฺปชฺโชตฺติ ชาเรยฺย จกฺขุมนฺโต
รูปานิ ทกฺขนฺตฺติ เอวเมวํ ภควตา อนนฺกปริยาเยน ธมฺโม
ปกาสีโต เอสาหิ ภนฺเต ภควนฺตํ สรณํ คจฺฉามิ ธมฺมณฺจ
ภิกฺขุสงฺฆณฺจ อุปาสกํ มํ ภควา ชาเรตุ อชฺชตฺตคฺเค ปาณฺุเปตฺติ
สรณํ คตฺตฺติ ฯ อนุวิจฺจการิ ๑ โข สීห กโรหิ อนุวิจฺจกาโร
ตุมฺหาทิสานํ ฅาตมฺนุสฺสานํ สาธุ โหตฺติติ ฯ อิมินาปาหิ ภนฺเต
ภควโต วจเนน ๒ ภิกฺขุโยโส มตฺตตาย อตฺตมโน อภิกฺกทฺโธ ยํ มํ
ภควา เอวมาห อนุวิจฺจการิ โข สීห กโรหิ อนุวิจฺจกาโร
ตุมฺหาทิสานํ ฅาตมฺนุสฺสานํ สาธุ โหตฺติติ มํ ๓ หิ ภนฺเต
อณฺุตฺติตฺติยา สวาทํ ลภิตฺวา เกวลกปฺปํ เวสาลี ๔ ปฏฺากํ ปรีหเรยฺยํ
สีโห โข อมฺหากํ เสนาปติ สวาทตฺตํ อุปคโตติ อถ จ ปน
มํ ภควา เอวมาห อนุวิจฺจการิ โข สීห กโรหิ อนุวิจฺจกาโร
ตุมฺหาทิสานํ ฅาตมฺนุสฺสานํ สาธุ โหตฺติติ เอสาหิ ภนฺเต ทฺุติยมฺปิ
ภควนฺตํ สรณํ คจฺฉามิ ธมฺมณฺจ ภิกฺขุสงฺฆณฺจ อุปาสกํ มํ
#๑ ยฺ. อนุวิจฺช- ๑ ๒ ม. ยฺ. อยํ ปาโจ นตฺติ ฯ
#๓ ม. ยฺ. มมํ ๑ ๔ โป. เวสาลิยํ ฯ

ภควา ฐาเรตุ อชฺชตคฺเค ปาณฺเปตฺติ สรณฺ คตฺนฺติ ฯ ที่มฺรตฺตํ
โฆ เต สีห นิคฺคจฺจํ โอบานฺภูตํ กุลฺลํ เยน เนลฺลํ อุปกตฺตํ
ปีณฺทกํ ๑ ทาทพฺพิ มณฺเณยฺยาสีติ ฯ อิมินาปาหํ ฆนฺเต ภควโต
วจนฺเนน ภิโยโยโส มตฺตตาย อตฺตมโน อภิริทฺโธ ยํ มํ ภควา
เอวมาห ธีมฺรตฺตํ โฆ เต สีห นิคฺคจฺจํ โอบานฺภูตํ กุลฺลํ
เยน เนลฺลํ อุปกตฺตํ ปีณฺทกํ ทาทพฺพิ มณฺเณยฺยาสีติ สุตฺมมฺเมตฺติ
ฆนฺเต สมฺโณ โคตฺโม เอวมาห มยฺหเมว ทานํ ทาทพฺพิ
น อณฺเณลํ ทานํ ทาทพฺพิ มยฺหเมว สวากานํ ทานํ ทาทพฺพิ
น อณฺเณลํ สวากานํ ทานํ ทาทพฺพิ มยฺหเมว ทินฺนํ มหปฺผลํ
น อณฺเณลํ ทินฺนํ มหปฺผลํ มยฺหเมว สวากานํ ทินฺนํ มหปฺผลํ
น อณฺเณลํ สวากานํ ทินฺนํ มหปฺผลนฺติ อถ จ ปน มํ ภควา
นิคฺคจฺจสุปี ทาเน สมมาทเปติ อปีจ ฆนฺเต มยฺเมตฺถ กาลํ
ชานิสฺสาม เอสาหํ ฆนฺเต ตติยมฺปี ภควนฺตํ สรณฺ คจฺจามิ
ธมฺมณฺจ ภิกฺขุสงฺฆณฺจ อุปาสกํ มํ ภควา ฐาเรตุ อชฺชตคฺเค
ปาณฺเปตฺติ สรณฺ คตฺนฺติ ฯ อถ โฆ ภควา สีหสฺส เสนาปติสฺส
อนฺุปฺพุพิกถํ กเถสิ เสยฺยถิํ ทานกถํ สีลกถํ สกฺคกถํ
กามานํ อาทินฺนํ โอบาริํ สจฺกิลลํ เนกฺขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ฯ
ยทา ภควา อณฺเณลสิ สีหํ เสนาปตีํ กถฺลจฺจิตฺตํ มุทฺจฺจิตฺตํ วินีวรณฺจฺจิตฺตํ
อุทฺทกฺจฺจิตฺตํ ปสนฺนจฺจิตฺตํ อถ ยา พุทฺธานํ สามุกกํสิกา
#๑ ยู. ปีณฺทปาตํ ฯ

ธมฺมเทศนา ตํ ปกาเสสิ ทุกฺขํ สมฺมทํ นโรธํ มคฺคํ ฯ เสยฺยถาปี
นาม สฺวทฺธํ วจฺฉํ อปคตกาฬํ สมฺมทเว รชนํ ปฏฺฐคฺคณฺเอยฺย
เอวมฺว สีสฺส สฺเนาปตีสฺส ตสฺมีเยวสเน วิรัชํ วิตมฺลํ ธมฺมจกฺขํ
อุทฺปาที ยงฺกิลฺลจฺฉิ สมฺมทฺธมฺมํ สพฺพนฺตํ นโรธธมฺมนฺติ ฯ อถโฆ
สีโห สฺเนาปติ ทิฏฺฐธมฺโม ปตฺตธมฺโม วิทิตธมฺโม ปรีโยคาพฺพธมฺโมไ
ติณฺณวิจิจฺฉโณ วิคตถกฺกโธ เวสารชชปฺปตฺโต อปรปฺปจฺจโย
สตุถุ สาสเน ภควนฺตํ เอตทโวจ อธิวาเสตุ เม
ภนฺเต ภควา สุวตฺตนาถ ภาตฺตํ สทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆเณนาตี ฯ อธิวาเสตี
ภควา ตฺถนฺทึภาเวน ฯ อถโฆ สีโห สฺเนาปติ ภควโต อธิวาสนํ
วิทิตฺวา อุกฺกยาสาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณฺณํ กตฺวา
ปฏฺกามิ ฯ อถโฆ สีโห สฺเนาปติ อถฺยตฺตรํ ปุริสํ อาณานิเปตี
คจฺฉ ภาณํ ปวตฺตมฺลํ ชานาหิตี ฯ อถโฆ สีโห สฺเนาปติ
ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน ปณฺธิตํ ขาทนฺธิยํ โภชนนฺธิยํ ปฏฺฐิยาทาเปตฺวา
ภควโต กาลํ อาโรจาเปตี กาลโธ ภนฺเต นินฺนิจิตฺตํ ภาตฺตนฺติ ฯ
อถโฆ ภควา ปุพฺพณฺนสฺมยํ นินฺวาเสตฺวา ปตฺตจิวรรมาทาย เยน
สีหสฺส สฺเนาปตีสฺส นินฺเวสนํ เตนฺนุสสงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา
ปถฺยตฺเต อาสเน นินฺสีทึ สทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆเณน ฯ เตน โข ปน สมนฺเณ
สมฺพหุลา นิคฺคจฺฉา เวสาลียํ รติยาเย รติยํ สิงฺฆาฏฺเณน สิงฺฆาฏฺกํ
พาหา ปคฺคยฺห กนฺทนฺติ อชฺช สีนฺน สฺเนาปตฺตินา อถฺลํ ปสฺสุ
วธิตฺวา สมณฺสสฺส โคตมฺสสฺส ภาตฺตํ กตํ ตํ สมโณ โคตโม

ชานํ อุทฺทิสฺส กตํ มํสํ ปริภุชฺชติ ปฏิจฺจกมฺมนฺติ ฯ อถโข
อณฺตโร ปุริโส เยน สีโห เสนาปติ เตนุปลสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา
สีหสฺส เสนาปติสฺส อุปกณฺณเก อาโรเจติ ยคุเม
ภนฺเต ชานเยยาสี เอเต สมฺพหฺลตา นิคณฺฐา เวสาลียํ รติยาย
รติยํ สิงฺฆาฏเกน สิงฺฆาฏกํ พาหา ปคฺคยฺห กนฺทนฺติ อชฺช สีเหน
เสนาปตินา อุลลํ ปสฺสุ วริตฺวา สมณฺสฺส โคตมสฺส ภตฺตํ กตํ
ตํ สมโณ โคตโม ชานํ อุทฺทิสฺส กตํ มํสํ ปริภุชฺชติ ปฏิจฺจกมฺมนฺติ ฯ
อลํ อยฺย ๑ ที่มรตฺตปี เต आयสฺมนฺตา อวณฺณกามา
พฺพุทฺธสฺส อวณฺณกามา ฐมฺมสฺส อวณฺณกามา สงฺฆสฺส น จ
ปน เต आयสฺมนฺตา กิรฺนฺติ ๒ ตํ ภควนฺตํ อสตา ตฺวจฺฉา มุสา [๓]
อฏฺเฐน อพฺภาจิกฺขนฺตา น จ มยํ ชีวิตเหตฺตปี ๔ สลฺลจิจฺจ ปาณํ
ชีวิตา โวโรเปยฺยามาติ ฯ อถโข สีโห เสนาปติ พฺพุทฺธปฺปมฺจํ
ภิกฺขุสงฺฆํ ปณฺิเตน ขาพฺนิเยน โภชนิเยน สหตฺถา สนฺตปฺเปตฺวา
สมฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ ภูตฺตาวี โอนิตปตฺตปาณิํ เอกมฺนฺตํ นิสีทิ ฯ
เอกมฺนฺตํ นิสินฺนํ โข สีหํ เสนาปติํ ภควา ฐมฺมिया กถาย
สนฺทสฺเสตฺวา สมหาเปตฺวา สมฺตเตเชตฺวา สมฺปหํเสตฺวา
อุฏฺฐายาสนา ปกฺกามิ ฯ อถโข ภควา เอตสฺมี นิทาเน เอตสฺมี
ปกรณฺเ ฐมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว ชานํ
#๑ สี. ม. ยฺ. อยฺโย ฯ ๒ โป. ยฺ. ชีรฺนฺติ ฯ ม. ชีรฺทนฺติ ฯ ๓ ม. ยฺ. ว ฯ
#๔ สี. ชีวิตเหตฺตปี ฯ

อุทฺทิสฺส กตฺ มํสํ ปริภุญชิตพฺพํ โย ปริภุญฺเชยฺย อาปตฺติ
ทุกฺกภูสฺส อนุชานามิ ภิกฺขเว ติโกฏฺฐิปริสฺสุทฺธํ มจฺจนมํสํ อทฺถุจฺ
อสฺสตุํ อปริสฺงกิตฺนฺตํ ฯ

[๘๑] เตน โข ปน สมฺเยน เวสาลี สุภิกฺขวา โหติ สฺสสฺสา
สุลลภปิณฺฑธา สุกรรา อุณฺเณน ปคฺคเหน ยาเปตฺตุํ ฯ อถ โข ภควโต๗
รโหคตสฺส ปฏิสลฺลีนสฺส เอวํ เจตฺโส ปรีวิตฺกโก อุทฺปาติ ยานิ
ตานิ มยา ภิกฺขุณฺโณ อนุญฺจาทานิ ทฺพภิกฺขเว ทฺสสฺสเส ทฺลลภปิณฺฑเฑ
อนฺโตวฺตุตฺถํ อนฺโตปฏฺกํ สามํปฏฺกํ อุกฺคหิตปฏฺิกฺคหิตกํ ตโต นีหฺมฺ
ปุเรภตฺตํ ปฏฺิกฺคหิตํ วนฺภูจฺ โปกฺขรภูจฺ อชฺชาปี นฺ โข ตานิ
ภิกฺขู ปริภุญฺชนฺตีติ ฯ อถ โข ภควา สายณฺหสมฺมํ ปฏิสลฺลานา
วฺภูจฺโติ อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ อามนฺเตสิ ยานิ ตานิ อานนฺท
มยา ภิกฺขุณฺโณ อนุญฺจาทานิ ทฺพภิกฺขเว ทฺสสฺสเส ทฺลลภปิณฺฑเฑ
อนฺโตวฺตุตฺถํ อนฺโตปฏฺกํ สามํปฏฺกํ อุกฺคหิตปฏฺิกฺคหิตกํ ตโต นีหฺมฺ
ปุเรภตฺตํ ปฏฺิกฺคหิตํ วนฺภูจฺ โปกฺขรภูจฺ อชฺชาปี นฺ โข ตานิ
ภิกฺขู ปริภุญฺชนฺตีติ ฯ ปริภุญฺชนฺติ ภควาติ ฯ อถ โข ภควา
เอตสฺมี นีทานเณ เอตสฺมี ปกรเณ ฐมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ
ยานิ ตานิ ภิกฺขเว มยา ภิกฺขุณฺโณ อนุญฺจาทานิ ทฺพภิกฺขเว ทฺสสฺสเส
ทฺลลภปิณฺฑเฑ อนฺโตวฺตุตฺถํ อนฺโตปฏฺกํ สามํปฏฺกํ อุกฺคหิตปฏฺิกฺคหิตกํ
ตโต นีหฺมฺ ปุเรภตฺตํ ปฏฺิกฺคหิตํ วนฺภูจฺ โปกฺขรภูจฺ ตานาหํ
อชฺชตคฺเค ปฏฺิกฺขิปามิ น ภิกฺขเว อนฺโตวฺตุตฺถํ อนฺโตปฏฺกํ สามํ-

ปกกั อุกคหิตปฏิคคหิตกั ปริญฺชิตพฺพิ โย ปริญฺชเยย อาปตติ
ทุกกฏสฺส ฯ น จ ภิกฺขเว ตโต นีหฺมฺมํ ปุเรกตํ ปฏิคคหิตํ
วนฺณํ โปกฺขรณฺณํ ภูตฺตาวินา ปวาริตฺเตน อนตฺริตํ ปริญฺชิตพฺพิ
โย ปริญฺชเยย ยถาธมฺโม การตพฺโพ ฯ

[๘๒] เตน โข ปน สมเยน ชานปทา มนุสฺสา พหุ โลณฺปิ
เตลฺปิ ตณฺฑลฺปิ ขาถนียฺปิ สกฺกฺเขสุ อาริเปตฺวา พหารามโกฏฺจเก
สกฺกฺปิรวตฺตํ กริตฺวา อจฺจนฺติ ยทา ปฏิปาณฺี ลภิสฺสาม ตทา
ภตฺตํ กริสฺสามาติ ฯ มหา จ เมโฆ อุกฺคโต โหติ ฯ อถ โข
เต มนุสฺสา เยนายสฺมา อานนฺโท เตนฺอุปสงฺกมฺีสุ อุปสงฺกมิตฺวา
อายุสฺมนตฺติ อานนฺทํ เอตทวโจจฺจํ อีธ ฆนฺเต อานนฺท
พหุ โลณฺปิ เตลฺปิ ตณฺฑลฺปิ ขาถนียฺปิ สกฺกฺเขสุ อาริปีตา
ติฏฺชนฺติ มหา จ เมโฆ อุกฺคโต กถํ นฺ โข ฆนฺเต อานนฺท
ปฏิบัติชฺชิตพฺพนฺติ ฯ อถ โข อายุสฺมา อานนฺโท ภควโต เอตมตฺถํ
อาริเจสิ ฯ เตนฺหิ อานนฺท สงฺโฆ ปจฺจนฺติมฺ วิหารํ กปฺปิยฺภูมฺี
สมฺมนฺนิตฺวา ตตฺถ วาเสตฺถ ยํ สงฺโฆ อากงฺขติ วิหารํ วาญ
อฑฺฒโยคํ วา ปาสาทํ วา หมมฺมียํ วา กุหํ วา ฯ เอวญจ
ปน ภิกฺขเว สมฺมนฺนิตพฺโพ ฯ พยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏิพฺเลน สงฺโฆ
ฉาเปตพฺโพ สฺฆาตฺถ เม ฆนฺเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถลฺลํ
สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ วิหารํ กปฺปิยฺภูมฺี สมฺมนฺนเยย ฯ เอสา ญตฺติ ฯ
สฺฆาตฺถ เม ฆนฺเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ วิหารํ กปฺปิยฺภูมฺี

สมมนฺนติ ๑ ยสฺสายสมฺมโต ขมฺติ อิตฺถนฺนามสฺส วิหารสฺส
กปฺปิยญฺมียา สมฺมติ โส ตฺถุหฺสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ๑
สมฺมโต สจฺเจน อิตฺถนฺนาโม วิหาโร กปฺปิยญฺมิ ๑ ขมฺติ สจฺจสฺส
ตสฺมา ตฺถุหฺ ๑ เอวเมตฺ ธารยามีติ ๑ เตน โข ปน สมฺเยน
มนุสฺสา ตตฺถเว สมฺมตฺติกา ๑ กปฺปิยญฺมียา ยาคฺุโย ปจฺนฺติ ภตฺตานิ
ปจฺนฺติ สฺวปานิ สปฺปาเทนฺติ มํสานิ โกญฺญฺนฺติ กญฺจฺจานิ ผาเลนฺติ
อุจฺจาสทฺทํ มหาสทฺทํ กโรนฺติ ๑ อสฺโสสิ โข ภควา รตฺติยา
ปจฺจฺจสฺสมยฺ ปจฺจฺจฺจฺจาย อุจฺจาสทฺทํ มหาสทฺทํ กาโกรวสทฺทํ สฺวตฺวาน
อายสฺมนตฺ อานนฺทํ อามนฺเตสิ กิณฺนุ โข โส อานนฺท อุจฺจาสทฺโท
มหาสทฺโท กาโกรวสทฺโทติ ๑ เอตฺรหิ ภนฺเต มนุสฺสา
ตตฺถเว สมฺมตฺติกา ๒ กปฺปิยญฺมียา ยาคฺุโย ปจฺนฺติ ภตฺตานิ ปจฺนฺติ
สฺวปานิ สมฺปาเทนฺติ มํสานิ โกญฺญฺนฺติ กญฺจฺจานิ ผาเลนฺติ โส
เอโส ภควา อุจฺจาสทฺโท มหาสทฺโท กาโกรวสทฺโทติ ๑ อถ โข
ภควา เอตฺสฺมี นิตานเ เอตฺสฺมี ปกรณฺ ฐมฺมี กถิ กตฺวา ภิกฺขุ
อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว สมฺมตฺติกา ๓ กปฺปิยญฺมิ ปฺริญฺญชิตฺพฺพา
โย ปฺริญฺญเชยฺย อापคฺติ ทฺถกฺกสฺส อนฺชานามิ ภิกฺขเว
ติสฺโส กปฺปิยญฺมิโย อุสฺสาวันนฺติกํ โคนิสาทิกํ คหปฺติกนฺติ ๑
เตน โข ปน สมฺเยน อายสฺมา ยโสไซ คฺลิทาโน โหติ ๑
ตสฺสตฺถาย เกสฺชฺชานิ อหฺริยนฺติ ๑ ตานิ ภิกฺขุ พหิ วาเสนฺติ ๔ ๑
#๑ โป. สมฺมตฺตยา ๑ สฺ. ม. ยฺ. สมฺมุตฺติยา ๑ ๓ โป. สมฺมตฺตา ๑ สฺ. สมฺมตฺติกา ๑
#ม. ยฺ. สมฺมตฺติ ๑ ๔ ม. วา จเปนฺติ ๑ ยฺ. จเปนฺติ ๑

อุกุกปีณทกาปี ขาทนต์ โจราปี หรนต์ ฯ กควโต เอตมตฺถิ
อาโรเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว สมฺมตฺถิ ๑ กปฺปิยญฺมิ ปริภุชิตฺตุ ฯ
อนุชานามิ ภิกฺขเว จตฺสโส กปฺปิยญฺมิโย อุตฺสาวนนฺตฺถิ
โคณิสาทิกฺก คหปตฺถิ สมฺมตฺถิกนฺตฺถิ ฯ

[๘๓] เตน โข ปน สมเยน ภาทฺธิเย นคเร ๒ เมณฺฑโก คหปตฺถิ
ปฏฺวิสฺติ ฯ ตสฺส เอวฺรุโป อิทฺธานุภาโว โหติ สีสํ นหายิตฺวา
ธณฺฑาคารี สมฺมชฺชาเปตฺวา พหิทฺวารเ ๓ นิสีทฺติ ฯ อนุตฺถิกฺขา
ธณฺฑสฺส ธารา โอปตฺติตฺวา ธณฺฑาคารี ปุเรติ ๔ ฯ ภริยาย เอวฺรุโป
อิทฺธานุภาโว โหติ เอกํเยว อาพฺุทฺถาลิกํ อุปนีสีทิตฺวา เอกณฺจ
สฺูปภิกฺขรํ ๕ ทาสกมฺมกรโปริสฺส ภาตฺเตน ปริวิสฺติ ฯ น ตาว ตํ
ชียติ ยาว สาน วุฏฺฐาติ ฯ ปุตฺตสฺส เอวฺรุโป อิทฺธานุภาโว
โหติ เอกํเยว สหสฺสตฺถวิกํ คเหตุวา ทาสกมฺมกรโปริสฺส
นฺมมาสิกํ เวตฺนํ ๖ เทติ ฯ น ตาว ตํ ชียติ ยาวสฺส หตฺถคตา ฯ
สฺุณฺนิสาย เอวฺรุโป อิทฺธานุภาโว โหติ เอกํเยว จตฺุโทณฺิกํ ปิณฺณํ
อุปนีสีทิตฺวา ทาสกมฺมกรโปริสฺส นฺมมาสิกํ ภาตฺตํ เทติ ฯ น
ตาว ตํ ชียติ ยาว สาน วุฏฺฐาติ ฯ ทาสสฺส เอวฺรุโป
อิทฺธานุภาโว โหติ เอเกน นนฺจเลน กสนฺตสฺส สตฺต สีสฺตาโย
คจฺจนฺตฺถิ ฯ อสฺุสฺสสิ โข ราชาน มาคโร เสนิโย พิมฺพิสฺสโร
#๑ โป. สมฺมตฺถิ ฯ สฺิ. สมฺมตฺถิ ๑ ม. ยฺ. สมฺมตฺถิ ๑ ๒ โป. ม. ยฺ. ภาทฺธิยนคเร ฯ
#๓ สฺิ. ปวฺวเร ๑ ๔ โป. ปุเรนฺตฺถิ ๑ สพฺุพฺุตฺถ อิทฺิสฺเมว ทิสฺสติ ๑ ๕ โป.
#สฺูปภิกฺขรํ ๑ ม. สฺูปภิกฺขรํ ๑ ยฺ. สฺูปวฺุยฺยณฺนํ ๑ ๖ โป. ม. เวตฺตนํ ๑

อมุหำกั กิร วิชิตะ ภทฺทิเย นคเร เมณฺฑโก กหปติ ปฏิวสติ
ตสฺส เอวฺรูป โอิทฺธานุภาโว [๑] สีลั นหายิตฺวา ฅณฺฑาคารี
สมฺมุชฺชาเปตฺวา พหิทฺวาระ นิสิตฺติ อนฺตลิกฺขา ฅณฺฑสฺส ฅารำ
โอบติตฺวา ฅณฺฑาคารี ปุเรติ ภริยาย ๒ เอวฺรูป โอิทฺธานุภาโว
เอกัเยว อพฺุทฺทลิกั อุปนีสิตฺติวา เอกณฺจ สฺูปคิณฺชเรกั ทาสกมฺมกรโปริสั
ภตฺเตน ปรีวิสติ น ตาว ตั จียติ ยาว สำน
วฺุจฺจาติ ปุตฺตสฺส เอวฺรูป โอิทฺธานุภาโว เอกัเยว สหสฺสตฺถวิกั
คเหตุวำ ทาสกมฺมกรโปริสฺส นฺมมาสิกั เวตน์ เทติ น ตาว
ตั จียติ ยาวสฺส หตฺถคตฺตา สฺุณฺนิสาย เอวฺรูป โอิทฺธานุภาโว
เอกัเยว จตฺุโทณฺณิกั ปิฏฺกั อุปนีสิตฺติวา ทาสกมฺมกรโปริสฺส
นฺมมาสิกั ภตฺตั เทติ น ตาว ตั จียติ ยาว สำน วฺุจฺจาติ
ทาสสฺส เอวฺรูป โอิทฺธานุภาโว เอเกน นนฺจเลน กสฺนตฺสฺส
สฺตฺต สีตาลัย คจฺฉนฺนฺตีติ ๑ อถโข ราชำ มากฺโข เสนิโย
พิมฺพิสำโร อลฺยตฺรึ สพฺุพฺุตฺถกั มหำมตฺตั อำนนฺเตสิ อมุหำกั
กิร ภณฺเ วิชิตะ ภทฺทิเย นคเร เมณฺฑโก กหปติ ปฏิวสติ ตสฺส
เอวฺรูป โอิทฺธานุภาโว สีลั นหายิตฺวา ฅณฺฑาคารี สมฺมุชฺชาเปตฺวา
พหิทฺวาระ นิสิตฺติ อนฺตลิกฺขา ฅณฺฑสฺส ฅารำ โอบติตฺวา
ฅณฺฑาคารี ปุเรติ ๑เป๑ ทาสสฺส เอวฺรูป โอิทฺธานุภาโว เอเกน
นนฺจเลน กสฺนตฺสฺส สฺตฺต สีตาลัย คจฺฉนฺนฺตีติ คจฺฉ ภณฺเ ชำนำหิ
ยถำ มยำ สำนั ทิฏฺุโ จ เอวั ตว ทิฏฺุโ ภวิสฺสตีติ ๑ เอวั
#๑ โป. โหติ ๑ ๒ โป. ภริยายปีสฺส ๑

เทวติ โข โส มหามคฺโต รณฺโณ มาคฺชสฺส เสนียสฺส
พิมฺพิสฺสสฺส ปฏิสฺสณฺนิคฺคา จตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
เคน ปายาสี อนุปฺพุเพน เยน ภาทฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
คหปฺตี เตนฺน
อหฺน
ภาทฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
อิทฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
พหฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺน
ปฺพุเรตี ๆเป ๆ ทาสฺส เอรฺรฺรฺร
กสฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺน
มยา สามํ ทิฏฺฐโจะ เอรฺรฺร ทว ทิฏฺฐโจะ ภาวิสฺสตีตี ปสฺสสาม
เต คหปฺตี อิทฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
นฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺน
อนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺน
เต คหปฺตี อิทฺตฺตฺตฺตฺตฺต
อถโจะ เมณฺนฺนฺน
เสนํ ภาตฺตฺตฺต
เอกํเขว อาพฺพุทฺทลิกํ อุปฺนฺนฺน
เสนํ ภาตฺตฺต
ทิฏฺฐโจะ เต คหปฺตี ภาวิสฺส อิทฺตฺต

นุภาวํ ปสฺสามาติ ฯ อถโโข เมณฑโก กหปติ ปุตุตฺตํ อาณาเปสิ
เตนหิ [๑] จตุรงฺคินิยา เสนาย นมฺมาสิกํ เวตนํ เทหิติ ฯ อถโโข
เมณฑกสฺส กหปติสฺส ปุตุโต เอกํเยว สหสฺสตุตฺตวิกํ กเหตฺวา
จตุรงฺคินิยา เสนาย นมฺมาสิกํ เวตนํ อทาสิ ฯ น ตาว ตํ ชียติ
ยาวสฺส หตฺถคตา ฯ ทิฏฺฐโโจ เต กหปติ ปุตุตฺตสฺส อิทฺธานุภาโว
สุณฺิสาย เต อิทฺธานุภาวํ ปสฺสามาติ ฯ อถโโข เมณฑโก กหปติ
สุณฺิสํ อาณาเปสิ เตนหิ จตุรงฺคินิยา เสนาย นมฺมาสิกํ ภตฺตํ
เทหิติ ฯ อถโโข เมณฑกสฺส กหปติสฺส สุณฺิสา เอกํเยว จตุโทณิกํ
ปิฏฺฐกํ อุปนิสฺสีทิตฺวา จตุรงฺคินิยา เสนาย นมฺมาสิกํ ภตฺตํ อทาสิ ฯ
น ตาว ตํ ชียติ ยาว สาน วุฏฺฐจาทิ ฯ ทิฏฺฐโโจ เต กหปติ
สุณฺิสาย อิทฺธานุภาโว ทาสสฺส เต อิทฺธานุภาวํ ปสฺสามาติ ฯ
มยฺหํ โข สามิ ทาสสฺส อิทฺธานุภาโว เขตฺเต ปสฺสิตพฺโพติ ฯ
อลํ กหปติ ทิฏฺฐโโจ เต ทาสสฺสปิ อิทฺธานุภาโวติ ฯ อถโโข โส
มหามตฺโต ๒ จตุรงฺคินิยา เสนาย ปุณฺเทว ราชคหํ ปจฺจจากจฺฉิเยน
ราชา มากฺโข เสนิโย พิมฺพิสโร เตนุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา
รณฺโณ มากฺชสฺส เสนิยสฺส พิมฺพิสารสฺส เอตมตฺถํ อาโรเจสิ ฯ

[๘๔] อถโโข ภควา เวสาลีขิ ยถาภิรณฺตุํ วิหริตฺวา เยน
ภทฺทขิ เตน จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สทฺธิ
อทุตฺตเตรเสหิ ภิกฺขุสฺเตหิ ฯ อถโโข ภควา อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
#๑ ไป. ยุ. ตาต ๑ ๒ ส. อิทํ ปาจตุตฺตยํ น ทิสฺสติ ฯ

เยน ภาททิยํ ตทวสริ ฯ ตตฺร สฺสํ ภาควา ภาททิเย วิหฺรติ
ชาตियาวเน ฯ อสฺสสฺสํ โข เมณฑกโก คหปติ สมโณ ขลฺพ
โก โคตโม สกฺยปฺตฺโต สกฺยกุลลา ปพฺพชิตฺโต ภาททิยํ อนุปฺตฺโต
ภาททิเย วิหฺรติ ชาตियาวเน ตํ โข ปน ภาวนตํ โคตมํ
เอวํกลฺยาณํ กิตฺติสทฺโท อพฺภุคฺคโต อิติปิ โส ภาควา อรหํ
สมฺมาสมฺพุทฺโธ วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน สุกฺโต โลกวิทู อนุตฺตโร
ปฺริสทมฺมสารถิ สตุถา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ ภาควา ๑ โส อิมํ
โลกํ สเทวํ สมารํ สพฺรหฺมํ สสฺสมณพฺรหฺมณํ ปชํ
สเทวมนุสฺสํ สยํ อภิญฺญา สจฺฉิกตฺวา ปเวเทติ โส ฌมฺมํ เทเสติ
อาทิกฺลฺยาณํ มชฺฌกฺลฺยาณํ ปฺริโยสานกฺลฺยาณํ สาคฺตํ สพฺยณฺชนํ
เกวลปฺริปฺณณํ ปฺริสุทฺธํ พฺรหฺมจฺริยํ ปกาเสติ สาธุ โข ปน
ตถารูปานํ อรหตํ ทสฺสนํ โหตีติ ฯ อถ โข เมณฑกโก คหปติ
ภาทฺรานิ ภาทฺรานิ ยานานิ โยชาเปตฺวา ภาทฺริ ภาทฺริ ยานํ อภิรฺูหิตฺวา
ภาทฺเรหิ ภาทฺเรหิ ยานेหิ ภาทฺทिया นิยฺยาสิ ภาควนฺตํ ทสฺสนาย ฯ
อทฺทสฺสํ โข สมฺพหฺลลา ติตฺถิยา เมณฑกํ คหปตี ทูรโต ว อากจฺจนฺตํ
ทิสฺวาน เมณฑกํ คหปตี เอตทวโจ กหํ ตฺวํ คหปติ คจฺฉสฺสีติ ฯ
คจฺฉามหํ ภาเนเต สมณํ โคตมํ ทสฺสนายาติ ฯ กิ ปน ตฺวํ คหปติ
กิริยวาโท สฺมาโน อกิริยวาทํ สมณํ โคตมํ ทสฺสนาย
อุปฺสงฺกมิสฺสสฺสํ สมโณ หิ คหปติ โคตโม อกิริยวาโท อกิริยาย
ฌมฺมํ เทเสติ เตน จ สวเก วินตฺตีติ ฯ อถ โข เมณฑกสฺส
#๑ ไป. ม. ภาควาติ ฯ

คหปติสฺส เอตทโหสิ นิสฺสํสยฺ โข โส ภควา อรหํ
สมฺมาสมพุทฺโธ ภวิสฺสติ ยถายิเม ติตฺถิยา อุตฺถุนฺตีติ ยาวติกา
ยานสฺส ภูมि ยานเนน คนฺตฺวา ยานา ปจฺจโวจโรหิตฺวา ปตฺติโก
ว เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
เอกมนฺตํ นิสีทิ ฯ เอกมนฺตํ นิสินฺนสฺส โข เมณฑกสฺส คหปติสฺส
ภควา อนุปฺพุพฺพิกถํ กเถสิ เสยฺยถิํ ทานกถํ สีลกถํ สกฺกกถํ
กามานํ อาทีนํว โอคารํ สงฺกิลลํ เนกฺขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ฯ
ยथा ภควา อณฺณาสิ เมณฑกํ คหปตี กถฺลจิตฺตํ มุทฺถจิตฺตํ วินีวณฺจิตฺตํ
อฺทกฺกจิตฺตํ ปสนฺนจิตฺตํ อถ ยา พุทฺธานํ สามกฺกํสิกา
ชฺมมฺเทศนา ตํ ปกาเสติ ทฺกขํ สมฺทຍํ นิโรธํ มคฺคํ ฯ เสยฺยถาปี
นาม สฺทฺธํ วตถํ อปคตกาพํ สมฺมเทว รัชนํ ปฏฺธิคฺคณฺเหยฺย
เอวเมว เมณฑกสฺส คหปติสฺส ตสฺมีเยवासเน วิรัชํ วิตมถํ ชฺมมจกฺขํ
อฺทปาที ยงฺกิณฺจิ สมฺทຍชฺมมํ สพฺพนฺตํ นิโรชฺมมนฺติ ฯ อถ โข
เมณฑกโก คหปติ ทิฏฺฐชฺมโม ปตฺตชฺมโม วิทิตชฺมโม ปริโยคาพฺพชฺมโม
ติณฺณวิจิจฺจโณ วิคตถกถโก เวสารชฺชปฺตฺโต อปรปฺปจฺจโย
สคฺคฺ สาสเน ภควนฺตํ เอตทโวจ อภิกฺกนฺตํ ฆนฺเต อภิกฺกนฺตํ
ฆนฺเต เสยฺยถาปี ฆนฺเต นิกฺกฺชชิตํ วา อุกฺกฺชเชยฺย ปฏฺธิจฺจนนํ
วา วิวเรยฺย มฺพฺพหสฺส วา มคฺคํ อจิกฺเขยฺย อนุชกาเร วา
เตลปฺปชฺชิตํ ชาเรยฺย จกฺขมฺนฺโต รูปานิ ทกฺขนฺตีติ เอวเมว
ภควตา อนेกปริยาเยน ชฺมโม ปกาสิโต เอสาหํ ฆนฺเต ภควนฺตํ

สรณํ คจฺฉามิ ฌมฺมณฺจ ภิกฺขุสงฺฆณฺจ อุปาสกํ มํ ภควา ฐาเรตุ
อชฺชตคฺเค ปาณฺเปตํ สรณํ คตํ อธิวาเสตุ จ เม ภนฺเต ภควา
สุวตฺตนาถ ภาตฺตํ สทฺธิ ภิกฺขุสงฺฆเมนาติ ฯ อธิวาเสสิ ภควา
ตฺตุนฺหิภาเวณ ฯ อถโฆ เมณฺฑโก คหปติ ภควโต อธิวาสนํ วิทิตฺวา
อุฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณฺณํ กตฺวา ปกฺกามิ ฯ
อถโฆ เมณฺฑโก คหปติ ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน ปณฺธิตํ ขาทนฺนํ
โภชนํ ปฏฺิยาทาเปตฺวา ภควโต กาลิ อโรจาเปสิ กาลิ
ภนฺเต นิฏฺฐิตํ ภาตฺตนฺติ ฯ อถโฆ ภควา ปุพฺพณฺหสมฺมํ นิวาเสตฺวา
ปตฺตจิวรมาทาย เยน เมณฺฑกสฺส คหปติสฺส นิเวสนํ เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา ปณฺตเต อาสเน นิสิตฺติ สทฺธิ ภิกฺขุสงฺฆเมณ ฯ
อถโฆ เมณฺฑกสฺส คหปติสฺส ภริยา จ ปุตฺโต จ สฺวณฺธา จ
ทาโส จ เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิตฺสู อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ
อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสิตฺสู ฯ เตสํ ภควา อนุปุพฺพิกถิ กเถสิ
เสยฺยถิทํ ทานถิ สิลถิ สคฺคถิ กามานํ อาทินวํ โอการิ
สงฺกิลลํ เนกขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ฯ ยทา ภควา อณฺณาลิ
เต กลฺลจิตฺเต มุทฺธิจิตฺเต วินีวรณจิตฺเต อุทฺถกฺขจิตฺเต ปสนฺนจิตฺเต
อถ ยา พุทฺธานํ สามุกฺกสิกา ฌมฺมเทสนา ตํ ปกาเสสิ ทฺถุขํ
สมุทฺทํ นิโรธํ มคฺคํ ฯ เสยฺยถาปี นาม สฺทฺธิ วจฺฉํ อปคตกาฬํ
สมฺมเทว รัชนํ ปฏฺิคุคฺเณหฺยฺย เอวเมว เตสํ ตสฺมีเยวาสนเณ
วิรัชํ วิตมถิ ฌมฺมจกฺขุ อุทฺปาติ ยงฺกิลฺลจฺจิ สมุทฺทฌมฺมํ สพฺพนฺตํ

นิโรธมฺมนฺติ ฯ เต ทิฏฺฐมฺมา ปตฺตมฺมา วิทิตฺตมฺมา
ปรีโยคาพฺพมฺมา ตินฺนวิจิจฺฉา วิคตกถิกฺกา เวสารชฺชปฺปตฺตา
อปรปฺปจฺจยา สตฺถุ สาสเน ภควนฺตํ เอตทโวจํ อภิกฺกนฺตํ ฆนฺเต
อภิกฺกนฺตํ ฆนฺเต เสยฺยถาปี [๑] ฆนฺเต นิกฺกชฺชิตํ วา อุกฺกชฺชเยย
ปฏฺฐิจฺฉนฺนํ วา วิวเรยฺย มุพฺพสฺส วา มคฺคํ อาจิกฺเขยฺย อนฺธกาเร
วา เตลปฺปชฺโชติ ชาเรยฺย จกฺขมฺนโต รูปานิ ทกฺขนฺตฺติ เอวเมว
ภควตา อนฺนปรียาเยน ชมฺโม ปกาสิโต เอเต มยฺ ฆนฺเต
ภควนฺตํ สรณฺํ คจฺฉาม ชมฺมณฺจ ภิกฺขุสงฺฆณฺจ อฺปาสเก โน
ภควา ชาเรตุ อชฺชตคฺเค ปาณฺเปเต สรณฺํ คเตติ ฯ อถโฆ
เมณฺฑกโก คหปฺตี พุทฺธปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปณฺีเตน ขาทนีเยน
โกชนีเยน สหตฺถา สนฺตปฺเปตฺวา สมฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ ภูตฺตาวิ
โอนิตปตฺตปาณฺี เอกมฺนตํ นิสีทึ ฯ เอกมฺนตํ นิสินฺโน โข เมณฺฑกโก
คหปฺตี ภควนฺตํ เอตทโวจ ยาว ฆนฺเต ภควา ภทฺทีเย วิหริตี
[๒] อหํ พุทฺธปฺปมฺขสฺส ภิกฺขุสงฺฆสฺส ๓ ชฺวภตฺเตนาตี ฯ อถโฆ ภควา
เมณฺฑกํ คหปฺตี ชมฺมิมฺยา กถาย สนฺตสฺเสตฺวา สมฺมาทเปตฺวา
สมฺมุตฺเตเชตฺวา สมฺปหฺเสตฺวา อฏฺฐายาสนา ปกฺกามิ ฯ

[๘๕] อถโฆ ภควา ภทฺทีเย ยถาภีรนฺตํ วิหริตฺวา เมณฺฑกํ
คหปฺตี อนาปุจฺฉา เยน องฺคตฺตราโป เตน จาริกํ ปกฺกามิ
มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สทฺธี อทฺตมฺเตรเสหิ ภิกฺขุสฺเตหิ ฯ อสุโสสิ
#๑ โป. นาม ฯ ๒ ม. ยฺ. ตาว ฯ ๓ สฺ. สงฺฆสฺส ฯ

โฆ เมณฑโก คหปติ ภควา กิร เยน องคฺตุตราโป เตน
จาริกํ ปกฺกนฺโต มหา ภิขุสงฺฆเณ สทฺธิ อฑฺฒเตรสเห
ภิขุสเดหิตี ฯ อถโฆ เมณฑโก คหปติ ทาสเ จ กมฺมเกร จ
อาณาเปสิ เตนหิ ภณ พหุ โลณฺปิ เตลฺปิ ตณฺหุลฺปิ ขาถนียฺปิ
สภฺญสฺส อโรเปตฺวา อากฺขณฺธ อฑฺฒเตรสานิ จ โคपालกสฺตานิ
อฑฺฒเตรสานิ เชนฺสฺตานิ อาทาย อากฺขณฺตฺย ตฺถ ภควนฺตํ
ปฺสฺสิตฺตฺสํ ตตฺถ ธารุณฺเณ ๑ จีเรน โภเชตฺตฺสํมาติ ฯ อถโฆ
เมณฑโก คหปติ ภควนฺตํ อนฺตรามคฺเค กนฺตฺวาเร สมฺภาเวสิ ฯ
อถโฆ เมณฑโก คหปติ เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา
ภควนฺตํ อภิวาทฺตฺวา เอกมฺนฺตํ อญฺจาสิตี ฯ เอกมฺนฺตํ
จิตฺโต โฆ เมณฑโก คหปติ ภควนฺตํ เอตทวโจ อธิวาสฺตฺย เม
ภนฺเต ภควา สฺวตฺตนาถ ภตฺตํ สทฺธิ ภิขุสงฺฆเณนาติ ฯ อธิวาสิตี
ภควา ตฺถนฺทฺทฺวาเนน ฯ อถโฆ เมณฑโก คหปติ ภควโต อธิวาสนํ
วิทิตฺวา อญฺจายาสนา ภควนฺตํ อภิวาทฺตฺวา ปทกฺขิณฺณํ กตฺวา
ปฏฺกามิ ฯ อถโฆ เมณฑโก คหปติ ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน
ปณฺธิตํ ขาถนียํ โภชนียํ ปฏฺิยาทาเปตฺวา ภควโต กาลิ อโรจาเปสิ
กาลเ ภนฺเต นิฏฺจิตฺตํ ภตฺตฺนฺติ ฯ อถโฆ ภควา ปุพฺพณฺหสมฺมํ
นิวาสตฺวา ปตฺตจิวฺรมาทาย เยน เมณฑกสฺส คหปติสฺส ปรีเวสนา
เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ปญฺจตฺเต อาสเน นิสิตฺติ สทฺธิ
ภิขุสงฺฆเณ ฯ อถโฆ เมณฑโก คหปติ อฑฺฒเตรสานิ โคपालกสฺตานิ
#๑ โป. ปารุณฺเณน ฯ ม. ย. ตฺรฺเณน ฯ อิตฺโต ปรี อธิสเมว ฯ

อาณานิเปติ เตนหิ ภณเ อกเมกํ เชนน คเหตุวา เอกเมกสฺส
ภิกฺขุโน อุปติฏฺฐถ ชาเรณฺหน จีเรณ โภเชสฺสามาติ ฯ อถโฆ
เมณฺฑโก คหปติ พุทฺธปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปณฺธิเตน ขาทนฺนิเยน
โภชนฺนิเยน สหตุถา สนฺตปฺเปติ สมฺปวาเรติ ชาเรณฺหน จ จีเรณ ฯ
ภิกฺขุ กุกฺกัจจายนฺตา จีริ นปฺปฏิคฺคณฺหนฺติ ฯ ปฏิคฺคณฺหนฺติ ภิกฺขเว
ปริภฺยชฺชธาติ ฯ อถโฆ เมณฺฑโก คหปติ พุทฺธปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ
ปณฺธิเตน ขาทนฺนิเยน โภชนฺนิเยน สหตุถา สนฺตปฺเปตฺวา สมฺปวาเรตฺวา
ชาเรณฺหน จ จีเรณ ภควนฺตํ ภูตฺตาวิ โอนฺตีปตฺตปาณฺนิ เอกมฺนตฺตํ
นินฺสีทิ ฯ เอกมฺนตฺตํ นินฺสีนฺโน โข เมณฺฑโก คหปติ ภควนฺตํ
เอตทโวจ สนฺติ ฆนฺเต มคฺคา กนฺตารา อปฺโปทกา อปฺปภฺกขา
น สฺกฺรา อปาเถยฺเยน คนฺตํ สาธฺว ฆนฺเต ภควา ภิกฺขุณฺ ปาเถยฺยํ
อนฺุชานาตฺติ ฯ อถโฆ ภควา เมณฺฑกํ คหปติ ฐมฺมิยา กถาย
สนฺทสฺเสตฺวา สมหาเปตฺวา สมฺตฺเตเชตฺวา สมฺปหฺเสตฺวา อฏฺฐายาสนา
ปฏฺกามิ ฯ อถโฆ ภควา เอตสฺมี นินฺทานเ เอตสฺมี
ปกรณเ ฐมฺมิ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว
ปญฺจ โครเส จีริ ทธี ตกฺกํ นวณฺตี สปฺปี ฯ สนฺติ ภิกฺขเว
มคฺคา กนฺตารา อปฺโปทกา อปฺปภฺกขา น สฺกฺรา อปาเถยฺเยน
คนฺตํ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ปาเถยฺยํ ปริเยสิตฺถํ ตณฺฑุโล
ตณฺฑุลตฺถิเกน มุคฺโค มุคฺคตฺถิเกน มาโส มาสตฺถิเกน โลณฺ
#๑ สฺ. ม. ปญฺจโครสํ ฯ

โธณตฺถิเกน คุโฬ คุพฺตฺถิเกน เตลฺลํ เตลตฺถิเกน สປປิ สປປิตฺถิเกน ฯ
สนฺติ ภิภฺขเว มนุสฺสา สทฺธา ปสฺนนา เต กປປิยการกานํ
หตฺเต หิรณฺยสุวณฺณํ ๑ อุປนิกฺขิປนฺติ อิมินา ยํ
อຍฺยສຸສ ກປປິຍ໌ ຕໍ ເທຄາຕິ ຯ ອນຸຊານາມິ ກິບຸຂເວ ຍິ ຕໂຕ
ກປປິຍ໌ ຕໍ ສາທິຕຸ່ ນ ເຊວວາຫິ ກິບຸຂເວ ເກນຈິ ປຣິຍາເຍນ
ຊາຕຣູປຣຊຕ໌ ສາທິຕພຸພ໌ ປຣິເຍສິຕພຸພນຸຕິ ວາຫາມິຕິ ຯ

[๘๖] อถโฆ ภควา อนุປุพฺเพน จาริกํ จรมาโน เยน
อาປณํ ๒ ตทวສຣິ ຯ ອສຸໂສສິ ໂຈ ເຄນິຍ໌ ຈຸງືໂລ ສມໂເນ ຂລຸ
ໂກ ໂຄຕໂມ ສກຸຍປຸຕໂຕ ສກຸຍກຸລາ ປປຸພຸຈິໂຕ ອາປณํ ອນຸປປຸຕໂຕ
ຕໍ ໂຈ ປນ ກວນຕຸ່ ໂຄຕມ໌ ເວັກລຸຍາໂເນ ກິຕຸຕິສທ໌ໂທ ອປຸກຸກຸຕໂຕ
ອິຕິປິ ໂສ ກຸວາ ອຣຫິ ສມມາສມຸພຸໂໂ ວິຊາຈຣນສມປນໂນ ສຸກໂຕ
ໂລກວິທູ ອນຸຕຸຕໂໂ ປຣິສທມສາຣຄິ ສຕຸຄາ ເທວມນຸສຸສານ໌ ພຸໂໂ
ກຸວາ ໂສ ອິມ໌ ໂລກ໌ ສເທວກ໌ ສມາຣກ໌ ສປຸຣຸມກ໌ ສສຸສມນປຸຣາຸມຸນ໌
ປຸຈ໌ ສເທວມນຸສຸສ໌ ສຍ໌ ອກິຍຸວາ ສຈຸນິກຕຸວາ ປເວເທຕິ ໂສ ຮມມ໌
ເທເສຕິ ອາທິກລຸຍາຸນ໌ ມຊເນກລຸຍາຸນ໌ ປຣິໂຍສານກລຸຍາຸນ໌ ສາຕຸຕ໌
ສປຸຍຸນຸນ໌ ເກວລປຣິປຸຸຸນ໌ ປຣິສຸໂຫຸ໌ ພຸຣຸມຈຣິຍ໌ ປກາເສຕິ ສາຣຸ
ໂຈ ປນ ຕຄາຣຸປານ໌ ອຣຫຕ໌ ທສຸສນ໌ ໂຫຕິຕິ ຯ ອถโฆ ເຄນິຍສຸສ
ຊຸງືລສຸສ ເອຕທໂຫສິ ກິນຸນຸ ໂຈ ອຫິ ສມນສຸສ ໂຄຕມສຸສ
ຫຣາເປຍຸນຸຕິ ຯ ອถโฆ ເຄນິຍສຸສ ຊຸງືລສຸສ ເອຕທໂຫສິ ເຍປິ ໂຈ
#๑ ส. หิรัญญ ๑ ม. ย. หิรัญญ ๑ ๒ ส. อาปน ๑

เต พุราหุมนัน ปุพฺพกา อีสโย มนฺตานํ กตฺตาโร มนฺตานํ
ปวตฺตาโร เยสมิทฺถิ เอตฺรหิ พุราหุมนฺนา โปราณํ มนฺตปทํ
คิตฺตํ ปวตฺตํ สมิหิตํ ตทฺนุคายนฺติ ตทฺนุภาสนฺติ ภาสิตมนฺนุภาสนฺติ
ววจิตมนฺนวาเจนฺติ เสยฺยถิทฺถิ อฏฺฐโก วามโก วามเทโว
เวสฺสสามิตฺโต ยมตคฺคิ อํกฺริสฺโส ภาวทฺวาโซ วาเสฏฺฐโจ กสฺสโป
ภคฺคฺ รตฺตฺตฺปรตฺตา วิรตฺตา วิกาลโกชนา เต เอวรฺฐปานิ ปานานิ
สาทียิสฺสุ สมโณปี โคตโม รตฺตฺตฺปรโต วิรโต วิกาลโกชนา
อรหติ สมโณปี โคตโม เอวรฺฐปานิ ปานานิ ๑ สาทิตฺตฺนฺติ ปหฺตฺ
ปานํ ปฏฺยทาเปตฺวา กาเชหิ คาทาเปตฺวา เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา ภควตา สทฺธิ สมฺโมทิตฺติ สมฺโมทนฺนีย
กถิ สาราณีย วิตฺติสวเรตฺวา เอกมนฺตํ อฏฺฐจาติ ๑ เอกมนฺตํ จิตฺ
โฆ เกณฺธิโย ชฺฉฺฉิลो ภควนฺตํ เอตทวโจ ปฏฺยคฺคณฺหาตฺตฺ เม
ภวํ โคตโม ปานนฺติ ๑ เตนฺหิ เกณฺธิย ภิกฺขุณฺนํ เทหิตฺติ ๑ ภิกฺขุ
กุกฺกฺจายนฺตา นปฺปฏฺยคฺคณฺหนฺติ ๑ ปฏฺยคฺคณฺหนฺตฺติ ๑ ภิกฺขเว ปรีภฺยชฺฉาติ ๑
อถโฆ เกณฺธิโย ชฺฉฺฉิลอ พุทฺธปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปหฺตฺเตหิ
ปานฺเหติ สทฺตฺตา สนฺตฺตฺเปตฺวา สมฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ ไรตฺตฺตฺ
โอนิตฺตฺตฺปาณิ เอกมนฺตํ นิสิตฺติ ๑ เอกมนฺตํ นิสินฺนํ โฆ เกณฺธิโย ชฺฉฺฉิล
ภควา ฐมฺมียา กถาย สนฺทฺสฺเสสิ สมหาเปสิ สมฺตฺเตเชสิ สมฺปหฺเสสิ ๑
อถโฆ เกณฺธิโย ชฺฉฺฉิลอ ภควตา ฐมฺมียา กถาย สนฺทฺสฺสิโต
สมาทปีโต สมฺตฺเตชิตฺโต สมฺปหฺสิโต ภควนฺตํ เอตทวโจ อธิวาเสตฺ
#๑ โป. ปานาทินิ สาทิตฺตฺนฺติ ๑

เม ภวฺ โคตโม สุวตฺตนาถ ภคฺคํ สทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆเมนาติ ๑ มหา
โฆ เกณฺธิย ภิกฺขุสงฺโฆ อทฺตเมตฺเรตฺตานิ ภิกฺขุสฺตานิ ตฺวณฺจ
พฺรหฺมณฺเณสุ อภิปฺปสฺสนโนติ ๑ ทฺตฺติยมฺปิ โฆ เกณฺธิโย ชฺชฺฉิลो
ภควนฺตํ เอตทโวจ กิณฺจปปี โภ โคตม มหา ภิกฺขุสงฺโฆ
อทฺตเมตฺเรตฺตานิ ภิกฺขุสฺตานิ อหณฺจ พฺรหฺมณฺเณสุ อภิปฺปสฺสนโน
อธฺวาเสตฺต เม ภวฺ โคตโม สุวตฺตนาถ ภคฺคํ สทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆเมนาติ ๑
มหา โฆ เกณฺธิย ภิกฺขุสงฺโฆ อทฺตเมตฺเรตฺตานิ ภิกฺขุสฺตานิ ตฺวณฺจ
พฺรหฺมณฺเณสุ อภิปฺปสฺสนโนติ ๑ ตฺตฺติยมฺปิ โฆ เกณฺธิโย ชฺชฺฉิลो
ภควนฺตํ เอตทโวจ กิณฺจปปี โภ โคตม มหา ภิกฺขุสงฺโฆ
อทฺตเมตฺเรตฺตานิ ภิกฺขุสฺตานิ อหณฺจ พฺรหฺมณฺเณสุ อภิปฺปสฺสนโน
อธฺวาเสตฺต เม ภวฺ โคตโม สุวตฺตนาถ ภคฺคํ สทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆเมนาติ ๑
อธฺวาเสตฺติ ภควา ตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต ๑ อถโฆ เกณฺธิโย ชฺชฺฉิลो
ภควโต อธฺวาสนํ วิทิตฺวา อฏฺฐจายาสนา ปกฺกามิ ๑ อถโฆ
ภควา เอตฺตสมฺมํ นิทานเ เอตฺตสมฺมํ ปกรเณ ฐมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ
อามนฺเตสิ อนุชานามิ ภิกฺขเว อฏฺฐ ปานานิ อมฺพปानํ
ชฺมพฺพปानํ โจจปानํ โมจปานํ มธฺกปานํ มุทฺทิกปานํ สาธุกปานํ
ผารุสฺกปานํ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว สพฺพํ ผลฺลํ จเปตฺวา ฐณฺณผลฺลํ ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว สพฺพํ ปตฺตฺตรลํ ๑ จเปตฺวา ปกฺกทาทรลํ ๒ ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว สพฺพํ ปุพฺพผลฺลํ จเปตฺวา มธฺกปฺพผลฺลํ ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว อฏฺฐรสนฺติ ๑ อถโฆ เกณฺธิโย ชฺชฺฉิลो ตสฺสา
#๑ ม. ย. ผลฺลํ ๑ ๒ โป. สากฺกรลํ ๑ ม. ย. ฐณฺณผลฺลํ ๑

รตฺติยา อจฺเจน สเก อสฺสเม ปณฺธิํ ขาทนฺธิยํ โภชนฺธิยํ ปฏฺยทาเปตฺวา
ภควโต กาลํ อาโรจาเปสฺสิ กาลโต โภ โคตม นินฺนุจฺติ
ภตฺตุนฺติ ฯ อถโข ภควา ปุพฺพพฺนฺหสมฺมํ นินฺวาเสตฺวา ปตฺตจิวรมาทาย
เยน เกณฺธิยสฺส ชฺชฺฉิลสฺส อสฺสโม เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา
ปฺลยฺตฺเต อาสเน นิสฺสีทิ สทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆเณน ฯ อถโข เกณฺธิโย
ชฺชฺฉิลโต พุทฺธปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปณฺธิเตน ขาทนฺธิเยน โภชนฺธิเยน
สทฺถตา สนฺตปฺเปตฺวา สมฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ ภูตฺตาวี
โอนิเตปตฺตปาณิํ เอกมฺนฺตํ นิสฺสีทิ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสฺสินฺนํ โข เกณฺธิย
ชฺชฺฉิลํ ภควา อิมานฺหิ คาทานฺหิ อนฺนโมทฺติ

[๘๗] อคฺคิหุตฺตมฺขานํ ๑ ยถฺยว สาวิตฺตํ ฌนฺทโส มฺขํ๕

ราชา มฺขํ มนฺตฺตานํ นทฺธินํ สาคโร มฺขํ

นภฺตฺตานํ มฺขํ ฌนฺโท อาทิจฺโจ ตปตฺตํ มฺขํ

ปุณฺณํ อากงฺขมานานํ สงฺโฆ เว ยชตฺตํ มฺขนฺติ ฯ

อถโข ภควา เกณฺธิยํ ชฺชฺฉิลํ อิมานฺหิ คาทานฺหิ อนฺนโมทิตฺวา

อฺภูจฺจาษาสนา ปกฺกามิ ฯ

[๘๘] อถโข ภควา อาปณฺเณ ยถาภฺรินฺตํ วิหฺริตฺวา เยน

กุสฺสินารา เตน จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณน สทฺธิํ

อทฺตฺเตเรเสหิ ภิกฺขุสฺเตหิ ฯ อสฺสโสสุํ โข โกสฺสินารกา มลฺลตา

ภควา กิร กุสฺสินารํ อากจฺจติ มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณน สทฺธิํ อทฺตฺเตเรเสหิ

ภิกฺขุสฺเตหิตีติ ฯ เต สงฺครํ อกํสุ โย ภควโต ปจฺจคฺคมนํ

#๑ ไป. อคฺคิหุตฺตํ มฺขานํ ฯ

น กริสฺสติ ปญจ สตานิ ทณฺโฑติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
โรโซ มลฺโล อายสฺมโต อานนฺทสฺส สหาโย โหติ ฯ อถโข
ภควา อญฺฺพเพน จาริกํ จรมาโน येन กุสินารา ตทวสฺริ ฯ
[๑] โกสินารกา มลฺลา ภควโต ปจฺจुकฺคมนํ อํกํสุ ฯ อถโข โรโซ
มลฺโล ภควโต ปจฺจुकฺคมนํ กริตฺวา येनाยสฺมา อานนฺโท
เตนฺฺปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ อภิวาเทตฺวา
เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิ ฯ เอกมนฺตํ จิตฺ โข โรซํ มลฺลํ อายสฺมา
อานนฺโท เอตทโวจ อุพาริ โข เต อิทํ อาวุโส โรซ ยํ
ตฺวํ ภควโต ปจฺจुकฺคมนํ อกาสิตี ฯ นานํ ฆนฺเต อานนฺท พหุโกโต
พฺพุเชน วา ฆมฺเมน วา สงฺฆเณน วา อปิจ ฌาตีหิ สงฺคโร
กโต โย ภควโต ปจฺจुकฺคมนํ น กริสฺสติ ปญจ สตานิ
ทณฺโฑติ โส โข อหํ ๒ ฆนฺเต อานนฺท ฌาตีนํ ทณฺฑภยา
เอวํ ๓ ภควโต ปจฺจुकฺคมนํ อกาสิญฺติ ฯ อถโข อายสฺมา อานนฺโท
อนตฺตมโน อโหสิ กถํ หิ นาม โรโซ มลฺโล เอวํ วกฺขตีตี ฯ
อถโข อายสฺมา อานนฺโท येन ภควา เตนฺฺปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา
ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีหิ ฯ เอกมนฺตํ นิสินฺโน
โข อายสฺมา อานนฺโท ภควนฺตํ เอตทโวจ อຍ ฆนฺเต โรโซ
มลฺโล อภิญฺญาโต ฌาตมฺนุสฺโส มหิทฺธิโก โข ปน เอวรฺูปานํ
ฌาตมฺนุสฺसानํ อิมสฺมี ฆมฺมวินเย ปสาโท ๔ สาธฺู ฆนฺเต ภควา
#๑ โป. ม. ย. อถโข ฯ ๒ ย. ส โข อหํ ฯ ๓ ส. ม. ย. เอวํ ฯ ๔ โป.
#ฆมฺมวินเยนาภิปสาโท ฯ

ตถา กโรตุ ยถา โรโซ มลฺโล อิมสฺมี ชมฺมวินเย ปสฺสีเทยฺยาติ ฯ
น โข ตํ อานนฺท ทุกฺกริ ตถาคเตน ยถา โรโซ มลฺโล อิมสฺมี
ชมฺมวินเย ปสฺสีเทยฺยาติ ฯ อถ โข ภควา โรจํ มลฺลํ เมตฺเตน
จิตฺเตน ฝริตฺวา อุกฺกจายาสนา วิหาริ ปาวิสิ ฯ อถ โข โรโซ
มลฺโล ภควโต เมตฺเตน จิตฺเตน ฝุญฺโจ เสยฺยถาปี นาม คาวิ
ตฺรณฺวจฺจา เอวเมว วิหารเณ วิหาริ ปฺริเวณฺเณน ปฺริเวณฺํ
อุปฺสงฺกมิตฺวา ภิกฺขุ ปุจฺจติ กหิ นฺุ โข ฆนฺเต เอตฺรหิ โส
ภควา วิหฺรติ อรหิ สมฺมาสมฺพุทฺโธ ทสฺสนกามา หิ มยํ ตํ
ภควนฺตํ อรหนฺตํ สมฺมาสมฺพุทฺธนฺติ ฯ เอสาวุโส โรช [๑] วิหาโร
สํวตฺทวโร เตน อปฺปสทฺโท อุปฺสงฺกมิตฺวา อตฺรมาโน อาลินฺทํ
ปฺริสิตฺวา อุกฺกาสิตฺวา อคฺคฬิ อาโกณฺเฑหิ วิวริสฺสติ เต ภควา
ทวารนฺติ ฯ อถ โข โรโซ มลฺโล เยน โส วิหาโร สํวตฺทวโร
เตน อปฺปสทฺโท อุปฺสงฺกมิตฺวา อตฺรมาโน อาลินฺทํ ปฺริสิตฺวา
อุกฺกาสิตฺวา อคฺคฬิ อาโกณฺเฑติ ฯ วิวริ ภควา ทวาริ ฯ อถ โข
โรโซ มลฺโล วิหาริ ปฺริสิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ
นินฺสีหิ ฯ เอกมฺนฺตํ นินฺสินฺสฺส โข โรชสฺส มลฺลสฺส ภควา
อนฺุปฺพุฬิถํ กเถสิ เสยฺยถิํ ทานถํ สีลถํ สกฺคถํ
กามาณํ อาทีนํว โอการิ สฺงฺกิลลสิ เนกฺขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ฯ
ยथा ภควา อณฺฺณาสิ โรจํ มลฺลํ กลฺลจิตฺตํ มุทฺธิจิตฺตํ วินีวฺรณฺจิตฺตํ
อฺุทฺถกฺจิตฺตํ ปสฺนฺนจิตฺตํ อถ ยา พุทฺธานิ สามฺกุกฺสิกา
#๑ ไป. เยน ฯ

ธมฺมเทศนา ตํ ปกาเสสิ ทุกฺขํ สมฺมทํ นโรธํ มคฺคํ ฯ เสยฺยถาปี
นาม สุทฺธํ วจฺฉํ อปคตกาฬํ สมฺมเทว รชนํ ปฏิกุคฺคณฺหะย
เอวเมว โข โรชสฺส มลฺลสฺส ตสฺมีเยवासเน วิรชํ วิตมฺลํ
ธมฺมจกฺขํ อุทปาติ ยงฺกิลฺลิจิ สมฺมทฺธมฺมํ สพฺพนฺตํ นโรธธมฺมนฺติ ฯ
อถโข โรโซ มลฺโล ทิฏฺฐธมฺโม ปตฺตธมฺโม วิทิตธมฺโม ปรีโยคาพฺพธมฺโม
ติณฺณวิจิจฺจโณ วิคตถกฺกโธ เวสารชชฺชปฺตฺโต อปรปฺปจฺจโย
สตุถุ สาสเน ภควนฺตํ เอตทโวจ สาธุ ภนฺเต อยฺยา
มมณฺเณว ปฏิกุคฺคณฺหะยฺยํ จีวรปិณฺฑปาตเสนาสนคิลาณปจฺจยเกสชฺชปรีกฺขารํ
โน อณฺเณสนฺติ ฯ เยสํ โข โรช เสกฺเขน ๑ ฅาณน
เสกฺเขน ทสฺสเนน ธมฺโม ทิฏฺฐโจ เสยฺยถาปี ตยา เตสํปี เอว
โหติ อโห นฺน อยฺยา อมฺหากณฺเณว ปฏิกุคฺคณฺหะยฺยํ
จีวรปิณฺฑปาตเสนาสนคิลาณปจฺจยเกสชฺชปรีกฺขารํ โน อณฺเณสนฺติ เตนหิ
โรช ทว เจว ปฏิกุคฺคณฺหิสฺสนฺติ อณฺเณสณฺจาติ ฯ เตน โข
ปน สมฺเยน กุสินารายํ ปณฺนิตานํ ภคฺตทานํ ภคฺตปฏฺธิปาฏฺฐิ อฏฺฐิตา
โหติ ฯ อถโข โรชสฺส มลฺลสฺส ปฏฺฐิปาฏฺฐิ อลภนฺตสฺส เอตทโหสิ
ยนฺนุนาหิ ภคฺตคฺคํ โอลฺลเกยฺยํ ยํ ภคฺตคฺคเ นาสฺส ๒ ตํ
ปฏฺฐียาทฺถยฺนฺติ ฯ อถโข โรโซ มลฺโล ภคฺตคฺคํ โอลฺลเกนฺโต เทว
นาทฺทส ฅากณฺจ ปิฏฺฐชาทนียณฺจ ฯ อถโข โรโซ มลฺโล
เยนายสุมา อานนฺโท เตนฺนุสฺสงฺกมิ อฺปสฺสงฺกมิตฺวา อายสฺมณฺตํ
#๑ สี. ย. เสเขน ฯ ๒ โป. ม. ย. นาทฺทสํ ฯ

อานนุทฺ อุตทวโจ อธิ เม ฆนเต อานนุท ปฏิปาณฺ อลฆนตฺส
เอตทโทสิ ฆนฺนุนานํ ฆตฺตคฺคํ โอลเทยยํ ยํ ฆตฺตคฺเค นาสฺส ๑-จ
ตํ ปฏิยาเทยฺยนฺติ โส โข อหํ ฆนเต อานนุท ฆตฺตคฺคํ
โอลเทยนฺโต เทว นาทุทลํ ทากณฺจ ปญฺจฆาทนียณฺจ สจํา ฆนเต
อานนุท ปฏิยาเทยฺยํ ทากณฺจ ปญฺจฆาทนียณฺจ ปญฺจคฺคณฺเหย
เม ฆควาติ ๑ เตนหิ โรช ฆควนฺตํ ปฏิปฺจฺจิสฺสามิติ ๑ อถโย
อายสฺมา อานนุโท ฆควโต เอตมตฺถํ อารเเจสิ ๑ เตนหิ อานนุท
ปฏิยาเทยฺยติ ๑ เตนหิ โรช ปฏิยาเทหิติ ๑ อถโย โรช มลฺโล
ตฺสสา รตฺติยา อจฺเจน ปนฺตํ ทากณฺจ ปญฺจฆาทนียณฺจ ปฏิยาทาเปตฺวา
ฆควโต อุปนฺมาเมสิ ปญฺจคฺคณฺหาตุ เม ฆนเต ฆควา
ทากณฺจ ปญฺจฆาทนียณฺจจาติ ๑ เตนหิ โรช ฆิกฺขุณฺ เทหิติ ๑
ฆิกฺขุ ฆกฺกจฺจาณฺตา นปฺปญฺจคฺคณฺหนฺติ ๑ ปญฺจคฺคณฺหถ ฆิกฺขเว
ปริภฺลฺลชฺธาติ ๑ อถโย โรช มลฺโล พุทฺธปฺปมฺขํ ฆิกฺขุสงฺฆํ
ปนฺเตหิ ทาเกหิ จ ปญฺจฆาทนียเหิ จ สหตฺถา สนฺตปฺเปตฺวา
สมฺปวาเรตฺวา ฆควนฺตํ โรตฺตคฺคํ โอนิตปตฺตปาณิ เอฆนฺตํ นิสิติ ๑
เอฆนฺตํ นิสินฺนํ โข โรช มลฺลํ ฆควา ฆมฺมียา กถาย สนฺทสฺเสตฺวา
สมาทเปตฺวา สมฺตเตเชตฺวา สมฺปหฺเสตฺวา อฺจฺจายาสนา
ปฏฺกามิ ๑ อถโย ฆควา เอตฺสฺมิ นิทานเ เอตฺสฺมิ ปกรเณ
ฆมฺมิ กถํ กถฺวา ฆิกฺขุ อามนฺเตสิ อฺนุฆานามิ ฆิกฺขเว สพฺพณฺจ
ทากํ สพฺพณฺจ ปญฺจฆาทนียนฺติ ๑

#๑ ไป. ม. ย. นาทุทลํ ๑

[๘๕] อถโข ภควา กุสินารายํ ยถาภินนฺตํ วิหริตฺวา เยน
อาตุมา เตน จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สทฺธิ อฑฺฒเตรสฺสเห
ภิกฺขุสฺสเดหิ ฯ เตน โข ปน สมเยน อณฺตโร นหาปิตฺพุทฺโ ๑
วฺจฺจตฺตํปฺพุทฺธิโต อาตุมา ยํ ปฏฺิวสฺสตี ฯ ตสฺส เทว ทารกา
โหนฺติ มณฺชฺรกา ปฏฺิภาณเยยฺยกา ทกฺขา ปรีโยทาทสฺสิปฺปา สเก
อาจริยเก นหาปิตกมฺเม ฯ อสฺสอสฺสตี โข โส วฺจฺจตฺตํปฺพุทฺธิโต
ภควา กิร อาตุมํ อาคจฺจติ มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สทฺธิ อฑฺฒเตรสฺสเห
ภิกฺขุสฺสเดหิตี ฯ อถโข โส วฺจฺจตฺตํปฺพุทฺธิโต เต ทารเก
เอตทโวจ ภควา กิร ตาตา อาตุมํ อาคจฺจติ มหตา
ภิกฺขุสงฺฆเณ สทฺธิ อฑฺฒเตรสฺสเห ภิกฺขุสฺสเดหิ กจฺจตฺตํ ตุมฺเห ตาตา
ขุรภณฺทํ อาทาย นาฬิยววาปเกน อนุฆรํ อนุฆรํ อาหิณฺทต
โลณฺปิ เตลฺปิ ตณฺทลฺปิ ขาทนียฺปิ สํหฺรต ๒ ภควโต อากตสฺส
ยาคฺคปานํ กริสฺสามาติ ฯ เอวํ ตาตาติ โข เต ทารกา ตสฺส
วฺจฺจตฺตํปฺพุทฺธิตสฺส ปฏฺิสฺสุมิตฺตวา ๓ ขุรภณฺทํ อาทาย นาฬิยววาปเกน
อนุฆรํ อนุฆรํ อาหิณฺทตฺตํ โลณฺปิ เตลฺปิ ตณฺทลฺปิ ขาทนียฺปิ
สํหฺรตฺตา ฯ มนฺุสฺสา เต ทารเก มณฺชฺรเก ปฏฺิภาณเยยฺยเก ปสฺสิตฺตวา
เยปี น การาเปตฺตกา มา เตปี การาเปนฺติ การาเปตฺตวาปี พหุ
เทนฺติ ฯ อถโข เต ทารกา พหุ โลณฺปิ เตลฺปิ ตณฺทลฺปิ
ขาทนียฺปิ สํหฺริสฺสุ ฯ อถโข ภควา อนุพุทฺเพน จาริกํ จรมาโน
#๑ ม. ย. อัย ปาโจ นตฺถิ ฯ ๒ สํหฺรตฺตา ฯ ๓ โป. ปฏฺิสฺสุมิตฺตวา ฯ

เยน อาตุมา ตทวสริ ฯ ตตร สฺหํ ภควา อาตุมายํ วิหริตี
ภูสาคาเร ๑ ฯ อถโข โส วุฑฺฒปพฺพชิตฺตํ ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน
ปหฺนฺตี ยาคุํ ปฏฺยทาเปตฺวา ภควโต อูปนาเมสี ปฏฺยคณฺหาตุ
เม ภนฺเต ภควา ยาคฺชนฺตี ฯ ชานนฺตปิ ตถาคตา ปุจฺจนฺตี
ชานนฺตปิ น ปุจฺจนฺตี กาลํ วิทิตฺวา ปุจฺจนฺตี กาลํ วิทิตฺวา
น ปุจฺจนฺตี อตฺตสฺสฺหิตํ ตถาคตา ปุจฺจนฺตี โน อนตฺตสฺสฺหิตํ
อนตฺตสฺสฺหิตํ เสตฺตมาโต ตถาคตานํ ฯ ทฺวิหากาเรหิ พุทฺธา
ภควนฺโต ภิกฺขุ ปฏฺยปุจฺจนฺตี ฌมฺมํ วา เทเสตฺตสาม สวากานํ
วา สิกฺขาปทํ ปลฺลวเปตฺตสามาติ ฯ อถโข ภควา ตํ วุฑฺฒปพฺพชิตํ
เอตทวโจ กุตาโย ๒ ภิกฺขุ ยาคฺชนฺตี ฯ อถโข โส วุฑฺฒปพฺพชิตํ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจตี ฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา อนนฺจฺจนฺตํ ๓
โมฆปุริส อนนฺจฺจนฺตํ อปฺปฏิรูปี อสฺสามณฺกํ อกปฺปิเย
อกรณฺธิยํ กถํ หิ นาม ตวํ โมฆปุริส ปพฺพชิตํ อกปฺปิเย
สมาทเปตฺตติ เนตํ โมฆปุริส อปฺปสนฺนํ วา ปสาทาย ฯเปฯ
วิครหิตฺวา ฌมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสี น ภิกฺขเว
ปพฺพชิตฺเตน อกปฺปิเย สมาทเปตฺตพฺพิ โย สมาทเปยฺย อาปตฺติ
ทฺกุกฺกุสฺส น จ ภิกฺขเว นหาปิตฺตพฺพเพน ชุรภณฺจํ ปรีหริตพฺพิ
โย ปรีหเรยฺย อาปตฺติ ทฺกุกฺกุสฺสชาติ ฯ

[๕๐] อถโข ภควา อาตุมายํ ยถาภีรณฺตํ วิหริตฺวา เยน

#๑ ไป. ภูสาคาเร ๑ ๒ สี. กุโตโย ๑ ๓ ม. ย. อนนฺจฺจนฺตํ ๑

สาวคฺถิ เตน จาริกํ ปกฺกามิ ฯ อถโข ภควา อนุปฺพุเพน
จาริกํ จรมาโน เยน สาวคฺถิ ตทวสริ ฯ ตตฺร สฺสํ ภควา
สาวคฺถิยํ วิหริติ เขตวเน อนาถปิณฺฑิกิสฺส อารามे ฯ เตน โข
ปน สมเยน สาวคฺถิยํ พหุํ ผลขาทนียํ อุตฺสนนํ โหติ ฯ อถโข
ภิกฺขุณฺโณ เอตทโหสิ กิณฺณุ โข ภควตา ผลขาทนียํ อนุญฺญาตํ
กึ อนนฺนุญฺญาตนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ อนุชานามิ
ภิกฺขเว สพุพฺพํ ผลขาทนียนฺติ ฯ

[๕๑] เตน โข ปน สมเยน สงฺฆิกานิ พิชานิ ปุคฺคติกาย
ภุมิยา โรปิยนฺติ ปุคฺคติกานิ พิชานิ สงฺฆิกาย ภุมิยา โรปิยนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ สงฺฆิกานิ ภิกฺขเว พิชานิ
ปุคฺคติกาย ภุมิยา โรปีตานิ ภากํ ทตฺวา ปริภุญฺชิตพฺพานิ ปุคฺคติกานิ
พิชานิ สงฺฆิกาย ภุมิยา โรปีตานิ ภากํ ทตฺวา ปริภุญฺชิตพฺพานินฺติ ฯ

[๕๒] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุณฺโณ กิสฺสมิณฺจิจิ กิสฺสมิณฺจิจิ จาน
กุกฺกจฺจํ อฺปปฺชชติ กิณฺณุ โข ภควตา อนุญฺญาตํ กึ
อนนฺนุญฺญาตนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ ยํ ภิกฺขเว มยา
อิทํ น กปฺปตีติ อปฺปปฏิภฺจิตฺตํ ตถจ อกปฺปิยํ อนุโลเมติ
กปฺปิยํ ปฏิพาหติ ตํ โว น กปฺปติ ยํ ภิกฺขเว มยา อิทํ
น กปฺปตีติ อปฺปปฏิภฺจิตฺตํ ตถจ กปฺปิยํ อนุโลเมติ อกปฺปิยํ
ปฏิพาหติ ตํ โว กปฺปติ ยํ ๑ ภิกฺขเว มยา อิทํ กปฺปตีติ
อนนฺนุญฺญาตํ ตถจ อกปฺปิยํ อนุโลเมติ กปฺปิยํ ปฏิพาหติ ตํ
#๑ ม. ขณฺเณ จ ฯ ย. ขณฺจ ฯ

โว น กปฺปติ ยํ ภิกฺขเว มยา อิทํ กปฺปตีติ อนนฺนุณฺณตํ
ตณฺเฏ กปฺปิยํ อนฺนุโลเมติ อกปฺปิยํ ปฏฺิพาหตีตํ โว กปฺปตีติ ฯ

[๕๗] อถ โข ภิกฺขุณฺํ เอตทโหสิ กปฺปติ นฺุ โข ยาวกาลิเกน
ยามกาลิกํ น นฺุ โข กปฺปติ กปฺปติ นฺุ โข ยาวกาลิเกน
สตฺตาทกาลิกํ น นฺุ โข กปฺปติ กปฺปติ นฺุ โข ยาวกาลิเกน
ยาวชีวิกํ น นฺุ โข กปฺปติ กปฺปติ นฺุ โข ยามกาลิเกน
สตฺตาทกาลิกํ น นฺุ โข กปฺปติ กปฺปติ นฺุ โข ยามกาลิเกน
ยาวชีวิกํ น นฺุ โข กปฺปติ กปฺปติ นฺุ โข สตฺตาทกาลิเกน
ยาวชีวิกํ น นฺุ โข กปฺปตีติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ฯ
ยาวกาลิเกน ภิกฺขเว ยามกาลิกํ ตทหุปฏฺิคุคฺหิตํ กाले กปฺปติ วิกาเล
น กปฺปติ ยาวกาลิเกน ภิกฺขเว สตฺตาทกาลิกํ ตทหุปฏฺิคุคฺหิตํx
กाले กปฺปติ วิกาเล น กปฺปติ ยาวกาลิเกน ภิกฺขเว ยาวชีวิกํ
ตทหุปฏฺิคุคฺหิตํ กาลे กปฺปติ วิกาเล น กปฺปติ ยามกาลิเกน
ภิกฺขเว สตฺตาทกาลิกํ ตทหุปฏฺิคุคฺหิตํ ยามे กปฺปติ ยามาติกฺกนฺเต
น กปฺปติ ยามกาลิเกน ภิกฺขเว ยาวชีวิกํ ตทหุปฏฺิคุคฺหิตํ ยามे
กปฺปติ ยามาติกฺกนฺเต น กปฺปติ สตฺตาทกาลิเกน ภิกฺขเว ยาวชีวิกํ
ตทหุปฏฺิคุคฺหิตํ สตฺตาทํ กปฺปติ สตฺตาทาติกฺกนฺเต น กปฺปตีติ ฯ

ภเสชชกฺขนฺุรํกํ นิฏฺุจตีํ ฦฏฺุจํ ฯ

อิมมฺหิ ขนฺุรเก วตฺถุ เอกสฺตํ ฦวตฺถุ ฯ

ตสฺสทฺททานิ

[๕๔] สารทิกเก วิกาเลปี วสฺสิ มฺมุเล ปิฏฺฐเจหิ จ ๑
 กสาเวหิ ปณฺณํ ผลํ ชตฺตุ โลณํ จ ฉกฺกณํ ๒
 จุณฺณํ จาลินี มํสญจ อญฺชนํ อุปปีสนํ ๓
 อญฺชนี อฺจุจาวาปรุตฺตา ๔ สลากา สลาโกชนี ๕
 ถวิกํ วทฺธกํ ๖ สฺตฺตํ มุทฺธนิเตลนตฺถ จ ๗
 นตฺถกรณิ ฐุมญจ เนตฺตญจาปีชนตฺถวิ ๘
 เศลปาเกสุ มชฺชญจ อตฺถิกขิตฺตํ อพฺภญฺชนํ
 ตุมพํ เสทํ สมภารญจ มหาภฺงฺโกทกํ ตถา ๙
 ทกโกฏฺฐํ ๑๐ โลหิตญจ วิสาณํ ปาทพฺภญฺชนํ
 มชฺชํ ๑๑ สฺตฺถํ กสาวญจ ศิลกฺกกพฺพิกํ ๑๒
 โจลํ สาสปฺกทฺทญจ ๑๓ ฐุมสฺกขริกาย จ
 วณฺเตลํ วิกาสายํ ๑๔ วิกญฺญจ ปฏิกฺกหํ
 กฺุณํ กโรนฺโต โลพิ จ ๑๕ ขาริ มุตฺตหริฏฺฐิ ๑๖
 คนฺธา ๑๗ วิเรจนญฺเจว อจฺฉากกฺกํ กญฺจกฺกํ

- #๑ โป. วสฺสิ มฺมุเลหิ ปิฏฺฐกํ ฯ ๒ ม. ย. ชตฺตุ โลณํ ฉกฺกณํ จ ฯ ๓ โป. อุปปีสนี ฯ
- #ม. อุปปีสนี ฯ ย. อุปปีสนํ ฯ ๔ โป. อญฺชนี จ อฺจุจาวา จ ฯ ย. อฺจุจปรุตฺตา ฯ
- #๕ ม. สลากจานี ฯ ๖ ม. ถวิกํ สพทฺธกํ ฯ ๗ โป. -นตฺถกํ ฯ ๘ ม. -จาปีชนา ถวิ ฯ
- #ย. จาปีชนํ ถวิ ฯ ๙ โป. -ปีจ ฯ ๑๐ โป. อฺท- ฯ ๑๑ ม. ย. ปชฺชํ ฯ
- #๑๒ โป. -กวลฺลิกํ ฯ ๑๓ โป. โกฏฺญจ ฯ ม. โกฏฺญญจ ฯ ๑๔ โป. วิกาสกํ ฯ
- #ม. ย. วิกาสิกํ ฯ ๑๕ โป. โลพิกํ ฯ ม. ย. โลพิญจ ฯ ๑๖ โป. -หริฏฺฐิ ฯ
- #ม. หริฏฺฐิ ฯ ๑๗ โป. คนฺธํ ฯ

ปฏิจฺฉาตฺถิ ปพฺภารา อารามี สตฺตฺเหน จ
 คุप्พี มุคฺคํ สุจิริณฺจ ๑ สามปภา ๒ ปฺนนาปเจ
 ปฺนนาณฺณณาสี ทพฺภิกฺเข ผลณฺจ ติลขาตฺถิ
 ปฺนเรทฺตํ กายทาโห นิพฺพณฺณณฺจ ภกฺนทฺถํ
 วตฺถิกมฺมณฺจ สุปฺปปี จ ๓ มนฺุสฺสมํสเมว จ
 หตฺถิอฺสฺสา สฺนโข จ อหิ สีหพฺยคฺชฺมทฺธิปิกํ
 อจฺนตฺรจฺจมํสณฺจ ปฏฺธิปาฏฺธิ จ ยาคุ จ
 ตฺรณฺณํ อณฺณตฺร คุप्พี สฺนฺิชาวสฺถาคฺร์ ๔
 กงฺกา โกฏฺธิสจฺจกฺถา อมฺพปาลี จ ติจฺจวิ ๕
 อฺทฺทิสฺส กตฺถํ สฺกิกฺขํ ปฺนเรว ๖ ปฏฺธิจฺธิปปี
 เมโฆ ยโส ๗ เมณฺฑาโก จ โครตฺถํ ปาถฺยเยน จ
 เกณฺณี อมฺโพ ชมฺพฺ โจจ- โมจมฺมฺมฺทฺทิกสฺสาถฺกํ ๘
 ฬารุสทฺทากปฏฺธิจฺ ๕ อาตฺมายํ นหาปิตฺ
 สวตฺถิยํ ผลํ พิชฺ กิสฺมี ๑๐จฺเนน จ กาลิกฺกาติ ๑๑ ๑

#๑ ม. ย. โสวิरणจ ๑ ๒ โป. สามํ ปกุกํ ๑ ๓ ม. วตฺถิกมฺมํ สุปฺปิยณฺจ ๑

#๔ โป. สฺนฺิชาวสฺสทฺทการณฺกา ๑ ม. -คารํ ๑ ๕ ม. ย. อมฺพปาลี จ ติจฺจวิ กงฺกา

#โกฏฺธิสจฺจกฺถา ๑ ๖ ม. ย. ปฺนเรว ๑ ๗ ย. ยโสโซ ๑ ๘ ย. -มฺมฺทฺทิกา - ๑

#๕ ย. ฬารุสทฺทา ๑ ๑๐ ย. กิสฺมี ๑ ๑๑ ม. กาลิกฺเกติ ๑ ย. กาลิกฺโกติ ๑

กฉนภษนุชกั

[๕๕] เตน สมเยน พุทโธ ภควา สาวตถึยั วฬรตึ เชตวเน
อนาถปึณทึกสฺส อารามะ ๑ เตน โข ปน สมเยน ตึสมตฺตา
ปาเชยฺยกา ภิกฺขุ สพฺเพ อารญญกา สพฺเพ ปึณทปาดิกา สพฺเพ
ปัสสูกฏิกา สพฺเพ เตจึวริกา สาวตถึ คจฺจนฺตา ภควนฺตึ ทสฺสนาย
อุปกฏฺจาย วสฺสูปนายิกาย นาสกขึสฺส สาวตถึยั วสฺสูปนายิกั
สมภวาเวตฺถึ อนตฺรามคฺเค สาเกเต วสฺสั อุปกจฺณึสฺส ๑ เต
อุกุกณฺจิตฺรฺปา วสฺสั วสึสฺส อาสนฺเน ว โน ภควา วฬรตึ อึโต
ณฺสฺส โยชนฺสฺส น จ มยั ลภาม ภควนฺตึ ทสฺสนายาติ ๑
อดโฆ เต ภิกฺขุ วสฺสั วุตฺตา เตมาสจฺจเยน กตาย ปวารณาย
เทเว วสฺสนฺเต อุทกสงฺคเห อุทกจิกฺขลฺเล โอกปฺณฺณเหหิ จึวเรหิ
กิลนฺตฺรฺปา เยน สาวตถึ เชตวนั อนาถปึณทึกสฺส อาราโม
เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมึสฺส อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตึ อภิวาเทตฺวา
เอกมฺนตฺถึ นึสึทึสฺส ๑ อาจึณฺณั โข ปเนตฺถึ พุทฺธานั ภควนฺตานั
อาคนฺตฺเกหิ ภิกฺขุหิ สทฺธิ ปฏึสมฺโหมทิตฺถึ ๑ อดโฆ ภควา เต ภิกฺขุ
เอตทโวจ กจฺจึ ภิกฺขเว ขมนึยั กจฺจึ ยاپนึยั กจฺจึ สมคฺคา
สมฺโหมทมานา อวิวทมานา ผาสุกั วสฺสั วสึตฺถ น จ ปึณทเกน
กิลมิตฺถาติ ๑ ขมนึยั ภควา ยاپนึยั ภควา สมคฺคา จ มยั
ภนฺเต สมฺโหมทมานา อวิวทมานา วสฺสั วสึมหา น จ ปึณทเกน

กิลมิมฺหา อิช มยฺ ฆนฺเต ตีสมตฺตา ปาเจยฺยกา ภิกฺขุ สาวคฺถี
อากจฺจนฺตา ฆกฺวณฺตี ทสฺสนาย อุปกฺกฺชาย วสฺสุปฺนายิกาย
นาสภฺจิมฺหา สาวคฺถียิ วสฺสุปฺนายิกิ สมฺภาเวคฺคิ อนฺตรามคฺเค สากเต
วสฺสึ อุปคจฺฉิมฺหา เต มยฺ ฆนฺเต อุคฺคณฺจิตฺรฺปา วสฺสึ วสิมฺหา
อาสนฺเน ว โน ฆควา วิหฺรติ อิตฺถ ฆสฺสุ โยชเนสฺสุ น จ มยฺ
ลภาม ฆกฺวณฺตี ทสฺสนายาติ อถโข มยฺ ฆนฺเต วสฺสึ วุตฺตา
เตมาสจฺเจเนน กตฺตาย ปวารณฺนาย เทเว วสฺสนฺเต อุทกสงฺกเห
อุทกจิกฺขุลฺเล โอกปฺณฺณเหฬิ จีวเรฬิ กิลนฺตฺรฺปา อทฺธานิ อากตฺตาติ ฯ

[๕๖] อถโข ฆควา เอตฺสฺมี นิทานเณ เอตฺสฺมี ปกรณเณ ฆมฺมี
กถิ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว วสฺสึ วุตฺตานิ
ภิกฺขุณิ กจฺฉินิ อตฺถริคฺคิ ฯ อตฺถตฺถกจฺฉินานิ โว ภิกฺขเว ปญฺจ
กปฺปิตฺสฺสนฺติ อนามนฺตจาโร อสมาทานจาโร กณฺโฆชนิ ยาวทตฺถจิวริ
โย จ ตตฺถ จีวรฺูปฺปาโท โส เนสิ ฆวิสฺสตีติ ฯ
อตฺถตฺถกจฺฉินานิ โว ภิกฺขเว อิมานิ ปญฺจ กปฺปิตฺสฺสนฺติ ฯ เอวญฺจ
ปน ภิกฺขเว กจฺฉินิ อตฺถริตฺตพฺพิ ฯ พยฺตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเลน
สงฺโฆ ฌาเปตฺตพฺพิ สฺุณฺณาคฺคฺ เม ฆนฺเต สงฺโฆ อิทํ สงฺฆสฺส
กจฺฉินทฺสฺสึ อุปฺปนฺนํ ฯ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺลลฺลํ สงฺโฆ อิมํ
กจฺฉินทฺสฺสึ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทเทยฺย กจฺฉินิ อตฺถริคฺคิ ฯ เอสา
ณตฺติ ฯ สฺุณฺณาคฺคฺ เม ฆนฺเต สงฺโฆ อิทํ สงฺฆสฺส กจฺฉินทฺสฺสึ
อุปฺปนฺนํ ฯ สงฺโฆ อิมํ กจฺฉินทฺสฺสึ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน เทติ

กจัน อตุถริตุ ๑ ยสสายสมโต ขมติ อิมสส กจันทุสสส
อิตฺตุนนามสส ภิกฺขุโน ทานํ กจัน อตุถริตุ โส ตฺตฺตฺส ยสส
นภขมติ โส ภาเสย ๑ ทินฺนํ อิทํ สงฺเขน กจันทุสส
อิตฺตุนนามสส ภิกฺขุโน กจัน อตุถริตุ ๑ ขมติ สงฺฆสส ตสฺมา
ตฺตฺตฺส ๑ เอวมตฺ ธารยามีติ ๑

เอวํ โข ภิกฺขเว อตุถตฺ ्हติ กจัน เอวํ อนตุถตฺ

[๕๗] กถญจ ภิกฺขเว อนตุถตฺ ्हติ กจัน ๑ น
อูลฺลิจิตฺตมตฺเตน อตุถตฺ ्हติ กจัน ๑ น โชวณมตฺเตน อตุถตฺ ्हติ
กจัน ๑ น จีวรวิจารณมตฺเตน อตุถตฺ ्हติ กจัน ๑ น
ฉนทณมตฺเตน อตุถตฺ ्हติ กจัน ๑ น พนฺธนมตฺเตน อตุถตฺ ्हติ
กจัน ๑ น โอวภูฏิกกรณมตฺเตน อตุถตฺ ्हติ กจัน ๑ น
กณฺทสกรณมตฺเตน อตุถตฺ ्हติ กจัน ๑ น ทฬฺหิภมฺมกรณมตฺเตน
อตุถตฺ ्हติ กจัน ๑ น อนฺวาทกรณมตฺเตน อตุถตฺ ्हติ
กจัน ๑ น ปริภณฺฑกรณมตฺเตน อตุถตฺ ्हติ กจัน ๑ น
โอวภูฏเยยฺยกรณมตฺเตน ๑ อตุถตฺ ्हติ กจัน ๑ น กมฺพลมทุทณมตฺเตน
อตุถตฺ ्हติ กจัน ๑ น นิมิตฺตกเตน อตุถตฺ ्हติ กจัน ๑
น ปริถากเตน อตุถตฺ ्हติ กจัน ๑ น กุกฺกเตน อตุถตฺ
्हติ กจัน ๑ น สนฺนธิกเตน อตุถตฺ ्हติ กจัน ๑
น นิสฺสคฺคิเยน อตุถตฺ ्हติ กจัน ๑ น อกปฺปกเตน อตุถตฺ ्हติ
#๑ สี. ย. โอวทุชฺเชยฺยกรณมตฺเตน ๑ ม. โอวทุชฺเชยฺยกรณมตฺเตน ๑

กจัน ๑ น อญฺญตฺร สงฺฆาภฺยิยา อตฺถตํ โหติ กจัน ๑ น
อญฺญตฺร อุตฺตราสงฺเคน อตฺถตํ โหติ กจัน ๑ น อญฺญตฺร
อนฺตราวาสเคน อตฺถตํ โหติ กจัน ๑ น อญฺญตฺร ปญฺจเคน วา
อติเรกปญฺจเคน วา ตทเหว สญฺฉินฺนเนน สมณฺหตฺถิกเตน อตฺถตํ
โหติ กจัน ๑ น ๑ อญฺญตฺร ปุคฺคตสฺส อตฺถารา อตฺถตํ โหติ
กจัน ๑ น สมฺมา เจว อตฺถตํ โหติ กจัน ๑ ตถฺยเจ นิสฺสํมฺภูโจ
อนฺนโมทติ เอวํปี อนตฺถตํ โหติ กจัน ๑ เอวํ โข ภิกฺขเว
อนตฺถตํ โหติ กจัน ๑

[๕๘] กถญฺจ ภิกฺขเว อตฺถตํ โหติ กจัน ๑ อหเตน อตฺถตํ
โหติ กจัน ๑ อหตกปฺเปน อตฺถตํ โหติ กจัน ๑ ปีโลติกาย
อตฺถตํ โหติ กจัน ๑ ปัสฺสูกุเลน อตฺถตํ โหติ กจัน ๑ ปาปณฺนิเคน
อตฺถตํ โหติ กจัน ๑ อนิมิตฺตกเตน อตฺถตํ โหติ กจัน ๑
อปริกถากเตน อตฺถตํ โหติ กจัน ๑ อกุกุกเตน อตฺถตํ โหติ
กจัน ๑ อสนฺนุชฺชิกเตน อตฺถตํ โหติ กจัน ๑ อนิสฺสคฺคิเยน อตฺถตํ
โหติ กจัน ๑ กปฺปกเตน อตฺถตํ โหติ กจัน ๑ สงฺฆาภฺยิยา
อตฺถตํ โหติ กจัน ๑ อุตฺตราสงฺเคน อตฺถตํ โหติ กจัน ๑
อนฺตราวาสเคน อตฺถตํ โหติ กจัน ๑ ปญฺจเคน วา อติเรกปญฺจเคน
วา ตทเหว สญฺฉินฺนเนน สมณฺหตฺถิกเตน อตฺถตํ โหติ กจัน ๑
ปุคฺคตสฺส อตฺถารา อตฺถตํ โหติ กจัน ๑ สมฺมา เจว อตฺถตํ
โหติ กจัน ๑ ตถฺยเจ สีมฺภูโจ อนฺนโมทติ เอวํปี อตฺถตํ
#๑ ม. ย. นสทฺโท นตฺถิ ๑

โหติ กจัน ๑ เอว โข ภิกขเว อตฺถตํ โหติ กจัน ๑

[๕๕] กถญจ ภิกขเว อุพฺภตํ โหติ กจัน ๑ อฏฺฐิมา ภิกขเว
มาติกา กจันสฺส อุพฺภาราย ปกฺกมณฺณติกา นิฏฺฐานนฺติกา
สนฺนิฏฺฐานนฺติกา นาสนฺติกา สวณฺติกา อาสวญฺเจติกา
สีมาติกฺกนฺติกา สหุพฺภาราทิ ๑

[๑๐๐] ภิกขุ อตฺถตกฺจโน กตจิวโร อาทาย ปกฺกมติ น
ปจฺเจสฺสนฺติ ๑ ตสฺส ภิกขุโน ปกฺกมณฺณติโก กจันฺนุทฺธาโร ๑
ภิกขุ อตฺถตกฺจโน จิวโร อาทาย ปกฺกมติ ๑ ตสฺส พหิสีมกตสฺส
เอว โหติ อิเชวิมฺ จิวโร การสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ ๑ โส ตํ
จิวโร การติ ๑ ตสฺส ภิกขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กจันฺนุทฺธาโร ๑
ภิกขุ อตฺถตกฺจโน จิวโร อาทาย ปกฺกมติ ๑ ตสฺส พหิสีมกตสฺส
เอว โหติ เนวิมฺ จิวโร การสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ ๑ ตสฺส
ภิกขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กจันฺนุทฺธาโร ๑ ภิกขุ อตฺถตกฺจโน จิวโร
อาทาย ปกฺกมติ ๑ ตสฺส พหิสีมกตสฺส เอว โหติ อิเชวิมฺ
จิวโร การสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ ๑ โส ตํ จิวโร การติ ๑ ตสฺส
ตํ จิวโร กยิรมาณํ นสฺสติ ๑ ตสฺส ภิกขุโน นาสนฺติโก
กจันฺนุทฺธาโร ๑ ภิกขุ อตฺถตกฺจโน จิวโร อาทาย ปกฺกมติ
ปจฺเจสฺสนฺติ ๑ โส พหิสีมกโต ตํ จิวโร การติ ๑ โส กตจิวโร
สุณฺณาติ อุพฺภตํ กิร ตสฺมี อาวาเส กจันฺนติ ๑ ตสฺส ภิกขุโน
สวณฺติโก กจันฺนุทฺธาโร ๑ ภิกขุ อตฺถตกฺจโน จิวโร อาทาย ปกฺกมติ

ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ โส พหิสัมคโต ตํ จีวรํ การติ ฯ โส กตจิวโร
ปจฺเจสฺสํ ปจฺเจสฺสนฺติ พหิทฺธา กจฺินฺนุทฺธาโร วิดีนาเมติ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน สีมฺติกฺกนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺถกจฺินฺนุ จีวรํ
อาทาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ โส พหิสัมคโต ตํ จีวรํ
การติ ฯ โส กตจิวโร ปจฺเจสฺสํ ปจฺเจสฺสนฺติ สมฺภุณฺณาติ
กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สห ภิกฺขุหิ กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ

อาทายสฺตตฺถกํ นิฏฺฐิตํ ปจฺมํ ฯ

[๑๐๑] ภิกฺขุ อตฺถตฺถกจฺินฺนุ กตจิวโร สมฺอาทาย ปกฺกมฺติ น
ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน ปกฺกมฺนฺนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ
ภิกฺขุ อตฺถตฺถกจฺินฺนุ จีวรํ สมฺอาทาย ปกฺกมฺติ ฯ ตสฺส พหิสัมคตสฺส
เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ การสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ โส ตํ
จีวรํ การติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ
ภิกฺขุ อตฺถตฺถกจฺินฺนุ จีวรํ สมฺอาทาย ปกฺกมฺติ ฯ ตสฺส พหิสัมคตสฺส
เอวํ โหติ เนวิมํ จีวรํ การสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺถกจฺินฺนุ
จีวรํ สมฺอาทาย ปกฺกมฺติ ฯ ตสฺส พหิสัมคตสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ
จีวรํ การสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การติ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน ตํ จีวรํ กยิรฺมานํ นสฺสติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนฺนฺติโก
กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺถกจฺินฺนุ จีวรํ สมฺอาทาย ปกฺกมฺติ
ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ โส พหิสัมคโต ตํ จีวรํ การติ ฯ โส กตจิวโร

สุณาทิ อุพฺภตฺติ กิร ตสฺมี อาวาเส กฉินฺนติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน
สวณฺนติโก กฉินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตถกฉิโน จีวรํ สมาทาย
ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺสฺสนฺติ ฯ โส พหิสํมคโต ตํ จีวรํ การติ ฯ
โส กตจิวโร ปจฺเจตฺสํ ปจฺเจตฺสฺสนฺติ พหิทฺธา กฉินฺนุทฺธารํ
วีดินาเมติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สีมฺมาติกฺกนฺติโก กฉินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ
อตฺถตถกฉิโน จีวรํ สมาทาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺสฺสนฺติ ฯ โส
พหิสํมคโต ตํ จีวรํ การติ ฯ โส กตจิวโร ปจฺเจตฺสํ ปจฺเจตฺสฺสนฺติ
สมภฺภูณาทิ กฉินฺนุทฺธารํ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สห ภิกฺขุหิ กฉินฺนุทฺธาโร ฯ

สมาทายสฺตตํ นิกฺกจิตฺ ทุติยํ ฯ

[๑๐๒] ภิกฺขุ อตฺถตถกฉิโน วิปฺปกตจิวโร อาทาย ปกฺกมฺติ ฯ
ตสฺส พหิสํมคตสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ การสฺสํ น
ปจฺเจตฺสฺสนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นิกฺกจฺฉานนฺติโก
กฉินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตถกฉิโน วิปฺปกตจิวโร อาทาย
ปกฺกมฺติ ฯ ตสฺส พหิสํมคตสฺส เอวํ โหติ เนวิมํ จีวรํ การสฺสํ
น ปจฺเจตฺสฺสนฺติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิกฺกจฺฉานนฺติโก กฉินฺนุทฺธาโร ฯ
ภิกฺขุ อตฺถตถกฉิโน วิปฺปกตจิวโร อาทาย ปกฺกมฺติ ฯ ตสฺส
พหิสํมคตสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ การสฺสํ น ปจฺเจตฺสฺสนฺติ ฯ
โส ตํ จีวรํ การติ ฯ ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรฺมานํ นสฺสติ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน นาสนฺนติโก กฉินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตถกฉิโน
วิปฺปกตจิวโร อาทาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺสฺสนฺติ ฯ โส พหิสํมคโต ตํ

จิวโร การเรติ ฯ โส กตจิวโร สฺฆาติ อพฺภตฺติ กิร ตสฺมี
อวาเส กจินฺนติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สวณฺนติโก กจินฺนุทฺธาโร ฯ
ภิกฺขุ อตฺถตทกฺคิโน วิปฺปกตจิวโร อาทาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺสฺสนฺติ ฯ
โส พหิสํมคโต ตํ จิวโร การเรติ ฯ โส กตจิวโร ปจฺเจตฺสฺ
ปจฺเจตฺสฺสนฺติ พหิทฺฐา ๑ กจินฺนุทฺธารํ วิตฺตินาเมติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน
สีมาติกฺกนฺติโก กจินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตทกฺคิโน วิปฺปกตจิวโร
อาทาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺสฺสนฺติ ฯ โส พหิสํมคโต ตํ จิวโร
การเรติ ฯ โส กตจิวโร ปจฺเจตฺสฺ ปจฺเจตฺสฺสนฺติ สมฺภุณฺณาติ
กจินฺนุทฺธารํ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สห ภิกฺขุหิ กจินฺนุทฺธาโร ฯ

อาทายฉกํ นิฏฺฐิตํ ตตฺถิ ฯ

[๑๐๓] ภิกฺขุ อตฺถตทกฺคิโน วิปฺปกตจิวโร สฺมาทาย ปกฺกมฺติ ฯ
ตสฺส พหิสํมคตสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จิวโร การเรตฺสํ น
ปจฺเจตฺสฺสนฺติ ฯ โส ตํ จิวโร การเรติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก
กจินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตทกฺคิโน วิปฺปกตจิวโร สฺมาทาย
ปกฺกมฺติ ฯ ตสฺส พหิสํมคตสฺส เอวํ โหติ เนวิมํ จิวโร การเรตฺสํ
น ปจฺเจตฺสฺสนฺติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กจินฺนุทฺธาโร ฯ
ภิกฺขุ อตฺถตทกฺคิโน วิปฺปกตจิวโร สฺมาทาย ปกฺกมฺติ ฯ ตสฺส
พหิสํมคตสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จิวโร การเรตฺสํ น ปจฺเจตฺสฺสนฺติ ฯ
โส ตํ จิวโร การเรติ ฯ ตสฺส ตํ จิวโร กยิรฺมานํ นสฺสติ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน นาสนฺนติโก กจินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตทกฺคิโน วิปฺปกตจิวโร
#๑ ไป. พหิสํมาย ฯ

[๑๐๕] ภิกฺขุ อตฺถตถกจิโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมตี น
ปจฺเจตฺตฺสนฺตี ฯ ตสฺส พหิสํมคตสฺส เอวํ โหตี อีเชวิมํ จีวรํ
การตฺตฺสนฺตี ฯ โส ตํ จีวรํ การตฺตี ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นินฺฎจฺานนฺตีโก
กจิณฺุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตถกจิโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมตี น
ปจฺเจตฺตฺสนฺตี ฯ ตสฺส พหิสํมคตสฺส เอวํ โหตี เนวิมํ จีวรํ
การตฺตฺสนฺตี ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สนนินฺฎจฺานนฺตีโก กจิณฺุทฺธาโร ฯ
ภิกฺขุ อตฺถตถกจิโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมตี น ปจฺเจตฺตฺสนฺตี ฯ
ตสฺส พหิสํมคตสฺส เอวํ โหตี อีเชวิมํ จีวรํ การตฺตฺสนฺตี ฯ โส
ตํ จีวรํ การตฺตี ฯ ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรฺมานํ นสฺสตี ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน นาสนฺนฺตีโก กจิณฺุทฺธาโร ฯ

[๑๐๖] ภิกฺขุ อตฺถตถกจิโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมตี อนธิญฺุจิตฺเตน
เนวสฺส โหตี ปจฺเจตฺตฺสนฺตี น ปนสฺส โหตี น ปจฺเจตฺตฺสนฺตี ฯ
ตสฺส พหิสํมคตสฺส เอวํ โหตี อีเชวิมํ จีวรํ การตฺตฺสนฺตี น
ปจฺเจตฺตฺสนฺตี ฯ โส ตํ จีวรํ การตฺตี ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นินฺฎจฺานนฺตีโก
กจิณฺุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตถกจิโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมตี
อนธิญฺุจิตฺเตน เนวสฺส โหตี ปจฺเจตฺตฺสนฺตี น ปนสฺส โหตี
น ปจฺเจตฺตฺสนฺตี ฯ ตสฺส พหิสํมคตสฺส เอวํ โหตี เนวิมํ จีวรํ
การตฺตฺสนฺตี น ปจฺเจตฺตฺสนฺตี ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สนนินฺฎจฺานนฺตีโก
กจิณฺุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตถกจิโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมตี
อนธิญฺุจิตฺเตน เนวสฺส โหตี ปจฺเจตฺตฺสนฺตี น ปนสฺส โหตี

น ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ฯ ตสฺส พหิสฺสํคตสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ
จิวริํ การเสตุํ น ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ฯ โส ตํ จิวริํ การติ ฯ ตสฺส
ตํ จิวริํ กยิรฺมานํ นสฺสติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนฺนติโก กจฺฉินฺนุทฺธาโร ฯ
[๑๐๗] ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจิโน จิวริํ อาทาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ฯ
ตสฺส พหิสฺสํคตสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จิวริํ การเสตุํ
น ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ฯ โส ตํ จิวริํ การติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก
กจฺฉินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจิโน จิวริํ อาทาย ปกฺกมฺติ
ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ฯ ตสฺส พหิสฺสํคตสฺส เอวํ โหติ เนวิมํ จิวริํ
การเสตุํ น ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนนิฏฺฐานนฺติโก
กจฺฉินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจิโน จิวริํ อาทาย ปกฺกมฺติ
ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ฯ ตสฺส พหิสฺสํคตสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จิวริํ
การเสตุํ น ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ฯ โส ตํ จิวริํ การติ ฯ ตสฺส ตํ
จิวริํ กยิรฺมานํ นสฺสติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนฺนติโก กจฺฉินฺนุทฺธาโร ฯ
ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจิโน จิวริํ อาทาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ฯ
โส พหิสฺสํคโต ตํ จิวริํ การติ ฯ โส กตจิวโร สุณฺณติ
อุพฺพกตํ กิรํ ตสฺมี อาวาเส กจฺฉินฺนุติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สวณฺนติโก
กจฺฉินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจิโน จิวริํ อาทาย ปกฺกมฺติ
ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ฯ โส พหิสฺสํคโต ตํ จิวริํ การติ ฯ โส กตจิวโร
ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ปจฺเจตฺตฺสนฺติ พหิทฺฐา กจฺฉินฺนุทฺธารํ วิตฺตินาเมติ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน สีมฺมาตฺติกกนฺติโก กจฺฉินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจิโน จิวริํ

อาทาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ โส พหิสํมคฺโต ตํ จีวรํ
การฺติ ฯ โส กตฺจีวโร ปจฺเจสฺสํ ปจฺเจสฺสนฺติ สมฺภุณฺณาติ
กจฺฉินฺทุทฺธาโร ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สห ภิกฺขุหิ กจฺฉินฺทุทฺธาโร ฯ

[๑๐๘] ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจฺฉิโน จีวรํ สมาทาย ปกฺกมฺติ ฯ (อาทาย-
วารสฺทิสํ เอวํ วิตุถาเรตพฺพํ ฯ) ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจฺฉิโน วิปฺปกตฺจีวรํ
อาทาย ปกฺกมฺติ ฯ ตสฺส พหิสํมคตฺสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ
จีวรํ การฺสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การฺติ ฯ
ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กจฺฉินฺทุทฺธาโร ฯ (สมาทายวารสฺทิสํ
เอวํ วิตุถาเรตพฺพํ ฯ)

[๑๐๙] ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจฺฉิโน วิปฺปกตฺจีวรํ สมาทาย ปกฺกมฺติ ฯ
ตสฺส พหิสํมคตฺสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ การฺสฺสํ น
ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การฺติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก
กจฺฉินฺทุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจฺฉิโน วิปฺปกตฺจีวรํ สมาทาย ปกฺกมฺติ ฯ
ตสฺส พหิสํมคตฺสฺส เอวํ โหติ เนวิมํ จีวรํ การฺสฺสํ น
ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สนนฺนิฏฺฐานนฺติโก กจฺฉินฺทุทฺธาโร ฯ
ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจฺฉิโน วิปฺปกตฺจีวรํ สมาทาย ปกฺกมฺติ ฯ ตสฺส
พหิสํมคตฺสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ การฺสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ
โส ตํ จีวรํ การฺติ ฯ ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรฺมานํ นสฺสตี ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน นาสนฺนฺติโก กจฺฉินฺทุทฺธาโร ฯ

[๑๑๐] ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจฺฉิโน วิปฺปกตฺจีวรํ สมาทาย ปกฺกมฺติ

น ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ฯ ตสฺส พหิสํมคตฺสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ
การสฺสนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การเตติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฏจฺานนฺติโก
กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจฺิโน วิปฺปกตฺตจฺิวรํ สฺมาทาย ปกฺกมฺติ
น ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ฯ ตสฺส พหิสํมคตฺสฺส เอวํ โหติ เนวิมํ จีวรํ
การสฺสนฺติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สฺนฺนิฏฺฏจฺานนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ
ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจฺิโน วิปฺปกตฺตจฺิวรํ สฺมาทาย ปกฺกมฺติ น ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ฯ
ตสฺส พหิสํมคตฺสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ การสฺสนฺติ ฯ
โส ตํ จีวรํ การเตติ ฯ ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรฺมานํ นสฺสตี ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน นาสนฺนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ

[๑๑๑] ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจฺิโน วิปฺปกตฺตจฺิวรํ สฺมาทาย ปกฺกมฺติ
อนธิฏฺฏจฺิตฺเตน เนวสฺส โหติ ปจฺเจตฺตฺสนฺติ น ปนสฺส โหติ
น ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ฯ ตสฺส พหิสํมคตฺสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ
การสฺสํ น ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การเตติ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน นิฏฺฏจฺานนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจฺิโน วิปฺปกตฺตจฺิวรํ
สฺมาทาย ปกฺกมฺติ อนธิฏฺฏจฺิตฺเตน เนวสฺส โหติ ปจฺเจตฺตฺสนฺติ
น ปนสฺส โหติ น ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ฯ ตสฺส พหิสํมคตฺสฺส เอวํ
โหติ เนวิมํ จีวรํ การสฺสํ น ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน
สฺนฺนิฏฺฏจฺานนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจฺิโน วิปฺปกตฺตจฺิวรํ
สฺมาทาย ปกฺกมฺติ อนธิฏฺฏจฺิตฺเตน เนวสฺส โหติ ปจฺเจตฺตฺสนฺติ
น ปนสฺส โหติ น ปจฺเจตฺตฺสนฺติ ฯ ตสฺส พหิสํมคตฺสฺส เอวํ

โหติ อีหวิมฺ จีวรํ การสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ
การติ ฯ ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรฺมานํ นสฺสติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน
นาสนนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ

[๑๑๒] ภิกฺขุ อตฺถตฺถกจฺิโน วิปฺปกตฺตจีวรํ สฺมาทาย ปกฺกมฺติ
ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ ตสฺส พหิสฺมคตฺสฺส เอวํ โหติ อีหวิมฺ จีวรํ
การสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การติ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน นินฺนุจฺานนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺถกจฺิโน
วิปฺปกตฺตจีวรํ สฺมาทาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ ตสฺส พหิสฺมคตฺสฺส
เอวํ โหติ เนวิมฺ จีวรํ การสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน สนฺนินฺนุจฺานนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺถกจฺิโน
วิปฺปกตฺตจีวรํ สฺมาทาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ ตสฺส พหิสฺมคตฺสฺส
เอวํ โหติ อีหวิมฺ จีวรํ การสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ
โส ตํ จีวรํ การติ ฯ ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรฺมานํ นสฺสติ ฯ
ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺถกจฺิโน
วิปฺปกตฺตจีวรํ สฺมาทาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ โส พหิสฺมคโต
ตํ จีวรํ การติ ฯ โส กตฺตจีวโร สฺขฺมาติ อูพฺภตํ กิรฺ ตสฺมึ
อาวาเส กจฺินฺนฺติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สวณนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ
ภิกฺขุ อตฺถตฺถกจฺิโน วิปฺปกตฺตจีวรํ สฺมาทาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ
โส พหิสฺมคโต ตํ จีวรํ การติ ฯ โส กตฺตจีวโร ปจฺเจสฺสํ
ปจฺเจสฺสนฺติ พหิทฺธา กจฺินฺนุทฺธารํ วิตฺตินาเมติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน

สีมาติกุกนฺติโก กจฺนุทฺธาโร ฯ กิจฺจ อตฺตตกจฺโน วิปฺปกตจิวฺร
สมาทาย ปกฺกมตฺติ ปจฺเจตฺตสนฺติ ฯ โส พหิสีมคโต ตํ จิวฺร
การตฺติ ฯ โส กตจิวฺโร ปจฺเจตฺตํ ปจฺเจตฺตสนฺติ สมภฺจนาติ
กจฺนุทฺธาโร ฯ ตสฺส กิจฺจโน สห กิจฺจุนฺหิ กจฺนุทฺธาโร ฯ

อาทายภานวารี นิจฺจิตํ ฯ

[๑๑๓] กิจฺจ อตฺตตกจฺโน จิวฺรสาทย ปกฺกมตฺติ ฯ โส พหิสีมคโต
ตํ จิวฺรํ ปยฺรูปาสติ อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ ฯ
ตสฺส เอวํ โหติ อิจฺฉิมํ จิวฺรํ การตฺตํ น ปจฺเจตฺตสนฺติ ฯ
โส ตํ จิวฺรํ การตฺติ ฯ ตสฺส กิจฺจโน นิจฺจานนฺติโก กจฺนุทฺธาโร ฯ
กิจฺจ อตฺตตกจฺโน จิวฺรสาทย ปกฺกมตฺติ ฯ โส พหิสีมคโต ตํ
จิวฺรํ ปยฺรูปาสติ อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ ฯ ตสฺส
เอวํ โหติ เนวิมํ จิวฺรํ การตฺตํ น ปจฺเจตฺตสนฺติ ฯ ตสฺส
กิจฺจโน สนฺนิจฺจานนฺติโก กจฺนุทฺธาโร ฯ กิจฺจ อตฺตตกจฺโน
จิวฺรสาทย ปกฺกมตฺติ ฯ โส พหิสีมคโต ตํ จิวฺรํ ปยฺรูปาสติ
อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ อิจฺฉิมํ
จิวฺรํ การตฺตํ น ปจฺเจตฺตสนฺติ ฯ โส ตํ จิวฺรํ การตฺติ ฯ
ตสฺส ตํ จิวฺรํ กยฺริมานํ นสฺสติ ฯ ตสฺส กิจฺจโน นาสนฺนติโก
กจฺนุทฺธาโร ฯ กิจฺจ อตฺตตกจฺโน จิวฺรสาทย ปกฺกมตฺติ ฯ ตสฺส
พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ อิจฺฉิมํ จิวฺรํ ปยฺรูปาสิตํ น
ปจฺเจตฺตสนฺติ ฯ โส ตํ จิวฺรํ ปยฺรูปาสติ ฯ ตสฺส สจ จิวฺรสา

อุปัจฉิขฺชติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน อาสววจฺเจติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ

[๑๑๔] ภิกฺขุ อตฺถตถกจฺิโน จีวรํสาช ปกฺกมตฺติ น ปจฺเจตฺสฺสนฺติ ฯ
โส พหิสฺมคโต ตํ จีวรํ ปยฺรูปาสติ อนาสาช ลภติ
อาสาช น ลภติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ การฺเสตฺสฺสนฺติ ฯ
โส ตํ จีวรํ การฺเตติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นินฺนุจฺฉานนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ
ภิกฺขุ อตฺถตถกจฺิโน จีวรํสาช ปกฺกมตฺติ น ปจฺเจตฺสฺสนฺติ ฯ โส
พหิสฺมคโต ตํ จีวรํ ปยฺรูปาสติ อนาสาช ลภติ อาสาช น
ลภติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ เนวิมํ จีวรํ การฺเสตฺสฺสนฺติ ๑ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน สนนินฺนุจฺฉานนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตถกจฺิโน
จีวรํสาช ปกฺกมตฺติ น ปจฺเจตฺสฺสนฺติ ฯ โส พหิสฺมคโต ตํ
จีวรํ ปยฺรูปาสติ อนาสาช ลภติ อาสาช น ลภติ ฯ ตสฺส
เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ การฺเสตฺสฺสนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การฺเตติ ฯ
ตสฺส ตํ จีวรํ กยฺริมํ น สฺสฺสตี ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก
กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตถกจฺิโน จีวรํสาช ปกฺกมตฺติ น
ปจฺเจตฺสฺสนฺติ ฯ ตสฺส พหิสฺมคตสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ
ปยฺรูปาสิตฺสฺสนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ ปยฺรูปาสติ ฯ ตสฺส สาจีวรํสา
อุปัจฉิขฺชติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน อาสววจฺเจติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ

[๑๑๕] ภิกฺขุ อตฺถตถกจฺิโน จีวรํสาช ปกฺกมตฺติ อนนฺธิจฺฉิตฺเตน
เนวสฺส โหติ ปจฺเจตฺสฺสนฺติ น ปนสฺส โหติ น ปจฺเจตฺสฺสนฺติ ฯ
โส พหิสฺมคโต ตํ จีวรํ ปยฺรูปาสติ อนาสาช ลภติ อาสาช
#๑ ไป. ม. การฺเสตฺสฺสนฺติ น ปจฺเจตฺสฺสนฺติ ฯ

น ลภติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ อิเชวิมํ จีวรํ การะสฺสํ น
ปจฺเจตฺตฺตฺตํ ฯ โส ตํ จีวรํ การะติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน ๕
นินฺนุจฺจํ กจฺจํ กจฺจํ กจฺจํ กจฺจํ กจฺจํ กจฺจํ กจฺจํ กจฺจํ กจฺจํ
อนนฺนุจฺจํ นนฺนุจฺจํ โหติ ปจฺเจตฺตฺตํ น ปนฺนุจฺจํ โหติ
น ปจฺเจตฺตฺตํ ฯ โส พหิสํมคฺโค ตํ จีวรํ ปยิรฺรปาสติ อนาสาย
ลภติ อาสาย น ลภติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ เนวิมํ จีวรํ การะสฺสํ
น ปจฺเจตฺตฺตํ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สนนฺนุจฺจํ กจฺจํ กจฺจํ กจฺจํ กจฺจํ
ภิกฺขุ อตฺตคฺคจฺจํ จีวรํ ปกฺกมฺติ อนนฺนุจฺจํ นนฺนุจฺจํ
โหติ ปจฺเจตฺตฺตํ น ปนฺนุจฺจํ โหติ น ปจฺเจตฺตฺตํ ฯ โส
พหิสํมคฺโค ตํ จีวรํ ปยิรฺรปาสติ อนาสาย ลภติ อาสาย
น ลภติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ อิเชวิมํ จีวรํ การะสฺสํ น
ปจฺเจตฺตฺตํ ฯ โส ตํ จีวรํ การะติ ฯ ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรฺรมา
นสฺสํ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺนุจฺจํ กจฺจํ กจฺจํ กจฺจํ กจฺจํ
อตฺตคฺคจฺจํ จีวรํ ปกฺกมฺติ อนนฺนุจฺจํ นนฺนุจฺจํ โหติ
ปจฺเจตฺตฺตํ น ปนฺนุจฺจํ โหติ น ปจฺเจตฺตฺตํ ฯ ตสฺส พหิสํมคฺค
เอวํ โหติ อิเชวิมํ จีวรํ ปยิรฺรปาสติ น ปจฺเจตฺตฺตํ ฯ
โส ตํ จีวรํ ปยิรฺรปาสติ ฯ ตสฺส สจฺจํ จีวรํ
อฺปจฺจํ ๕ ตสฺส ภิกฺขุโน อาสวจฺจํ กจฺจํ กจฺจํ กจฺจํ กจฺจํ

อนาสาทอพสํกํ นินฺนุจฺจํ ฯ

[๑๑๖] ภิกฺขุ อตฺตคฺคจฺจํ จีวรํ ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺตฺตํ ฯ

โส พหิสัมคโต ตํ จีวรํ ปยฺรฺปาสติ อาสาย ลภติ อนาสาย
น ลภติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ อิเชวิมํ จีวรํ การุสฺสํ น
ปจฺเจตฺตุนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การุติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน
นินฺฎจฺานนฺติโก กจินฺทุชาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺตตคฺจโน จีวรํปาย ปกฺกมฺติ
ปจฺเจตฺตุนฺติ ฯ โส พหิสัมคโต ตํ จีวรํ ปยฺรฺปาสติ อาสาย
ลภติ อนาสาย น ลภติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ เนวิมํ จีวรํ
การุสฺสํ น ปจฺเจตฺตุนฺติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สนนินฺฎจฺานนฺติโก
กจินฺทุชาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺตตคฺจโน จีวรํปาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺตุนฺติ ฯ
โส พหิสัมคโต ตํ จีวรํ ปยฺรฺปาสติ อาสาย ลภติ
อนาสาย น ลภติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ อิเชวิมํ จีวรํ การุสฺสํ
น ปจฺเจตฺตุนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การุติ ฯ ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรฺมานํ
นสฺสติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนฺนินฺฎจฺานนฺติโก กจินฺทุชาโร ฯ ภิกฺขุ
อตฺตตคฺจโน จีวรํปาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺตุนฺติ ฯ ตสฺส พหิสัมคตสฺส
เอวํ โหติ อิเชวิมํ จีวรํ ปยฺรฺปาสติ น ปจฺเจตฺตุนฺติ ฯ
โส ตํ จีวรํ ปยฺรฺปาสติ ฯ ตสฺส สจฺ จีวรํ
อุปจฺฉิขฺชติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน อาสวํจฺเณทิกโก กจินฺทุชาโร ฯ

[๑๑๗] ภิกฺขุ อตฺตตคฺจโน จีวรํปาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺตุนฺติ ฯ
โส พหิสัมคโต สฺฐณฺติ อุพฺภตํ กิรํ ตสฺมี อวเวเส กจินฺนฺติ ฯ
ตสฺส เอวํ โหติ ยโต ตสฺมี อวเวเส อุพฺภตํ กจินฺนํ อิเชวิมํ
จีวรํ ปยฺรฺปาสติสฺสุนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ ปยฺรฺปาสติ อาสาย

ลภติ อนาคตาย น ลภติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ
การสฺสํ น ปจฺเจตฺตสนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การสฺสํ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน นินฺนุจฺจานนฺติโก กจฺฉินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺตตคฺคิโน จีวรสาขาย
ปฏกมฺติ ปจฺเจตฺตสนฺติ ฯ โส พหิสํมคโต สฺฆาติ อุพฺภตํ กิร
ตสฺมี อาวาเส กจฺฉินฺนุติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ ยโต ตสฺมี
อาวาเส อุพฺภตํ กจฺฉินํ อีเชวิมํ จีวรํ ปยิรฺุปาสิตฺตสนฺติ ฯ โส
ตํ จีวรํ ปยิรฺุปาสิติ อาย ลภติ อนาคตาย น ลภติ ฯ
ตสฺส เอวํ โหติ เนวิมํ จีวรํ การสฺสํ น ปจฺเจตฺตสนฺติ ฯ
ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนินฺนุจฺจานนฺติโก กจฺฉินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺตตคฺคิโน
จีวรสาขาย ปฏกมฺติ ปจฺเจตฺตสนฺติ ฯ โส พหิสํมคโต สฺฆาติ
อุพฺภตํ กิร ตสฺมี อาวาเส กจฺฉินฺนุติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ ยโต
ตสฺมี อาวาเส อุพฺภตํ กจฺฉินํ อีเชวิมํ จีวรํ ปยิรฺุปาสิตฺตสนฺติ ฯ
โส ตํ จีวรํ ปยิรฺุปาสิติ อาย ลภติ อนาคตาย น ลภติ ฯ
ตสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ การสฺสํ น ปจฺเจตฺตสนฺติ ฯ
โส ตํ จีวรํ การสฺสํ ตํ จีวรํ กยิรฺุมาณํ นสฺสติ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน นาสนฺนุติโก กจฺฉินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺตตคฺคิโน จีวรสาขาย
ปฏกมฺติ ปจฺเจตฺตสนฺติ ฯ โส พหิสํมคโต สฺฆาติ อุพฺภตํ กิร
ตสฺมี อาวาเส กจฺฉินฺนุติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ ยโต ตสฺมี อาวาเส
อุพฺภตํ กจฺฉินํ อีเชวิมํ จีวรํ ปยิรฺุปาสิตฺตสนฺติ น ปจฺเจตฺตสนฺติ ฯ
โส ตํ จีวรํ ปยิรฺุปาสิติ ฯ ตสฺส สจฺ จีวรสา อุปจฺฉินฺนุชฺชติ ฯ

ตสฺส ภิกฺขุโน อาสาวจฺเจทิกโก กจฺฉินฺทุทฺธาโร ฯ

[๑๑๘] ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจฺฉิโน จีวรํสาช ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺตสฺสนฺติ ฯ
โส พหิสํมคฺโค ตํ จีวรํสํ ปยิรฺุปาสฺติ อาสาช ลภฺติ อนาสาช น
ลภฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การฺติ ฯ โส กตจฺจิวิโร สฺสณฺนาติ อฺพฺภตํ
กิร ตสฺมี อวเวส กจฺฉินฺนฺติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สวณฺนฺติโก กจฺฉินฺทุทฺธาโร ฯ
ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจฺฉิโน จีวรํสาช ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺตสฺสนฺติ ฯ
ตสฺส พหิสํมคฺตสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํสํ ปยิรฺุปาสฺติ
น ปจฺเจตฺตสฺสนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํสํ ปยิรฺุปาสฺติ ฯ ตสฺส สจฺจิวรํสา
อฺพฺจฺฉิขฺชฺติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน อาสาวจฺเจทิกโก กจฺฉินฺทุทฺธาโร ฯ
ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจฺฉิโน จีวรํสาช ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺตสฺสนฺติ ฯ โส
พหิสํมคฺโค ตํ จีวรํสํ ปยิรฺุปาสฺติ อาสาช ลภฺติ อนาสาช น
ลภฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การฺติ ฯ โส กตจฺจิวิโร ปจฺเจตฺตํ
ปจฺเจตฺตสฺสนฺติ พหิทฺฐา กจฺฉินฺทุทฺธาโร วิดีนํเมติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน
สีมํติกฺกนฺติโก กจฺฉินฺทุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจฺฉิโน จีวรํสาช
ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺตสฺสนฺติ ฯ โส พหิสํมคฺโค ตํ จีวรํสํ ปยิรฺุปาสฺติ
อาสาช ลภฺติ อนาสาช น ลภฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การฺติ ฯ โส
กตจฺจิวิโร ปจฺเจตฺตํ ปจฺเจตฺตสฺสนฺติ สมนฺนํณฺนาติ กจฺฉินฺทุทฺธาโร ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน สห ภิกฺขุหิ กจฺฉินฺทุทฺธาโร ฯ

อาสาโทพสํกํ นิฏฺฐจฺติ ฯ

[๑๑๙] ภิกฺขุ อตฺถตฺตกจฺฉิโน เกณจฺเทว กรณฺเณน ปกฺกมฺติ ฯ

ตสฺส พหิสัมมคตสฺส จีวรสา อุปฺปชฺชติ ฯ โส ตํ จีวรํ
ปยฺรูปาสติ อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ
อิเชวิมํ จีวรํ การเสตุํ น ปจฺเจตฺตสนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การเสติ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน นิฏฺฏจฺานนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺถกจฺิโน เกนจฺิเทว
กรณฺีเยน ปกฺกมฺติ ฯ ตสฺส พหิสัมมคตสฺส จีวรสา อุปฺปชฺชติ ฯ
โส ตํ จีวรํ ปยฺรูปาสติ อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ ฯ
ตสฺส เอวํ โหติ เนวิมํ จีวรํ การเสตุํ น ปจฺเจตฺตสนฺติ ฯ
ตสฺส ภิกฺขุโน สนนฺิฏฺฏจฺานนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺถกจฺิโน
เกนจฺิเทว กรณฺีเยน ปกฺกมฺติ ฯ ตสฺส พหิสัมมคตสฺส จีวรสา
อุปฺปชฺชติ ฯ โส ตํ จีวรํ ปยฺรูปาสติ อนาสาย ลภติ อาสาย
น ลภติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ อิเชวิมํ จีวรํ การเสตุํ น
ปจฺเจตฺตสนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การเสติ ฯ ตสฺส ตํ จีวรํ กยฺิรมาณํ
นสฺสติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนฺนติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ
อตฺถตฺถกจฺิโน เกนจฺิเทว กรณฺีเยน ปกฺกมฺติ ฯ ตสฺส พหิสัมมคตสฺส
จีวรสา อุปฺปชฺชติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ อิเชวิมํ จีวรํ
ปยฺรูปาสิตฺสํ น ปจฺเจตฺตสนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ ปยฺรูปาสติ ฯ
ตสฺส สา จีวรสา อุปฺปชฺชติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน อาสวจฺเจทฺธิโก
กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ

[๑๒๐] ภิกฺขุ อตฺถตฺถกจฺิโน เกนจฺิเทว กรณฺีเยน ปกฺกมฺติ
น ปจฺเจตฺตสนฺติ ฯ ตสฺส พหิสัมมคตสฺส จีวรสา อุปฺปชฺชติ ฯ โส

ตํ จีวรํ ปยฺรฺปาตติ อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ ฯ
ตสฺส เอวํ โหติ อีเชวํมํ จีวรํ การุสฺสณฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ
การุติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นิกฺขานนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ
อตุตฺตกจฺิโน เกนจฺิเทว กรณฺเียน ปกฺกมฺติ น ปจฺเจสฺสณฺติ ฯ
ตสฺส พหิสํมคตสฺส จีวรํสา อุปฺปชฺชติ ฯ โส ตํ จีวรํ
ปยฺรฺปาตติ อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ
เนวํมํ จีวรํ การุสฺสณฺติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สนนิกฺขานนฺติโก
กจฺิณฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตุตฺตกจฺิโน เกนจฺิเทว กรณฺเียน ปกฺกมฺติ
น ปจฺเจสฺสณฺติ ฯ ตสฺส พหิสํมคตสฺส จีวรํสา อุปฺปชฺชติ ฯ
โส ตํ จีวรํ ปยฺรฺปาตติ อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ ฯ
ตสฺส เอวํ โหติ อีเชวํมํ จีวรํ การุสฺสณฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ
การุติ ฯ ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรฺมานํ นสฺสติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน
นาสนนฺติโก กจฺิณฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตุตฺตกจฺิโน เกนจฺิเทว กรณฺเียน
ปกฺกมฺติ น ปจฺเจสฺสณฺติ ฯ ตสฺส พหิสํมคตสฺส จีวรํสา
อุปฺปชฺชติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ อีเชวํมํ จีวรํ ปยฺรฺปาตติสฺสณฺติ ฯ
โส ตํ จีวรํ ปยฺรฺปาตติ ฯ ตสฺส สจฺิ จีวรํสา อุปฺปชฺชติ ฯ
ตสฺส ภิกฺขุโน อาสวจฺุจฺเทโก กจฺิณฺนุทฺธาโร ฯ

[๑๒๑] ภิกฺขุ อตุตฺตกจฺิโน เกนจฺิเทว กรณฺเียน ปกฺกมฺติ
อนธิจฺุจฺเเทน เนวสฺส โหติ ปจฺเจสฺสณฺติ น ปนสฺส โหติ น
ปจฺเจสฺสณฺติ ฯ ตสฺส พหิสํมคตสฺส จีวรํสา อุปฺปชฺชติ ฯ โส

ตํ จีวรํ ปยฺรฺปาสติ อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ ฯ
ตสฺส เอวํ โหติ อิเชวมํ จีวรํ การสฺสํ น ปจฺเจตฺตฺตํ ฯ
โส ตํ จีวรํ การเตติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฏจฺานนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ
ภิกฺขุ อตฺถตฺตจฺิโน เกนจฺิเทว กรณฺเยน ปกฺกมฺติ อนนฺธิจฺิตน
เนวสฺส โหติ ปจฺเจตฺตฺตํ น ปนสฺส โหติ น ปจฺเจตฺตฺตํ ฯ
ตสฺส พหิสฺมคตสฺส จีวรํสา อุปฺปชฺชติ ฯ โส ตํ จีวรํ ปยฺรฺปาสติ
อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ เนวํ
จีวรํ การสฺสํ น ปจฺเจตฺตฺตํ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สนนฺนิฏฺฏจฺานนฺติโก
กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺตจฺิโน เกนจฺิเทว กรณฺเยน ปกฺกมฺติ
อนนฺธิจฺิตน เนวสฺส โหติ ปจฺเจตฺตฺตํ น ปนสฺส โหติ
น ปจฺเจตฺตฺตํ ฯ ตสฺส พหิสฺมคตสฺส จีวรํสา อุปฺปชฺชติ ฯ
โส ตํ จีวรํ ปยฺรฺปาสติ อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ ฯ
ตสฺส เอวํ โหติ อิเชวมํ จีวรํ การสฺสํ น ปจฺเจตฺตฺตํ ฯ
โส ตํ จีวรํ การเตติ ฯ ตสฺส ตํ จีวรํ กยฺรํมานํ นสฺสติ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺตจฺิโน เกนจฺิเทว
กรณฺเยน ปกฺกมฺติ อนนฺธิจฺิตน เนวสฺส โหติ ปจฺเจตฺตฺตํ
น ปนสฺส โหติ น ปจฺเจตฺตฺตํ ฯ ตสฺส พหิสฺมคตสฺส จีวรํสาร
อุปฺปชฺชติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ อิเชวมํ จีวรํ ปยฺรฺปาสิสฺสํ
น ปจฺเจตฺตฺตํ ฯ โส ตํ จีวรํ ปยฺรฺปาสติ ฯ ตสฺส ตา จีวรํสา
อุปฺปชฺชติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน อาสวจฺุณฺเฑทฺิโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ

กรณียโทพสกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๑๒๒] ภิกฺขุ อตฺถตถกจิโน ทิสฺสงฺกมิโก ปกฺกมตฺติ จีวรปฏฺฐิวีสํ
 อปฺปวิลาธมาโน ๑ ตมฺเนนํ ทิสฺสงฺกตํ ๒ ภิกฺขุ ปุจฺจนฺตฺติ กหํ ตฺวํ อาวุโส
 วสฺสํ วุคฺคโถ กตฺถ จ เต จีวรปฏฺฐิวีสตฺติ ฯ โส เอวํ วเทตฺติ
 อมฺกสฺมี อาวาเส วสฺสํ วุคฺคโถมฺหิ ตตฺถ จ เม จีวรปฏฺฐิวีสตฺติ ฯ
 เต เอวํ วเทตฺติ กจฺฉวฺวโส ตํ จีวรํ อหฺร มยฺนเต อีช
 จีวรํ กริสฺสสามาตฺติ ฯ โส ตํ อาวาสํ คนฺตฺวา ภิกฺขุ ปุจฺจตฺติ กหํ
 เม อาวุโส จีวรปฏฺฐิวีสตฺติ ฯ เต เอวํ วเทตฺติ อยฺนเต อาวุโส
 จีวรปฏฺฐิวีส กหํ คมฺิสฺสสฺสึตฺติ ฯ โส เอวํ วเทตฺติ อมฺกํ [๓] นาม
 อาวาสํ คมฺิสฺสสามิ ตตฺถ เม ภิกฺขุ จีวรํ กริสฺสสนฺตฺติ ฯ เต
 เอวํ วเทตฺติ อลํ อาวุโส มา [๔] อคฺมาสิ มยฺนเต อีช จีวรํ
 กริสฺสสามาตฺติ ฯ ตสฺส เอวํ โหตฺติ อีเชวิมํ จีวรํ การเสตฺสํ น
 ปจฺเจตฺสสนฺตฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การตฺติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน
 นิฏฺฐานนฺตฺติโก กจฺฉินฺทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตถกจิโน ทิสฺสงฺกมิโก ปกฺกมตฺติ
 ฯเปฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺตฺติโก กจฺฉินฺทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ
 อตฺถตถกจิโน ทิสฺสงฺกมิโก ปกฺกมตฺติ ฯเปฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนฺตฺติโก
 กจฺฉินฺทฺธาโร ฯ

[๑๒๓] ภิกฺขุ อตฺถตถกจิโน ทิสฺสงฺกมิโก ปกฺกมตฺติ จีวรปฏฺฐิวีสํ
 อปฺปวิลาธมาโน ฯ ตมฺเนนํ ทิสฺสงฺกตํ ภิกฺขุ ปุจฺจนฺตฺติ กหํ ตฺวํ อาวุโส
 #๑ สึ. อปฺปวิลาธมาโน ฯ โป. ยฺ. อปฺปจฺฉินฺทฺธาโร ฯ ๒ โป. ทิสฺสงฺกมิกํ ฯ ๓ ม. จ ฯ
 #๔ โป. ตฺวํ ฯ

วสฺสํ วุฑฺโถ กตฺถ จ ๑ เต จีวรปฏิวีสติ ฯ โส เอวํ วเทติ
อมุกสฺมี อวาเส วสฺสํ วุฑฺโถมฺหิ ตตฺถ จ เม จีวรปฏิวีสติ ฯ
เต เอวํ วเทนฺติ คจฺฉวฺโส ตํ จีวรํ อหฺร มยฺนฺเต อีช
จีวรํ กริสฺสามาติ ฯ โส ตํ อวาสํ คนฺตฺวา ภิกฺขุ ปุจฺฉติ กหํ
เม อวฺโส จีวรปฏิวีสติ ฯ เต เอวํ วเทนฺติ อยฺนฺเต อวฺโส
จีวรปฏิวีสติ ฯ โส ตํ จีวรํ อาทาย ตํ อวาสํ คจฺฉติ ฯ
ตเมนํ อนุตรามคฺเค ภิกฺขุ ปุจฺฉนฺติ อวฺโส กหํ คมฺิสฺสตีติ ฯ
โส เอวํ วเทติ อมุกํ นาม อวาสํ คมฺิสฺสามิ ตตฺถ เม
ภิกฺขุ จีวรํ กริสฺสนฺตีติ ฯ เต เอวํ วเทนฺติ อถํ อวฺโส มา
อคฺมาสี มยฺนฺเต อีช จีวรํ กริสฺสามาติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ
อิเชวิมํ จีวรํ การสฺสํ น ปุจฺเจสฺสนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การตี ฯ
ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺจานนฺตโก กจฺฉินฺทฺชาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺถจฺฉิโน
ทิสฺงคฺมิโก ปกฺกมฺติ จีวรปฏิวีสํ อปฺวิลาฯมาโน ฯ ตเมนํ ทิสฺงคฺตํ
ภิกฺขุ ปุจฺฉนฺติ กหํ ตฺวํ อวฺโส วสฺสํ วุฑฺโถ กตฺถ จ เต
จีวรปฏิวีสติ ฯ โส เอวํ วเทติ อมุกสฺมี อวาเส วสฺสํ
วุฑฺโถมฺหิ ตตฺถ จ เม จีวรปฏิวีสติ ฯ เต เอวํ วเทนฺติ
คจฺฉวฺโส ตํ จีวรํ อหฺร มยฺนฺเต อีช จีวรํ กริสฺสามาติ ฯ
โส ตํ อวาสํ คนฺตฺวา ภิกฺขุ ปุจฺฉติ กหํ เม อวฺโส จีวรปฏิวีสติ ฯ
เต เอวํ วเทนฺติ อยฺนฺเต อวฺโส จีวรปฏิวีสติ ฯ
โส ตํ จีวรํ อาทาย ตํ อวาสํ คจฺฉติ ฯ ตเมนํ อนุตรามคฺเค
#๑ ไป. กตฺถจฺจ สทฺโท นตฺถิ ฯ

ภิกฺขุ ปุจฺจนฺติ อาวุโส กหํ คมิตฺตสฺสึติ ฯ โส เอวํ วเทติ
อมุํ นาม อาวาสํ คมิตฺตสฺสึติ ตตฺถ เม ภิกฺขุ จีวรํ กริตฺตสฺสึติ ฯ
เต เอวํ วเทนฺติ อลํ อาวุโส มา อคมาสิ มยฺนเต อิท
จีวรํ กริตฺตสฺสึติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ เนวิมํ จีวรํ การะตฺสึ
น ปจฺเจตฺตสฺสึติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สนนฺนิจฺจานนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ
ภิกฺขุ อตฺถตฺถจฺินฺนุทฺธาโร ทิสฺสํคมิโก ปกฺกมฺติ จีวรปฏฺิวีสํ อปฺวิลา ยมาโน ฯ
ตเมนนํ ทิสฺสํคตํ ภิกฺขุ ปุจฺจนฺติ กหํ ตวํ อาวุโส
วสฺสึ วุตฺโต กตฺถ จ เต จีวรปฏฺิวีสํติ ฯ โส เอวํ วเทติ
อมุํกสฺมิ อาวาเส วสฺสึ วุตฺโตมฺหิ ตตฺถ จ เม จีวรปฏฺิวีสํติ ฯ
เต เอวํ วเทนฺติ กจฺินฺนุทฺธาโร ตํ จีวรํ อหฺร มยฺนเต อิท
จีวรํ กริตฺตสฺสึติ ฯ โส ตํ อาวาสํ คนฺตฺวา ภิกฺขุ ปุจฺจนฺติ กหํ
เม อาวุโส จีวรปฏฺิวีสํติ ฯ เต เอวํ วเทนฺติ ยมฺนเต อาวุโส
จีวรปฏฺิวีสํติ ฯ โส ตํ จีวรํ อทาย ตํ อาวาสํ คจฺินฺนุทฺธาโร ฯ
ตเมนนํ อนฺตรามคฺเค ภิกฺขุ ปุจฺจนฺติ อาวุโส กหํ คมิตฺตสฺสึติ ฯ
โส เอวํ วเทติ อมุํ นาม อาวาสํ คมิตฺตสฺสึติ ตตฺถ เม
ภิกฺขุ จีวรํ กริตฺตสฺสึติ ฯ เต เอวํ วเทนฺติ อลํ อาวุโส มา
อคมาสิ มยฺนเต อิท จีวรํ กริตฺตสฺสึติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ
อิเชวิมํ จีวรํ การะตฺสึ น ปจฺเจตฺตสฺสึติ ฯ โส ตํ จีวรํ การะตฺสึ
ตสฺส ตํ จีวรํ กยฺริมาณํ นสฺสึติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺนิจฺจานนฺติโก
กจฺ(in)นุทฺธาโร ฯ

[๑๒๔] ภิกฺขุ อตฺตตกฺจโน ทิสฺงคฺมิโก ปกฺกมฺติ จีวรปฏฺิวีสํ
อปฺวิลาธมาโน ๑ ตเมนนํ ทิสฺงคฺตํ ภิกฺขุ ปุจฺจนฺตํ กหํ ตํ
อาวุโส วสฺสํ วุคฺโค กตฺถ จ เต จีวรปฏฺิวีสติ ๑ โส เอวํ
วเทติ อมฺกสฺมี อาวาเส วสฺสํ วุคฺโคมฺหิ ตตฺถ จ เม
จีวรปฏฺิวีสติ ๑ เต เอวํ วเทติ กจฺฉวฺโส ตํ จีวรํ อหฺร
มยฺนเต อีช จีวรํ กริสฺสามาติ ๑ โส ตํ อาวาสํ คนฺตฺวา ภิกฺขุ
ปุจฺจติ กหํ เม อาวุโส จีวรปฏฺิวีสติ ๑ เต เอวํ วเทติ
อยฺนเต อาวุโส จีวรปฏฺิวีสติ ๑ โส ตํ จีวรํ อาทาย ตํ อาวาสํ
กจฺจติ ๑ ตสฺส ตํ อาวาสํ กตฺสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ
การเสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ ๑ โส ตํ จีวรํ การเตติ ๑ ตสฺส
ภิกฺขุโน นิฏฺจานนฺติโก กจฺฉินฺทฺชาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺตตกฺจโน
ทิสฺงคฺมิโก ปกฺกมฺติ ๑เปฯ เนวิมํ จีวรํ การเสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ ๑
ตสฺส ภิกฺขุโน สนนฺิฏฺจานนฺติโก กจฺฉินฺทฺชาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺตตกฺจโน
ทิสฺงคฺมิโก ปกฺกมฺติ ๑เปฯ อีเชวิมํ จีวรํ การเสฺสํ นห
ปจฺเจสฺสนฺติ ๑ โส ตํ จีวรํ การเตติ ๑ ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรฺมานํ
นสฺสติ ๑ ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนฺติโก กจฺฉินฺทฺชาโร ๑

อปฺวิลาธนนวกํ นิฏฺจิตํ ๑

[๑๒๕] ภิกฺขุ อตฺตตกฺจโน ฆาสุวฺหาริโก จีวรํ อาทาย ปกฺกมฺติ
อมฺกํ นาม อาวาสํ คมฺิสฺสามิ ตตฺถ เจ เม ๑ ฆาสุ ภาวิสฺสติ
#๑ ลี. ตตฺถ จ เม ๑ ม. ย. ตตฺถ เม ๑

วสิสฺสามิ โน เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสติ อมุกํ นาม อาวาสํ
คมิสฺสามิ ตตฺถ เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสติ วสิสฺสามิ โน เจ
เม ผาสฺ ภาวิสฺสติ อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ ตตฺถ เจ
เม ผาสฺ ภาวิสฺสติ วสิสฺสามิ โน เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสติ
ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ ตสฺส พหิสฺสํคตสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ
กาเรสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ กาเรติ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺถจฺิโน ผาสฺ-
วิหารีโก จีวรํ อาทาย ปกฺกมฺติ อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ
ตตฺถ เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสติ วสิสฺสามิ โน เจ เม ผาสฺ
ภาวิสฺสติ อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ ตตฺถ เจ เม ผาสฺ
ภาวิสฺสติ วสิสฺสามิ โน เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสติ อมุกํ นาม
อาวาสํ คมิสฺสามิ ตตฺถ เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสติ วสิสฺสามิ
โน เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสติ ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ ตสฺส พหิสฺสํคตสฺส
เอวํ โหติ เนวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน สนนฺนิฏฺฐานนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตฺถจฺิโน
ผาสฺวิหารีโก จีวรํ อาทาย ปกฺกมฺติ อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ
ตตฺถ เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสติ วสิสฺสามิ โน เจ เม ผาสฺ
ภาวิสฺสติ อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ ตตฺถ เจ เม ผาสฺ
ภาวิสฺสติ วสิสฺสามิ โน เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสติ อมุกํ นาม
อาวาสํ คมิสฺสามิ ตตฺถ เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสติ วสิสฺสามิ

โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ ตสฺส พหิสฺมคตสฺส
เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ การะสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ โส
ตํ จีวรํ การะติ ฯ ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรฺมานํ นสฺสติ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน นาสนฺนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺถตคฺจโน
ผาสฺววิหาริโก จีวรํ อาทาย ปกฺกมฺติ อมฺกํ นาม อาวาสํ คมฺิสฺสามิ
ตตฺถ เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ วสฺิสฺสามิ โน เจ เม ผาสุ
ภวิสฺสติ อมฺกํ นาม อาวาสํ คมฺิสฺสามิ ตตฺถ เจ เม ผาสุ
ภวิสฺสติ วสฺิสฺสามิ โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ อมฺกํ นาม
อาวาสํ คมฺิสฺสามิ ตตฺถ เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ วสฺิสฺสามิ โน
เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ โส พหิสฺมคโต ตํ จีวรํ
การะติ ฯ โส กตจิวโร ปจฺเจสฺสํ ปจฺเจสฺสนฺติ พหิทฺฐา กจฺินฺนุทฺธาโร
วิตินาเมติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สีมฺาติกฺกนฺติโก กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ
อตฺถตคฺจโน ผาสฺววิหาริโก จีวรํ อาทาย ปกฺกมฺติ อมฺกํ นาม
อาวาสํ คมฺิสฺสามิ ตตฺถ เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ วสฺิสฺสามิ โน
เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ อมฺกํ นาม อาวาสํ คมฺิสฺสามิ ตตฺถ
เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ วสฺิสฺสามิ โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ
อมฺกํ นาม อาวาสํ คมฺิสฺสามิ ตตฺถ เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ
วสฺิสฺสามิ โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ ปจฺเจสฺสนฺติ ฯ โส
พหิสฺมคโต ตํ จีวรํ การะติ ฯ โส กตจิวโร ปจฺเจสฺสํ ปจฺเจสฺสนฺติ
สมฺภูณฺาติ กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สห ภิกฺขุหิ กจฺินฺนุทฺธาโร ฯ
ผาสฺววิหารปญฺจกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๑๒๖] เทวเม ภิกฺขเว กฉินสฺส ปฺลิวฺธา เทว อปฺลิวฺธา ฯ
กตฺเม จ ภิกฺขเว เทว กฉินสฺส ปฺลิวฺธา ฯ อวาสปฺลิวฺโธ
จ จีวรปฺลิวฺโธ จ ฯ กถญจ ภิกฺขเว อวาสปฺลิวฺโธ โหติ ฯ
อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ วสฺติ วา ตสฺมี อวาสฺ สาเปกฺโข ๑ วา
ปฺกมฺติ ปฺจเจสฺสนฺติ ฯ เอวํ โข ภิกฺขเว อวาสปฺลิวฺโธ
โหติ ฯ กถญจ ภิกฺขเว จีวรปฺลิวฺโธ โหติ ฯ อิธ [๒] ภิกฺขเว
ภิกฺขุโน จีวรํ อกฺตํ วา โหติ วิปฺกตํ วา จีวรสา วา
อนุปฺจฉินฺนา ฯ เอวํ โข ภิกฺขเว จีวรปฺลิวฺโธ โหติ ฯ อีเม
โข ภิกฺขเว เทว กฉินสฺส ปฺลิวฺธา ฯ กตฺเม จ ภิกฺขเว เทว
กฉินสฺส อปฺลิวฺธา ฯ อวาสปฺลิวฺโธ จ จีวรปฺลิวฺโธ จ ฯ
กถญจ ภิกฺขเว อวาสปฺลิวฺโธ โหติ ฯ อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
ปฺกมฺติ ตมฺหา อวาสา จตฺเตน วนฺเตน มุตฺเตน อนเปกฺเขน
น ปฺจเจสฺสนฺติ ฯ เอวํ โข ภิกฺขเว อวาสปฺลิวฺโธ โหติ ฯ
กถญจ ภิกฺขเว จีวรปฺลิวฺโธ โหติ ฯ อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
จีวรํ กตํ วา โหติ นญฺจํ วา วินญฺจํ วา ททฺฒํ วา จีวรสา
วา อุปฺปจฉินฺนา ฯ เอวํ โข ภิกฺขเว จีวรปฺลิวฺโธ โหติ ฯ
อีเม โข ภิกฺขเว เทว กฉินสฺส อปฺลิวฺธาติ ฯ

กฉินกฺขนฺธกํ นิฏฺฐิตํ สตฺตมํ ฯ

#๑ โป. สී. สาเปโข ฯ ๒ โป. ปน ฯ

อิมมฺหิ ขนฺธเก วตฺถุ โทพส ๑ เปยฺยาลมฺขานิ เอกํ สํ อฏฺฐารส ๒ ๑

ตสฺสุทฺธานํ ๑

[๑๒๗] ตีส ปาเจยฺยกา ๓ ภิกฺขุ สาเกตุกฺกณฺจิตา วสฺสุ

วสฺสุ วุตฺถุโลกปฺปณฺเณหิ อากมฺม ชินทสฺสนํ

อิทํ วตฺถุ ๔ กจินฺสฺส กปฺปิตฺสฺสนฺติ จ ปณฺจกา

อนามนฺตา อสมาจารา ๕ ตเถว คณฺโภชนํ

ยาวทตฺถลฺลจ อฺปฺปาโท อตฺถตฺตานํ ภวิสฺสตี ๑

ลตฺถติ เอวตฺถตฺถลฺลจ เอวลฺลจ อนตฺถตฺ

อูลฺลิจิ โชวนา เจว วิจารณฺลจ เณทํ

พฺนฺธโนวฏฺฐิกณฺจฺจฺจ- ๖ ทพฺพิกมฺมานฺวาทิกา

ปริกณฺจํ โอวฏฺฐยฺยํ มทฺทนา นิมิตฺตกถา

กุกฺกุ สนฺนิธิ นิสฺสคฺคิ นกปฺปณฺลตฺร เต ตโย

อณฺลตฺร ปณฺจาทิเรเก สณฺนิเนน สมณฺทลฺล

นาณฺลตฺร ๗ ปฺกฺกถา สมฺมา นิสฺสีมฺภูโจนฺโมทติ

กจินฺ อนตฺถตฺ ๘ โหติ เอวํ พุทฺเชน เทสิตํ

อหตฺกปฺปปีโลติ- ปีสฺปาปณฺิกาย จ

อนิมิตฺตาปริกถา อกุกฺกุ อสนฺนิธิ จ

อนิสฺสคฺคิ กปฺปกเต ตถา ติจีวเรณ จ

ปณฺจเก วาติเรเก วา ฉินฺเนน สมณฺทลฺลิกเต

#๑ โป. โสพส ๑ ๒ โป. อฏฺฐารสนฺยานิ ๑ ๓ โป. ปาเจยฺยกา ๑ ๔ โป. ม. ย.

#วตฺถุ ๑ ๕ โป. สมาทตฺตา ๑ ๖ โป. ม. ย. -กณฺจฺจ ๑ ๗ โป. อณฺลตฺร ๑

#๘ โป. อตฺถตฺ ๑

ปุกฺคตสฺสตุตฺตรา สมมา สีมฺภูโธ อนุโมตติ
เอวํ กจินฺตฺตรณํ อุพฺพการสฺสภูจฺจมาตिका
ปุกฺกมณฺนติ นฺภูจฺจानํ สนฺนิภูจฺจानญจ นาสนํ
สวณํ อาสวจฺเจทธี สีมาสอุพฺพกรฺภูจฺจมี ๑
กตจิวฺรมาทาย น ปจฺเจสฺสฺสนฺติ กจฺจติ
ตสฺส ตํ กจินฺนุทฺธาโร โหติ ปุกฺกมณฺนติโก
อาทาย จิวฺริ ยาทิ นิสฺสีเม อธิ จินฺตฺยิ
การสฺสํ น ปจฺเจสฺสฺสนฺติ นิภูจฺจाने กจินฺนุทฺธโร ๒ ๗
อาทาย นิสฺสีมํ เนว น ปจฺเจสฺสฺสนฺติ มานโส
ตสฺส ตํ กจินฺนุทฺธาโร สนฺนิภูจฺจานนฺติโก ภเว
อาทาย จิวฺริ ยาทิ นิสฺสีเม อธิ จินฺตฺยิ
การสฺสํ น ปจฺเจสฺสฺสนฺติ กยิรนตสฺส นสฺสติ
ตสฺส ตํ กจินฺนุทฺธาโร ภวติ นาสนนฺติโก
อาทาย ยาทิ ปจฺเจสฺสํ พหิ การตฺติ จิวฺริ
กตจิวฺโร ๓ สฺสฺมาติ อุพฺพกตํ กจินฺนํ ตหิ
ตสฺส ตํ กจินฺนุทฺธาโร ภวติ สวณนฺติโก
อาทาย ยาทิ ปจฺเจสฺสํ พหิ การตฺติ จิวฺริ
กตจิวฺโร พหิทฺธา นามตฺติ กจินฺนุทฺธโร
ตสฺส ตํ กจินฺนุทฺธาโร สีมฺมาตีกกนฺติโก ภเว
อาทาย ยาทิ ปจฺเจสฺสํ พหิ การตฺติ จิวฺริ

#๑ โป. ม. สีมฺสฺสอุพฺพกรฺภูจฺจมี ๗ ๒ โป. ม. ยฺ. กจินฺนุทฺธาโร ๗ ๓ โป. ยฺ. จิวฺรกโต ๗

#ม. จิวฺรกโต ๗

กตจีวโร ปจฺเจสฺสํ	สมฺโภติ กจฺินฺนุทฺธโร ๑
ตสฺส ตํ กจฺินฺนุทฺธาโร	สท ภิกฺขุหิ ชายติ
อาทาย จ สฺมาทาย ๒	สตุตฺ สตุตฺ วิธิ ภาเว ๓
ปฏกมฺนฺนฺตिका นตฺถิ	จกฺเก วิปฺปกเต ๔ คติ
อาทาย นิสฺสํมคตํ	กาเรสฺสํ อิติ ชายติ
นิกฺขจฺานํ สฺนฺนิกฺขจฺานญจ	นาสนญจ อิเม ตโย
อาทาย น ปจฺเจสฺสฺนฺติ	พหิสํเม กโรมิติ
นิกฺขจฺานํ สฺนฺนิกฺขจฺานมฺปิ	นาสนมฺปิ อิทฺนฺตโย
อนธิภฺจฺิตฺเตน เนวสฺส	เหภฺจฺา ติณฺนิ นยา วิธิ
อาทาย ยาติ ปจฺเจสฺสํ	พหิสํเม ๕ กโรมิติ
น ปจฺเจสฺสฺนฺติ กาเรติ	นิกฺขจฺานเ กจฺินฺนุทฺธโร
สฺนฺนิกฺขจฺานํ นาสนญจ	สวํ สํมตฺกกฺมา
สท ภิกฺขุหิ ชายเถ	เอวํ ปณฺณรํสํ คติ
สฺมาทาย วิปฺปกตา	สฺมาทาย ปุณา ตถา
อิเม เต จตุโร วารา	สพฺเพ ปณฺณรสา วิธิ
อนาสาย จ อาสาย	กรณฺิโย จ เต ตโย
นยโต ตํ วิชานฺเยย	ตโย ทฺวาทส ทฺวาทส
อปฺวิลาฯมาเนว ๖	ผาสฺส ปณฺจวิธิ ๗ ตฺหิ
ปฺลิโพธาปฺลิโพธา	อุทฺทานํ นยโต กตฺนฺติ ฯ

#๑ โป. ม. ย. กจฺินฺนุทฺธโร ฯ ๒ ม. ย. อาทาย สฺมาทาย จ ฯ ๓ ม. ย. คติ ฯ ๔ ย.

#จจฺา วิปฺปกตา ฯ ๕ โป. ม. ย. พหิสํมิ ฯ ๖ โป. อปฺวินยมาเนว ฯ ม. อปฺวิลานา

#น เวตฺถ ฯ ย. อปฺจฺินนา น เวตฺถ ฯ ๗ ม. ปณฺจวิธา ฯ

จิวรกษนฺธกั

[๑๒๘] เตน สมเยน พุฑฺโธ ภควา ราชคเห วิหฺรติ เวฬุวน
 กลนฺทกนิวาเป ฯ เตน โข ปน สมเยน เวสาลี อิทฺธา เจว
 โหติ ฝิตฺตา จ พุชฺณา อากิณฺณมนุสฺสา สุภิกฺขา จ สตุตฺต จ
 ปาสาทสหฺสฺสานิ สตุตฺต จ ปาสาทสตานิ สตุตฺต จ ปาสาทา สตุตฺต
 จ กุฎฺถาคารสหฺสฺสานิ สตุตฺต จ กุฎฺถาคารสตานิ สตุตฺต จ กุฎฺถาคารานิ
 สตุตฺต จ อารามสหฺสฺสานิ สตุตฺต จ อารามสตานิ สตุตฺต จ อารามา ๑
 สตุตฺต จ โปกฺขรณิยสหฺสฺสานิ สตุตฺต จ โปกฺขรณิสฺตานิ สตุตฺต จ
 โปกฺขรณิโย อมพฺพาลี จ คณฺิกา อภิรฺูปา โหติ ทสฺสนิยา
 ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณโปกฺขรตาย สมณฺนาคตา ปทกฺขา ๒ นจฺเจ
 จ คีเต จ วาทิเต จ อภิสฺฐา อตฺถิกานํ อตฺถิกานํ มนุสฺसानํ
 ปญฺญาสาย จ รตฺตี คจฺฉติ ฯ ตาย จ เวสาลี ภิกฺขุโยโส มตฺตตาย
 อุปฺโสภติ ฯ อถ โข ราชคหโก เนคโม เวสาลี อคฺมาลี
 เกนจิทฺเวว กรณิเยน ฯ อทฺทสา โข ราชคหโก เนคโม เวสาลี
 อิทฺทญฺจ ฝิตฺตญฺจ พุชฺชนํ อากิณฺณมนุสฺสํ สุภิกฺขญฺจ สตุตฺต จ
 ปาสาทสหฺสฺสานิ สตุตฺต จ ปาสาทสตานิ สตุตฺต จ ปาสาทา สตุตฺต
 จ กุฎฺถาคารสหฺสฺสานิ สตุตฺต จ กุฎฺถาคารสตานิ สตุตฺต จ กุฎฺถาคารานิ
 สตุตฺต จ อารามสหฺสฺสานิ สตุตฺต จ อารามสตานิ สตุตฺต จ อาราม
 สตุตฺต จ โปกฺขรณิยสหฺสฺสานิ สตุตฺต จ โปกฺขรณิสฺตานิ สตุตฺต จ
 #๑ โป. อารามานิ ฯ ๒ ม. ยฺ. ปทกฺขินฺณา ฯ อญฺญตฺถ อีทิสฺเมว ฯ

ไปกฺขรณฺโณ อมฺพปาลีณฺจ คณฺณํ อภฺรูปํ ทสฺสนียํ ปาสาทิกํ
ปรมาย วมฺณไปกฺขรตฺยา สมฺนฺนาคตํ ปทกฺขํ ๑ นจฺเจ จ คีเต จ
วาทิตฺเต จ อภิสกฺกํ อตฺถิกานํ อตฺถิกานํ มนฺุสฺसानํ ปญฺญาสาย จ รตฺตี
คจฺจนฺตี ตาย จ เวสาลี ภิโยโส มตฺตตาย อุปฺโสภนฺตี ๒ ๙ อถ โข
ราชคหโก เนคโม เวสาลิยํ ตํ กรณฺียํ ตีเรตฺวา ปฺนทเว ราชคหํ
ปจฺจฉจฺฉนฺติ เยน ราชฯ มาคฺโธ เสนิโย พิมฺพิสาร์ เตนฺอุปฺสงฺกมิ
อุปฺสงฺกมิตฺวา ราชานํ มาคฺธํ เสนิยํ พิมฺพิสาร์ เอตทโวจ เวสาลี
เทว อิทฺฐา เจว สีตา จ พุชฺชนา อากิณฺณมนฺุสฺสา สุภิกฺขา
จ สตฺต จ ปาสาทสฺหสฺसानิ สตฺต จ ปาสาทสฺตานิ สตฺต จ
ปาสาทา สตฺต จ ญฺญาการสฺหสฺसानิ สตฺต จ ญฺญาการสฺตานิ
สตฺต จ ญฺญาการา สตฺต จ อารามสฺหสฺसानิ สตฺต จ
อารามสฺตานิ สตฺต จ อารามา สตฺต จ ไปกฺขรณฺีสหสฺसानิ สตฺต
จ ไปกฺขรณฺีสฺตานิ สตฺต จ ไปกฺขรณฺโณ อมฺพปาลี จ คณฺณกา
อภฺรูปา ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปรมาย วมฺณไปกฺขรตฺยา สมฺนฺนาคตา
ปทกฺขา นจฺเจ จ คีเต จ วาทิตฺเต จ อภิสกฺกา อตฺถิกานํ
อตฺถิกานํ มนฺุสฺसानํ ปญฺญาสาย จ รตฺตี คจฺจนฺตี ตาย จ เวสาลี
ภิโยโส มตฺตตาย อุปฺโสภนฺตี สาธุ เทว มยฺปิ คณฺณํ
วฺุจฺจาเปยฺยามาติ ๙ เตนฺหิ ภาณฺเ คาทิสี ทุมฺาริ ฆานาถ ๓ ยํ ตฺเมห
คณฺณํ วฺุจฺจาเปยฺยาถาติ ๙ เตน โข ปน สมฺเยน ราชคฺเห สาลวตี
#๑ ม. ยฺ. ปทกฺขิณฺ ๙ ๒ ยฺ. อุปฺโสภนฺตี ๙ ๓ ยฺ. ฆานาหิ ๙

นาม กุมาริ อภิรุปา โหติ ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปรมาย
วณฺณโปกฺขรตาย สมนฺนาคตา ฯ อถโข ราชคหโก เนคโม สาลวตี
กุมาริ คณิกํ วุฏฺฐาเปสิ ฯ อถโข สาลวตี คณิกา นจิริสฺเสว
ปทกฺขา อโหสิ นจฺเจ จ คีเต จ วาทีเต จ อภิสฺฐา อตฺถิกานํ
อตฺถิกานํ มนุสฺसानํ ปฏฺฐิตฺเตน จ รตฺตี คจฺฉติ ฯ อถโข
สาลวตี คณิกา นจิริสฺเสว คพฺภินิ อโหสิ ฯ อถโข สาลวตฺติยา
คณิกาย เอตทโหสิ อิตฺถิ โข คพฺภินิ ปุริสํ อมณาปา สเจ
มํ โกจิ ชานิสฺสตี สาลวตี คณิกา คพฺภินิตฺติ สพฺโพ เม
สกฺกาโร ปรีหยาสิสฺสตี ๑ ยนฺนุนาหํ คิลานํ ๒ ปฏฺฐิเวทฺทยนฺนติ ฯ อถโข
สาลวตี คณิกา โทวาริกํ อาณาเปสิ มา ภณฺเ ทวาริก โกจิ
ปุริโส ปาวิสิ โย จ มํ ปุจฺฉติ คิลานาติ ปฏฺฐิเวเทหิตฺติ ฯ
เอวํ อยฺเยติ โข โส ทวาริกโก สาลวตฺติยา คณิกาย ปุจฺฉสฺโสสิ ฯ
อถโข สาลวตี คณิกา ตสฺส คพฺภสฺส ปรีปាកมนฺวาย ปุตฺตํ
วิชายิ ฯ อถโข สาลวตี คณิกา ทาสี อาณาเปสิ หนฺท เช
อิมํ ทารกํ กตฺตรสฺสฺเป ปกฺขิปิตฺวา นีหริตฺวา สงฺการกฺกุญฺเ
ฉนฺทเทหิตฺติ ฯ เอวํ อยฺเยติ โข สาทาสี สาลวตฺติยา คณิกาย
ปฏฺฐิสฺสฺสมิตฺวา ตํ ทารกํ กตฺตรสฺสฺเป ปกฺขิปิตฺวา นีหริตฺวา สงฺการกฺกุญฺเ
ฉนฺทเทสิ ฯ เตน โข ปน สมเยน อภโย นาม ราชกุมารโ
กาลสฺเสว ราชูปฏฺฐานํ คจฺฉนฺโต อทฺทส ตํ ทารกํ กเถहि
#๑ ภิชฺชิสฺสตีตีปี ปาโธ ฯ ๒ ย. คิลานาติ ฯ

สมฺปริทธิณฺณํ ทิสฺวาน มนุสฺเส ปุจฺฉิ กิเมตํ ภณฺเณ กาทฺเทหิ
สมฺปริทธิณฺณนฺติ ฯ ทารโก เทวติ ฯ ชีวติ ภณฺเณติ ฯ ชีวติ เทวติ ฯ
เตนหิ ภณฺเณ ตํ ทารกํ อมฺหากํ อนฺเตปุริ เนตฺวา ชาติํ นํ เทถ
โปเสตฺตุนฺติ ฯ เอวํ เทวติ โข เต มนุสฺสา อภยสฺส ราชกุมารสฺส
ปฏิสฺสณฺณิตฺวา ตํ ทารกํ อภยสฺส ราชกุมารสฺส อนฺเตปุริ เนตฺวา
ชาติํ นํ อทฺสู โปเสถติ ฯ ตสฺส ชีวตีติ ๑ ชีวโกติ นามํ อทฺสู
กุมารเณ โปสาปีโตติ โกมารภจฺโจติ นามํ อทฺสู ฯ อถ โข ชีวโก
โกมารภจฺโจ นจฺริสฺเสว วิณฺณตํ ปาปุณฺนิ ฯ อถ โข ชีวโก
โกมารภจฺโจ เยน อภโย ราชกุมารโ เตนุปลสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา
อภยํ ราชกุมารํ เอตทโวจ กาทฺ เม เทว มาตา โก
ปีตาติ ฯ อทฺปี โข เต ภณฺเณ ชีวก มาตริ น ชานามิ อปีจาทํ
เต ปีตา ตวํ ๒ มยาปี โปสาปีโตติ ฯ อถ โข ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส
เอตทโหสิ อิมานิ โข ราชกุลานิ น สฺกฺรานิ อสิปฺเปน
อุปชีวิทํ ยนฺนุนานํ สิปฺปํ สิกฺขเยยฺยนฺติ ฯ

[๑๒๕] เตน โข ปน สมเณน ตกฺกสิลาหิ ทิสฺวาปาโมกฺโข
เวชฺชโห ปฏิวสฺติ ฯ อถ โข ชีวโก โกมารภจฺโจ อภยํ ราชกุมารํ
อนาปุจฺฉา เยน ตกฺกสิลา เตน ปกฺกามิ อนฺุปฺพุเพน เยน
ตกฺกสิลา เยน โส เวชฺชโห เตนุปลสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ตํ
เวชฺชํ เอตทโวจ อิจฺฉามหํ อจฺริย สิปฺปํ สิกฺขิตฺตุนฺติ ฯ เตนหิ
#๑ ม. อัย ปาโจ นทิสฺสติ ฯ ๒ ย. อัย ปาโจ น ทิสฺสติ ฯ

ภณ ชีวก สิกฺขสฺสูติ ฯ อถโฆ ชีวโก โภมารภจฺโจ พหุญจ
คณฺหาติ ลหุญจ คณฺหาติ สฺฏฺฐุ ๑ จ อุปฺชาเรติ คหิตฺตฺตฺส น
ปมฺสฺสูติ ฯ อถโฆ ชีวกสฺส โภมารภจฺจฺสฺส สตฺตฺนํ วสฺสานํ
อจฺจเยน เอตทโหสิ อหํ โฆ พหุญจ คณฺหามิ ลหุญจ คณฺหามิ
สฺฏฺฐุ จ อุปฺชาเรมิ คหิตฺตฺตฺส เม น ปมฺสฺสูติ สตฺต จ เม
วสฺसानิ อธิยฺนตฺสฺส นยิมสฺส สิปฺปสฺส อนฺโต ปญฺญาติ กทา
อิมสฺส สิปฺปสฺส อนฺโต ปญฺญาติสฺสตีติ ฯ อถโฆ ชีวโก โภมารภจฺโจ
เยน โส เวชฺโซ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ตํ เวชฺชํ
เอตทโวจ อหํ โฆ อจฺจริย พหุญจ คณฺหามิ ลหุญจ คณฺหามิ
สฺฏฺฐุ จ อุปฺชาเรมิ คหิตฺตฺตฺส เม น ปมฺสฺสูติ สตฺต จ เม
วสฺसानิ อธิยฺนตฺสฺส นยิมสฺส สิปฺปสฺส อนฺโต ปญฺญาติ กทา
อิมสฺส สิปฺปสฺส อนฺโต ปญฺญาติสฺสตีติ ฯ เตนฺหิ ภณ ชีวก
ขนิตฺตี อาทาย ตกฺกสิลาเย สมนฺตา โยชนํ อหิณฺฑิตฺวา ๒ ยงฺกิลฺลิจิ
อภฺสชฺชํ ปสฺเสยฺยาสี ตํ อหฺราติ ฯ เอวํ อจฺจริยาติ โฆ ชีวโก
โภมารภจฺโจ ตสฺส เวชฺชสฺส ปฏฺฐิสฺสูตฺตฺวา ขนิตฺตี อาทาย
ตกฺกสิลาเย สมนฺตา โยชนํ อหิณฺฑนฺโต น กิลฺลิจิ อภฺสชฺชํ อทฺทส ฯ
อถโฆ ชีวโก โภมารภจฺโจ เยน โส เวชฺโซ เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา ตํ เวชฺชํ เอตทโวจ อหิณฺฑนฺโตมฺหิ อจฺจริย
ตกฺกสิลาเย สมนฺตา โยชนํ น กิลฺลิจิ อภฺสชฺชํ อทฺทสนฺติ ฯ
#๑ ม. ย. สฺฏฺฐุ ๑ ๒ ม. ย. อหิณฺฑนฺโต ฯ

สฺกฺขิโตสิ ๑ ภณ ชีวก อลนฺเต เอตฺตํ ชีวิกายาติ ชีวกสฺส
โกมารภจฺจสฺส ปฺริตฺตํ ปาถะยฺยํ ปาทาสี ๗ อถโฆ ชีวโก
โกมารภจฺจโ จ ตํ ปฺริตฺตํ ปาถะยฺยํ อาทาย เยน ราชคหํ เตน
ปฏุกามิ ๗ อถโฆ ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส ตํ ปฺริตฺตํ ปาถะยฺยํ
อนฺตรามคฺเค สากเต ปฺริกฺขยฺยํ อคฺมาสิ ๗ อถโฆ ชีวกสฺส
โกมารภจฺจสฺส เอตทโหสิ อิม โข มคฺคา กนฺตารา อปฺโปทกา
อปฺปฏุกา น สุกฺรา อปาถะยฺเยน คนฺตุํ ยนฺนุนาหํ ปาถะยฺยํ
ปฺริเยเสยฺยนฺติ ๗

[๑๓๐] เตน โข ปน สมเยน สากเต เสฏฺฐิภริยาย
สत्ตวสฺสโก สีสปาโฆ โหติ ๗ พฺหุ มหนฺตา มหนฺตา ทิสปาโมกฺขา
เวชฺชา อาคนฺตฺวา ติกิจฺจนฺตา ๒ นาสกฺขีสุ อโรคํ กาคฺตุํ พหุ
หิรณฺณํ อาทาย อคฺมฺสุ ๗ อถโฆ ชีวโก โกมารภจฺจโ สากเต
ปฺริสิตฺวา มนฺสฺเส ปุจฺฉิ โภ ภณ คิลานํ กํ ติกิจฺฉามิตี ๗
เอตฺตสฺสา อจฺริย เสฏฺฐิภริยาย สत्ตวสฺสโก สีสปาโฆ คจฺฉ
อจฺริย เสฏฺฐิภริยํ ติกิจฺฉามิตี ๗ อถโฆ ชีวโก โกมารภจฺจโ
เยน เสฏฺฐิสฺส คหปตฺสฺส นีเวสนํ เตนฺปสฺงกมิ อฺปสฺงกมิตฺวา
โทวาริกํ อาณาเปสิ คจฺฉ ภณ โทวาริก เสฏฺฐิภริยาย ปาวท
เวชฺชโ อยฺเย อากโต โส ตํ ทญฺจกาโมติ ๗ เอวมจฺริยาติ
โฆ โส โทวาริก ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส ปฏฺฐิสฺสณฺติตฺวา เยน
เสฏฺฐิภริยา เตนฺปสฺงกมิ อฺปสฺงกมิตฺวา เสฏฺฐิภริยํ เอตทโวจ
#๑ ม. สฺกฺขิโตสิ ๗ ๒ ม. ย. อยฺ ปาโจ นตฺติ ๗

เวชฺโซ อยฺเย อากโต โส ตํ ทฏฺฐกาโมติ ฯ กิฺติโส ภณ
โทวาริก เวชฺโซติ ฯ ททรโก อยฺเยติ ฯ อลํ ภณ โทวาริก
กี เม ททรโก เวชฺโซ กริสฺสติ พหุ มหนฺตา มหนฺตา
ทิสปาโมกฺขา เวชฺซา อากนฺตฺวา ติกิจฺจนฺตา ๑ นาสกฺขีสุ อโรคํ กาคฺตุ พหุ
หิรณฺณํ อาทาย อคมฺสูติ ฯ อถโข โส โทวาริกโย เยน ชีวโก
โกมารภจฺโจ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ชีวํ โกมารภจฺจ
เอตทโวจ เสฏฺฐิจฺฉริยา อจฺฉริย เวมมาห อลํ ภณ โทวาริก
กี เม ททรโก เวชฺโซ กริสฺสติ พหุ มหนฺตา มหนฺตา
ทิสปาโมกฺขา เวชฺซา อากนฺตฺวา ติกิจฺจนฺตา ๒ นาสกฺขีสุ อโรคํ กาคฺตุ
พหุ หิรณฺณํ อาทาย อคมฺสูติ ฯ กจฺฉ ภณ โทวาริก
เสฏฺฐิจฺฉริยาย ปาวท เวชฺโซ อยฺเย เวมมาห มา กิร อยฺเย ปฺเร
กิลฺลิจิ อทาสี ยทา อโรคา อโหสิ ตทา ยํ อิจฺฉเยยฺยาสี
ตํ ทชฺเชยฺยาสีติ ฯ เอวํ อจฺฉริยาติ โข โส โทวาริกโย ชีวกฺสฺส
โกมารภจฺจสฺส ปฏฺฐิสฺสุณฺนิตฺวา เยน เสฏฺฐิจฺฉริยา เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา เสฏฺฐิจฺฉริยํ เอตทโวจ เวชฺโซ อยฺเย เวมมาห
มา กิร อยฺเย ปฺเร กิลฺลิจิ อทาสี ยทา อโรคา อโหสิ ตทา
ยํ อิจฺฉเยยฺยาสี ตํ ทชฺเชยฺยาสีติ ฯ เตนฺหิ ภณ โทวาริก เวชฺโซ
อากจฺฉตฺติ ฯ เอวํ อยฺเยติ โข โส โทวาริกโย เสฏฺฐิจฺฉริยาย
ปฏฺฐิสฺสุณฺนิตฺวา เยน ชีวโก โกมารภจฺโจ เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา ชีวํ โกมารภจฺจ เอตทโวจ เสฏฺฐิจฺฉริยา ตํ อจฺฉริย
#๑-๒ ม. ย. อัย ปาโธ นตฺถิ ฯ

ปกฺโกสตีติ ฯ อถ โข ชีวโก โกมารภจฺโจ เยน เสฏฺฐิภริยา
เตนุปลงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา เสฏฺฐิภริยาช วิการิ สลฺลภฺเขตฺวา
เสฏฺฐิภริยํ เอตทโวจ ปสฺเตน เม อยฺเย สปปิณา อตุโถติ ฯ
อถ โข เสฏฺฐิภริยา ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส ปสฺตํ สปปิ ทาเปติ ฯ
อถ โข ชีวโก โกมารภจฺโจ ตํ ปสฺตํ สปปิ นานาภสชฺเชหิ
นิปฺปจิตฺวา เสฏฺฐิภริยํ มณฺจเก อุตฺตานํ นิปชฺชาเปตฺวา ๑ นตฺตุโต
อทาสิ ฯ อถ โข ตํ สปปิ ๒ นตฺตุโต ทินฺนํ มุขโต อุกฺกจฺฉิ ฯ
อถ โข เสฏฺฐิภริยา ตํ ๓ ปฏิกฺกเห นฺนฺจฺจุหิตฺวา ๔ ทาสี อาณาเปติ
หนทฺท เช อิมํ สปปิ ปิจฺจนา คณฺหาหิติ ฯ อถ โข ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส
เอตทโหสิ อจฺฉริยํ วต โภ ๕ ยาว ลฺูขายํ ฆรณิ ยตฺร
หิ นาม อิมํ ฉชฺชณิยธมฺมํ สปปิ ปิจฺจนา คาหาเปสฺสตี พหุگانิ
จ เม มหคฺฆานิ มหคฺฆานิ ภสชฺชานิ อุปคฺคานิ กิมฺปิมายํ
กณฺจิ เทยฺยธมฺมํ ทสฺสตีติ ฯ อถ โข [๖] เสฏฺฐิภริยา ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส
วिकาริ สลฺลภฺเขตฺวา ชีวกํ โกมารภจฺจํ เอตทโวจ กิสฺส
ตฺวํ อจฺฉริย วิมโนสตีติ ฯ อิทฺท เม เอตทโหสิ อจฺฉริยํ วต โภ ๕
ยาว ลฺูขายํ ฆรณิ ยตฺร หิ นาม อิมํ ฉชฺชณิยธมฺมํ สปปิ
ปิจฺจนา คาหาเปสฺสตี พหุگانิ จ เม มหคฺฆานิ มหคฺฆานิ
ภสชฺชานิ อุปคฺคานิ กิมฺปิมายํ กณฺจิ เทยฺยธมฺมํ ทสฺสตีติ ฯ
#๑ โป. ม. นิปาเตตฺวา ฯ ๒ ม. ย. สปปิ ฯ ๓ ม. ย. อยํ ปาโจ นตฺติ ฯ
#๔ ม. นิจฺจุหิตฺวา ฯ ๕ ม. ย. อิทํ ปาจทฺวयํ น ทิสฺสตีติ ฯ ๖ โป. สท ฯ

มยฺ โข อจฺริย อคาริกา นาม อุปชานาเมตสฺส สณฺณมสฺส
วรเมตฺติ สปิปี ทาสานํ วา กมฺมกรานํ วา ปาทพฺภุณฺชนํ วา
ปทีปฺกรณฺเน วา อาสิตฺตํ มา ตฺวํ อจฺริย วิมโน อโหสิ น
เต เทยฺยชฺรมโม หายิสฺสตีติ ฯ อถ โข ชีวโก โกมารภจฺโจ
เสฏฺฐิจฺริยา ย สตฺตวสฺสํ กิํ สีสาพาธํ เอเกเนว นตฺถกมฺเมน อปฺกทฺฐมิ ฯ
อถ โข เสฏฺฐิจฺริยา อโรคา สมานา ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส
จตฺตารี สหสฺसानิ ปาทาสิ ฯ ปฺตุโต มาตา เม อโรคา จิตาติ
จตฺตารี สหสฺसानิ ปาทาสิ ฯ สฺมุณฺธา สสฺสุ เม อโรคา จิตาติ
จตฺตารี สหสฺसानิ ปาทาสิ ฯ เสฏฺฐิ คหปฺติ ภริยา เม อโรคา
จิตาติ จตฺตารี สหสฺसानิ ปาทาสิ ทาสณฺจ ทาสินฺจ อสฺสรณฺจ
อทาสิ ๑ ฯ อถ โข ชีวโก โกมารภจฺโจ ตานิ โสฬสสหสฺसानิ
อาทาย ทาสณฺจ ทาสินฺจ อสฺสรณฺจ เยน ราชกหํ เตน
ปฺกุกามิ อนุปฺพุเพน เยน ราชกหํ เยน อภโย ราชกฺมาโร
เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา อภยํ ราชกฺมารํ เอตทวโจ อิทํ
เม เทว ปจฺมกมฺมํ โสฬสสหสฺसानิ ทาโส จ ทาสิ จ อสฺสรโถ
จ ปฺภิกฺขุคณฺหาตุ เม เทโว โปสวานิกนฺนฺติ ฯ อถ ภาณฺเน ชีวก
ตฺยหํเขว ๒ โหตุ อมฺหากณฺจ ๓ อนุเตปฺุเร นิเวสนํ มาเปหิตี ฯ
เอวํ เทวาติ โข ชีวโก โกมารภจฺโจ อภยสฺส ราชกฺมารสฺส
ปฺภิสฺสฺมุณฺธา อภยสฺส ราชกฺมารสฺส อนุเตปฺุเร นิเวสนํ มาเปสิ ฯ
#๑ ม. ยฺ. อยฺ ปาโจ นตฺถิ ฯ ๒ ยฺ. ตฺยฺเขว ฯ ๓ อมฺหากณฺเวย ฯ

[๑๓๑] เตน โข ปน สมเยน รมฺโณ มาคฺชสฺส เสนิยสฺส
พิมฺพิสาร์สฺส ภคฺนุทลาพาโร โหติ ฯ สากฺกา โลหิตฺน มกฺขิยนฺติ ฯ
เทวฺโง ทิสฺวา อุปลฺณฺเตนฺติ อุตฺตฺนิตานิ เทโว ปุปฺผิ เทวสฺส
อุปฺปนฺนํ นจิรสฺเสว ๑ เทโว วิชayiสฺสตีติ ฯ เตน ราชา มงฺกุ
โหติ ฯ อถ โข ราชา มาคฺโร เสนิโย พิมฺพิสาร์ อภยํ ราชกฺุมาริ
เอตทโวจ มยฺหิ โข ภณฺเ อภย ตาทีโส อาพาโร สากฺกา
โลหิตฺน มกฺขิยนฺติ เทวฺโง ทิสฺวา อุปลฺณฺเตนฺติ อุตฺตฺนิตานิ
เทโว ปุปฺผิ เทวสฺส อุปฺปนฺนํ นจิรสฺเสว ๒ เทโว วิชayiสฺสตีติ
อิงฺฆ ภณฺเ อภย ตาทีสํ เวชฺชํ ชานาหิ โย มํ ติกิฉฺญายาติ ฯ
อຍံ เทว อมฺหากํ ชีวโก เวชฺโซ ตฺรฺโณ ภทฺโรโก โส เทว
ติกิฉฺนฺตีติ ฯ เตนหิ ภณฺเ อภย ชีวํ เวชฺชํ อาณาเปหิ
โส มํ ติกิฉฺนฺตีติ ฯ อถ โข อภโย ราชกฺุมาริ ชีวํ
โกมารภจฺจํ อาณาเปสิ คจฺฉ ภณฺเ ชีวก ราชานํ ติกิฉฺนาหิตี ฯ
เอวံ เทวาติ โข ชีวโก โคมารภจฺจโ อภยสฺส ราชกฺุมารสฺส
ปฺฐิสฺสฺสฺสฺสฺสฺส นเขน เกสชฺชํ อาทาย เขน ราชา มาคฺโร
เสนิโย พิมฺพิสาร์ เตนฺอุปฺสงฺกมฺมิ อุปฺสงฺกมฺมิตฺวา ราชานํ มาคฺธิ
เสนิยํ พิมฺพิสาร์ เอตทโวจ อาพาริ เต เทว ปฺสฺสามิตี ๓ ฯ อถ โข
ชีวโก โคมารภจฺจโ รมฺโณ มาคฺชสฺส เสนิยสฺส พิมฺพิสาร์สฺส
ภคฺนุทลาพาริ เอเกเนว อาเลเปน อปฺกทฺตฺติ ฯ อถ โข ราชา
#๑-๒ ไป. ม. นจิริ ฯ ๓ ย. อาพาริ เทว ปฺสฺสามาติ ฯ

มากโข เสนิโย พิมพิสารโ อโรโค สมานโน ปญจ อิตถีสตานิ
สพฺพาลงฺการิ วิภูสาเปตฺวา ๑ โอมุญฺจาเปตฺวา ปุณฺธิ์ การาเปตฺวา
ชีวกิ โโกมารภจฺจิ เอตทโวจฺ เอตฺ ภาณฺ ชีวกิ ปญฺจนฺนํ
อิตถีสตานิ สพฺพาลงฺการิ คฺคฺยหิ โหตฺตฺติ ฯ อลํ เทว อธิการิ เม
เทโว สรตฺตฺติ ฯ เตนหิ ภาณฺ ชีวกิ มํ อุปฏฺฐาห ๒ อิตถาคารณฺจ
พฺพุทฺธปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆมฺลฺลจาติ ฯ เอวํ เทวาทิ โข ชีวโก โโกมารภจฺจโ
รณฺโณ มาคฺคสฺส เสนิยสฺส พิมพิสารสฺส ปจฺจสฺสโสติ ฯ

[๑๗๒] เตน โข ปน สมเยน ราชคหคฺคสฺส เสฏฺฐิยสฺส สตฺตวสฺสตีโก
สีสาพาโห โหติ ฯ พหุ มหนฺตฺตา มหนฺตฺตา ทิสปาโมกฺขา เวชฺชา
อาคณฺตฺวา ติกิจฺจนฺตฺตา นาสกฺขีสุ อโรคํ กาคฺคํ พหุ หิรณฺณํ อาทาย
อคมํสุ ฯ อปีจฺ เวชฺเชหิ ปจฺจกฺขาโต โหติ ฯ เอกจฺเจ เวชฺชา
เอวมาหํสุ ปญฺจมํ ทิวสํ เสฏฺฐิยํ คหปติ กาลํ กริสฺสตีติ ฯ เอกจฺเจ
เวชฺชา เอวมาหํสุ สตฺตมํ ทิวสํ เสฏฺฐิยํ คหปติ กาลํ กริสฺสตีติ ฯ
อถ โข ราชคหคฺคสฺส เนคมสฺส เอตทโหติ อยํ โข เสฏฺฐิยํ คหปติ
พหุปกฺกาโร รณฺโณ เจว เนคมสฺส จ อปีจฺ เวชฺเชหิ ปจฺจกฺขาโต
เอกจฺเจ เวชฺชา เอวมาหํสุ ปญฺจมํ ทิวสํ เสฏฺฐิยํ คหปติ กาลํ
กริสฺสตีติ เอกจฺเจ เวชฺชา เอวมาหํสุ สตฺตมํ ทิวสํ เสฏฺฐิยํ
คหปติ กาลํ กริสฺสตีติ อยํ จ รณฺโณ ชีวโก เวชฺโช ตฺรฺโณ
ภทฺทรโก ยนฺนุน มยิ ราชานํ ชีวกิ เวชฺชํ ยาเจยฺยาม เสฏฺฐิยํ
#๑ ย. ภูสาเปตฺวา ฯ ๒ โป. ม. อุปฏฺฐาหิ ฯ

คหปตี ติกิจฉินฺตุนฺติ ฯ อถโฆ ราชคหโก เนคโม เยน ราช
มากโข เสนิโย พิมฺพิสโร เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ราชานํ
มาคฺชํ เสนิยํ พิมฺพิสาร์ เอตทโวจ อัย เทว เสฏฺฐิ คหปติ
พหุปกโร เทวสฺส เจว เนคมสฺส จ อปิจ เวชฺเชหิ ปจฺจกฺขาโต [๑]
เอกจฺเจ เวชฺชา เอวมําหํสุ ปญฺจมํ ทิวสํ เสฏฺฐิ คหปติ กาลํ
กริสฺสตีติ เอกจฺเจ เวชฺชา เอวมําหํสุ สตฺตมํ ทิวสํ เสฏฺฐิ
คหปติ กาลํ กริสฺสตีติ สาธุ เทโว ชีวํ เวชฺชํ อาณาเปตฺ
เสฏฺฐิ คหปตี ติกิจฉินฺตุนฺติ ฯ อถโฆ ราช มาคโข เสนิโย
พิมฺพิสโร ชีวํ โกมารภจฺจํ อาณาเปตี กจฺฉ ภณ ชีวก
เสฏฺฐิ คหปตี ติกิจฉินฺตุนฺติ ฯ เอวํ เทวาติ โข ชีวโก
โกมารภจฺโจ รัลโย มาคชสฺส เสนิยสฺส พิมฺพิสารสฺส ปฏิสฺสณฺณิตฺวา
เยน เสฏฺฐิ คหปติ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา เสฏฺฐิสฺส
คหปติสฺส วิการํ สลฺลภฺเขตฺวา เสฏฺฐิ คหปตี เอตทโวจ สจําหนตํ
คหปติ อโรคํ กเรยฺยํ ๒ ก็ เม อสฺส เทยฺยธมฺโมติ ฯ สพุพํ
สาปเตยฺยญฺจ เต อจฺริย โหตุ อหญฺจ เต ทาโสติ ฯ สกฺขสิ
ปน ตฺวํ คหปติ เอเกน ปสฺเสน สตฺต มาเส นิปฺชชิตฺตุนฺติ ฯ
สกฺโกมํ อจฺริย เอเกน ปสฺเสน สตฺต มาเส นิปฺชชิตฺตุนฺติ ฯ
สกฺขสิ ปน ตฺวํ คหปติ ทฺติเยน ปสฺเสน สตฺต มาเส
นิปฺชชิตฺตุนฺติ ฯ สกฺโกมํ อจฺริย ทฺติเยน ปสฺเสน สตฺต มาเส
#๑ ไป. โหติ ฯ ๒ ย. อโรคาเปยฺยํ ฯ

นิปชฺชิตฺตุนฺติ ๑ สกฺขสฺสี ๑ ปน ตฺวํ คหปฺติ อุตฺตานิ สตฺต มาเส
นิปชฺชิตฺตุนฺติ ๑ สกฺโกมฺหํ อจฺริย อุตฺตานิ สตฺต มาเส
นิปชฺชิตฺตุนฺติ ๑ อถ โข ชีวโก โกมารภจฺโจ เสฏฺฐี คหปฺตี มณฺจเก
นิปชฺชาเปตฺวา ๒ มณฺจเก สมฺพนฺธิตฺวา สีสจฺฉวี อฺปฺปาญฺเจตฺวา ๓ สิปฺพินี
วินาเมตฺวา เทว ปาณเก นีหริตฺวา ชนฺสฺส ทสฺเสสฺสี ปสฺสธ ๔
อิเม เทว ปาณเก เอกํ ชุทฺทกํ เอกํ มหฺลลกํ เย เต อจฺริยา
เอวมาหฺสุ ปณฺจมํ ทิวสํ เสฏฺฐี คหปฺติ กาลํ กริสฺสตีติ เตหายํ
มหฺลลโก ปาณโก ทิฏฺฐโ จ ปณฺจมํ ทิวสํ เสฏฺฐิสฺส คหปฺติสฺส
มตฺตลฺลํ ปริยาทยิสฺสตี มตฺตลฺลํคสฺส ปริยาทานา เสฏฺฐี คหปฺติ
กาลํ กริสฺสตี สฺสุทฺฐโ จ เตหิ อจฺริเยหิ เยปี เต อจฺริยา
เอวมาหฺสุ สตฺตมํ ทิวสํ เสฏฺฐี คหปฺติ กาลํ กริสฺสตีติ เตหายํ
ชูทฺทโก ปาณโก ทิฏฺฐโ จ สตฺตมํ ทิวสํ เสฏฺฐิสฺส คหปฺติสฺส
มตฺตลฺลํ ปริยาทยิสฺสตี มตฺตลฺลํคสฺส ปริยาทานา เสฏฺฐี คหปฺติ
กาลํ กริสฺสตี สฺสุทฺฐโ จ เตหิปี ๕ อจฺริเยหิตี สิปฺพินี
สมฺปฏฺิจฺฉนาเทตฺวา ๖ สีสจฺฉวี สิปฺพเพตฺวา อาเลปฺ อทาสิ ๑ อถ โข เสฏฺฐี
คหปฺติ สตฺตทาหฺสฺส อจฺจเยน ชีวกํ โกมารภจฺจํ เอตฺทโวจ นาหํ
อจฺริย สกฺโกมฺมิ เอเกน ปสฺเสน สตฺต มาเส นิปชฺชิตฺตุนฺติ ๑ นนุ
เม ตฺวํ คหปฺติ ปฏฺิสฺสุณฺนิ สกฺโกมฺหํ อจฺริย เอเกน ปสฺเสน
#๑ ม. ย. สกฺขิสฺสตี ๑ ๒ โป. นิปาเตตฺวา ๑ ๓ ย. อฺปฺปาญฺเจตฺวา ๑ ๔ ย.
#ปสฺสธยโย ๑ ๕ ม. ย. ปีสทฺโท น ทิสฺสตี ๑ ๖ ย. สมฺปาเทตฺวา ๑

สตุต มาเส นิปชชิตฺตุนฺติ ฯ สจฺจําหํ อจฺจริย ปฏฺฐิสฺสุณฺณี อปําหํ
มริสฺสามิ นําหํ สกฺโกมิ เอเกน ปสฺเสน สตุต มาเส นิปชชิตฺตุนฺติ ฯ
เตนหิ ตฺวํ กหปติ ทฺตฺติเยน ปสฺเสน สตุต มาเส นิปชชิตฺตุนฺติ ฯ
อถโข เสฏฺฐิํ กหปติ สตุตทาหสฺส อจฺจเยน ชีวํกํ โกมารภจฺจํ
เอตทวโจ นําหํ อจฺจริย สกฺโกมิ ทฺตฺติเยน ปสฺเสน สตุต มาเส
นิปชชิตฺตุนฺติ ฯ นนฺ เม ตฺวํ กหปติ ปฏฺฐิสฺสุณฺณี สกฺโกมํหํ อจฺจริย
ทฺตฺติเยน ปสฺเสน สตุต มาเส นิปชชิตฺตุนฺติ ฯ สจฺจําหํ อจฺจริย
ปฏฺฐิสฺสุณฺณี อปําหํ มริสฺสามิ นําหํ สกฺโกมิ ทฺตฺติเยน ปสฺเสน
สตุต มาเส นิปชชิตฺตุนฺติ ฯ เตนหิ ตฺวํ กหปติ อุตฺตานิ สตุต
มาเส นิปชชิตฺตุนฺติ ฯ อถโข เสฏฺฐิํ กหปติ สตุตทาหสฺส อจฺจเยน
ชีวํกํ โกมารภจฺจํ เอตทวโจ นําหํ อจฺจริย สกฺโกมิ อุตฺตานิ
สตุต มาเส นิปชชิตฺตุนฺติ ฯ นนฺ เม ตฺวํ กหปติ ปฏฺฐิสฺสุณฺณี
สกฺโกมํหํ อจฺจริย อุตฺตานิ สตุต มาเส นิปชชิตฺตุนฺติ ฯ สจฺจําหํ
อจฺจริย ปฏฺฐิสฺสุณฺณี อปําหํ มริสฺสามิ นําหํ สกฺโกมิ อุตฺตานิ
สตุต มาเส นิปชชิตฺตุนฺติ ฯ อหฺลเจ ตํ กหปติ น วเทยฺยํ
เอตฺตกํปี ตฺวํ น นิปชชเยยฺยาสิ อปีจ ปฏฺฐิกจฺเจวาสิ ๑ มยา ณาโต
ตีหิ สตุตทาเหหิ เสฏฺฐิํ กหปติ อโรโค ภวิสฺสตีติ อญฺเจหิ กหปติ
อโรโคสิ ชานาหิ ก็ เม เทยฺยธมฺโมติ ฯ สพฺพํ สฺวาปเตยฺยญฺจ
เต อจฺจริย โหตุ อหฺลจ เต ทาโสติ ฯ อถ กหปติ มา
#๑ ย. ปฏฺฐิกจฺเจว ฯ

เม คฺวี สพฺพํ สาปเตยฺยํ อทาสี มา จ เม ทาโส รมฺโง
สตสหฺสฺสํ เทหิ มยฺหํ สตสหฺสฺสนฺติ ฯ อถ โข เสฏฺฐี คหปติ
อโรโค สมานโ รมฺโง สตสหฺสฺสํ อทาสี ชีวกสฺส
โกมารภจฺจสฺส สตสหฺสฺสํ ฯ

[๑๓๓] เตน โข ปน สมเยน พาราณเสยฺยกสฺส เสฏฺฐิปฺุตตสฺส
โมกฺขจิกาย กิพฺนตฺสฺส อนฺตคณฺจาพาโ ्हติ ฯ เตน ๑ ยาคฺปิ
ปีตา น สมฺมาปริณามํ คจฺฉติ ภตฺตํปี ภูตฺตํ น สมฺมาปริณามํ
คจฺฉติ อจฺจาโรปี ปสฺสาโวปี น ปคฺุโณ ฯ โส เตน กิโส
्हติ ลฺุโข ทฺุพฺพณฺโณ อฺุปฺปณฺทฺุปฺปณฺทฺุทฺุทฺุชาโต ฐมนิสฺนถคคฺุโต ฯ
อถ โข พาราณเสยฺยกสฺส เสฏฺฐิสฺส เอตทโหสิ มยฺหํ โข ปฺุตตสฺส
ตาทิโส อาพาโ ยาคฺปิ ปีตา น สมฺมาปริณามํ คจฺฉติ
ภตฺตํปี ภูตฺตํ น สมฺมาปริณามํ คจฺฉติ อจฺจาโรปี ปสฺสาโวปี น
ปคฺุโณ โส เตน กิโส ลฺุโข ทฺุพฺพณฺโณ อฺุปฺปณฺทฺุปฺปณฺทฺุทฺุทฺุชาโต
ฐมนิสฺนถคคฺุโต ยนฺนุนาหํ ราชคหํ คนฺตุวา ราชานํ ชีวกํ
เวชฺชํ ยาเจยฺยํ ปฺุตตํ เม ติกิจฺฉิตฺตฺุณฺติ ฯ อถ โข พาราณเสยฺยก
เสฏฺฐี ราชคหํ คนฺตุวา येन ราชา มากโร เสนิโย พิมฺพิสารโ
เตนฺุปสฺงกมิ อฺุปสฺงกมิคฺุวา ราชานํ มากธํ เสนิยํ พิมฺพิสารโ
เอตทโวจ มยฺหํ โข เทว ปฺุตตสฺส ตาทิโส อาพาโ ยาคฺปิ
ปีตา น สมฺมาปริณามํ คจฺฉติ ภตฺตํปี ภูตฺตํ น สมฺมาปริณามํ
คจฺฉติ อจฺจาโรปี ปสฺสาโวปี น ปคฺุโณ โส เตน กิโส

#๑ ม. ยู. เยน ฯ

ลูโฆ ทุพฺพนฺโณ อุปฺปนฺนุปฺปนฺนุทฺทกฺขาโต ฌมฺนิสฺนฺถตฺตคฺคฺโต สาทฺธุ
เทโว ชีวํ เวชฺชํ อาณาเปตฺตํ ปุตฺตํ เม ติกิฉฺฉินฺตฺนฺติ ฯ อถโฆ
ราชา มาคฺโช เสนิโย พิมฺพิสฺสโร ชีวํ โกมารภจฺจํ อาณาเปสิ
คจฺฉ ภาณํ ชีวํ พาราณสี ฌนฺตฺวา พาราณเสยฺยํ เสฏฺฐิปุตฺตํ
ติกิฉฺฉาหิตี ฯ เอวํ เทวติ โฆ ชีวโก โกมารภจฺจโ รณฺโณ
มาคฺชสฺส เสนิยสฺส พิมฺพิสฺสสฺส ปฏิสฺสฺสนฺตฺวา พาราณสี ฌนฺตฺวา
เยน พาราณเสยฺยโก เสฏฺฐิปุตฺโต เตนุปฺสงฺกมิ อุปฺสงฺกมิตฺวา
พาราณเสยฺยคฺคฺสฺส เสฏฺฐิปุตฺตคฺคฺสฺส วิการิ สลฺลทฺเทตฺวา ฌนํ อุตฺตาราตฺวา
ติโรกรณิ ปริกฺขิปปิตฺวา ฌมฺเภ อุปฺนิพนฺธิตฺวา ๑ ภริยํ ปุโรโต
จเปตฺวา อุทฺรจฺฉวี อุปฺปาณฺเตตฺวา ๒ อนุตฺตคฺคฺฉิ นีหริตฺวา ภริยาย
ทสฺเสสิ ปสฺส เต สามิกสฺส อาพาธํ อิมินา ยาคฺุปี ปีตา
น สมฺมาปริณามํ คจฺฉติ ภตฺตํปี ภูตฺตํ น สมฺมาปริณามํ คจฺฉติ
อุจฺจาโรปี ปสฺสาโวปี น ปคฺุณ อิมินายํ กิโส ลูโฆ ทุพฺพนฺโณ
อุปฺปนฺนุปฺปนฺนุทฺทกฺขาโต ฌมฺนิสฺนฺถตฺตคฺคฺโตติ อนุตฺตคฺคฺฉิ วินิเวเจตฺวา
อนุตฺตานิ ปฏฺิเปเวเสตฺวา อุทฺรจฺฉวี สิปฺเพตฺวา อาเลปํ อทาสิ ฯ
อถโฆ พาราณเสยฺยโก เสฏฺฐิปุตฺโต นจิริสฺเสว อโรโค อโหสิ ฯ
อถโฆ พาราณเสยฺยโก เสฏฺฐิ ปุตฺโต เม อโรโค จิตฺติ
ชีวคฺคฺสฺส โกมารภจฺจคฺคฺสฺส โสฬส สหสฺसानิ ปาทาสิ ฯ อถโฆ ชีวโก
โกมารภจฺจโ ตานิ โสฬส สหสฺसानิ อาทาย ปฺนฺเทว ราชคหํ
#๑ ยฺ. อุพฺพนฺธิตฺวา ฯ ๒ ยฺ. อุปฺผาเลตฺวา ฯ

ปจฺจกจฺฉิ ฯ

[๑๓๔] เตน โข ปน สมเยน อชฺชเชนียิ ๑ รณฺโณ ปชฺชโชตสฺส
 ปณฺฑุโรคาพาโห โหติ ฯ พหุ มหนฺตา มหนฺตา ทิสปาโมกฺขา
 เวชฺชา อากนฺตฺวา ติกิจฺฉนฺตา นาสกฺขีสุ อโรคฺ กาคฺุ พหุ
 หิริณฺณิ อาทาย อคมฺสุ ฯ อถ โข ราชา ปชฺชโชโต รณฺโณ
 มากฺชสฺส เสนียสฺส พิมฺพิสารสฺส สนฺติเก ทฺตํ ปาเหสิ มยฺหํ โข
 เทว ๒ ตาทีโส อาพาโห สาธุ เทโว ชีวกํ เวชฺชํ อาณาเปตฺ
 โส มํ ติกิจฺฉิสฺสตีติ ฯ อถ โข ราชา มากฺชโร เสนียโร พิมฺพิสารโร
 ชีวกํ โกมารภจฺจํ อาณาเปสิ กจฺฉ ภาณํ ชีวก อชฺชเชนียิ
 กนฺตฺวา ราชานํ ปชฺชโชตํ ติกิจฺฉาหีติ ฯ เอวํ เทวาติ โข ชีวโก
 โกมารภจฺจโจ รณฺโณ มากฺชสฺส เสนียสฺส พิมฺพิสารสฺส ปฏิสฺสุณฺตีตฺวา
 อชฺชเชนียิ กนฺตฺวา เยน ราชา ปชฺชโชโต เตนฺปสงฺกมิ
 อฺปสงฺกมิตฺวา รณฺโณ ปชฺชโชตสฺส วิการิ สลฺลภฺเขตฺวา ราชานํ ปชฺชโชตํ
 เอตทโวจ [๑] สປປီ เทว นປປຈີສສາມີ တံ เทโว ปวีສສตีติ ฯ
 อลฺ ภาณํ ชีวก ฆนฺเต สกฺกา วินา สປປီนา อโรคฺ กาคฺุ
 ตံ กโรหิ เชจฺจจฺฉํ เม สປປီ ปฏิกฺกฺฉนฺติ ฯ อถ โข ชีวกสฺส
 โกมารภจฺจสฺส เอตทโหสิ อิมສສ โข รณฺโณ ตาทีโส อาพาโห
 น สกฺกา มยา ๔ วินา สປປီนา อโรคฺ กาคฺุ ฆนฺนฺนาหํ สປປီ
 #๑ ยฺ. อຍံ ပါၤၤ ဣ ဣတိ ၂ ၂ မ. ယ. တေဝတိ ပါၤၤ ဣတိ ၂
 #၂ မ. ဣတိ ၂ ၂ ၄ ယ. ယံ ပါၤၤ ဣ ဣတိ ၂

นิปฺปเจยฺยํ กสาววณฺณํ กสาวคณฺฐํ กสวารสฺสนฺติ ฯ อถโฆ ชีวโก
โกมารภจฺโจ นานาภสฺสชฺเชหิ สປປီ นิປປจฺจิ กสาววณฺณํ กสาวคณฺฐํ
กสวารลํ ฯ อถโฆ ชีวกฺสฺส โกมารภจฺจฺสฺส เอตทโหสิ อิมฺสฺส
โฆ รณฺโလ္လ สປປီ ปီຕံ ปรีณาเมนฺຕံ อุทฺတေกံ ทสฺสฺติ จณฺฑายံ
ราชา ฆาตาเปยฺยาปี ๑ มํ ยนฺนุนาหํ ปฏฺิกจฺเจว อาປ္ပจฺเจยฺยန္တฺติ ฯ
อถโฆ ชีวโก โกมารภจฺโจ เยน ราชา ปชฺโชโต เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา ราชานํ ปชฺโชຕံ เอตทโวจ มยံ โฆ เทว เวชฺชา
นาม ตาทิเสน มุหุตฺเตน มุถานิ อุทฺธรรม ภสฺสชฺชานิ สํหฺราม
สาธฺว เทโว วาหฺนาคาเรສฺ จ ทฺวารေສฺ จ อาณာเปຕฺย เยน วาหฺเนน
ชีวโก อิจฺฉฺติ เตน วาหฺเนน กจฺฉฺตฺย เยน ทฺวารေန อิจฺฉฺติ
เตน ทฺวารေန กจฺฉฺตฺย ยံ กาลံ อิจฺฉฺติ တံ กาลံ กจฺฉฺตฺย ยံ
กาลံ อิจฺฉฺติ တံ กาลံ ปวีສฺတฺติ ฯ อถโฆ ราชา ปชฺโชโต
วาหฺนาคาเรສฺ จ ทฺวารေສฺ จ อาณာเปสิ เยน วาหฺเนน ชีวโก
อิจฺฉฺติ เตน วาหฺเนน กจฺฉฺตฺย เยน ทฺวารေန อิจฺฉฺติ เตน
ทฺวารေန กจฺฉฺตฺย ยံ กาลံ อิจฺฉฺติ တံ กาลံ กจฺฉฺตฺย ยံ กาลံ อิจฺฉฺติ
တံ กาลံ ปวีສฺတฺติ ฯ เตน โฆ ပန สมฺเยน รณฺโလ္လ ပชฺโชတฺสฺส
ภทฺတဝတိကာ นาม หตฺถိနိကာ ပလ္လောສโยชนိကာ โหတိ ฯ อถโฆ ชีวโก
โกมารภจฺโจ รณฺโလ္လ ပชฺโชတฺสฺส တံ สປປီ อุปฺနာမေสิ กสാവံ
เทโว ปီဝတฺติ ฯ อถโฆ ชีวโก โกมารภจฺโจ ราชานํ ปชฺโชຕံ
สປປီ ปာຍေတฺวา หตฺထိສာလံ ဂနုတฺวา ဂပုတတိဂယ ဟတฺထိနိဂယ ဂနုမဟာ
#၁ မ. ယု. ဝာတာပေယျာဒိမံ ฯ

นิปฺปติ ๑ อถโฆ รณฺโณ ปชฺชโชนฺส ตํ สปปี ปิตํ ปริณามนฺตํ
อุทฺเทกํ อทาสี ๑ อถโฆ ราชา ปชฺชโชนฺส มนฺสฺเส เอตทโวจ
ทฺฐเณ ภาณ ชีวเณ สปปี ปายิตฺมฺหิ เตนฺหิ ภาณ ชีวํ
เวชฺชํ วิจฺจนาถาติ ๑ ภาทฺทวตฺติกา ย เทว หตฺถินฺนิกา ย นคฺรมฺหา
นิปฺปโตติ ๑ ๑ เตน โข ปน สมเยน รณฺโณ ปชฺชโชนฺส กาโก
นาม ทาโส สทฺฐิโยชนฺนิกो โหติ อมนฺสฺเสน ปฏฺิจฺจ ชาโต ๑
อถโฆ ราชา ปชฺชโชนฺส กากํ ทาสํ อาณายเปตี คจฺจน ภาณ
กาค ชีวํ เวชฺชํ นีวตฺเตหิ ราชา ตํ อจฺจริย นีวตฺตาเปตีติ
เอเต โข ภาณ กาค เวชฺชา นาม พหุมายา มา จสฺส กิลฺลิจิ
ปฏฺิจฺจคฺคเหสีติ ๑ อถโฆ กาโก ทาโส ชีวํ โกมารภจฺจํ อนฺตรามคฺเค
โกสมฺพิยํ สมฺภาเวสี ปาตฺราลํ กโรนฺตํ ๑ อถโฆ กาโก ทาโส
ชีวํ โกมารภจฺจํ เอตทโวจ ราชา ตํ อจฺจริย นีวตฺตาเปตีติ ๑
อาคเมหิ ภาณ กาค ยาว ภูณฺชามิ ๒ หนฺท ภาณ กาค
ภูณฺชสฺสูติ ๑ อลฺล อจฺจริย รณฺณามฺหิ อาณตฺโต เอเต โข
ภาณ กาค เวชฺชา นาม พหุมายา มา จสฺส กิลฺลิจิ ปฏฺิจฺจคฺคเหสีติ ๑
เตน โข ปน สมเยน ชีวโก โกมารภจฺจํ นเขน เกสชฺชํ
โอลฺลุมฺเปตฺวา อามลฺกณฺจ ขาทติ ปานียณฺจ ปิวติ ๑ อถโฆ ชีวโก
โกมารภจฺจํ กากํ ทาสํ เอตทโวจ หนฺท ภาณ กาค อามลฺกณฺจ
ขาท ปานียณฺจ ปิวสฺสูติ ๑ อถโฆ กาโก ทาโส อยฺ โข เวชฺชโ
#๑ ม. ย. นิปฺปติโตติ ๑ ๒ ย. ภูณฺชาม ๑

อามลคณฺจ ขาทติ ปาณียณฺจ ปิวติ น อรหติ กิณฺจึ ปาปกํ
โหตฺตุนฺติ ๑ อุปฺทตฺตามลคณฺจ ขาทิ ปาณียณฺจ อปายิ ฯ ตสฺส ตํ
อุปฺทตฺตามลคํ ขาทิตํ ตตฺถเวว นิจฺจนฺเรสิ ฯ อถโข กาโก ทาสโ
ชีวกํ โกมารภจฺจํ เอตทโวจ อตฺถิ เม อจฺริย ชีวิตฺตุนฺติ ฯ
มา ภณฺเ กาก ภายิ ตฺวณฺเจว อโรโค ภวิสฺสสิ ราชา จ
จณฺโฑ โส ราชา ฌาตาเปยฺยาปิ มํ เตนาหํ น นีวตฺตมามีติ
ภทฺทวตฺตํ หตฺถินิํ กากสฺส นียฺยาเทตฺวา เยน ราชคหํ เตน
ปกฺกามิ อนุปฺพุเพน เยน ราชคหํ เยน ราชา มาคโร
เสนฺนิโย พิมฺพิสฺสโร เตนฺอุปฺสงฺกมิ อุปฺสงฺกมิตฺวา รมฺโโล มาคฺชสฺส
เสนฺนิยสฺส พิมฺพิสฺสโรสฺส เอตมตฺถํ อโรเจสิ ฯ สฺสจฺจ ภณฺเ ชีวก
อกาสิ ยํปี น นีวตฺโต จณฺโฑ โส ราชา ฌาตาเปยฺยาปิ
ตฺตุนฺติ ฯ อถโข ราชา ปชฺชโรโต อโรโค สฺมานิ ชีวกสฺส
โกมารภจฺจสฺส สนฺติเก พฺตํ ปาเหสิ อากจฺจตฺต ชีวโก วั
ทสฺสสามีติ ฯ อถึ เทว ๒ อธิการํ เม เทโว สฺรตฺตุนฺติ ฯ เตน โข
ปน สฺมเยน รมฺโโล ปชฺชโรตสฺส สิวะยฺกํ ทสฺสยฺกํ อุปฺปนฺนํ โหติ
พฺหุณฺนํ ทสฺสสฺสํ พฺหุณฺนํ ทสฺสยฺกสฺสํ พฺหุณฺนํ ทสฺสยฺกสฺสสฺสํ พฺหุณฺนํ
ทสฺสยฺกสฺสสฺสสฺสํ พฺหุณฺนํ ทสฺสยฺกสฺสสฺสสฺสสฺสํ อคฺคณฺจ เสฏฺฐณฺจ
ปาโมกฺขณฺจ อุตฺตมณฺจ ปวฺรณฺจ ฯ อถโข ราชา ปชฺชโรโต ตํ
สิวะยฺกํ ทสฺสยฺกํ ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส ปาเหสิ ฯ อถโข
#๑ โป. กาคฺตฺตุนฺติ ฯ ๒ โป. ม. ย. อโยโย ฯ

ชีวกสฺส โโกมารภจฺจสฺส เอตทโหสิ อิทํ โข เม สีเวยฺยํ
ทฺสฺสยฺยํ รมฺมว ปชฺชโชเตน ปหิตํ พหฺนํ ทฺสฺสํ พหฺนํ ทฺสฺสยฺยํ
พหฺนํ ทฺสฺสยฺยคฺคตํ พหฺนํ ทฺสฺสยฺยคฺคตสฺสํ พหฺนํ ทฺสฺสยฺยคฺคตสฺสํ
อคฺคณฺจ เสฏฺฐณฺจ ปาโมกฺขณฺจ อุตฺตมณฺจ ปวฺรณฺจ นยิมิ
อณฺโณ โกจฺจ ปจฺจารหติ ปรีกฺขณฺจ ๑ อณฺณตฺร เตน ภควตา อรหตา
สมฺมาสมฺพุทฺเธน รมฺมว วา มากเชน เสนิเยน พิมฺพิสาเรนาติ ฯ

[๑๓๕] เตน โข ปน สมเยน ภควโต กาโย โทสาภิสฺสนฺโน
โหติ ฯ อถ โข ภควา อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ อามนฺเตสิ
โทสาภิสฺสนฺโน โข อานนฺท ตถาคตสฺส กายิ อิจฺฉติ ตถาคโต วิเรจฺนํ
ปาตฺนฺติ ฯ อถ โข อายสฺมา อานนฺโท येन ชีวโก โโกมารภจฺจ
เตนุปสฺงกมิ อฺปสฺงกมิตฺวา ชีวํ โโกมารภจฺจ เอตทโวจ
โทสาภิสฺสนฺโน โข อวฺุโส ชีวก ตถาคตสฺส กายิ อิจฺฉติ ตถาคโต
วิเรจฺนํ ปาตฺนฺติ ฯ เตนหิ ฆนฺเต อานนฺท ภควโต กายิ กติปาหํ
สิเนเหตฺวาติ ฯ อถ โข อายสฺมา อานนฺโท ภควโต กายิ กติปาหํ
สิเนเหตฺวา येन ชีวโก โโกมารภจฺจ เตนุปสฺงกมิ อฺปสฺงกมิตฺวา
ชีวํ โโกมารภจฺจ เอตทโวจ สินิทฺโร โข อวฺุโส
ชีวก ตถาคตสฺส กายิ ยสฺสทานิ กาลํ มณฺณสิตี ฯ อถ โข
ชีวกสฺส โโกมารภจฺจสฺส เอตทโหสิ น โข เม ตํ ปฏฺฐิรูปํ
โยหํ ภควโต โอฟาริกํ วิเรจฺนํ ทเทยฺย ๒ ยนฺนุนาหํ ๓ ติณิ อฺปปลหตฺถานิ
นानาเกสฺชเชหิ ปรีภาเวตฺวา ตถาคตสฺส อฺปนาเมยฺยณฺติ ฯ

#๑ ม. ย. อยฺ ปาโจ น ทิสฺสติ ฯ ๒ ม. ย. ทเทยฺยณฺติ ฯ

#๓ ม. ย. ยนฺนุนาหํ ฯ เปฯ โโกมารภจฺจติ น ทิสฺสติ ฯ

อดโข ชีวโก โภมารภจโจ ตีณิ อุปลหตฺถานิ นานาเกสชเชหิ
ปริภาเวตฺวา เยน ภควา เตนุปลสงฺกมิ อุปลสงฺกมิตฺวา เอกํ
อุปลหตฺถํ ภควโต อุปนามลสิ อิมํ ภนฺเต ภควา ปจฺมํ
อุปลหตฺถํ อุปลิงฺมตฺตํ อิทํ ภควนฺตํ ทสฺกขตฺตํ วิเรเจสฺสตีติ
ทฺติยํ อุปลหตฺถํ ภควโต อุปนามลสิ อิมํ ภนฺเต ภควา ทฺติยํ
อุปลหตฺถํ อุปลิงฺมตฺตํ อิทํ ภควนฺตํ ทสฺกขตฺตํ วิเรเจสฺสตีติ
ตฺติยํ อุปลหตฺถํ ภควโต อุปนามลสิ อิมํ ภนฺเต ภควา ตฺติยํ
อุปลหตฺถํ อุปลิงฺมตฺตํ อิทํ ภควนฺตํ ทสฺกขตฺตํ วิเรเจสฺสตีติ เอวํ
ภควโต สมตีสาย วิเรจฺนํ ภวิสฺสตีติ ฯ อดโข ชีวโก โภมารภจโจ
ภควโต สมตีสาย วิเรจฺนํ ทตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทตฺวา
ปทกฺขิณฺณํ กตฺวา ปกฺกามิ ฯ อดโข ชีวกฺสฺส โภมารภจฺจสฺส
พหิทฺวารโกฏฺฐกา นิกฺขนฺตสฺส เอตทโหสิ มยา โข ภควโต
สมตีสาย วิเรจฺนํ ทินฺนํ โทสาภิสนฺโน ตถาคตฺสฺส กาโย น
ภควนฺตํ สมตีสกฺขตฺตํ วิเรเจสฺสตีติ เอญฺจตีตฺกขตฺตํ ภควนฺตํ
วิเรเจสฺสตีติ อปฺปิภ ภควา วิริตฺโต นหยาสิสฺสตีติ นหาคํ ภควนฺตํ
สกี วิเรเจสฺสตีติ เอวํ ภควโต สมตีสาย วิเรจฺนํ ภวิสฺสตีติ ฯ
อด โข ภควา ชีวกฺสฺส โภมารภจฺจสฺส เจตสา เจโตปริวิตกฺกมญฺญา
อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ อามนฺเตสิ อิทานนฺท ชีวกฺสฺส
โภมารภจฺจสฺส พหิทฺวารโกฏฺฐกา นิกฺขนฺตสฺส เอตทโหสิ มยา
โข ภควโต สมตีสาย วิเรจฺนํ ทินฺนํ โทสาภิสนฺโน ตถาคตฺสฺส

กาโย น ภควนฺตํ สมตฺตีสกฺขตฺตํ วิเรเจสฺสติ เถณฺตีสกฺขตฺตํ
ภควนฺตํ วิเรเจสฺสติ อปีจ ภควา วิริตฺโต นหายิสฺสติ นหตฺ
ภควนฺตํ สกฺกํ วิเรเจสฺสติ เอวํ ภควโต สมตฺตีสาย วิเรจันํ ภวิสฺสตีติ
เตนหานนฺท อุณฺโหนทกํ ปฏฺยทาเทหิตี ๑ ฯ เอวํ ฆนฺเตติ โข อายสฺมา
อานนฺโท ภควโต ปฏฺยิสฺสณฺติวา อุณฺโหนทกํ ปฏฺยทาเทสิ ฯ อถโข
ชีวกโก โกมารภจฺโจ เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา
ภควนฺตํ อภิวาทตฺวา เอกมนฺตํ นิสิตฺติ ฯ เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข
ชีวกโก โกมารภจฺโจ ภควนฺตํ เอตทวโจ วิริตฺโต ฆนฺเต ภควาติ ฯ
วิริตฺโตมฺหิ ชีวกาติ ฯ อิธ มยฺหํ ฆนฺเต พหิทฺวารโกฏฺฐกา
นิกฺขนฺตสฺส เอตทโหสิ มยา โข ภควโต สมตฺตีสาย วิเรจันํ ทินฺนํ
โทสาภิสฺสนฺโน ตถาคตสฺส กาโย น ภควนฺตํ สมตฺตีสกฺขตฺตํ
วิเรเจสฺสติ เถณฺตีสกฺขตฺตํ ภควนฺตํ วิเรเจสฺสติ อปีจ ภควา
วิริตฺโต นหายิสฺสติ นหตฺ ภควนฺตํ สกฺกํ วิเรเจสฺสติ เอวํ
ภควโต สมตฺตีสาย วิเรจันํ ภวิสฺสตีติ นหายตฺ ฆนฺเต ภควา
นหายตฺ สุกฺโตติ ฯ อถโข ภควา อุณฺโหนทกํ นหายิ นหตฺ
ภควนฺตํ สกฺกํ วิเรเจสฺสติ เอวํ ภควโต สมตฺตีสาย วิเรจันํ อโหสิ ฯ
อถโข ชีวกโก โกมารภจฺโจ ภควนฺตํ เอตทวโจ ยาว ฆนฺเต
ภควโต กาโย ปกตฺตฺโต โหติ อลํ ยฺสปีณฺทเกนาติ ฯ อถโข
ภควโต กาโย นจิสฺเสว ปกตฺตฺโต อโหสิ ฯ อถโข ชีวกโก
โกมารภจฺโจ ตํ สิวะຍกํ ทฺสฺสยฺกํ อาทาย เยน ภควา
#๑ ม. ย. ปฏฺยทาเทธาติ ฯ

เตนุปลงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึ ฯ
เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข ชีวโก โกมารภจฺโจ ภควนฺตํ เอตทวโจ
เอกาหํ ภนฺเต ภควนฺตํ วริ ยาจามิตฺติ ฯ อติกฺกนฺตวรา โข ชีวก
ตถาคตฺติ ฯ ยลฺลจ ภนฺเต กปฺปติ ยลฺลจ อนวชฺชนฺติ ฯ วเทหิ
ชีวกาติ ฯ ภควา ภนฺเต ปัสฺสูลิโก ภิกฺขุสงฺโฆ จ อิทํ เม
ภนฺเต สิวะยฺกํ ทุสฺสยฺกํ รมฺญา ปชฺโชเตน ปหิตํ พหุณฺณํ ทุสฺसानํ
พหุณฺณํ ทุสฺสยฺกานํ พหุณฺณํ ทุสฺสยฺกสฺตานํ พหุณฺณํ ทุสฺสยฺกสฺสทฺสฺตานํ
พหุณฺณํ ทุสฺสยฺกสฺสทฺสฺสทฺสฺตานํ อคฺคณฺจ เสฏฺฐณฺจ ปาโมกฺขณฺจ
อตุตฺตมณฺจ ปวฺรณฺจ ปฏิกฺคณฺหาตุ เม ภนฺเต ภควา สิวะยฺกํ
ทุสฺสยฺกํ ภิกฺขุสงฺฆสฺส จ กหปฺติจิวริ อนฺชานาตฺติ ฯ ปฏิกฺคเหสิ
ภควา สิวะยฺกํ ทุสฺสยฺกํ ฯ อถ โข ภควา ชีวกํ โกมารภจฺจ
ชฺมมียา กถาย สนฺทสฺเสสิ สฺมาทเปสิ สฺมุตฺเตเชสิ สฺมปฺหเสสิ ฯ
อถ โข ชีวโก โกมารภจฺโจ ภควตา ชฺมมียา กถาย สนฺทสฺสิโต
สฺมาทปีโต สฺมุตฺเตชิตो สฺมปฺหสิโต อฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ
อภิวาทตฺวา ปทกฺขิณฺณํ กตฺวา ปกฺกามิ ฯ อถ โข ภควา เอตฺสฺมี
นิตานเณ เอตฺสฺมี ปกรณเณ ชฺมมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
อนฺชานามิ ภิกฺขเว กหปฺติจิวริ โย อิจฺฉติ ปัสฺสูลิโก โหตุ
โย อิจฺฉติ กหปฺติจิวริ สาทิยตุ อิตฺริตเรณ จาหํ ๑ ภิกฺขเว
สนฺตฺตฺถจฺจ วัฒนเณมิตฺติ ฯ

[๑๓๖] อสฺโสสิ โข ราชคฺเห มนฺุสฺสา ภควตา กิร ภิกฺขุณฺ
#๑ ไป. ม. ย. อิตฺริตเรณ ปาหํ ฯ

คหปติ วริ อนุญญาตุนฺติ ฯ เต จ มนุสฺสา หฎฺฐา อหฺลฺลํ อุทฺทกา
อิทานิ โข มยฺ ทานานิ ทสฺสาม ปุญฺญานิ กริสฺสาม ยโต
ภควตา ภิกฺขุณฺโณ คหปติจิวริ อนุญญาตุนฺติ ฯ เอกาเหเนว ราชคเห
พฺหุณี จิวรสหฺสฺทานิ อุปฺปชฺชิสฺสุ ฯ อสฺโสสุ โข ชานปทา มนุสฺสา
ภควตา กิร ภิกฺขุณฺโณ คหปติจิวริ อนุญญาตุนฺติ ฯ เต จ มนุสฺสา
หฎฺฐา อหฺลฺลํ อุทฺทกา อิทานิ โข มยฺ ทานานิ ทสฺสาม ปุญฺญานิ
กริสฺสาม ยโต ภควตา ภิกฺขุณฺโณ คหปติจิวริ อนุญญาตุนฺติ ฯ
เอกาเหเนว ชนปเทปิ พฺหุณี จิวรสหฺสฺทานิ อุปฺปชฺชิสฺสุ ฯ

[๑๓๗] เตน โข ปน สมเยน สงฺฆสฺส ปาวาโร อุปฺปนฺโน
โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
ปาวารนฺติ ฯ โโกเสยฺยปาวาโร อุปฺปนฺโน โหติ ฯ อนุชานามิ
ภิกฺขเว โโกเสยฺยปาวารนฺติ ฯ โกชวํ อุปฺปนฺนํ โหติ ฯ อนุชานามิ
ภิกฺขเว โกชวนฺติ ฯ

ปจฺมภาณวาริ นิฏฺฐิตํ ๑ ฯ

[๑๓๘] เตน โข ปน สมเยน กาสีราชา ชิวกสฺส โกมารภจฺจสฺส
อฑฺฒกาสิยํ ๒ กมฺพลํ ปาหฺลํ อุปฑฺฒกาสิณํ อุปฺมานํ ๓ ฯ
อถ โข ชิวโก โกมารภจฺโจ ตํ อฑฺฒกาสิยํ กมฺพลํ อาทาย
เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทฺตฺวา
เอกมนฺตํ นิสิตฺติ ฯ เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข ชิวโก โกมารภจฺโจ
#๑ ม. ปจฺมภาณวาริ นิฏฺฐิตํ ๑ ฯ ๒ ม. ย. อฑฺฒกาสิกํ ๑ ๓ ม. ย. ขมฺมานํ ฯ

ภควนฺตํ เอตทโวจ อัย เม ภนฺเต อพฺตทกาสีโย กมฺพลโ
กาสีรณฺดา ปหิโต อุปฺพตทกาสีนํ อุปฺมาโน ๑ ปฏิกุคฺคหาคฺ เม
ภนฺเต ภควา กมฺพลํ ยํ มม อสฺส ทิฆมฺรตฺตํ หิตาย สุขายาติ ฯ
ปฏิกุคฺคเหสี ภควา กมฺพลํ ฯ อถโข ภควา ชีวํโก โภมารภจฺจ
ชฺมมียา กถาย สนนฺทสฺเสสี สมาสเปสี สมนฺตเตเชสี สมนฺปหฺเสสี ฯ
อถโข ชีวโก โภมารภจฺจ ภาควตา ชฺมมียา กถาย สนนฺทสฺสีโต
สมาสปีโต สมนฺตเตชิตโต สมนฺปหฺสีโต อญฺจายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
ปทกฺขิณฺณํ กตฺวา ปกฺกามิ ฯ อถโข ภควา เอตสฺมี นินฺทาเน)
เอตสฺมี ปกรณฺ ๒ ชฺมมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสี อนฺุชานามิ
ภิกฺขเว กมฺพลนฺติ ฯ

[๑๓๕] เตน โข ปน สมเยน สงฺฆสฺส อฺุจฺจาวจานิ จีวรานิ
อฺุปฺปชฺชนฺติ ๓ ฯ อถโข ภิกฺขุณฺเ อตทโทสี ที นฺุ โข ภควตาจิวรี
อนฺุณฺณวตฺตํ ที อนฺุณฺณวตฺตนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสิ ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ฉ จีวรานิ โขมํ กปฺปาสิกํ โภเสยฺยํ กมฺพลํ
สาณฺณํ ภงฺกนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน เย เต ภิกฺขุ คหปฺติจิวรี
สาทิยนฺติ เต กุภฺกฺุจฺจายนฺตา ปฺสฺกุณฺณํ น สาทิยนฺติ เอกํเยว
ภควตา จิวรี อนฺุณฺณวตฺตํ น เทวติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโจะสิ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว คหปฺติจิวรี สาทิยนฺเตน ปฺสฺกุณฺณํปี
สาทิคฺคํ ๔ ตทฺุภเยน จาหํ ๕ ภิกฺขเว สนนฺตฺกุจฺจํ วนฺณณฺมิตฺติ ฯ

[๑๔๐] เตน โข ปน สมเยน สมฺพหฺลฺลา ภิกฺขุ โภสเลสุ
#๑ โป. ม. ยฺ. คมฺมาโน ฯ ๒ ยฺ. เอตสฺมี ปกรณฺติ ปาจทฺุยฺนํ นตฺถิ ฯ ๓ ม.
#อฺุปฺปนฺนานิ โหนฺติ ฯ ๔ ม. สาทิยิตฺติ ฯ ๕ โป. ม. ยฺ. ปาหํ ฯ

ชนปเทสุ อทฺธานมคฺคปฎฺธิปนฺนา โหฺนติ ฯ เอกจฺเจ ภิกฺขุ สุสานํ
โอกฺกมீสุ ปัสฺสูลาย เอกจฺเจ ภิกฺขุ นาคเมสฺสุ ฯ เย เต ภิกฺขุ
สุสานํ โอกฺกมீสุ ปัสฺสูลาย เต ปัสฺสูลานิ ลภีสุ ฯ เย เต ภิกฺขุ
นาคเมสฺสุ เต เอวมาหฺสุ อมฺหากํปิ อาวุโส ภาคํ เทธาติ ฯ
เต เอวมาหฺสุ น มยฺ อวุโส ตุมฺหากํ ภาคํ ทสฺสาม กิสฺส
ตุเมห นาคมิตฺถาติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ
ภิกฺขเว นาคเมฺนฺตานํ นากามา ภาคํ ทาตฺตุนฺติ ฯ เตน โข ปน
สมเยน สมพฺพหุลา ภิกฺขุ โกสเลสุ ชนปเทสุ อทฺธานมคฺคปฎฺธิปนฺนา
โหฺนติ ฯ เอกจฺเจ ภิกฺขุ สุสานํ โอกฺกมீสุ ปัสฺสูลาย เอกจฺเจ
ภิกฺขุ อากเมสฺสุ ฯ เย เต ภิกฺขุ สุสานํ โอกฺกมீสุ ปัสฺสูลาย
เต ปัสฺสูลานิ ลภีสุ ฯ เย เต ภิกฺขุ อากเมสฺสุ เต เอวมาหฺสุ
อมฺหากํปิ อาวุโส ภาคํ เทธาติ ฯ เต เอวมาหฺสุ
น มยฺ อวุโส ตุมฺหากํ ภาคํ ทสฺสาม กิสฺส ตุมฺเห น
โอกฺกมิตฺถาติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ
ภิกฺขเว อากเมฺนฺตานํ อากามา ภาคํ ทาตฺตุนฺติ ฯ เตน โข ปน
สมเยน สมพฺพหุลา ภิกฺขุ โกสเลสุ ชนปเทสุ อทฺธานมคฺคปฎฺธิปนฺนา
โหฺนติ ฯ เอกจฺเจ ภิกฺขุ ปจฺฉมํ สุสานํ โอกฺกมீสุ ปัสฺสูลาย
เอกจฺเจ ภิกฺขุ ปจฺฉมา โอกฺกมீสุ ฯ เย เต ภิกฺขุ ปจฺฉมํ สุสานํ
โอกฺกมீสุ ปัสฺสูลาย เต ปัสฺสูลานิ ลภีสุ ฯ เย เต ภิกฺขุ
ปจฺฉมา โอกฺกมீสุ เต น ลภีสุ ฯ เต เอวมาหฺสุ อมฺหากํปิ

อาวุโส ภาคํ เทถาติ ฯ เต เอวมหาหํสุ น มยํ อาวุโส ตุมหากํ
ภาคํ ทสฺสาม กิสฺส ตุมฺเห ปจฺจนา โอกฺกมิตฺถาติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ อญฺชานามิ ภิกฺขเว ปจฺจนา โอกฺกมณฺฑานํ ๑
นากามา ภาคํ ทาตฺตุนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน สมฺพหฺลลา
ภิกฺขู โกสฺเสสฺสุ ชนปฺเทสฺสุ อทฺธานมคฺคปฺปฏิปฺปนา โหนฺติ ฯ เต
สทิสฺสา สฺसानํ โอกฺกมียํสฺสุ ปัสฺสกุลา ย ฯ เอกจฺเจ ภิกฺขู ปัสฺสกุลา น
ลภียํสฺสุ เอกจฺเจ ภิกฺขู น ลภียํสฺสุ ฯ ย เต ภิกฺขู น ลภียํสฺสุ
เต เอวมหาหํสุ อมฺหากํปึ อาวุโส ภาคํ เทถาติ ฯ เต เอวมหาหํสุ
น มยํ อาวุโส ตุมฺหากํ ภาคํ ทสฺสาม กิสฺส ตุมฺเห น ลภิตฺถาติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ อญฺชานามิ ภิกฺขเว สทิสฺसानํ
โอกฺกมณฺฑานํ อกามา ภาคํ ทาตฺตุนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
สมฺพหฺลลา ภิกฺขู โกสฺเสสฺสุ ชนปฺเทสฺสุ อทฺธานมคฺคปฺปฏิปฺปนา โหนฺติ ฯ
เต กตฺถิ กตฺวา สฺसानํ โอกฺกมียํสฺสุ ปัสฺสกุลา ย ฯ เอกจฺเจ ภิกฺขู
ปัสฺสกุลา น ลภียํสฺสุ เอกจฺเจ ภิกฺขู น ลภียํสฺสุ ฯ ย เต ภิกฺขู น ลภียํสฺสุ
เต เอวมหาหํสุ อมฺหากํปึ อาวุโส ภาคํ เทถาติ ฯ เต เอวมหาหํสุ
น มยํ อาวุโส ตุมฺหากํ ภาคํ ทสฺสาม กิสฺส ตุมฺเห น ลภิตฺถาติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ อญฺชานามิ ภิกฺขเว กตฺถิ กตฺวา
โอกฺกมณฺฑานํ อกามา ภาคํ ทาตฺตุนฺติ ฯ

[๑๔๑] เตน โข ปน สมเยน มนุสฺสา จิวริ อาทาย อารามํ
อากจฺจนฺติ ฯ เต ปฏิกฺคาหํ อลภฺมานา ปฏฺิหรณฺติ ฯ จิวริ
#๑ ม. ย. โอกฺกนฺฑานํ ฯ

ปริตต์ อุปปชชติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ อนุชานามิ
ภิกฺขเว ปญฺหํเกหิ สมนฺนาคตํ ภิกฺขุํ จีวรปฏิกฺคาหกํ สมนฺนนิตฺตํ โย
น ฉนฺทาคตํ คจฺเจยฺย น โทสาคตํ คจฺเจยฺย น โมหาคตํ คจฺเจยฺย
น ภยาคตํ คจฺเจยฺย คหิตาคหิตญฺจ ชานเยยฺย ฯ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว
สมนฺนนิตฺตพฺโพ ฯ ปจฺมํ ภิกฺขุ ยาจิตฺตพฺโพ ยาจิตฺวา พุยฺตเตน
ภิกฺขุณา ปฏิพลเนน สงฺโฆ ฉาเปตพฺโพ สุฉนฺตํ เม ภนฺเต สงฺโฆ
ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถลฺลํ สงฺโฆ อิตฺถนฺนํ ภิกฺขุํ จีวรปฏิกฺคาหกํ
สมนฺนเนยฺย ฯ เอสา ฉตฺติ ฯ สุฉนฺตํ เม ภนฺเต สงฺโฆ สงฺโฆ
อิตฺถนฺนํ ภิกฺขุํ จีวรปฏิกฺคาหกํ สมนฺนนิตฺติ ฯ ยสฺสายสฺมโต
ขมฺติ อิตฺถนฺนํสฺส ภิกฺขุโน จีวรปฏิกฺคาหกสฺส สมนฺนนิตฺติ ๑ โส
ตฺถนฺนสฺส ยสฺส นกขมฺติ โส ภาเสยฺย ฯ สมนฺนนิตฺติ สงฺฆเนน
อิตฺถนฺนํโม ภิกฺขุ จีวรปฏิกฺคาหโก ฯ ขมฺติ สงฺฆสฺส ตสฺมา
ตฺถนฺนํ ๑ เอวเมตํ ธารยามีติ ฯ

[๑๔๒] เตน โข ปน สมเยน จีวรปฏิกฺคาหกา ภิกฺขุ จีวร
ปฏิกฺคาหเตวาทา ตตฺถเว อชฺฉนฺตฺวา ปกฺกมฺนฺติ ฯ จีวรํ นสฺสติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ปญฺหํเกหิ
สมนฺนนิตฺตํ ภิกฺขุํ จีวรนิทาหกํ ๒ สมนฺนนิตฺตํ โย น ฉนฺทาคตํ
คจฺเจยฺย น โทสาคตํ คจฺเจยฺย น โมหาคตํ คจฺเจยฺย น
ภยาคตํ คจฺเจยฺย นินฺทิตานินฺทิตญฺจ ๓ ชานเยยฺย ฯ เอวญฺจ ปน
ภิกฺขเว สมนฺนนิตฺตพฺโพ ฯ ปจฺมํ ภิกฺขุ ยาจิตฺตพฺโพ ยาจิตฺวา
#๑ ม. ย. สมนฺนนิตฺติ ฯ ๒ โป. ม. จีวรนิทาหกํ ๑ ๓ ม. ย. นินฺทิตานินฺทิตญฺจ ฯ

พยุตเตน ภิกขุณา ปฎิพเลน สงฺโฆ ฉาเปตพุโพ สฺฆาตุ เม
ภนฺเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถฺถํ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ
ภิกฺขุ จีวรนิทาหํ สมฺมณฺเณยฺย ๑ เอสา ฅตฺติ ๑ สฺฆาตุ เม
ภนฺเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุ จีวรนิทาหํ สมฺมณฺนติ ๑
ยสฺสายสฺมโต ขมฺติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน จีวรนิทาหสฺส สมฺมติ
โส ฅณฺหสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ๑ สมฺมโต
สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ จีวรนิทาหโก ๑ ขมฺติ สงฺฆสฺส
ตสฺมา ฅณฺหิ ๑ เอวเมตํ ฐารยามีติ ๑

[๑๔๓] เตน โข ปน สมฺเณน จีวรนิทาหกาภิกฺขุ ๑ มณฺฑปเปปี
รฺกขมฺมุเลปี นิมฺพโกเสปี อชฺโฆกาเสปี ๒ จีวรํ นิตฺทหนฺติ ๓ ๑ อุนฺทุเรหิปี ๔
อุปฺจิกาหิปี ขชฺชนฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ๑ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว ภาณฺฑาการํ สมฺมณฺนิตฺตุํ ยํ สงฺโฆ อากงฺขติ วิหารํ วา
อฑฺฒโยคํ วา ปาสาทํ วา หนฺมมฺยํ วา กุหํ วา ๑ เอวญจ
ปน ภิกฺขเว สมฺมณฺนิตพุโพ ๑ พยุตเตน ภิกฺขุณา ปฎิพเลน สงฺโฆ
ฉาเปตพุโพ สฺฆาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถฺถํ
สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ วิหารํ ภาณฺฑาการํ สมฺมณฺเณยฺย ๑ เอสา ฅตฺติ ๑
สฺฆาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ วิหารํ ภาณฺฑาการํ
สมฺมณฺนติ ๑ ยสฺสายสฺมโต ขมฺติ อิตฺถนฺนามสฺส วิหารสฺส
ภาณฺฑาการสฺส สมฺมติ โส ฅณฺหสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ๑
สมฺมโต สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม วิหาโร ภาณฺฑาการํ ๑ ขมฺติ
#๑ ม. จีวรนิทาหโก ภิกฺขุ ๑ ๒ ไป. ม. ย. อัย ปาโร น ทิสฺสติ ๑ ๓ ม. นิตฺทหนฺติ ๑
#๔ ม. อุนฺทุเรหิปี ๑

สงฆสฺส ตสฺมา ตฺณฺหี ฯ เอวเมตํ ธารยามีติ ฯ

[๑๔๔] เตน โข ปน สมเยน สงฆสฺส ภาณฺทาคาเร จีวรํ
อคุตฺตํ โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ
ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมฺมุนาคตํ ภิกฺขุํ ภาณฺทาคาริกํ สมฺมุนฺนิตุํ
โย น ฉนฺทาคตฺถิ คจฺเจยฺย น โทสาคตฺถิ คจฺเจยฺย น โมหาคตฺถิ
คจฺเจยฺย น ภยาคตฺถิ คจฺเจยฺย คฺคตฺตาคฺคตฺตณฺจ ชาเนยฺย ฯ
เอวณฺจ ปน ภิกฺขเว สมฺมุนฺนิตพฺโพ ฯ ปจฺมํ ภิกฺขุ ยาจิตพฺโพ
ยาจิตฺวา พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺวีเพลน สงฺโฆ ฅาเปตพฺโพ สฺสณฺดา
เม ภาณฺเต สงฺโฆ ยถิ สงฆสฺส ปตฺตกถลฺลํ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ
ภิกฺขุํ ภาณฺทาคาริกํ สมฺมุนฺเนยฺย ฯ เอสา ฅตฺติ ฯ สฺสณฺดาตุ เม
ภาณฺเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ ภาณฺทาคาริกํ สมฺมุนฺนติ ฯ
ยสฺสายสฺมโต ขมฺติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ภาณฺทาคาริกสฺส สมฺมติ
โส ตฺถนฺหสฺส ยสฺส นกขมฺติ โส ภาเสยฺย ฯ สมฺมโต สงฺฆेเน
อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ภาณฺทาคาริโก ฯ ขมฺติ สงฆสฺส ตสฺมา
ตฺณฺหี ฯ เอวเมตํ ธารยามีติ ฯ

[๑๔๕] เตน โข ปน สมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ภาณฺทาคาริกํ
วฺภูจฺจาเปนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ น ภิกฺขเว
ภาณฺทาคาริโก วฺภูจฺจาเปตพฺโพ โย วฺภูจฺจาเปยฺย อापตฺติ ทฺถกฺกฺกฺสฺสชาติ ฯ

[๑๔๖] เตน โข ปน สมเยน สงฆสฺส ภาณฺทาคาเร จีวรํ
อุสฺสนนํ โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ

ภิกฺขเว สมมุขีญฺเฒน สงฺเขน ภาเชตฺตุนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
สพฺโพ ๑ สงฺโฆ จีวรํ ภาเชนฺโต โกลาหฺลํ อกาสิ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคตํ
ภิกฺขุํ จีวรภาชกํ สมฺมฺนฺนิตุํ โย น ฉนฺทาคตี คจฺเจยฺย น
โทสาคตี คจฺเจยฺย น โมหาคตี คจฺเจยฺย น ภยาคตี คจฺเจยฺย
ภาชิตาภาชิตญฺจ ชานเยยฺย ฯ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สมฺมฺนฺนิตพฺโพ ฯ
ปจฺมํ ภิกฺขุ ยาจิตพฺโพ ยาจิตฺวา พยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเลน
สงฺโฆ ฉาเปตพฺโพ สฺสฺมาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส
ปตฺตกถลลํ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ จีวรภาชกํ สมฺมฺนฺนเยยฺย ฯ
เอสา ลตฺติ ฯ สฺสฺมาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ
ภิกฺขุํ จีวรภาชกํ สมฺมฺนฺนติ ฯ ยสฺสยสฺสโมโต ขมฺติ อิตฺถนฺนามสฺส
ภิกฺขุโน จีวรภาชกสฺส สมฺมฺติ โส ตฺถนฺสสฺส ยสฺส นกขมฺติ
โส ภาเสยฺย ฯ สมฺมโต สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ จีวรภาชโก ฯ
ขมฺติ สงฺฆสฺส ตสฺมา ตฺถนฺหิ ฯ เอวเมตํ ธารยามีติ ฯ อถ โข
จีวรภาชกานํ ภิกฺขุณํ เอตทโหสิ กถํ นฺ โข จีวรํ ภาเชตพฺพนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ปจฺมํ อฺุจฺฉินฺติวฺวา
ตฺถยิตฺวา วณฺณาวณฺณํ กตฺวา ภิกฺขุ คณฺเฑวฺวา วคฺคํ พนฺธิตฺวา
จีวรปฏฺิวีสํ ฐเปตฺตุนฺติ ฯ อถ โข จีวรภาชกานํ ภิกฺขุณํ เอตทโหสิ
กถํ นฺ โข สามณฺเธรานํ จีวรปฏฺิวีสํ ทาทพฺโพติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว สามณฺเธรานํ อฺุปฺพตฺต-

#๑ ม. อัย ปาโจ น ทิสฺสตี ฯ

เถวกํ ทาตฺตฺตฺติ ๑ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ รชนํ โอิโรเปตฺตา
กฺมฺภี อวฏฺฏนฺตฺติ ๑ กฺมฺภี ภิกฺษชฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจตฺถํ ๑
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว รชนฺุพฺงกํ ทณฺุทกถาลิกนฺตฺติ ๒ ๑ เตน โข ปน
สมเยน ภิกฺขุณฺํ รชนภาชนํ น สํวิชฺชติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ
อโรเจตฺถํ ๑ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว รชนโกถมพฺํ รชนชฺฏนฺตฺติ ๑
เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ปาติยาปี ปตฺเตปี จีวรํ มทฺทนฺตฺติ ๑
จีวรํ ปริภิกฺษชฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจตฺถํ ๑ อนฺุชานามิ
ภิกฺขเว รชนโทถิกนฺตฺติ ๑ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ฉมายํ
จีวรํ ปตฺถรณฺตฺติ จีวรํ ปัสฺสูกิตฺติ โหติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ
อโรเจตฺถํ ๑ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ตินฺสนนฺถารกนฺตฺติ ๑ ตินฺสนนฺถารโก
อุปฺจิกาทิ ขชฺชติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจตฺถํ ๑ อนฺุชานามิ
ภิกฺขเว จีวรํวํสํ จีวรรชฺชชฺติ ๑ มชฺฌเณน ลกฺเคนฺตฺติ รชนํ อุกฺโต
คลติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจตฺถํ ๑ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว
กณฺเณ พนฺธิตฺตฺติ ๑ กณฺโณ ชิรติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจตฺถํ ๑
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว กณฺณสฺสุตฺตกนฺตฺติ ๑ รชนํ เอกโต คลติ ๑
ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจตฺถํ ๑ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว สมฺปริวตฺตกํ
สมฺปริวตฺตกํ รเชตฺถํ น จ อจฺฉินฺเนน เถเว ปกฺกมิตฺตฺติ ๑ เตน
โข ปน สมเยน จีวรํ ปตฺถินฺนํ โหติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ
อโรเจตฺถํ ๑ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว อุกฺเท โอสาทฺตฺตฺติ ๓ ๑ เตน
โข ปน สมเยน จีวรํ ผรฺุสํ โหติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจตฺถํ ๑
#๑ ไป. ยฺ. อวชฺชชฺติ ๑ สฺ. อวฉฺชชฺติ ๑ ม. อวฉฺชชฺติ ๑ ๒ ม. ถาลกนฺตฺติ ๑
#๓ ม. ยฺ. โอสาทฺตฺตฺติ ๑

อนุชานามิ ภิกฺขเว ปาณินา อาโกฏฺเฐตฺตุนฺติ ฯ

[๑๔๘] เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ๑ ภิกฺขุ อจฺฉินฺนกาณิ
จิวฺรานิ ๒ ชาเรณฺติ ทนฺตกาสาวนิ ๓ ชาเรณฺติ ฯ มนุสฺสา อชฺชฌายณฺติ
จियฺนฺติ วิปาเจณฺติ ๔ ฯ ภิกฺขุ ๕ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น
ภิกฺขเว อจฺฉินฺนกาณิ จิวฺรานิ ชาเรตฺตพฺพานิ โย ชาเรยฺย อาปตฺติ
ทฺถกฏฺฐสฺสาติ ฯ

[๑๔๙] อถ โข ภควา ราชคฺเห ยถาภิรณฺตํ วิหริตฺวา เยน
ทกฺขิณฺนาคิริ เตน จาริกํ ปกฺกามิ ฯ อทฺทสา ๖ โข ภควา มัคชกฺเขตฺตํ ๗
อจฺฉิพฺพํ ปาลีพฺพํ มรียาทพฺพํ สิงฺฆาฏกพฺพํ ๘ ทิสฺวาน อายสฺมณฺตํ
อานนฺทํ อามนฺเตสิ ปสฺสสิ โน ตวํ อานนฺท มัคชกฺเขตฺตํ อจฺฉิพฺพํ
ปาลีพฺพํ มรียาทพฺพํ สิงฺฆาฏกพฺพณฺติ ฯ เอวํ ฆนฺเตติ ฯ
อุสฺสหาสิ ตวํ อานนฺท ภิกฺขุณฺเณ เอวรฺูปานิ จิวฺรานิ สํวิทฺหิตฺตุนฺติ ฯ
อุสฺสหาสิ ภควาติ ฯ อถ โข ภควา ทกฺขิณฺนาคิริสฺมี ยถาภิรณฺตํ
วิหริตฺวา ปุณฺเทว ราชคฺห์ ปจฺฉาณฺจฺฉิ ฯ อถ โข อายสฺมา อานนฺโท
สมฺพหฺลลัน ภิกฺขุณฺเณ จิวฺรานิ สํวิทฺหิตฺวา เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา ภควณฺตํ เอตทโวจ ปสฺสตุ เม ฆนฺเต ภควา
จิวฺรานิ สํวิทฺหิตานฺติ ฯ อถ โข ภควา เอตสฺมี นิทานเณ เอตสฺมี
#๑ ม. ย. อัย ปาโง น ทิสฺสติ ฯ ๒ ย. อัย ปาโง น ทิสฺสติ ฯ ๓ ม. ย.
#ทนฺตกาสาวนิ ฯ ๔ ม. อิตฺ ปรี เสยฺยถาปี นาม คิหิ กาม โภคิโนติ ทิสฺสติ ฯ
#๕ ตตฺถายํ ปาโง น โหติ ฯ ๖ ย. อทฺทส ฯ ๗ ม. ย. มัคชเขตฺตํ ฯ
#๘. ย. อจฺฉิพฺพํ ปาลีพฺพํ มรียาทพฺพํ สิงฺฆาฏกพฺพณฺติ ฯ โป. ม. อจฺฉิพฺพณฺติ ฯ

ปกรณ ฐมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ ปณฺทิตฺโต ภิกฺขเว
อานนฺโท มหาปณฺโธ ภิกฺขเว อานนฺโท ยตฺร หิ นาม มยา
สงฺขิตฺเตน ภาสิตฺตสฺส วิตุถาเรณ อตฺถํ อาชานิสฺสตี กุสิมฺปิ นาม
กริสฺสตี อทฺตมกุสิมฺปิ นาม กริสฺสตี มณฺฑลมฺปิ นาม กริสฺสตี
อทฺตมมณฺฑลมฺปิ นาม กริสฺสตี วิวณฺณมฺปิ นาม กริสฺสตี อนฺนวิวณฺณมฺปิ
นาม กริสฺสตี คีเวยฺยมฺปิ นาม กริสฺสตี ชงฺฆเมยฺยมฺปิ
นาม กริสฺสตี พาหนตฺมฺปิ นาม กริสฺสตี ฉินฺนถนฺจ ๑ ภวิสฺสตี
สตถถฺถํ สมณสารูปํ ปจฺจตฺติกานถฺจ อนภิชฺฉิตํ อนฺชานามิ
ภิกฺขเว ฉินฺนํ สงฺฆาภูํ ฉินฺนํ อุตฺตราสงฺกํ ฉินฺนํ อนฺตราวสกนฺตี ฯ

[๑๕๐] อถ โข ภควา ราชคฺเห ยถาภีรนฺตํ วิหริตฺวา เยน
เวสาลี เตน จาริกํ ปกฺกามิ ฯ อทฺทสา โข ภควา ๒ อนฺตราจ
ราชคฺห์ อนฺตรา จ เวสาลี อทฺธานมคฺคปฏฺิปนฺโน สมพฺพหุเล ภิกฺขุ
จิเวเรหิ อุพฺพณฺฑิกเต ๓ สีเสปี จีวรภิสฺสี กริตฺวา ขนฺธेषี จีวรภิสฺสี
กริตฺวา กฏฺิยาปี จีวรภิสฺสี กริตฺวา อากจฺฉนฺเต ทิสฺวาน ภควโต
เอตทโหสิ อติลหุํ โข อิเม โมฆปฺริสฺตา จีเวเร พาหุลฺลาถ
อาวณฺณฺญา ขนฺนุณาหํ ภิกฺขุณฺํ จีเวเร สีมํ พนฺธेषฺย มรียาหํ
จเปยฺยนฺตี ฯ อถ โข ภควา อนฺนปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน เยน เวสาลี
ตทวสฺริ ฯ ตตฺร สฺสุหํ ภควา เวสาลิยํ วิหริตี โคตมเก เจตีเย ฯ
เตน โข ปนฺ สมเยน ภควา สีตาสฺสุ เหมนฺตีกาสฺสุ รตฺตีสุ
อนฺตราจกาสฺสุ หิมปาตสมเย รตฺตี อชฺโฆกาเส เอกจีวโร นิสฺสีทิ น
#๑ ไป. ม. ฉินฺนํ ๑ ๒ ม. อทฺทส ภควา ๑ ๓ ม. ย. อุพฺพณฺฑิกเต ฯ

ภควนฺตํ สီตํ อโหสิ ๑ นิกฺขนฺเต ปจฺเจ ยามํ สီตํ ภควนฺตํ
อโหสิ ทฺติยํ ภควา จีวรํ ปารุปี น ภควนฺตํ สီตํ อโหสิ
นิกฺขนฺเต มชฺฌิมํ ยามํ สီตํ ภควนฺตํ อโหสิ ตฺติยํ ภควา
จีวรํ ปารุปี น ภควนฺตํ สီตํ อโหสิ นิกฺขนฺเต ปจฺจิมํ ยามํ
อุทฺทเต ๒ อรุณํ นนฺทิมุจฺฉิยา รตฺติยา สီตํ ภควนฺตํ อโหสิ จตุตฺถํ
ภควา จีวรํ ปารุปี น ภควนฺตํ สီตํ อโหสิ ๗ อถ โข ภควโต
เอตทโหสิ เขปี โข เต กุลปฺตฺตา อิมสฺมี ฌมฺมวินยํ สีตาลูกา
สีตกรูกา เตปี สกฺโกนฺติ ติจีวเรณ ยาเปตฺตุ ยนฺนุนาหํ ภิกฺขุณฺ
จีวเร สีมํ พนฺเชยฺยํ มริยาทํ จเปยฺยํ ติจีวริ อนุชานเยยฺยนฺติ ๗
อถ โข ภควา เอตสฺมี นินทาเน เอตสฺมี ปกรณํ ฌมฺมี กถํ กตฺวา
ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อิทาหํ ภิกฺขเว อนฺตฺรา จ ราชคหํ อนฺตฺรา
จ เวสาลี อุตฺธานมคฺคปฺปฏิปนฺโน อทฺทลํ สมฺพหุเล ภิกฺขุ จีวเรหิ
อุพฺพณฺฑีทเต สีเสปี จีวรภิสึ กริตฺวา ขนฺเชปี จีวรภิสึ กริตฺวา
กฺกฺชียาปี จีวรภิสึ กริตฺวา อากจฺจนฺเต ทิสฺวาน เม เอตทโหสิ
อติลหุํ โข อิมํ โมฆปฺริสา จีวเร พาหุสฺลยา อวณฺณฺญา ยนฺนุนาหํ
ภิกฺขุณฺ จีวเร สีมํ พนฺเชยฺยํ มริยาทํ จเปยฺยนฺติ ๗ อิทาหํ ภิกฺขเว
สีตาสฺ หนมฺนฺติกาสุ รตฺตีสฺ อนุตฺตรณฺจกาสุ หิมปาดสมเย รตฺตี
อชฺโฌกาเส เอกจีวโร นิสึทึ น มํ สီตํ อโหสิ นิกฺขนฺเต
ปจฺเจ ยามํ สီตํ มํ อโหสิ ทฺติยาหํ จีวรํ ปารุปี น มํ
#๑ น ภควนฺตํ สီตํ อโหสิติ ภควโต สီตํ นาโหสิติ อฏฺฐกถา ๗ ๒ ไป. ม. อุทฺทสฺสเต ๗

สีตํ อโหสิ นิกฺขนฺเต มชฺฉิเม ยามํ สีตํ มํ อโหสิ ตตฺติยาหํ
จิวริ ปารุปี น มํ สีตํ อโหสิ นิกฺขนฺเต ปจฺฉิเม ยามํ
อุทฺทเต อรุณํ นนฺทิมฺหิยา รตฺติยา สีตํ มํ อโหสิ จตฺตถาหํ จิวริ
ปารุปี น มํ สีตํ อโหสิ ตสฺส มยฺหํ ภิกฺขเว เอตทโหสิ
เยปี โข เต กุลปฺตฺตา อิมสฺมี ชมฺมวินเย สีตาคฺคา สีตกรฺกกา
เตปี สกฺโกนฺติ ติจิวเรน ยาเปตฺตุ ชนฺนุนาหํ ภิกฺขุณฺโณ จิวเร สีมํ
พณฺฺเชยฺยํ มรียาหํ จเปยฺยํ ติจิวริ อุนฺชานเยยฺยนฺติ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว ติจิวริ ทฺวิคฺฉํ ๑ สงฺฆมาฏี เอกจฺจियํ อุตฺตราสงฺคํ เอกจฺจियํ
อนฺตรวาทสกนฺติ ฯ

[๑๕๑] เตน โข ปน สมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ภควตา
ติจิวริ อนฺนุณฺดาตฺตฺติ อณฺเณเนว ติจิวเรน กามํ ปวิสนฺติ อณฺเณเนว ๒
ติจิวเรน อารามํ อจฺฉนฺติ อณฺเณเนว ๒ ติจิวเรน นหานํ
โธตฺรนฺติ ฯ เย เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺฉา ฯเปฯ เต อุชฺฌายนฺติ
จियนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อติเรกจิวริ
ชาเรสฺสนฺตฺติ ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสุํ ฯ
อถ โข ภควา เอตสฺมี นินทาเน เอตสฺมี ปกรณํ ชมฺมี กถํ กตฺวา
ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว อติเรกจิวริ ชาเรตพฺพิ โย ชาเรยฺย
ยถาชฺโม การตพฺพิโติ ฯ เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต
อานนฺทสฺส อติเรกจิวริ อูปฺปนฺนํ โหติ ฯ อายสฺมา จ อานนฺโท
ตํ จิวริ อายสฺมโต สารีปฺตฺตสฺส ทาทฺคกาโม โหติ ฯ อายสฺมา
#๑ ไป. ม. ย. ทิคุณฺ ๑ ๒ ม. ย. อณฺเณน ฯ

จ สารีปุตฺโต สาเกตะ วิหริติ ฯ อถโฆ อายสุมโต อานนฺทสฺส
เอตทโหสิ ภควตา [๑] ปญฺจตฺตํ น อติเรกจีวรํ ชาเรตพฺพนฺติ
อิทฺถจ เม อติเรกจีวรํ อุปฺปนฺนํ อหฺมจิมิ จีวรํ อายสุมโต
สารีปุตฺตสฺส ทาทูกาโม อายสุมมา จ สารีปุตฺโต สาเกตะ วิหริติ
กถิํ นุ โข มยา ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ อถโฆ อายสุมมา อานนฺโท
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสิ ฯ กิївจิริ ปนानนฺท สารีปุตฺโต
อากจฺฉิสฺสตีติ ฯ นวมิ วา ภควา ทิวสิ ทสมิ วาติ ฯ อถโฆ
ภควา เอตสมิํ นิทานเ อตสมิํ ปกรณเ ชมฺมิ กถิํ กตฺวา ภิกฺขุ
อามนฺเตสิ อนุชานามิ ภิกฺขเว ทสาหปรมฺมิ อติเรกจีวรํ
ชาเรตฺตุนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุณฺโณ อติเรกจีวรํ อุปฺปนฺนํ
โหติ ๒ ฯ อถโฆ ภิกฺขุณฺโณ เอตทโหสิ กถิํ นุ โข อเมหิ ๓
อติเรกจีวเร ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ฯ
อนุชานามิ ภิกฺขเว อติเรกจีวรํ วิกฺขเปตฺตุนฺติ ฯ

[๑๕๒] อถโฆ ภควา เวสาลียิํ ยถาภิรณฺตี วิหริตฺวา เยน
พาราณสี เตน จาริกิํ ปกุกามิ อนุปฺพุเพน จาริกิํ จรมาโน
เยน พาราณสี ตทวสริ ฯ ตตฺร สฺสํ ภควา พาราณสียิํ วิหริติ
อิสิปตฺเตน มิกทาเย ฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺจตรสฺส ภิกฺขุโน
อนฺตรวาสโก จิตฺุโท โหติ ฯ อถโฆ ตสฺส ภิกฺขุโน เอตทโหสิ
ภควตา ติจีวรํ อนุญฺจาดิํ ทฺวิคฺฉณา สงฺฆาภู อิกฺกจฺจโย

#๑ ม. สิกฺขาปทํ ฯ ๒ ย. อติเรกจีวรํ อุปฺปชฺชติ ฯ ๓ ย. อัย ปาโจ น โหติ ฯ

อุตฺตฺราสงฺโก เอกจฺจโย อนุตฺตราสโก อยญจ เม อนุตฺตราสโก
ฉิทฺโท ยนฺนุนาหิ อคฺคฬิ อจฺจุเปยฺยิ สมฺนตโต ทุปฺภุฏฺฐิ
ภวิสฺสตี มชฺเฌ เอกจฺจยฺนฺติ ฯ อถโข โส ภิกฺขุ อคฺคฬิ
อจฺจุเปสฺสิ ฯ อทฺทสา โข ภควา เสนาสนจาริกิ อาหิณฺฑนฺโต
ตํ ภิกฺขุํ อคฺคฬิ อจฺจุเปนฺตํ ทิสฺวาน เยน โส ภิกฺขุ
เตนฺอุปฺสงฺกมิ อุปฺสงฺกมิตฺวา ตํ ภิกฺขุํ เอตทวโจ กิ ตฺวํ ภิกฺขุ
กโรสฺสตี ฯ อคฺคฬิ ภควา อจฺจุเปมิตฺติ ฯ สาธุ สาธุ ภิกฺขุ สาธุ
โข ตฺวํ ภิกฺขุ อคฺคฬิ อจฺจุเปสฺสตี ฯ อถโข ภควา เอตฺสฺมี
นินทาเน เอตฺสฺมี ปกรณฺเ ชมฺมี กถิ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ
อนุชานามิ ภิกฺขเว อหตฺถานํ ทุสฺसानํ อหตฺทกปฺปานํ ทฺวิกุณฺณํ สงฺฆมาณฺเ
เอกจฺจยฺยิ อุตฺตฺราสงฺกํ เอกจฺจยฺยิ อนุตฺตราสกํ อุตฺตฺทชฺชานํ
ทุสฺसानํ จตฺตุคฺคณฺณํ สงฺฆมาณฺเ ทฺวิกุณฺณํ อุตฺตฺราสงฺกํ ทฺวิกุณฺณํ อนุตฺตราสกํ
ปัสฺสกุเล ยาวทตฺถิ ปาปณฺนิเก อุตฺตฺสาโห กรณฺณิโย อนุชานามิ
ภิกฺขเว อคฺคฬิ ตฺนุนํ โอวฏฺฐิกิ กณฺฑทฺสกํ ทฬฺหิคมฺมนฺติ ฯ

[๑๕๗] อถโข ภควา พาราณสียิ ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา เยน
สาวตฺถิ เตน จาริกิ ปกฺกามิ อนุปฺพุเพน จาริกิ จรมาโน
เยน สาวตฺถิ ตทวสฺริ ฯ ตตฺร สฺสํ ภควา สาวตฺถิยิ วิหริติ
เชตวเน อนาถปิณฺฑทิกสฺส อารามเ ฯ อถโข วิสาขา มิคารมาตา
เยน ภควา เตนฺอุปฺสงฺกมิ อุปฺสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
เอกมฺนตํ นิสฺสึทฺติ ฯ เอกมฺนตํ นิสฺสินฺนํ โข วิสาขํ มิคารมาตฺริ

ภควา ฌมฺมียา กถาย สนนุสเสสิ สมหาทเปสิ สมุตฺเตเชสิ
สมฺปหฺสเสสิ ฯ อถโฆ วิสาขา มิคารมาตา ภควตา ฌมฺมียา กถาย
สนนุสเสสิตา สมหาทปีตา สมุตฺเตเชสิตา สมฺปหฺสเสสิตา ภควนฺตํ เอตทโวจ
อธิวาเสตุ เม ภนฺเต ภควา สุวตฺตนาถ ภตฺตํ สทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆเมนาติ ฯ
อธิวาเสสิ ภควา ตฺตุนฺหิภาเวน ฯ อถโฆ วิสาขา มิคารมาตา
ภควโต อธิวาสนํ วิทิตฺวา อฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวาทตฺวา
ปทกฺขิณฺณํ กตฺวา ปกฺกามิ ฯ เตน โข ปน สมเยน ตสฺสา รตฺติยา
อจฺจเยน จาตุทฺทีปโก มหาเมโฆ ปาวสฺสิ ฯ อถโฆ ภควา ภิกฺขุ
อามนฺเตสิ ยถา ภิกฺขเว เชตวเน วสฺสตี เอวํ จตฺตฺส ทิเปสฺ
วสฺสตี โอวสฺสาเปถ ภิกฺขเว กายํ อยํ ปจฺฉิมโก จาตุทฺทีปโก
มหาเมโฆติ ฯ เอวํ ภนฺเตติ โข เต ภิกฺขุ ภควโต ปฏฺฐิสฺสณฺณิตฺวา
นิกฺขิตฺตจิวรา กายํ โอวสฺสาเปนฺติ ฯ อถโฆ วิสาขา มิคารมาตา
ปณฺธิตํ ขาทนฺธิยํ โภชนฺธิยํ ปฏฺฐียาทาเปตฺวา ทาสี อาณานิเปสิ คจฺฉ
เช อารามํ คนฺตฺวา กาลํ อาโรเจหิ กาโล ภนฺเต นิฏฺฐิตํ
ภตฺตฺนฺติ ฯ เอวํ อยฺเยติ โข สาทาสี วิสาขาย มิคารมาตฺยา
ปฏฺฐิสฺสณฺณิตฺวา อารามํ คนฺตฺวา อทฺทสฺส ภิกฺขุ นิกฺขิตฺตจิวเร กายํ
โอวสฺสาเปนฺเต ทิสฺวาน นตฺถิ อารามे ภิกฺขุ อาชีวกา กายํ
โอวสฺสาเปนฺตีติ येन วิสาขา มิคารมาตา เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา วิสาขํ มิคารมาตริํ เอตทโวจ นตฺถยฺเย อารามे
ภิกฺขุ อาชีวกา กายํ โอวสฺสาเปนฺตีติ ฯ อถโฆ วิสาขาย

มิการมาตุยา ปณฺหิตาย วิยตุตตาย เมธาวินิยา เอตทโหสิ นิสฺสํสยํ
โฆ อยฺยา นิกฺขิตฺตจิวฺรา กายํ โอวสุสาเปนฺติ ๑ สายํ พาลา
มณฺณิตฺต นตฺถิ อารามํ ภิกฺขุ อาชีวกา กายํ โอวสุสาเปนฺตฺติ ๑ [๒]
ทาสี อานาเปสิ คจฺฉ เช อารามํ คนฺตฺวา กาลํ
อาโรเจหิ กาโล ฆนฺเต นิกฺขิตฺตํ ฆตฺตฺนฺติ ๑ อถโฆ เต ภิกฺขุ
คตฺตานิ สีตฺติกริตฺวา ๓ กถฺลกาเย จิวฺรานิ คเหตุวา ยถาวิหาริ ปวิสิสุ ๑
อถโฆ สทา ทาสี อารามํ คนฺตฺวา ภิกฺขุ อปฺสฺสนฺติ นตฺถิ อารามํ
ภิกฺขุ สุณฺโณ อาราโมติ เยน วิสาขา มิการมาตา เตนฺอุปฺสงฺกมิ
อุปฺสงฺกมิตฺวา วิสาขํ มิการมาตริ เอตทโวจ นตฺถยฺเย อารามํ
ภิกฺขุ สุณฺโณ อาราโมติ ๑ อถโฆ วิสาขาย มิการมาตุยา
ปณฺหิตาย วิยตุตตาย เมธาวินิยา เอตทโหสิ นิสฺสํสยํ โฆ อยฺยา
คตฺตานิ สีตฺติกริตฺวา กถฺลกาเย จิวฺรานิ คเหตุวา ยถาวิหาริ ปวิจฺจา
สายํ พาลา มณฺณิตฺต นตฺถิ อารามํ ภิกฺขุ สุณฺโณ อาราโมติ ๑
ปฺน ๔ ทาสี อานาเปสิ คจฺฉ เช อารามํ คนฺตฺวา กาลํ อาโรเจหิ
กาโล ฆนฺเต นิกฺขิตฺตํ ฆตฺตฺนฺติ ๑ อถโฆ ฆควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
สนฺนฺท ๕ ภิกฺขเว ปตฺตจิวฺริ กาโล ฆตฺตฺสฺสาติ ๑ เอวํ ฆนฺเตติ
โฆ เต ภิกฺขุ ฆควโต ปจฺจสฺโสสุ ๑ อถโฆ ฆควา
ปฺพพฺณฺหสมฺมํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจิวฺรมาทาย เสยฺยถาปี นาม พลวา
ปฺริโส สมฺมิณฺชิตฺตํ วา พาทิ ปสาเรยฺเย ปสฺริตฺตํ วา พาทิ
สมฺมิณฺชเยยฺเย เอวเมว เชตฺวเน อนฺตรหิโต วิสาขาย มิการมาตุยา
#๑ ยฺ. -เปนฺตฺติ ๑ ๒ ม. ปฺน ๑ ๓ ม. สีตฺติ ๑ ๔ ยฺ. อยฺ สทฺโท นตฺถิ ๑
#๕ ม. สนฺทท ๑

โกฏฐเก ปาตุรโหสี ฯ นิสีทิ ภควา ปณฺณตฺเต อาสเน สทุธิ
ภิกฺขุสงฺฆเณ ฯ อถโโข วิสาखा มิคารมาตา อจฺฉริยํ วัต โภ
อพฺภุตํ วัต โภ ตถาคตฺตสฺส มหิทฺธิกตา มหานุภาวตา ยตฺร
หิ นาม ชนฺนุกมตฺเตสุปี โอฆเมสุ วัตตมาเนสุ ๑ กฏฺมิตฺเตสุปี โอฆเมสุ
วัตตมาเนสุ น หิ นาม เอกภิกฺขุสฺสาปี ปาทา วา จีวรานิ วา
อลฺลานิ ภวิสฺสนฺตํ หฎฺฐา อุทฺทกา พุทฺธปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปณฺเฑน
ขาพฺนีเยน โภชนีเยน สหตฺถา สนฺตปฺเปตฺวา สมฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ
ภุตฺตาวี โอนิตปฺตฺตปาณิ เอกมฺนตํ นิสีทิ ฯ เอกมฺนตํ นิสินฺนา
โโข วิสาखा มิคารมาตา ภควนฺตํ เอตทโวจ อญฺฺจาทํ ภนฺเต
ภควนฺตํ วรรณิ ยาจามีติ ฯ อตฺถิกนฺตวรา โโข วิสาเฆ
ตถาคตาติ ฯ ยานิ จ ภนฺเต กปฺปนฺติ ๒ ยานิ จ อนวชฺชานิตี ฯ
วเทหิ วิสาเฆตี ฯ อิจฺฉามหํ ภนฺเต สงฺฆสฺส ยาวชีวํ วสฺสติกสาฎฺธิกํ
ทาตุํ อาคนฺตฺกภตฺตํ ทาตุํ คมิกภตฺตํ ทาตุํ คิลานภตฺตํ ทาตุํ
คิลานุปฺภุจกภตฺตํ ทาตุํ คิลานเกสชฺชํ ทาตุํ ชฺวยาकुํ ทาตุํ
ภิกฺขุณีสงฺฆสฺส อุทกสาฎฺธิกํ ทาตุณฺติ ฯ กิ ปน ตวํ วิสาเฆ อตฺถวสํ
สมฺปสฺสमानา ตถาคตํ อญฺฺจ วรรณิ ยาจสีติ ฯ อิธาทํ ภนฺเต
ทาสี อาณาเปสี คจฺฉ เฆ อารามํ คนฺตฺวา กาลิ อารโจะหิ
กาโล ภนฺเต นิฏฺฐิตํ ภตฺตนฺติ อถโโข สว ภนฺเต ทาสี
อารามํ คนฺตฺวา อทฺทส ภิกฺขุ นิกฺขิตฺตจิวเร กายิ โอวสฺสาเปเนเต
#๑ ย. ปวตฺตมาเนสุ ฯ ๒ ม. ย. กปฺปิยานิ ฯ

ทิสฺวาน นตฺถิ อารามे ภิกฺขุ อาชีวกา กายํ โยวสุสาเปนฺตํ
เยนาหํ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา มํ เอตทโวจ
นตฺถยฺเย อารามे ภิกฺขุ อาชีวกา กายํ โยวสุสาเปนฺตํ
อสุจि ฆนฺเต นคฺคิยํ เซจฺจํ ๑ ปฏฺฐิถุํ อิมํ ฆนฺเต อตฺถวสํ
สมฺปสฺสमानา อิจฺฉามิ สงฺฆสฺส ยาวชีวํ วสุตฺติกสาฎฺฐิํ ทาตุํ ฯ
ปุณฺ จปริ ฆนฺเต อาคนฺตุโก ภิกฺขุ น วิถิกฺุสโล น โคจรกฺุสโล
กิลนฺโต ปิณฺฑาย จรติ โส เม อาคนฺตุกภตฺตํ ภูณฺชิตฺวา
วิถิกฺุสโล โคจรกฺุสโล อกิลนฺโต ปิณฺฑาย จริสฺสตี อิมํ
ฆนฺเต อตฺถวสํ สมฺปสฺสमानา อิจฺฉามิ สงฺฆสฺส ยาวชีวํ
อาคนฺตุกภตฺตํ ทาตุํ ฯ ปุณฺ จปริ ฆนฺเต คมิโก ภิกฺขุ อตฺตโน ภตฺตํ
ปริเยสฺมาโน สตฺถา วา วิหายิสฺสตี ยตฺถ วา วาสํ คนฺตุกาโม
ภวิสฺสตี ตตฺถ วิกาเล อุปคจฺฉิสฺสตี กิลนฺโต อทฺธานํ คมิสฺสตี
โส เม คมิภตฺตํ ภูณฺชิตฺวา สตฺถา น วิหายิสฺสตี ยตฺถ วาสํ
คนฺตุกาโม ภวิสฺสตี ตตฺถ วิกาเล น อุปคจฺฉิสฺสตี ๒ อกิลนฺโต
อทฺธานํ คมิสฺสตี อิมํ ฆนฺเต อตฺถวสํ สมฺปสฺสमानา อิจฺฉามิ
สงฺฆสฺส ยาวชีวํ คมิภตฺตํ ทาตุํ ฯ ปุณฺ จปริ ฆนฺเต คิลานสฺส
ภิกฺขุโน สปปายานิ โภชนานิ อลภนฺตสฺส อาพาโห วา อภิวทฺถิสฺสตี
กาลกิริยา ๓ วา ภวิสฺสตี ตสฺส เม คิลานภตฺตํ ภูตฺตสฺส
อาพาโห นาภิวทฺถิสฺสตี กาลกิริยา น ภวิสฺสตี อิมํ ฆนฺเต
อตฺถวสํ สมฺปสฺสमानา อิจฺฉามิ สงฺฆสฺส ยาวชีวํ คิลานภตฺตํ
#๑ ยฺ. อัย สทฺโท นตฺถิ ฯ ๒ ม. กाले อุปคจฺฉิสฺสตี ฯ ยฺ. กालेณ ฯ ๓ ม. ยฺ.
#กาลํ กิริยา ฯ

ทาคฺ์ ๗ ปุณ จปริ ฆนฺเต คิถานุปฺภุจาทโก ภิกฺขุ อตฺตโน ฆตฺตํ
 ปรีเยสฺมาโน คิถานสฺส อุตฺตฺเร ฆตฺตํ นีหริสฺสตี ฆตฺตจฺเจทํ ฆริสฺสตี
 โส เม คิถานุปฺภุจาทฆตฺตํ ฆุชิตฺวา คิถานสฺส กาทฺเลน ฆตฺตํ
 นีหริสฺสตี ฆตฺตจฺเจทํ น ฆริสฺสตี อิมาทํ ฆนฺเต อตฺถวสํ
 สฆปฺสฺสฆานา อิจฺฉาฆิ สฆฆสฺส ยาวชิวํ คิถานุปฺภุจาทฆตฺตํ ทาคฺ์ ๗
 ปุณ จปริ ฆนฺเต คิถานสฺส ภิกฺขุโน สປฺปายานิ ฆสชฺชานิ อลฆนฺตสฺส
 อาปาโธ วา อภิวทฺตฺสตี กาลกิริยา วา ฆวิสฺสตี ตสฺส เม
 คิถานฆสชฺชํ ปรีภุตฺตสฺส อาปาโธ นาภิวทฺตฺสตี กาลกิริยา
 น ฆวิสฺสตี อิมาทํ ฆนฺเต อตฺถวสํ สฆปฺสฺสฆานา อิจฺฉาฆิ
 สฆฆสฺส ยาวชิวํ คิถานฆสชฺชํ ทาคฺ์ ๗ ปุณ จปริ ฆนฺเต
 ฆควตา อนฺชกฺวินฺเท ทสานิสฺเส สฆปฺสฺสฆานน ยาคฺ์ อนฺนฺลฺลาตา
 ตฺยาหํ ฆนฺเต อานิสฺเส สฆปฺสฺสฆานา อิจฺฉาฆิ สฆฆสฺส ยาวชิวํ
 ชฺวยาคฺ์ ทาคฺ์ ๗ อีช ฆนฺเต ภิกฺขุณฺโง อจิรวติยา นทียา เวสียาหิ
 สทฺธิ นคฺคา เอกตฺตฺเถ นหายนฺติ ตา ฆนฺเต เวสียา ภิกฺขุณฺโง
 อฺปฺปณฺฑเฑสฺ์ กิณฺนุ โข นาม คฺฆุฆากํ อยฺเย ทหรานํ
 พุรหฺฆจริยํ จิณฺเณ นนฺ นาม กามา ปรีภุชิตฺพุพา ยทา
 ชิณฺเณ ฆวิสฺสถ ตทา พุรหฺฆจริยํ จริสฺสถ เอวํ คฺฆุฆากํ
 อฺโภ อนฺตา ๑ ปรีคฺคหิตา ฆวิสฺสนฺตีตี ตา ฆนฺเต ภิกฺขุณฺโง เวสียาหิ
 อฺปฺปณฺฑทียฆานา มงฺกุ อเหสฺ์ อสุจิ ฆนฺเต มาตฺคฆาฆสฺส นคฺคีย
 เชคฺจฺจํ ปฺภิกฺกํ อิมาทํ ฆนฺเต อตฺถวสํ สฆปฺสฺสฆานา อิจฺฉาฆิ
 #๑ ไป. ม. อตฺถาฯ

ภิกขุณีสงฆสฺส ยาวชีว์ อุทกสาฎิกิ ทาตุนฺติ ฯ กิ ปน ตฺวํ วิสาเข
อานิสฺสํ สมฺปสฺสมานา ตถาคคํ อฏฺฐ วรานิ ยาจสีติ ฯ อิธ
ภนฺเต ทิสาสฺ วสฺสํ วุตฺถา ภิกขุ สาวตฺถิ อากจฺฉิสฺสนฺติ ภควนฺตํ
ทสฺสนาย เต ภควนฺตํ อุปสงฺกमितฺวา ปุจฺฉิสฺสนฺติ อิตฺถนฺนาโม
ภนฺเต ภิกขุ กาลกโต ตสฺส กา คติ โภ อภิสฺมปฺราโยติ
ตํ ภควา พุยากริสฺสติ โสตาปตฺติผลฺล ภา สกทาคามิผลฺล ภา
อนาคามิผลฺล ภา อรหตฺตผล ๑ ภา ตฺยาคิ อุปสงฺกमितฺวา ปุจฺฉิสฺสामी
อากตฺปุพฺพา นฺ โข ภนฺเต เตน อยฺเยน สาวตฺถิตี สเจ เม
วภฺชนฺติ อากตฺปุพฺพา เตน ภิกขุณา สาวตฺถิตี นิฏฺฐเมตฺถ
คจฺฉิสฺสामी นิสฺสํสยํ [๒] ปฺริกฺขตฺตา ๓ เตน อยฺเยน วสฺสิกสาฎิกิภา ภา
อากนฺตฺกภตฺตํ ภา คมิกภตฺตํ ภา คิลานภตฺตํ ภา คิลานฺปุฏฺฐากภตฺตํ
ภา คิลานภตฺตํ ภา ชฺวยาคุ วาติ ตสฺสา เม ตพฺนฺสฺสรนฺติยา
ปามุชฺชํ ชายิสฺสติ ปมฺุทิตาย ปิติ ชายิสฺสติ ปิติมนาย กาโย
ปสฺสมุภิสฺสติ ปสฺสทฺทกาเย สฺขํ เวทยิสฺสामी สฺขินิยา จิตฺตํ
สมาริทยิสฺสติ สา เม ภวิสฺสติ อินฺทฺริยภาวนา พลภาวนา โพชฺฌนฺกภาวนา
อิมาคิ ภนฺเต อานิสฺสํ สมฺปสฺสมานา ตถาคคํ อฏฺฐ
วรานิ ยาจามีติ ฯ สาธุ สาธุ วิสาเข สาธุ โข ตฺวํ วิสาเข
อิมิ อานิสฺสํ สมฺปสฺสมานา ตถาคคํ อฏฺฐ วรานิ ยาจสิ อนุชานามิ
เต วิสาเข อฏฺฐ วรานิตี ฯ อถโฆ ภควา วิสาขํ มิคารมาตฺรํ
#๑ ยฺ. อรหตฺตผล ๑ ๒ ม. เม ๑ ๓ โป. ม. ยฺ. ปฺริกฺขตฺตํ ๑

อิมานิ คาทาหิ อนุโมทิติ

[๑๕๔] ยา อนุนฺปนํ ททตี ปโมทิตา ๑

สีลุปฺปนา สุกตฺตฺส สาวิกา

ททาทิ ทานํ อภิภูยฺย มจฺจฺรํ

โสวคฺคิกํ โสกนฺทํ สุขาวหํ

ทิพฺพิ พลํ สาลกฺเต จ อายุ ๒

อาคมม มคฺคํ วิรชํ อนุจฺจณํ

สา ปุณฺณกามา สุขินิ อนามยา

สคฺคฺมฺหิ กายมฺหิ จิริ ปโมทิติติ ฯ

[๑๕๕] อถโข ภควา วิสาขํ มิคารมาตฺรํ อิมานิ คาทาหิ

อนุโมทิตฺวา อฏฺฐายาสนา ปกฺกามิ ฯ อถโข ภควา เอตฺสฺมี นิทานเน

เอตฺสฺมี ปกรณฺเน ฐมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนุชานามิ

ภิกฺขเว วสฺสติกฺสาฎฺधिकํ อาคนฺตุกฺกตฺตํ คมิกฺกตฺตํ คิลานกฺตฺตํ คิลานุปฺปจฺจกฺกตฺตํ

คิลานภฺตชฺชํ ฐฺวยาकुํ ภิกฺขุณีสงฺฆสฺส อุกฺกสากฺกนฺติ ฯ

วิสาขาทานวารี นิฎฺฐิตํ ๓ ฯ

[๑๕๖] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ปณฺีตานิ โภชนานิ

ภฺยชิตฺวา มุฏฺฐสฺสตี อสมฺปชานา นิทฺทํ โอกฺกมฺนฺติ ฯ เตสํ

มุฏฺฐสฺสตีนิ อสมฺปชานานิ นิทฺทํ โอกฺกมฺนฺตานิ สฺปิณฺนฺเตน อสุจิ

มุจฺจติ เสนาสนํ อสุจินา มกฺขียติ ฯ อถโข ภควา आयสฺมตา

อานนฺเตน ปจฺจาสมฺเณน เสนาสนจาริกํ อาหิณฺฑนฺโต อทฺทส

#๑ ม. ททตีปฺปโมทิตา ฯ ย. อติปฺปโมทิตา ฯ ๒ ม. ย. ทิพฺพิ สาลกฺเต อายุ ฯ

#๓ ม. วิสาขาทานวโร นิฎฺฐิตโต ฯ

เสนาสนํ อสุจินา มกฺขิตํ ทิสฺวาน อายสฺมนุตฺตํ อานนฺทํ อามนฺเตสิ
กิเมตฺตํ อานนฺทํ เสนาสนํ มกฺขิตนฺตํ ๑ เอตฺรหิ ภนฺเต ภิกฺขุ
ปณฺีตานิ โภชนานิ ภุชิตฺวา มฺภุจฺสฺสตี อสมฺปชานา นิตฺทํ
โอกกมฺนฺตํ เตลฺลํ มฺภุจฺสฺสตีเน อสมฺปชานานํ นิตฺทํ โอกกมฺนฺตานิ
สุปฺปินฺนฺเตน อสุจิ มฺภุจฺจติ ตยิทํ ภควา เสนาสนํ อสุจินา มกฺขิตนฺตํ ๑
เอวเมตฺตํ อานนฺทํ เอวเมตฺตํ อานนฺทํ มฺภุจฺจติ หิ อานนฺท
เตลฺลํ มฺภุจฺสฺสตีเน อสมฺปชานานํ นิตฺทํ โอกกมฺนฺตานิ สุปฺปินฺนฺเตน
อสุจิ เข เต อานนฺทํ ภิกฺขุ อฺปฺภุจฺจิตฺสฺสตี สมฺปชานา นิตฺทํ
โอกกมฺนฺตํ เตลฺลํ อสุจิ น มฺภุจฺจติ เขปี เต อานนฺทํ ปฺภุชชฺชา
กาเมสุ วิตฺตรากา เตลฺลํ อสุจิ น มฺภุจฺจติ อฏฺฐานเมตฺตํ อานนฺท
อนวกาโส ยํ อรหโต อสุจิ มฺภุจฺเจยฺยาตี ๑ อถโฆ ภควา
เอตสฺมี นิทานเ เอตสฺมี ปกรณเ ชมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
อิธาหํ ภิกฺขเว อานนฺเตน ปจฺจาสมณฺเณ เสนาสนจาริกํ
อาหิณฺฑนฺโต อทฺทลฺลํ เสนาสนํ อสุจินา มกฺขิตํ ทิสฺวาน อานนฺทํ
อามนฺเตสิ กิเมตฺตํ อานนฺทํ เสนาสนํ มกฺขิตนฺตํ เอตฺรหิ ภนฺเต
ภิกฺขุ ปณฺีตานิ โภชนานิ ภุชิตฺวา มฺภุจฺสฺสตี อสมฺปชานา นิตฺทํ
โอกกมฺนฺตํ เตลฺลํ มฺภุจฺสฺสตีเน อสมฺปชานานํ นิตฺทํ โอกกมฺนฺตานิ
สุปฺปินฺนฺเตน อสุจิ มฺภุจฺจติ ตยิทํ ภควา เสนาสนํ อสุจินา
มกฺขิตนฺตํ เอวเมตฺตํ อานนฺทํ เอวเมตฺตํ อานนฺทํ มฺภุจฺจติ
หิ อานนฺทํ เตลฺลํ ๑ มฺภุจฺสฺสตีเน อสมฺปชานานํ นิตฺทํ โอกกมฺนฺตานิ
#๑ ไป. ม. อัย ปาโธ นตฺถิ ๑

สุปินนุเตน อสุจิ เย เต อานนุท ภิกขุ อุปฺภูจิตฺตสฺสตี สมฺปชานา
 นิทฺทํ โอกฺกมฺนฺติ เตสํ อสุจิ น มุจฺจติ เยปี เต อานนุท
 ปุณฺชชฺชา กามสฺสู วิตฺราคา เตสํ ๑ อสุจิ น มุจฺจติ อญฺจานเมตฺติ
 อานนุท อนวกาโส ยํ อรหโต อสุจิ มุจฺเจยฺยาติ ฯ ปญฺจิเม
 ภิกฺขเว อาทิํนฺวา มุญฺจสฺสตีสฺส อสมฺปชานสฺส นิทฺทํ โอกฺกมโต ๒
 ทฺกขํ สฺสปฺติ ทฺกขํ ปฏฺฐิพฺพชฺชติ ปาปกํ สฺสปิํ ปสฺสตี เทวตา
 น รกฺขนฺติ อสุจิ มุจฺจติ อิมํ โข ภิกฺขเว ปญฺจ อาทิํนฺวา
 มุญฺจสฺสตีสฺส อสมฺปชานสฺส นิทฺทํ โอกฺกมโต ฯ ปญฺจิเม ภิกฺขเว
 อานิสฺสา อุปฺภูจิตฺตสฺสตีสฺส สมฺปชานสฺส นิทฺทํ โอกฺกมโต ๓ สฺขํ
 สฺสปฺติ สฺขํ ปฏฺฐิพฺพชฺชติ น ปาปกํ สฺสปิํ ปสฺสตี เทวตา
 รกฺขนฺติ อสุจิ น มุจฺจติ อิมํ โข ภิกฺขเว ปญฺจ อานิสฺสา
 อุปฺภูจิตฺตสฺสตีสฺส สมฺปชานสฺส นิทฺทํ โอกฺกมโต ฯ อุนฺชานามิ
 ภิกฺขเว กายคฺคฺติยา จีวรคฺคฺติยา เสนาสนคฺคฺติยา นิสิตฺนฺนฺติ ฯ
 เตน โข ปน สมเยน อติขุทฺทกํ นิสิตฺนํ น สพฺพิ เสนาสนํ
 โคเปตี ๔ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
 ยวามหนตฺติ ปจฺจตฺถรณํ อากงฺขติ ตาวมหนตฺติ ปจฺจตฺถรณํ กาคฺคฺนฺติ ฯ

[๑๕๗] เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต อานนุทสฺส อุปฺชฌายสฺส
 อายสฺมโต เวลฺลภฺจิสฺสตีสฺส ญฺลลภฺจฌาพาโห โหตี ฯ ตสฺส
 ลสฺสีกาย จีวรานิ กาย ลคฺคฺนฺติ ฯ ตานิ ภิกฺขุ อุตฺเทน เตเมตฺวา
 เตเมตฺวา อปกทฺถนฺติ ฯ อถ โข ๕ ภควา เสนาสนจาริกํ อาหิณฺทฺนฺโต
 #๑ ม. เตสํปี ฯ ๒-๓ โป. ย. โอกฺกมยโต ฯ ๔ ม. สํโคเปตี ฯ ๕ โป. ม.
 #อทุกฺสา โข ฯ ย. อทุกฺสโห ฯ

เต ภิกฺขุ ตานิ จีวรานิ อุทเกน เตเมตฺวา เตเมตฺวา อปกทฺตฺนฺเต
ทิสฺวาน เยน เต ภิกฺขุ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา เต ภิกฺขุ
เอตทโวจ ก็ อิมสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อาพาโรติ ฯ อิมสฺส
ภนฺเต आयสฺมโต อุตฺตกจฺญาพาโร ลลิกาย จีวรานิ กาเย ลคฺคฺนฺติ
ตานิ มยฺ อุทเกน เตเมตฺวา เตเมตฺวา อปกทฺตฺมาตฺติ ฯ อถโฆ
ภควา เอตสฺมี นิทานเ เอตสฺมี ปกรเณ ฐมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ
อามนฺเตสิ อนุชานามิ ภิกฺขเว ยสฺส กณฺฑุ วา ปีฬกา วา
อสฺสาโว วา อุตฺตกจฺญา วา อาพาโร กณฺฑุปฏฺิจฺฉาทีนฺติ ฯ

[๑๕๕] อถโฆ วิสาขา มิคารมาตา มุขปฺลฺฉนฺโจถํ ๑ อาทาย
เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทตฺวา
เอกมนฺตํ นิสีทิ ฯ เอกมนฺตํ นิสินฺนา โข วิสาขา มิคารมาตา
ภควนฺตํ เอตทโวจ ปฏฺิจฺคณฺหาตุ เม ภนฺเต [๒] มุขปฺลฺฉนฺโจถํ
ยํ มม อสฺส ทิฆรตฺตํ หิตาย สุขายาติ ฯ ปฏฺิจฺคเหสิ ภควา
มุขปฺลฺฉนฺโจถํ ฯ อถโฆ ภควา วิสาขํ มิคารมาตฺรํ ฐมฺมียา
กถาย สนฺทสฺเสสิ สมากเปสิ สมุตฺเตเชสิ สมปฺหิเสสิ ฯ อถโฆ
วิสาขา มิคารมาตา ภควตา ฐมฺมียา กถาย สนฺทสฺสิตา สมากปีตา
สมุตฺเตชิตา สมปฺหิสิตา อฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวาทตฺวา ปทกฺขิณฺ
กตฺวา ปกุกามิ ฯ อถโฆ ภควา เอตสฺมี นิทานเ เอตสฺมี ปกรเณ
ฐมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนุชานามิ ภิกฺขเว
มุขปฺลฺฉนฺโจถนฺติ ๓ ฯ

#๑ ย. มุขปฺลฺฉนฺโจถกํ ฯ ๒ ม. ย. ภควา ฯ ๓ ม. ย. มุขปฺลฺฉนฺโจถกนฺติ ฯ

[๑๕๕] เตน โข ปน สมเยน โรโซ มลฺโล อายสมฺโต
อานนฺทสฺส สหાય โหติ ฯ โรชสฺส มลฺลสฺส โขมปีไลติกา
อายสมฺโต อานนฺทสฺส หตฺเถ นิกฺขิตฺตา โหติ ฯ อายสมฺโต จ
อานนฺทสฺส โขมปีไลติกา อตุโถ โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสุ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคตฺสฺส วิสุสฺสํ
คเหตฺถุ สนฺทิฏฺฐโ จ โหติ สมฺภตฺโต จ อาลปีโต จ
ชีวติ จ ชานาติ จ คหิตเ เม อตฺตมโน ภวิสฺสตีติ
อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อิมเหิ ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคตฺสฺส วิสุสฺสํ
คเหตฺถุนฺติ ฯ

[๑๖๐] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนํ ปริปุณฺณํ โหติ ติจีวรํ
อตุโถ จ โหติ ปริสุสฺสาวเนหิปี ถวิกาหิปี ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสุ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ปริกฺขารโฆลนฺติ ๑ ฯ อถ โข
ภิกฺขุนํ เอตทโหสิ ยานิ ตานิ ภควตา อุนฺยุถาตานิ ติจีวรนฺติ
วา วสฺสติกสาฎิกาคิ วา นิสฺสีทนฺนฺติ วา ปจฺจตฺถรณฺนฺติ วา
กณฺฑนฺุฏฺฐจฺฉาทีติ วา มุขปฺยุณฺนโฆลนฺติ ๒ วา ปริกฺขารโฆลนฺติ วา
สพฺพพานิ ตานิ อธิกฺขจฺฉาทพฺพานิ นฺุ โข อูทาหุ วิกปฺเปตพฺพานีติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ติจีวรํ อธิกฺขจฺฉาตุํ
น วิกปฺเปตฺถุ วสฺสติกสาฎิกํ วสฺสทํ จาตุมฺมาสํ อธิกฺขจฺฉาตุํ ตโต
ปรี วิกปฺเปตฺถุ นิสฺสีทนํ อธิกฺขจฺฉาตุํ น วิกปฺเปตฺถุ ปจฺจตฺถรณฺณํ
#๑ ม. ย. ปริกฺขารโฆลนฺติ ฯ ๒ ม. ย. มุขปฺยุณฺนโฆลนฺติ ฯ

อธิฏฐาตุํ น วิกฺขเปตุํ กณฺหุปฏิจฺฉาที ยาว อาพาธา อธิฏฐาตุํ
ตโต ปริ วิกฺขเปตุํ มุขปฺลนฺจโถลํ อธิฏฐาตุํ น วิกฺขเปตุํ
ปริกฺขารโถลํ อธิฏฐาตุํ น วิกฺขเปตฺตุนฺติ ฯ อถ โข ภิกฺขุณฺ
เอตทโหสี กิตฺตกํ ปจฺฉิมํ นฺ โข จีวรํ วิกฺขเปตฺตพฺพนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อานุชานามิ ภิกฺขเว อายาเมน
อฏฺฐงฺคฺคํ สุกตงฺคฺเตน จตฺตงฺคฺคตฺตํ ปจฺฉิมํ จีวรํ วิกฺขเปตฺตุนฺติ ฯ
เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต มหากสฺสปสฺส ปัสฺสกุลิกโต ๑
ครุโก โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อานุชานามิ
ภิกฺขเว สุตฺตลฺลขํ กาคฺตุนฺติ ฯ วิกณฺโณ โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโจะสุํ ฯ อานุชานามิ ภิกฺขเว วิกณฺณํ อุทฺธริตฺตุนฺติ ฯ สุตฺตา
โอกิริยนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อานุชานามิ ภิกฺขเว
อนฺวาคํ ปริภณฺทํ อารโจะสุํ ฯ เตน โข ปน สมเยน สงฺฆาภฺยิยา
ปตฺตา ลุชฺชนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อานุชานามิ
ภิกฺขเว อฏฺฐปทกํ กาคฺตุนฺติ ฯ

[๑๖๑] เตน โข ปน สมเยน อลฺยตฺตรสฺส ภิกฺขุโน จีวเร
กริยมาเน ๒ สพฺพํ ฉินฺนํ นปฺปโหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ
อานุชานามิ ภิกฺขเว เทว ฉินฺนกานิ เอกํ อจฺฉินฺนกนฺติ ฯ เทว
ฉินฺนกานิ เอกํ อจฺฉินฺนํ นปฺปโหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ
อานุชานามิ ภิกฺขเว เทว อจฺฉินฺนกานิ เอกํ ฉินฺนกนฺติ ฯ เทว
#๑ ม. ย. ปัสฺสกุลิกโต ฯ ๒ ม. ย. กยิรมาเน ฯ

อจฺฉินฺนกาณี เอกํ ฉินฺนํ นปฺปโหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสฺสุ ฯ
อนุชานามิ ภิกฺขเว อนฺวาทิกํปี อโรเปตฺตุ น จ ภิกฺขเว สพฺพํ
อจฺฉินฺนํ ธารตพฺพํ โย ธารเยยฺย อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ ฯ

[๑๖๒] เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน พหุ
จิวฺรํ อฺปฺปนฺนํ โหติ ฯ โส จ ตํ จิวฺรํ มาตาปิตฺตุนํ ๑ ทาทูกาโม
โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสฺสุ ฯ มาตาปิตโรติ โข ภิกฺขเว
ททมานเณ ก็ วทเยยฺยมิ ๒ อนุชานามิ ภิกฺขเว มาตาปิตฺตุนํ ทาทู
น จ ภิกฺขเว สทฺธาเทยฺยํ วินิปาเตตพฺพํ โย วินิปาเตยฺย
อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ ฯ

[๑๖๓] เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ อนฺชวเน
จิวฺรํ นิภฺจิปิตฺวา สนฺตรุตฺตเรน คามํ ปิณฺฑาย ปาวีสี ฯ โจรา
ตํ จิวฺรํ อวหรีสฺสุ ฯ โส ภิกฺขุ ทฺวจฺโจโล โหติ ลฺลฺลจิวโร ฯ
ภิกฺขุ เอวมาหํสฺสุ กิสฺส ตฺวํ อวฺโส ทฺวจฺโจโล ลฺลฺลจิวโรติ ๓ ฯ
อิชํ อวฺโส อนฺชวเน จิวฺรํ นิภฺจิปิตฺวา สนฺตรุตฺตเรน คามํ
ปิณฺฑาย ปาวีสี โจรา ตํ จิวฺรํ อวหรีสฺสุ เตนํ ทฺวจฺโจโล
ลฺลฺลจิวโรติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว สนฺตรุตฺตเรน
คาโม ปวีสีตพฺพํ โย ปวีเสยฺย อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ ฯ
เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา อานนฺโท อสตียา สนฺตรุตฺตเรน
คามํ ปิณฺฑาย ปาวีสี ฯ ภิกฺขุ อายสฺมนตํ อานนฺทํ เอตทโวจํ
#๑ ยฺ. มาตาปิตฺตุนํ ฯ ๒ ม. ยฺ. วทเยยฺยมิ ฯ ๓ ม. ลฺลฺลจิวโรตีติ ฯ

นनु [๑] อาวุโส อานนุท ภควตา ปณฺณตฺตํ น สนฺตรุตฺตเรน คาโม
ปวิสิตฺพุทฺโธ กิสฺส ตฺวํ อาวุโส [๒] สนฺตรุตฺตเรน คามํ ปวิญฺโจติ ฯ
ตจฺจํ อาวุโส ภควตา ปณฺณตฺตํ น สนฺตรุตฺตเรน คาโม ปวิสิตฺพุทฺโธ
อปีจําหํ อาวุโส ๓ อสฺตียา ปวิญฺโจติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสุํ ฯ อถโข ภควา เอตฺสํมี นีทานเ เอตฺสํมี ปกรณ
ธมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสี ๔ ปณฺณจิม ภิกฺขเว ปจฺจยา
สงฆมาภฺยิยา นิกฺเขปาย คีลาโน วา โหติ วสฺสํกสงฺเกตํ วา
โหติ นทีปารี คนฺตุํ วา โหติ อคฺคพคฺคตฺติวิหาโร วา โหติ
อตุตฺตกจฺฉินํ วา โหติ อิม โข ภิกฺขเว ปณฺจ ปจฺจยา
สงฆมาภฺยิยา นิกฺเขปาย ฯ ปณฺณจิม ภิกฺขเว ปจฺจยา อุตฺตรวาสกฺส
นิกฺเขปาย คีลาโน วา โหติ วสฺสํกสงฺเกตํ วา โหติ นทีปารี
คนฺตุํ วา โหติ อคฺคพคฺคตฺติวิหาโร วา โหติ อตุตฺตกจฺฉินํ วา
โหติ อิม โข ภิกฺขเว ปณฺจ ปจฺจยา อุตฺตรวาสกฺส
นิกฺเขปาย ฯ ปณฺณจิม ภิกฺขเว ปจฺจยา อนฺตรวาสกฺส นิกฺเขปาย
คีลาโน วา โหติ วสฺสํกสงฺเกตํ วา โหติ นทีปารี คนฺตุํ วา
โหติ อคฺคพคฺคตฺติวิหาโร วา โหติ อตุตฺตกจฺฉินํ วา โหติ
อิม โข ภิกฺขเว ปณฺจ ปจฺจยา อนฺตรวาสกฺส นิกฺเขปาย ฯ
ปณฺณจิม ภิกฺขเว ปจฺจยา วสฺสํกสาภฺยิกาย นิกฺเขปาย คีลาโน
วา โหติ นิสฺสีมํ คนฺตุํ วา โหติ นทีปารี คนฺตุํ วา โหติ
อคฺคพคฺคตฺติวิหาโร วา โหติ วสฺสํกสาภฺยิกา อกฺตา วา โหติ
#๑ ม. ย. โข ฯ ๒ โป. ม. อานนุท ฯ ๓ ม. ย. อัย ปาโจ นตฺถิ ฯ
#๔ ม. ย. อถโข ภควา ... อามนฺเตสีติ อิม ปาจา นตฺถิ ฯ

วิปฺปกตา วา อิม โข ภิกฺขเว ปญฺจ ปจฺจยา วสฺสิกสาฎฺฐิกาย
นิกฺเขปายาติ ฯ

[๑๖๔] เตน โข ปน สมเยน อณฺฺตโร ภิกฺขุ เอโก วสฺสํ
วสฺสิ ฯ ตตฺถ มนุสฺสา สงฺฆสฺส เทมาติ จีวรานิ อํสฺสุ ฯ อถ โข
ตสฺส ภิกฺขุโน เอตทโหสิ ภควตา ปญฺจตฺตํ จตุวคฺโค
ปจฺฉิมํ สงฺฆมติ อหฺญจฺมฺหิ เอกโก อิม จ มนุสฺสา
สงฺฆสฺส เทมาติ จีวรานิ อํสฺสุ ยนฺฺนนาหํ อิมานิ สงฺฆิกานิ
จีวรานิ สวตฺถิ หเรยฺยนฺฺติ ฯ อถ โข โส ภิกฺขุ ตานิ จีวรานิ
อาทาย สวตฺถิ คนฺฺตฺวา ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสิ ฯ
ตฺยฺเหว ภิกฺขุ ตานิ จีวรานิ ยาว กจฺฉินสฺส อุพฺภารายาติ ฯ อถ
ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอโก วสฺสํ วสฺสิ ฯ ตตฺถ มนุสฺสา สงฺฆสฺส
เทมาติ จีวรานิ เทนฺฺติ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ตสฺเสว ตานิ
จีวรานิ ยาว กจฺฉินสฺส อุพฺภารายาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
อณฺฺตโร ภิกฺขุ อคฺคกํ เอโก วสฺสิ ฯ ตตฺถ มนุสฺสา สงฺฆสฺส
เทมาติ จีวรานิ อํสฺสุ ฯ อถ โข ตสฺส ภิกฺขุโน เอตทโหสิ
ภควตา ปญฺจตฺตํ จตุวคฺโค ปจฺฉิมํ สงฺฆมติ อหฺญจฺมฺหิ
เอกโก อิม จ มนุสฺสา สงฺฆสฺส เทมาติ จีวรานิ อํสฺสุ
ยนฺฺนนาหํ อิมานิ สงฺฆิกานิ จีวรานิ สวตฺถิ หเรยฺยนฺฺติ ฯ อถ โข
โส ภิกฺขุ ตานิ จีวรานิ อาทาย สวตฺถิ คนฺฺตฺวา ภิกฺขุณฺํ เอตมตฺถํ
อาโรเจสิ ฯ ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสิ ฯ อนุชานามิ

ภิกฺขเว สมมุขีภูเตน สงฺเขน ภาเชตุํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
ภิกฺขุ อุตฺถากํ เอโก วสตี ฯ ตตฺถ มนุสฺสา สงฺฆสฺส เทมาติ
จีวรานิ เทนฺติ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว เตน ภิกฺขุณา ตานิ จีวรานิ
อชฺชิจฺจตุํ มยฺหิมานิ จีวรานิตี ฯ ตสฺส เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ตํ
จีวรํ อนชฺชิจฺเจ อญฺโหล ภิกฺขุ อากฺขณฺตี สมโก ทาทพฺโพ
ภาโค เตหิ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ตํ จีวรํ ภาชฺชียมาเน อปาทิตฺเต
กุเส อญฺโหล ภิกฺขุ อากฺขณฺตี สมโก ทาทพฺโพ ภาโค เตหิ
เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ตํ จีวรํ ภาชฺชียมาเน ปาทิตฺเต กุเส อญฺโหล
ภิกฺขุ อากฺขณฺตี นากามา ทาทพฺโพ ภาโคตี ฯ เตน โข ปน
สมเขน เทว ภาตฺถกา ๑ เถรา อายสฺมา จ อิติทาโส อายสฺมา จ
อิตฺถิตฺโต สาวตฺถิยํ วสฺสํ วุตฺถา อญฺญตรํ คามกาวาสํ อคมํสุ ฯ
มนุสฺสา จิสฺสปี เถรา อากฺคาติ สจีวรานิ ภตฺตานิ อทฺถุ ฯ
อาวาสิกา ภิกฺขุ เถเร ปุจฺฉีสุ อิมานิ ฆนฺเต สงฺฆิกานิ จีวรานิ
เถเร อากมฺม อูปฺปนฺนานิ สาทิยิสฺสนฺติ เถรา ภาคนฺติ ฯ เถรา
เอวมาหฺสุ ยถา โข มยฺ อาวุโส ภควตา ฆมฺมํ เทสิตํ
อาชานาม ตุมฺหากํเยว ตานิ จีวรานิ ยาว กจฺฉินฺสฺส อฺพฺภารายาติ ฯ
เตน โข ปน สมเขน ตโย ภิกฺขุ ราชคฺเห วสฺสํ วสนฺติ ฯ
ตตฺถ มนุสฺสา สงฺฆสฺส เทมาติ จีวรานิ เทนฺติ ฯ อถ โข เตสํ
ภิกฺขุณฺํ เอตทโหสิ ภควา ปญฺญตฺตํ จตฺวคฺโค ปจฺฉิมิ สงฺฆมฺติ
มยฺญจฺมฺห ๒ ตโย ชนา อิเม จ มนุสฺสา สงฺฆสฺส เทมาติ
#๑ ม. ภาตฺถิกา ๑ ๒ ไป. ม. ย. มยฺญจฺมฺหา ฯ

จีวรานิ เทนฺติ กถํ นุ โข อเมหฺหิ ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ เตน
โฆ ปน สมเยน สมฺพหฺลตา เถรา อายสฺมา จ นีลวาสี ๑ อายสฺมา
จ สาณวาสี อายสฺมา จ โคปโก อายสฺมา จ ภคฺ อายสฺมา
จ ผลิกสนฺทานโน ปาตลিপฺตฺเต วิหรนฺติ กุกฺกุฏารามे ฯ อถโฆ
เต ภิกฺขุ ปาตลিপฺตฺตํ คนฺตฺวา เถเร ปุจฺฉนฺตีสุ ฯ เถรา เอวมาหฺสู
ยถา โฆ มยฺ อวฺวโส ภควตา ฌมฺมํ เทลิตฺติ อชานาม ตุมฺหากํเยว
ตานิ จีวรานิ ยาว กจินฺตฺส อพฺุการายาติ ฯ

[๑๖๕] เตน โฆ ปน สมเยน อายสฺมา อุปนฺนโท สกฺยปฺตฺโต
สาวตฺถิยํ วสฺสํ วุตฺโถ อณฺเฑตรํ คามกาวาสํ อคฺมาสี ฯ ตตฺถ [๒]
ภิกฺขุ จีวรํ ภาเชตฺถกามา สนฺนปฺตีสุ ฯ เต เอวมาหฺสู อิมานิ
โฆ อวฺวโส สงฺฆิกานิ จีวรานิ ภาชียสฺสนฺติ สาทียสฺสตี ภาคนฺติ ฯ
อามวฺวโส สาทียสฺสามิตฺติ ตโต จีวรภากํ คเหตุวา อณฺเฑอ อวาสํ
อคฺมาสี ฯ ตตฺถปี ภิกฺขุ จีวรํ ภาเชตฺถกามา สนฺนปฺตีสุ ฯ เตปี
เอวมาหฺสู อิมานิ โฆ อวฺวโส สงฺฆิกานิ จีวรานิ ภาชียสฺสนฺติ
สาทียสฺสตี ภาคนฺติ ฯ อามวฺวโส สาทียสฺสามิตฺติ ตโตปี จีวรภากํ
คเหตุวา อณฺเฑอ อวาสํ อคฺมาสี ฯ ตตฺถปี ภิกฺขุ จีวรํ
ภาเชตฺถกามา สนฺนปฺตีสุ ฯ เตปี เอวมาหฺสู อิมานิ โฆ อวฺวโส
สงฺฆิกานิ จีวรานิ ภาชียสฺสนฺติ สาทียสฺสตี ภาคนฺติ ฯ อามวฺวโส
สาทียสฺสามิตฺติ ตโตปี จีวรภากํ คเหตุวา มหนฺตํ จีวรภณฺฑิกํ อาทาย
ปฺนทเว สาวตฺถิ ปจฺจาคจฺฉิ ฯ ภิกฺขุ เอวมาหฺสู มหาปุณฺณโณสี
#๑ ไป. ม. ย. นีลวาสี ฯ ๒ ม. จ ฯ

คำ อวฺโส อุปนนฺท พหฺ เเต จีวรฺ อุปฺปนฺนฺติ ฯ กุโตะ เม
 อวฺโส ปุณฺณํ อิทํ [๑] สวตฺถิยํ วสฺสํ วุคฺโถ อญฺญตรํ
 คามกาวลฺลํ อคฺมาสีํ ตตฺถ ภิภฺชฺช จีวรํ ภาเชตฺตฺกามา สนนฺิปตฺตีสุ
 เเต มํ เอวมํหฺสฺ อิมานิ โข อวฺโส สงฺฆิกานิ จีวรานิ
 ภาชฺชิตฺตฺสนฺติ สาทฺชิตฺตฺสตี ภาคนฺติ อามวฺโส สาทฺชิตฺตฺสตี ตโต
 จีวรภาคํ คเหตุวา อญฺณํ อวาลฺลํ อคฺมาสีํ ตตฺถปิ ภิภฺชฺช จีวรํ
 ภาเชตฺตฺกามา สนนฺิปตฺตีสุ เเตปิ มํ เอวมํหฺสฺ อิมานิ โข อวฺโส
 สงฺฆิกานิ จีวรานิ ภาชฺชิตฺตฺสนฺติ สาทฺชิตฺตฺสตี ภาคนฺติ อามวฺโส
 สาทฺชิตฺตฺสตี ตโตปิ จีวรภาคํ คเหตุวา อญฺณํ อวาลฺลํ อคฺมาสีํ
 ตตฺถปิ ภิภฺชฺช จีวรํ ภาเชตฺตฺกามา สนนฺิปตฺตีสุ เเตปิ มํ เอวมํหฺสฺ
 อิมานิ โข อวฺโส สงฺฆิกานิ จีวรานิ ภาชฺชิตฺตฺสนฺติ สาทฺชิตฺตฺสตี
 ภาคนฺติ อามวฺโส สาทฺชิตฺตฺสตี ตโตปิ จีวรภาคํ อคฺคเหสี
 เอวํ เม พหฺ จีวรํ อุปฺปนฺนฺติ ฯ กิ ปนฺ ตวํ อวฺโส อุปนนฺท
 อญฺญตรํ วสฺสํ วุคฺโถ อญฺญตรํ จีวรภาคํ สาทฺชิตฺตฺสตีติ ฯ เอวมวฺโสติ ฯ
 เย เเต ภิภฺชฺช อุปฺปิจฺฉา ฯเปฯ เเต อชฺชฌายนฺติ จิยนฺติ
 วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม อายสฺมา อุปนนฺโท สกฺขยฺปฺตฺโต อญฺญตรํ
 วสฺสํ วุคฺโถ อญฺญตรํ จีวรภาคํ สาทฺชิตฺตฺสตีติ ฯ ภควโต
 เอตมตฺถํ อารโหเชสฺสุ ฯ สจฺจํ กิรฺ ตวํ อุปนนฺท อญฺญตรํ วสฺสํ วุคฺโถ
 อญฺญตรํ จีวรภาคํ สาทฺชิตฺตฺสตีติ ฯ สจฺจํ ภควาติ ฯ วิครหิ พุทฺโธ
 ภควา กถํ หิ นาม ตวํ โมฆปฺริส อญฺญตรํ วสฺสํ วุคฺโถ
 #๑ ม. ย. อวฺโส ฯ ๒ ย. สาทฺชิตฺตฺสตีติ ฯ

อณฺณตฺร จีวรภาคิ สาทิยิสฺสตี เนตฺติ โมฆปฺปฺริส อปฺปสนฺนํ วา
ปสาทาย ๆเปฯ วิครหิตฺวา ฐมฺมี กถิ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
น ภิกฺขเว อณฺณตฺร วสฺสํ วุคฺเณน อณฺณตฺร จีวรภาคิ สาทิตฺพุโพ
โย สาทิเยยฺย อापฺตฺติ ทฺวักฺกฺสฺสตี ๆ เตน โข ปน สมเยน
อายุสฺมา อุปนฺนฺโท สกฺยปฺตฺโต เอโก ทฺวีสุ อาวาเสสุ วสฺสํ วสิ
เอวํ เม พหุํ จีวรํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ ๆ อถ โข เตสํ ภิกฺขุณฺเณตฺทโหสิ
กถิ นฺุ โข อายุสฺมโต อุปนฺนฺทสฺส สกฺยปฺตฺตสฺส จีวรปฺฏิวิโส
ทาทฺพุโพติ ๆ ภควโต เอตมตฺถิ อาริเจสฺสุ ๆ เทถ ภิกฺขเว
โมฆปฺปฺริสฺส อเกาธิปฺปายิ ๆ อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอโก ทฺวีสุ
อาวาเสสุ วสฺสํ วสติ เอวํ เม พหุํ จีวรํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ ๆ
สเจ อมฺตฺร อุปฺทฺมํ อมฺตฺร อุปฺทฺมํ วสติ อมฺตฺร อุปฺทฺมํ
อมฺตฺร อุปฺทฺมํ จีวรปฺฏิวิโส ทาทฺพุโพ ยตฺถ วา ปน พหุตฺร
วสติ ตโต จีวรปฺฏิวิโส ทาทฺพุโพติ ๆ

[๑๖๖] เตน โข ปน สมเยน อณฺณตฺรสฺส ภิกฺขุโน
กฺุณฺณิการาพาโร โหติ ๆ โส สเก มฺตฺตกริเส ปฺลิปฺนฺโน เสติ ๆ
อถ โข ภควา อายุสฺมตา อานนฺเทน ปฺจฺจาสมเณน เสนาสนจาริกิ
อาหิณฺฑานฺโต येन ตสฺส ภิกฺขุโน วิหาโร เตนฺุปฺสฺงกฺมิ ๆ
อทฺทสา โข ภควา ตํ ภิกฺขุํ สเก มฺตฺตกริเส ปฺลิปฺนฺนํ สยมนํ
ทิสฺวาน येन โส ภิกฺขุ เตนฺุปฺสฺงกฺมิ อุปฺสฺงกฺมิตฺวา ตํ ภิกฺขุํ
เอตฺทโวจ กิณฺเต ภิกฺขุ อापฺาโรติ ๆ กฺุณฺณิการิโร เม ภควาติ ๆ

อตุถิ ปน เต ภิกขุ อุปฺภูจจาโกติ ฯ นตุถิ ภควาติ ฯ กิสฺส ตํ
ภิกขุ น อุปฺภูเจนฺตฺติ ๑ ฯ อหํ โข ภนฺเต ภิกขุณฺ อการโก เตน
มํ ภิกขุ น อุปฺภูเจนฺตฺติ ฯ อถโฆ ภควา อายสฺมนตํ อานนุทํ
อามนฺเตสิ คจฺฉานนุท อุกกํ อاهر อิมํ ภิกขุํ นหาเปสฺสามาติ ฯ
เอวํ ภนฺเตติ โข อายสฺมา อานนุโท ภควโต ปฺภิสฺสฺสนฺติวา อุกกํ
อาหริ ฯ ภควา อุกกํ อาสิญฺจิ อายสฺมา อานนุโท ปรีโหวิ
ภควา สีสโต อคฺคเหสิ อายสฺมา อานนุโท ปาทโต อจฺจเรตฺวา
มณฺจเก นิปาเตสฺสุ ฯ อถโฆ ภควา เอตสฺมี นิทานे เอตสฺมี
ปกรณเ ภิกขุสงฺฆํ สนนฺิปาตาเปตฺวา ภิกขุ ปฺภิปฺจฺฉิ อตุถิ ภิกขเว
อมุกสฺมี วิหารเ ภิกขุ คิลาโนติ ฯ อตุถิ ภควาติ ฯ กิณฺตสฺส
ภิกขเว ภิกขุโน อาพาโหติ ฯ ตสฺส ภนฺเต อายสฺมโต
กฺขณฺวิการาพาโหติ ฯ อตุถิ ปน ภิกขเว ตสฺส ภิกขุโน อุปฺภูจจาโกติ ฯ
นตุถิ ภควาติ ฯ กิสฺส ตํ ภิกขุ น อุปฺภูเจนฺตฺติ ฯ เอโส ภนฺเต
ภิกขุ ภิกขุณฺ อการโก เตน ตํ ภิกขุ น อุปฺภูเจนฺตฺติ ฯ นตุถิ
โว ๒ ภิกขเว มาตา นตุถิ ปิตาเยโว ๓ อุปฺภูจฺเจยฺยํ ตุมฺเห เจ
ภิกขเว อณฺณมณฺณํ น อุปฺภูจฺหิสฺสธ อถ โภจฺรหิ อุปฺภูจฺหิสฺสติ
โย ภิกขเว มํ อุปฺภูจฺเจยฺย โส คิลานํ อุปฺภูจฺเจยฺย ฯ สเจ
อุปฺชฺมาโย โหติ อุปฺชฺมาเยน ยาวชฺวี อุปฺภูจฺาตพฺโพ วุจฺฉานสฺส ๔
อากเมตพฺพํ ฯ สเจ อจฺริโย โหติ อจฺริเยน ยาวชฺวี
อุปฺภูจฺาตพฺโพ วุจฺฉานสฺส อากเมตพฺพํ ฯ สเจ สทฺธิวิหาริโก
#๑ ม. อุปฺภูจฺหนฺตฺติ ฯ ๒-๓ ย. เต ฯ ๔ โป. วุจฺฉาปนสฺส ฯ ม. วุจฺฉานมสฺส ฯ

โหติ สทฺธิวิหาริเกน ยาวซีวํ อุปฺภูจาทพุโพ วุฏฺฐานสฺส อากเมตพุพฺ ๑
สเจ อนฺเตวาสิโก โหติ อนฺเตวาสิเกน ยาวซีวํ อุปฺภูจาทพุโพ
วุฏฺฐานสฺส อากเมตพุพฺ ๑ สเจ สมานุชฺฌายโก โหติ
สมานุชฺฌายเกน ยาวซีวํ อุปฺภูจาทพุโพ วุฏฺฐานสฺส อากเมตพุพฺ ๑
สเจ สมานาจริยโก โหติ สมานาจริยเกน ยาวซีวํ อุปฺภูจาทพุโพ
วุฏฺฐานสฺส อากเมตพุพฺ ๑ สเจ น โหติ อุปฺชฌาโย วา อาจริโย
วา สทฺธิวิหาริโก วา อนฺเตวาสิโก วา สมานุชฺฌายโก วา
สมานาจริยโก วา สงฺฆเณ อุปฺภูจาทพุโพ ๑ โน เจ อุปฺภูจฺเหยย
อาปคฺติ ทฺถกฺกสฺส ๑ ปรฺยจฺหิ ภิกฺขเว อํเคหิ สมนฺนาคโต คิลาโน
ทฺฐปฺภูจาทโก ๑ โหติ อสปรฺยาเยกาเร โหติ สปรฺยาเย มคฺคํ น
ชานาติ เกสชฺชํ น ปฏฺิเสวิตา โหติ อตฺถกามสฺส คิลาโนปฺภูจาทสฺส
ยถาภูตํ อาพาธํ นาวิกตฺตา โหติ อภิกฺกมฺนตํ วา
อภิกฺกมฺตีติ ปฏฺิภกฺกมฺนตํ วา ปฏฺิภกฺกมฺตีติ จิตฺ ๑ จิตฺติ
อุปฺปนฺนํ สารีริกานํ เวทนํ ทฺถขานํ ติพฺพานํ ขรานํ กญฺจกานํ
อสาตํ อมฺนาปานํ ปาณฺหรานํ อนฺธิวาสกชาติโก โหติ อิมฺหิ
โข ภิกฺขเว ปรฺยจฺหํเคหิ สมนฺนาคโต คิลาโน ทฺฐปฺภูจาทโก ๑ โหติ ๑
ปรฺยจฺหิ ภิกฺขเว อํเคหิ สมนฺนาคโต คิลาโน สฺฐปฺภูจาทโก โหติ
สปรฺยาเยกาเร โหติ สปรฺยาเย มคฺคํ ชานาติ เกสชฺชํ ปฏฺิเสวิตา โหติ
อตฺถกามสฺส คิลาโนปฺภูจาทสฺส ยถาภูตํ อาพาธํ อาวิกตฺตา โหติ
อภิกฺกมฺนตํ วา อภิกฺกมฺตีติ ปฏฺิภกฺกมฺนตํ วา ปฏฺิภกฺกมฺตีติ
#๑ ม. ทฺฐปฺภูจาทโก ๑

จิตฺ ภา จิตฺติ ออุปฺปนฺนํ สารีริกานํ เวทนํ ทุกฺขณํ ตีพฺพานํ
ขรณํ กฺกุณฺณํ อสาดานํ อมฺนาปํ ปาณฺหฺรณํ อธิวสฺกชาติโก โหติ
อิมฺหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคโต คิลานํ อูปฺฏฺจาโก
โหติ ฯ ปญฺจหิ ภิกฺขเว อฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคโต คิลานูปฺฏฺจาโก นาลํ
คิลานํ อูปฺฏฺจาทู น ปฏฺิพฺโล โหติ เกสฺชฺชํ สํวึชาตฺถํ สປฺปายาสປฺปายํ
น ชานาติ อสປฺปายํ อฺปนฺนามติ สປฺปายํ อฺปนฺนามติ
อามิสฺนฺตโร คิลานํ อูปฺฏฺเจติ โน เมตฺตจิตฺโต เชจฺจฺฉิ โหติ อฺจฺจาร์
ภา ปสฺสวํ ภา เขฬํ ภา วฺนฺตํ ภา นึหาตฺถํ น ปฏฺิพฺโล โหติ
คิลานํ กาเลน กาลํ ชฺมฺมึยา กถาย สฺนฺทสฺเสตฺถํ สฺมาทเปตฺถํ สฺมฺตเตเชตฺถํ
สฺมฺปหฺเสตฺถํ อิมฺหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคโต
คิลานูปฺฏฺจาโก นาลํ คิลานํ อูปฺฏฺจาทู ฯ ปญฺจหิ ภิกฺขเว อฺงฺเคหิ
สมฺนฺนาคโต คิลานูปฺฏฺจาโก อลํ คิลานํ อูปฺฏฺจาทู ปฏฺิพฺโล โหติ
เกสฺชฺชํ สํวึชาตฺถํ สປฺปายาสປฺปายํ ชานาติ อสປฺปายํ อฺปนฺนามติ
สປฺปายํ อฺปนฺนามติ เมตฺตจิตฺโต คิลานํ อูปฺฏฺเจติ โน อามิสฺนฺตโร
อเชจฺจฺฉิ โหติ อฺจฺจาร์ ภา ปสฺสวํ ภา เขฬํ ภา วฺนฺตํ ภา นึหาตฺถํ
ปฏฺิพฺโล โหติ คิลานํ กาเลน กาลํ ชฺมฺมึยา กถาย สฺนฺทสฺเสตฺถํ
สฺมาทเปตฺถํ สฺมฺตเตเชตฺถํ สฺมฺปหฺเสตฺถํ อิมฺหิ โข ภิกฺขเว
ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคโต คิลานูปฺฏฺจาโก อลํ คิลานํ อูปฺฏฺจาทฺถํ ฯ

[๑๖๗] เตน โข ปน สมฺเยน เทว ภิกฺขุ โกสฺเสสฺส ชนฺปเทสฺส
อฺทฺธานมคฺคปฏฺิพฺปนา โหณฺติ ฯ เต อณฺณตฺรํ อวาสํ อฺปกจฺฉิํสฺส ฯ

ตตฺถ อณฺณตโร ภิกฺขุ คิลานโ โหติ ฯ อถโฆ เตสํ ภิกฺขุณํ
เอตทโหสิ ภควตา โข อาวุโส คิลานุปฺภูจฺานํ วนฺณิตํ หนฺท
มยํ อาวุโส อิมํ ภิกฺขุํ อุปฺภูเจมาติ ฯ เต ตํ อุปฺภูจฺหึสุ ฯ โส
เตหิ อุปฺภูจฺิยมาโน กาลมกาสิ ฯ อถโฆ เต ภิกฺขุ ๓๓๓ ภิกฺขุโน
ปตฺตจิวรมาทาย สาวตฺถิ คนฺตฺวา ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ
ภิกฺขุ๓๓๓ ภิกฺขเว กาลกเต สงฺโฆ สามิ ปตฺตจิวเร อปิง
คิลานุปฺภูจฺากา พหุปรการา ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว สงฺฆเณ ติจิวรณฺจ
ปตฺตณฺจ คิลานุปฺภูจฺากานํ ทาตุํ ฯ เอวณฺจ ปน ภิกฺขเว ทาทพฺพิ ฯ
เตน คิลานุปฺภูจฺาเกน ภิกฺขุณา สงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา เอวมตฺส วจฺนีโย
อิตฺถนฺนาโม ฆนฺเต ภิกฺขุ กาลกโต อิทํ ๓๓๓ ติจิวรณฺจ
ปตฺโต จาติ ฯ พยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพเลน สงฺโฆ ฉาเปตพฺุโพ
สุณฺาตุ เม ฆนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ กาลกโต อิทํ
๓๓๓ ติจิวรณฺจ ปตฺโต จ ฯ ยถิ สงฺฆตฺส ปตฺตกถฺลึ สงฺโฆ
อิมํ ติจิวรณฺจ ปตฺตณฺจ คิลานุปฺภูจฺากานํ ทเพยฺย ฯ เอสา ๓๓๓ ติจิวรณฺจ
สุณฺาตุ เม ฆนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ กาลกโต อิทํ
๓๓๓ ติจิวรณฺจ ปตฺโต จ ฯ สงฺโฆ อิมํ ติจิวรณฺจ ปตฺตณฺจ
คิลานุปฺภูจฺากานํ เทติ ฯ ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิมตฺส ติจิวรตฺส
จ ปตฺตตฺส จ คิลานุปฺภูจฺากานํ ทานํ โส ๓๓๓ ยสฺส
นกุขมติ โส ภาเสยฺย ฯ ทินฺนํ อิทํ สงฺฆเณ ติจิวรณฺจ ปตฺโต
จ คิลานุปฺภูจฺากานํ ฯ ขมติ สงฺฆตฺส ตสฺมา ๓๓๓ ติจิวรณฺจ อิมํ

ธารยามีติ ฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺตโร สามเณโร
กาลกโต โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจสุ ฯ สามเณรสฺส
ภิกฺขเว กาลกเต สงฺโฆ สามิ ปตฺตจิวเร อปีจ คิลานุปฺภูจจากา
พหุปรการา ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว สงฺฆเณ จิวรญฺจ ปตฺตญฺจ
คิลานุปฺภูจกานัน ทาตุ ฯ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว ทาทพฺพิ ฯ เตน
คิลานุปฺภูจเกณ ภิกฺขุณา สงฺฆํ อุปสงฺกमितฺวา เอวมสฺส วณนีโย
อิตฺถนฺนาโม ฆนฺเต สามเณโร กาลกโต อิทํ ตสฺส จิวรญฺจ
ปตฺโต จาติ ฯ พยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพเลน สงฺโฆ ฉาเปตพฺโพ
สุฉาตุ เม ฆนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนฺนาโม สามเณโร กาลกโต
อิทํ ตสฺส จิวรญฺจ ปตฺโต จ ฯ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถฺถํ สงฺโฆ
อิมิ จิวรญฺจ ปตฺตญฺจ คิลานุปฺภูจกานัน ทททยฺย ฯ เอสา ลตฺติ ฯ
สุฉาตุ เม ฆนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนฺนาโม สามเณโร กาลกโต
อิทํ ตสฺส จิวรญฺจ ปตฺโต จ ฯ สงฺโฆ อิมิ จิวรญฺจ ปตฺตญฺจ
คิลานุปฺภูจกานัน เทติ ฯ ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิมสฺส จิวรสฺส
จ ปตฺตสฺส จ คิลานุปฺภูจกานัน ทานํ โส คุณฺหสฺส ยสฺส
นภฺขมติ โส ภาเสยฺย ฯ ทินฺนํ อิทํ สงฺฆเณ จิวรญฺจ ปตฺโต
จ คิลานุปฺภูจกานัน ฯ ขมติ สงฺฆสฺส ตสฺมา คุณฺหิ ฯ เอวเมตฺถ
ธารยามีติ ฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺตโร ภิกฺขุ จ สามเณโร
จ คิลานํ อุปฺภูจหิสุ ฯ โส เตหิ อุปฺภูจหियมาโน กาลมกาสิ ฯ
อถโข ตสฺส คิลานุปฺภูจจากสฺส ภิกฺขุโน เอตทโหสิ กถํ นุ โข

คิลาณุปฏิจากสุส สามเณรสฺส จีวรปฏิวิโส ทาทพุโพติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว คิลาณุปฏิจากสุส สามเณรสฺส
สมกํ ปฏิวิสิํ ทาตฺตุนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน อลฺยตโร
ภิกฺขุ พหุภุณฺโท พหุปริกฺขารโ กาลกโต โหติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ ภิกฺขุสุส ภิกฺขเว กาลกเต สงฺฆโม สามี
ปตฺตจิวเร อปิจ คิลาณุปฏิจากา พหุปรการา ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
สงฺฆเมน ติจีวรณฺจ ปตฺตณฺจ คิลาณุปฏิจากานํ ทาตุํ ยํ ตตฺถ
ลหุภุณฺทํ ลหุปริกฺขารํ ตํ สมมุขีภุเตน สงฺฆเมน ภาเชตุํ ยํ ตตฺถ
ครุภุณฺทํ ครุปริกฺขารํ ตํ อากตนาถตฺสฺส จาตุทฺทิสฺสฺส สงฺฆสฺส
อวิสุสขฺชิกิ อเวภงฺกิกนฺติ ฯ

[๑๖๘] เตน โข ปน สมเยน อลฺยตโร ภิกฺขุ นคฺโค หุตฺวา
เยน [๑] ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกमितฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ
ภควา ภนฺเต อนนฺกปริยาเยน อปฺปิจฺจสุส สนฺตฺตฺตฺสฺส สลฺเลขสุส
ฐตฺสฺส ปาสาทิกสุส อปฺจยสุส วิริยารมฺภสุส วณฺณวาที อิทํ
ภนฺเต นคฺคิยํ อนนฺกปริยาเยน อปฺปิจฺจตฺาย สนฺตฺตฺตฺสฺส ๒ สลฺเลขาย
ฐตฺตฺตฺาย ปาสาทิกตฺาย อปฺจยาย วิริยารมฺภาย สํวตฺตติ สาทฺ
ภนฺเต ภควา ภิกฺขุณํ นคฺคิยํ อนุชานาตฺติ ฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา
อนนฺจฺจวิกิ โมฆปฺุริส ๔เป ๔ กถิํ หิ นาม ตฺวํ โมฆปฺุริส นคฺคิยํ ติตฺถิยสมาทานํ
สมาทิยิสฺสสิ เนตํ โมฆปฺุริส อปฺปสนฺนํ น วา ปสาทาย
๔เป ๔ วิครหิตฺวา ฐมมึ กถิํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว
#๑ ย. หิ ๔ ๒ ย. สนฺตฺตฺตฺสฺสยา ฯ

นคฺคิยํ ติตฺถิยสมาทานํ สมာทิตฺตพฺพํ โย สมာทิตฺเตยฺย อปาตฺติ
ถุลลจฺจยสฺสาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน อถฺยตโร ภิกฺขุ กุสจิริ
นิวาเสตฺวา ฯเปฯ วากจิริ นิวาเสตฺวา ฯเปฯ ผลกจิริ นิวาเสตฺวา
ฯเปฯ เกสกมฺพลํ นิวาเสตฺวา ฯเปฯ วาลกมฺพลํ นิวาเสตฺวา ฯเปฯ
อุถฺกปกฺกํ นิวาเสตฺวา ฯเปฯ อชินกฺขิปี นิวาเสตฺวา เยน ภควา
เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ ภควา ภนฺเต
อนกปริยาเยน อปฺปิจฺจสฺส สนฺตฺตฺตฺสสฺส สลฺเลขสฺส ชฺฐตฺสสฺส ปาสาทิกสฺส
อปจฺยสฺส วิริยารมฺภสฺส วณฺณวาที อิทํ ภนฺเต อชินกฺขิปี
อนกปริยาเยน อปฺปิจฺจตฺตาย สนฺตฺตฺตฺตฺตาย สลฺเลขาย ชฺฐตฺตฺตาย
ปาสาทิกตฺตาย อปจฺยาย วิริยารมฺภาย สํวตฺตติ สาธุ ภนฺเต
ภควา ภิกฺขุณฺโณ อชินกฺขิปี อนฺชานาตฺติ ฯ วิกรหิ พุทฺโธ ภควา
อนนฺจฺจวีกิ โมฆปฺริส ฯเปฯ กถิํ หิ นาม ตฺวํ โมฆปฺริส อชินกฺขิปี
ติตฺถิยทฺธชฺชํ ชาเรสฺสสิ เนตํ โมฆปฺริส อปฺปสนฺนํ นว ปสาทาย
ฯเปฯ วิกรหิตฺวา ชมฺมํ กถิํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว
อชินกฺขิปี ติตฺถิยทฺธชฺชํ ชาเรตพฺพํ โย ชาเรยฺย อปาตฺติ ถุลลจฺจยสฺสาติ ฯ
เตน โข ปน สมเยน อถฺยตโร ภิกฺขุ อถฺกนาลิ
นิวาเสตฺวา ฯเปฯ โปตฺถกิํ นิวาเสตฺวา เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ ภควา ภนฺเต อนกปริยาเยน
อปฺปิจฺจสฺส สนฺตฺตฺตฺสสฺส สลฺเลขสฺส ชฺฐตฺสสฺส ปาสาทิกสฺส อปจฺยสฺส
วิริยารมฺภสฺส วณฺณวาที อยิํ ภนฺเต โปตฺถโก อนกปริยาเยน

อปฺปิจฺจนตฺย สฺนฺตฺยจฺจนตฺย สฺลฺลฺยตฺย ชฺฐตฺยตฺย ปฺลาสฺตฺยตฺย
อปฺยตฺย วิริยารมฺภตฺย สํวตฺตตฺย สฺวทฺย ฆนฺเต ฆควา ฆิกฺขุณฺโณ โปตฺถกํ
อนฺุชานาตฺตฺย ฯ วิคฺรหิ พุทฺโธ ฆควา อนฺุจฺจนวํภํ โฆฆปฺริส
ฯเปฯ กถํ หิ นาม ทฺวํ โฆฆปฺริส โปตฺถกํ นฺิวาสสฺสตี เนตฺ
โฆฆปฺริส อปฺปสฺนฺนํ วา ปสฺททตฺย ฯเปฯ วิคฺรหิตฺวา ชฺมมํ
กถํ กตฺวา ฆิกฺขุ อามนฺเตสฺส น ฆิกฺขเว โปตฺถโก นฺิวาสตฺยพฺโพ
โย นฺิวาสยฺย อปฺตฺติ ทฺกฺกฏฺสฺสตี ฯ

[๑๖๕] เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ฆิกฺขุ สพฺพนํลฺกานํ
จิวฺรานํ ชาเรณฺติ สพฺพปํตฺกานํ จิวฺรานํ ชาเรณฺติ สพฺพโลหิตฺกานํ
จิวฺรานํ ชาเรณฺติ สพฺพมณฺเชฏฺจฺกานํ จิวฺรานํ ชาเรณฺติ
สพฺพกณฺหานํ จิวฺรานํ ชาเรณฺติ สพฺพมหารงฺครตฺตฺยานํ จิวฺรานํ ชาเรณฺติ
สพฺพมหานามรตฺตฺยานํ จิวฺรานํ ชาเรณฺติ อจฺฉินฺนทสฺยานํ จิวฺรานํ
ชาเรณฺติ ทิฆมทสฺยานํ จิวฺรานํ ชาเรณฺติ ปุปฺพทสฺยานํ จิวฺรานํ ชาเรณฺติ
ผณฺทสฺยานํ จิวฺรานํ ชาเรณฺติ กณฺจุกํ ชาเรณฺติ ติริฏฺกํ ชาเรณฺติ
เวจฺจนํ ชาเรณฺติ ฯ มนฺุสฺสา อชฺฉมฺยานนฺติ ชฺชียนนฺติ วิปาเจนฺติ [๑] เสยฺยถาปี
คิหิ กามโกคิโนตฺติ ฯ ฆควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ น ฆิกฺขเว
สพฺพนํลฺกานํ จิวฺรานํ ชาเรตฺตฺยพฺพานํ น สพฺพปํตฺกานํ จิวฺรานํ
ชาเรตฺตฺยพฺพานํ น สพฺพโลหิตฺกานํ จิวฺรานํ ชาเรตฺตฺยพฺพานํ น
สพฺพมณฺเชฏฺจฺกานํ จิวฺรานํ ชาเรตฺตฺยพฺพานํ น สพฺพกณฺหานํ จิวฺรานํ
ชาเรตฺตฺยพฺพานํ น สพฺพมหารงฺครตฺตฺยานํ จิวฺรานํ ชาเรตฺตฺยพฺพานํ
#๑ ม. กถํ หิ นาม สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา เวจฺจนํ ชาเรตฺตฺยพฺพานํ ฯ

น สพฺพมหานามรตฺตานิ จีวรานิ ชาเรตพฺพานิ น อจฺฉินฺนทสฺยานิ
จีวรานิ ชาเรตพฺพานิ น ทิมฺมทสฺยานิ จีวรานิ ชาเรตพฺพานิ น
ปฺปฺพสฺยานิ จีวรานิ ชาเรตพฺพานิ น ผณทสฺยานิ จีวรานิ ชาเรตพฺพานิ
น กณฺจุกํ ชาเรตพฺพํ น ตีรฺกุกํ ชาเรตพฺพํ น เวจฺนํ ชาเรตพฺพํ
โย ชาเรยฺย อาปตฺตติ ทุกฺกณฺสฺสชาติ ฯ

[๑๑๐] เตน โข ปน สมเยน วสฺสํ วุตฺถา ภิกฺขุ อนุปฺปนฺเน
จีวเร ปกฺกมฺมตฺตปิ วิพฺภมฺมตฺตปิ กาลํปี กโรนฺติ สามเณราปิ ปฏฺชีฆานนฺติ
สิกฺขํ ปจฺจกฺขาทกาปิ ปฏฺชีฆานนฺติ อนฺติมวตฺถุ อชฺฌาปนฺนกาปิ
ปฏฺชีฆานนฺติ อุมฺมตฺตกาปิ ปฏฺชีฆานนฺติ จิตฺตจิตฺตกาปิ ปฏฺชีฆานนฺติ
เวทนาภฺญาปิ ๑ ปฏฺชีฆานนฺติ อาปตฺตติยา อทสฺสเน อุกฺขิตฺตกาปิ
ปฏฺชีฆานนฺติ อาปตฺตติยา อปฺปฏฺชีฆมฺเม อุกฺขิตฺตกาปิ ปฏฺชีฆานนฺติ ปาปิกาย
ทิกฺขุจฺยา อปฺปฏฺชีฆนฺตฺสสฺสเก อุกฺขิตฺตกาปิ ปฏฺชีฆานนฺติ ปณฺฑกาปิ
ปฏฺชีฆานนฺติ เถยฺยสํวาสกาปิ ปฏฺชีฆานนฺติ ติตฺถยิปกฺกนฺตกาปิ ปฏฺชีฆานนฺติ
ตฺตรจฺฉานคตกาปิ ปฏฺชีฆานนฺติ มาตฺตมาตกาปิ ปฏฺชีฆานนฺติ ปิตฺตมาตกาปิ
ปฏฺชีฆานนฺติ อรหนฺตมาตกาปิ ปฏฺชีฆานนฺติ ภิกฺขุณีทฺฐกาปิ ปฏฺชีฆานนฺติ
สงฺฆเมทกาปิ ปฏฺชีฆานนฺติ โลหิตฺตปฺปาทกาปิ ปฏฺชีฆานนฺติ อุกฺโขตฺตพฺยณฺชนกาปิ
ปฏฺชีฆานนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจสฺสุ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
วสฺสํ วุตฺถโถ ภิกฺขุ อนุปฺปนฺเน จีวเร ปกฺกมฺมตฺติ ฯ สนฺเต ปฏฺชีฆุเป
คาหเก ทาทพฺพํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุตฺถโถ ภิกฺขุ อนุปฺปนฺเน
จีวเร วิพฺภมฺมตฺติ กาลํ กโรตฺติ สามเณโร ปฏฺชีฆานนฺติ สิกฺขํ ปจฺจกฺขาทโก
#๑ ม. เวทนาภฺญาปิ ฯ

ปฏิชานาติ อนฺติมวตฺถุ อชฺฌาปนฺนโก ปฏิชานาติ ฯ สงฺโฆ สามึ ฯ
อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสั วุตฺโต ภิกฺขุ อฺนุปฺปนฺเน จีวเร อุมฺมตฺตโก
ปฏิชานาติ จิตฺตจิตฺโต ปฏิชานาติ เวทนฺฺนุ โฏ ปฏิชานาติ อาปตฺติยา
อทสฺสเน อุกฺขิตฺตโก ปฏิชานาติ อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิตฺตโก
ปฏิชานาติ ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺขิตฺตโก
ปฏิชานาติ ฯ สนฺเต ปฏฺฐึเป คาหเก ทาทพฺพิ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว
วสฺสั วุตฺโต ภิกฺขุ อฺนุปฺปนฺเน จีวเร ปณฺฑโก ปฏิชานาติ ฯเปฯ
อุกฺโขตฺตพฺยณฺชนโก ปฏิชานาติ ฯ สงฺโฆ สามึ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว
วสฺสั วุตฺโต ภิกฺขุ อฺนุปฺปนฺเน จีวเร อภาชิตे ปกฺกมฺติ ฯ สนฺเต
ปฏฺฐึเป คาหเก ทาทพฺพิ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสั วุตฺโต ภิกฺขุ
อฺนุปฺปนฺเน จีวเร อภาชิตे วิพฺภมฺติ กาลั กโรติ สามณฺเโร
ปฏิชานาติ สิกฺขั ปจฺจกฺขาตโก ปฏิชานาติ อนฺติมวตฺถุ
อชฺฌาปนฺนโก ปฏิชานาติ ฯ สงฺโฆ สามึ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสั
วุตฺโต ภิกฺขุ อฺนุปฺปนฺเน จีวเร อภาชิตे อุมฺมตฺตโก ปฏิชานาติ
จิตฺตจิตฺโต ปฏิชานาติ เวทนฺฺนุ โฏ ปฏิชานาติ อาปตฺติยา อทสฺสเน
อุกฺขิตฺตโก ปฏิชานาติ อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิตฺตโก
ปฏิชานาติ ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺขิตฺตโก ปฏิชานาติ ฯ
สนฺเต ปฏฺฐึเป คาหเก ทาทพฺพิ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสั วุตฺโต
ภิกฺขุ อฺนุปฺปนฺเน จีวเร อภาชิตे ปณฺฑโก ปฏิชานาติ ฯเปฯ
อุกฺโขตฺตพฺยณฺชนโก ปฏิชานาติ ฯ สงฺโฆ สามึ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว

วสฺสํ วุตฺถานํ ภิกฺขุณฺโณ อนุปฺปนฺเน จีวเร สงฺโฆ ภิชฺชติ ฯ ตตฺถ
มฺนุสฺสา เอกสฺมี ปกฺเข อุทกํ เทนฺติ เอกสฺมี ปกฺเข จีวริ เทนฺติ
สงฺฆสฺส เทมาติ ฯ สงฺฆสฺเสเวตฺติ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุตฺถานํ
ภิกฺขุณฺโณ อนุปฺปนฺเน จีวเร สงฺโฆ ภิชฺชติ ฯ ตตฺถ มฺนุสฺสา เอกสฺมี
ปกฺเข อุทกํ เทนฺติ ตสฺมีเยว ปกฺเข จีวริ เทนฺติ สงฺฆสฺส
เทมาติ ฯ สงฺฆสฺเสเวตฺติ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุตฺถานํ
ภิกฺขุณฺโณ อนุปฺปนฺเน จีวเร สงฺโฆ ภิชฺชติ ฯ ตตฺถ มฺนุสฺสา เอกสฺมี
ปกฺเข อุทกํ เทนฺติ เอกสฺมี ปกฺเข จีวริ เทนฺติ ปกฺขสฺส เทมาติ ฯ
ปกฺขสฺเสเวตฺติ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุตฺถานํ ภิกฺขุณฺโณ อนุปฺปนฺเน
จีวเร สงฺโฆ ภิชฺชติ ฯ ตตฺถ มฺนุสฺสา เอกสฺมี ปกฺเข อุทกํ เทนฺติ
ตสฺมีเยว ปกฺเข จีวริ เทนฺติ ปกฺขสฺส เทมาติ ฯ ปกฺขสฺเสเวตฺติ ฯ
อิทฺ ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุตฺถานํ ภิกฺขุณฺโณ อนุปฺปนฺเน จีวเร อภายิตฺ
สงฺโฆ ภิชฺชติ ฯ สพฺเพตฺถ สมกํ ภายิตฺวา พุทฺธา ฯ

[๑๗๑] เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา เรวโต อญฺญตรสฺส
ภิกฺขุโน หตฺถे อายสฺมโต สาริปฺพุตฺตสฺส จีวริ ปาหสิ อิมํ จีวริ
เถรสฺส เทหิตฺติ ฯ อถ โข โส ภิกฺขุ อนฺตรามกฺเค อายสฺมโต
เรวตสฺส วิสฺสาสา ตํ จีวริ อคฺคเหสิ ฯ อถ โข อายสฺมา เรวโต
อายสฺมา สาริปฺพุตฺเตน สมากนฺตฺวา ปุจฺฉิ อหํ ภนฺเต เถรสฺส
จีวริ ปาหสิ สมนฺตํ ตํ จีวรนฺติ ฯ นาหนตฺถ อวฺโส จีวริ
ปสฺสามิตฺติ ฯ อถ โข อายสฺมา เรวโต ตํ ภิกฺขุ เอตทวโจ อหํ

อาวุโส อายสุมโต หตฺเถ เถรสฺส จีวรํ ปาหะสี กหนฺตํ จีวรนฺติ ฯ
อหํ ภนฺเต อายสุมโต วิสฺสาสา ตํ จีวรํ อคฺคหะสินฺติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อาโรเจสุ ฯ อีช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺเถ
จีวรํ ปหิณฺติ อิมํ จีวรํ อิตฺถนฺนามสฺส เทหิตี ฯ โส อนฺตรามคฺเค
โย ปหิณฺติ ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ สุกฺกหิตํ ฯ
ยสฺส ปหิยฺติ ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ ทุกฺกหิตํ ฯ อีช ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺเถ จีวรํ ปหิณฺติ อิมํ จีวรํ อิตฺถนฺนามสฺส
เทหิตี ฯ โส อนฺตรามคฺเค ยสฺส ปหิยฺติ ตสฺส วิสฺสาสา
คณฺหาติ ทุกฺกหิตํ ฯ โย ปหิณฺติ ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ
สุกฺกหิตํ ฯ อีช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺเถ จีวรํ ปหิณฺติ
อิมํ จีวรํ อิตฺถนฺนามสฺส เทหิตี ฯ โส อนฺตรามคฺเค สุณฺนาติ
โย ปหิณฺติ โส กาลกโตติ ตสฺส มตฺกจีวรํ อธิญฺจาตี
สฺวธิญฺจิตํ ๑ ฯ ยสฺส ปหิยฺติ ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ ทุกฺกหิตํ ฯ
อีช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺเถ จีวรํ ปหิณฺติ อิมํ
จีวรํ อิตฺถนฺนามสฺส เทหิตี ฯ โส อนฺตรามคฺเค สุณฺนาติ ยสฺส
ปหิยฺติ โส กาลกโตติ ตสฺส มตฺกจีวรํ อธิญฺจาติ ทฺวธิญฺจิตํ ฯ
โย ปหิณฺติ ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ สุกฺกหิตํ ฯ อีช ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺเถ จีวรํ ปหิณฺติ อิมํ จีวรํ อิตฺถนฺนามสฺส
เทหิตี ฯ โส อนฺตรามคฺเค สุณฺนาติ อุโภ กาลกตาติ
โย ปหิณฺติ ตสฺส มตฺกจีวรํ อธิญฺจาติ สฺวธิญฺจิตํ ๒ ฯ ยสฺส
#๑-๒ ไป. ม. ย. สฺวธิญฺจิตํ ฯ

ปหียติ ตสฺส มตฺถจิวริ อธิญฺจาทิ ทฺวริญฺจิตํ ฯ อธิ ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺถे จิวริ ปหิณฺติ อิมํ จิวริ อิตฺถนฺนามสฺส
ทมฺมิติ ฯ โส อนฺตรามคฺเค โย ปหิณฺติ ตสฺส วิสฺสาสา
คณฺหาติ ทฺถคฺคหิตํ ฯ ยสฺส ปหียติ ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ
สฺสคฺคหิตํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺถे จิวริ ปหิณฺติ
อิมํ จิวริ อิตฺถนฺนามสฺส ทมฺมิติ ฯ โส อนฺตรามคฺเค ยสฺส
ปหียติ ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ สฺสคฺคหิตํ ฯ โย ปหิณฺติ
ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ ทฺถคฺคหิตํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ
ภิกฺขุสฺส หตฺถे จิวริ ปหิณฺติ อิมํ จิวริ อิตฺถนฺนามสฺส ทมฺมิติ ฯ
โส อนฺตรามคฺเค สฺฆาติ โย ปหิณฺติ โส กาลกโตติ ตสฺส
มตฺถจิวริ อธิญฺจาทิ ทฺวริญฺจิตํ ฯ ยสฺส ปหียติ ตสฺส วิสฺสาสา
คณฺหาติ สฺสคฺคหิตํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺถे
จิวริ ปหิณฺติ อิมํ จิวริ อิตฺถนฺนามสฺส ทมฺมิติ ฯ โส
อนฺตรามคฺเค สฺฆาติ ยสฺส ปหียติ โส กาลกโตติ ตสฺส มตฺถจิวริ
อธิญฺจาทิ สฺวริญฺจิตํ ฯ โย ปหิณฺติ ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ
ทฺถคฺคหิตํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺถे จิวริ ปหิณฺติ
อิมํ จิวริ อิตฺถนฺนามสฺส ทมฺมิติ ฯ โส อนฺตรามคฺเค สฺฆาติ
อุโภ กาลกตาติ โย ปหิณฺติ ตสฺส มตฺถจิวริ อธิญฺจาทิ
ทฺวริญฺจิตํ ฯ ยสฺส ปหียติ ตสฺส มตฺถจิวริ อธิญฺจาทิ สฺวริญฺจิตํ ฯ

[๑๗๒] อญฺจิมา ภิกฺขเว มาติกา จิวรสฺส อุปฺปาทาย สีมา

เทติ กติกาย เทติ ภิกขาปญฺจตฺติยา เทติ สงฺฆสฺส เทติ
 อุกฺโขตฺสงฺฆสฺส เทติ วสฺสํ วุคฺคตฺสฺส สงฺฆสฺส เทติ อาทิสฺส
 เทติ ปุคฺคตฺสฺส เทติ ฯ สีมาย เทติ ยาวตฺติกา ภิกฺขุ
 อนุโตสีมกตา เตหิ ภาเชตพฺพํ ฯ กติกาย เทติ สมฺพหุลา อวาสา
 สมานลาภา โหนฺติ เอกสฺมี อวาเส ทินฺนเน สพฺพตฺถ ทินฺนํ
 โหติ ฯ ภิกขาปญฺจตฺติยา เทติ ยตฺถ สงฺฆสฺส ชฺวการา กรียนฺติ
 ตตฺถ เทติ ๑ ฯ สงฺฆสฺส เทติ สมฺมุขีญฺเฐน สงฺฆเณ ภาเชตพฺพํ ฯ
 อุกฺโขตฺสงฺฆสฺส เทติ พหุกาปี ภิกฺขุ โหนฺติ เอกา ภิกฺขุณี
 โหติ อุปฺพทฺมํ ทาทพฺพํ ฯ พหุกาปี ภิกฺขุณีโย โหนฺติ เอโก ภิกฺขุ
 โหติ อุปฺพทฺมํ ทาทพฺพํ ฯ วสฺสํ วุคฺคตฺสฺส สงฺฆสฺส เทติ ยาวตฺติกา
 ภิกฺขุ ตสฺมี อวาเส วสฺสํ วุคฺคตา เตหิ ภาเชตพฺพํ ฯ อาทิสฺส เทติ
 ยาคฺชยา วา ภตฺเต วา ขาทนฺนียา วา จิวเร วา เสนาสเน วา
 เกสชฺเช วา ฯ ปุคฺคตฺสฺส เทติ อิมํ จิวริ อิตฺถนฺนนามสฺส ทมฺมมิตฺติ ฯ

จิวรกฺขนฺธกํ นิฏฺฐิตํ อฏฺฐมํ ๒ ฯ

อิมมฺหิ ขนฺธเก วคฺคฺช ฌนฺนวุตฺติ ฯ

ตฺสฺสทฺทานํ

[๑๗๓] ราชคหโก เนคโม ทิสฺวา เวสาลีโย คณิ ๓

ปฺน ราชคหํ คนฺตฺวา รณฺโธ ตํ ปฏฺิเวทฺยิ ฯ

#๑ ย. เทมาติ ฯ ๒ ม. จิวรกฺขนฺธโก อฏฺฐโม ฯ ๓ ย. คณิ ฯ

ปฺตุโต สาลวติกาย อภยสฺส หิ อตฺโรช
ชีวตฺติ กุมารเณ สงฺขาโต ชีวโก อิติ ฯ
โส หิ ตกฺกสิลํ คนฺตฺวา อุกฺกเหตุวา มหาลิโส
สตุตฺวสฺสติกอาพาธํ นตฺถกฺมเมณ นาสยิ ฯ
รณฺโณ ภคนฺทลาพาธํ อาเลเปณ อปากฺคิ ๑ ฯ
มมณฺจ อิตฺถาคารณฺจ พุทฺธสงฺฆณฺจปฺปฺภุจฺห ๒ ฯ
ราชคหโก จ เสฏฺฐิ อฺนตฺคณฺจติกกิจฺจนิตฺตํ
ปชฺชโรตฺตสฺส มหโรคํ ฆณฺเฏปาเนน นาสยิ ฯ
อธิการณฺจ สิวายฺยํ อภิสนฺนํ สินฺเหติ ๓
ตีหิ อฺปฺปลหตฺถเณหิ ๔ สมตฺตีสฺวิเรจฺจ
ปกตฺตตฺตํ วรี ยาจิ สิวายฺยณฺจ ปฏฺฐิกุคฺคิ
จิวรณฺจ คิหิทานํ อฺนฺนณฺวาสิ ตถาคโต ฯ
ราชคเห ชนปฺเท พหุ อฺปฺปชฺชชิวรี ฯ
ปาวาโร โกสิยณฺเจว โกชโว อพฺพตฺกาสิกํ
อฺจฺจาวจา จ สนฺตฺถุจฺจิ นาคเมสากเมสฺสุ จ
ปจฺมํ ปจฺจมา สทิสฺสา กตฺติกา จ ปฏฺฐิหฺรุ
ภณฺฑาทาคาริ อคฺคตฺตณฺจ วุฏฺฐาเปนฺติ ตเถว จ
อฺสฺสสนฺนํ โกลาหลณฺจ กถิ ภาเช กถิ ทเท
สกาติเรกภาเคน ปฏฺฐิวิสฺสอ กถิ ทเท

#๑ โป. ม. ย. อปากคฺคิ ฯ ๒ โป. ม. -- อฺปฺปภุจฺหิ ฯ ๓ โป. ม. ย. สินฺเหติ ฯ

#๔ ย. ตินิ อฺปฺปลหตฺถเณน ฯ

ฌกณน สีสฺตฺหิ ๑ จ อุตฺตริตฺตํ น ชานเร
 โอิโรเปนฺตา ๒ ภาชนนฺจ ปาติยา จ ฌมาย จ
 อุปฺจิกา มชฺเฌ ชีรฺนฺติ เอกโต ปตฺถินน จ
 ฆรฺสาณินฺนจฺจิปฺพธา ๓ อทฺทสาสี อุกฺกณฺหิตฺเต ๔
 วิมฺบิสฺตฺวา สกฺขมฺนิ อนฺนฺยณฺวาสี ติจิวัริ
 อณฺเณน อติเรเกน อุปฺปชฺชชิ ฌิตฺทเมว จ
 จาตุทฺทีโป วริ ยาจิ ทาตุํ วสฺสติกฺสาณฺทิกํ
 อาคนฺตฺกมฺมิกิลานํ อุปฺภฺจจากณฺจ เกสชฺชํ
 ฐวํ อุกฺกสาณฺทิจ ปณฺธิตํ อติชฺชทฺทกํ
 ฌลฺลกจฺจฺจ มุขํ โขมํ ปรีปฺนฺณํ อธิณฺณํ
 ปจฺจิมํ กโต ครุโก วิกณฺโณ สุตฺตโมกิริ
 ลฺลชฺชนฺติ นปฺโปโหนฺติ จ อนฺวาทิกํ พฺหุณฺนิ จ
 อนฺชวเน อสฺติยา เอโก วสฺสํ อุตฺตมฺหิ จ
 เทว ภาตฺถกา ราชคเห อุปฺนนฺโท ปฺนุ ทฺวิสุ
 กฺกฺกณฺทิกาวโร คิลานो อุกฺโก เจว คิลายนา ๕
 นคฺคา กุสา วากจิริ ผลกํ ๖ เกสกมฺพลํ
 วาลอฺลฺลฺกปฺกขณฺจ อชินฺนํ อกฺกนาลกํ
 โปตฺถกํ นีลปิตฺถจ โลหิตํ มณฺเชณฺนฺเจน จ
 กณฺหา มหารงฺคนาม- อจฺฉินฺนทสิกา ตถา

#๑ ม. สีสฺตฺหิกา ๑ ย. สีสฺตฺหิ จ ๑ ๒ ย. โอิโรเปนฺโต ๑ ๓ โป. ม. ย. -- พฺนฺธา ๑

#๔ โป. ม. อุกฺกณฺหิตฺเต ๑ ๕ โป. ม. คิลานกา ๑ ๖ ม. ย. ผลโก ๑

ทิมปุปผตสา กณจุติริฎเวจัน
อนุปนเน ปกมติ สงโม ภิษติ ตาวเท
ปกเข ททนต์ สงมสส อายสุม เรวโต ปหิ
วิสุสคหาธิฎจติ อฎจ จีวรมาติกาติ ฯ

อิเมสํ อากนฺตูกานํ ภิกฺขุณฺโณ อากนฺตูกกิลมโถ โส ปฏิปฺปสฺสทฺโธ
เยปีเม โคจเร อปฺปกตฺตญฺญโน เตทานีเม โคจเร ปกตฺตญฺญโน
ทูกกริ โข ปน ปรกฺขเลสุ ยาวซีวํ อุตฺตูกกํ กาคฺตุ วิตฺตตฺติ จ
มนุสฺसानํ อมฺนาปา ยนฺนุนาหิ น อุตฺตูกกํ กเรยฺยํ ยาคฺยา
ขาทนีเย ภตฺตสฺมิณฺติ ฯ โส น อุตฺตูกกํ อกาสิ ยาคฺยา ขาทนีเย
ภตฺตสฺมี ฯ อถ โข เตสํ อากนฺตูกานํ ภิกฺขุณฺโณ เอตทโหสิ ปุพฺเพ
ขวายํ อวฺวโส อวฺวาสีโก ภิกฺขุ นหฺนเน อุตฺตูกกํ กโรติ ๑ อุตฺตูกกํปี
กโรติ ๒ ยาคฺยา ขาทนีเย ภตฺตสฺมี โสทานายํ น อุตฺตูกกํ กโรติ
ยาคฺยา ขาทนีเย ภตฺตสฺมี ทฺวฺจฺจาทานายํ อวฺวโส อวฺวาสีโก
ภิกฺขุ นนฺท มยํ อวฺวโส อิมํ ๓ อวฺวาสีกํ ภิกฺขุ อุกฺขิปามาติ ฯ
อถ โข เต อากนฺตูกา ภิกฺขุ สนนฺปิติตฺวา กสฺสปโกตฺตํ ภิกฺขุ
เอตทโวจํ ปุพฺเพ โข ตวํ อวฺวโส นหฺนเน อุตฺตูกกํ กโรติ
อุตฺตูกกํปี กโรติ ยาคฺยา ขาทนีเย ภตฺตสฺมี โสทานิ ตวํ น
อุตฺตูกกํ กโรติ ยาคฺยา ขาทนีเย ภตฺตสฺมี อาปตฺตี ตวํ อวฺวโส
อาปนฺโน ปสฺสเสตํ อาปตฺตินฺติ ฯ นตฺถิ เม อวฺวโส อาปตฺติ
ยมฺหํ ปสฺสเสยฺยนฺติ ฯ อถ โข เต อากนฺตูกา ภิกฺขุ กสฺสปโกตฺตํ
ภิกฺขุ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิปีสฺสุ ฯ อถ โข กสฺสปโกตฺตสฺส
ภิกฺขุโน เอตทโหสิ อหํ โข เอตํ น ชานามิ อาปตฺติ วา
เอสา อนาปตฺติ วา อาปนฺโน จมฺหิ อนาปนฺโน วา อุกฺขิตฺโต
#๑-๒ ม. ย. อกาสิ ฯ ๓ ส. ม. ย. อยํ ปาโง น โหติ ฯ

จมฺหิ อนุภฺจิตฺโต วา ฐมฺมิเกน วา อฐมฺมิเกน วา กุปฺเปน
 วา อกุปฺเปน วา จานารเหณ วา อญฺจานารเหณ วา ยนฺนุณาหิ
 จมฺปํ คนฺตฺวา ภควนฺตํ เอตมตฺถํ ปุจฺเจยฺยนฺติ ฯ อถ โข กสฺสปโกตฺโต
 ภิกฺขุ เสนาสนํ สํสาเมตฺวา ปตฺตจิวฺรมาทาย เยน จมฺปา
 เตน ปกฺกามิ อนุปฺพุเพน เยน จมฺปา เยน ภควา
 เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสิตฺติ ฯ
 อาจิณฺณํ โข ปเนตํ พุทฺธานํ ภควนฺตานํ อากนฺตฺเกหิ ภิกฺขุหิ
 สทฺฐี ปฏิสมฺโมทิตฺถุ ฯ อถ โข ภควา กสฺสปโกตฺตํ ภิกฺขุํ เอตทโวจ
 กจฺจิ ภิกฺขุ ฆมฺนียํ กจฺจิ ยายนียํ กจฺจิสึ ๑ อปฺปกิลมฺเถน อทฺธานํ
 อากโต กุโต จ ตฺวํ ภิกฺขุ อากจฺฉสึติ ฯ ฆมฺนียํ ภควา ยายนียํ
 ภควา อปฺปกิลมฺเถน จาหิ ภนฺเต อทฺธานํ อากโต อตฺถิ ภนฺเต
 กาสึสุ ชนปเทสุ วาสภคาโม นาม ตตฺถาหิ [๒] อาวาสโก
 ตนฺตพิทฺโธ อุตฺตฺกํ อาปนฺโน กินฺติ อนาคตา จ เปสลา ภิกฺขุ
 อากจฺเจยฺยํ อากตา จ เปสลา ภิกฺขุ ผาสฺสุ วิหเรยฺยํ อยฺยจ
 อาวาโส วุทฺธึ วิรุฬฺหึ เวปุลฺลํ อาปชฺเชยฺยาติ อถ โข ภนฺเต
 สมฺพหฺลลา ภิกฺขุ กาสึสุ จาริกํ จรฺมานา เยน วาสภคาโม
 ตทวสฺสึสุ ๓ อทฺทลํ โข อหิ ภนฺเต เต ภิกฺขุ ทูโรโต ว อากจฺฉนฺเต
 ทิสฺวาน อาสนํ ปณฺญาเปสึ ปาโททกํ ปาทปีจํ ปาทกถลิกํ
 อุปนิกฺขิปิ ปจฺจุคนฺตฺวา ปตฺตจิวฺรํ ปฏิกฺคเหสึ ปานิเณน อาปฺจุถึ
 นหาเน อุตฺตฺกํ อกาสิ อุตฺตฺกํปี อกาสิ ยาคฺยา ขาทนียะ
 #๑ โป. ม. ย. กจฺจิ ฯ ๒ ม. ย. ภควา ฯ ๓ ม. ย. ตทวสฺสุ ฯ

ภคตฺสฺมี อถโข เตสํ ภนฺเต อคฺนตฺกานํ ภิกฺขุณฺ อตฺทโหสิ
ภทฺทโก โข อัย อวฺโส อวาสโก ภิกฺขุ นหฺนเน อุตฺตฺกํ กโรติ
อุตฺตฺกํปี กโรติ ยาคฺยา ขาทฺนียะ ภคตฺสฺมี หนฺท มยฺ อวฺโส
อิเชว วาสภคฺคาเม นีวาสํ กปฺเปมาติ อถโข เต ภนฺเต อคฺนตฺกา
ภิกฺขุ ตตฺถเวว วาสภคฺคาเม นีวาสํ กปฺเปสฺสุ ตสฺส มยฺหํ ภนฺเต
อตฺทโหสิ โย โข อิมสํ อคฺนตฺกานํ ภิกฺขุณฺ อคฺนตฺกกิลมโถ
โส ปฏฺิปปสฺสทฺโร ยะปีเม โคจเร อปฺกตฺตฺถนฺโน เตทานิเม
โคจเร ปกตฺตฺถนฺโน ทฺกกรํ โข ปน ปรกฺุเลสุ ยาวชิวํ อุตฺตฺกํ
กาตุํ วิญฺญตฺติ จ มนฺุสฺसानํ อมฺนาปา ยนฺุณฺนาหํ น อุตฺตฺกํ
กเรยฺยํ ยาคฺยา ขาทฺนียะ ภคตฺสฺมี ๑ โส โข อหํ ภนฺเต น อุตฺตฺกํ
อกาสิ ยาคฺยา ขาทฺนียะ ภคตฺสฺมินฺติ ๒ อถโข เตสํ ภนฺเต
อคฺนตฺกานํ ภิกฺขุณฺ อตฺทโหสิ ปุพฺเพ ขวายํ อวฺโส อวาสโก
ภิกฺขุ นหฺนเน อุตฺตฺกํ กโรติ อุตฺตฺกํปี กโรติ ยาคฺยา ขาทฺนียะ
ภคตฺสฺมี โสทานายํ น อุตฺตฺกํ กโรติ ยาคฺยา ขาทฺนียะ
ภคตฺสฺมี ทฺุญฺโจทานายํ อวฺโส อวาสโก ภิกฺขุ หนฺท มยฺ
อวฺโส อิมํ ๓ อวาสิกํ ภิกฺขุ อุกฺขิปามาติ อถโข เต ภนฺเต
อคฺนตฺกา ภิกฺขุ สนฺุณีปติตฺวา มํ อตฺทโหสิ ปุพฺเพ โข ตฺวํ
อวฺโส นหฺนเน อุตฺตฺกํ กโรติ อุตฺตฺกํปี กโรติ ยาคฺยา
ขาทฺนียะ ภคตฺสฺมี โสทานิ ตฺวํ น อุตฺตฺกํ กโรติ ยาคฺยา
ขาทฺนียะ ภคตฺสฺมี อापตฺตี ตฺวํ อวฺโส อापนฺโน ปสฺสเสตํ
#๑ โป. ม. ย. ภคตฺสฺมินฺติ ๑ ๒ ม. ภคตฺสฺมี ๑ ๑ โป. ม. อัย ปาโจ น โหติ ๑

อาปตฺตินฺตฺติ นตฺถิ เม อาวุโส อาปตฺติ ยมฺหํ ปสฺสเสยฺยนฺตฺติ
อถโข เต ฆนฺเต อาคนฺตฺกา ภิกฺขุ มํ อาปตฺติยา อทสฺสเน
อุกฺขิปีสุ ตสฺส มยฺหํ ฆนฺเต เอตทโหสิ อหํ โข เอตํ น
ชานามิ อาปตฺติ วา เอสา อนาปตฺติ วา อาปนฺโน จมฺหิ
อนาปนฺโน วา อุกฺขิตฺโต จมฺหิ อนุกฺขิตฺโต วา ฐมฺมิเกน
วา อฐมฺมิเกน วา กุปฺเปน วา อกุปฺเปน วา จานารเห
น วา อฏฺฐานารเห น วา ยนฺนุนาหํ จมฺปํ คนฺตฺวา ภควนฺตํ
เอตมตฺถํ ปุจฺเจยฺยนฺตฺติ ตโต อหํ ภควา อากฺขณามิตี ๑
อนาปตฺติ เอสา ภิกฺขุ เนสา อาปตฺติ อนาปนฺโนตี นตี
อาปนฺโน อนุกฺขิตฺโตตี นตี อุกฺขิตฺโต อฐมฺมิเกนาตี กมฺเมน
อุกฺขิตฺโต กุปฺเปน อฏฺฐานารเห น กจฺจ ตวํ ภิกฺขุ ตตฺถเว
วาทกคาเม นีวาทํ กปฺเปหิตี ๑ ๑ เอวํ ฆนฺเตติ โข กสฺสปโกตฺโต
ภิกฺขุ ภควโต ปฏฺฐิสฺสุณฺตีตฺวา อุฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภีวาเทตฺวา
ปทกฺขิณฺณํ กตฺวา เยน วาทกคาโม เตน ปกฺกามิ ๑ อถโข เตสํ
อาคนฺตฺกานํ ภิกฺขุณํ อหุเทว กุกฺกจฺจํ อหุ วิปฺปฏฺฐิสฺวาโร อลาภา
วต โน น วต โน ลาภา ทุลลทฺธํ วต โน น วต โน
สุลทฺธํ เย มยฺหํ สฺสุทฺธํ ภิกฺขุ อนาปตฺติกํ อวตฺตฺสูมฺหิ อการเณ
อุกฺขิปีมฺหา หนฺท มยฺหํ อาวุโส จมฺปํ คนฺตฺวา ภควโต สนฺติเก
อจฺจยํ อจฺจยโต เทเสมาตี ๑ อถโข เต อาคนฺตฺกา ภิกฺขุ เสนาสนํ
สํสาเมตฺวา ปตฺตจิวรมาทาย เยน จมฺปา เตน ปกฺกมฺหิสุ
#๑ โป. กปฺเปหิตี ๑

อนุปุพฺเพน เยน จมฺปา เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมึสุ อุปสงฺกมิตฺวา
ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสึทึสุ ฯ อัจฉณฺโง โข
ปเนตฺติ พุทฺธานํ ภควนฺตํ อคฺนฺตฺเกหิ ภิกฺขุหิ สทฺธิ ปฏิสมฺโมทิตฺถุ ฯ
อถ โข ภควา เต ภิกฺขุ เอตทวโจ กจฺจิ ภิกฺขเว ขมณียํ
กจฺจิ ยาปณียํ กจฺจิตฺถ ๑ อปฺปกิลมฺเถน อทฺธานํ อคฺตา กุโธ
จ ตฺเมห ภิกฺขเว อคฺจฺจตฺตาติ ฯ ขมณียํ ภควา ยาปณียํ ภควา
อปฺปกิลมฺเถน จ มยฺ ภนฺเต อทฺธานํ อคฺตา อตฺถิ ภนฺเต
กาสิสุ ชนฺปเทสุ วาสภคาโม นาม ตโต มยฺ ภควา อคฺจฺจมาตฺติ ฯ
ตฺเมห ภิกฺขเว อวาสิกํ ภิกฺขุํ อุกฺขิปิตฺถตฺตาติ ๒ ฯ เอวํ ภนฺเตติ ฯ
กิสฺมี ภิกฺขเว วตฺถุสฺมี กิสฺมี ๓ การณฺเตติ ฯ อวตฺถุสฺมี ภควา
อการณฺเตติ ฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา อนฺนุจฺจวีกํ ๔ ภิกฺขเว ๕ อนฺนุโลมิกํ
อปฺปฎฺฐิรूपํ อสฺสามณฺกํ อกฺปเปยฺยํ อกรณฺยํ กถํ หิ นาม ตฺเมห
โมฆปฺริสา สทฺธิ ภิกฺขุํ อนาปตฺติกํ อวตฺถุสฺมี อการณฺ
อุกฺขิปิตฺถสฺส เนตฺติ โมฆปฺริสา อปฺปสฺนฺนํ วา ปสาทาย ฯเปฯ
วิครหิตฺวา ฐมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว
สทฺโธ ภิกฺขุ อนาปตฺติโก อวตฺถุสฺมี อการณฺ อุกฺขิปิตฺถุโพ โย
อุกฺขิเปยฺย อापตฺติ ทฺถกฺกุสฺสาติ ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ อฏฺฐจายาสนา
เอกํสํ อุตฺตราสฺงกํ กริตฺวา ภควโต ปาเทสุ สิริสา นิปตฺติวา
ภควนฺตํ เอตทวโจ อจฺจโย โน ภนฺเต อจฺจมา ยถาพาล
#๑ ย. กจฺจิ ฯ ๒ โป. อุกฺขิปิตฺวาติ ฯ ๓ ส. ม. ย. อยฺ ปาโง น โหติ ฯ
#๔ ย. อนฺนุจฺจวียํ ฯ ๕ ม. โมฆปฺริสา ฯ

ยถามูเพห ยถากุสเล ย มยฺ สุทฺธึ ภิกฺขุ อนาปตฺติกํ อวตฺตฺสูมี
อการณ อุกฺขิปฺมหา เตสํ โน ภนฺเต ภควา อจฺยํ อจฺยโต
ปฏิกฺคณฺหาตุ อายตีํ สํวรายาติ ฯ ตคฺขม ตฺเมห ภิกฺขเว อจฺโย
อจฺจมา ยถาพาเล ยถามูเพห ยถากุสเล ย ตฺเมห สุทฺธึ
ภิกฺขุ อนาปตฺติกํ อวตฺตฺสูมี อการณ อุกฺขิปฺตฺถ ยโต จ โข
ตฺเมห ภิกฺขเว อจฺยํ อจฺยโต ทิสฺวา ยถาธมฺมํ ปฏิกโรถ ตํ
โว มยฺ ปฏิกฺคณฺหาม วุฑฺฒิ เหา ภิกฺขเว อริยสฺส วินย
โย อจฺยํ อจฺยโต ทิสฺวา ยถาธมฺมํ ปฏิกโรติ อายตีํ สํว
อาปชฺชตีติ ฯ

[๑๗๕] เตน โข ปน สมเยน จมฺปาโย ภิกฺขุ เหวรูปานิ
กมฺมานิ กโรนฺติ อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ ๑ กโรนฺติ อธมฺเมน
สมคฺคกมฺมํ ๒ กโรนฺติ ธมฺเมน วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ธมฺมปฏฺฐูปเกน
วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ธมฺมปฏฺฐูปเกน สมคฺคกมฺมํ กโรนฺติ เอโกปี
เอกํ อุกฺขิปติ เอโกปี เทว อุกฺขิปติ เอโกปี สมฺพหฺเล อุกฺขิปติ
เอโกปี สงฺฆํ อุกฺขิปติ เทวปี เอกํ อุกฺขิปนฺติ เทวปี เทว
อุกฺขิปนฺติ เทวปี สมฺพหฺเล อุกฺขิปนฺติ เทวปี สงฺฆํ อุกฺขิปนฺติ

#๑-๒ สพฺพตฺถ วคฺคกมฺมนฺติ จ สมคฺคกมฺมนฺติ จ ทิสฺสนฺติ ฯ ตานิ ปน อุโปสถก-
#ขนฺธเก ปาลียา น สเมนฺติ ฯ ตตฺถ หิ จตฺตาริมาณี ภิกฺขเว อุโปสถกมฺมานิ
#อธมฺเมน วคฺคํ อุโปสถกมฺมนฺตฺยาทิกา ปาลี ทิสฺสติ ฯ

สมพหุลาปี เอกํ อุกฺขิปนฺติ สมพหุลาปี เทว อุกฺขิปนฺติ สมพหุลาปี
สมพหุเล อุกฺขิปนฺติ สมพหุลาปี สงฺฆํ อุกฺขิปนฺติ สงฺโฆปี สงฺฆํ
อุกฺขิปติ ฯ เย เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺฉา ฯเปฯ เต อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ
วิปาเจนฺติ ถลํ หิ นาม จมฺปาย์ ภิกฺขุ เอวรूपานิ กมฺมานิ
กริสฺสนฺติ อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ กริสฺสนฺติ ฯเปฯ สงฺโฆปี สงฺฆํ
อุกฺขิปิสุตฺตํ ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ
สจฺจํ กิร ภิกฺขเว จมฺปาย์ ภิกฺขุ เอวรूपานิ กมฺมานิ กโรนฺติ
อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ฯเปฯ สงฺโฆปี สงฺฆํ อุกฺขิปิตฺติ ฯ สจฺจํ
ภควาติ ๑ ฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา ฯเปฯ วิครหิตฺวา ฐมฺมํ ถลํ
กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ ฯ

[๑๗๖] ฐมฺเมน ๒ เจ ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ
อธมฺเมน เจ ภิกฺขเว ๓ สมคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ ฐมฺเมน
เจ ภิกฺขเว ๔ วคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ ฐมฺมปฏฺฐิรูปเกน เจ
ภิกฺขเว ๕ วคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ ฐมฺมปฏฺฐิรูปเกน เจ
ภิกฺขเว ๖ สมคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ เอโกปี เอกํ อุกฺขิปติ
อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ เอโกปี เทว อุกฺขิปติ อกมฺมํ น จ
กรณียํ ฯ เอโกปี สมพหุเล อุกฺขิปติ อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ
เอโกปี สงฺฆํ อุกฺขิปติ อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ เทวปี เอกํ
อุกฺขิปนฺติ อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ เทวปี เทว อุกฺขิปนฺติ อกมฺมํ
น จ กรณียํ ฯ เทวปี สมพหุเล อุกฺขิปนฺติ อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ

#๑ ย. อติสทฺโท น ทิสฺสติ ฯ ๒ โป. ม. อธมฺเมน ฯ ๓-๔-๕-๖ ม. เจ ภิกฺขเวติ
#น ทิสฺสติ ฯ

เทวปี สงฺฆํ อุกฺขิปนฺติ อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ สมฺพหุลาปี เอกํ
อุกฺขิปนฺติ อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ สมฺพหุลาปี เทว อุกฺขิปนฺติ
อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ สมฺพหุลาปี สมฺพหุเล อุกฺขิปนฺติ อกมฺมํ
น จ กรณียํ ฯ สมฺพหุลาปี สงฺฆํ อุกฺขิปนฺติ อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ
สงฺโฆปี สงฺฆํ อุกฺขิปนฺติ อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ

[๑๗๗] จตฺตารีมานิ ภิกฺขเว กมฺมานิ อชฺมเมเน วคฺคกมฺมํ
อชฺมเมเน สมคฺคกมฺมํ ชฺมเมเน วคฺคกมฺมํ ชฺมเมเน สมคฺคกมฺมํ ๑ ฯ
ตฺตฺร ภิกฺขเว ยถิทํ ๒ อชฺมเมเน วคฺคกมฺมํ อิทํ ภิกฺขเว กมฺมํ ๕
อชฺมมตฺตา วคฺคตฺตา กุปฺปี อญฺ्ञานารหํ น ภิกฺขเว เอวฺรुปี
กมฺมํ กาทพฺพํ น จ มยา เอวฺรุปี กมฺมํ อนฺนฺลฺลาตํ ฯ ตฺตฺร
ภิกฺขเว ยถิทํ อชฺมเมเน สมคฺคกมฺมํ อิทํ ภิกฺขเว กมฺมํ อชฺมมตฺตา
กุปฺปี อญฺ्ञานารหํ น ภิกฺขเว เอวฺรุปี กมฺมํ กาทพฺพํ น จ
มยา เอวฺรุปี กมฺมํ อนฺนฺลฺลาตํ ฯ ตฺตฺร ภิกฺขเว ยถิทํ ชฺมเมเน
วคฺคกมฺมํ อิทํ ภิกฺขเว กมฺมํ วคฺคตฺตา กุปฺปี อญฺ्ञานารหํ น
ภิกฺขเว เอวฺรุปี กมฺมํ กาทพฺพํ น จ มยา เอวฺรุปี กมฺมํ
อนฺนฺลฺลาตํ ฯ ตฺตฺร ภิกฺขเว ยถิทํ ชฺมเมเน สมคฺคกมฺมํ อิทํ ภิกฺขเว
กมฺมํ ชฺมมตฺตา สมคฺคตฺตา อกุปฺปี จานารหํ เอวฺรุปี ภิกฺขเว
กมฺมํ กาทพฺพํ เอวฺรฺุปลฺลจ มยา กมฺมํ อนฺนฺลฺลาตํ ฯ ตสฺมาติห
ภิกฺขเว เอวฺรุปี กมฺมํ กริสฺสาม ยถิทํ ชฺมเมเน สมคฺคกนฺติ
#๑ โป. สมคฺคกมฺมนฺติ ฯ ๒ สී. โป. ย. ยมิตํ ฯ

เอวณฺหิ โว ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพนฺติ ฯ

[๑๗๘] เตน โข ปน สมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขู เอวรูปานิ
กมฺมานิ กโรนฺติ อธฺมเมน วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ อธฺมเมน
สมคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ธฺมฺเมน วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ธฺมฺมปฏฺฐูปเกน
วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ธฺมฺมปฏฺฐูปเกน สมคฺคกมฺมํ กโรนฺติ
ลตฺตวิปฺนฺนํปี กมฺมํ กโรนฺติ อนุสฺสาวนสมฺปนฺนํ อนุสฺสาวนวิปฺนฺนํปี
กมฺมํ กโรนฺติ ลตฺตสมฺปนฺนํ ลตฺตวิปฺนฺนํปี อนุสฺสาวนวิปฺนฺนํปี
กมฺมํ กโรนฺติ อลฺลตฺตราปี ธฺมฺมา กมฺมํ กโรนฺติ อลฺลตฺตราปี
วินยา กมฺมํ กโรนฺติ อลฺลตฺตราปี สตฺถุ สาสนา กมฺมํ กโรนฺติ
ปฏฺฐิกฺกุจกตฺตีปี กมฺมํ กโรนฺติ อธฺมมิกํ กุปฺปํ อฏฺฐานารหํ ฯ เย เต
ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา ฯเปฯ เต อุชฺฌายนฺติ ขียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ
หิ นาม นพฺพคฺคิยา ภิกฺขู เอวรูปานิ กมฺมานิ กริสฺสนฺติ อธฺมเมน
วคฺคกมฺมํ กริสฺสนฺติ ฯเปฯ ปฏฺฐิกฺกุจกตฺตีปี กมฺมํ กริสฺสนฺติ
อธฺมมิกํ กุปฺปํ อฏฺฐานารหนฺติ ฯ อถ โข เต ภิกฺขู ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสฺสุ ฯ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว นพฺพคฺคิยา ภิกฺขู เอวรูปานิ กมฺมานิ
กโรนฺติ อธฺมเมน วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ฯเปฯ ปฏฺฐิกฺกุจกตฺตีปี
กมฺมํ กโรนฺติ อธฺมมิกํ กุปฺปํ อฏฺฐานารหนฺติ ฯ สจฺจํ ภควาติ ฯ
วิกฺรหิ พุทฺโธ ภควา ฯเปฯ วิกฺรหิตฺวา ธฺมมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู
อามนฺเตสึ ฯ

[๑๗๙] อธฺมเมน เจ ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น จ

กรณียํ ๑ อชฺมเมณ เจ ภิกฺขเว สฺมคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น จ กรณียํ ๑
ชฺมเมณ เจ ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น จ กรณียํ ๑ ชฺมมปฏฺฐีรูปเกณ
เจ ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น จ กรณียํ ๑
ชฺมมปฏฺฐีรูปเกณ เจ ภิกฺขเว สฺมคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น จ กรณียํ ๑
ลตฺตวิปนฺนญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ อนุสฺสาวนสฺมปนฺนํ อกมฺมํ น จ
กรณียํ ๑ อนุสฺสาวนวิปนฺนญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ ลตฺตวิปนฺนํ อกมฺมํ
น จ กรณียํ ๑ ลตฺตวิปนฺนญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ อนุสฺสาวนวิปนฺนํ
อกมฺมํ น จ กรณียํ ๑ อลฺลตฺตราปี ภิกฺขเว ชฺมมา กมฺมํ อกมฺมํ
น จ กรณียํ ๑ อลฺลตฺตราปี ภิกฺขเว ๑ วินยา กมฺมํ อกมฺมํ น จ
กรณียํ ๑ อลฺลตฺตราปี ภิกฺขเว สตฺถุ สาสฺนา กมฺมํ อกมฺมํ น
จ กรณียํ ๑ ปฏฺฐิกฺกุจกตฺติ เจ ภิกฺขเว กมฺมํ อชฺมมิกิ กุปฺปี
อฏฺฐจฺฉานารทํ อกมฺมํ น จ กรณียํ ๑

[๑๘๐] นฺนิมานิ ภิกฺขเว กมฺมานิ อชฺมมกมฺมํ วคฺคกมฺมํ
สมคฺคกมฺมํ ชฺมมปฏฺฐีรูปเกณ วคฺคกมฺมํ ชฺมมปฏฺฐีรูปเกณ
สมคฺคกมฺมํ ชฺมเมณ สฺมคฺคกมฺมํ ๑

[๑๘๑] กตฺตมฺนจ ภิกฺขเว อชฺมมกมฺมํ ๑ ลตฺตติทฺตติเย เจ ภิกฺขเว
กมฺเม เอกาย ลตฺตติยา กมฺมํ กโรติ น จ กมฺมวาทํ อนุสฺสาเวติ
อชฺมมกมฺมํ ๑ ลตฺตติทฺตติเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม ทฺวิหิ ลตฺตติหิ กมฺมํ
กโรติ น จ กมฺมวาทํ อนุสฺสาเวติ อชฺมมกมฺมํ ๑ ลตฺตติทฺตติเย
เจ ภิกฺขเว กมฺเม เอกาย กมฺมวาทาย กมฺมํ กโรติ น จ ลตฺตติ

#๑ ม. ย. อัย ปาโธ น ทิสฺสตี ๑

จเปติ อชฺมมกมฺมํ ฯ ฅตฺติทฺตฺติเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม ทฺวีหิ
กมฺมวาจาหิ กมฺมํ กโรติ น จ ฅตฺตํ จเปติ อชฺมมกมฺมํ ฯ
ฅตฺติจตฺตฺเถ เจ ภิกฺขเว กมฺเม เอกาย ฅตฺตฺติยา กมฺมํ กโรติ
น จ กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ อชฺมมกมฺมํ ฯ ฅตฺติจตฺตฺเถ เจ
ภิกฺขเว กมฺเม ทฺวีหิ ฅตฺตํหิ ตีหิ ฅตฺตํหิ จตฺตฺหิ ฅตฺตํหิ กมฺมํ
กโรติ น จ กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ อชฺมมกมฺมํ ฯ ฅตฺติจตฺตฺเถ
เจ ภิกฺขเว กมฺเม เอกาย กมฺมวาจาย กมฺมํ กโรติ น จ ฅตฺตํ
จเปติ อชฺมมกมฺมํ ฯ ฅตฺติจตฺตฺเถ เจ ภิกฺขเว กมฺเม ทฺวีหิ
กมฺมวาจาหิ ตีหิ กมฺมวาจาหิ จตฺตฺหิ กมฺมวาจาหิ กมฺมํ
กโรติ น จ ฅตฺตํ จเปติ อชฺมมกมฺมํ ฯ อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว
อชฺมมกมฺมํ ฯ

[๑๘๒] กตฺตมฺนจ ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ ฯ ฅตฺติทฺตฺติเย เจ ภิกฺขเว
กมฺเม ยาวตฺติกา ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อนาคตา โหนฺติ
ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท อนาหฺโณ โหติ สมฺมุขิณฺฑตา ปฏฺกโกสนฺติ
วคฺคกมฺมํ ฯ ฅตฺติทฺตฺติเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม ยาวตฺติกา ภิกฺขุ
กมฺมปฺปตฺตา เต อาคตา โหนฺติ ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท อนาหฺโณ
โหติ สมฺมุขิณฺฑตา ปฏฺกโกสนฺติ วคฺคกมฺมํ ฯ ฅตฺติทฺตฺติเย เจ
ภิกฺขเว กมฺเม ยาวตฺติกา ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อาคตา โหนฺติ
ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท อาหฺโณ โหติ สมฺมุขิณฺฑตา ปฏฺกโกสนฺติ
วคฺคกมฺมํ ฯ ฅตฺติจตฺตฺเถ เจ ภิกฺขเว กมฺเม ยาวตฺติกา ภิกฺขุ

กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ ปจฺจนา ถตฺตี จเปติ ยาวติกา ภิกฺขุ
กมฺมปฺปตฺตา เต อากตา โหนฺติ ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท อนาหโฏ
โหติ สมฺมุขิภูตา ปฏิกฺโกสนฺติ ฌมฺมปฏฺฐูปเกน วคฺคกมฺมํ ฯ
ถตฺตีทฺตฺติเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม ปจฺมํ กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ ปจฺจนา
ถตฺตี จเปติ ยาวติกา ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อากตา โหนฺติ
ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท อาหโฏ โหติ สมฺมุขิภูตา ปฏิกฺโกสนฺติ
ฌมฺมปฏฺฐูปเกน วคฺคกมฺมํ ฯ ถตฺติจตฺตฺเถ เจ ภิกฺขเว กมฺเม
ปจฺมํ กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ ปจฺจนา ถตฺตี จเปติ ยาวติกา
ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อนากตา โหนฺติ ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท
อนาหโฏ โหติ สมฺมุขิภูตา ปฏิกฺโกสนฺติ ฌมฺมปฏฺฐูปเกน
วคฺคกมฺมํ ฯ ถตฺติจตฺตฺเถ เจ ภิกฺขเว กมฺเม ปจฺมํ กมฺมวาจํ
อนุสฺสาเวติ ปจฺจนา ถตฺตี จเปติ ยาวติกา ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต
อากตา โหนฺติ ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท อนาหโฏ โหติ สมฺมุขิภูตา
ปฏิกฺโกสนฺติ ฌมฺมปฏฺฐูปเกน วคฺคกมฺมํ ฯ ถตฺติจตฺตฺเถ เจ
ภิกฺขเว กมฺเม ปจฺมํ กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ ปจฺจนา ถตฺตี จเปติ
ยาวติกา ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อากตา โหนฺติ ฉนฺทารหานํ
ฉนฺโท อาหโฏ โหติ สมฺมุขิภูตา ปฏิกฺโกสนฺติ ฌมฺมปฏฺฐูปเกน
วคฺคกมฺมํ ฯ อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ฌมฺมปฏฺฐูปเกน วคฺคกมฺมํ ฯ

[๑๘๕] กตฺตมณฺจ ภิกฺขเว ฌมฺมปฏฺฐูปเกน สมคฺคกมฺมํ ฯ
ถตฺตีทฺตฺติเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม ปจฺมํ กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ ปจฺจนา

ฌตฺตี จเปติ ยาวติกา ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อาคตา โหนฺติ
ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท อหโฏ โหติ สมฺมุขีภฺตฺตา นปฺปฏิกฺโกสนฺติ
ชฺมมปฏฺฐูปเกน สมคฺคกมฺมํ ฯ ฌตฺติจตฺตฺเถ เจ ภิกฺขเว กมฺเม
ปจฺมํ กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ ปจฺฉา ฌตฺตี จเปติ ยาวติกา
ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อาคตา โหนฺติ ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท
อหโฏ โหติ สมฺมุขีภฺตฺตา นปฺปฏิกฺโกสนฺติ ชฺมมปฏฺฐูปเกน
สมคฺคกมฺมํ ฯ อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ชฺมมปฏฺฐูปเกน สมคฺคกมฺมํ ฯ

[๑๘๖] กตฺตมฺภจ ภิกฺขเว ชฺมเมเนน สมคฺคกมฺมํ ฯ ฌตฺติทุติเย
เจ ภิกฺขเว กมฺเม ปจฺมํ ฌตฺตี จเปติ ปจฺฉา เอกาย กมฺมวาจาย
กมฺมํ กโรติ ยาวติกา ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อาคตา โหนฺติ
ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท อหโฏ โหติ สมฺมุขีภฺตฺตา นปฺปฏิกฺโกสนฺติ
ชฺมเมเนน สมคฺคกมฺมํ ฯ ฌตฺติจตฺตฺเถ เจ ภิกฺขเว กมฺเม ปจฺมํ
ฌตฺตี จเปติ ปจฺฉา ตีหิ กมฺมวาจาย กมฺมํ กโรติ ยาวติกา
ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อาคตา โหนฺติ ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท
อหโฏ โหติ สมฺมุขีภฺตฺตา นปฺปฏิกฺโกสนฺติ ฯ ชฺมเมเนน
สมคฺคกมฺมํ ฯ อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ชฺมเมเนน สมคฺคกมฺมํ ฯ

[๑๘๗] ปญฺจ สงฺฆา จตฺตวคฺโค ภิกฺขุสงฺโฆ ปญฺจวคฺโค
ภิกฺขุสงฺโฆ ทสวคฺโค ภิกฺขุสงฺโฆ วิสตีวคฺโค ภิกฺขุสงฺโฆ อติเรก-
วิสตีวคฺโค ภิกฺขุสงฺโฆติ ๑ ฯ ตตฺตร ภิกฺขเว ยวายํ จตฺตวคฺโค ภิกฺขุสงฺโฆ
จเปตฺวา ตีณิ กมฺมานิ อุปสมฺปทํ ปวารณํ อพฺพทานํ ชฺมเมเนน
#๑ ม. ย. อิตฺตฺสทฺโท น ทสฺสตี ฯ

สมคฺโค สพฺพกมฺเมสุ กมฺมปฺปตฺโต ฯ ตตฺร ภิกฺขเว ยฺวายํ
ปญฺจวคฺโค ภิกฺขุสงฺโฆ จเปตฺวา เทว กมฺมานิ มชฺฌิเมสุ ชนปฺเทสุ
อุปสมฺปทํ อพฺภานํ ฌมฺเมน สมคฺโค สพฺพกมฺเมสุ กมฺมปฺปตฺโต ฯ
ตตฺร ภิกฺขเว ยฺวายํ ทสวคฺโค ภิกฺขุสงฺโฆ จเปตฺวา เอกํ กมฺมํ
อพฺภานํ ฌมฺเมน สมคฺโค สพฺพกมฺเมสุ กมฺมปฺปตฺโต ฯ ตตฺร
ภิกฺขเว ยฺวายํ วิสตีวคฺโค ภิกฺขุสงฺโฆ ฌมฺเมน สมคฺโค
สพฺพกมฺเมสุ กมฺมปฺปตฺโต ฯ ตตฺร ภิกฺขเว ยฺวายํ อตีเรกวิสตีวคฺโค
ภิกฺขุสงฺโฆ ฌมฺเมน สมคฺโค สพฺพกมฺเมสุ กมฺมปฺปตฺโต ฯ

[๑๘๘] จตฺวาคฺคกรณญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ ภิกฺขุณีจตฺตฺโต กมฺมํ
กเรยฺย อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ จตฺวาคฺคกรณญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ
สิกฺขมานาจตฺตฺโต ฯเปฯ สามเณรจตฺตฺโต สามเณริจตฺตฺโต
สิกฺขํ ปจฺจกฺขาตกจตฺตฺโต อนฺตีมวตฺตํ อชฺฌาปนนกจตฺตฺโต
อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิตตกจตฺตฺโต อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม
อุกฺขิตตกจตฺตฺโต ปาปีกาย ทิฏฺฐิจิยา อปฺปฏินิสฺสสฺสเก อุกฺขิตตก-
จตฺตฺโต ปณฺฑกจตฺตฺโต เถยฺยสํวาสกจตฺตฺโต ติตฺถิยปุกฺกนฺตก-
จตฺตฺโต ตีรจฺฉานกจตฺตฺโต มาตฺตมาตกจตฺตฺโต ปิตฺตมาตก-
จตฺตฺโต อรหนฺตมาตกจตฺตฺโต ภิกฺขุณีทฺฐกจตฺตฺโต สงฺฆเภทก-
จตฺตฺโต โลหิตฺตฺตปาทกจตฺตฺโต อุกฺกโตพฺยญฺชนกจตฺตฺโต นานา-
สํวาสกจตฺตฺโต นานาสีมาย จิตฺตจตฺตฺโต อิทฺฐิยา เวหาเส
จิตฺตจตฺตฺโต ยสฺส สงฺโฆ กมฺมํ กโรติ ตํจตฺตฺโต กมฺมํ

กเรยฺย อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ

จตุวคฺคกรณณํ ฯ

[๑๘๕] ปญฺจวคฺคกรณณเจ ภิกฺขเว กมฺมํ ภิกฺขุณีปญฺจโม
กมฺมํ กเรยฺย อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ ปญฺจวคฺคกรณณเจ
ภิกฺขเว กมฺมํ สิกฺขมานापญฺจโม ฯเปฯ สามเณรปญฺจโม
สามเณรีปญฺจโม สิกฺข์ํ ปจฺจกฺขาตกปญฺจโม อนฺติมวตฺถุํ อชฺฌา-
ปนฺนกปญฺจโม อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิตฺตกปญฺจโม
อาปตฺติยา อปฺปฎฺติกมฺเม อุกฺขิตฺตกปญฺจโม ปาปีกาย ทัฏฺฐิยา
อปฺปฎฺทินิสฺสคฺเค อุกฺขิตฺตกปญฺจโม ปณฺทกปญฺจโม เถยฺย-
สํวาสกปญฺจโม ติตฺถียปฺกนฺตกปญฺจโม ตีรจฺฉานคตปญฺจโม
มาตฺตฺฆาตกปญฺจโม ปีตฺตฺฆาตกปญฺจโม อรหนฺตฆาตกปญฺจโม
ภิกฺขุณีทฺฐสกปญฺจโม สงฺฆเมทกปญฺจโม โลหิตฺตฺตปาทกปญฺจโม
อฺภโตพฺยลฺลชนกปญฺจโม นานาสํวาสกปญฺจโม นานาสีมาย
จิตฺตปญฺจโม อิทฺธิยา เวหาเส จิตฺตปญฺจโม ยสฺส สงฺโฆ กมฺมํ
กโรติ ตํปญฺจโม กมฺมํ กเรยฺย อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ

ปญฺจวคฺคกรณณํ ฯ

[๑๘๖] ทสวคฺคกรณณเจ ภิกฺขเว กมฺมํ ภิกฺขุณีทสโม กมฺมํ
กเรยฺย อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ ทสวคฺคกรณณเจ ภิกฺขเว กมฺมํ
สิกฺขมานาทสโม ฯเปฯ สามเณรทสโม สามเณรีทสโม สิกฺข์ํ
ปจฺจกฺขาตทสโม อนฺติมวตฺถุํ อชฺฌาปนฺนทสโม อาปตฺติยา

อทสฺสเน อุกฺขิตฺตกทสโม อापตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิตฺตกทสโม
ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสกุเค อุกฺขิตฺตกทสโม ปณฺฑกทสโม
เถยฺยสํวาทกทสโม ติตฺถิยปกฺกนฺตกทสโม ตีรจฺฉานคตทสโม
มาตุฆาตกทสโม ปิตุฆาตกทสโม อรหนฺตฆาตกทสโม ภิกฺขุณี-
ทูลกทสโม สงฺฆเภทกทสโม โลหิตฺตฺตปาทกทสโม อุกฺโต-
พฺยณฺชนกทสโม นานาสํวาทกทสโม นานาสีมาย จิตทสโม
อิทฺฐิยา เวหาเส จิตทสโม [๑] ยสฺส สงฺโฆ กมฺมํ กโรติ ตํทสโม
กมฺมํ กเรยฺย อกมฺมํ น จ กรณฺมียํ ฯ

ทสวคฺคกรณฺมียํ ฯ

[๑๕๑] วิสฺตฺตวคฺคกรณฺมเจ ภิกฺขเว กมฺมํ ภิกฺขุณีวิโส กมฺมํ
กเรยฺย อกมฺมํ น จ กรณฺมียํ ฯ วิสฺตฺตวคฺคกรณฺมเจ ภิกฺขเว
กมฺมํ สิกฺขมานาวีโส ฯเปฯ สามณฺเรวีโส สามณฺเรวีวิโส สิกฺขํ
ปจฺจกฺขาตกีโส อนฺติมวตฺถุ อชฺฉมาปนฺนกีโส อापตฺติยา
อทสฺสเน อุกฺขิตฺตกีโส อापตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิตฺตกีโส
ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสกุเค อุกฺขิตฺตกีโส ปณฺฑกกีโส
เถยฺยสํวาทกีโส ติตฺถิยปกฺกนฺตกีโส ตีรจฺฉานคตกีโส มาตุ-
ฆาตกีโส ปิตุฆาตกีโส อรหนฺตฆาตกีโส ภิกฺขุณีทูลกีโส
สงฺฆเภทกีโส โลหิตฺตฺตปาทกีโส อุกฺโตพฺยณฺชนกีโส นานา-
สํวาทกีโส นานาสีมาย จิตฺวีโส [๒] ยสฺส สงฺโฆ กมฺมํ กโรติ
ตํวีโส กมฺมํ กเรยฺย อกมฺมํ น จ กรณฺมียํ ฯ

#๑ ม. ทส วคฺคกรณฺมเจ กมฺมํ ฯ ๒ โป. ม. อิทฺฐิยา เวหาเส จิตฺวีโส กมฺมํ
#กเรยฺย ฯ

วิสตฺถวคฺคกรณํ ฯ

[๑๕๒] ปารีวาสิกจตุตฺโต เจ ภิกฺขเว ปรีวาสิ ทเทยฺย มฺลាយ
 ปฏิกฺขเสยฺย มานตฺตํ ทเทยฺย ตํวิโส อพฺุเกยฺย อกมฺมํ น
 จ กรณียํ ฯ มฺลាយ ปฏิกฺขสนารหจตุตฺโต เจ ภิกฺขเว ปรีวาสิ
 ทเทยฺย มฺลាយ ปฏิกฺขเสยฺย มานตฺตํ ทเทยฺย ตํวิโส อพฺุเกยฺย
 อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ มานตฺตารหจตุตฺโต เจ ภิกฺขเว ปรีวาสิ
 ทเทยฺย มฺลាយ ปฏิกฺขเสยฺย มานตฺตํ ทเทยฺย ตํวิโส อพฺุเกยฺย
 อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ มานตฺตจาริกจตุตฺโต เจ ภิกฺขเว ปรีวาสิ
 ทเทยฺย มฺลាយ ปฏิกฺขเสยฺย มานตฺตํ ทเทยฺย ตํวิโส อพฺุเกยฺย
 อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ อพฺุภานารหจตุตฺโต เจ ภิกฺขเว ปรีวาสิ
 ทเทยฺย มฺลាយ ปฏิกฺขเสยฺย มานตฺตํ ทเทยฺย ตํวิโส อพฺุเกยฺย
 อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ

[๑๕๓] เอกจฺจสฺส ภิกฺขเว สงฺฆมฺชฺเฌ ปฏิกฺโกสนา รุหติ
 เอกจฺจสฺส น รุหติ ฯ กสฺส จ ภิกฺขเว สงฺฆมฺชฺเฌ ปฏิกฺโกสนา
 น รุหติ ฯ ภิกฺขุณียา ภิกฺขเว สงฺฆมฺชฺเฌ ปฏิกฺโกสนา น รุหติ ฯ
 สิกฺขมานาย ภิกฺขเว ฯเปฯ สามเณรสฺส ภิกฺขเว สามเณรียา
 ภิกฺขเว สิกฺขํ ปจฺจกฺขาตกสฺส ภิกฺขเว อนฺุติมวตฺถุ อชฺฌมาปฺนฺนกสฺส
 ภิกฺขเว อุมฺมตฺตกสฺส ภิกฺขเว จิตฺตจิตฺตสฺส ภิกฺขเว
 เวทนญฺญสฺส ภิกฺขเว อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิตฺตกสฺส ภิกฺขเว
 อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิตฺตกสฺส ภิกฺขเว ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา

อปฺปญฺญินิสฺสคฺเค อุกฺขิตฺตกฺกสฺส ภิกฺขเว ปณฺฑทกฺกสฺส ภิกฺขเว เถยฺย-
 สํวาทกฺกสฺส ภิกฺขเว ติตฺถิยปฺกนฺตกฺกสฺส ภิกฺขเว ติริจฺฉานกตฺกสฺส
 ภิกฺขเว มาตฺตมาตกฺกสฺส ภิกฺขเว ปิตฺตมาตกฺกสฺส ภิกฺขเว อรหนฺต-
 ฆาตกฺกสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุณีทฺฐกฺกสฺส ภิกฺขเว สงฺฆเภทกฺกสฺส ภิกฺขเว
 โลหิตฺตปฺปาทกฺกสฺส ภิกฺขเว อุภโตพฺพยฺยชนกฺกสฺส ภิกฺขเว นานา
 สํวาทกฺกสฺส ภิกฺขเว นานาสีมาย จิตฺตสฺส ภิกฺขเว อิทธิยา
 เวหาเส จิตฺตสฺส ภิกฺขเว ยสฺส สงฺโฆ กมฺมํ กโรติ ตสฺส
 [๑] ภิกฺขเว สงฺฆมฺมุเฒ ปฏฺิกโกสนา น รุหฺติ ฯ อิมํสํ โข ภิกฺขเว
 สงฺฆมฺมุเฒ ปฏฺิกโกสนา น รุหฺติ ฯ กสฺส จ ภิกฺขเว สงฺฆมฺมุเฒ
 ปฏฺิกโกสนา รุหฺติ ฯ ภิกฺขุสฺส ภิกฺขเว ปกตตฺตสฺส สฺमानสํวาทกฺกสฺส
 สฺमानسیمาย จิตฺตสฺส อนฺตมโส อนนฺตริกสฺสาปี ภิกฺขุโน
 วิญฺญาเปนฺตสฺส สงฺฆมฺมุเฒ ปฏฺิกโกสนา รุหฺติ ฯ อิมสฺส โข
 ภิกฺขเว สงฺฆมฺมุเฒ ปฏฺิกโกสนา รุหฺติ ฯ

[๑๕๔] เทวมา ภิกฺขเว นิสฺสสารณา อตฺถิ ภิกฺขเว ปุคฺคโล
 อปฺปตฺโต นิสฺสสารณฺํ ตํ เจ สงฺโฆ นิสฺสสารเถติ เอกจฺโจ สุนิสฺสสารีโต
 เอกจฺโจ ทฺนุ นิสฺสสารีโต ฯ กตโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโล
 อปฺปตฺโต นิสฺสสารณฺํ ตํ เจ สงฺโฆ นิสฺสสารเถติ ทฺนุ นิสฺสสารีโต ฯ
 อิธ [๒] ภิกฺขเว ภิกฺขุ สฺสุทฺโธ โหติ อนาปตฺติโก ตํ เจ สงฺโฆ
 นิสฺสสารเถติ ทฺนุ นิสฺสสารีโต ฯ อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ปุคฺคโล อปฺปตฺโต
 นิสฺสสารณฺํ ตํ เจ สงฺโฆ นิสฺสสารเถติ ทฺนุ นิสฺสสารีโต ฯ กตโม
 #๑ ไป. ม. จ ๑ ๒ ม. ย. ปน ๑

จ ภิกฺขเว ปุคฺคโล อปฺปตฺโต นิสฺสารณฺ ตํ เจ สงฺโฆ นิสฺสารติ
สุนิสฺสาริตฺ ๑ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ พาลो โหติ อพฺยตฺโต อปฺตติพฺหุโล
อนปทานิ คิหิสฺสญฺโจ วิหริติ อนนฺโลมิเกหิ คิหิสฺสกุเคหิ
ตํ เจ สงฺโฆ นิสฺสารติ สุนิสฺสาริตฺ ๑ อัย วุจฺจติ ภิกฺขเว
ปุคฺคโล อปฺปตฺโต นิสฺสารณฺ ตํ เจ สงฺโฆ นิสฺสารติ สุนิสฺสาริตฺ ๑

[๑๕๕] เทวมา ภิกฺขเว โอสารณา อตฺถิ ภิกฺขเว ปุคฺคโล
อปฺปตฺโต โอสารณฺ ตํ เจ สงฺโฆ โอสารติ เอกจฺโจ โสฺสาริตฺ
เอกจฺโจ โทสฺสาริตฺ ๑ กตโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโล อปฺปตฺโต
โอสารณฺ ตํ เจ สงฺโฆ โอสารติ โทสฺสาริตฺ ๑ ปณฺทโก
ภิกฺขเว อปฺปตฺโต โอสารณฺ ตณฺเจ สงฺโฆ โอสารติ โทสฺสาริตฺ ๑
เดยฺยสํวาสโก ภิกฺขเว ๑เป๑ ติตฺถียปฺกนฺตโก ภิกฺขเว
ตฺริจฺฉานกโต ภิกฺขเว มาตุฆาตโก ภิกฺขเว ปิตุฆาตโก ภิกฺขเว
อรหนฺตฆาตโก ภิกฺขเว ภิกฺขุณีฆุสโก ภิกฺขเว สงฺฆเมทโก
ภิกฺขเว โลหิตฺอุปฺปาทโก ภิกฺขเว อุกฺกโตพฺยณฺชนโก ภิกฺขเว
อปฺปตฺโต โอสารณฺ ตํ เจ สงฺโฆ โอสารติ โทสฺสาริตฺ ๑
อัย วุจฺจติ ภิกฺขเว ปุคฺคโล อปฺปตฺโต โอสารณฺ ตํ เจ สงฺโฆ
โอสารติ โทสฺสาริตฺ ๑ กตโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโล อปฺปตฺโต
โอสารณฺ ตํ เจ สงฺโฆ โอสารติ โสฺสาริตฺ [๑] ๑ หตฺถจฺฉินฺโน
ภิกฺขเว อปฺปตฺโต โอสารณฺ ตํ เจ สงฺโฆ โอสารติ โสฺสาริตฺ ๑
ปาทจฺฉินฺโน ภิกฺขเว ๑เป๑ หตฺถปาทจฺฉินฺโน ภิกฺขเว
#๑ ม. ย. อิม วุจฺจติ ภิกฺขเว ปุคฺคลา อปฺปตฺตา โอสารณฺ เต เจ สงฺโฆ โอสารติ
#โทสฺสาริตา ๑

กณณจฺฉินฺโน ภิกฺขเว นาสจฺฉินฺโน ภิกฺขเว กณณนาสจฺฉินฺโน
ภิกฺขเว อํกุตฺติจฺฉินฺโน ภิกฺขเว อพจฺฉินฺโน ภิกฺขเว กณฺฑรจฺฉินฺโน
ภิกฺขเว ผนฺหตฺถโก ภิกฺขเว ชุชฺชโร ภิกฺขเว วามโน
ภิกฺขเว คตคณฺฑี ภิกฺขเว ตกฺขณาหโต ภิกฺขเว กสาหโต
ภิกฺขเว ลีขิตโก ภิกฺขเว สีปที ๑ ภิกฺขเว ปาปโรคี ภิกฺขเว
ปรีสทฺฐโก ภิกฺขเว กาโณ ภิกฺขเว กุณฺโณ ภิกฺขเว ขณฺโณ
ภิกฺขเว ปกฺขหโต ภิกฺขเว ฉินฺนิริยปโต ภิกฺขเว ชราทุพฺพโล
ภิกฺขเว อนฺโธ ภิกฺขเว มฺโห ภิกฺขเว พธิโร ภิกฺขเว
อนฺธมฺโห ภิกฺขเว อนฺธพธิโร ภิกฺขเว มฺหพธิโร ภิกฺขเว
อนฺธมฺหพธิโร ภิกฺขเว อปฺปตฺโต โอสารณฺ์ ตํ เจ สงฺโฆ
โอสารเถติ โสสารีโต ฯ อํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ปุคฺคโล อปฺปตฺโต
โอสารณฺ์ ตํ เจ สงฺโฆ โอสารเถติ โสสารีโต [๒] ฯ

วาสภกามภานวาริ ปจฺมํ ๑ ฯ

[๑๕๖] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส น โหติ อาปตฺติ ทฏฺฐพฺพา ฯ
ตเมนนํ โจเทติ สงฺโฆ วา สมฺพหฺลลา วา เอกปุคฺคโล วา อาปตฺตี
ตฺวํ อาวุโส อาปนฺโน ปสฺสเสตฺถํ อาปตฺตินฺติ ฯ โส เอวํ วเทติ
นตฺถิ เม อาวุโส อาปตฺติ ยมฺหํ ปสฺสเสยฺยมนฺติ ฯ ตํ สงฺโฆ
อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิปติ อธมฺมกมฺมํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
ภิกฺขุสฺส น โหติ อาปตฺติ ปฏฺฐิกาทพฺพา ฯ ตเมนนํ โจเทติ สงฺโฆ
วา สมฺพหฺลลา วา เอกปุคฺคโล วา อาปตฺตี ตเมนนํ อาวุโส อาปนฺโน
#๑ ม. ย. สีปทีโก ฯ ๒ ม. ย. อิม วุจฺจติ ภิกฺขเว ปุคฺคลา อปฺปตฺตา โอสารณฺ์
#เต เจ สงฺโฆ โอสารเถติ โสสารีตา ฯ ๑ ย. อาสภกามภานวาริ นิฏฺฐิตํ ปจฺโม ฯ

ปฏิภโรหิ ตํ อาปตฺตินฺติ ฯ โส เอวํ วเทติ นตฺถิ เม อวฺวโส
อาปตฺติ ยมฺหํ ปฏิภเรยฺยนฺติ ฯ ตํ สงฺโฆ อาปตฺติยา อปฺปฏิภมฺเม
อุกฺขิปฺติ อธมฺมกมฺมํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส น โหติ
ปาปีกา ทิฏฺฐิ ปรุณิสฺสชฺเชตา ฯ ตเมนํ โจเทติ สงฺโฆ วา สมฺพหฺลลา
วา เอกปฺคฺคโล วา ปาปีกา เต อวฺวโส ทิฏฺฐิ ปรุณิสฺสชฺเชตํ
ปาปีกํ ทิฏฺฐินฺติ ฯ โส เอวํ วเทติ นตฺถิ เม อวฺวโส ปาปีกา ทิฏฺฐิ
ยมฺหํ ปรุณิสฺสชฺเชยฺยนฺติ ฯ ตํ สงฺโฆ ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปรุณิสฺสคฺเค
อุกฺขิปฺติ อธมฺมกมฺมํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส น โหติ
อาปตฺติ ทฏฺฐพฺพา น โหติ อาปตฺติ ปฏิภาตพฺพา ฯ ตเมนํ
โจเทติ สงฺโฆ วา สมฺพหฺลลา วา เอกปฺคฺคโล วา อาปตฺตี ตวํ
อวฺวโส อาปนฺโน ปสฺสเสตํ อาปตฺตี ปฏิภโรหิ ตํ อาปตฺตินฺติ ฯ
โส เอวํ วเทติ นตฺถิ เม อวฺวโส อาปตฺติ ยมฺหํ ปสฺสเสยฺย
นตฺถิ เม อวฺวโส อาปตฺติ ยมฺหํ ปฏิภเรยฺยนฺติ ฯ ตํ สงฺโฆ อทสฺสเน
วา อปฺปฏิภมฺเม วา อุกฺขิปฺติ อธมฺมกมฺมํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
ภิกฺขุสฺส น โหติ อาปตฺติ ทฏฺฐพฺพา น โหติ ปาปีกา ทิฏฺฐิ
ปรุณิสฺสชฺเชตา ฯ ตเมนํ โจเทติ สงฺโฆ วา สมฺพหฺลลา วา เอกปฺคฺคโล
วา อาปตฺตี ตวํ อวฺวโส อาปนฺโน ปสฺสเสตํ อาปตฺตี ปาปีกา
เต ทิฏฺฐิ ปรุณิสฺสชฺเชตํ ปาปีกํ ทิฏฺฐินฺติ ฯ โส เอวํ วเทติ
นตฺถิ เม อวฺวโส อาปตฺติ ยมฺหํ ปสฺสเสยฺย นตฺถิ เม ปาปีกา
ทิฏฺฐิ ยมฺหํ ปรุณิสฺสชฺเชยฺยนฺติ ฯ ตํ สงฺโฆ อทสฺสเน วา

อปฺปญฺญินิสฺสคฺเค วา อุกฺขิปติ อธมฺมกมฺมํ ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว
ภิกฺขุสฺส น โหติ อาปตฺติ ฏฺฐกาตพฺพา น โหติ ปาปีกา ฏฺฐจฺ
ปญฺญินิสฺสชฺเชตา ฯ ตเมณฺ ใจเทติ สงฺโฆ วา สมฺพหฺลา วา
เอกปฺคฺคโล วา อาปตฺตี ตฺวํ อาวุโส อาปนฺโน ปฏฺิกโรหิ
ตํ อาปตฺตี ปาปีกา เต ฏฺฐจฺ ปญฺญินิสฺสชฺเชตํ ปาปีกํ ฏฺฐจฺนฺติ ฯ
โส เอวํ วเทติ นตฺถิ เม อาวุโส อาปตฺติ ยมฺหํ ปฏฺิกเรยฺยํ
นตฺถิ เม อาวุโส ปาปีกา ฏฺฐจฺ ยมฺหํ ปญฺญินิสฺสชฺเชยฺยนฺติ ฯ
ตํ สงฺโฆ อปฺปญฺญิกมฺเม วา อปฺปญฺญินิสฺสคฺเค วา อุกฺขิปติ อธมฺมกมฺมํ ฯ
อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส น โหติ อาปตฺติ ฏฺฐพฺพา
น โหติ อาปตฺติ ฏฺฐกาตพฺพา น โหติ ปาปีกา ฏฺฐจฺ ปญฺญินิสฺสชฺเชตา ฯ
ตเมณฺ ใจเทติ สงฺโฆ วา สมฺพหฺลา วา เอกปฺคฺคโล
วา อาปตฺตี ตฺวํ อาวุโส อาปนฺโน ปสฺสเสตํ อาปตฺตี
ปฏฺิกโรหิ ตํ อาปตฺตี ปาปีกา เต ฏฺฐจฺ ปญฺญินิสฺสชฺเชตํ ปาปีกํ
ฏฺฐจฺนฺติ ฯ โส เอวํ วเทติ นตฺถิ เม อาวุโส อาปตฺติ ยมฺหํ
ปสฺสเสยฺยํ นตฺถิ เม อาวุโส อาปตฺติ ยมฺหํ ปฏฺิกเรยฺยํ นตฺถิ
เม อาวุโส ปาปีกา ฏฺฐจฺ ยมฺหํ ปญฺญินิสฺสชฺเชยฺยนฺติ ฯ ตํ
สงฺโฆ อทสฺสเน วา อปฺปญฺญิกมฺเม วา อปฺปญฺญินิสฺสคฺเค วา อุกฺขิปติ
อธมฺมกมฺมํ ฯ

[๑๕๙] อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส โหติ อาปตฺติ ฏฺฐพฺพา ฯ
ตเมณฺ ใจเทติ สงฺโฆ วา สมฺพหฺลา วา เอกปฺคฺคโล วา อาปตฺตี

ตฺวํ อวฺวโส อปฺนฺโน ปสฺสเสตฺตํ อปฺตฺตฺนฺนฺติ ฯ โส เอวํ วเทติ
อามาวฺวโส ปสฺสสามีติ ฯ ตํ สงฺโฆ อปฺตฺตฺยา อทสฺสเน อุกฺขิปติ
อธมฺมกมฺมํ ฯ อีธ ปน ภิภฺขเว ภิภฺขุสฺส โหติ อปฺตฺติ
ปฏิกาทพฺพา ฯ ตเมนนํ โจเทติ สงฺโฆ วา สมฺพหฺลลา วา เอกปฺคฺคฺโค
วา อปฺตฺตฺี ตฺวํ อวฺวโส อปฺนฺโน ปฏิกโรหิ ตํ อปฺตฺตฺนฺนฺติ ฯ
โส เอวํ วเทติ อามาวฺวโส ปฏิกริสฺสามีติ ฯ ตํ สงฺโฆ อปฺตฺตฺยา
อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิปติ อธมฺมกมฺมํ ฯ อีธ ปน ภิภฺขเว ภิภฺขุสฺส
โหติ ปาปีกา ทิฏฺฐิจิ ปฏฺฐินิสฺสชฺเชตา ฯ ตเมนนํ โจเทติ สงฺโฆ
วา สมฺพหฺลลา วา เอกปฺคฺคฺโค วา ปาปีกา เต อวฺวโส ทิฏฺฐิจิ
ปฏฺฐินิสฺสชฺเชตํ ปาปีกํ ทิฏฺฐินฺนฺติ ฯ โส เอวํ วเทติ อามาวฺวโส
ปฏฺฐินิสฺสชฺชิสฺสามีติ ฯ ตํ สงฺโฆ ปาปีกาย ทิฏฺฐิจฺยา อปฺปฏฺฐินิสฺสคฺเค
อุกฺขิปติ อธมฺมกมฺมํ ฯ อีธ ปน ภิภฺขเว ภิภฺขุสฺส โหติ อปฺตฺติ
ทฏฺฐพฺพา โหติ อปฺตฺติ ปฏิกาทพฺพา ฯ โหติ อปฺตฺติ ทฏฺฐพฺพา
โหติ ปาปีกา ทิฏฺฐิจิ ปฏฺฐินิสฺสชฺเชตา ฯ โหติ อปฺตฺติ ปฏิกาทพฺพา
โหติ ปาปีกา ทิฏฺฐิจิ ปฏฺฐินิสฺสชฺเชตา ฯ โหติ อปฺตฺติ ทฏฺฐพฺพา
โหติ อปฺตฺติ ปฏิกาทพฺพา โหติ ปาปีกา ทิฏฺฐิจิ ปฏฺฐินิสฺสชฺเชตา ฯ
ตเมนนํ โจเทติ สงฺโฆ วา สมฺพหฺลลา วา เอกปฺคฺคฺโค วา
อปฺตฺตฺี ตฺวํ อวฺวโส อปฺนฺโน ปสฺสเสตฺตํ อปฺตฺตฺี ปฏิกโรหิ
ตํ อปฺตฺตฺี ปาปีกา เต ทิฏฺฐิจิ ปฏฺฐินิสฺสชฺเชตํ ปาปีกํ ทิฏฺฐินฺนฺติ ฯ
โส เอวํ วเทติ อามาวฺวโส ปสฺสามิ อาม ปฏิกริสฺสามิ อาม

ปฏินิสฺสชฺชิสฺสามีติ ฯ ตํ สงฺโฆ อทฺสฺสเน วา อปฺปฏิกฺกมฺเม วา
อปฺปฏินิสฺสคฺเค วา อุกฺขิปติ ฌมฺมกมฺมํ ฯ

[๑๕๘] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส โหติ อาปตฺติ ทฏฺฐพฺพา ฯ
ตเมนนํ โจเทติ สงฺโฆ วา สมฺพหฺลลา วา เอกปฺกฺคโล วา อาปตฺตี
ตฺวํ อวฺวโส อาปนฺโน ปสฺสเสตฺตํ อาปตฺตินฺติ ฯ โส เอวํ วเทติ
นตฺถิ เม อวฺวโส อาปตฺติ ยมฺหํ ปสฺสเสยฺยฺนฺติ ฯ ตํ สงฺโฆ
อาปตฺติยา ๑ อทฺสฺสเน อุกฺขิปติ ฌมฺมกมฺมํ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว
ภิกฺขุสฺส โหติ อาปตฺติ ปฏิกาทพฺพา ฯ ตเมนนํ โจเทติ สงฺโฆ
วา สมฺพหฺลลา วา เอกปฺกฺคโล วา อาปตฺตี ตฺวํ อวฺวโส
อาปนฺโน ปฏิกโรหิ ตํ อาปตฺตินฺติ ฯ โส เอวํ วเทติ นตฺถิ
เม อวฺวโส อาปตฺติ ยมฺหํ ปฏิกเรยฺยฺนฺติ ฯ ตํ สงฺโฆ อาปตฺติยา ๒
อปฺปฏิกฺกมฺเม อุกฺขิปติ ฌมฺมกมฺมํ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส
โหติ ปาปีกา ทิฏฺฐิ ปฏินิสฺสชฺชเชตฺตา ฯ ตเมนนํ โจเทติ สงฺโฆ
วา สมฺพหฺลลา วา เอกปฺกฺคโล วา ปาปีกา เต อวฺวโส ทิฏฺฐิ
ปฏินิสฺสชฺชเชตฺตํ ปาปีกํ ทิฏฺฐินฺติ ฯ โส เอวํ วเทติ นตฺถิ เม
อวฺวโส ปาปีกา ทิฏฺฐิ ยมฺหํ ปฏินิสฺสชฺชเชยฺยฺนฺติ ฯ ตํ สงฺโฆ
ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺขิปติ ฌมฺมกมฺมํ ฯ อิทฺ
ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส โหติ อาปตฺติ ทฏฺฐพฺพา โหติ อาปตฺติ
ปฏิกาทพฺพา ฯ โหติ อาปตฺติ ทฏฺฐพฺพา โหติ ปาปีกา ทิฏฺฐิ
ปฏินิสฺสชฺชเชตฺตา ฯ โหติ อาปตฺติ ปฏิกาทพฺพา โหติ ปาปีกา
#๑-๒ ยฺ. อัย ปาโจ นตฺถิ ฯ

ทิกฺขุจิกฺ ปรุฏินิสฺสชฺชเรตฺตา ฯ โหติ อปตฺตติ ทฏฺฐพฺพา โหติ อปตฺตติ
ปรุฏีกาทพฺพา โหติ ปาปีกา ทิกฺขุจิกฺ ปรุฏินิสฺสชฺชเรตฺตา ฯ ตเมนนํ
โจเทติ สงฺโฆ วา สมฺพหุตา วา เอกปฺกคฺโค วา อปตฺตติ
ตฺวํ อวฺวโส อปนฺโน ปสฺสเสตฺตํ อปตฺตติ ปฏิกโรหิ ตํ อปตฺตติ
ปาปีกา เต อวฺวโส ๑ ทิกฺขุจิกฺ ปรุฏินิสฺสชฺชเรตฺตํ ปาปีกํ ทิกฺขุจิกฺนฺติ ฯ
โส เอวํ วเทติ นตฺถิ เม อวฺวโส อปตฺตติ ยมฺหํ ปสฺสเสยฺย
นตฺถิ เม [๒] อปตฺตติ ยมฺหํ ปฏิกเรยฺย นตฺถิ เม [๓] ปาปีกา ทิกฺขุจิกฺ
ยมฺหํ ปรุฏินิสฺสชฺชเรยฺยนฺติ ฯ ตํ สงฺโฆ อทสฺสเน วา อปฺปฏิกมฺเม
วา อปฺปฏินิสฺสคฺเค วา อุกฺขิปติ ฐมฺมกมฺมนฺติ ฯ

[๑๕๕] อตฺโข อายสฺมา อฺปาติ เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทตฺวา เอกมฺนตฺตํ นิสฺสีทิ ฯ เอกมฺนตฺตํ
นินฺนโน โข อายสฺมา อฺปาติ ภควนฺตํ เอตทโวจ โย นฺ โข
ภนฺเต สมคฺโค สงฺโฆ สมฺมุขากฺรณฺธิยํ กมฺมํ อสมฺมุขา กโรติ
ฐมฺมกมฺมํ นฺ โข ตํ ภนฺเต วินยกมฺมนฺติ ฯ อฐมฺมกมฺมํ ตํ
อฺปาติ อวินยกมฺมนฺติ ฯ โย นฺ โข ภนฺเต สมคฺโค สงฺโฆ
ปฏฺธิปฺจฺจกฺรณฺธิยํ กมฺมํ อปฺปฏฺธิปฺจฺจกา กโรติ ปฏฺธิญฺญา ย กฺรณฺธิยํ
กมฺมํ อปฺปฏฺธิญฺญา กโรติ สติวินยารหฺสฺส อมฺพฺพหฺวินยํ เทติ อมฺพฺพหฺ-
วินยารหฺสฺส ตสฺสปาปฺยสิกา กมฺมํ กโรติ ตสฺสปาปฺยสิกา กมฺมา-
รหฺสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ ตชฺชนียกมฺमारหฺสฺส นียสฺส กมฺมํ ๔
#๑ ม. ยฺ. อยฺ ปาโจ นตฺถิ ฯ ๒ โป. ม. ยฺ. อวฺวโส ฯ ๓ ม. อวฺวโส ฯ ๔ ยฺ.
#นินฺนโน กมฺมํ ฯ

กโรติ นยฺสสกมฺมารหฺสส ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรติ ปพฺพาชนีย-
กมฺมารหฺสส ปฏฺฐิสารณียกมฺมํ กโรติ ปฏฺฐิสารณียกมฺมารหฺสส
อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ อุกฺเขปนียกมฺมารหฺสส ปรีวาสํ เทติ
ปรีวาสารหํ มฺลยาช ปฏฺฐิสฺสตี มฺลยาช ปฏฺฐิสฺสณารหฺสส มานตฺตํ
เทติ มานตฺตารหํ อพฺภเตติ อพฺภณารหํ อุปสมฺปาเทติ ฌมฺม-
กมฺมํ นฺุ โข ตํ ภนฺเต วินยกมฺมนฺุติ ฯ อฌมฺมกมฺมํ ตํ อุปาลิ
อวินยกมฺมํ โย โข อุปาลิ สมคฺโค สงฺโฆ สมมุขากฺรณียํ
กมฺมํ อสมมุขา กโรติ เอวํ โข อุปาลิ อฌมฺมกมฺมํ โหติ
อวินยกมฺมํ เอวญฺจ ปน สงฺโฆ สาคิสฺสโร โหติ โย โข
อุปาลิ สมคฺโค สงฺโฆ ปฏฺฐิจฺฉากฺรณียํ กมฺมํ อปฺปฏฺฐิจฺฉา
กโรติ ปฏฺฐิลฺลยช กฺรณียํ กมฺมํ อปฺปฏฺฐิลฺลยช กโรติ สตีวินย-
ารหฺสส อมฺพฺพหวินยํ เทติ อมฺพฺพหวินยารหฺสส ตสฺสปาปยฺยตีกากมฺมํ
กโรติ ตสฺสปาปยฺยตีกากมฺมารหฺสส ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ ตชฺชนียกมฺมารหฺสส
นยฺสสกมฺมํ กโรติ นยฺสสกมฺมารหฺสส ปพฺพาชนียกมฺมํ
กโรติ ปพฺพาชนียกมฺมารหฺสส ปฏฺฐิสารณียกมฺมํ กโรติ ปฏฺฐิสาร-
ณียกมฺมารหฺสส อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ อุกฺเขปนียกมฺมารหฺสส
ปรีวาสํ เทติ ปรีวาสารหํ มฺลยาช ปฏฺฐิสฺสตี มฺลยาช ปฏฺฐิสฺสณา-
ารหฺสส มานตฺตํ เทติ มานตฺตารหํ อพฺภเตติ อพฺภณารหํ อุปสมฺปา-
เทติ เอวํ โข อุปาลิ อฌมฺมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ เอวญฺจ
ปน สงฺโฆ สาคิสฺสโร โหตีติ ฯ

[๒๐๐] โย นุ โข ภนฺเต สมคฺโค สงฺโฆ สมมุขากรณีย
กมฺมํ สมมุขา กโรติ ฌมฺมกมฺมํ นุ โข ตํ ภนฺเต วินยกมฺมนฺติ ฯ
ฌมฺมกมฺมํ ตํ อุปาติ วินยกมฺมนฺติ ฯ โย นุ โข ภนฺเต สมคฺโค
สงฺโฆ ปฏิปุจฺจากรณียํ กมฺมํ ปฏิปุจฺจา กโรติ ปฏิญฺญา
กรณียํ กมฺมํ ปฏิญฺญา กโรติ สติวินยารหฺสฺส สติวินยํ เทติ
อมุพฺพหฺวินยารหฺสฺส อมุพฺพหฺวินยํ เทติ ตสฺสปาปียสิกากรมฺมารหฺสฺส
ตสฺสปาปียสิกากรมฺมํ กโรติ ตชฺชนียกรมฺมารหฺสฺส ตชฺชนียกรมฺมํ
กโรติ นียสฺสกรมฺมารหฺสฺส นียสฺสกรมฺมํ กโรติ ปพฺพาชฺชนียกรมฺมารหฺสฺส
ปพฺพาชฺชนียกรมฺมํ กโรติ ปฏิสฺสารณียกรมฺมารหฺสฺส ปฏิสฺสารณียกรมฺมํ
กโรติ อุกฺเขปนียกรมฺมารหฺสฺส อุกฺเขปนียกรมฺมํ กโรติ
ปริวาสารหฺสฺส ปริวาสํ เทติ มุลา ย ปฏิกฺสฺสนารหํ มุลา ย ปฏิกฺสฺสตี
มานตฺตารหฺสฺส มานตฺตํ เทติ อพฺภานารหํ อพฺภเทติ อุปสมฺปทารหํ
อุปสมฺปทาเทติ ฌมฺมกมฺมํ นุ โข ตํ ภนฺเต วินยกมฺมนฺติ ฯ
ฌมฺมกมฺมํ ตํ อุปาติ วินยกมฺมํ โย โข อุปาติ สมคฺโค สงฺโฆ
สมมุขากรณียํ กมฺมํ สมมุขา กโรติ เอวํ โข อุปาติ ฌมฺมกมฺมํ
โหติ วินยกมฺมํ เอวญฺจ ปน สงฺโฆ อนตฺติสโร โหติ โย
โย อุปาติ สมคฺโค สงฺโฆ ปฏิปุจฺจากรณียํ กมฺมํ ปฏิปุจฺจา
กโรติ ปฏิญฺญา กรณียํ กมฺมํ ปฏิญฺญา กโรติ สติวินยา-
รหฺสฺส สติวินยํ เทติ อมุพฺพหฺวินยารหฺสฺส อมุพฺพหฺวินยํ เทติ ตสฺส-
ปาปียสิกากรมฺมารหฺสฺส ตสฺสปาปียสิกากรมฺมํ กโรติ ตชฺชนียกรมฺมา-

รหสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ นยฺสฺสกมฺมารหสฺส นยฺสฺสกมฺมํ กโรติ
ปพฺพาทนียกมฺมารหสฺส ปพฺพาทนียกมฺมํ กโรติ ปฏฺฐิสารณียกมฺมา-
รหสฺส ปฏฺฐิสารณียกมฺมํ กโรติ อุกฺเขปนียกมฺมารหสฺส อุกฺเขปนีย-
กมฺมํ กโรติ ปรีวาสารหสฺส ปรีวาสํ เทติ มุลา ย ปฏฺฐิกสฺสณารหํ
มุลา ย ปฏฺฐิกสฺสติ มาณฑตารหสฺส มาณฑตํ เทติ อพฺภานารหํ
อพฺภติ ออุปสมฺปทารหํ ออุปสมฺปาเทติ เอวํ โข อุปาลิ ฌมฺมกมฺมํ
โหติ วินยกมฺมํ ฯ เอลฺลจ ปน สงฺโฆ อนตฺติสโร โหตฺตีติ ฯ

[๒๐๑] โย นฺุ โข ฆนฺเต สมคฺโค สงฺโฆ สติวินยารหสฺส
อมฺพุหวินยํ เทติ อมฺพุหวินยารหสฺส สติวินยํ เทติ ฌมฺมกมฺมํ
นฺุ โข ตํ ฆนฺเต วินยกมฺมนฺติ ฯ อฌมฺมกมฺมํ ตํ อุปาลิ อวินย-
กมฺมนฺติ ฯ โย นฺุ โข ฆนฺเต สมคฺโค สงฺโฆ อมฺพุหวินยารหสฺส
ตสฺสปาปียสิกาณมฺมํ กโรติ ตสฺสปาปียสิกาณมฺมารหสฺส อมฺพุหวินยํ
เทติ ตสฺสปาปียสิกาณมฺมารหสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ ตชฺชนีย-
กมฺมารหสฺส ตสฺสปาปียสิกาณมฺมํ กโรติ ตชฺชนียกมฺมารหสฺส
นยฺสฺสกมฺมํ กโรติ นยฺสฺสกมฺมารหสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ
นยฺสฺสกมฺมารหสฺส ปพฺพาทนียกมฺมํ กโรติ ปพฺพาทนียกมฺมารหสฺส
นยฺสฺสกมฺมํ กโรติ ปพฺพาทนียกมฺมารหสฺส ปฏฺฐิสารณียกมฺมํ กโรติ
ปฏฺฐิสารณียกมฺมารหสฺส ปพฺพาทนียกมฺมํ กโรติ ปฏฺฐิสารณียกมฺมา-
รหสฺส อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ อุกฺเขปนียกมฺมารหสฺส ปฏฺฐิสารณีย-
กมฺมํ กโรติ อุกฺเขปนียกมฺมารหสฺส ปรีวาสํ เทติ ปรีวาสา-

รหสฺส อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ ปรีวาสรหํ มุลาช ปฏิกฺขสฺสติ
มุลาช ปฏิกฺขสฺสนารหสฺส ปรีวาสิ เตติ มุลาช ปฏิกฺขสฺสนารหสฺส
มานตฺตํ เตติ มานตฺตารหํ มุลาช ปฏิกฺขสฺสติ มานตฺตารหํ
อพฺภตฺติ อพฺภานารหสฺส มานตฺตํ เตติ อพฺภานารหํ อุปสมฺปาเทติ
อุปสมฺปทารหํ อพฺภตฺติ ฌมฺมกมฺมํ นฺ โข ตํ ฌนฺเต วินยกมฺมนฺติ ฯ
อฌมฺมกมฺมํ ตํ อุปาลิ อวินยกมฺมํ ฯ โย โข อุปาลิ สมคฺโค
สงฺโฆ สติวินยารหสฺส อมฺพฺหวินยํ เตติ อมฺพฺหวินยารหสฺส
สตีวินยํ เตติ เอวํ โข อุปาลิ อฌมฺมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ
เอวณฺจ ปน สงฺโฆ สาดิสาริ โหติ ฯ โย โข อุปาลิ สมคฺโค
สงฺโฆ อมฺพฺหวินยารหสฺส ตสฺสปาปิยสิกาณมฺมํ กโรติ ตสฺสปาปิย-
สิกาณมฺมารหสฺส อมฺพฺหวินยํ เตติ ตสฺสปาปิยสิกาณมฺมารหสฺส
ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ ตชฺชนียกมฺมารหสฺส ตสฺสปาปิยสิกาณมฺมํ
กโรติ ตชฺชนียกมฺมารหสฺส นียสฺสกมฺมํ กโรติ นียสฺสกมฺมา-
รหสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ นียสฺสกมฺมารหสฺส ปพฺพาชนียกมฺมํ
กโรติ ปพฺพาชนียกมฺมารหสฺส นียสฺสกมฺมํ กโรติ
ปพฺพาชนียกมฺมารหสฺส ปฏิสารณียกมฺมํ กโรติ ปฏิสารณียกมฺมารหสฺส
ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรติ ปฏิสารณียกมฺมารหสฺส อุกฺเขปนียกมฺมํ
กโรติ อุกฺเขปนียกมฺมารหสฺส ปฏิสารณียกมฺมํ กโรติ
อุกฺเขปนียกมฺมารหสฺส ปรีวาสิ เตติ ปรีวาสรหสฺส อุกฺเขปนียกมฺมํ
กโรติ ปรีวาสรหํ มุลาช ปฏิกฺขสฺสติ มุลาช ปฏิกฺขสฺสนารหสฺส

ปริวาสํ เทติ มูลาย ปฏิกุสฺสนารหฺสฺส มานตุตฺติ เทติ มานตุตฺตารหํ
มูลาย ปฏิกุสฺสติ มานตุตฺตารหํ อพฺภเทติ อพฺภานารหฺสฺส มานตุตฺติ
เทติ อพฺภานารหํ อุปสมฺปาเทติ อุปสมฺปทารหํ อพฺภเทติ เอวํ
โฆ อุปาลิ อชฺมมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ ฯ เอวญฺจ ปน สงฺโฆ
สาคิสฺสโร โหตีติ ฯ

[๒๐๒] โย นฺุ โฆ ฆนฺเต สมคฺโค สงฺโฆ สติวินยารหฺสฺส
สติวินยํ เทติ อมฺพหฺวินยารหฺสฺส อมฺพหฺวินยํ เทติ ชฺมมกมฺมํ
นฺุ โฆ ตํ ฆนฺเต วินยกมฺมนฺติ ฯ ชฺมมกมฺมํ ตํ อุปาลิ วินยกมฺมนฺติ ฯ
โย นฺุ โฆ ฆนฺเต สมคฺโค สงฺโฆ อมฺพหฺวินยารหฺสฺส อมฺพหฺวินยํ
เทติ ตสฺสปาปิยสิกาภมฺมารหฺสฺส ตสฺสปาปิยสิกาภมฺมํ กโรติ
ตชฺชฌนียกมฺมารหฺสฺส ตชฺชฌนียกมฺมํ กโรติ นียสฺสภมฺมารหฺสฺส
นียสฺสภมฺมํ กโรติ ปพฺพาชฌนียกมฺมารหฺสฺส ปพฺพาชฌนียกมฺมํ กโรติ
ปฏิสฺสาร์ณียกมฺมารหฺสฺส ปฏิสฺสาร์ณียกมฺมํ กโรติ อุกฺเขปนียกมฺมารหฺสฺส
อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ ปริวาสารหฺสฺส ปริวาสํ เทติ
มูลาย ปฏิกุสฺสนารหํ มูลาย ปฏิกุสฺสติ มานตุตฺตารหฺสฺส นานตุตฺติ
เทติ อพฺภานารหํ อพฺภเทติ อุปสมฺปทารหํ อุปสมฺปาเทติ ชฺมมกมฺมํ
นฺุ โฆ ตํ ฆนฺเต วินยกมฺมนฺติ ฯ ชฺมมกมฺมํ ตํ อุปาลิ
วินยกมฺมํ ฯ โย โฆ อุปาลิ สมคฺโค สงฺโฆ สติวินยารหฺสฺส
สติวินยํ เทติ อมฺพหฺวินยารหฺสฺส อมฺพหฺวินยํ เทติ เอวํ โฆ
อุปาลิ ชฺมมกมฺมํ โหติ วินยกมฺมํ ฯ เอวญฺจ ปน สงฺโฆ อนตฺติสฺสโร

โหติ ฯ โย โข อุปาลี สมคฺโค สงฺโฆ อมฺพหฺวินยารหฺสฺส อมฺพหฺวินย
เทติ ตฺสฺสปาปิยสิกากรมฺมารหฺสฺส ตฺสฺสปาปิยสิกากรมฺมํ กโรติ
ตฺชฺชณียกรมฺมารหฺสฺส ตฺชฺชณียกรมฺมํ กโรติ นียสฺสกรมฺมารหฺสฺส นียสฺสกรมฺมํ
กโรติ ปพฺพาชณียกรมฺมารหฺสฺส ปพฺพาชณียกรมฺมํ กโรติ
ปฏฺฐิสารณียกรมฺมารหฺสฺส ปฏฺฐิสารณียกรมฺมํ กโรติ อุกฺเขปนียกรมฺมารหฺสฺส
อุกฺเขปนียกรมฺมํ กโรติ ปรีวาสารหฺสฺส ปรีวาสํ เทติ
มฺลฺลา ย ปฏฺฐิกสฺสณารหํ มฺลฺลา ย ปฏฺฐิกสฺสติ มานตฺตารหฺสฺส มานตฺตํ
เทติ อพฺภานารหํ อพฺภเทติ อุปสมฺปทารหํ อุปสมฺปาเทติ เอวํ
โฆ อุปาลี ฐมฺมกรมฺมํ โหติ วินยกรมฺมํ ฯ เอวญฺจ ปน สงฺโฆ
อนตฺติสํโหโร โหตฺติ ฯ

[๒๐๓] อถ โข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ โย โข ภิกฺขเว
สมคฺโค สงฺโฆ สติวินยารหฺสฺส อมฺพหฺวินยํ เทติ เอวํ โข
ภิกฺขเว อฐมฺมกรมฺมํ โหติ อวินยกรมฺมํ เอวญฺจ ปน สงฺโฆ
สาดิสํโหโร โหติ ฯ โย โข ภิกฺขเว สมคฺโค สงฺโฆ สติวินยารหฺสฺส
ตฺสฺสปาปิยสิกากรมฺมํ กโรติ สติวินยารหฺสฺส ตฺชฺชณียกรมฺมํ
กโรติ สติวินยารหฺสฺส นียสฺสกรมฺมํ กโรติ สติวินยารหฺสฺส
ปพฺพาชณียกรมฺมํ กโรติ สติวินยารหฺสฺส ปฏฺฐิสารณียกรมฺมํ กโรติ
สติวินยารหฺสฺส อุกฺเขปนียกรมฺมํ กโรติ สติวินยารหฺสฺส ปรีวาสํ
เทติ สติวินยารหํ มฺลฺลา ย ปฏฺฐิกสฺสติ สติวินยารหฺสฺส มานตฺตํ
เทติ สติวินยารหํ อพฺภเทติ สติวินยารหํ อุปสมฺปาเทติ เอวํ

โฆ ภิกฺขเว อธมฺมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ เอวญฺจ ปน สงฺโฆ
สาติสฺสโร โหติ ฯ โย โฆ ภิกฺขเว สมคฺโค สงฺโฆ อมฺพหฺวินยาร
หสฺส ตสฺสปาปฺยสิกา­กมฺมํ กโรติ เอวํ โฆ ภิกฺขเว อธมฺมกมฺมํ
โหติ อวินยกมฺมํ เอวญฺจ ปน สงฺโฆ สาติสฺสโร โหติ ฯ โย
โฆ ภิกฺขเว สมคฺโค สงฺโฆ อมฺพหฺวินยารหสฺส ตชฺชนียกมฺมํ
กโรติ อมฺพหฺวินยารหสฺส นิสฺสกมฺมํ กโรติ อมฺพหฺวินยารหสฺส
ปพฺพา­ชนียกมฺมํ กโรติ อมฺพหฺวินยารหสฺส ปฏฺฐิสารณียกมฺมํ กโรติ
อมฺพหฺวินยารหสฺส อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ อมฺพหฺวินยารหสฺส
ปริวาสํ เทติ อมฺพหฺวินยารหํ มฺลายน ปฏฺฐิสฺสตี อมฺพหฺวินยา
รหสฺส มานตฺตํ เทติ อมฺพหฺวินยารหํ อพฺเภติ อมฺพหฺวินยารหํ
อุปสมฺปา­เทติ อมฺพหฺวินยารหสฺส สตีวินยํ เทติ เอวํ โฆ
ภิกฺขเว อธมฺมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ เอวญฺจ ปน สงฺโฆ
สาติสฺสโร โหติ ฯ โย โฆ ภิกฺขเว สมคฺโค สงฺโฆ ตสฺสปาปฺยสิกา
กมฺมารหสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ ตสฺสปาปฺยสิกา­กมฺมารหสฺส
นิสฺสกมฺมํ กโรติ ตสฺสปาปฺยสิกา­กมฺมารหสฺส ปพฺพา­ชนียกมฺมํ
กโรติ ตสฺสปาปฺยสิกา­กมฺมารหสฺส ปฏฺฐิสารณียกมฺมํ กโรติ ตสฺส
ปาปฺยสิกา­กมฺมารหสฺส อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ ตสฺสปาปฺยสิกา
กมฺมารหสฺส ปริวาสํ เทติ ฯ เปฯ ตสฺสปาปฺยสิกา­กมฺมารหสฺส
สตีวินยํ เทติ ตสฺสปาปฺยสิกา­กมฺมารหสฺส อมฺพหฺวินยํ เทติ
เอวํ โฆ ภิกฺขเว อธมฺมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ เอวญฺจ ปน

สงฺโฆ สาดิสารโ โหติ ฯ โย โข ภิกฺขเว สมคฺโค สงฺโฆ
ตชฺชนียกมฺมารหฺสฺส ฯเปฯ นยฺสฺสกมฺมารหฺสฺส ปพฺพาชนียกมฺมารหฺสฺส
ปฏฺฐิสารณียกมฺมารหฺสฺส อุกฺเขปนียกมฺมารหฺสฺส ปรีวาสารหฺสฺส ๑
มฺลยา ปฏฺฐิสฺสนารหฺสฺส มานตฺตารหฺสฺส ๒ อพฺภานารหฺสฺส ๓-8
อุปสมฺปทารหฺสฺส สติวินยฺ เตติ อุปสมฺปทารหฺสฺส อมฺพฺหวินยฺ เตติ
อุปสมฺปทารหฺสฺส ตสฺสปาปิยสิกาอมฺมํ กโรติ อุปสมฺปทารหฺสฺส ตชฺชนียกมฺมํ
กโรติ อุปสมฺปทารหฺสฺส นยฺสฺสกมฺมํ กโรติ อุปสมฺปทารหฺสฺส
ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรติ อุปสมฺปทารหฺสฺส ปฏฺฐิสารณียกมฺมํ
กโรติ อุปสมฺปทารหฺสฺส อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ อุปสมฺปทารหฺสฺส
ปรีวาสํ เตติ อุปสมฺปทารหฺมฺลยา ปฏฺฐิสฺสตี อุปสมฺปทารหฺสฺส
มานตฺตํ เตติ อุปสมฺปทารหฺมฺลยา อพฺภเกติ เอวํ โข ภิกฺขเว
อหฺมมฺกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ เอวญฺจ ปน สงฺโฆ สาดิสารโ
โหตีติ ฯ

อุปาติปฺจฺจนฺภาณวาริ ๔ ทฺติยํ ฯ

[๒๐๔] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภาณฺฑนการโก โหติ กลหการโก
วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก ฯ ตตฺร เจ
ภิกฺขุณฺ เอวํ โหติ อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ ภาณฺฑนการโก
กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก
หนฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ
กโรนฺติ อหฺมเมน วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา อณฺณปี อาวาสํ
#๑ ม. ปรีวาสารหํ ฯ ๒ ม. มานตฺตารหํ ฯ ๓ ม. อพฺภานารหํ ฯ ๔ ม.
#อุปาติปฺจฺจนฺภาณวาริ นิฏฺฐิตฺ ทฺติโย ฯ

คจฺจติ ฯ ตตฺถปิ ๑ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัย โข อวฺุโส ภิกฺขุ สงฺเขน
ตชฺชนียกมฺมกโต อชฺชเมน วคฺเคหิ หนฺทสฺส มยฺ ตชฺชนียกมฺมํ
กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ อชฺชเมน สมคฺคา ฯ
โส ตมฺหา อวาสา อณฺณปิ อวาสํ คจฺจติ ฯ ตตฺถปิ ภิกฺขุณฺโณ
เอวํ โหติ อัย โข อวฺุโส ภิกฺขุ สงฺเขน ตชฺชนียกมฺมกโต
อชฺชเมน สมคฺเคหิ หนฺทสฺส มยฺ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต
ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ ชฺชเมน วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อวาสา
อณฺณปิ อวาสํ คจฺจติ ฯ ตตฺถปิ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัย โข
อวฺุโส ภิกฺขุ สงฺเขน ตชฺชนียกมฺมกโต ชฺชเมน วคฺเคหิ หนฺทสฺส
มยฺ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ
ชฺชมปฏฺฐิรูปเกน วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อวาสา อณฺณปิ อวาสํ
คจฺจติ ฯ ตตฺถปิ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัย โข อวฺุโส ภิกฺขุ
สงฺเขน ตชฺชนียกมฺมกโต ชฺชมปฏฺฐิรูปเกน วคฺเคหิ หนฺทสฺส มยฺ
ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ ชฺชมปฏฺฐิรูปเกน
สมคฺคา ฯ

[๒๐๕] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก โหติ กลหการโก
วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺเข อธิกรณการโก ฯ ตตฺถ เจ
ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัย โข อวฺุโส ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก
กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺเข อธิกรณการโก
หนฺทสฺส มยฺ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ
#๑ ยู. ปีสทฺโท นตฺถิ ฯ

กโรนฺติ อชฺมเมณ สมคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา อณฺเฑปี ๑
 อาวาสํ คจฺจติ ฯ ตตฺถปี ภิกฺขุณฺเฬวํ โหติ อัย โข อาวุโส
 ภิกฺขุ สงฺเขน ตชฺชเนยฺยกมฺมกโต อชฺมเมณ สมคฺเคหิ หนฺทสฺส
 มัยฺ ตชฺชเนยฺยกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชเนยฺยกมฺมํ กโรนฺติ
 ชฺมเมณ วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา อณฺเฑปี อาวาสํ คจฺจติ ฯ
 ตตฺถปี ภิกฺขุณฺเฬวํ โหติ อัย โข อาวุโส ภิกฺขุ สงฺเขน
 ตชฺชเนยฺยกมฺมกโต ชฺมเมณ วคฺเคหิ หนฺทสฺส มัยฺ ตชฺชเนยฺยกมฺมํ
 กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชเนยฺยกมฺมํ กโรติ ชฺมมปฏฺฐีรูปเกณ
 วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา อณฺเฑปี อาวาสํ คจฺจติ ฯ ตตฺถปี
 ภิกฺขุณฺเฬวํ โหติ อัย โข อาวุโส ภิกฺขุ สงฺเขน ตชฺชเนยฺยกมฺมกโต
 ชฺมมปฏฺฐีรูปเกณ วคฺเคหิ หนฺทสฺส มัยฺ ตชฺชเนยฺยกมฺมํ กโรมาติ ฯ
 เต ตสฺส ตชฺชเนยฺยกมฺมํ กโรนฺติ ชฺมมปฏฺฐีรูปเกณ สมคฺคา ฯ โส
 ตมฺหา อาวาสา อณฺเฑปี อาวาสํ คจฺจติ ฯ ตตฺถปี ภิกฺขุณฺเฬวํ
 โหติ อัย โข อาวุโส ภิกฺขุ สงฺเขน ตชฺชเนยฺยกมฺมกโต ชฺมมปฏฺฐีรูปเกณ
 สมคฺเคหิ หนฺทสฺส มัยฺ ตชฺชเนยฺยกมฺมํ กโรมาติ ฯ
 เต ตสฺส ตชฺชเนยฺยกมฺมํ กโรนฺติ อชฺมเมณ วคฺคา ฯ

[๒๐๖] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภาณฺฑนการโก โหติ กลหการโก
 วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺเขม อธิกรณการโก ฯ ตตฺถ เจ
 ภิกฺขุณฺเฬวํ โหติ อัย โข อาวุโส ภิกฺขุ ภาณฺฑนการโก
 กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺเขม อธิกรณการโก
 #๑ ม. ย. ปีสทฺโท นตฺถิ ฯ

หนุทสฺส มยฺหิ ตชฺชณียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชณียกมฺมํ
กโรนฺติ ฐมฺเมเน วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา อณฺเฑปี อาวาสํ
คจฺจติ ฯ ตตฺถปี ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยฺม โข อาวุโส ภิกฺขุ สงฺเขเน
ตชฺชณียกมฺมกโต ฐมฺเมเน วคฺเคหิ หนุทสฺส มยฺหิ ตชฺชณียกมฺมํ
กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชณียกมฺมํ กโรนฺติ ฐมฺมปฏฺฐีรูปเกเน
วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา อณฺเฑปี อาวาสํ คจฺจติ ฯ
ตตฺถปี ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยฺม โข อาวุโส ภิกฺขุ สงฺเขเน
ตชฺชณียกมฺมกโต ฐมฺมปฏฺฐีรูปเกเน วคฺเคหิ หนุทสฺส มยฺหิ ตชฺชณียกมฺมํ
กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชณียกมฺมํ กโรนฺติ ฐมฺมปฏฺฐีรูปเกเน
สมคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา อณฺเฑปี อาวาสํ คจฺจติ ฯ ตตฺถปี
ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยฺม โข อาวุโส ภิกฺขุ สงฺเขเน ตชฺชณียกมฺมกโต
ฐมฺมปฏฺฐีรูปเกเน สมคฺเคหิ หนุทสฺส มยฺหิ ตชฺชณียกมฺมํ
กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชณียกมฺมํ กโรนฺติ อฐมฺเมเน วคฺคา ฯ
โส ตมฺหา อาวาสา อณฺเฑปี อาวาสํ คจฺจติ ฯ ตตฺถปี ภิกฺขุณฺโณ
เอวํ โหติ อยฺม โข อาวุโส ภิกฺขุ สงฺเขเน ตชฺชณียกมฺมกโต
อฐมฺเมเน วคฺเคหิ หนุทสฺส มยฺหิ ตชฺชณียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต
ตสฺส ตชฺชณียกมฺมํ กโรนฺติ อฐมฺเมเน สมคฺคา ฯ

[๒๐๗] อิทฺถ ปน ภิกฺขุเว ภิกฺขุ ฆณฺฑนการโก โหติ กลหการโก
วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺเข อธิกรณการโก ฯ ตตฺถ เจ
ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยฺม โข อาวุโส ภิกฺขุ ฆณฺฑนการโก

กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก
หนุทสฺส มยฺ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส คชฺชนียกมฺมํ
กโรนฺติ ชมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา อณฺณํปี
อาวาสํ คจฺจติ ฯ ตตฺถปี ภิกฺขุณฺ อเวิ โหติ อยฺ โข อาวุโส
ภิกฺขุ สงฺฆเณ คชฺชนียกมฺมกโต ชมฺมปฏิรูปเกน วคฺเคหิ หนุทสฺส
มยฺ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส คชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ
شمฺมปฏิรูปเกน สมคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา อณฺณํปี อาวาสํ
คจฺจติ ฯ ตตฺถปี ภิกฺขุณฺ อเวิ โหติ อยฺ โข อาวุโส ภิกฺขุ
สงฺฆเณ คชฺชนียกมฺมกโต ชมฺมปฏิรูปเกน สมคฺเคหิ หนุทสฺส
มยฺ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส คชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ
อชฺมเมเน วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา อณฺณํปี อาวาสํ
คจฺจติ ฯ ตตฺถปี ภิกฺขุณฺ อเวิ โหติ อยฺ โข อาวุโส ภิกฺขุ
สงฺฆเณ คชฺชนียกมฺมกโต อชฺมเมเน วคฺเคหิ หนุทสฺส มยฺ คชฺชนียกมฺมํ
กโรมาติ ฯ เต ตสฺส คชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ อชฺมเมเน
สมคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา อณฺณํปี อาวาสํ คจฺจติ ฯ ตตฺถปี
ภิกฺขุณฺ อเวิ โหติ อยฺ โข อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ คชฺชนียกมฺมกโต
อชฺมเมเน สมคฺเคหิ หนุทสฺส มยฺ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ
เต ตสฺส คชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ ชมฺเมเน วคฺคา ฯ

[๒๐๘] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก โหติ กลหการโก
วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก ฯ ตตฺถ เจ

ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัย โข อาวุโส ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก
กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก
หนุทสฺส มยฺ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ
กโรนฺติ ชมฺมปฏฺฐิรูปเกน สมคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา อณฺณปปี
อาวาสํ คจฺจติ ฯ ตตฺถปี ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัย โข อาวุโส
ภิกฺขุ สงฺฆเณ ตชฺชนียกมฺมกโต ชมฺมปฏฺฐิรูปเกน สมคฺเคหิ หนุทสฺส
มยฺ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ
อชฺมเมเน วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา อณฺณปปี อาวาสํ คจฺจติ ฯ
ตตฺถปี ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัย โข อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ
ตชฺชนียกมฺมกโต อชฺมเมเน วคฺเคหิ หนุทสฺส มยฺ ตชฺชนียกมฺมํ
กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ อชฺมเมเน สมคฺคา ฯ
โส ตมฺหา อาวาสา อณฺณปปี อาวาสํ คจฺจติ ฯ ตตฺถปี ภิกฺขุณฺโณ
เอวํ โหติ อัย โข อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ ตชฺชนียกมฺมกโต
อชฺมเมเน สมคฺเคหิ หนุทสฺส มยฺ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต
ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ ชมฺมเมเน วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา
อณฺณปปี อาวาสํ คจฺจติ ฯ ตตฺถปี ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัย โข
อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ ตชฺชนียกมฺมกโต ชมฺมเมเน วคฺเคหิ หนุทสฺส
มยฺ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ
ชมฺมปฏฺฐิรูปเกเน วคฺคา ฯ

[๒๐๕] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ พาลี โหติ อพฺยตฺโต อาปตฺติ-

พหุโล อนปทานิ คิหิสฺสกุโจ วิหริติ อนนฺุโลมิเกหิ คิหิสฺสกุเคหิ ฯ
ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺเํ เอวํ โหติ อัย โข อาวุโส ภิกฺขุ พาลो
อพยตฺโต อาปตฺติพหุโล อนปทานิ คิหิสฺสกุโจ วิหริติ อนนฺุ-
โลมิเกหิ คิหิสฺสกุเคหิ หนุทสฺส มยฺ นียสฺสกมฺมํ กโรมาติ ฯ
เต ตสฺส นียสฺสกมฺมํ กโรนฺติ อชฺมเมเน วคฺคา ฯ โส ตมฺหา
อวาสา อณฺุณฺปิ อาวาสํ คจฺจติ ฯ ตตฺถปิ ภิกฺขุณฺเํ เอวํ โหติ
อัย โข อาวุโส ภิกฺขุ สงฺเขเน นียสฺสกมฺมกโต อชฺมเมเน วคฺเคหิ
หนุทสฺส มยฺ นียสฺสกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส นียสฺสกมฺมํ
กโรนฺติ อชฺมเมเน สมคฺคา ฯเปฯ ชฺมเมเน วคฺคา ฯ ชฺมมปฏฺฐิรูปเกเน
วคฺคา ฯ ชฺมมปฏฺฐิรูปเกเน สมคฺคา ฯ ยถา เหฏฺฐจา ตถา จกฺกํ
กาทพฺพิ ฯ

[๒๑๐] อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ กุลทฺฐโก โหติ ปาปสฺมาจาริ ฯ
ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺเํ เอวํ โหติ อัย โข อาวุโส ภิกฺขุ กุลทฺฐโก
ปาปสฺมาจาริ หนุทสฺส มยฺ ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต
ตสฺส ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรนฺติ อชฺมเมเน วคฺคา ฯ โส ตมฺหา
อวาสา อณฺุณฺปิ อาวาสํ คจฺจติ ฯ ตตฺถปิ ภิกฺขุณฺเํ เอวํ โหติ
อัย โข อาวุโส ภิกฺขุ สงฺเขเน ปพฺพาชนียกมฺมกโต อชฺมเมเน
วคฺเคหิ หนุทสฺส มยฺ ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส
ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรนฺติ อชฺมเมเน สมคฺคา ฯเปฯ ชฺมเมเน วคฺคา ฯ
ชฺมมปฏฺฐิรูปเกเน วคฺคา ฯ ชฺมมปฏฺฐิรูปเกเน สมคฺคา ฯ จกฺกํ

กาทพฺพํ ฯ

[๒๑๑] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ กิหิ อุกฺโกสฺติ ปริภาสฺติ ฯ
ตฺตร เจ ภิกฺขุณฺเ อเว โหติ อยฺ โข อาวุโส ภิกฺขุ กิหิ
อุกฺโกสฺติ ปริภาสฺติ หนฺทสฺส มยฺ ปฏิสฺารณียกมฺมํ กโรมาติ ฯ
เต ตสฺส ปฏิสฺารณียกมฺมํ กโรนฺติ อธฺมเมณ วคฺคา ฯเปฯ
อธฺมเมณ สมคฺคา ฯ ธฺมเมณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฺปฏิรูปเกณ วคฺคา ฯ
ธฺมมปฺปฏิรูปเกณ สมคฺคา ฯ จกฺกํ กาทพฺพํ ฯ

[๒๑๒] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปตฺตี อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ
อาปตฺตี ปสฺสิตฺตุํ ฯ ตฺตร เจ ภิกฺขุณฺเ อเว โหติ อยฺ โข
อาวุโส ภิกฺขุ อาปตฺตี อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปตฺตี ปสฺสิตฺตุํ
หนฺทสฺส มยฺ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ
เต ตสฺส อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรนฺติ อธฺมเมณ
วคฺคา ฯเปฯ อธฺมเมณ สมคฺคา ฯ ธฺมเมณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฺปฏิรูปเกณ
วคฺคา ฯ ธฺมมปฺปฏิรูปเกณ สมคฺคา ฯ จกฺกํ กาทพฺพํ ฯ
อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปตฺตี อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปตฺตี
ปฺปฏิกาตุํ ฯ ตฺตร เจ ภิกฺขุณฺเ อเว โหติ อยฺ โข อาวุโส
ภิกฺขุ อาปตฺตี อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปตฺตี ปฺปฏิกาตุํ หนฺทสฺส
มยฺ อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต
ตสฺส อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรนฺติ อธฺมเมณ
วคฺคา ฯเปฯ อธฺมเมณ สมคฺคา ฯ ธฺมเมณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฺปฏิ-

รูปเกณ วคฺคา ฯ ฌมฺมปฏฺฐีรูปเกณ สมคฺคา ฯ จกฺกํ กาทพฺพํ ฯ
อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ น อิจฺฉติ ปาปิํ ทิฏฺฐี ปฏฺฐินิสฺสชฺชิตฺตํ ฯ
ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัย โข อาวุโส ภิกฺขุ น อิจฺฉติ
ปาปิํ ทิฏฺฐี ปฏฺฐินิสฺสชฺชิตฺตํ หนฺนทสฺส มยฺยํ ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา
อปรฺปฏฺฐินิสฺสคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ปาปีกาย
ทิฏฺฐิยา อปรฺปฏฺฐินิสฺสคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรนฺติ อชฺมเมณ วคฺคา
ฯเปฯ อชฺมเมณ สมคฺคา ฯ ฌมฺเมณ วคฺคา ฯ ฌมฺมปฏฺฐีรูปเกณ
วคฺคา ฯ ฌมฺมปฏฺฐีรูปเกณ สมคฺคา ฯ จกฺกํ กาทพฺพํ ฯ

[๒๑๓] อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ ตชฺชฌนียกมฺมกโต
สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถาริ วตฺตติ ตชฺชฌนียกมฺมสฺส
ปฏฺฐิปฺปสฺสทฺธิ ยาจติ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัย โข
อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ ตชฺชฌนียกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ
เนตฺถาริ วตฺตติ ตชฺชฌนียกมฺมสฺส ปฏฺฐิปฺปสฺสทฺธิ ยาจติ หนฺนทสฺส มยฺยํ
ตชฺชฌนียกมฺมํ ปฏฺฐิปฺปสฺสสมฺภมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชฌนียกมฺมํ ปฏฺฐิปฺปสฺสสมฺภเนติ
อชฺมเมณ วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา อณฺณปี ๑ อาวาสํ
คจฺฉติ ฯ ตตฺถปี ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อิมสฺส โข อาวุโส ภิกฺขุโน
สงฺฆเณ ตชฺชฌนียกมฺมํ ปฏฺฐิปฺปสฺสทฺธิ อชฺมเมณ วคฺเคหิ หนฺนทสฺส มยฺยํ
ตชฺชฌนียกมฺมํ ปฏฺฐิปฺปสฺสสมฺภมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชฌนียกมฺมํ ปฏฺฐิปฺปสฺสสมฺภเนติ
อชฺมเมณ สมคฺคา ฯเปฯ ฌมฺเมณ วคฺคา ฯ ฌมฺมปฏฺฐีรูปเกณ
วคฺคา ฯ ฌมฺมปฏฺฐีรูปเกณ สมคฺคา ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว
#๑ ม. ย. ปิสทฺโท นตฺถิ ฯ

ภิกฺขุ สงฺฆเณ ตชฺชนียกมฺมกโต สมนฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ
เนตฺถารํ วตฺตติ ตชฺชนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธิํ ยาจติ ฯ ตตฺร
เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ ตชฺชนียกมฺมกโต
สมนฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ตชฺชนียกมฺมสฺส
ปฏิปฺปสฺสทฺธิํ ยาจติ หนฺทสฺส มํยํ ตชฺชนียกมฺมํ
ปฏิปฺปสฺสสมฺภเมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสสมฺภนฺติ
อธฺมเณ สมนฺคฺคา ฯเปฯ ธฺมเณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐิรูปเณ
วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐิรูปเณ สมนฺคฺคา ฯ อธฺมเณ วคฺคา ฯ อิธ
ปนฺน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ ตชฺชนียกมฺมกโต สมนฺมา วตฺตติ โลมํ
ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ตชฺชนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธิํ ยาจติ ฯ
ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ
ตชฺชนียกมฺมกโต สมนฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ
ตชฺชนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธิํ ยาจติ หนฺทสฺส มํยํ ตชฺชนียกมฺมํ
ปฏิปฺปสฺสสมฺภเมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสสมฺภนฺติ
ธฺมเณ วคฺคา ฯเปฯ ธฺมมปฏฺฐิรูปเณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐิรูปเณ
สมนฺคฺคา ฯ อธฺมเณ วคฺคา ฯ อธฺมเณ สมนฺคฺคา ฯ อิธ ปนฺ
ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ ตชฺชนียกมฺมกโต สมนฺมา วตฺตติ โลมํ
ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ตชฺชนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธิํ ยาจติ ฯ
ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ
ตชฺชนียกมฺมกโต สมนฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ

ตชชนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสทฺธี ยาจติ หนฺทสฺส มยฺ ตชชนียกมฺมํ
ปฏิปฺปสฺสสมฺเภมาติ ฯ เต ตสฺส ตชชนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสสมฺเภนฺติ
ธมฺมปฏฺฐูปเกน วคฺคา ฯเปฯ ธมฺมปฏฺฐูปเกน สมคฺคา ฯ อธฺมเมน
วคฺคา ฯ อธฺมเมน สมคฺคา ฯ ธมฺเมน วคฺคา ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
ภิกฺขุ สงฺเขน ตชชนียกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ
เนตฺถาริ วตฺตติ ตชชนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธี ยาจติ ฯ ตตฺร
เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยฺ โข อาวุโส ภิกฺขุ สงฺเขน ตชชนียกมฺมกโต
สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถาริ วตฺตติ ตชชนียกมฺมสฺส
ปฏิปฺปสฺสทฺธี ยาจติ หนฺทสฺส มยฺ ตชชนียกมฺมํ
ปฏิปฺปสฺสสมฺเภมาติ ฯ เต ตสฺส ตชชนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสสมฺเภนฺติ
ธมฺมปฏฺฐูปเกน สมคฺคา ฯเปฯ อธฺมเมน วคฺคา ฯ อธฺมเมน
สมคฺคา ฯ ธมฺเมน วคฺคา ฯ ธมฺมปฏฺฐูปเกน วคฺคา ฯ

[๒๑๔] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺเขน นิสฺสกมฺมกโต สมฺมา
วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถาริ วตฺตติ นิสฺสกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธี
ยาจติ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยฺ โข อาวุโส ภิกฺขุ
สงฺเขน นิสฺสกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถาริ
วตฺตติ นิสฺสกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธี ยาจติ หนฺทสฺส มยฺ นิสฺสกมฺมํ
ปฏิปฺปสฺสสมฺเภมาติ ฯ เต ตสฺส นิสฺสกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสสมฺเภนฺติ
อธฺมเมน วคฺคา ฯเปฯ อธฺมเมน สมคฺคา ฯ ธมฺเมน วคฺคา ฯ
ธมฺมปฏฺฐูปเกน วคฺคา ฯ ธมฺมปฏฺฐูปเกน สมคฺคา ฯ จกฺกํ กาทพฺพิ ฯ

[๒๑๕] อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ ปพฺพาชณียกมฺมกโต
สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ปพฺพาชณียกมฺมสฺส
ปฏฺธิปฺปสฺสทฺธิ ยาจติ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัย โข
อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ ปพฺพาชณียกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ
ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ปพฺพาชณียกมฺมสฺส ปฏฺธิปฺปสฺสทฺธิ ยาจติ
हनฺทสฺส มยํ ปพฺพาชณียกมฺมํ ปฏฺธิปฺปสฺสมฺเษมาติ ฯ เต ตสฺส
ปพฺพาชณียกมฺมํ ปฏฺธิปฺปสฺสมฺเษนฺติ อธฺมเมณ วคฺคา ฯเปฯ อธฺมเมณ
สมคฺคา ฯ ธฺมเมณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐิรูปเกณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐิรูปเกณ
สมคฺคา ฯ จกุกํ กาทพฺพิ ฯ

[๒๑๖] อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ ปฏฺฐิสารณียกมฺมกโต
สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ปฏฺฐิสารณียกมฺมสฺส
ปฏฺธิปฺปสฺสทฺธิ ยาจติ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัย โข
อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ ปฏฺฐิสารณียกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ
ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ปฏฺฐิสารณียกมฺมสฺส ปฏฺธิปฺปสฺสทฺธิ ยาจติ
हनฺทสฺส มยํ ปฏฺฐิสารณียกมฺมํ ปฏฺธิปฺปสฺสมฺเษมาติ ฯ เต ตสฺส
ปฏฺฐิสารณียกมฺมํ ปฏฺธิปฺปสฺสมฺเษนฺติ อธฺมเมณ วคฺคา ฯเปฯ อธฺมเมณ
สมคฺคา ฯ ธฺมเมณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐิรูปเกณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐิรูปเกณ
สมคฺคา ฯ จกุกํ กาทพฺพิ ฯ

[๒๑๗] อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ อาปตฺติยา อทสฺสเน
อุกฺเขปณียกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ

อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธิ ยาจติ ฯ
ตฺตร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัย โข อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ
อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ
ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ อาปตฺติยา อุกฺเขปนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธิ
ยาจติ หนฺนทสฺส มยฺย อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมํ
ปฏิปฺปสฺสสมฺภมาติ ฯ เต ตสฺส อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมํ
ปฏิปฺปสฺสสมฺภนฺติ ฐมฺเมเน ๑ วคฺคา ฯเปฯ อฐมฺเมเน สมคฺคา ฯ
ฐมฺเมเน วคฺคา ฯ ฐมฺมปฏฺฐิรูปเณน วคฺคา ฯ ฐมฺมปฏฺฐิรูปเณ
สมคฺคา ฯ จกฺกํ กาทพฺพํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ
อาปตฺติยา อปฺปฏฺฐิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ
ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ อาปตฺติยา อปฺปฏฺฐิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมสฺส
ปฏิปฺปสฺสทฺธิ ยาจติ ฯ ตฺตร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัย โข
อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ อาปตฺติยา อปฺปฏฺฐิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมกโต
สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ อาปตฺติยา
อปฺปฏฺฐิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธิ ยาจติ หนฺนทสฺส มยฺย
อาปตฺติยา อปฺปฏฺฐิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสสมฺภมาติ ฯ
เต ตสฺส อาปตฺติยา อปฺปฏฺฐิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสสมฺภนฺติ
อฐมฺเมเน วคฺคา ฯเปฯ อฐมฺเมเน สมคฺคา ฯ ฐมฺเมเน วคฺคา ฯ
ฐมฺมปฏฺฐิรูปเณน วคฺคา ฯ ฐมฺมปฏฺฐิรูปเณน สมคฺคา ฯ จกฺกํ
กาทพฺพํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา
#๑ ไป. ม. อฐมฺเมเน ฯ

อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขปณียกมฺมกโธ สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ
เนตฺถารํ วตฺตติ ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขปณียกมฺมสฺส
ปฏฺธิปฺปสฺสทฺธิ ยาจติ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัย โข
อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขป-
ณียกมฺมกโธ สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ปาปีกาย
ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขปณียกมฺมสฺส ปฏฺธิปฺปสฺสทฺธิ ยาจติ
หนฺนทสฺส มยฺํ ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขปณียกมฺมํ
ปฏฺธิปฺปสฺสสมฺเภมาติ ฯ เต ตสฺส ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค
อุกฺเขปณียกมฺมํ ปฏฺธิปฺปสฺสสมฺเภนฺติ อธฺมเมณ วคฺคา ฯเปฯ อธฺมเมณ
สมคฺคา ฯ ธฺมเมณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐิรูปเณน วคฺคา ฯ
ธฺมมปฏฺฐิรูปเณน สมคฺคา ฯ จกฺกํ กาทพฺพิ ฯ

[๒๑๘] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภาณฺฑนการโก โหติ กลหการโก
วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆเณ อธิกรณการโก ฯ ตตฺร เจ
ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัย โข อาวุโส ภิกฺขุ ภาณฺฑนการโก
กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆเณ อธิกรณการโก
หนฺนทสฺส มยฺํ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ
กโรนฺติ อธฺมเมณ วคฺคา ฯ ตตฺรภูโจ สงฺโฆ วิวาทิ อธฺมเมณ
วคฺคกมฺมํ อธฺมเมณ สมคฺคกมฺมํ [๑] ธฺมมปฏฺฐิรูปเณน วคฺคกมฺมํ
ธฺมมปฏฺฐิรูปเณน สมคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ ทุกฺกภู กมฺมํ ปน
กาทพฺพิ กมฺมุนฺติ ฯ ตตฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขู เอวมาหฺสู
#๑ ไป. ม. ย. ธฺมเมณ วคฺคกมฺมํ ฯ

อชฺมเมณ วคฺคกมฺมนฺติ เย จ เต ภิกฺขุ เอวมาหฺสู อกตํ
กมฺมํ ทุกฺกภูํ กมฺมํ ปฺน กาทพฺพิ กมฺมนฺติ ฯ อิเม ตตฺถ
ภิกฺขุ ฐมฺมวาทีโน ฯ

[๒๑๕] อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภาณฺฑนการโก โหติ กลหการโก
วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆเม อธิกรณการโก ฯ ตตฺร เจ
ภิกฺขุนํ เอวํ โหติ อัย โข อาวุโส ภิกฺขุ ภาณฺฑนการโก
กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆเม อธิกรณการโก
หนุทสฺส มยฺ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ
กโรนฺติ อชฺมเมณ สมคฺคา ฯ ตตฺรภูโจ สงฺโฆ วิวาทิ อชฺมเมณ
วคฺคกมฺมํ อชฺมเมณ สมคฺคกมฺมํ ฐมฺเมณ วคฺคกมฺมํ ฐมฺมปฏฺฐีรูปเกณ
วคฺคกมฺมํ ฐมฺมปฏฺฐีรูปเกณ สมคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ
ทุกฺกภูํ กมฺมํ ปฺน กาทพฺพิ กมฺมนฺติ ฯ ตตฺร ภิกฺขเว เย เต
ภิกฺขุ เอวมาหฺสู อชฺมเมณ สมคฺคกมฺมนฺติ เย จ เต ภิกฺขุ
เอวมาหฺสู อกตํ กมฺมํ ทุกฺกภูํ กมฺมํ ปฺน กาทพฺพิ กมฺมนฺติ ฯ
อิเม ตตฺถ ภิกฺขุ ฐมฺมวาทีโน ฯ

[๒๒๐] อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภาณฺฑนการโก โหติ กลหการโก
วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆเม อธิกรณการโก ฯ ตตฺร เจ
ภิกฺขุนํ เอวํ โหติ อัย โข อาวุโส ภิกฺขุ ภาณฺฑนการโก
กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆเม อธิกรณการโก
หนุทสฺส มยฺ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ

กโรนฺติ ฌมฺเมณ วคฺคา ฯ ตตฺรภฺูโจ สงฺโฆ วิวตฺติ อฌมฺเมณ
วคฺคกมฺมํ ฌมฺเมณ สมคฺคกมฺมํ ฌมฺเมณ วคฺคกมฺมํ ฌมฺมปฏฺฐีรูปเกณ
วคฺคกมฺมํ ฌมฺมปฏฺฐีรูปเกณ สมคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ
ทุกฺกภูํ กมฺมํ ปุณฺณ กาทพฺพํ กมฺมมฺนฺติ ฯ ตตฺร ภิกฺขเว เย เต
ภิกฺขู เอวมาหํสุ ฌมฺเมณ วคฺคกมฺมมฺนฺติ เย จ เต ภิกฺขู
เอวมาหํสุ อกตํ กมฺมํ ทุกฺกภูํ กมฺมํ ปุณฺณ กาทพฺพํ
กมฺมมฺนฺติ ฯ อิมํ ตตฺถ ภิกฺขู ฌมฺมวาทีโน ฯ

[๒๒๑] อิทํ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขู ภณฺฑนการโก โหติ กลหการโก
วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆे อธิกรณการโก ฯ ตตฺร เจ
ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัยํ โข อาวุโส ภิกฺขู ภณฺฑนการโก
กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆे อธิกรณการโก
हनฺทสฺส มยํ ตชฺชฌนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชฌนียกมฺมํ
กโรนฺติ ฌมฺมปฏฺฐีรูปเกณ วคฺคา ฯ ตตฺรภฺูโจ สงฺโฆ วิวตฺติ อฌมฺเมณ
วคฺคกมฺมํ อฌมฺเมณ สมคฺคกมฺมํ ฌมฺเมณ วคฺคกมฺมํ ฌมฺมปฏฺฐีรูปเกณ
วคฺคกมฺมํ ฌมฺมปฏฺฐีรูปเกณ สมคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ
ทุกฺกภูํ กมฺมํ ปุณฺณ กาทพฺพํ กมฺมมฺนฺติ ฯ ตตฺร ภิกฺขเว เย เต
ภิกฺขู เอวมาหํสุ ฌมฺมปฏฺฐีรูปเกณ วคฺคกมฺมมฺนฺติ เย จ เต
ภิกฺขู เอวมาหํสุ อกตํ กมฺมํ ทุกฺกภูํ กมฺมํ ปุณฺณ กาทพฺพํ
กมฺมมฺนฺติ ฯ อิมํ ตตฺถ ภิกฺขู ฌมฺมวาทีโน ฯ

[๒๒๒] อิทํ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขู ภณฺฑนการโก โหติ กลหการโก

วคฺคกมฺมํ ฌมฺมปฏฺฐูปเกน สมคฺคกมฺมํ อกตฺตํ กมฺมํ ทุคฺคกฺกํ
กมฺมํ ปุณฺณ กาดพฺพํ กมฺมมฺนฺติ ฯ ตตฺตร ภิคฺขเว เย เต ภิคฺข
เอวมาหํสุ ฌมฺมปฏฺฐูปเกน สมคฺคกมฺมมฺนฺติ เย จ เต ภิคฺข
เอวมาหํสุ อกตฺตํ กมฺมํ ทุคฺคกฺกํ กมฺมํ ปุณฺณ กาดพฺพํ กมฺมมฺนฺติ ฯ
อิเม ตตฺถ ภิคฺข ฌมฺมวาทีโน ฯ อิเม ปญฺจ วารา สงฺขิตฺตา ฯ

[๒๒๔] อิธ ปน ภิคฺขเว ภิคฺข กุลทฺฐโก โหติ ปาปสฺมาจาโร ฯ
ตตฺตร เจ ภิคฺขุนํ เอวํ โหติ อัย โข อาวุโส ภิคฺข กุลทฺฐโก
ปาปสฺมาจาโร หนฺทสฺส มยฺยํ ปพฺพาชนฺนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต
ตสฺส ปพฺพาชนฺนียกมฺมํ กโรนฺติ อชฺมเมน วคฺคา ฯเปฯ อชฺมเมน
สมคฺคา ฯ ฌมฺเมน วคฺคา ฯ ฌมฺมปฏฺฐูปเกน วคฺคา ฯ ฌมฺมปฏฺฐูปเกน
สมคฺคา ฯ ตตฺตรญฺโจ สงฺโฆ วิวตฺติ อชฺมเมน วคฺคกมฺมํ
อชฺมเมน สมคฺคกมฺมํ ฌมฺเมน วคฺคกมฺมํ ฌมฺมปฏฺฐูปเกน
วคฺคกมฺมํ ฌมฺมปฏฺฐูปเกน สมคฺคกมฺมํ อกตฺตํ กมฺมํ ทุคฺคกฺกํ
กมฺมํ ปุณฺณ กาดพฺพํ กมฺมมฺนฺติ ฯ ตตฺตร ภิคฺขเว เย เต ภิคฺข
เอวมาหํสุ ฌมฺมปฏฺฐูปเกน สมคฺคกมฺมมฺนฺติ เย จ เต ภิคฺข
เอวมาหํสุ อกตฺตํ กมฺมํ ทุคฺคกฺกํ กมฺมํ ปุณฺณ กาดพฺพํ กมฺมมฺนฺติ ฯ
อิเม ตตฺถ ภิคฺข ฌมฺมวาทีโน ฯ อิเม ปญฺจ วารา สงฺขิตฺตา ฯ

[๒๒๕] อิธ ปน ภิคฺขเว ภิคฺข คิหิ อกฺโกสฺติ ปรีภาสฺติ ฯ
ตตฺตร เจ ภิคฺขุนํ เอวํ โหติ อัย โข อาวุโส ภิคฺข คิหิ
อกฺโกสฺติ ปรีภาสฺติ หนฺทสฺส มยฺยํ ปฏฺฐิสารณฺนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ

เต ตสฺส ปฏิสารณียกมฺมํ กโรนฺติ อธฺมเมณ วคฺคา ฯเปฯ
อธฺมเมณ สมคฺคา ฯ ธฺมเมณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐูปเกณ วคฺคา ฯ
ธฺมมปฏฺฐูปเกณ สมคฺคา ฯ ตตฺรภูโจ สจฺโฆ วิวตฺติ อธฺมเมณ
วคฺคกมฺมํ อธฺมเมณ สมคฺคกมฺมํ ธฺมเมณ วคฺคกมฺมํ ธฺมมปฏฺฐูปเกณ
วคฺคกมฺมํ ธฺมมปฏฺฐูปเกณ สมคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ
ทุกฺกภูํ กมฺมํ ปุณ กาทพฺพํ กมฺมนฺติ ฯ ตตฺร ภิกฺขเว เย เต
ภิกฺขุ เอวมาหํสุ ธฺมมปฏฺฐูปเกณ สมคฺคกมฺมนฺติ เย จ เต
ภิกฺขุ เอวมาหํสุ อกตํ กมฺมํ ทุกฺกภูํ กมฺมํ ปุณ กาทพฺพํ
กมฺมนฺติ ฯ อีเม ตตฺถ ภิกฺขุ ธฺมมวาทีโน ฯ อีเม ปญฺจ วารา
สงฺขิตฺตา ฯ

[๒๒๖] อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปตฺตี อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ
อาปตฺตี ปสฺสิตฺตุํ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺ อเวิ โหติ อัย โข
อาวุโส ภิกฺขุ อาปตฺตี อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปตฺตี ปสฺสิตฺตุํ
หนฺทสฺส มยฺ อปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ
เต ตสฺส อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรนฺติ อธฺมเมณ
วคฺคา ฯเปฯ ธฺมเมณ ๑ สมคฺคา ฯ ธฺมเมณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐูปเกณ
วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐูปเกณ สมคฺคา ฯ ตตฺรภูโจ สจฺโฆ วิวตฺติ
อธฺมเมณ วคฺคกมฺมํ อธฺมเมณ สมคฺคกมฺมํ ธฺมเมณ วคฺคกมฺมํ
ธฺมมปฏฺฐูปเกณ วคฺคกมฺมํ ธฺมมปฏฺฐูปเกณ สมคฺคกมฺมํ อกตํ
กมฺมํ ทุกฺกภูํ กมฺมํ ปุณ กาทพฺพํ กมฺมนฺติ ฯ ตตฺร ภิกฺขเว
#๑ โป. ม. อธฺมเมณ ฯ

เย เต ภิกฺขุ เอวมาหิสฺส ชมฺมปฏฺฐูปเกน สมคฺคกมฺมนฺติ เย
จ เต ภิกฺขุ เอวมาหิสฺส อกตํ กมฺมํ ทุกฺกภูํ กมฺมํ ปฺน
กาคพฺพํ กมฺมนฺติ ฯ อิเม ตตฺถ ภิกฺขุ ชมฺมวาทีโน ฯ อิเม
ปญฺจ วารา สงฺฆิตฺตา ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปตฺตี
อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปตฺตี ปฏฺฐิกาคฺคํ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺ
เວ໊ ໂຫຕີ ອຍ໌ ໂຂ ອາວຸໂສ ກິດທຸ ອາປຕຕິ ອາປຊຸຊິຕຸວາ ນ
ອິຈຈຕິ ອາປຕຕິ ປຸກິກາຕຸ ພຸທສສ ມຍ໌ ອາປຕຕິຍາ ອປປຸກິກມເມ
ອຸກເປນິຍກມ໌ ກໂຣມາຕິ ຯ ຕ ຕສສ ອາປຕຕິຍາ ອປປຸກິກມເມ
ອຸກເປນິຍກມ໌ ກໂຣນຸຕິ ອຣມເມນ ວຄຸກາ ຯເປຯ ອຣມເມນ ສມຄຸກາ ຯ
ຣມເມນ ວຄຸກາ ຯ ຣມມປຸກິຣຸປເກນ ວຄຸກາ ຯ ຣມມປຸກິຣຸປເກນ
ສມຄຸກາ ຯ ຕຕຣຸກຸໂຈ ສງໂໝ ວິວທຕິ ອຣມເມນ ວຄຸກມ໌
ອຣມເມນ ສມຄຸກມ໌ ຣມເມນ ວຄຸກມ໌ ຣມມປຸກິຣຸປເກນ
ວຄຸກມ໌ ຣມມປຸກິຣຸປເກນ ສມຄຸກມ໌ ອກຕ໌ ກມ໌ ທຸກຸກຸ
ກມ໌ ປຸນ ກາຕພຸພ໌ ກມມນຕິ ຯ ຕຕຣ ກິດທຸ ສເ ຕ ກິດທຸ
ເອວມາເອສຸ ຣມມປຸກິຣຸປເກນ ສມຄຸກກມມນຕິ ສເ ຈ ຕ ກິດທຸ
ເອວມາເອສຸ ອກຕ໌ ກມ໌ ທຸກຸກຸ ກມ໌ ປຸນ ກາຕພຸພ໌ ກມມນຕິ ຯ
ອິເມ ຕຕຸ ກິດທຸ ຣມມວາທິໂນ ຯ ອິເມ ປຸຍຈ ວາຣາ ສງັດຕາ ຯ
ອິຣ ປນ ກິດທຸ ກິດທຸ ນ ອິຈຈຕິ ປາປິກໍ ທິກຸຊີ ປຸກິນິສຸສຸຊິຕຸ ຯ
ຕຕຣ ຈ ກິດທຸ ອເວ໊ ໂຫຕີ ອຍ໌ ໂຂ ອາວຸໂສ ກິດທຸ ນ ອິຈຈຕິ
ປາປິກໍ ທິກຸຊີ ປຸກິນິສຸສຸຊິຕຸ ພຸທສສ ມຍ໌ ປາປິກາຍ ທິກຸຊິຍາ

อปฺปณฺนิสฺสคฺเค อุกฺเขปณฺนิยกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ปาปีกาย
ทิกฺขิตฺธา อปฺปณฺนิสฺสคฺเค อุกฺเขปณฺนิยกมฺมํ กโรนฺติ อชฺมเมเน วคฺคา
ฯเปฯ อชฺมเมเน สฺมคฺคา ฯ ชฺมเมเน วคฺคา ฯ ชฺมมปฺปฏิรูปเกเน
วคฺคา ฯ ชฺมมปฺปฏิรูปเกเน สฺมคฺคา ฯ ตตฺตรกฺุโ จ สงฺโฆ วิวตฺติ
อชฺมเมเน วคฺคกมฺมํ อชฺมเมเน สฺมคฺคกมฺมํ ชฺมเมเน วคฺคกมฺมํ
ชฺมมปฺปฏิรูปเกเน วคฺคกมฺมํ ชฺมมปฺปฏิรูปเกเน สฺมคฺคกมฺมํ อกตฺ
กมฺมํ ทุกฺกภูํ กมฺมํ ปฺน กาทพฺพิ กมฺมนฺติ ฯ ตตฺตร กิกฺขเว
เย เต กิกฺขู เอวมาหฺสิ ชฺมมปฺปฏิรูปเกเน สฺมคฺคกมฺมนฺติ เย
จ เต กิกฺขู เอวมาหฺสิ อกตฺ กมฺมํ ทุกฺกภูํ กมฺมํ ปฺน
กาทพฺพิ กมฺมนฺติ ฯ อิเม ตตฺถ กิกฺขู ชฺมมวาทิโน ฯ อิเม
ปฺลจ วารา สงฺขิตฺตา ฯ

[๒๒๗] อึช ปน กิกฺขเว กิกฺขู สงฺฆเน ตชฺชนฺนิยกมฺมกโต
สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถาริ วตฺตติ ตชฺชนฺนิยกมฺมสฺส
ปฺฏิปฺปสฺสทฺธิ ยาจติ ฯ ตตฺตร เจ กิกฺขุนํ เอว โหติ อัย โข
อาวุโส กิกฺขู สงฺฆเน ตชฺชนฺนิยกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ
ปาเตติ เนตฺถาริ วตฺตติ ตชฺชนฺนิยกมฺมสฺส ปฺฏิปฺปสฺสทฺธิ ยาจติ
हनฺทสฺส มยฺ ตชฺชนฺนิยกมฺมํ ปฺฏิปฺปสฺสมฺภมาติ ฯ เต ตสฺส
ตชฺชนฺนิยกมฺมํ ปฺฏิปฺปสฺสมฺภเนติ อชฺมเมเน วคฺคา ฯ ตตฺตรกฺุโ จ สงฺโฆ
วิวตฺติ อชฺมเมเน วคฺคกมฺมํ อชฺมเมเน สฺมคฺคกมฺมํ ชฺมเมเน
วคฺคกมฺมํ ชฺมมปฺปฏิรูปเกเน วคฺคกมฺมํ ชฺมมปฺปฏิรูปเกเน สฺมคฺคกมฺมํ

อกคํิ กมฺมํ ทุคฺคกฺกํิ กมฺมํ ปฺน กาศพฺพิ กมฺมนฺติ ฯ ตฺตฺร
ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขุ เอวมาหํสุ อธมฺเมเน วคฺคกมฺมนฺติ เย จ
เต ภิกฺขุ เอวมาหํสุ อกคํิ กมฺมํ ทุคฺคกฺกํิ กมฺมํ ปฺน
กาศพฺพิ กมฺมนฺติ ฯ อิมํ ตตฺถ ภิกฺขุ ฐมฺมวาทีโน ฯ

[๒๒๘] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเนน ตฺชชฺชนียกมฺมกโต
สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ตฺชชฺชนียกมฺมสฺส
ปฺฏิปฺปสฺสทฺธี ยาจติ ฯ ตฺตฺร เจ ภิกฺขุณํ เอวํ โหติ อัย โข
อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเนน ตฺชชฺชนียกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ
เนตฺถารํ วตฺตติ ตฺชชฺชนียกมฺมสฺส ปฺฏิปฺปสฺสทฺธี ยาจติ หนฺนทสฺส
มยํ ตฺชชฺชนียกมฺมํ ปฺฏิปฺปสฺสสมฺเภมาติ ฯ เต ตสฺส ตฺชชฺชนียกมฺมํ
ปฺฏิปฺปสฺสสมฺเภนฺติ อธมฺเมเน สมคฺคา ฯ ตฺตฺรภูโจ สงฺฆโม วิวตฺติ
อธมฺเมเน วคฺคกมฺมํ อธมฺเมเน สมคฺคกมฺมํ ฐมฺเมเน วคฺคกมฺมํ
ฐมฺมปฺฏิรูปฺเพเน วคฺคกมฺมํ ฐมฺมปฺฏิรูปฺเพเน สมคฺคกมฺมํ อกคํิ
กมฺมํ ทุคฺคกฺกํิ กมฺมํ ปฺน กาศพฺพิ กมฺมนฺติ ฯ ตฺตฺร ภิกฺขเว
เย เต ภิกฺขุ เอวมาหํสุ อธมฺเมเน สมคฺคกมฺมนฺติ เย จ เต
ภิกฺขุ เอวมาหํสุ อกคํิ กมฺมํ ทุคฺคกฺกํิ กมฺมํ ปฺน กาศพฺพิ
กมฺมนฺติ ฯ อิมํ ตตฺถ ภิกฺขุ ฐมฺมวาทีโน ฯ

[๒๒๙] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเนน ตฺชชฺชนียกมฺมกโต
สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ตฺชชฺชนียกมฺมสฺส
ปฺฏิปฺปสฺสทฺธี ยาจติ ฯ ตฺตฺร เจ ภิกฺขุณํ เอวํ โหติ อัย โข

อาวุโส ภิกขุ สงฺเขน ตชฺชนียกมฺมกโต สมนฺมา วตฺตติ โลมํ
ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ตชฺชนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธี ยาจติ
हनฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสสมฺภมาติ ฯ เต ตสฺส
ตชฺชนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสสมฺภนฺติ ฌมฺเมเน วคฺคา ฯ ตตฺตรญฺโจะ สงฺโฆ
วิวทติ อฌมฺเมเน วคฺคกมฺมํ อฌมฺเมเน สมนฺคคกมฺมํ ฌมฺเมเน
วคฺคกมฺมํ ฌมฺมปฏฺฐิรูปเณเน วคฺคกมฺมํ ฌมฺมปฏฺฐิรูปเณเน ๑ สมนฺคคกมฺมํ
อกตํ กมฺมํ ทฺถกฺกํ กมฺมํ ปุณฺณ กาทพฺพํ กมฺมมฺนฺติ ฯ ตตฺตร
ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขุ เอวมาหํสุ อฌมฺเมเน ๑ วคฺคกมฺมมฺนฺติ
เย จ เต ภิกฺขุ เอวมาหํสุ อกตํ กมฺมํ ทฺถกฺกํ กมฺมํ
ปุณฺณ กาทพฺพํ กมฺมมฺนฺติ ฯ อิมํ ตตฺถ ภิกฺขุ ฌมฺมวาทีโน ฯ

[๒๓๐] อิทฺ ปนฺ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺเขน ตชฺชนียกมฺมกโต
สมนฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ตชฺชนียกมฺมสฺส
ปฏิปฺปสฺสทฺธี ยาจติ ฯ ตตฺตร เจ ภิกฺขุณฺเณ เอวํ โหติ อยํ โข
อาวุโส ภิกฺขุ สงฺเขน ตชฺชนียกมฺมกโต สมนฺมา วตฺตติ โลมํ
ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ตชฺชนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธี ยาจติ
हनฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสสมฺภมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ
ปฏิปฺปสฺสสมฺภนฺติ ฌมฺมปฏฺฐิรูปเณเน วคฺคา ฯ ตตฺตรญฺโจะ สงฺโฆ
วิวทติ อฌมฺเมเน วคฺคกมฺมํ อฌมฺเมเน สมนฺคคกมฺมํ ฌมฺเมเน
วคฺคกมฺมํ ฌมฺมปฏฺฐิรูปเณเน วคฺคกมฺมํ ฌมฺมปฏฺฐิรูปเณเน สมนฺคคกมฺมํ
อกตํ กมฺมํ ทฺถกฺกํ กมฺมํ ปุณฺณ กาทพฺพํ กมฺมมฺนฺติ ฯ

#๑ ไป. ม. ฌมฺเมเน ฯ

ตฺตร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขุ เอวมาหฺสุ ฌมฺมปฏฺฐูปเณ
วคฺคกมฺมนฺติ เย จ เต ภิกฺขุ เอวมาหฺสุ อกตํ กมฺมํ ทุคฺคกฺกํ
กมฺมํ ปฺน กาดพฺพิ กมฺมนฺติ ฯ อิมํ ตตฺถ ภิกฺขุ ฌมฺมวาทีโน ฯ

[๒๓๑] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺเขน ตฺชชฺนียกมฺมกโต สมนฺมา
วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ตฺชชฺนียกมฺมสฺส ปฏฺฐูปสฺสทฺธิ
ยาจติ ฯ ตฺตร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัย โข อาวุโส ภิกฺขุ
สงฺเขน ตฺชชฺนียกมฺมกโต สมนฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ
วตฺตติ ตฺชชฺนียกมฺมสฺส ปฏฺฐูปสฺสทฺธิ ยาจติ หนฺนทสฺส มยํ
ตฺชชฺนียกมฺมํ ปฏฺฐูปสฺสสมเภาติ ฯ เต ตสฺส ตฺชชฺนียกมฺมํ
ปฏฺฐูปสฺสสมเภาติ ฌมฺมปฏฺฐูปเณ สมคฺคา ฯ ตฺตรภูโจ สงฺโฆ วิวตฺติ
อธฺมเมณ วคฺคกมฺมํ อธฺมเมณ สมคฺคกมฺมํ ฌมฺเมณ วคฺคกมฺมํ
ฌมฺมปฏฺฐูปเณ วคฺคกมฺมํ ฌมฺมปฏฺฐูปเณ สมคฺคกมฺมํ อกตํ
กมฺมํ ทุคฺคกฺกํ กมฺมํ ปฺน กาดพฺพิ กมฺมนฺติ ฯ ตฺตร ภิกฺขเว
เย เต ภิกฺขุ เอวมาหฺสุ ฌมฺมปฏฺฐูปเณ สมคฺคกมฺมนฺติ เย
จ เต ภิกฺขุ เอวมาหฺสุ อกตํ กมฺมํ ทุคฺคกฺกํ กมฺมํ ปฺน
กาดพฺพิ กมฺมนฺติ ฯ อิมํ ตตฺถ ภิกฺขุ ฌมฺมวาทีโน ฯ

[๒๓๒] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺเขน นิสฺสทกมฺมกโต สมนฺมา
วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ นิสฺสทกมฺมสฺส ปฏฺฐูปสฺสทฺธิ
ยาจติ ฯ ตฺตร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อัย โข อาวุโส ภิกฺขุ
สงฺเขน นิสฺสทกมฺมกโต สมนฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ

วตฺตติ นยฺสฺสทฺมมฺสฺส ปฺภีปฺปฺสฺสทฺฐี ยาจติ หนฺทฺสฺส มยฺ นยฺสฺสทฺมมฺ
ปฺภีปฺปฺสฺสทฺมมฺเกมาติ ฯ เต ตฺสฺส นยฺสฺสทฺมมฺ ปฺภีปฺปฺสฺสทฺมมฺเกนฺติ
อฺทฺมเมเน วคฺคา ฯเปฯ อฺทฺมเมเน สฺมคฺคา ฯ ฐฺมเมเน วคฺคา
ฐฺมมฺปฺภีรฺูปเกเน วคฺคา ฯ ฐฺมมฺปฺภีรฺูปเกเน สฺมคฺคา ฯ ตฺตฺรญฺโจ
สฺงฺโฆ วิวทติ อฺทฺมเมเน วคฺคทฺมมฺ อฺทฺมเมเน สฺมคฺคทฺมมฺ
ฐฺมเมเน วคฺคทฺมมฺ ฐฺมมฺปฺภีรฺูปเกเน วคฺคทฺมมฺ ฐฺมมฺปฺภีรฺูปเกเน
สฺมคฺคทฺมมฺ อกตฺ ทฺมมฺ ทฺกฺกทฺมฺ ทฺมมฺ ปฺน กาทพฺพิ ทฺมมฺนฺติ ฯ
ตฺตฺร ภิทฺขเว ยฺ เต ภิทฺขุ เอวมฺาหฺสฺ ฐฺมมฺปฺภีรฺูปเกเน
สฺมคฺคทฺมมฺนฺติ ยฺ จ เต ภิทฺขุ เอวมฺาหฺสฺ อกตฺ ทฺมมฺ ทฺกฺกทฺมฺ
ทฺมมฺ ปฺน กาทพฺพิ ทฺมมฺนฺติ ฯ อีเม ตฺตฺถ ภิทฺขุ ฐฺมมฺวาทีโน ฯ
อีเม ๑ ปณจ วารา สฺงฺขิตฺตา ฯ

[๒๓๓] อีช ปน ภิทฺขเว ภิทฺขุ สฺงฺเขเน ปฺพพฺาชนยฺกทฺมมฺกโต
สฺมมา วตฺตติ โลมฺ ปาเตติ เนตฺถาริ วตฺตติ ปฺพพฺาชนยฺกทฺมมฺสฺส
ปฺภีปฺปฺสฺสทฺฐี ยาจติ ฯ ตฺตฺร เจ ภิทฺขุณฺ เอว โหติ อยฺ โข
อาวฺโส ภิทฺขุ สฺงฺเขเน ปฺพพฺาชนยฺกทฺมมฺกโต สฺมมา วตฺตติ โลมฺ
ปาเตติ เนตฺถาริ วตฺตติ ปฺพพฺาชนยฺกทฺมมฺสฺส ปฺภีปฺปฺสฺสทฺฐี ยาจติ
หนฺทฺสฺส มยฺ ปฺพพฺาชนยฺกทฺมมฺ ปฺภีปฺปฺสฺสทฺมมฺเกมาติ ฯ เต ตฺสฺส
ปฺพพฺาชนยฺกทฺมมฺ ปฺภีปฺปฺสฺสทฺมมฺเกนฺติ อฺทฺมเมเน วคฺคา ฯเปฯ อฺทฺมเมเน
สฺมคฺคา ฯ ฐฺมเมเน วคฺคา ฯ ฐฺมมฺปฺภีรฺูปเกเน วคฺคา ฯ ฐฺมมฺปฺภีรฺูปเกเน
สฺมคฺคา ฯ ตฺตฺรญฺโจ สฺงฺโฆ วิวทติ อฺทฺมเมเน วคฺคทฺมมฺ
#๑ ม. อีเมปี ฯ

อชฺมเมณ สฺมคฺคกมฺมํ ฌมฺเมณ วคฺคกมฺมํ ฌมฺมปฏฺฐูปเกณ
วคฺคกมฺมํ ฌมฺมปฏฺฐูปเกณ สฺมคฺคกมฺมํ อกตฺถํ กมฺมํ ทุคฺคกฺกํ
กมฺมํ ปฺน กาดพฺพํ กมฺมนฺติ ฯ ตตฺร กิกฺขเว เย เต กิกฺข
เอวมาหฺสุ ฌมฺมปฏฺฐูปเกณ สฺมคฺคกมฺมนฺติ เย จ เต กิกฺข
เอวมาหฺสุ อกตฺถํ กมฺมํ ทุคฺคกฺกํ กมฺมํ ปฺน กาดพฺพํ กมฺมนฺติ ฯ
อิเม ตตฺถ กิกฺข ฌมฺมวาทีโน ฯ อิเม ๑ ปญจ วารา สงฺขิตฺตา ฯ]

[๒๓๔] อิธ ปน กิกฺขเว กิกฺข สงฺเขณ ปฏฺฐิสารณียกมฺมกโต
สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถาริ วตฺตติ ปฏฺฐิสารณียกมฺมสฺส
ปฏฺฐิปฺปสฺสทฺธี ยาจติ ฯ ตตฺร เจ กิกฺขุณฺเ อเว โหติ อญฺ โข
อาวุโส กิกฺข สงฺเขณ ปฏฺฐิสารณียกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ
ปาเตติ เนตฺถาริ วตฺตติ ปฏฺฐิสารณียกมฺมสฺส ปฏฺฐิปฺปสฺสทฺธี ยาจติ
हनฺทสฺส มยฺ ปฏฺฐิสารณียกมฺมํ ปฏฺฐิปฺปสฺสสมฺเกมาติ ฯ เต ตสฺส
ปฏฺฐิสารณียกมฺมํ ปฏฺฐิปฺปสฺสสมฺเกนฺติ อชฺมเมณ วคฺคา ฯเปฯ อชฺมเมณ
สมฺคฺคา ฯ ฌมฺเมณ วคฺคา ฯ ฌมฺมปฏฺฐูปเกณ วคฺคา ฯ ฌมฺมปฏฺฐูปเกณ
สมฺคฺคา ฯ ตตฺรภูโจ สงฺโฆ วิวตฺติ อชฺมเมณ วคฺคกมฺมํ
อชฺมเมณ สฺมคฺคกมฺมํ ฌมฺเมณ วคฺคกมฺมํ ฌมฺมปฏฺฐูปเกณ
วคฺคกมฺมํ ฌมฺมปฏฺฐูปเกณ สฺมคฺคกมฺมํ อกตฺถํ กมฺมํ ทุคฺคกฺกํ
กมฺมํ ปฺน กาดพฺพํ กมฺมนฺติ ฯ ตตฺร กิกฺขเว เย เต กิกฺข
เอวมาหฺสุ ฌมฺมปฏฺฐูปเกณ สฺมคฺคกมฺมนฺติ เย จ เต กิกฺข
เอวมาหฺสุ อกตฺถํ กมฺมํ ทุคฺคกฺกํ กมฺมํ ปฺน กาดพฺพํ กมฺมนฺติ ฯ
#๑ ม. อิเมปี ฯ

อิเม ตตถ ภิภู ชุมวาทิโน ฯ อิเม ปญจ วารา สงฺขิตฺตา ฯ

[๒๓๕] อิธ ปน ภิภูเว ภิภู สงฺเขน อาปตฺติยา อทฺสฺสเน
 อุกฺเขปนียกมฺมกโต สฺมมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถาริ วตฺตติ
 อาปตฺติยา อทฺสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมสฺส ปฏิปฺสฺสทฺธิ ยาจติ ฯ
 ตตฺร เจ ภิภูนํ เอว โหติ อัย โข อาวุโส ภิภู สงฺเขน
 อาปตฺติยา อทฺสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมกโต สฺมมา วตฺตติ โลมํ
 ปาเตติ เนตฺถาริ วตฺตติ อาปตฺติยา อทฺสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมสฺส
 ปฏิปฺสฺสทฺธิ ยาจติ หนฺทฺสฺส มยฺ อาปตฺติยา อทฺสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมํ
 ปฏิปฺสฺสสมฺภมาติ ฯ เต ตสฺส อาปตฺติยา อทฺสฺสเน
 อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปฺสฺสสมฺภนฺติ อชฺมเมน วคฺคา ฯเปฯ อชฺมเมน
 สมคฺคา ฯ ชฺมเมน วคฺคา ฯ ชฺมมปฺปฏิรูปเกน วคฺคา ฯ ชฺมมปฺปฏิรูปเกน
 สมคฺคา ฯ ตตฺรภูโจ สงฺโฆ วิวตฺติ อชฺมเมน วคฺคกมฺมํ
 อชฺมเมน สฺมคฺคกมฺมํ ชฺมเมน วคฺคกมฺมํ ชฺมมปฺปฏิรูปเกน
 วคฺคกมฺมํ ชฺมมปฺปฏิรูปเกน สฺมคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ ทุคฺคกฺกํ
 กมฺมํ ปฺน กาคพฺพิ กมฺมนฺติ ฯ ตตฺร ภิภูเว เย เต ภิภู
 เอวมาหฺสุ ชฺมมปฺปฏิรูปเกน สฺมคฺคกมฺมนฺติ เย จ เต ภิภู
 เอวมาหฺสุ อกตํ กมฺมํ ทุคฺคกฺกํ กมฺมํ ปฺน กาคพฺพิ กมฺมนฺติ ฯ
 อิเม ตตถ ภิภู ชุมวาทิโน ฯ อิเม ปญจ วารา สงฺขิตฺตา ฯ
 อิธ ปน ภิภูเว ภิภู สงฺเขน อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนีย-
 กมฺมกโต สฺมมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถาริ วตฺตติ อาปตฺติยา

อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปณียกมฺมสฺส ปฏฺิปปสฺสทฺธิ ยาจติ ฯ ตตฺร
เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ อปฺตติยา
อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปณียกมฺมกโถ สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ
เนตฺถารํ วตฺตติ อปฺตติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปณียกมฺมสฺส ปฏฺิปปสฺสทฺธิ
ยาจติ หนฺทสฺส มํ อปฺตติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปณียกมฺมํ
ปฏฺิปปสฺสสมฺเภมาติ ฯ เต ตสฺส อปฺตติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปณียกมฺมํ
ปฏฺิปปสฺสสมฺเภนฺติ อธฺมเมณ วคฺคา ฯเปฯ อธฺมเมณ สมคฺคา ฯ
ธฺมเมณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺิรूपเณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺิรूपเณ
สมคฺคา ฯ ตตฺรภูโจ สงฺโฆ วิวตฺติ อธฺมเมณ วคฺคกมฺมํ
อธฺมเมณ สมคฺคกมฺมํ ธฺมเมณ วคฺคกมฺมํ ธฺมมปฏฺิรूपเณ
วคฺคกมฺมํ ธฺมมปฏฺิรूपเณ สมคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ ทฺกฺกภู
กมฺมํ ปฺน กาทพฺพิ กมฺมนฺติ ฯ ตตฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขุ
เอวมาหํสฺส ธฺมมปฏฺิรूपเณ สมคฺคกมฺมนฺติ เย จ เต ภิกฺขุ
เอวมาหํสฺส อกตํ กมฺมํ ทฺกฺกภู กมฺมํ ปฺน กาทพฺพิ กมฺมนฺติ ฯ
อิเม ตตฺถ ภิกฺขุ ธฺมมวาทีโน ฯ อิเม ปญฺจ วารา สงฺขิตฺตา ฯ

[๒๓๖] อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา
อปฺปฏฺิณิสฺสคฺเค อุกฺเขปณียกมฺมกโถ สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ
เนตฺถารํ วตฺตติ ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏฺิณิสฺสคฺเค อุกฺเขปณียกมฺมสฺส
ปฏฺิปปสฺสทฺธิ ยาจติ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อํ โข
อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏฺิณิสฺสคฺเค อุกฺเขปณีย-

กมฺมกโต สฺมมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถาริ วตฺตติ ปาปีกาย
ทิจฺฉิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมสฺส ปฏฺิปปสฺสทฺธี ยาจติ
หนฺทสฺส มยํ ปาปีกาย ทิจฺฉิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ
ปฏฺิปปสฺสสมฺเภมาติ ฯ เต ตสฺส ปาปีกาย ทิจฺฉิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค
อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏฺิปปสฺสสมฺเภนฺติ อธฺมเมเน วคฺคา ฯเปฯ อธฺมเมเน
สมคฺคา ฯ ธฺมเมเน วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺิฐูปเกเน วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺิฐูปเกเน
สมคฺคา ฯ ตตฺตรฐฺโง สงฺโฆ วิวตฺติ อธฺมเมเน วคฺคกมฺมํ
อธฺมเมเน สฺมคฺคกมฺมํ ธฺมเมเน วคฺคกมฺมํ ธฺมมปฏฺิฐูปเกเน
วคฺคกมฺมํ ธฺมมปฏฺิฐูปเกเน สฺมคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ ทฺกฺกภู
กมฺมํ ปฺน กาดพฺพิ กมฺมนฺติ ฯ ตตฺตร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺข
เอวมาหฺสุ ธฺมมปฏฺิฐูปเกเน สฺมคฺคกมฺมนฺติ เย จ เต ภิกฺข
เอวมาหฺสุ อกตํ กมฺมํ ทฺกฺกภู กมฺมํ ปฺน กาดพฺพิ กมฺมนฺติ ฯ
อิเม ตตฺถ ภิกฺข ธฺมมวาทีโนติ ๑ อิเมปี ปญฺจ วารา สงฺจิตฺตา ฯ

จฺมเปยฺยกฺขนฺธกํ นวํ ๒ ฯ

อิम्मฺหิ ขนฺธเก วตฺถุณี นตฺตีสฺ ฯ

ตสฺสุทฺธานํ ฯ

[๒๓๗] จมฺปายํ ภควา อาสิ วตฺถุ วาสภคามเก
อาคณฺตุกานํ อุตฺตฺกํ อกาสิ อิจฺฉิตฺตพฺพเก ๓
ปกตณฺณฺโนติ ฌตฺวา อุตฺตฺกํ น กรี ตทา

#๑ ม. อิตฺตทฺโท น ทิสฺสติ ฯ ๒ ม. จมฺเปยฺยกฺขนฺธโก นวโม ฯ ๓ ไป. อิจฺฉิตฺตพฺพโก ฯ

อุกฺขิตฺโต น กโรตีติ	อคฺมา ๑ ชินฺสนฺตฺเถ ๑
อธฺมเมณ วคฺคกมฺมํ	สมคฺคํ อธฺมเมณ จ
ธฺมเมณ วคฺคกมฺมํ จ	ปฏฺฐูปเกณ วคฺคิกํ
ปฏฺฐูปเกณ สมคฺคํ	เอโก อุกฺขิปเตกํ
เอโก จ เทว สมฺพหุเล	สงฺฆํ อุกฺขิปเตกโต ๒
ทฺเวปี สมฺพหุลาปี	สงฺฆเณ สงฺฆํ จ อุกฺขิปี
สพฺพญฺญ ปวโร สุตฺวา	อธฺมมฺนฺตฺติ ปฏฺฐิกฺขิปี ๑
ลตฺตฺวิปฺนฺนํ ยํ กมฺมํ	สมฺปนฺนํ อนุสวณํ
อนุสฺสวณวิปฺนฺนํ	สมฺปนฺนํ ลตฺตฺติยา จ ยํ
อุกฺเขณ วิปฺนฺนญจ	อลฺลตฺตร ฐมฺมเมว จ
วินยํ ๓ สตฺถุ ปฏฺฐิกฺกฺจํ	กฺุปฺปํ อญฺจานรฺูปกํ ๔
อธฺมวคฺคสมคฺคํ	ปฏฺฐูปเนน เย ทฺเว ๕
ธฺมเมเนว จ สามคฺคิ	อนฺนลฺลวสฺสี ตถาคโต ๑
จตฺตวคฺโค ปญจวคฺโค	ทสวคฺโค จ วิสฺตฺติ
อติเรกวิสฺตฺตวคฺโค ๖	สงฺฆเณ ปญจวิโร ตถา ๑
จเปตฺวา อุปสมฺปทํ	ยญจ กมฺมํ ปวารณํ
อพฺภานกมฺเมณ สห	จตฺตวคฺเคหิ กมฺมิโก ๑
ทฺเว กมฺเม จเปตฺวาน	มชฺฌเทสฺสปสมฺปทํ ๗
อพฺภานํ ปญจวคฺคิโก	สพฺพกมฺเมสุ กมฺมิโก ๑
อพฺภานํ จเปตฺวาน	เย ภิกฺขุ ทสวคฺคิกา ๑

#๑ ม. สาคมา ๑ ๒ ไป. อุกฺขิปเสคกโก ๑ ม. อุกฺขิปเตกโก ๑ ๓ ย. วินา ๑

#๔ ม. ย. อุญฺจานารหิกํ ๑ ๕ ม. ฐมฺมปฏฺฐูปานิ เย ทฺเว ๑ ย. ปฏฺฐูปานิ เย ทฺเว ๑

#๖ ม. ย. ปโรวิสฺตฺตวคฺโค จ ๑ ๗ ย. มชฺฌเทสฺสปสมฺปทา ๑

สพฺพกมฺมกโร สงฺโฆ	วีโส สพฺพตฺถ กมฺมิโก ๑
ภิกฺขุณี สิขฺฆมานา จ	สามเณโร สามเณริกา ๑
ปจฺจกฺขาตฺตนิมฺวตฺตฺถ ๒	อุกฺขิตฺตาปตฺติทสฺสเน
อปฺปฏิกมฺมทิกฺขุจฺฉิยา	ปณฺฑกฺเถยฺยสํวาสกํ ๓
ติตฺถยฺติรจฺฉานคตฺ	มาตุ ปิตุ จ ฆาตกํ
อรหํ ภิกฺขุณีทฺฐี	เภทกํ โลหิตฺตฺปาทกํ ๔
พฺยลฺลชฺฉนํ นานาสํวาสํ ๕	นานาสีมา ย อธิจฺฉิยา
ยสฺส สงฺโฆ กเร กมฺมํ	โหนฺตฺติ ๖ เต จตฺตฺวิสฺสติ
สมฺพทฺเชน ปฏิกฺขิตฺตา	น เหนฺเต คณฺปุรกา
ปาริวาสิกจตฺตฺโถ	ปรีวาสํ ทเทยฺย วา
มฺลมานตฺตมพฺเภยฺย ๗	อกมฺมํ น จ กรณํ
มฺลอรหฺมานตฺตํ	อพฺพานารหฺเมว จ
อกมฺมการกา ๘ ปณฺจ	สมฺพทฺเชน ปกาสิตา ๑
ภิกฺขุณี สิขฺฆมานา จ	สามเณโร สามเณริกา
ปจฺจกฺขนฺติมอุมฺมตฺตา	จิตฺตเวทฺนทสฺสเน
อปฺปฏิกมฺมทิกฺขุจฺฉิยา	ปณฺฑกฺเถยฺยสํวาสกํ ๕
ติตฺถยฺติรจฺฉานคตฺ	มาตา ปิตุ จ ฆาตกํ
อรหํ ภิกฺขุณีทฺฐี	เภทกํ โลหิตฺตฺปาทกํ
อุภโตพฺยลฺลชฺฉนญฺเจว	นานาสํวาสกํปิจ ๑๐
นานาสีมา ย จิตกํ ๑๑	เวหาสิ ยสฺส กมฺม จ

- #๑ ม. สามเณรี ๑ ๒ ย. ปจฺจกฺขาตฺตนิมฺวตฺตฺถ ๑ ๓. โป. ปณฺฑกํ เถยฺยสํวาสกํ ๑
- #ม. ปณฺฑโก เถยฺยสํวาสกํ ๑ ๔ ม. ย. โลหิตฺตฺปาทกํ ๑ ๕ ย. นานาสํวาสโก เจว ๑
- #๖ โหนฺเต เต ๑ ๗ ม. ย. มฺลา ๑ ๘ ม. ย. น กมฺมการกา ๑ ๙ ม. ย. ปณฺฑกาปิจ
- #พฺยลฺลชฺฉนา ๑ ๑๐ ม. ย. ติตฺถยฺติรจฺฉานคตฺ ๑เป๑ นานาสํวาสกํปิจาติ ทิยฺพทฺตคาถา
- #น ทิสฺสติ ๑ ๑๑ ม. ย. นานาสํวาสกา สีมา ๑

สตตวีสานเมเตสํ ๑	ปฏิกโกสัน รุหติ ๑
ภิกขุสฺส ปกตตตสฺส	รุหติ ปฏิกโกสนา
สุทฺทสฺส อนุนิสํวโร	พาลโห นุนิสํวโร
ปณฺทโก เถยฺยสํวโร ๒	ปกฺกนุโต ตีรจฺจนโก ๓
มาตาปิตุอรหนุโต ๔	ทฺฐโก สงฺฆเภทโก
โลหิตุปฺปาทโก เจว	อุกฺโขตฺถพฺยญฺชโน จ โย
เอกาทสนฺนเมเตสํ ๕	โอสารณํ น ยฺชชติ ๑
หตฺถปาทา ๖ ตทฺทภฺยํ	กณฺณนาสา ๗ ตทฺทภฺยํ ๘
องฺคฺลือพกณฺฑริ	ผณฺํ ชุชฺชโร จ วามโน
คณฺฑิลกฺกณฺณกาสา ๙ จ	ลิจิตโก จ สิปฺพี
ปาปปริสกาโณ ๑๐จ	กฺกณฺํ ชนฺโฆ หโตปี ๑๑ จ
อิริยาปถทฺทพฺโล	อนฺโฆ มฺโห จ พาริโร ๑๒
อนฺธมฺกนฺธพาริโร	มฺกพาริโรเมว จ
อนฺธมฺกพริโร ๑๓ จ	ทฺวคฺคฺสิเตเต อนฺนกา
เตสํ โอสารณํ โหติ	สมฺพทฺทเชน ปกาสิตํ ๑
ทฺฐทฺทพฺพา ปฏิกกาตฺทพฺพา	นิสฺสชฺชชฺเตตา ๑๔ น วิชฺชติ
ตสฺส อุกฺโขเขปนา กมฺมา	สตต โหนฺติ อธมฺมิกา
อาปนฺนํ อนฺวตฺตนฺติ ๑๕	สตต เตปี อธมฺมิกา
อาปนฺนํ อนฺวตฺตนฺติ ๑๕	สตต กมฺมา สฺฐมฺมิกา
สมฺมุขา ปฏิกฺกจฺจ จ	ปฏิกฺกณฺณาย จ การกา ๑๖

- #๑ ไป. สตตวีโสณเมเตสํ ๑ ม. ย. อุฏฺฐารสนฺนเมเตสํ ๑ ๒ ย. เถยฺยสํวโร ๑
- #๓ ไป. ตีรจฺจนโก ๑ ม. ย. ตีรจฺจนคฺโค ๑ ๔ ม. ย. มาตาปิตุอรหนฺต ๑
- #๕ ไป. ย. เอกาทสนฺนํ เอเตสํ ๑ ๖ ม. หตฺถปาทำ ๑ ๗ ม. กณฺณนาสา
- #๘ ย. ตทฺทภฺยา ๑ ๙ ม. ย. ลกฺกณฺณกา ๑ ๑๐ ม. ปาปา- ๑ ๑๑ ไป. หเตนจ ๑
- #๑๒ ม. ย. พริโร ๑ ๑๓ ย. อนฺธพริโร ๑ ๑๔ ไป. นิสฺสชฺชชฺเตวา ๑

#ย. นิศษชเชตํ ๑ ๑๕ โป. ม. ย. อนุวตฺตนฺตํ ๑ ๑๖ โป. ม. การณา ๑

สตือมฺพหฺปาปิกา	ตชฺชนินียเสน จ
ปพฺพาชนียปฏิสารา ๑	อุกฺเขปปริวาส จ
มุลมานตฺตอพฺภานา	ตเถว อุปสมฺปทา
อณฺณํ กรเยยฺย อณฺณตฺส	โสฬเสเต อธมฺมิกา
ตณฺถํ กรเยยฺย ตณฺถตฺส	โสฬเสเต สุธมฺมิกา
ปจฺจาโรเปยฺย อณฺโณณฺณํ ๒	โสฬเสเต อธมฺมิกา
เทว เทว มฺลตา กตา ๓ ตฺส	เตปี โสฬส ธมฺมิกา ฯ
เอเกกมฺลทํ จกฺกํ	อธมฺมนฺตฺติ ชิโน พุริ
อกาสิ ตชฺชนินีย กมฺมํ	สงฺโฆ ภณฺฑนการโก
อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ	อณฺณํ อาวาส คจฺฉิ โส
ตตฺถาธมฺเมน สมคฺคา	ตฺส ตชฺชนินีย กรฺ
อณฺณตฺถ วคฺคธมฺเมน	ตฺส ตชฺชนินีย กรฺ
ปฏฺฐีรูปเกน ๔ วคฺคาปี	สมคฺคาปี ตถา กรฺ
อธมฺเมน สมคฺคา จ	ธมฺเมน วคฺคเมว จ
ปฏฺฐีรูปเกน วคฺคา จ	สมคฺคา จ อิเม ปทา
เอเกกํ มฺลทํ กตฺวา	จกฺกํ พนฺธเร วิจกฺขโณ ฯ
พาลาปฺยตฺตตฺส นียสฺสํ ๕	ปพฺพาชเช กุลทฺฐกํ
ปฏฺฐีสารณีย กมฺมํ	กรเ อกฺโกตฺสทฺส จ
อทฺสสนาปฏฺฐีกมฺเม	โย จ ทิฏฺฐี น นิสฺสเช
เตสํ อุกฺเขปนํ กมฺมํ ๖	สฺตถฺวาเหน ภาสิตํ

#๑ ม. ย. ปพฺพาชนีย ปฏฺฐีสารโร ฯ ๒ โป. อณฺณมณฺณํ ฯ ม. อณฺณณฺณํ ฯ

#ย. อณฺณณฺณโณ ฯ ๓ โป. โทส มฺลตา กตา ฯ ม. ย. เทว เทว ตมฺลทํ ฯ ๔ ม. ปฏฺฐีรูปเณ ฯ

#๕ ย. นิสฺสยํ ฯ ๖ ม. ย. อุกฺเขปนียกมฺมํ ฯ

อุปวินยกมฺมานํ ๑ ปญฺโณ ตชฺชนิยํ นเย
เตสํเยว อณุโลมํ สมฺมา วตฺตติ ยาจติ ๒
ปสฺสทฺธิ เตสํ กมฺมานํ เหฏฺฐา กมฺมนเยน จ
ตสฺมี ตสฺมี หิ ๓ กมฺเมสุ ตตฺตรญฺโจะ จ วิวาทติ ๔
อกตํ ทุกกฺกญฺเจว ปฺน กาดพฺพนฺติ จ
กมฺเม ปสฺสทฺธิยา จาปี เต ภิกฺขุ ฐมฺมวาทีโน
วิปตฺติพฺยาธิเต ทิสฺวา กมฺมปฺปตฺเต มหามฺนิ
ปฏฺิปปสฺสทฺธิมกฺขาสี สลฺลกตฺโตว โอสฺชนฺติ ๕ ฯ

#๑ ม. อุปริ- ฯ ย. อุกฺเขปนียกมฺมานํ ฯ ๒ ม. ย. ยาจิตฺ ๑ ๓ ม. ย. ตฺ ๑ ๔ ม.

#ย. วิวาทติ ฯ ๕ อิทํ อุทฺธานํ ย. สී. ปฺคตฺถเกหิ เหฏฺฐเยน วิสฺทิสฺนฺติ ฅาตพฺพํ ฯ

โกสมพิทขนุชกั

[๒๓๘] เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา โกสมพิยั วิหริติ
 โฆสิตารามे ๑ เตน โข ปน สมเยน อณฺเฏตโร ภิกฺขุ อาปตฺตี อาปนฺโน
 โหติ ๑ โส ตสฺสา อาปตฺติยา อาปตฺติทิกฺขุ โหติ อณฺเฏ
 ภิกฺขุ ตสฺสา อาปตฺติยา อนาปตฺติทิกฺขุโน โหนฺติ ๑ โส อปเรน
 สมเยน ตสฺสา อาปตฺติยา อนาปตฺติทิกฺขุ โหติ อณฺเฏ ภิกฺขุ
 ตสฺสา อาปตฺติยา อาปตฺติทิกฺขุโน โหนฺติ ๑ อถ โข เต ภิกฺขุ
 ตั ภิกฺขุ เอตทวโจ อาปตฺตี ตวั อาวุโส อาปนฺโน ปสฺสเสต
 อาปตฺตินฺติ ๑ นตฺถิ เม อาวุโส อาปตฺติ ยมฺหิ ปสฺเสยฺยนฺติ ๑
 อถ โข เต ภิกฺขุ สามคฺคี ลภิตฺวา ตั ภิกฺขุ อาปตฺติยา อทสฺสเน
 อุกฺขิปีสุ ๑ โส จ ภิกฺขุ พหุสฺสุโต โหติ อากตาคโม ฐมฺมชโร
 วินยชโร มาติกาชโร ปณฺหิตโต พยตฺโต เมธาวิ ลชฺชี่ กุกฺกัจจโกพ
 สิขฺขาภาโม ๑ อถ โข โส ภิกฺขุ สนนฺทิฏฺเฐ สมนฺนตฺเต ภิกฺขุ
 อุปสงฺกมิตฺวา เอตทวโจ อนาปตฺติ เอสา อาวุโส เนสา อาปตฺติ
 อนาปนฺโนมฺหิ นมฺหิ อาปนฺโน อนุกฺขิตฺโตมฺหิ นมฺหิ อุกฺขิตฺโต
 อฐมฺมิเกนฺมฺหิ กมฺเมน อุกฺขิตฺโต กุปฺเปน อฏฺฐานารเหณ โหถ
 เม आयสฺมนฺโต ฐมฺมโต วินยโต ปกฺขาทิ ๑ อลภิ โข โส
 ภิกฺขุ สนนฺทิฏฺเฐ สมนฺนตฺเต ภิกฺขุ ปกฺเข ๑ ชานปทานั [๑] จ สนนฺทิฏฺฐานั
 สมนฺนตฺตานั ภิกฺขุณั สนนฺติเก ทูตํ ปาเหสิ อนาปตฺติ เอสา อาวุโส
 #๑ ม. ย. ปีสทฺโท ๑

เนสา อาปตฺติ อนาปนฺโนมฺหิ นมฺหิ อาปนฺโน อนุกฺขิตฺโตมฺหิ
นมฺหิ อุกฺขิตฺโต อธมฺมิเกนฺมฺหิ กมฺเมน อุกฺขิตฺโต กุปฺเปน
อฏฺฐานารเหน โหนฺตุ เม आयสฺมนฺโต ฐมฺมโต วินยฺโต ปกฺขาติ ฯ
อลภิ โข โส ภิกฺขุ ชานปฺเทปิ สนฺทิกฺกุเส สมฺภตฺเต ภิกฺขุ ปกฺখে ฯ
อถโข เต อุกฺขิตฺตานวฺตตกา ภิกฺขุ เยน อุกฺเขปกา ภิกฺขุ
เตนฺอุปสงฺกมฺมึสุ อุปสงฺกมิตฺวา อุกฺเขปเก ภิกฺขุ เอตทวโจ อนาปตฺติ
เอสา อาวุโส เนสา อาปตฺติ อนาปนฺโน เอโส ภิกฺขุ เนโส
ภิกฺขุ อาปนฺโน อนุกฺขิตฺโต เอโส ภิกฺขุ เนโส ภิกฺขุ อุกฺขิตฺโต
อธมฺมิเกน กมฺเมน อุกฺขิตฺโต กุปฺเปน อฏฺฐานารเหนาติ ฯ เอวํ
วฺตฺเต อุกฺเขปกา ภิกฺขุ อุกฺขิตฺตานวฺตตเก ภิกฺขุ เอตทวโจ อาปตฺติ
เอสา อาวุโส เนสา อนาปตฺติ อาปนฺโน เอโส ภิกฺขุ เนโส
ภิกฺขุ อนาปนฺโน อุกฺขิตฺโต เอโส ภิกฺขุ เนโส ภิกฺขุ อนุกฺขิตฺโต
ธมฺมิเกน กมฺเมน อุกฺขิตฺโต อุกฺุปฺเปน จานารเหน มา
โข ตฺมุเมห आयสฺมนฺโต เอตํ อุกฺขิตฺตํ ภิกฺขุ อนวฺตฺติตฺถ อนุปฺริวาเรธาติ ฯ
เอวํปิ โข เต อุกฺขิตฺตานวฺตตกา ภิกฺขุ อุกฺเขปเกหิ
ภิกฺขุหิ วุจฺจมานา ตเถว ตํ อุกฺขิตฺตํ ภิกฺขุ อนวฺตฺติสฺสุ อนุปฺริวาเรสุ ฯ

[๒๓๕] อถโข อญฺจตโร ภิกฺขุ เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมฺมิ
อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตํ นิสฺสีทิ ฯ เอกมฺนตํ
นินฺนโน โข โส ภิกฺขุ ภควนฺตํ เอตทวโจ อธิ ภนฺเต อญฺจตโร
ภิกฺขุ อาปตฺติ อาปนฺโน อโหสิ โส ตสฺสา อาปตฺติยา อาปตฺติ-

ทิฏฺฐิ อโหสิ อณฺเณ ภิกฺขุ ตสฺสา อาปตฺติยา อนาปตฺติทิฏฺฐิโน
 อเหตุํ โส อปฺเรน สมเยน ตสฺสา อาปตฺติยา อนาปตฺติทิฏฺฐิ
 อโหสิ อณฺเณ ภิกฺขุ ตสฺสา อาปตฺติยา อาปตฺติทิฏฺฐิโน อเหตุํ
 อถโข เต ฆนฺเต ภิกฺขุ ตํ ภิกฺขุํ เอตทวโจ อาปตฺตี ตฺวํ
 อาวุโส อาปนฺโน ปสฺสเสตํ อาปตฺตินฺติ นตฺถิ เม อาวุโส
 อาปตฺติ ยมํ ปสฺสเสยฺยนฺติ อถโข เต ฆนฺเต ภิกฺขุ สามคฺคี
 ลภิตฺวา ตํ ภิกฺขุํ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิปีสุ โส จ ฆนฺเต
 ภิกฺขุ พหุสฺสุโต อากตาคโม ฆมฺมธโร วินยธโร มาติกาทโร
 ปณฺฑิตโต พุตฺโต เมธาวิ ลชฺชี่ กุกฺกัจจโก สิกฺขากาโม
 อถโข โส ฆนฺเต ภิกฺขุ สนฺทิฏฺฐเจ สมภตฺเต ภิกฺขุ อุตฺตงฺกมิตฺวา
 เอตทวโจ อนาปตฺติ เอสา อาวุโส เนสา อาปตฺติ อนาปนฺโนมฺหิ
 นมฺหิ อาปนฺโน อฺนุกฺขิตฺโตมฺหิ นมฺหิ อุกฺขิตฺโต
 อธมฺมิเกนฺมฺหิ กมฺเมน อุกฺขิตฺโต กุปฺเปน อฏฺฐานารเหณ โทถ
 เม आयสฺมนฺโต ฆมฺมโต วินยโต ปกฺขาติ อลภิ โข โส
 ฆนฺเต ภิกฺขุ สนฺทิฏฺฐเจ สมภตฺเต ภิกฺขุ ปกฺখে ชานปทานปี
 สนฺทิฏฺฐจันํ สมภตฺตจันํ [๑] สนฺติเก พุตฺติ ปาหสิ อนาปตฺติ เอสา
 อาวุโส เนสา อาปตฺติ อนาปนฺโนมฺหิ นมฺหิ อาปนฺโน
 อฺนุกฺขิตฺโตมฺหิ นมฺหิ อุกฺขิตฺโต อธมฺมิเกนฺมฺหิ กมฺเมน อุกฺขิตฺโต
 กุปฺเปน อฏฺฐานารเหณ โทหนฺตุ เม आयสฺมนฺโต ฆมฺมโต วินยโต
 ปกฺขาติ อลภิ โข โส ฆนฺเต ภิกฺขุ ชานปเทปี สนฺทิฏฺฐเจ

#๑ ม. ภิกฺขุณฺนี ฯ

สมภคเต ภิภชฺช ปภชฺช อถโฆ เต ภนฺเต อุกฺขิตฺตานวตฺตกา
 ภิภชฺช เยน อุกฺเขปกา ภิภชฺช เตนฺอุปสงฺกมฺมึสุ อุปสงฺกมิตฺวา
 อุกฺเขปเก ภิภชฺช เอตทวโจ อนาปตฺติ เอสา อาวุโส เนสา
 อาปตฺติ อนาปนฺโน เอโส ภิภชฺช เนโส ภิภชฺช อาปนฺโน
 อนุกฺขิตฺโต เอโส ภิภชฺช เนโส ภิภชฺช อุกฺขิตฺโต อธมฺมิเกน
 กมฺเมน อุกฺขิตฺโต กุปฺเปน อฏฺธานารเหนาติ เอวํ วุตฺเต [๑]
 ภนฺเต อุกฺเขปกา ภิภชฺช อุกฺขิตฺตานวตฺตเก ภิภชฺช เอตทวโจ อาปตฺติ
 เอสา อาวุโส เนสา อนาปตฺติ อาปนฺโน เอโส ภิภชฺช เนโส
 ภิภชฺช อนาปนฺโน อุกฺขิตฺโต เอโส ภิภชฺช เนโส ภิภชฺช อนุกฺขิตฺโตม
 ธมฺมิเกน กมฺเมน อุกฺขิตฺโต อุกฺุปฺเปน จานารเหน มา โข ตฺเมห
 อายสฺมนฺโต เอตํ อุกฺขิตฺตํ ภิภชฺช อนุวตฺตตฺถ อนุปริวารเถตาติ
 เอวํปิ โข เต ภนฺเต อุกฺขิตฺตานวตฺตกา ภิภชฺช อุกฺเขปเกหิ ภิภชฺชหิ
 วุจฺจมานา ตเถว ตํ อุกฺขิตฺตํ ภิภชฺช อนุวตฺตตฺถ อนุปริวารเถตฺติ ฯ
 อถโฆ ภควา ภินฺโน ภิภชฺชสงฺโฆ ภินฺโน ภิภชฺชสงฺโฆติ
 อฏฺฐจาสาสนา เยน อุกฺเขปกา ภิภชฺช เตนฺอุปสงฺกมฺมึ อุปสงฺกมิตฺวา
 ปญฺญตฺเต อาสเน นิสฺสีทิ ฯ นิสฺชชฺช โข ภควา อุกฺเขปเก ภิภชฺช
 เอตทวโจ มา โข ตฺเมห ภิภชฺชเว ปฏฺฐิภาติ โน ปฏฺฐิภาติ โนติ
 ยสฺมี วา ตสฺมี วา ภิภชฺช อุกฺขิปิตพฺพํ มลฺลิตฺถ ฯ อิทฺ ปน
 ภิภชฺชเว ภิภชฺช อาปตฺติ อาปนฺโน โหติ ฯ โส ตสฺสา อาปตฺติยา
 อนาปตฺติทิกฺขิ โหติ อญฺเณ ภิภชฺช ตสฺสา อาปตฺติยา อาปตฺติทิกฺขิโน
 #๑ ไป. ม. เต ฯ

โหนติ ๑ เต เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตํ ภิกฺขุํ เอวံ ชานนฺติ อํ
โฆ อายสฺมา พหุสฺสุโต ๑เปฯ สิกฺขาภาโม สเจ มยํ อิมํ
ภิกฺขุํ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิปิตฺสสาม น มยํ อิมินา ภิกฺขุณา
สทฺธี อุโปสถํ กริสฺสาม วินา อิมินา ภิกฺขุณา อุโปสถํ กริสฺสาม
ภวิสฺสตี สงฺฆสฺส ตโตนิทานํ ภาณฺทานํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท
สงฺฆเภโท สงฺฆราชิ สงฺฆวตฺถานํ สงฺฆนนานากรรมนฺติ ๑ เกทครุเกหิ
ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ น โส ภิกฺขุ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิปิตพฺโพ ๑
อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปตฺตี อาปนฺโน โหติ ๑ โส ตสฺสา
อาปตฺติยา อนาปตฺติทิกฺขุจि โหติ อญฺเณ ภิกฺขุ ตสฺสา อาปตฺติยา
อาปตฺติทิกฺขุจिन โหนติ ๑ เต เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตํ ภิกฺขุํ เอวံ
ชานนฺติ อํ โฆ อายสฺมา พหุสฺสุโต ๑เปฯ สิกฺขาภาโม
สเจ มยํ อิมํ ภิกฺขุํ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิปิตฺสสาม น มยํ
อิมินา ภิกฺขุณา สทฺธี ปวาเรสฺสาม วินา อิมินา ภิกฺขุณา
ปวาเรสฺสาม น มยํ อิมินา ภิกฺขุณา สทฺธี สงฺฆกมฺมํ กริสฺสาม
วินา อิมินา ภิกฺขุณา สงฺฆกมฺมํ กริสฺสาม น มยํ อิมินา ภิกฺขุณา
สทฺธี อาสเน นิสฺสิทิสฺสาม วินา อิมินา ภิกฺขุณา อาสเน นิสฺสิทิสฺสาม
น มยํ อิมินา ภิกฺขุณา สทฺธี ยาคฺุปาเน นิสฺสิทิสฺสาม วินา อิมินา
ภิกฺขุณา ยาคฺุปาเน นิสฺสิทิสฺสาม น มยํ อิมินา ภิกฺขุณา สทฺธี
ภตฺตคฺุเค นิสฺสิทิสฺสาม วินา อิมินา ภิกฺขุณา ภตฺตคฺุเค นิสฺสิทิสฺสาม
น มยํ อิมินา ภิกฺขุณา สทฺธี เอกจฺจนฺเน วสิตฺสสาม วินา อิมินา

ภิภุขนา เอกจจนเน วสิสุสาม น มยฺ อิมินา ภิภุขนา สทฺธิ
 ยถาวุฑฺฒํ อภิวัตฺถนํ ปจฺจุญฺจานํ อณฺชติกรมฺมํ สามีจิกมฺมํ กริสฺสาม
 วินา อิมินา ภิภุขนา ยถาวุฑฺฒํ อภิวัตฺถนํ ปจฺจุญฺจานํ อณฺชติกรมฺมํ
 สามีจิกมฺมํ กริสฺสาม ภวิสฺสติ สงฺฆสฺส ตโตนิทานํ ภณฺฑนํ
 กลโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเกโห สงฺฆราชา สงฺฆวตฺถานํ
 สงฺฆนानาภรณฺนติ ฯ เกทครฺรเกหิ ภิภุขเว ภิภุขุหิ น โส ภิภุ อปาตฺติยา
 อทฺสฺสเน อุกฺขิปิตฺตพฺโพติ ฯ อถโฆ ภควา อุกฺเขปกาณํ ภิภุขุณํ
 เอตมตฺถํ ภาสิตฺวา อญฺญาયાสนา เยน อุกฺขิตฺตานวตฺตกา ภิภุ
 เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ปณฺณตฺเต อาสเน นิสีหิ ฯ นิสชฺช
 โฆ ภควา อุกฺขิตฺตานวตฺตเก ภิภุขุ เอตทโวจ มา โฆ ตฺมمه
 ภิภุขเว อปาตฺตี อปาชฺชิตฺวา นมฺห อปาณฺนา นมฺห อปาณฺนาติ
 อปาตฺตี น ปฏิกาทพฺพิ มลฺลฉิตฺถ ฯ อธิ ปน ภิภุขเว ภิภุ
 อปาตฺตี อปาณฺโน โหติ ฯ โส ตสฺสา อปาตฺติยา อนาปาตฺติทฺฎฺจิ
 โหติ อณฺเณ ภิภุขุ ตสฺสา อปาตฺติยา อปาตฺติทฺฎฺจิโน โหณฺติ ฯ
 โส เจ ภิภุขเว ภิภุขุ เต ภิภุขุ เอวํ ชานาติ อิเม โข
 อายสฺมฺนโต ๑ พหุสฺสุตา ฯเปฯ สิกฺขาగాมา นาลํ มมฺ วา
 การณา อณฺเณสํ วา การณา ฌนฺทา โทสา โมหา ภยา อคฺตี
 คนฺตุํ สเจ มํ อิเม ภิภุขุ อปาตฺติยา อทฺสฺสเน อุกฺขิปิตฺตฺนติ
 น มยา สทฺธิ อูโปสถํ กริสฺสนฺติ วินา มยา อูโปสถํ กริสฺสนฺติ
 #๑ สี่. ย. อายสฺมฺนตา ฯ

ภวิสฺสติ สงฺฆสฺส ตโตนิทานํ ภณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท
สงฺฆเภโท สงฺฆราชา สงฺฆวตฺถานํ สงฺฆนนานาภณฺณติ ฯ เกทกรฺเรน
ภิกฺขเว ภิกฺขุณา ปเรสฺสปี สทฺธาย สา อาปตฺติ เทเสตพฺพา ฯ อธิ
ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปตฺตี อาปนฺโน โหติ ฯ โส ตสฺสา
อาปตฺติยา อนापตฺติทิกฺขุจิ โหติ อญฺเฆ ภิกฺขุ ตสฺสา อาปตฺติยา
อาปตฺติทิกฺขุจิโน โหนฺติ ฯ โส เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เต ภิกฺขุ เอว
ชานาติ อิม โข อายสฺมนฺโต พหุสฺสตา ฯเปฯ สิกฺขาการมา
นาคํ มมฺ ภา การณา อญฺเฆสฺ ภา การณา ฉนฺทา โทสา
โมหา ภา อคฺตี คนฺตุ สเจ มํ อิม ภิกฺขุ อาปตฺติยา
อทสฺสเน อุกฺขิปิตฺสฺสนฺติ น มยา สทฺธี ปวาเรสฺสนฺติ วินา มยา
ปวาเรสฺสนฺติ น มยา สทฺธี สงฺฆกมฺมํ กริตฺสฺสนฺติ วินา มยา
สงฺฆกมฺมํ กริตฺสฺสนฺติ น มยา สทฺธี อาสเน นิสิตฺสฺสนฺติ วินา
มยา อาสเน นิสิตฺสฺสนฺติ น มยา สทฺธี ยาคฺุปาเน นิสิตฺสฺสนฺติ
วินา มยา ยาคฺุปาเน นิสิตฺสฺสนฺติ น มยา สทฺธี ภาตฺตคฺุเค
นิสิตฺสฺสนฺติ วินา มยา ภาตฺตคฺุเค นิสิตฺสฺสนฺติ น มยา สทฺธี
เอกจฺจนฺเน วสิตฺสฺสนฺติ วินา มยา เอกจฺจนฺเน วสิตฺสฺสนฺติ น
มยา สทฺธี ยถาวุฑฺฒํ อภิวาทนํ ปจฺจุจฺจนํ อญฺชลิคฺมมฺ สามีจิกมฺมํ
กริตฺสฺสนฺติ วินา มยา ยถาวุฑฺฒํ อภิวาทนํ ปจฺจุจฺจนํ อญฺชลิคฺมมฺ
สামীจิกมฺมํ กริตฺสฺสนฺติ ภวิสฺสติ สงฺฆสฺส ตโตนิทานํ ภณฺฑนํ
กลโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเภโท สงฺฆราชา สงฺฆวตฺถานํ สงฺฆนนานา-

กรณฺณติ ฯ เกทครุเกณ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา ปเรสฺสปี สทฺธาย สา
อาปตฺติ เทเสตพฺพาติ ฯ อถโฆ ภควา อุกฺขิตฺตานวตฺตกาณํ ภิกฺขุณํ
เอตมตฺถํ ภาสีตฺวา อุกฺกยาสาสนา ปกฺกามิ ฯ

[๒๔๐] เตน โข ปน สมเยน อุกฺขิตฺตานวตฺตกา ภิกฺขู ตตฺถเว
อนฺโตสึมาย อุโปสถํ กโรนฺติ สงฺฆกมฺมํ กโรนฺติ ฯ อุกฺเขปกา ปน
ภิกฺขู นิสฺสึมํ คนฺตฺวา อุโปสถํ กโรนฺติ สงฺฆกมฺมํ กโรนฺติ ฯ อถโฆ
อณฺณตโร อุกฺเขปโก ภิกฺขู เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา
ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตฺตํ นิสฺสึทึ ฯ เอกมฺนตฺตํ นิสฺสินฺโน โข
โส ภิกฺขู ภควนฺตํ เอตทโวจ เต ฆนฺเต อุกฺขิตฺตานวตฺตกา
ภิกฺขู ตตฺถเว อนฺโตสึมาย อุโปสถํ กโรนฺติ สงฺฆกมฺมํ กโรนฺติ
มยํ ปน ฆนฺเต อุกฺเขปกา ภิกฺขู นิสฺสึมํ คนฺตฺวา อุโปสถํ กโรม
สงฺฆกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต เจ ภิกฺขู อุกฺขิตฺตานวตฺตกา ภิกฺขู
ตตฺถเว อนฺโตสึมาย อุโปสถํ กริสฺสนฺติ สงฺฆกมฺมํ กริสฺสนฺติ
ยถา มยา ฌตฺติ จ อนฺตฺสฺสาวนา จ ปณฺณตฺตา เตสฺส ตานิ
กมฺมานิ ฌมฺมิกานิ ภวิสฺสนฺติ อุกฺกปฺปานิ จานารหานิ ฯ ตฺวเมห
เจ ภิกฺขู อุกฺเขปกา ภิกฺขู ตตฺถเว อนฺโตสึมาย อุโปสถํ กริสฺสถ
สงฺฆกมฺมํ กริสฺสถ ยถา มยา ฌตฺติ จ อนฺตฺสฺสาวนา จ ปณฺณตฺตา
ตฺวมหากมฺปิ ตานิ กมฺมานิ ฌมฺมิกานิ ภวิสฺสนฺติ อุกฺกปฺปานิ จานารหานิ ฯ
ตํ กิสฺส เหตุ ฯ นานาสฺวสกา เต ๑ ภิกฺขู ตฺวเมหิ
ตฺวเมห จ เตหิ นานาสฺวสกา ฯ เทวมา ภิกฺขู นานาสฺวสกภูมฺิโย
#๑ ม. ยู. เอเต ฯ

อตุตนา วา อตุตตานํ นานาสํวาสกํ กโรติ สมคฺโคโต วา นํ
สงฺโฆ อุกฺขิปติ อทสฺสเน วา อปฺปฏิกมฺเม วา อปฺปฏินิสฺสคฺเค
วา อีมา โข ภิกฺขุ เทว นานาสํวาสกภูมฺิโย ฯ เทวมา ภิกฺขุ
สมานสํวาสกภูมฺิโย อตุตนา วา อตุตตานํ สมานสํวาสกํ ๑ กโรติ
สมคฺโคโต วา นํ สงฺโฆ อุกฺขิตฺตํ โอสารเถติ อทสฺสเน วา อปฺปฏิกมฺเม
วา อปฺปฏินิสฺสคฺเค วา อีมา โข ภิกฺขุ เทว สมานสํวาสกภูมฺิโยติ ฯ

[๒๔๑] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ภตฺตคฺเค อนฺตรมฺเร
ภณฺฑทฺนชาตา กลหชาตา วิวาทาปนฺนา อณฺณมณฺณํ อนนฺนโลมิกํ
กายกมฺมํ วจิกมฺมํ อุปทํเสนฺติ หตฺถปรามาสิ กโรนฺติ ฯ มนฺุสฺสา
อุชฺฌายนฺติ ขิยนฺติ วิปาเจนฺติ กถิํ หิ นาม สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา
ภตฺตคฺเค อนฺตรมฺเร ภณฺฑทฺนชาตา กลหชาตา วิวาทาปนฺนา อณฺณมณฺณํ
อนนฺนโลมิกํ กายกมฺมํ วจิกมฺมํ อุปทํเสสฺสนฺติ หตฺถปรามาสิ
กริสฺสนฺตีติ ฯ อสฺโสสิสุํ โข ภิกฺขุ เตสิ มนฺุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ
ขิยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ฯ เย เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺจมา ฯเปฯ เต
อุชฺฌายนฺติ ขิยนฺติ วิปาเจนฺติ กถิํ หิ นาม ภิกฺขุ ภตฺตคฺเค
อนฺตรมฺเร ภณฺฑทฺนชาตา ฯเปฯ หตฺถปรามาสิ กริสฺสนฺตีติ ฯ
อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมฺตถิํ อาโรเจสิสุํ ฯ สจฺจํ กิร
ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภตฺตคฺเค อนฺตรมฺเร ภณฺฑทฺนชาตา ฯเปฯ หตฺถปรามาสิ
กโรนฺตีติ ฯ สจฺจํ ภควาติ ฯ วิครหิ พุทฺุโธ ภควา ฯเปฯ
#๑ ม. สมานสํวาสํ ฯ

วิครหิตฺวา ฐมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสึ ภินฺเน ภิกฺขเว
สงฺฆे อฐมฺมียมาเน ๑ อสมฺโมทิกาย วตฺตมานาย เอตฺตาวตา น
อญฺฉมณฺณํ อนนฺุโลมิกํ กายกมฺมํ วจฺจิมมํ อุปฺทํเสสฺสาม หตฺถปรามาถํ
กริสฺสามาติ อาสเน นิสฺสิตฺพุพฺพํ ภินฺเน ภิกฺขเว สงฺฆे
ฐมฺมียมาเน ๑ สมฺโมทิกาย วตฺตมานาย อาสนนฺุตริกาย นิสฺสิตฺพุพฺพนฺุติ ฯ

[๒๔๒] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ สงฺฆมชฺเฌ ภณฺฑนชาตา
กลหชาตา วิวาทาปฺนฺนา อญฺฉมณฺณํ มุขสฺตฺตีหิ วิตุทฺนฺตา วิหรนฺติ ฯ
เต น สกฺโกนฺุติ ตํ อธิกรณฺํ วุปรสเมตฺตุํ ฯ อถ โข อญฺฉตโร ภิกฺขุ
เยน ภควา เตนฺุปรสฺกมฺอิ อุปฺสงฺกมิตฺวา ภควนฺุติ อภิวาเทตฺวา
เอกมฺนฺุติ อฏฺฐาสิ ฯ เอกมฺนฺุติ จิโต โข โส ภิกฺขุ ภควนฺุติ
เอตทโวจ อธิ ภนฺุเต ภิกฺขุ สงฺฆมชฺเฌ ภณฺฑนชาตา กลหชาตา
วิวาทาปฺนฺนา อญฺฉมณฺณํ มุขสฺตฺตีหิ วิตุทฺนฺตา วิหรนฺติ เต น
สกฺโกนฺุติ ตํ อธิกรณฺํ วุปรสเมตฺตุํ สาธุ ภนฺุเต ภควา เยน เต
ภิกฺขุ เตนฺุปรสฺกมฺตุ อญฺกมฺปํ อุปาทายาติ ฯ อธิวาเสสิ ภควา
ตฺถนฺุทฺตีภาเวน ฯ อถ โข ภควา เยน เต ภิกฺขุ เตนฺุปรสฺกมฺอิ
อุปฺสงฺกมิตฺวา ปญฺฉตฺเต อาสเน นิสฺสิตฺติ ฯ นิสฺชช โข ภควาเต ภิกฺขุ
เอตทโวจ อถํ ภิกฺขเว มา ภณฺุฑนํ มา กลหํ มา วิคฺคหํ มา
วิวาทนฺุติ ฯ เอวํ วุตฺเต อญฺฉตโร อฐมฺมวาที ภิกฺขุ ภควนฺุติ
เอตทโวจ อากเมตฺตุ ภนฺุเต ภควา ฐมฺมสามึ อปฺโปสฺสุกฺโก
ภนฺุเต ภควา ทิฏฺฐฐมฺมุสฺสุวิหารํ อนฺุยตฺโต วิหฺรตฺตุ มยเมเตน
#๑ ม. อฐมฺมียายมาเน ฯ

ภณฺฑนเนน กลฺเหเนน วิคฺคฺเหเนน วิวาเทเนน ปญฺญาธิสฺสามาติ ฯ ทุติยมฺปิ
โฆ ภควา เต ภิกฺขุ เอตทโวจ อลฺ ภิกฺขเว มา ภณฺฑนํ มา
กลฺหํ มา วิคฺคฺหํ มา วิวาทฺตฺติ ฯ ทุติยมฺปิ โฆ โส อธมฺมวาทิ
ภิกฺขุ ภควนฺตํ เอตทโวจ อาคเมตฺต ฆนฺเต ภควา ธมฺมสามี
อปฺโปสฺสกุโก ฆนฺเต ภควา ทิฏฺฐธมฺมสุขวิหาริ อญฺยุตฺโต วิหฺรตฺต
มยเมเตเนน ภณฺฑนเนน กลฺเหเนน วิคฺคฺเหเนน วิวาเทเนน ปญฺญาธิสฺสามาติ ฯ

[๒๔๓] อถโฆ ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ ภูตปฺพุพฺพิ ภิกฺขเว
พาราณสียิ พุรฺหมทตฺโต นาม กาสีราชา อโหสิ อฑฺโฒ มหทฺฐโน
มหาโภโค มหพฺพลโ ฆนฺเต มหาวาหโน มหาวิชิโต ปรีปฺพณฺณโกสโกฏฺฐจาคาโร ฯ
ทิมฺมิตฺติ นาม โกสฺลราชา อโหสิ ทลิตฺตโ ฆนฺเต อปฺปชฺชนโน
อปฺปโกโค อปฺปพฺพลโ ฆนฺเต อปฺปวาหโน อปฺปวิชิโต อปรีปฺพณฺณโกสโกฏฺฐจาคาโร ฯ
อถโฆ ภิกฺขเว พุรฺหมทตฺโต กาสีราชา จตุรฺงคฺฉินิ
เสนํ สนฺนยฺหิตฺตวา ทิมฺมิตฺติ โกสฺลราชานํ อพฺกุญฺญาสิ ฯ อสฺโสสิ โฆ
ภิกฺขเว ทิมฺมิตฺติ โกสฺลราชา พุรฺหมทตฺโต กิร กาสีราชา จตุรฺงคฺฉินิ
เสนํ สนฺนยฺหิตฺตวา มํ ๑ อพฺกุญฺญาตฺติ ฯ อถโฆ ภิกฺขเว ทิมฺมิตฺตฺส
โกสฺลธมฺมโ ฆนฺเต เอตทโหสิ พุรฺหมทตฺโต โฆ กาสีราชา อฑฺโฒ
มหทฺฐโน มหาโภโค มหพฺพลโ ฆนฺเต มหาวาหโน มหาวิชิโต
ปรีปฺพณฺณโกสโกฏฺฐจาคาโร อหํ ปนฺนํหิ ทลิตฺตโ ฆนฺเต อปฺปชฺชนโน อปฺปโกโค
อปฺปพฺพลโ ฆนฺเต อปฺปวาหโน อปฺปวิชิโต อปรีปฺพณฺณโกสโกฏฺฐจาคาโร
#๑ สฺ. ยฺ. มม ฯ ม. มมฺ ฯ

นาหิ ปฎิพโล พุรหุมตเตน กาสีรณฺวา เอกสงฺฆมาตฺปี สหิตฺตุ
ยฺนฺนฺนาหิ ปฎิกฺขเจว ๑ นครมฺหา นิปฺปเตยฺยนฺติ ๑ อถ โข ภิกฺขเว ที่จฺมิตฺติ
โกสฺลราชฯ มเหสี อาทาย ปฎิกฺขเจว นครมฺหา นิปฺปติ ๑ อถ โข
ภิกฺขเว พุรหุมตฺโต กาสีราชฯ ที่จฺมิตฺตฺส โกสฺลรณฺโวลฺย พฺลณฺจ
วาทนฺณจ ชนปฺทณฺจ โกสฺลณฺจ โกฏฺฐาการณฺจ อภิวิชฺย อชฺฌาวสฺติ ๒ ๑
อถ โข ภิกฺขเว ที่จฺมิตฺติ โกสฺลราชฯ สปฺชาปฺติโก ยฺน พาราณสี
เตน ปกฺกามิ อฺนุปฺพุเพน ยฺน พาราณสี ตทวสฺริ ๑ ตฺตฺร สฺกฺกํ
ภิกฺขเว ที่จฺมิตฺติ โกสฺลราชฯ สปฺชาปฺติโก พาราณสียฺ อณฺณตฺรสมฺมึ
ปจฺจนฺติเม โອกาเส กุมฺภการณิเวสเน อณฺณตฺกเวสเน ปรีพฺพาชกฺจณฺนเนน
ปฎิวสฺติ ๑ อถ โข ภิกฺขเว ที่จฺมิตฺตฺส โกสฺลรณฺโวลฺย มเหสี
นจฺริสฺเสว คพฺภินิ อโหสิ ๑ ตฺสฺสาเอวฺรุโป โทหโโพ [๓] โหติ อิจฺฉนฺติ
สุรียสฺส อุกฺกมฺนกาเล จตฺรจฺกฺนึ เสนํ สนฺนทฺธํ วมฺมิกํ ๔ สฺกฺกมฺมึ ๕ จิตฺ
ปฺสฺสิตฺตุ ขกฺคานณฺจ โธวณฺ ปาตฺตุ ๑ อถ โข ภิกฺขเว ที่จฺมิตฺตฺส โกสฺลรณฺโวลฺย
มเหสี ที่จฺมิตฺติ โกสฺลราชานํ เอตทวโจ คพฺภินิมฺหิ เทว ตฺสฺสา เม
เอวฺรุโป โทหโโพ อฺปฺปนฺโน อิจฺฉามิ สุรียสฺส อุกฺกมฺนกาเล จตฺรจฺกฺนึ
เสนํ สนฺนทฺธํ วมฺมิกํ สฺกฺกมฺมึ ๕ จิตฺ ปฺสฺสิตฺตุ ขกฺคานณฺจ โธวณฺ
ปาตฺนฺติ ๑ กฺุโต เทว อมฺหากํ ทฺกฺคตฺตานํ จตฺรจฺกฺนึ เสนา สนฺนทฺธา
วมฺมิกา สฺกฺกมฺมึ ๕ จิตฺา ขกฺคานณฺจ โธวณฺนฺติ ๖ ๑ สจฺจํ เทว น
ลภิสฺสามิ มรฺิสฺสามิตฺติ ๑ เตน โข ปนฺ ภิกฺขเว ๗ สมยฺน
#๑ สฺ. ยฺ. ปฎิกฺขเจว ๑ ๒ สฺ. อชฺฌาวสฺติ ๑ ๓ ม. อฺปฺปนฺโน ๑ ๔ สฺ. วมฺมิตฺ ๑
#๕ ม. สฺกฺกเม ๑ ๖ ม. โธวณฺ ปาตฺนฺติ ๑ ๗ ม. อຍ် ปาโຈ นตฺถิ ๑

พฺรหฺมทตฺตสฺส กาสีรณฺโณ ปุโรหิตो พฺรหฺมโณ ทิฆมิตฺตสฺส
โกสฺสรณฺโณ สหาโย โหติ ฯ อถโข ภิกฺขเว ทิฆมิติ โกสฺสราชา
เยน พฺรหฺมทตฺตสฺส กาสีรณฺโณ ปุโรหิตो พฺรหฺมโณ เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา พฺรหฺมทตฺตสฺส กาสีรณฺโณ ปุโรหิตो พฺรหฺมณฺ
เอตทโวจ สจี เต สมฺม คพฺภินี ตสฺสา เอวฺรูป โทหโพ อุปฺปนฺโน
อิจฺฉติ สุริยสฺส อุคฺคมนกาเล จตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
สุภฺมมฺมึ จิตฺตํ ปสฺสตีตฺตํ ขคฺคานญจ โชรณํ ปาตฺตฺตฺตฺต
มยฺปิ เทวี ปสฺสามาติ ฯ อถโข ภิกฺขเว ทิฆมิตฺตสฺส โกสฺสรณฺโณ
มเหสี เยน พฺรหฺมทตฺตสฺส กาสีรณฺโณ ปุโรหิตो พฺรหฺมโณ
เตนฺอุปสงฺกมิ ฯ อทฺทสา โข ภิกฺขเว พฺรหฺมทตฺตสฺส กาสีรณฺโณ
ปุโรหิตो พฺรหฺมโณ ทิฆมิตฺตสฺส โกสฺสรณฺโณ มเหสี พุโรโต ว
อาคจฺฉนฺตี ทิสฺวาน อุภฺจายาสนา เอกํสํ อุคฺคตราสงฺกํ กริตฺวา
เยน ทิฆมิตฺตสฺส โกสฺสรณฺโณ มเหสี เตนฺญชฺฉิมฺปณาเมตฺวา
ติภฺขตฺตํ อุทานํ อุทานสฺสิ โกสฺสราชา วต โภ กุจฺฉิกโต๖
โกสฺสราชา วต โภ กุจฺฉิกโตติ อวิมฺนา ๑ เทวี โหหิ ลจฺฉสิ
สุริยสฺส อุคฺคมนกาเล จตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
จิตฺตํ ปสฺสตีตฺตํ ขคฺคานญจ โชรณํ ปาตฺตฺตฺต
พฺรหฺมทตฺตสฺส กาสีรณฺโณ ปุโรหิตो พฺรหฺมโณ เยน พฺรหฺมทตฺโต
กาสีรณฺโณ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา พฺรหฺมทตฺโต กาสีรณฺโณ
เอตทโวจ ตถา เทว นิมิตฺตานิ ทิสฺสนฺติ เสว สุริยสฺส อุคฺคมน-
#๑ ม. อตฺตมฺนา ฯ

กาลล จตุรงฺคินี เสนา สนนทฺธา วมฺมิกา สุภูมียิ ตัญฺจตุ ขกฺคา จ
โรวียนฺตฺติ ฯ อถโข ภิกฺขเว พุรหฺมทตฺโต กาสีรธา มนุสฺเส
อาณานิเปตี ยถา ภณฺเน ปุโรหิตฺโต พุราหฺมโณ อาห ตถา
กโรถาติ ฯ อถภิ โข ภิกฺขเว ที่มฺมิตฺตฺส โกสลรณฺโณ มเหสี
สุริยสฺส อุกฺคมนกาลล จตุรงฺคินี เสนํ สนนทฺธํ วมฺมิกํ สุภูมียิ จิตฺ
ปฺสฺสิตฺตุ ขกฺคานณฺจ โรวณํ ปาตุํ ฯ อถโข ภิกฺขเว ที่มฺมิตฺตฺส
โกสลรณฺโณ มเหสี ตสฺส กพฺภสฺส ปรีปากมนฺวาย ปฺตตํ วิชายิ ฯ
ตสฺส ที่มฺวาทิ นามํ อํกํสุ ฯ อถโข ภิกฺขเว ที่มฺวาทุ กุมารโ
นจิริสฺเสว วิณฺญตฺตํ ปาปฺณิ ฯ อถโข ภิกฺขเว ที่มฺมิตฺตฺส โกสลรณฺโณ
เอตทโหตี อยํ โข พุรหฺมทตฺโต กาสีรธา พหุโน
อมฺหากํ อนตฺถสฺส การโก อิมินา อมฺหากํ พลณฺจ วาหนณฺจ
ชนปฺโท จ โกโส จ โกฏฺจาการณฺจ อจฺฉินฺนํ สจายิ อเมห
ชานิสฺสตี สพฺเพ ว ตโย ฆาตานิเปตฺสตี ยนฺนุนาหิ ที่มฺวาว
กุมาริ พหฺนฺนเร วาเสยฺยนฺติ ฯ อถโข ภิกฺขเว ที่มฺมิตฺติ โกสลรธา
ที่มฺวาว กุมาริ พหฺนฺนเร วาเสสิ ฯ อถโข ภิกฺขเว ที่มฺวาทุ กุมารโ
พหฺนฺนเร ปฏฺิวสฺนฺโต นจิริสฺเสว สพฺพสิปฺปานิ ลิกฺขิ ฯ

[๒๔๔] เตน โข ปน ภิกฺขเว ๑ สมเยน ที่มฺมิตฺตฺส โกสลรณฺโณ
กปฺปโก พุรหฺมทตฺเต กาสีรณฺเณ ปฏฺิวสตี ฯ อทฺทสา โข ภิกฺขเว
ที่มฺมิตฺตฺส โกสลรณฺโณ กปฺปโก ที่มฺมิตฺตี โกสลรธาณํ สปฺชาปตีกํ
พาราณสิยิ อณฺณตฺรสมิ ปจฺจนฺติเม โอกาเส กุมฺภการนิเวสเน
#๑ ม. อยํ ปาโจ น ทิสฺสตี ฯ

อณฺดาตกเวเสน ปรีพฺพาชกจฺจนฺเนน ปฏิวสฺนุตฺติ ทิสฺวาน เยน
พฺรหฺมทตฺโต กาสีรธา เตนฺอุปสฺงกมฺมิ ออุปสฺงกมฺมิตฺวา พฺรหฺมทตฺตํ
กาสีรธาณํ เอตทโวจ ทิฆฺมิตฺติ เทว โกสฺลธาธา สปฺชาปตฺติโก
พาราณสียํ อณฺดตรสฺมึ ปจฺจนฺตฺติเม โอบาเส กุมฺภการณิเวสเน
อณฺดาตกเวเสน ปรีพฺพาชกจฺจนฺเนน ปฏิวสฺตีตฺติ ฯ อถโฆ ภิกฺขเว
พฺรหฺมทตฺโต กาสีรธา มนุสฺเส อาณาเปตี เตนหิ ภณฺเน ทิฆฺมิตฺตี
โกสฺลธาธาณํ สปฺชาปตฺติกํ อาเนถาติ ฯ เอวํ เทวาติ โฆ ภิกฺขเว
เต มนุสฺสา พฺรหฺมทตฺตสฺส กาสีรธฺวโล ปฏิสฺสฺสนฺนิตฺวา ทิฆฺมิตฺตี โกสฺลธาธาณํ
สปฺชาปตฺติกํ อาเนถุํ ฯ อถโฆ ภิกฺขเว พฺรหฺมทตฺโต กาสีรธา
มนุสฺเส อาณาเปตี เตนหิ ภณฺเน ทิฆฺมิตฺตี โกสฺลธาธาณํ สปฺชาปตฺติกํ
ทพฺุหาย รชฺชฺยา ปจฺฉาพาทํ คาพฺุหพฺุณฺณํ พฺุณฺณิตฺวา ชุรฺมฺมฺุณฺุ
กริตฺวา ชรฺสฺสเรณ ปณฺเวณ รติยาช รติยํ ๑ สฺิงฆาณฺุเกณ สฺิงฆาณฺุกํ
ปรีเนตฺวา ทกฺขิณฺเณ ทฺุวาเรณ นิกฺขามาตฺวา ทกฺขิณฺโต นครฺสฺส
จตุธา ฉินฺุทิตฺวา จตุทฺุทิสฺสา พิลานิ นิกฺขิปถาติ ฯ เอวํ เทวาติ
โฆ ภิกฺขเว เต มนุสฺสา พฺรหฺมทตฺตสฺส กาสีรธฺวโล ปฏิสฺสฺสนฺนิตฺวา ๒
ทิฆฺมิตฺตี โกสฺลธาธาณํ สปฺชาปตฺติกํ ทพฺุหาย รชฺชฺยา ปจฺฉาพาทํ
คาพฺุหพฺุณฺณํ พฺุณฺณิตฺวา ชุรฺมฺมฺุณฺุ กริตฺวา ชรฺสฺสเรณ ปณฺเวณ
รติยาช รติยํ สฺิงฆาณฺุเกณ สฺิงฆาณฺุกํ ปรีเนนฺุติ ฯ อถโฆ ภิกฺขเว
ทฺุฆาฐสฺส กุมารสฺส เอตทโหสิ จิรํ ทิฏฺุจฺา ๓ โฆ เม มาตาปิตโร
#๑ โป. รติยา รติยํ ฯ ม. รติกาย รติกํ ฯ ๒ โป. ม. ย. ปฏิสฺสฺสฺตฺวา ฯ
#๓ สฺี. ย. จิรํทิฏฺุจฺา ฯ

ยฺนฺนุนาหิ มาตาปิตโร ปสฺเสยฺยนฺติ ฯ อถ โข ภิกฺขเว ทิฆมาว
กุมารโ พาราณสี ปวิสิตฺวา อทฺทส มาตาปิตโร ทพฺุหาย รชฺชยา
ปจฺฉาพาหิ คापฺุหพนฺุชนํ พนฺุชิตฺวา ชุรฺมณฺุฑํ กริตฺวา ชรสฺสเรณ
ปณฺเวน รติยาย รติยํ สฺิงฆาฏฺเณน สฺิงฆาฏฺุํ ปรีเนนฺเต ทิสฺวาน
เยน มาตาปิตโร เตนฺุปสฺุภมิ ฯ อทฺทสา โข ภิกฺขเว ทิฆฺมิตฺติ
โกสฺลราชา ทิฆมาว กุมาริ ทูโรโต ว อากฺจณฺุฑํ ทิสฺวาน ทิฆมาว
กุมาริ เอตทวโจ มา โข ตฺวํ ตาต ทิฆมาว ทิฆฺมํ ปสฺส มา
รสฺสํ น หิ ตาต ทิฆมาว เวเรน เวรา สมฺมณฺุติ อเวเรน หิ
ตาต ทิฆมาว เวรา สมฺมณฺุติติ ฯ เอวํ วุตฺเต ภิกฺขเว เต มนฺุสฺสา
ทิฆฺมิตฺติ โกสฺลราชานํ เอตทวโจ อุมฺมตฺตโก อยํ ทิฆฺมิตฺติ โกสฺลราชา
วิปฺลปฺติ โก อิมสฺส ทิฆมาว กํ อยํ เอวมาห มา โข
ตฺวํ ตาต ทิฆมาว ทิฆฺมํ ปสฺส มา รสฺสํ น หิ ตาต ทิฆมาว
เวเรน เวรา สมฺมณฺุติ อเวเรน หิ ตาต ทิฆมาว เวรา สมฺมณฺุติติ ฯ
นาหิ ภณฺเ อุมฺมตฺตโก วิปฺลปามิ อปิจ โย วิญฺญู โส
วิภาเวสฺสตีติ ฯ ทฺุติยมฺปิ โข ภิกฺขเว ฯเปฯ ตฺุติยมฺปิ โข
ภิกฺขเว ทิฆฺมิตฺติ โกสฺลราชา ทิฆมาว กุมาริ เอตทวโจ มา โข
ตฺวํ ตาต ทิฆมาว ทิฆฺมํ ปสฺส มา รสฺสํ น หิ ตาต ทิฆมาว
เวเรน เวรา สมฺมณฺุติ อเวเรน หิ ตาต ทิฆมาว เวรา สมฺมณฺุติติ ฯ
ตฺุติยมฺปิ โข ภิกฺขเว เต มนฺุสฺสา ทิฆฺมิตฺติ โกสฺลราชานํ เอตทวโจ
อุมฺมตฺตโก อยํ ทิฆฺมิตฺติ โกสฺลราชา วิปฺลปฺติ โก อิมสฺส

ทีฆมาวฺ กัม อัยฺ เอมมาห มา โข ตฺวํ ตาต ทีฆมาวฺ
ทีฆมฺ ปสฺส มา รสฺสํ น หิ ตาต ทีฆมาวฺ เวเรน เวรา สมฺมุนฺติ
อเวเรน หิ ตาต ทีฆมาวฺ เวรา สมฺมุนฺตํ ๑ นาหิ ภาณ อุมฺมตฺตโก
วิปฺปลปามิ อปีจ โย วิญญฺ โส วิภาเวสฺสตีติ ๑ อถโฆ
ภิกฺขเว เต มนุสฺสา ทีฆีตี โกสฺสราชานํ สปฺชาปตฺกํ รติยาย รติยํ
สิงฺฆาญฺเณน สิงฺฆาญฺกํ ปรีเนตฺวา ทกฺขิณฺเนน ทฺวาเรน นิกฺขามาตฺวา
ทกฺขิณฺโต นครสฺส จตฺธา ฉินฺนํทิตฺวา จตฺตทฺทิสฺสา พิลานิ นิกฺขิปิตฺวา
คฺมุพฺ ฐเปตฺวา ปกฺกมฺีสุ ๑ อถโฆ ภิกฺขเว ทีฆมาวฺ กฺุมารो
พาราณสี ปวีตฺติวา สุริ นีหริตฺวา คฺมุพิเย ปาเยติ ๑ ยทา เต
มตฺตา อเหตุํ ปตฺติตา อถ กฺฏฺจานิ สงฺกทฺขณฺตีตฺวา [๑] มาตาปีตฺถนํ
สรีริ จิตกํ อาโรเปตฺวา อคฺคี ทตฺวา ปญฺชลิโก ติกฺขตฺตํ จิตกํ
ปทกฺขิณฺ อกาสิ ๑ เตน โข ปน ภิกฺขเว สมเยน พุรหฺมทตฺโต
กาสิราชา อุปริปาสาทวฺรคโต โหติ ๑ อทฺทสา โข ภิกฺขเว
พุรหฺมทตฺโต กาสิราชา ทีฆมาวฺ กฺุมาริ ปญฺชลิโก ติกฺขตฺตํ จิตกํ
ปทกฺขิณฺ กโรนฺตํ ทิสฺวานสฺส เอตทโหสิ นิสฺสํสยํ โข โส
มนุสฺโส ทีฆีติสฺส โกสฺสรวฺโย ฌาติ วา สาลโหิตฺโต วา อโห
เม อนตฺถโก น หิ นาม เม โกจิ อาโรเจสฺสตีติ ๑ อถโฆ
ภิกฺขเว ทีฆมาวฺ กฺุมาริ อรณฺถํ คนฺตฺวา ยาวทตฺถํ กนฺนํทิตฺวา
โรทิตฺวา วปฺป ๒ ปุณฺณิตฺวา พาราณสี ปวีตฺติวา อนฺเตปฺรสุส สามนฺตา
หตฺถิสาลํ คนฺตฺวา หตฺถาจริยํ เอตทโวจ อิจฺฉามหิ อาจริย
#๑ ม. ย. จิตกํ กริตฺวา ๑ ๒ ม. ขปฺป ๑

สิปป์ สิกฺขิตฺตุนฺติ ฯ เตนฺหิ ภณฺเณ มาณวกฺ สิกฺขสฺสูตฺติ ฯ อถโฆ
ภิกฺขเว ทีฆมาวฺ กุมาโร รตฺติยา ปจฺจุสฺสมยฺ ปจฺจุญฺจาย หตฺถิสาลายฺ
มณฺชุนา สเรณฺ คายิ วิณฺญจ วาเทสิ ฯ อสฺโสสิ โข ภิกฺขเว
พฺรหฺมทตฺโต กาสีรธา รตฺติยา ปจฺจุสฺสมยฺ ปจฺจุญฺจาย หตฺถิสาลายฺ
มณฺชุนา สเรณฺ คีตฺ วิณฺญจ วาทิตฺ สุตฺวาน มนฺุสฺเส ปฺจฺฉิ
โก ภณฺเณ รตฺติยา ปจฺจุสฺสมยฺ ปจฺจุญฺจาย หตฺถิสาลายฺ มณฺชุนา
สเรณฺ คายิ วิณฺญจ วาเทสีติ ฯ อมฺกสฺส เทว หตฺถาจรียสฺส
อนฺุเตวาลี มาณวโก รตฺติยา ปจฺจุสฺสมยฺ ปจฺจุญฺจาย หตฺถิสาลายฺ
มณฺชุนา สเรณฺ คายิ วิณฺญจ วาเทสีติ ฯ เตนฺหิ ภณฺเณ ตํ มาณวกํ
อาเนถาติ ฯ เอวํ เทวาติ โข ภิกฺขเว เต มนฺุสฺสา พฺรหฺมทตฺตสฺส
กาสีรณฺโถ ปฺภิสฺสูตฺตวา ทีฆมาวฺ กุมาริ อาเนตฺุ ฯ อถโฆ ภิกฺขเว
พฺรหฺมทตฺโต กาสีรธา ทีฆมาวฺ กุมาริ เอตทวโจ ตฺวํ ภณฺเณ
माणวกฺ รตฺติยา ปจฺจุสฺสมยฺ ปจฺจุญฺจาย หตฺถิสาลายฺ มณฺชุนา
สเรณฺ คายิ วิณฺญจ วาเทสีติ ฯ เอวํ เทวาติ ฯ เตนฺหิ [๑] ภณฺเณ
माणวกฺ คายสฺสุ วิณฺญจ วาเทสีติ ฯ เอวํ เทวาติ โข ภิกฺขเว
ทีฆมาวฺ กุมาโร พฺรหฺมทตฺตสฺส กาสีรณฺโถ ปฺภิสฺสูตฺตวา อารธาเปกฺโข
มณฺชุนา สเรณฺ คายิ วิณฺญจ วาเทสิ ฯ อถโฆ ภิกฺขเว
พฺรหฺมทตฺโต กาสีรธา ทีฆมาวฺ กุมาริ เอตทวโจ ตฺวํ ภณฺเณ
माणวกฺ มํ อฺปฺภุจฺหาติ ฯ เอวํ เทวาติ โข ภิกฺขเว ทีฆมาวฺ
กุมาโร พฺรหฺมทตฺตสฺส กาสีรณฺโถ ปจฺจุสฺโสสิ ฯ อถโฆ ภิกฺขเว
#๑ ม. ย. ตฺวํ ฯ

ทีฆาวุ กุมารโ พุรหมตตตสฺส กาสีรณฺโณ ปุพฺพภูจายี อโหสิ๑
ปจฺจณานิปาตี กิการปฏิสฺสาวี ๑ มนาปจาริ ปิยวาที ๑ อถโข ภิกฺขเว
พุรหมตฺโต กาสีราชา ทีฆาวว กุมาริ นจิริสฺเสว อพฺภนฺตริเก ๒
วิสุตฺตาสิกฺกุจฺจเน จเปสิ ๑ อถโข ภิกฺขเว พุรหมตฺโต กาสีราชา
ทีฆาวว กุมาริ เอตทโวจ เตนหิ ภณฺเ มาณวก รธํ โยเชหิ มิควํ
คมิสฺสามาติ ๑ เอวํ เทวาติ โข ภิกฺขเว ทีฆาวุ กุมารโ พุรหมตตตสฺส
กาสีรณฺโณ ปฏิสฺสณฺณิตฺวา รธํ โยเชตฺวา พุรหมตตฺ กาสีราชานํ
เอตทโวจ ยุตฺโต โข เต เทว รโธ ยสฺสทานิ กาลํ มณฺณสิตี ๑
อถโข ภิกฺขเว พุรหมตฺโต กาสีราชา รธํ อภิรฺูหิ ทีฆาวุ กุมารโ
รธํ เปเสสิ ๑ ตถา ตถา รธํ เปเสสิ ยถา ยถา อณฺเณเนว
เสนา อคฺมาสิ อณฺเณเนว รโธ ๑ อถโข ภิกฺขเว พุรหมตฺโต
กาสีราชา พุริ กนฺตฺวา ทีฆาวว กุมาริ เอตทโวจ เตนหิ ภณฺเ
माणวก รธํ มุณฺจสฺส กิลนฺโตมฺหิ นิปชฺชิสฺสามิตี ๑ เอวํ
เทวาติ โข ภิกฺขเว ทีฆาวุ กุมารโ พุรหมตตตสฺส กาสีรณฺโณ
ปฏิสฺสณฺณิตฺวา รธํ มุณฺจิตฺวา ปจฺวิยํ ปลฺลงฺเกน นิสิตี ๑ อถโข
ภิกฺขเว พุรหมตฺโต กาสีราชา ทีฆาวุสฺส กุมารสฺส อจฺจจฺเจ สีสํ
กตฺวา เสยฺยํ กปฺเปสิ ๑ ตสฺส กิลนฺตสฺส มฺหุตฺตเกเนว นิทฺทํ
โอกฺกมิ ๑ อถโข ภิกฺขเว ทีฆาวุสฺส กุมารสฺส เอตทโหสิ
อัย โข พุรหมตฺโต กาสีราชา พหุโน อมฺหากํ อนตฺตสฺส การโก
อิมินา อมฺหากํ พลณฺจ วาหนณฺจ ชนปฺโท จ โโกโส จ
#๑ ไป. กิการณฺปฏิสฺสาวี ๒ ม. อพฺภนฺตริเม ๑

โกฏฐาคารณจ อจฺฉินฺนํ อิมินา จ เม มาตาปิตโร หตา อัยฺ ขวสฺส
กาโล โยหิ เวรํ อปฺเปยฺยนฺติ โกลิยา ขคฺคํ นิพฺพาทิ ฯ
อถโข ภิกฺขเว ทีฆาวุสฺส กุมารสฺส เอตทโหสิ ปิตา โข มํ
มรณกาลे อวจ มา โข ตฺวํ ตาต ทีฆาวุ ทีฆํ ปสฺส มา
รสฺสํ น หิ ตาต ทีฆาวุ เวเรน เวรา สมฺมุนฺติ อเวเรน หิ
ตาต ทีฆาวุ เวรา สมฺมุนฺตฺติ น โข เม ตํ ปฏฺฐูปิ โยหิ
ปิตุ วจฺนํ อตฺถกฺกเมยฺยนฺติ โกลิยา ขคฺคํ ปเวเสสิ ฯ ทฺถิมฺปิ
โย ภิกฺขเว ฯเปฯ ตฺถิมฺปิ โข ภิกฺขเว ทีฆาวุสฺส กุมารสฺส
เอตทโหสิ อัยฺ โข พุรหฺมทตฺโต กาสีราชา พหุโน อมฺหากํ
อนตฺถสฺส การโก อิมินา อมฺหากํ พลณฺจ วาหนณฺจ ชนปโท
จ โกลโส จ โกฏฐาคารณจ อจฺฉินฺนํ อิมินา จ เม มาตาปิตโร
หตา อัยฺ ขวสฺส กาโล โยหิ เวรํ อปฺเปยฺยนฺติ โกลิยา
ขคฺคํ นิพฺพาทิ ฯ ตฺถิมฺปิ โข ภิกฺขเว ทีฆาวุสฺส กุมารสฺส
เอตทโหสิ ปิตา โข มํ มรณกาลे อวจ มา โข ตฺวํ ตาต
ทีฆาวุ ทีฆํ ปสฺส มา รสฺสํ น หิ ตาต ทีฆาวุ เวเรน เวรา
สมฺมุนฺติ อเวเรน หิ ตาต ทีฆาวุ เวรา สมฺมุนฺตฺติ น โข
เม ตํ ปฏฺฐูปิ โยหิ ปิตุ วจฺนํ อตฺถกฺกเมยฺยนฺติ ปุณฺเทว
โกลิยา ขคฺคํ ปเวเสสิ ฯ อถโข ภิกฺขเว พุรหฺมทตฺโต กาสีราชา
ภีโต อุพฺพิคฺโค อุตฺตงฺกี อุตฺตรโสตฺ สหสา วุฏฺฐาสิ ฯ อถโข
ภิกฺขเว ทีฆาวุ กุมาโร พุรหฺมทตฺติ กาสีราชานํ เอตทโวจ กิสุส

ตฺวํ เทว ภีโต อุพฺพิคฺโค อุตฺตฺสํกิ อุตฺตรโสตฺต สหสา วุฏฺฐาสีติ ฯ
อิธ มํ ภณฺเณ มาณวก ทิฆมิตฺตฺส โกสฺตรณฺโณ ปุตฺโต ทิฆมา
กุมมาโร สฺปิณฺนฺเตน ขคฺเคน ปรีปาทฺสิ เตนาหํ ภีโต อุพฺพิคฺโค
อุตฺตฺสํกิ อุตฺตรโสตฺต สหสา วุฏฺฐาสินฺนฺติ ฯ อถโข ภิกฺขเว ทิฆมา
กุมมาโร วาเมน หตฺถेณ พุรหฺมทตฺตฺส กาสีรณฺโณ สีลํ ปรามสฺติว
ทกฺขิณฺเณน หตฺถेณ ขคฺคํ นิพฺพาเหตฺวา พุรหฺมทตฺตํ กาสีราชา
เอดทโวจ อหํ โข โส เทว ทิฆมิตฺตฺส โกสฺตรณฺโณ ปุตฺโต
ทิฆมา กุมมาโร พหฺุโน ตฺวํ อมฺหากํ อนตฺตฺส การโก ตยา
อมฺหากํ พลณฺจ วาหนณฺจ ชนปฺโท จ โโกโส จ โกฎฺจาการณฺจ
อจฺฉินฺนํ ตยา จ เม มาตาปิตโร หตา อยํ ขวสฺส กาโล
โยหํ เวรํ อปฺเปยฺยณฺติ ฯ อถโข ภิกฺขเว พุรหฺมทตฺโต กาสีราชา
ทิฆมาวสฺส กุมารสฺส ปาเทสุ สิริสา นิปฺติตฺวา ทิฆมาว กุมาร
เอดทโวจ ชีวิตํ เม ตาต ทิฆมา เทหิ ชีวิตํ เม ตาต ทิฆมา
เทหิติ ฯ กฺยาหํ อุตฺตฺสหามิ เทวสฺส ชีวิตํ ทาคฺุ เทโว โข เม
ชีวิตํ ทเทยฺยาคิ ฯ เตนหิ ตาต ทิฆมา ตฺวณฺเจว เม ชีวิตํ เทหิ
อหณฺจ เต ชีวิตํ ทมฺมีติ ฯ อถโข ภิกฺขเว พุรหฺมทตฺโต จ
กาสีราชา ทิฆมา จ กุมมาโร อณฺณมณฺณสฺส ชีวิตํ อทฺสุ ปาณฺณจ
อคฺคฺเหลฺสุ สปลณฺจ อกฺสุ อทฺุหาย ๑ ฯ อถโข ภิกฺขเว พุรหฺมทตฺโต
กาสีราชา ทิฆมาว กุมารํ เอดทโวจ เตนหิ ตาต ทิฆมา รธํ
#๑ ยู. อทฺุรฺกฺยา ๑ โป. ม. อทฺุรฺกฺยา ๑

โยเชหิ คมิสฺสามาติ ฯ เอวํ เทวาติ โข ภิกฺขเว ทีฆาวุ กุมารโ
พฺรหฺมทตฺตสฺส กาสีรณฺโณ ปฏิสฺสูณฺตีวา รธํ โยเชตฺวา พฺรหฺมทตฺตํ
กาสีรชานํ เอตทโวจ ยุตฺโต โข เต เทว รโถ ยสฺสทานิ
กาลํ มณฺณสีติ ฯ อถโข ภิกฺขเว พฺรหฺมทตฺโต กาสีรชชา รธํ
อภิวฺหิ ทีฆาวุ กุมารโ รธํ เปเสสิ ฯ ตถา ตถา รธํ เปเสสิ
ยถา ยถา นจิริสฺเสว เสนาย สมากจฺญิ ฯ อถโข ภิกฺขเว
พฺรหฺมทตฺโต กาสีรชชา พาราณสี ปวีสิตฺวา อมจฺเจ ปาริสชฺเช
สนฺนิปาตาเปตฺวา เอตทโวจ สเจ ภณฺเ ทิฆฺมิตฺตสฺส โโกสลรณฺโณ
ปฺตุตฺตํ ทีฆาวว กุมารํ ปสฺเสยฺยถา กิณฺติ ตํ ๑ กรเยยฺยถาติ ฯ
เอกจฺเจ อมจฺจา ๒ เอวมาหํสุ มยํ เทว หตฺเถ ฉินฺนฺเทยฺยาม
มยํ เทว ปาทฺเถ ฉินฺนฺเทยฺยาม มยํ เทว หตฺถปาเท ฉินฺนฺเทยฺยาม
มยํ เทว กณฺณเ ฉินฺนฺเทยฺยาม มยํ เทว นาสํ ฉินฺนฺเทยฺยาม มยํ
เทว กณฺณนาสํ ฉินฺนฺเทยฺยาม มยํ เทว สีสํ ฉินฺนฺเทยฺยามาติ ฯ
อัย โข โส ภณฺเ ทิฆฺมิตฺตสฺส โโกสลรณฺโณ ปฺตุตฺโต ทีฆาวุ กุมารโ
นายนํ ลพฺภา กิณฺจิ กาคุํ อิมินา จ เม จีวิตฺตํ ทินฺนํ มยา จ
อิมสฺส จีวิตฺตํ ทินฺนฺนฺติ ฯ อถโข ภิกฺขเว พฺรหฺมทตฺโต กาสีรชชา
ทีฆาวว กุมารํ เอตทโวจ ยํ โข ตาต ทีฆาวุ ปิตา มรณฺกาลเ
อวจ มา โข ตวํ ตาต ทีฆาวุ ทิฆํ ปสฺส มา รสฺสํ น
หิ ตาต ทีฆาวุ เวเรน เวรา สมฺมฺนฺติ อเวเรน หิ ตาต
ทีฆาวุ เวรา สมฺมฺนฺตีติ กิณฺเต ปิตา สฺนฺชาย อวจาติ ฯ ยํ โข
#๑ ม. ย. นํ ๑ ๒ ม. ย. อัย ปาโจ นตฺถิ ฯ

เม เทว ปิตา มรณกาลे อวจ มา ที่ฆนฺติ มา จิริ เวร
อกาสีติ อิม โข เม เทว ปิตา มรณกาลे อวจ มา
ที่ฆนฺติ ย โข เม เทว ปิตา มรณกาลे อวจ มา รสฺสนฺติ
มา จิปปิ มิตุเตหิ ภิชฺชิตฺถาติ อิม โข เม เทว ปิตา
มรณกาลे อวจ มา รสฺสนฺติ ย โข เม เทว ปิตา
มรณกาลे อวจ น หิ ตาต ที่ฆมาว เวเรน เวรา สมฺมุนฺติ
อเวเรน หิ ตาต ที่ฆมาว เวรา สมฺมุนฺตีติ เทเวน เม มาตาปิตโร
หตาติ สจาหิ เทว จีวิตา โวโรเปยฺยึ เย เทวสุส
อตุถกามา เต ม จีวิตา โวโรเปยฺยึ เย เม อตุถกามา เต
เต จีวิตา โวโรเปยฺยึ เวนฺตึ เวร เวเรน น วุปลเมยฺย
อิทานิ จ ปน เม เทเวน จีวิตึ ทินฺนึ มยา จ เทวสุส จีวิตึ
ทินฺนึ เวนฺตึ เวร อเวเรน วุปลนฺตึ อิม โข เม เทว ปิตา
มรณกาลे อวจ น หิ ตาต ที่ฆมาว เวเรน เวรา สมฺมุนฺติ
อเวเรน หิ ตาต ที่ฆมาว เวรา สมฺมุนฺตีติ ๑ อถโข ภิกฺขเว
พฺรหฺมทฺตโต กาสีราชา อจฺจริยึ วต โภ อพฺภุตฺต วต โภ
ยาว ปณฺจโกโต อยฺย ที่ฆมาว กุมารो ยตฺร หิ นาม ปิตฺโน
สงฺขิตฺเตน ภาสิตฺตสฺส วิตุถาเรน อตุถึ อาชานิสฺสตีติ เปตุคิกํ
พลญจ วาหนญจ ชนปฺทญจ โภสญจ โภฏฺฐจาการญจ ปฺฏิปาเทสิ
ธีตฺรญจ อทาสี ๑ เตสํ หิ นาม ภิกฺขเว ราชนํ อาทินฺนทญฺจทานํ
อาทินฺนสตุถานํ เวนฺรูปุ ขนฺติโสฺรจฺจํ ภวิสฺสตีติ ๑ อิธ โข ปน ตํ

ภิกฺขเว โสภเถ ยํ ตุมฺเห เอวํ สุวากฺขเต ฌมฺมวินเย ปฺพพชิตา
สมานาขมาจ ภเวยฺยถ โสธตาจติ ฯ

[๒๔๕] ตติยมฺปิ โข ภควา เต ภิกฺขุ เอตทโวจ อถํ
ภิกฺขเว มา ภณฺทานํ มา กลหํ มา วิคฺคหํ มา วิวาทนฺติ ฯ
ตติยมฺปิ โข โส อฌมฺมวาที ภิกฺขุ ภควนฺตํ เอตทโวจ อากเมตฺตุ
ภนฺเต ภควา ฌมฺมสามี อปโปสฺสุกฺโก ภนฺเต ภควา ทิฏฺฐฌมฺมสุขวิหารี
อนฺนุยฺตุโต วิหฺรตฺตุ มยเมเตน ภณฺทเนน กลहेน วิคฺคहेน
วิวาทเนน ปญฺญายิสฺสามาติ ฯ อถโฆ ภควา ปรียาทินฺนรฺูปา
โฆ อิเม โมฆปฺริสา นยิเม สฺสุกรา สลฺลญาเปตฺนฺติ อฏฺฐายาสนา
ปฏฺกามิ ฯ

ทีฆาวุภาณวารี ปจฺมํ ๑ ฯ

[๒๔๖] อถโฆ ภควา ปฺพพณฺหสมยํ นีวาเสตฺวา ปตฺตจิวฺรมาทาย
โกสมฺพี ปิณฺฑทาย ปาวิสิ โกสมฺพิยํ ปิณฺฑทาย จริตฺวา ปจฺฉาภตฺตํ
ปิณฺฑปาตปฏฺิกฺกนฺโต เสนาสนํ สํสามเตว ปตฺตจิวฺรมาทาย
สงฺฆมฺชฺเฒ จิตฺโก ว อีมา คาถาโย อภาสิ

[๒๔๗] ปุณฺสทฺโท สมชฺโน น พาโล โกจิ มลฺลถ
สงฺฆสมฺมึ ภิชฺชมานสมฺมึ นาลณฺถ ภิกฺขโย อมลฺลธฺรํ ฯ
ปฺริมฺภูจฺา ปณฺฑิตา ภาสา วาจาโคจรภาณินฺโน
ยาวิจฺจนฺติ มฺขายามํ เยน นีตา น ตํ วิฑู ฯ
อกฺโกจฺฉนิ มํ อวธิ มํ อชินิ มํ อหาสิ เม

#๑ ม. นิฏฺฐิตโต ปจฺโม ฯ

เย จ ตํ อุปนยฺหนฺติ เวรํ เตสํ น สมฺมตฺติ ฯ
อภฺโกจฺฉนฺติ มํ อวชิ มํ อชินิ มํ อหาสิ เม
เย จ ตํ นุปนยฺหนฺติ เวรํ เตสฺสูปสมฺมตฺติ ฯ
น หิ เวเรน เวรานิ สมฺมตฺติช กุทาจนํ
อเวเรน จ สมฺมตฺติ เอส ฐมฺโม สนนฺตโน ฯ
ปเร จ น วิชานนฺติ มยเมตฺถ ยมามฺเส ๑ ฯ
เย จ ตตฺถ วิชานนฺติ ตโต สมฺมตฺติ เมชฺคา ฯ
อภฺจิจฺฉินฺททา ๒ ปาณฺหฺรา กฺวาสุสฺชนหฺริโน
รณฺจํ วิคฺขมฺปมานานํ เตสํปิ โหติ สงฺกฺคิ ฯ

กสฺมา ตุมฺหาก ๓ โน ลียา ฯ

สเจ ลเถถ นีปกํ สหํยํ
สทฺธิญฺจํ สาทฺฐวិหาริชิริ
อภฺกฺยฺย สทฺพานิ ปริสฺสยานิ
จเรยฺย เตนตฺตมโน สตีมา ฯ
โน เจ ลเถถ นีปกํ สหํยํ
สทฺธิญฺจํ สาทฺฐวิหาริชิริ
ราชาว รณฺจํ วิชิตํ ปหาย
เอโก จเร มาตฺงฺกรณฺเวยว นาโค ฯ

เอกสฺส จริตํ เสยฺโย นตฺถิ พาเล สหํยตา ฯ

#๑ ม. ย. ยมามเส ฯ ๒ ม. ย. อภฺจิจฺฉินฺนา ฯ ๓ ย. ตุมฺหากํ ฯ

เอโก จเร น จ ปาปานี กยิรา

อโปปฺสฺสุโก มาตงฺครณฺเวยว นาโคติ ฯ

[๒๔๘] อถโโข ภควา สงฺฆมฺชฺเณ จิตฺโก ว อีมา คธาโย
 ภาสิตฺวา เยน พาลกฺโณณการกคาโม ๑ เตนฺอุปฺสงฺกมิ ฯ เตน
 โโข ปน สมฺเยน อายสฺมา ภคฺ พาลกฺโณณการกคาเม วิหฺรติ ฯ
 อทฺทสา โโข อายสฺมา ภคฺ ภควนฺตํ ทฺวโรโต ว อากจฺจนฺตํ ทิสฺวาน
 อาสนํ ปญฺญาเปสิ ปาโททกํ ปาทปิจฺจํ ปาทกถลิกํ อุปนิกฺขิปี
 ปจฺจุคฺคนฺตฺวา ปตฺตจิวริ ปฏิกฺคเหสิ ฯ นิสฺสีทิ ภควา ปญฺจตฺเต
 อาสเน นิสฺชช ปาทะ ปกฺขาละสิ ฯ อายสฺมาปี โโข ภคฺ ภควนฺตํ
 อภิวาทะตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสีทิ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสฺสินฺนํ โโข อายสฺมฺนฺตํ
 ภคฺ ภควา เอตทโวจ กจฺจิ ภิกฺขุ ขมฺนียํ กจฺจิ ยาปฺนียํ
 กจฺจิ ปิณฺฑทเกน น กิลมฺสีติ ฯ ขมฺนียํ ภควา ยาปฺนียํ ภควา
 น จาหํ ภนฺเต ปิณฺฑทเกน กิลมามีติ ฯ อถโโข ภควา อายสฺมฺนฺตํ
 ภคฺ ฐมฺมียา กถาย สนฺทสฺเสตฺวา สฺมาทเปตฺวา สฺมฺตฺเตเชตฺวา
 สฺมฺปหํเสตฺวา อฏฺฐายาสนา เยน ปาจฺินวํสทาโย เตนฺอุปฺสงฺกมิ ฯ
 เตน โโข ปน สมฺเยน อายสฺมา จ อนฺรฺทฺโธ อายสฺมา จ นนฺทโย
 อายสฺมา จ กิมฺพิโล ๒ ปาจฺินวํสทาเย วิหฺรนฺติ ฯ อทฺทสา โโข
 ทายปาโล ภควนฺตํ ทฺวโรโต ว อากจฺจนฺตํ ทิสฺวาน ภควนฺตํ
 เอตทโวจ มา สมณฺ เอตํ ทายํ ปาวิสิ สนฺเตตฺถ ตโย กฺลปฺตฺตา
 #๑ ย. พาลกโณณการคาโม ฯ ม. พาลกโณณกคาโม ฯ ๒ ม. กิมิโล ฯ

อตุตคามรฺฐปา วิหรนฺติ มา เตสํ อผาสุมกาสีติ ฯ อสุโสสิ โข
อายุสฺมา อนฺรุทฺโธ ทายปาลสฺส ภควตา สทฺธิ มนฺตยมานสฺส
สุตฺวาน ทายปาลํ เอตทโวจ มา อาวุโส ทายปาล ภควนฺตํ
วาเรสิ สตุถา โน ภควา อนฺุปรฺตฺโตติ ฯ อถโฆ อายุสฺมา
อนฺรุทฺโธ เยนายสฺมา จ นนฺทึโย อายุสฺมา จ กิมฺพิโล
เตนฺุปรฺสงฺกมิ อุปรฺสงฺกมิตฺวา อายุสฺมนฺตญจ นนฺทึยํ อายุสฺมนฺตญจ
กิมฺพิลํ เอตทโวจ อภิกฺกมถายสฺมนฺโต อภิกฺกมถายสฺมนฺโต
สตุถา โน ภควา อนฺุปรฺตฺโตติ ฯ อถโฆ อายุสฺมา จ อนฺรุทฺโธ
อายุสฺมา จ นนฺทึโย อายุสฺมา จ กิมฺพิโล ภควนฺตํ ปจฺจุคฺคนฺตฺวา
เอโก ภควโต ปตฺตจิวริ ปฏฺิคฺคเหสิ เอโก อาสนํ ปณฺุณาเปสิ
เอโก ปาโททกํ ปาทปีจํ ปาทกถลิกํ อุปรฺนิกฺขิปี ฯ นิสีทิ ภควา
ปณฺุณฺตเต อาสเน นิสฺชช [๑] ปาเท ปกฺขาลสิ ฯ เตปี โข
อายุสฺมนฺโต ๒ ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิสฺสุ ฯ เอกมนฺตํ
นินฺนํ โข อายุสฺมนฺตํ อนฺรุทฺธํ ภควา เอตทโวจ กจฺจิ โว อนฺรุทฺธา ขมนิยํ
กจฺจิ ยาบนิยํ กจฺจิ ปิณฺุทฺเคน น กิลมถาติ ฯ ขมนิยํ ภควา
ยาบนิยํ ภควา น จ มยํ ภนฺุเต ปิณฺุทฺเคน กิลมามาติ ฯ
กจฺจิ ปน โว อนฺรุทฺธา สมคฺคา สมฺโฆทฺมานา อวิวทฺมานา
จีโรทกฺิฏฺฐตา อณฺุณมณฺุณํ ปิยจฺกฺขุหิ สมฺปฺสฺสนฺตา วิหรถาติ ฯ ตคฺข
เต ๓ มยํ ภนฺุเต สมคฺคา สมฺโฆทฺมานา อวิวทฺมานา จีโรทกฺิฏฺฐตา
#๑ โป. ม. โข ภควา ฯ ๒ สී. โป. ย. อายุสฺมนฺตา ฯ ๓ ม. ย. อยํ ปาโจ นตฺถิ ฯ

อณฺณมณฺณํ ปิยจกฺขุหิ สมฺปสฺสณฺดา วิหฺรามาติ ฯ ยถากถํ ปน
ตุเมห อณฺรุทฺธา สมฺคฺคา สมฺโมทมาณา อวิวทมาณา จิโรทกฺกิตฺตา
อณฺณมณฺณํ ปิยจกฺขุหิ สมฺปสฺสณฺดา วิหฺรธาติ ฯ อิธ มยฺหํ ฆนฺเต
เอวํ โหติ ลาภา วต เม สฺลทฺธํ วต เม โยหํ เอวฺรุเปหิ
สพฺรหฺมจาริหิ สทฺธิ วิหฺรามิติ ตสฺส มยฺหํ ฆนฺเต อิมสฺส อายสฺมณฺเตสฺ
เมตฺตํ กายกมฺมํ ปจฺจุปฺภุจิตฺตํ อวิ เจว รโห จ เมตฺตํ
วจิกมฺมํ เมตฺตํ มโนกมฺมํ ปจฺจุปฺภุจิตฺตํ อวิ เจว รโห จ
ตสฺส มยฺหํ ฆนฺเต เอวํ โหติ ยนฺนุนาหํ สกํ จิตฺตํ นิกฺขิปปิตฺวา
อิมสฺสเยว อายสฺมณฺตานํ จิตฺตสฺส วเสน วตฺเตยฺยนฺติ โส โข
อหํ ฆนฺเต สกํ จิตฺตํ นิกฺขิปปิตฺวา อิมสฺสเยว อายสฺมณฺตานํ จิตฺตสฺส
วเสน วตฺตامي นานา หิ โข โน ฆนฺเต กายา เอกณฺจ ปน
มณฺเณ จิตฺตนฺติ ฯ อายสฺมาปี โข นนฺทิโย อายสฺมาปี โข กิมฺพิโล
ภควนฺตํ เอตทโวจ มยฺหํปี โข ฆนฺเต เอวํ โหติ ลาภา วต
เม สฺลทฺธํ วต เม โยหํ เอวฺรุเปหิ สพฺรหฺมจาริหิ สทฺธิ
วิหฺรามิติ ตสฺส มยฺหํ ฆนฺเต อิมสฺส อายสฺมณฺเตสฺ เมตฺตํ กายกมฺมํ
ปจฺจุปฺภุจิตฺตํ อวิ เจว รโห จ เมตฺตํ วจิกมฺมํ เมตฺตํ มโนกมฺมํ
ปจฺจุปฺภุจิตฺตํ อวิ เจว รโห จ ตสฺส มยฺหํ ฆนฺเต เอวํ
โหติ ยนฺนุนาหํ สกํ จิตฺตํ นิกฺขิปปิตฺวา อิมสฺสเยว อายสฺมณฺตานํ
จิตฺตสฺส วเสน วตฺเตยฺยนฺติ โส โข อหํ ฆนฺเต สกํ จิตฺตํ
นิกฺขิปปิตฺวา อิมสฺสเยว อายสฺมณฺตานํ จิตฺตสฺส วเสน วตฺตامي

นानา หิ โข โน ฆนฺเต กายา เอกญฺจ ปน มณฺเษ จิตฺตฺนฺติ
เอวํ โข มยฺ ฆนฺเต สมคฺคา สมฺโมทมานา อวิทมานา จีโรทกัฏฺฐา
อณฺณมณฺณํ ปิยจฺกฺขุหิ สมฺปสฺสนฺตา วิหฺรามาติ ฯ กจฺจि ปน โว
อนฺนุรฺทฺธา อปฺปมตฺตา อาตานิโน ปหิตตฺตา วิหฺรธาติ ฯ ตคฺขม มยฺ
ฆนฺเต อปฺปมตฺตา อาตานิโน ปหิตตฺตา วิหฺรามาติ ฯ ยถากถํ
ปนฺ ตุมฺเห อนฺนุรฺทฺธา อปฺปมตฺตา อาตานิโน ปหิตตฺตา วิหฺรธาติ ฯ
อิธ ฆนฺเต อมฺหากํ โข ปจฺมํ คามโต ปิณฺฑาย ปฏิกฺกมฺติ โส
อาสन्नํ ปณฺญาเปติ ปาโททกํ ปาทปีจํ ปาทกถลิกํ อุปนิกฺขิปปติ
อวกฺการปาตี โชวิตฺวา อุปฺนฺญาเปติ ปานียํ ปริโกชนียํ อุปฺนฺญาเปติ
โย ปจฺฉา คามโต ปิณฺฑาย ปฏิกฺกมฺติ สเจ โหติ
ภคฺตฺตาวเสโส สเจ อากงฺขติ ภูณฺชติ โน เจ อากงฺขติ
อปฺพรฺเต วา ลทฺเทติ อปฺปาณเก วา อุทเก โอปีลาเปติ โส
อาสन्नํ อุทฺธรติ ปาโททกํ ปาทปีจํ ปาทกถลิกํ ปฏิสฺสามติ อวกฺการปาตี
โชวิตฺวา ปฏิสฺสามติ ปานียํ ปริโกชนียํ ปฏิสฺสามติ ภคฺตคฺคํ
สมฺมุชฺชติ โข ปสฺสติ ปานียฆณฺฺ วา ปริโกชนียฆณฺฺ วา วจฺจฆณฺฺ
วา วิตฺตํ ตฺวจฺฉํ โส อุปฺนฺญาเปติ สจฺจสฺส โหติ อวิสฺยุหํ
หคฺตฺตวิกาเรน ทฺติยปี ๑ อามนฺเตตฺตฺวา หคฺตฺตวิลงฺกเณน อุปฺนฺญาเปม น
เตวว มยฺ ฆนฺเต ตปฺปจฺจยา วาจํ ฆินฺฑาม ปณฺญาหิํ โข
ปนฺ มยฺ ฆนฺเต สพฺพรตฺตฺติยา ฐมฺมียา กถาย สนนฺนีสีทาม เอวํ
โย มยฺ ฆนฺเต อปฺปมตฺตา อาตานิโน ปหิตตฺตา วิหฺรามาติ ฯ
#๑ ม. ย. ปิสทฺโท นตฺถิ ฯ

อถโข ภควา อายสฺมนตญจ อนฺรุตฺตํ อายสฺมนตญจ นนฺทียํ
อายสฺมนตญจ กิมฺพิลํ ฐมฺมียา กถาย สนฺทสฺเสตฺวา สมากฺเพตฺวา
สมฺตฺเตเชตฺวา สมนฺทสฺเสตฺวา อญฺจายาสนา เยน ปารีเสยฺยกํ เตน
จาริกํ ปกฺกามิ อนฺนฺปุพฺเพน จาริกํ จรฺมาโน เยน ปารีเสยฺยกํ
ตทวสฺริ ฯ ตตฺตร สฺตํ ภควา ปารีเสยฺยเก วิหฺรติ รกฺขิตฺวานสณฺฑเฑ
ภทฺทสาลมฺมูลे ฯ

[๒๔๕] อถโข ภควโต รโหคตฺสฺส ปฏฺฐิสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
ปรีวิตฺกฺโก อฺทปาทิ อหํ โข ปุพฺเพ อากิณฺโณ น ฝาสฺสุ ๑ วิหาสี
เตหิ โกสมฺพิกะหิ ๒ ภิกฺขุหิ ฅณฺฑนการเกหิ กลหารเกหิ วิวาทการเกหิ
ภสฺสการเกหิ สงฺฆเ อธิกรณการเกหิ โสมนฺหิ เอตฺรหิ
เอโก อทฺติโย สฺขํ ฝาสฺสุ วิหฺรามิ อณฺณเตรว เตหิ โกสมฺพิกะหิ
ภิกฺขุหิ ฅณฺฑนการเกหิ กลหารเกหิ วิวาทการเกหิ ภสฺสการเกหิ
สงฺฆเ อธิกรณการเกหิ ติ ฯ อณฺณตโรปี โข หตฺถินาโค อากิณฺโณ
วิหฺรติ หตฺถิหิ หตฺถินีหิ หตฺถิกลภะหิ ๓ หตฺถิจฺฉาเปหิ ๔ ฉินฺนํคฺคานิ เจว
ติณฺณานิ ขาทติ โอบคฺโคภคฺคณฺจสฺสฺส สากาภงฺกํ ขาทนฺติ อาวิตานิ
จ ปานียานิ ปิวติ โอบคฺคาหณฺจสฺสฺส ๕ โอบคฺคณฺจสฺส หตฺถินิโย กายํ
อฺปนฺนํสนฺติโย กจฺฉนฺติ ฯ อถโข ตสฺส หตฺถินาคสฺสฺส เอตทโหสิ
อหํ โข อากิณฺโณ วิหฺรามิ หตฺถิหิ หตฺถินีหิ หตฺถิกลภะหิ หตฺถิจฺฉาเปหิ
ฉินฺนํคฺคานิ เจว ติณฺณานิ ขาทามิ โอบคฺโคภคฺคณฺจ เม
#๑ ม. ย. ฝาสฺสุ ๑ ๒ ม. ย. โกสมฺพิกะหิ ๑ ๓ ม. ย. หตฺถิกภะหิ ๑ ๔ ย.
#หตฺถิจฺฉาเปหิ ๑ ๕ ป. ม. โอบคฺคาหณฺจสฺส ๑ ย. โอบคฺคณฺจสฺส ๑

สาขาภงฺกั ขาทนต์ อาวิลานิ จ ปานีนยานิ ปิวามี โอคาหญจ ๑
 เม โอติณฺณสฺส หตฺถินิโย กายั อุปนิฆฺมสนฺติโย คจฺจนฺติ ยนฺนุนาหิ
 เอโก ว คณฺสฺมา วูปกฺกฺโช วิหเรยฺยนฺติ ฯ อถโข โส หตฺถินาโค
 ยูธา อปกฺกมฺม เยน ปารีเลยฺยกั รกฺขิตฺวานสณฺโฑ ภทฺทสาตมฺมถึ
 เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา โสณฺฑาย ภควโต
 ปานีนฺย ปริโกชนีนฺย อุปฺภูจฺจาเปติ อปฺหริตฺตจ กโรติ ฯ อถโข
 ตสฺส หตฺถินาตสฺส เอตทโหสิ อหิ โข ปุพฺเพ อากิณฺโณ น
 ฆาตุํ วิหาสิ หตฺถินิ หตฺถินิ หตฺถิกลฺเภหิ หตฺถิจฺฉาเปหิ ฉินฺนคฺคานิ
 เจว ตินฺนานิ ขาที โอบกฺโขภกฺคคฺคจฺจ เม สาขาภงฺกั ขาทีสุ
 อาวิลานิ จ ปานีนยานิ อปายี โอคาหญจ เม โอติณฺณสฺส
 หตฺถินิโย กายั อุปนิฆฺมสนฺติโย อคฺมฺสุ โสมฺหิ เอตฺรหิ เอโก
 อหฺตฺติโย สฺขั ฆาตุํ วิหฺรามิ อณฺณตฺเรว หตฺถินิ หตฺถินิ หตฺถิกลฺเภหิ
 หตฺถิจฺฉาเปหิตฺติ ฯ อถโข ภควา อตฺตโน จ ปวิเวกั วิทิตฺวา
 ตสฺส จ หตฺถินาตสฺส เจตฺสา เจโตปฺริวิตกฺกมฺมณฺณาย ตายั เวลายั
 อิมิ อฺุทานั อฺุทาเนสิ

เขตํ ๒ นาคสฺส นาคเนน อีสาทนฺตสฺส หตฺถินิ
 สเมติ จิตฺตํ จิตฺเตน ยเทโก รมตี วเนติ ฯ

[๒๕๐] อถโข ภควา ปารีเลยฺยกเ ยถาภิรฺนฺตํ วิหริตฺวา เยน
 สาวตฺถิ เตน จาริกั ปกฺกามิ อฺุณฺปุพฺเพน จาริกั จรฺมานิ
 #๑ ยฺ. โอคาหนฺตสฺส ฯ ๒ ยฺ. เอวํ ฯ

เขน สวตฺถิ ตทวสริ ฯ ตตฺร สฺมํ ภควา สวตฺถิยํ วิหริติ เขตวเน
อนาถปิณฑิกสฺส อารามे ฯ

[๒๕๑] อถ โข โกสมพิทานํ อุปาสกานํ ๑ เอตทโหสีติ ๒ อิม โข
อยุยา โกสมพิกา ภิกฺขุ พหุโน อมหากํ อนตฺถสฺส การกา อิมหิ
อุพฺพาโพห ภควา ปกฺกนฺโต หนฺท มยฺ อยุเย โกสมพิเก ภิกฺขุ
เนว อภิวาเทยยาม น ปจฺจุญฺเจยยาม น อณฺชติกมฺมํ สามิฉิกมฺมํ
กเรยยาม น สกฺกเรยยาม น ครุคฺกเรยยาม น มาเนยยาม [๑] น
ปฺปุเชยยาม อุปลตานิปี ปิณฑกํ ๔ น ทชฺเชยยาม ๕ เอวํ อิม อเมหิ
อสกฺกริยมานา อครุคฺกริยมานา อมานิยมานา [๖] อปฺปุชฺชิตมานา
อสกฺกการปคฺคา ปกฺกมิตฺสสนฺติ วา วิพฺภมิตฺสสนฺติ วา ภควนฺตํ วา
ปสาเทสฺสสนฺตีติ ฯ อถ โข โกสมพิกา อุปาสกา โกสมพิเก ภิกฺขุ เนว
อภิวาเทสุ น ปจฺจุญฺเจสุ น อณฺชติกมฺมํ สามิฉิกมฺมํ อกํสุ น
สกฺกริสุ น ครุคฺกริสุ น มาเนสุ [๗] น ปฺปุเชสุ อุปลตานิปี ปิณฑกํ น
อํทสุ ฯ อถ โข โกสมพิกา ภิกฺขุ โกสมพิเกหิ อุปาสเกหิ อสกฺกริยมานา
อครุคฺกริยมานา อมานิยมานา [๘] อปฺปุชฺชิตมานา อสกฺกการปคฺคา
เอวมาหํสุ หนฺท มยฺ อาวุโส สวตฺถิ คนฺตฺวา ภควโต สนฺติเก
อิมํ อธิกรณํ วุปลเมยฺยามาติ ๙ ฯ อถ โข โกสมพิกา ภิกฺขุเสนาสนํ
ลํสาเมตฺวา ปตฺตจิวรรมาทาย เขน สวตฺถิ เตนฺอุปสงฺกมึสุ ฯ

[๒๕๒] อสุโสสี โข आयสฺมา สาริปฺพุโต เต กิร โกสมพิกา
#๑ ม. ย. โกสมพกา อุปาสกา ฯ ๒ ม. ย. เอตทโหสีติ ปาจทวํยํ น ทิสฺสติ ฯ
#๓ ม. น ภเชยยาม ฯ ๔ ย. ปิณฑปาตี ฯ ๕ โป. น ฆคตาปิณฑิกํ ทเทยยาม ฯ
#๖-๘ ม. อภชฺชิตมานา ฯ ๗ ม. น ภเชสุ ฯ ๘ ย. วุปลเมมาติ ฯ

ภิกฺขุ ภณฺฑนการกา กลหการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆ
 อธิกรณการกา สวตฺถิ อากจฺจนฺตฺติ ๑ อถโฆ อายสฺมา สาริปฺตฺโต
 เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เอกมฺนฺตํ นิสฺสีทิ ๑ เอกมฺนฺตํ นิสฺสินฺโน โข อายสฺมา สาริปฺตฺโต
 ภควนฺตํ เอตทโวจ เต กิร ภนฺเต โกสมฺพิกา ภิกฺขุ ภณฺฑนการกา
 กลหการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆ อธิกรณการกา
 สวตฺถิ อากจฺจนฺตฺติ กถาหํ ภนฺเต เตสุ ภิกฺขุสุ ปฏิปชฺชามิตี ๑
 เตนหิ ตฺวํ สาริปฺตฺต ยถา ชมฺโม ตถา ปตฺติจฺจาหิตี ๑ ๑ กถาหํ
 ภนฺเต ชานเยยฺม ชมฺมํ วา อชฺมมํ วาตี ๑ อภฺจจารสหิ โข สาริปฺตฺต
 วตฺถุหิ อชฺมมวาทิ ชานิตพฺโพ อิชฺ สาริปฺตฺต ภิกฺขุ อชฺมมํ
 ชมฺโมติ ทีเปติ ชมฺมํ อชฺมโมติ ทีเปติ อวินยํ วินโยติ ทีเปติ
 วินยํ อวินโยติ ทีเปติ อภาสิตํ อลปีตํ ตถาคเตน ภาสิตํ
 ลปีตํ ตถาคเตนาติ ทีเปติ ภาสิตํ ลปีตํ ตถาคเตน อภาสิตํ
 อลปีตํ ตถาคเตนาติ ทีเปติ อนาจิณฺณํ ตถาคเตน อajiณฺณํ
 ตถาคเตนาติ ทีเปติ อajiณฺณํ ตถาคเตน อนาจิณฺณํ ตถาคเตนาติ
 ทีเปติ อปฺปญฺยตฺตํ ตถาคเตน ปญฺยตฺตํ ตถาคเตนาติ
 ทีเปติ ปญฺยตฺตํ ตถาคเตน อปฺปญฺยตฺตํ ตถาคเตนาติ ทีเปติ
 อนาปตฺตี อापตฺตีติ ทีเปติ อापตฺตี อนาปตฺตีติ อนาปตฺตีติ ทีเปติ
 ลหุกํ อापตฺตี กรุกา อापตฺตีติ ทีเปติ กรุกํ อापตฺตี ลหุกา
 อापตฺตีติ ทีเปติ สวเสสํ อापตฺตี อนวเสสา อापตฺตีติ ทีเปติ
 #๑ ม. ย. ตฺติจฺจาหิตี ๑

อนวเสสํ อาปตฺตี สาวเสสา อาปตฺตีติ ทีเปติ ทุฏฺฐลลํ อาปตฺตี
อหุฏฺฐลลา อาปตฺตีติ ทีเปติ อหุฏฺฐลลํ อาปตฺตี ทุฏฺฐลลา
อาปตฺตีติ ทีเปติ อิมหิ โข สารีปุตฺต อฏฺฐารสฺหิ วตฺถุหิ ฐมฺมวาทิ
ชานิตฺพุโ พ อฏฺฐารสฺหิ จ โข สารีปุตฺต วตฺถุหิ ฐมฺมวาทิ
ชานิตฺพุโ อิศฺ สารีปุตฺต ภิกฺขุ ฐมฺมํ ฐมฺโมมติ ทีเปติ
ฐมฺมํ ฐมฺโมมติ ทีเปติ อวินยํ อวินโยติ ทีเปติ วินยํ
วินโยติ ทีเปติ อภาสิตํ อลปิตํ ตถาคเตน อภาสิตํ อลปิตํ
ตถาคเตนาติ ทีเปติ ภาสิตํ ลปิตํ ตถาคเตน ภาสิตํ ลปิตํ
ตถาคเตนาติ ทีเปติ อนาจิณฺณํ ตถาคเตน อนาจิณฺณํ
ตถาคเตนาติ ทีเปติ อาจิณฺณํ ตถาคเตน อาจิณฺณํ ตถาคเตนาติ
ทีเปติ อปฺปญฺจตฺตํ ตถาคเตน อปฺปญฺจตฺตํ ตถาคเตนาติ ทีเปติ
ปญฺจตฺตํ ตถาคเตน ปญฺจตฺตํ ตถาคเตนาติ ทีเปติ อนापตฺตี
อนापตฺตีติ ทีเปติ อาปตฺตี อาปตฺตีติ ทีเปติ ลหุกํ อาปตฺตี
ลหุกา อาปตฺตีติ ทีเปติ ڪรฺกํ อาปตฺตี ڪรฺกา อาปตฺตีติ ทีเปติ
สาวเสสํ อาปตฺตี สาวเสสา อาปตฺตีติ ทีเปติ อนวเสสํ อาปตฺตี
อนวเสสา อาปตฺตีติ ทีเปติ ทุฏฺฐลลํ อาปตฺตี ทุฏฺฐลลา
อาปตฺตีติ ทีเปติ อหุฏฺฐลลํ อาปตฺตี อหุฏฺฐลลา อาปตฺตีติ ทีเปติ
อิมหิ โข สารีปุตฺต อฏฺฐารสฺหิ วตฺถุหิ ฐมฺมวาทิ ชานิตฺพุโติ ฯ

[๒๕๓] อสุโสสิ โข อายสฺมา มหาโมคฺคฺคฺลลาโน ฯเปฯ
อสุโสสิ โข อายสฺมา มหาڪุสฺสโป อสุโสสิ โข อายสฺมา

มหาจจาโน อสุโสสิ โข อายสุมา มหาโกฏฺฐิโต อสุโสสิ โข
 อายสุมา มหาปปีโน อสุโสสิ โข อายสุมา มหาจฺนุโท
 อสุโสสิ โข อายสุมา อนรุทฺโธ อสุโสสิ โข อายสุมา เรวโต
 อสุโสสิ โข อายสุมา อุปาลี อสุโสสิ โข อายสุมา อานนุโท
 อสุโสสิ โข อายสุมา ราหุโล เต กิร โกสมพิกา ภิกฺขุ
 ภณฺฑนการกา กลหการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆ
 อธิกรณการกา สวตฺถิ อากจฺจนฺตํติ ฯ อถโฆ อายสุมา ราหุโล
 เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เอกมนฺตํ นิสิตฺติ ฯ เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข อายสุมา ราหุโล
 ภควนฺตํ เอตทโวจ เต กิร ภนฺเต โกสมพิกา ภิกฺขุ ภณฺฑนการกา
 กลหการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆ อธิกรณการกา
 สวตฺถิ อากจฺจนฺติ กถาหํ ภนฺเต เตสุ ภิกฺขุสุ ปฏฺฐิพฺชามิตี ฯ
 เตนหิ ตฺวํ ราหุล ยถา ชมฺโม ตถา ปตฺติจฺจาหิตี ๑ ฯ กถาหํ
 ภนฺเต ชานนฺยํ ชมฺมํ วา อชฺมฺมํ วาติ ฯ อญฺจารสหิ โข ราหุล
 วตฺถุหิ อชฺมฺมวาที ชานิตพฺโพ ฯเปฯ อิมหิ โข ราหุล อญฺจารสหิ
 วตฺถุหิ อชฺมฺมวาที ชานิตพฺโพ อญฺจารสหิ จ โข ราหุล
 วตฺถุหิ ชมฺมวาที ชานิตพฺโพ ฯเปฯ อิมหิ โข ราหุล อญฺจารสหิ
 วตฺถุหิ ชมฺมวาที ชานิตพฺโพติ ฯ

[๒๕๔] อสุโสสิ โข มหาปชาปตี โคตมิ เต กิร โกสมพิกา
 ภิกฺขุ ภณฺฑนการกา กลหการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆ
 #๑ ม. ย. ตฺติจฺจาหิตี ฯ

อธิการการกา สาวตุถึ อากจฺจนฺตึติ ฯ อถโฆ มหาปชาปตี โคตมิ
เขน ภควา เตนุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเตตฺวา
เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิ ฯ เอกมนฺตํ จิตา โฆ มหาปชาปตี โคตมิ
ภควนฺตํ เอตทโวจ เต กิร ฆนฺเต โโกสมฺพิกา ภิกฺขุ ฆณฺฑนการกา
กลการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆे อธิการการกา สาวตุถึ
อากจฺจนฺตึ กถาหํ ฆนฺเต เตสฺส ภิกฺขุสฺส ปฏิปชฺชามิตี ฯ เตนหิ ตฺวํ
โคตมิ อุภยตฺถ ฆมฺมํ สฺถณฺนํ อุภยตฺถ ฆมฺมํ สุตฺวา เข ตตฺถ
ภิกฺขุ ฆมฺมวาทีโน เตสํ ทิฏฺฐิจฺฉนฺจ ขนฺตึฉนฺจ รุจฺฉนฺจ อาทายฉนฺจ
โรเจหิ ยํ จ กิลฺลิจิ ภิกฺขุณีสงฺฆเณน ภิกฺขุสงฺฆโมโต ปจฺจาสีตฺตพฺพํ ๑
สพฺพนฺตํ ฆมฺมวาทีโต ว ปจฺจาสีตฺตพฺพนฺตึ ฯ

[๒๕๕] อสฺโสสิ โฆ อนาถปิณฺฑติโก คหปตี เต กิร โโกสมฺพิกา
ภิกฺขุ ฆณฺฑนการกา กลการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆे
อธิการการกา สาวตุถึ อากจฺจนฺตึติ ฯ อถโฆ อนาถปิณฺฑติโก
คหปตี เขน ภควา เตนุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ
อภิวาเตตฺวา เอกมนฺตํ นิสีหิ ฯ เอกมนฺตํ นิสินฺโน โฆ อนาถปิณฺฑติโก
คหปตี ภควนฺตํ เอตทโวจ เต กิร ฆนฺเต โโกสมฺพิกา ภิกฺขุ
ฆณฺฑนการกา กลการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆे
อธิการการกา สาวตุถึ อากจฺจนฺตึ กถาหํ ฆนฺเต เตสฺส ภิกฺขุสฺส
ปฏิปชฺชามิตี ฯ เตนหิ ตฺวํ คหปตี อุภยตฺถ ทานํ เทหิ อุภยตฺถ
ทานํ ทตฺวา อุภยตฺถ ฆมฺมํ สฺถณฺนํ อุภยตฺถ ฆมฺมํ สุตฺวา เข
#๑ ไป. ม. ปจฺจาสีตฺตพฺพํ ฯ

ตตฺถ ภิกฺขุ ฌมฺมวาทิโน เตสํ ทิฏฺฐิจฺฉจฺจ ขนฺติฉฺฉจฺจ รุจฺฉจฺจ
อาทายฉฺฉจฺจ โรเจหิตี ฯ

[๒๕๖] อสฺสโสสิ โข วิสาขา มิคารมาตา เต กิร โโกสมุพิทา
ภิกฺขุ ฌณฺฑนการกา กลหการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆ
อชิกรณการกา สวตฺถิ อคฺคจฺฉนฺตํติ ฯ อถ โข วิสาขา มิคารมาตา
เยน ภควา เตนุปลสงฺกมิ อุปลสงฺกमितฺวา ภควนฺตํ อภิวาทตฺวา
เอกมฺนตํ นิสิทธิ ฯ เอกมฺนตํ นิสินฺนา โข วิสาขา มิคารมาตา ภควนฺตํ
เอตทโวจ เต กิร ฆนฺเต โโกสมุพิทา ภิกฺขุ ฌณฺฑนการกา
กลหการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆ อชิกรณการกา สวตฺถิ
อคฺคจฺฉนฺติ กถาหํ ฆนฺเต เตสฺส ภิกฺขุสฺส ปฎิปชฺชามิตี ฯ เตนหิ
ตฺวํ วิสาখে อุภยตฺถ ทานํ เทหิ อุภยตฺถ ทานํ ทตฺวา อุภยตฺถ
ฌมฺมํ สฺฉนฺ อุภยตฺถ ฌมฺมํ สฺฉตฺวา เย ตตฺถ ภิกฺขุ ฌมฺมวาทิโน
เตสํ ทิฏฺฐิจฺฉจฺจ ขนฺติฉฺฉจฺจ รุจฺฉจฺจ อาทายฉฺฉจฺจ โรเจหิตี ฯ

[๒๕๗] อถ โข โโกสมุพิทา ภิกฺขุ อนุปฺพุเพนฺ เยน สวตฺถิ
ตทวสฺสรึสุ ๑ ฯ อถ โข อายสฺมา สาริปฺพุโต येन ภควา
เตนุปลสงฺกมิ อุปลสงฺกमितฺวา ภควนฺตํ อภิวาทตฺวา เอกมฺนตํ นิสิทธิ ฯ
เอกมฺนตํ นิสินฺโน โข อายสฺมา สาริปฺพุโต ภควนฺตํ เอตทโวจ
เต กิร ฆนฺเต โโกสมุพิทา ภิกฺขุ ฌณฺฑนการกา กลหการกา
วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆ อชิกรณการกา สวตฺถิ อนุปฺพุตฺตา
#๑ สี. ม. ย. ตทวสฺสรึ ฯ

กถํ นุ โข ภนฺเต เตสุ ภิกฺขุสุ เสนาสนํ ๑ ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ เตนฺหิ
ตยา ๒ สาริปฺปุตฺต วิวิตฺตํ เสนาสนํ ทาทพฺพนฺติ ฯ สเจ ปน ภนฺเต
วิวิตฺตํ น โหติ กถํ ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ เตนฺหิ สาริปฺปุตฺต วิวิตฺตํ
กตฺวาปี ทาทพฺพํ น เตววาทํ สาริปฺปุตฺต เณจฺจิ ปรียาเยน วุฑฺฒตรสฺส
ภิกฺขุโน เสนาสนํ ปฏิพาหิตพฺพนฺติ วทามิ โย ปฏิพาหเยย
อาปตฺติ ทุกฺกภูสฺสชาติ ฯ อามิสฺเส ปน ภนฺเต กถํ ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ
อามิสฺสํ โข สาริปฺปุตฺต สพฺเพสํ สมกํ ภาเชตพฺพนฺติ ฯ

[๒๕๕] อถ โข ตสฺส อุกฺขิตฺตกสฺส ภิกฺขุโน ฌมฺมณฺจ วินยณฺจ
ปจฺจเวกฺขนฺตสฺส เอตทโหสิ อาปตฺติ เสา เนสา อนาปตฺติ
อาปนฺโนมฺหิ นมฺหิ อนาปนฺโน อุกฺขิตฺโตมฺหิ นมฺหิ อนุกฺขิตฺโต
ฌมฺมิเณมฺหิ กมฺเมเน อุกฺขิตฺโต อุกฺุเปเน จานารเหนาติ ฯ อถ โข
โส อุกฺขิตฺตโก ภิกฺขุ เยน อุกฺขิตฺตานวตฺตกา ภิกฺขุ เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา อุกฺขิตฺตานวตฺตเก ภิกฺขุ เอตทโวจ อาปตฺติ เสา
อาวุโส เนสา อนาปตฺติ อาปนฺโนมฺหิ นมฺหิ อนาปนฺโน
อุกฺขิตฺโตมฺหิ นมฺหิ อนุกฺขิตฺโต ฌมฺมิเณมฺหิ กมฺเมเน อุกฺขิตฺโต
อุกฺุเปเน จานารเหน เอถ มํ อายสฺมณฺโตะ โอสาราเถตาติ ฯ
อถ โข เต อุกฺขิตฺตานวตฺตกา ภิกฺขุ ตํ อุกฺขิตฺตกํ ภิกฺขุํ อาทาย
เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิตฺสู อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา
เอกมนฺตํ นิสิตฺทิสฺสู ฯ เอกมนฺตํ นิสินฺนา โข เต ภิกฺขุ ภควนฺตํ
เอตทโวจํ อัยํ ภนฺเต อุกฺขิตฺตโก ภิกฺขุ เอวมาห อาปตฺติ
#๑ ม. เสนาสเน ฯ ๒ ม. อัยํ ปาโจ นตฺถิ ฯ

เอสา อาวุโส เนสา อนาปตฺติ อาปนฺโนมฺหิ นมฺหิ อนาปนฺโน
 อุกฺขิตฺโตมฺหิ นมฺหิ อฺนุกฺขิตฺโต ฌมฺมิเกนฺมฺหิ กมฺเมเน อุกฺขิตฺโต
 อุกฺุเปเน จานารเหเน เอถ มํ อายสฺมฺนฺโต โอสารเถถาติ กถฺ=
 นฺ ไซ ฆนฺเต ปฏฺิพฺชิตฺตพฺพนฺติ ฯ อาปตฺติ เอสา ภิกฺขเว เนสา
 อนาปตฺติ อาปนฺโน เอโส ภิกฺขุ เนโส ภิกฺขุ อนาปนฺโน
 อุกฺขิตฺโต เอโส ภิกฺขุ เนโส ภิกฺขุ อฺนุกฺขิตฺโต ฌมฺมิเกน กมฺเมเน
 อุกฺขิตฺโต อุกฺุเปเน จานารเหเน ยโต จ ไซ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 อาปนฺโน จ อุกฺขิตฺโต จ ปสฺสตี จ เตนฺหิ ภิกฺขเว ตํ ภิกฺขุ
 โอสารเถถาติ ฯ อถไซ เต อุกฺขิตฺตานุวตฺตกา ภิกฺขุ ตํ อุกฺขิตฺตํ
 ภิกฺขุ โอสารเถถวา เยน อุกฺุเขปกา ภิกฺขุ เตนฺอุปสงฺกมฺีสุ
 อุปสงฺกมิตฺวา อุกฺุเขปเก ภิกฺขุ เอตทวโจจํ ยสฺมี อาวุโส วตฺตสฺมี
 อโหสิ สงฺฆสฺส ภณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเกโท สงฺฆราชา
 สงฺฆวตฺถานํ สงฺฆนนากรณํ โส เอโส ภิกฺขุ อาปนฺโน จ
 อุกฺขิตฺโต จ ปสฺสตี จ โอสาริตฺโต จ หนฺต มยํ อาวุโส ตสฺส
 วตฺตสฺส รูปสฺมา ย สงฺฆสามคฺคี กโรมาตี ฯ อถไซ เต อุกฺุเขปกา
 ภิกฺขุ เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมฺีสุ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ
 อภิวาเทถวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสีทิสฺสุ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสฺสินฺนา ไซ เต
 อุกฺุเขปกา ๑ ภิกฺขุ ภควนฺตํ เอตทวโจจํ เต ฆนฺเต อุกฺขิตฺตานุวตฺตกา
 ภิกฺขุ เอวมาหํสุ ยสฺมี อาวุโส วตฺตสฺมี อโหสิ สงฺฆสฺส ภณฺฑนํ
 กลโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเกโท สงฺฆราชา สงฺฆวตฺถานํ
 #๑ ม. อัย ปาโจ นตฺถิ ฯ

สงฆนนานากรรม โส เอโส ภิกขุ อापฺโน จ อุกฺขิตฺโต จ ปสฺสึ จ
โอสาริตฺโต จ หนฺต มยฺ อวฺโส ตสฺส วตฺตฺสฺส วุปฺสฺมาย
สงฆสามคฺคิ กโรมาติ กถํ นฺ ไซ ฆนฺเต ปฏฺิพชฺชิตพฺพนฺติ ฯ
ยโต จ ไซ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ อापฺโน จ อุกฺขิตฺโต จ ปสฺสึ จ
โอสาริตฺโต จ เตนฺหิ ภิกฺขเว สงฺโฆ ตสฺส วตฺตฺสฺส วุปฺสฺมาย
สงฆสามคฺคิ กโรตฺถ ฯ เอวญจ ปน ภิกฺขเว กาดพฺพา ฯ สพฺเพเหว
เอกชฺฉํ สนฺนิปตฺติพฺพํ คิลาเนหิ จ อคิลาเนหิ จ น เกหิจิ จฺนฺโท
ทาทพฺโพ ฯ สนฺนิปตฺติวฺวา พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพเลน สงฺโฆ
ฉาเปตพฺโพ สฺมาคฺค เม ฆนฺเต สงฺโฆ ยสฺมี วตฺตฺสฺมี อโหสิ
สงฆสฺส ฆนฺทํ กฺลโห วิคฺคโห วิวาโท สงฆเกโท สงฆราชิ
สงฆวตฺถานํ สงฆนนานากรรม โส เอโส ภิกฺขุ อापฺโน จ
อุกฺขิตฺโต จ ปสฺสึ จ โอสาริตฺโต จ ฯ ยถิ สงฆสฺส ปตฺตกฺลฺลํ
สงฺโฆ ตสฺส วตฺตฺสฺส วุปฺสฺมาย สงฆสามคฺคิ กเรยฺย ฯ เอสา
ณตฺติ ฯ สฺมาคฺค เม ฆนฺเต สงฺโฆ ยสฺมี วตฺตฺสฺมี อโหสิ
สงฆสฺส ฆนฺทํ กฺลโห วิคฺคโห วิวาโท สงฆเกโท สงฆราชิ
สงฆวตฺถานํ สงฆนนานากรรม โส เอโส ภิกฺขุ อापฺโน จ
อุกฺขิตฺโต จ ปสฺสึ จ โอสาริตฺโต จ ฯ สงฺโฆ ตสฺส วตฺตฺสฺส
วุปฺสฺมาย สงฆสามคฺคิ กโรติ ฯ ยสฺสายสฺมโต ขมฺติ ตสฺส วตฺตฺสฺส
วุปฺสฺมาย สงฆสามคฺคิยา กรรมํ โส ตฺถสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ
โส ภาเสยฺย ฯ กตา สงฺฆนฺ ตสฺส วตฺตฺสฺส วุปฺสฺมาย สงฆสามคฺคิ

นีหโต สงฺมเกโท นีหตา สงฺมราชิ นีหตฺ สงฺมวตฺถานํ นีหตฺ
สงฺมนานาภรณํ ๑ ฯ ขมติ สงฺมสฺส ตสฺมา ตฺณฺหิ ฯ เอวมตฺ
ธารยามีติ ฯ ดาวเทว อุโปสโถ กาทพุโพ ปาติโมกฺขํ
อุทฺทิสิตพฺพนฺติ ฯ

[๒๕๕] อลฺโข อายสฺมา อุปาถิ เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตฺ นิสีหิ ฯ เอกมฺนตฺ
นินฺโน โข อายสฺมา อุปาถิ ภควนฺตํ เอตทวโจ ยสฺมี ภนฺเต
วตฺถุสฺมี โหติ สงฺมสฺส ภณฺฑานํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺมเกโท
สงฺมราชิ สงฺมวตฺถานํ สงฺมนานาภรณํ สงฺโฆ ตํ วตฺถุ
อวิญฺฉินฺนิตฺวา อมฺลตา มฺลํ กนฺตฺวา สงฺมสามคฺคิ กโรติ ฌมฺมิกา นุ
โข สฺวา ภนฺเต สงฺมสามคฺคิตฺติ ฯ ยสฺมี อุปาถิ วตฺถุสฺมี โหติ
สงฺมสฺส ภณฺฑานํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺมเกโท สงฺมราชิ
สงฺมวตฺถานํ สงฺมนานาภรณํ สงฺโฆ ตํ วตฺถุ อวิญฺฉินฺนิตฺวา
อมฺลตา มฺลํ กนฺตฺวา สงฺมสามคฺคิ กโรติ อฌมฺมิกา สฺวา อุปาถิ
สงฺมสามคฺคิตฺติ ฯ ยสฺมี ปน ภนฺเต วตฺถุสฺมี โหติ สงฺมสฺส ภณฺฑานํ
กลโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺมเกโท สงฺมราชิ สงฺมวตฺถานํ
สงฺมนานาภรณํ สงฺโฆ ตํ วตฺถุ วิญฺฉินฺนิตฺวา มฺลตา มฺลํ กนฺตฺวา
สงฺมสามคฺคิ กโรติ ฌมฺมิกา นุ โข สฺวา ภนฺเต สงฺมสามคฺคิตฺติ ฯ
#๑ สฺวี. ยฺ. กตา สงฺเขน ตสฺส วตฺถุสฺส รูปสฺมา ย สงฺมสามคฺคิ นีหตา สงฺมราชิ
#นีหโต สงฺมเกโท ฯ

ยสฺมี อุปาติ วตฺตฺสฺมี โหติ สงฺฆสฺส ภณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห
วิวาโท สงฺฆเกโห สงฺฆราชิ สงฺฆวตฺถานํ สงฺฆนानาภณฺฑํ สงฺโฆ
ตํ วตฺตํ วินิจฺฉินิตฺวา มุลา มุลํ คนฺตฺวา สงฺฆสามคฺคิ กโรติ
ธมฺมิกา สา อุปาติ สงฺฆสามคฺคิตฺติ ฯ กติ นฺ โข ภนฺเต สงฺฆสามคฺคิโยติ ฯ
เทว ๑ อุปาติ สงฺฆสามคฺคิโย อตฺถิ อุปาติ สงฺฆสามคฺคิ
อตฺถาเปตา พุยฺยชนฺุเปตา อตฺถิ อุปาติ สงฺฆสามคฺคิ
อตฺถุเปตา จ พุยฺยชนฺุเปตา จ ฯ กตฺมา จ อุปาติ สงฺฆสามคฺคิ
อตฺถาเปตา พุยฺยชนฺุเปตา ฯ ยสฺมี อุปาติ วตฺตฺสฺมี โหติ สงฺฆสฺส
ภณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเกโห สงฺฆราชิ สงฺฆวตฺถานํ
สงฺฆนानาภณฺฑํ สงฺโฆ ตํ วตฺตํ อวินิจฺฉินิตฺวา อมฺลา
มุลํ คนฺตฺวา สงฺฆสามคฺคิ กโรติ อัย วุจฺจติ อุปาติ สงฺฆสามคฺคิ
อตฺถาเปตา พุยฺยชนฺุเปตา ฯ กตฺมา จ อุปาติ สงฺฆสามคฺคิ
อตฺถุเปตา จ พุยฺยชนฺุเปตา จ ฯ ยสฺมี อุปาติ วตฺตฺสฺมี โหติ
สงฺฆสฺส ภณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเกโห สงฺฆราชิ
สงฺฆวตฺถานํ สงฺฆนानาภณฺฑํ สงฺโฆ ตํ วตฺตํ วินิจฺฉินิตฺวา มุลา
มุลํ คนฺตฺวา สงฺฆสามคฺคิ กโรติ อัย วุจฺจติ อุปาติ สงฺฆสามคฺคิ
อตฺถุเปตา จ พุยฺยชนฺุเปตา จ ฯ อีมา โข อุปาติ เทว สงฺฆ-
สามคฺคิโยติ ฯ อถ โข อายสฺมา อุปาติ อฏฺฐายาสนา เอกํ
อตุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา เยน ภควา เตนฺนชฺลิมฺปณาเมตฺวา ภควนฺตํ
คาถาย อชฺฌภาสิ

#๑ ม. เทวมา ฯ

[๒๖๐] สงฺฆสฺส กิจฺเจสุ จ มนฺตนาสุ จ

อตฺเตสุ ชาเตสุ วินิจฺฉเยสุ จ
กถมฺปกาวโรธ นโร มหตฺถโก
ภิกฺขุ กถํ โหติธ ปคฺคหฺรโหติ ฯ
อนานฺวชฺโซ ปจฺเมน สีสโต
อเวกฺขิตาจารสุสฺสูตฺตินุทฺริโย
ปจฺจตฺถิกา โนปวทฺนติ ฆมฺมโต
น หิสฺส ตํ โหติ วเทยฺยุ เยน นํ ๑ ฯ
โส ตาหิโส สีสวิสุทฺธิยา จิตฺโต
วิสาร์โท โหติ วิสยฺห ภาสติ
นจฺฉมฺภติ ปริสคฺโต น เวชติธ
อตฺถํ น หาเปติ อนุยฺยุตฺถํ
ตเถว ปญฺหํ ปริสาสุ ปุจฺฉิตฺโต
น จาปี ๒ ปชฺฌายติ น มงฺกุ โหติ ฯ
โส กาลาคตฺถํ พุยากรณฺนารหํ วโจ
รณฺเชติ วิญฺญฺปฺริสํ วิจกฺขโณ
สคารโว วุฑฺฒเตเรสุ ภิกฺขุสุ
อาเจรกมฺหิ ๓ จ สเก วิสาร์โท
อถํ ปเมตฺถํ ปคฺคโณ กเถตเว
ปจฺจตฺถิกานญฺจ วิรทฺธิโกวิทฺโท ๔

#๑ โป. ตํ ฯ ๒ ม. ยฺ. เจว ฯ ๓ โป. อาจารกมฺหิ ฯ ๔ โป. วิสณฺธิโกวิทฺโท ฯ

ปัจจตุตถิกา เชน วชนฺติ นิคฺคหํ
มหาชนฺ ปณฺณปณฺณจ ๑ คจฺจติ
สทฺถจ อาทายมฺยํ น ริณฺจติ
เวยฺยการํ ๒ ปณฺหมนฺุปมาตํ
ทฺุเตยฺยกมฺเมสุ อถิ สมฺมุคฺโค
สงฺฆสฺส กิจฺเจสุ จ อานฺุณํ ยถา
กรํวโจ ภิกฺขุคณฺน เปสิโต
อหํ กโรมิติ น เตน มณฺุณติ
อาปฺชชติ ยาวตเกสุ วตฺตฺต
อาปฺตฺติยา โหติ ยถา จ วุณฺุจติ ๓
เอเต วิงฺกคา อุกฺขสฺส สาคตา ๔
อาปฺตฺติวุณฺุจานปทสฺส โกวิโท
นิสฺสารณํ คจฺจติ ยานิ จาจรํ
นิสฺสาริโต โหติ ยถา จ วตฺตฺตนา ๕
โอสารณํ ตํวฺสิตสฺส ชนฺตฺุโน
เอตํปี ชานาติ วิงฺกโกวิโท
สการโว วุฑฺฒเตเรสุ ภิกฺขุสฺ
นเวสุ เตเรสุ จ มชฺฉิเมสุ จ
มหาชนฺสฺสตฺถจโรธ ปณฺุทฺติโต
โส ตาทีโส ภิกฺขุ อีช ปคฺคหารโหติ ฯ

#๑ ม. สณฺณปณฺณจ ฯ ๒ โป. เวยฺยานํ กรํ ฯ ๒ ม. วิยากรํ ฯ สี. โส พฺยากรํ ฯ

#๒. วยากรณํ ฯ ๓ ยฺ. วุณฺุจติ ฯ ๔ ม. สฺวาคตา ฯ ๕ โป. ม. วตฺตฺตนา ฯ

โกสมพิภขณฺฐกํ ทสมํ ๑ ฯ

ตสฺสทฺทานํ

[๒๖๑] โกสมพิภ ชินวโร วิวาทาปตฺติทสฺสเน
 อุกฺขิเปยฺย ยสฺมึ ตสฺมึ ตสฺส ๒ ยาปตฺติ เทสเย ฯ
 อนฺโตตีสมาย ตตฺถเวว พาลกณฺเจว วีสทา ๓
 ปารีเลยฺยา จ สวตฺถึ สารีปฺตฺโต จ โกลิโต
 มหากสฺสปกฺจจาโน โกฎฺจิตฺ กปฺปิเนน ๔ จ
 มหัจฺจนฺโท จ ๕ อนฺรทฺโธ เรวโต อุปาฬิวฺโห ๖
 อานนฺโท ราหุโล เจว โคตมีนาถปิณฺฑโก ๗
 วิสาขา มิคารมาตา จ ๘
 เสนาสนํ วิวิตฺตณฺจ อามิสฺ สมนํปิ จ
 น เกหิ ๙ ฉนฺโท ทาทพฺโพ อุปาฬิ ปรีปฺจฺจฺจิตฺ
 อนฺุวชฺโซ สึเลน ๑๐ สามคฺคิ ชินสาสเนติ ๑๑ ฯ
 มหาวคฺโค สมตฺโต ๑๒ ฯ

#๑ ไป. โกสมพิภกา นิฏฺจิตา ฯ ม. โกสมพภกฺขณฺฐโก สทโส ฯ ย. โกสมพภกฺขณฺฐโก
 #ทสมโม ฯ ๒ ม. สทฺธา ฯ ๓ ไป. โกสมพิภ ชินวโร ฯ เปฯ พาลกณฺเจว วีสทาติ
 #ทิวทฺตคฺคาถา น ทิสฺสติ "สฺตฺตฺตฺนฺติโก วินยฺชโร อุกฺขิตฺตา เจว ปกฺขิกาทิ อทฺตคฺคาถา
 #ปน ทิสฺสติ ฯ ๔ ไป. กปฺปิโนปิ จ ฯ ๕ ไป. ม. ย. จสทฺโท นตฺถิ ฯ
 #๖ ไป. เรวโตปาฬิสมฺพิโย ฯ ม. อุปาฬิ จฺโก ฯ ๗ ไป. โคตมีสุทเตน จ ฯ
 #๘ ไป. ม. วิสาขา มิคารมาตาจาทิ อิม ปาจา น ทิสฺสฺนฺติ ฯ ๙ ไป. น เกหิปี ฯ
 #ย. น เกน ฯ ๑๐ ไป. อนฺุวชฺโซ จ วิมโล ฯ ม. อนานฺุวชฺโซ สึเลน ฯ ย. อนฺุวชฺโซ
 #วีสึเลน ฯ ๑๑ ไป. ชินสาสเนติ ฯ ๑๒ ไป. มหาวคฺคปาโจ นิฏฺจิตฺ ฯ ม. มหาวคฺคปาฬิ
 #นิฏฺจิตา ฯ ย. มหาวคฺคํ สมตฺตํ ฯ